

LEX SALICA D UND E

P(actus)
Kurzer
Prolog

⟨IN CHRISTI NOMINE⟩
INCIPIT PROLOGUS LEGIS SALICAE

§ 1 § 1. ¹Gens Francorum inclita,
auctorem Deo condita,
fortis in arma¹,
firma pace fetera,
profunda in consilio, corporea
nobilis, incolumna
candore, forma egregia,
audax, uelox et aspera,
[nuper] ad catholicam fidem conuersa,
emunis ab heresa;
dum adhuc [ritu] teneretur barbaro,
inspirante Deo,

1-1) Vgl. *Liber historiae Francorum von 727, c. 1: Principium regum Francorum eorumque origine vel gentium illarum ac gesta proferamus . . . Gens illa fortis.*

	D 7	D 8	D 9	D 1	D 6 ^a
	INCIPIT ProLoGvs LeGiS SALICAE.	IN CHRISTI NO- MINE INCIPIT PROLOGUS LEGIS SALICE.	INCIPIT PRO- LOCUS LEGIS SALICE.		INCIPIT PRO- LOGUS ^b LEGE SALICE ^b .
Pr. 1	Gens francorum inclita, auctore deo condita, fortis in arma, firma pacte fetera, profunda in consilio, corporea nubilis, incolumna candore, forma egregia, audax, uelox et aspera, a catholica fide conuersa, emunis ab herese, dum adhuc teneretur barbaro, inspirante deo, inque-	Gens francorum inclita, auctore deo condita, fortis in arma, firma pace freta, profundo in consilio, corporea nobilitas, incolumna candore, forma egregia, audax, uelox et aspera, a catholica fide conuersa, inmunis ab herese, dum adhuc teneretur barbaro, inspirante deo,	GENS FRANCORUM inclita, auctorem deo condita, fortis in arma, firma pace fetera, profunda in consilio, corporia nubilis, incolomna candore, furma egregia. Audax, uelox et aspera, ad catholica fidem conuersa et dum adhuc teneretur barbaro, inspirante	Gens francorum inclita, auctorem deo condita, fortis in arma, firma pace fetera, profunda in consilio, corporea nobilis, incolumna candore, forma egregia, audax, uelox et aspera, ad catholicam fidem conuersa et dum adhuc teneretur barbaro, inspirante	Gens francorum inclita, auctore ^c deo condita ^d , fortis in arma, ^e pacis foedera ^e , profunda in consilio ^f , corporea ^g nobilis, incolumna candore, forma egregia, audax, uelox et aspera, ad ^h catholica fide ^h conuersa et immunis ab ⁱ herese. Dum adhuc teneretur ^k barbara ^l , inspirante deo, inqui-

Prolog: a) K 31, 40 und 49 bringen die gleiche Fassung und werden daher hier als D 31, 40, 49 zitiert. b-b) SALICE LEGIS D 40, 49. c) auctorem D 40, 49. d) candida D 49. e-e) et in pacis foedera D 40; fehlt D 49. f) in D 49 von jüngerer Hand zu concilio verbessert. g) corpore D 49. h-h) catholicam fidem D 40, 49. i) ad D 49. k) tenetur D 40, 49. l) barbaro et D 31, 40, 49.

IN NOMINE SANCTAE TRINITATIS
INCIPIIT PROLOGUS LIBRI LEGIS SALICAE

D
Langer
Prolog

§ 1. Gens Francorum inclita,
auctore Deo condita,
fortis in arma,
fidelibus atque amicis suis satisque firma,
profunda in consilio,
nobilitasque eius incolumna
uel forma mirabiliter aegregia,
audax, uelox et aspera,
ad catholicam fidem firmiter conuersa,
emunis quidem ab omni herese,
dum adhuc teneretur barbara,
Deo inspirante,

§ 1

E 11

IN NOMINE
SANCTAE
TRINITATIS.

E 12

INCIPIIT PRO-
LOGUS LIBRI
SALICAE.

Gens francorum Inclita, auctore deo condita, fortis in arma, fidelis atque amicis suis satisque firma, profunda in consilio nobilitasque eius incolumna uel forma mirabiliter aegregia, audax, uelox et aspera. Ad^d catholicam fidem firmiter conuersa. Emunis quidem ab omni herese, dum adhuc teneretur barbara, deo inspirante. Lux-

E 13

IN NOMINE
SANCTAE
TRINITATIS.

INCIPIIT PRO-
LOGVS *LIBRI
LEGIS^a SALICAE.

Gens francorum inclita auctore deo condita, fortis in arma, fidelibus atque amicis suis satisque^b firma, profunda in consilio nobilitasque eius incolumna uel forma mirabiliter aegregia, audax, uelox uel aspera, ad catholicam fidem firmiter conuersa, emunis quidem ab omni herese, dum adhuc tenetur bar-

E 14

IN NOMINE
SANCTAE
TRINITATIS.

INCIPIIT PRO-
LOGVS LIBRI
SALICAE.

Gens francorum inclita, Auctore deo condita, fortis in arma, fidelibus atque amicis suis satis^c firma. Profunda in consilio. Nobilitasque eius incolumna uel forma mirabiliter aegregia, audax, uelox uel aspera. Ad catholicam fidem firmiter conuersa. Emunis quidem ab omni herese. Dum adhuc teneretur barbara.

E 16

IN NOMINE
SANCTE
TRINITATIS.

INCIPIIT PRO-
LOGVS LIBER
SALICAE.

GENS FRANCO-
RVM INCLITA,
auctore deo condita, fortis in arma, fidelibus atque amicis suis satisque firma. Profunda in consilio nobilitasque eius incolumna uel forma mirabiliter aegregia, audax, uelox et aspera, ad catholicam fidem firmiter conuersa, emunis quidem ab omni herese. Dum adhuc teneretur

Pr. 1

E 17

INCIPIIT PROLOGUS LEGIS SALICE. Gens francorum inclita, auctore deo condita, fortis in arma, fidelibus atque amicis suis satisque firma, profunda in consilio. Nobilitasque eius incolumna uel forma mirabiliter aegregia. Audax, uelox uel aspera, at catholicam fidem firmiter conuersa, emmunis^e quidem ab omni herese, dum adhuc teneretur barbara, deo inspirante, iuxta morum suorum qualitatem desiderans iustitiam, Pr. 1

Prolog: a) in E 13 P über der Zeile; dsgl. LEGIS. b) in E 13 que nachgetragen. c) in E 14 aus satisque verbessert. d) in E 11 aus A verbessert. e) in E 17 von jüngerer Hand zu immunis verbessert.

inquerens scienciae clauem,
iuxta morem suorum qualitatem
desiderans iusticiam,
custodiens pietatem.

§ 2 § 2. ²Dictauerunt Salicam legem per proceris ipsius gentes, qui tunc tempore eiusdem aderant rectores³, electi de pluribus uiris quattuor his nominibus: UUisogastis, Bodogastis, Salegastis et Uuidogastis in loca cognominancia Salechagme, Bodochagme, UUidochagmi², qui per tres mallus conuenientes, omnes causarum origines sollicite discuciendo tractantis de singulis iudicium decreuerunt hoc modo.

2-2) Vgl. *ebd.*, c. 4: Tunc habere et leges coeperunt, quae eorum priores gentiles tractauerunt his nominibus: Wisowastus, Wisogastus, Arogastus, Salegastus, in villabus, quae ultra Rhenum sunt, in Bothagm, Salechagm et Widechagm.

3) *d. h. durch die Kleinkönige der Zeit vor Chlodowech [vgl. Brunner, Deutsche Rechtsgeschichte 2 I (1906) S. 434f.; falsch bezogen von Frhr. v. Guttenberg (Stengel-Festschrift 1952) S. 125].*

D 7	D 8	D 9	D 1	D 6
rens scientia clauem ⁿ , iuxta morem suorum qualitatem desiderans iustitia, custodiens piaetate.	inquirens scientiae clauem, iuxta morum suorum qualitatem desiderans iustitiam, custodens pietatem.	deo, inquerens scienciae clauem, iuxta morum suorum qualitatem desiderans iusticiam, custodiens pietatem.	deo, inquaerens scientiam clauem, iuxta morum suorum qualitatem desiderans iustitia, custodiens pietatem.	rens scientiaem clauem, iuxta morum suorum qualitatem desiderans iustitiam ^o , custodit ^p pietatem.
Pr. 2 Dictauerunt salica lege per proceris ipsius gentes, qui tunc tempore eiusdem aderant rectores, electi de pluribus uiris quattuor his hominibus: UUisogastis, bodogastis, salicastis et uuidicastis in loca cognominantia sachagme, bodochagme, Uuidochagmi, per tres mallus conuenientes, omnes causarum originis sollicite percuciendo tractantis de singulis iudicium decreuerunt hoc modo.	Dictauerunt salicam legem per proceres ipsius gentes, qui nunc tempore eiusdem aderant rectores electi de pluribus uiris quattuor his nominibus: Vuisogastis, bodogastis, salicastis et uuidicastis in loca cognominantia salechagme, bodochagme, uuidochagmi, qui per tres mallus conuenientes, omnes causarum originis sollicite discutiendo tractatis de singulis iudicium decreuerunt hoc modo.	Dictauerunt salica legem per proceris ipsius gentis, qui tunc tempore eiusdem aderant rectoris, aelecti de pluribus uiris quattuor his nominibus: uuisogastis, bodo- gastis, salicastis et hodogastis, Salegastis uidogastis in loca cui nominancia salicagme, bodecagme, uuido- dochaamni, qui per tres mallus conueni- enti, omni causarum originis solliciti discuci- endo tractantis de singulis iudicium de- creuerunt hoc modo;	Dictauerunt salicam legem per proceris ipsius gentes, qui tunc tempore eiusdem aderant rectores electi. De pluribus uiris quattuor his nominibus: uuisogastis, bodogastis et uuido- gastis. In loca nomi- nancium salchamæ, bodochamæ, uuido- chamæ ^u , qui per tres mallus conuenientes, omnes causarum originis sollicite discuci- endum ^x tractandis ^y de singulis iudicibus ^z decreuerunt hoc modo.	Dictauerunt ^q salica lege ^a per proceris ^t ipsius ^s gentis, qui tunc tempore eiusdem aderant ^t rectores. Electi de pluribus uiris quattuor his nomini- bus: ^u Uuisogastis, Bodogastis et uuido- gastis. In loca nomi- nancium salchamæ, bodochamæ, uuido- chamæ ^u , qui per tres mallus conuenientes, omnes ^v causarum originis sollicite discuci- endum ^x tractandis ^y de singulis iudicibus ^z decreuerunt hoc modo.

m) scientiae D 49. n) in D 7 mit anderer Tinte nachgetragen. o) in D 6 aus iustiam verbessert.
p) custodiens D 31, 40, 49. q-q) salicham legem D 49. r) proceres D 40, 49. s) illius D 49.
t) adherant D 40. u-u) Uuisogastus, Bodogastus, Salegastus, Uuidogastus in loco cui nominantia
Salechagme, Bodochagme, Uuidochagme D 31; Uuisogasti, Bodogasti, Saligasti, Uuidogasti in loca quibus
sunt nomina ista Salechagine, hodechagine, Uuidochagine D 40; uuisigasti, bodogasti, saligasti, uuido-
gastis in loca quibus nomina ista salechagine, hodechagine, uidochagine D 49. v) mallos D 40, 49.
w) fehlt D 40. x) discutiendo D 40, 49. y) tractanti D 40; tractandi D 49. z) iudicium D 31, 40, 49.

iuxta morum suorum qualitatem
desiderans iustitiam,
peruenit ad lumen scientiae,
custodiens pietatem,

dictauerunt legem Salicam per proceres ipsius gentes, qui tunc tempore aderant rectores electi § 2 de plures uiris quatuor his nominibus: Uuisogastis, Bodogastis, Saligastis et Uuidigastis in loca cognominantia Salehaimi, Bodohaimi, Uuidohaimi, qui per tres mallos omnis causarum origo conuenientes sollicite discutiendo tractantes de singulis, sicut ipsa lex declarat, iudicium decreuerunt.

E 11

ta morum suorum qualitatem desiderans iuste, peruenit ad lumen scientiae. Custodiens pietatem; dictauerunt legem salicam per proceres ipsius gentes, qui tunc tempore aderant rectores. Electi de pluribus uiris quatuor, his nominibus: uuisogastis^l, bodogastis^k, saligastis^l et uuidigastis, in loca cognominantia salehaimi, bodohaimi^m, uuidoaimi, qui per tres mallos omnis causarum origo conuenientes

de singulis, sicut ipsa lex declarat, iudicium decreuerunt.

E 12

rante, iuxta morum suorum qualitatem desiderans iustitiam, peruenit ad lumen scientiae, custodiens pietatem, dictauerunt legem salicam per proceres ipsius gentis, qui tunc temporis aderant rectores electi de pluribus uiris quatuor, his nominibus: uisogastis, bodogastis, saligastis et uidigastis, in loca cognominantia salehaimi, bodohaimi, uuidoaimi, qui per tres mallos omnis causarum origines conuenientes sollicite discutiendo tractantes de singulis, sicut ipsa lex declarat, iudicium decreuerunt.

E 13

bara, deo inspirante, iuxta morum suorum qualitatem desiderans iustitiam, peruenit ad lucem scientiae. Custodiens pietatem, dictauerunt legem salicam per proceres ipsius gentes, qui tunc tempore aderant rectores electi de plures uiris quatuor his nominibus: uuisogast, bodigast, saligast et guidigast, in loca cognominantia salehaim, bodohaim, Guidohaim, qui per tres mallos omnis causarum origo conuenientes sollicite discutiendo tractantes de singulis, sicut ipsa lex declarat, iudicium decreuerunt.

E 14

Deo inspirante. Iuxta morum suorum qualitatem desiderans iustitiam, peruenit ad lucem scientiae. Custodiens pietatem. Dictauerunt legem salicam per proceres ipsius gentis, qui tunc temporis aderant rectores, electi de pluresⁿ uiris quatuor. His nominibus: Uuisogast, Bodigast, saligast et uuidigast, in loca cognominantia Salehaim, bodohaim, uuidoaim, qui per tres mallos omnis causarum origo conuenientes sollicite discutiendo tractantes de singulis, sicut ipsa lex declarat, iudicium decreuerunt;

E 16

barbara, deo inspirante, iuxta morum suorum qualitatem desiderans iustitiam, peruenit ad lumen scientiae, custodiens pietatem. Dictauerunt legem salicam per proceres ipsius gentes, qui tunc tempore adherant rectores. Electi de plures uiris III^{or} his nominibus: uisogastis, Bodogastis, Saligastis et uidegastis, in loca cognominata saleaimi, bodobaim, uuidoaim, qui per III^{es} mallos omnis causarum origo conuenientes. Sollicite discutiendo tractantes de singulis, sicut ipsa lex declarat, iudicium decreuerunt;

E 17

peruenit ad lucem scientiae, custodieris^f pietatem, dictauerunt legem salicam per proceres ipsius gentis, qui tunc tempore aderant rectores. Electi de pluribus uiris III^{or} his nominibus: Uuisogast, bodigast, Saligast, et guidigast, in loca cognominantia Saleaim, bodoaim, Uuidoaim, qui per tres mallosⁿ omnis causarum origo conuenientes sollicite discutiendo tractantes de singulis, sicut ipsa lex declarat, iudicium decreuerunt.

f) in E 17 las Hessels: custodiens. g) in E 12 aus tempore verbessert. h) in E 14 zu pluribus (!) verbessert. i) in E 11 aus uuisogastis verbessert. k) in E 11 aus bodogastis verbessert. l) in E 11 aus saligastis verbessert. m) in E 11 aus bodohaimi verbessert. n) in E 17 folgt eine längere Rasur.

Epilog § 3. Ad ubi Deo fauendi ⁴rex Francorum Chlodouius, torrens et pulcher [et inclitus]⁴, primus recepit catholicum baptismum, et quod minus in pactum habebatur idoneum, per percussus regis Chlodouio et Childeberto et Chlothario fuit lucidis emendatum [percurrente decretum].

§ 4. ⁵Uuat qui Francus diligit⁵, Christus⁶ eorum regnum custodiat, rectores eorumdem lumen suae gratiae repleat, exercitum protegat, fidem munimenta tribuat; paces gaudia et felicitatem tempora ⁷dominancium dominus Iesus Christus⁷ [propiciante] pietatem concedat. ⁸Haec est enim gens, que fortis dum esset robore ualida⁸. Romanorum iugum durissimum de

4-4) Vgl. *Vita Eligii episcopi Noviomagensis, Mitte 8. Jh., I c. 14: Porro rex Dagobertus torrens, pulcher et inclitus . . . Vita Droctovei abbatis Parisiensis, 9. Jh., c. 9: Porro illo in tempore Francigenum regnum Childebertus rex inclitus sua tenebat ditione, qui torrens pulchritudinis . . . speculum etiam exitit pietatis et aequitatis.*

5-5) Vgl. *Liber historiae Francorum, c. 13: Vivat rex qui tales habet leudos.*

6) Vgl. *Ernst H. Kantorowicz, Laudes Regiae (1946) S. 58f.; Rosenstock-Huessy, Vivit Deus (In memoriam Ernst Lohmeyer 1951), S. 254.*

7-7) Vgl. *Apocalypsis Joannis 19, 16: Rex regum, et Dominus dominantium.*

8-8) Vgl. *Liber historiae Francorum, c. 1: Gens illa fortis et valida.*

	D 7	D 8	D 9	D 1	D 6
Pr. 3	^{a'} Ad ubi ^{a'} deo si- cuendi Rex franco- rum chlodouius, tur- rens et pulcher, pri- mus recipit catholi- cam baptismum, et quod minus in pacto habebatur idoneum, per percussus reges chlodouio et childe- berto et chlotario fuit lucidis emenda- tum;	Ad ubi deo fauente rex francorum chlo- doueus, torrens et pulcher, primum re- cepit catholicum bap- tismum, et quod mi- nus in pacto habebat idoneum, percussis re- gis chlodoueo et chil- doberto et chlothar- io fuit lucidis emen- datum.	adhuc deo fauendi Rex francorum chlo- douius, turrens et pulchrar, primus ac- cipit catholicum bap- tismum, et quod me- nus in pactum ha- biatur hedonium, pe- per cussus regis chlo- douio et chilberto et chlothario fuit licit- es emendatum;	ad ubi deo pauendi rex francorum chlo- douius, torrens et pulcher. Primus rece- pit catholicum bap- tismum, et quod mi- nus in pactum habe- batur edonii, percul- sus regis chlodouio et cheldeberto et chlo- thario fuit lucidus emendatum.	Ad ubi ^{b'} deo fauente rege ^{c'} francorum chlo- deueus ^{d'} , torrens ^{e'} et pulcher et ^{e'} primus recepit ^{f'} ^{g'} catholicam baptismi ^{g'} , et quod minus ^{h'} in pactum habebatur idoneo ^{i'} per proconsolis ^{k'} re- gis ^{l'} chlodouehi et hildeberti et chlo- tharii ^{l'} fuit lucidius ^{m'} emendatum.
Pr. 4	uiuat qui francus diligit, Christus eo- rum regnum custo- diat, rectores eorum- dem lumen suae gratiae repleat, exercitum ^{n'} protegat, fidem munimenta tribuat, pacis gaudia et felici- tatem tempora dominancium domi- nantium dominus Ie- sus Christus pietatem concedat. Haec est enim gens, que fortis dum esset robore ualida, romanorum iugum durissi-	Viuat quis francos diligit, Christus eo- rum regnum custo- diat, rectores eorum- dem lumen suae gratiae repleat, exercitum protegat, fidem mu- nimenta tribuat, pa- cis gaudia et felici- tatem tempora domi- nantium dominus Ie- sus Christus pietatem concedat. Haec est enim gens, que fortis dum esset robore ualida, romanorum iugum durissimum de	uiuat qui francus de- ligit, christus eorum regnum custodiat, rectores eorumdem lumen sui gratiam repleat, exercitum pergat, fidem muni- menta tribuat, pa- ces gaudia et felici- tatem tempora domi- nantium dominus iesus pietatem con- cedat. Haec est enim gens, qui fortis dum esset robore ualida, romanorum iugum durissimum de suis	Uuat qui francus Christus eorum reg- num custodiat. Rec- tores eorumdem lu- men suae gratiae rep- pellat, exercitum pro- tegat. Fidem muni- menta tribuat, pacem gaudeat et felicitatem tempora dominan- tium dominus Iesus Christus pietatem cu- stodiat. Haec est enim gens, que fortis dum esset robore ualida, romanorum iugum durissimum de	Uuat qui francos ^{n'} di- ligit, Christus eorum regnum custodiat, rectores eorum ^{o'} lu- men ^{p'} ^{q'} suae gratiae ^{q'} repleat. Exercitum protegat, fidei muni- menta ^{s'} tribuat. Pa- cem ^{t'} gaudia et felici- tatem tempora domi- nantium ^{u'} Dominus ^{v'} Iesus Christus pie- tate ^{w'} concedat. Haec est enim gens, quae fortis ^{y'} dum esset et ^{z'} iugum durissimum de

a'-a') in D 7 aus indubi verbessert. *b')* ibi D 40, 49. *c')* rex D 31, 40, 49. *d')* chlodoueus D 40, 49. *e'-e')* et pulcher D 31; ac pulcher D 40; ac hulcer D 49. *f')* recoepit D 49. *g'-g')* catholicum baptismum D 40, 49. *h')* munus D 49. *i')* idoneum D 40, 49. *k')* procussis D 31, 40, 49. *l'-l')* chlouiio, childeberto, chlotaris D 31; et chlodouuo et hildeberto (nihildeberto D 49) et chlothario D 40, 49. *m')* liquide D 40; liquidem D 49. *n')* franchos D 49. *o')* eorumdem D 40, 49. *p')* lumine D 31; luminis D 40, 49. *q'-q')* sui gratia D 40, 49. *r')* in D 7 folgen die getilgten Worte dominus Iesus Christus. *s')* munimen D 31. *t')* pacis D 31, 40, 49. *u')* dominantium D 40, 49. *v')* domino D 40. *w')* pietatem D 31, 40, 49. *x')* in D 8 anscheinend von jüngerer Hand über der Zeile nachgetragen. *y')* foris D 49. *z')* robore D 40, 49.

§ 2. At ubi Deo fauente rex Francorum Chlodoueus, Childebertus et Chlotarius in culmine regale Deo protegente peruenerunt, quidquid minus in pactum habebatur idoneum, per ipsos fuit lucidius emendatum. § 3

§ 3. Uiuat qui Francus diligit, Christus eorum regnum usque in sempiternum custodiat, rectores eorundem lumen gratiae suae repleat, exercitumque eorum protegat atque defendat, fidem muniat, pacem et felicitatem atque sanitatem per infinita secula tribuat. Haec est enim gens ualida, quae Romanorum iugum durissimum de suis ceruicibus discussit pugnando, § 4

E 11

At ubi deo fauente^p rex francorum chlodoueus, childebertus et flotarius in colmine regale deo protegente peruenerunt. Quidquid minus in pacto habebatur idone per ipsos fuit lucidius emendatum.

Uiuat qui francus diligit, Christus eorum regnum usque in sempiternum custodiat. Rectores eorundem lumen gratiae suae repleat. Exercitumque eorum protegat atque defendat.

Fidem muniat. Pacem et felicitatem que sanitatem per infinita secula tribuat. Haec est enim gens ualida, que romanorum iugum durissimum de suis ceruicibus discussit pugnando. Atque

E 12

At ubi deo fauente rex francorum chlodoueus, childebertus et chlotarius in culmine regale deo protegente peruenerunt, quidquid minus in pacto habebatur idoneum per ipso fuit lucidius emendatum.

Uiuat qui francos diligit, Christus eorum regnum usque in sempiternum custodiat, rectores eorundem lumine gratie sue repleat, exercitumque eorum protegat atque defendat, fidem muniat, pacem et felicitatem atque sanitatem per infinita secula tribuat. Hec est enim^x gens ualida, quae romanorum iugum durissimum de suis ceruicibus discussit pugnando, atque

E 13

at ubi deo fauente rex francorum chlodoueus, hiltbertus^r, hlotharius in culmine regale deo protegente peruenerunt, quicquid minus in pactum habebatur idoneum, per ipsos^v fuit lucidius emendatum.

Uiuat qui francos diligit, Christus eorum regnum usque in sempiternum custodiat; rectores eorundem lumen gratiae suae repleat exercitumque eorum protegat atque defendat, fidem muniat, pacem atque felicitatem et sanitatem per infinita secula tribuat. Haec est enim gens ualida quae romanorum iugum durissimum de suis ceruicibus discussit pugnando. Atque

E 14

aut ubi deo fauente rex francorum chlodoueus, childobertus, chlotharius in culmine regale deo protegente^t peruenerunt; quidquid minus in pacto habebatur idoneum, per ipsos fuit lucidius emendatum.

Uiuat qui francos diligit. Christus eorum regnum usque in sempiternum. Custodiat, rectores eorundem lumen gratiae suae repleat, exercitumque eorum protegat adque defendat, fidem muniat, pacem et felicitatem adque sanitatem per infinita saecula tribuat. Haec est enim gens ualida, que Romanorum iugum durissimum de suis ceruicibus discussit pugnando, atque

E 16

at ubi deo fauente rex francorum chlodoueus^q, chilbertus et flotarius in culmine regale deo protegente peruenerunt. Quicquid minus in pacto habebatur idoneus per ipsos fuit lucidius emendatum.

Uiuat qui francos diligit, et Christus eorum regnum usque in sempiternum custodiat, rectores eorundem lumen gratie suae repleat. Exercitumque eorum protegat atque defendat. Fidem muniat, pacem et felicitatem atque sanitatem per infinita secula tribuat. Haec est enim gens ualida, que romanorum iugum durissimum de suis ceruicibus discussit pugnando, atque

Pr. 2

Pr. 3

E 17

At^o ubi deo fauente rex francorum chlodoueus, ildebertus, chlotharius in culmine^s regale deo protegente peruenerunt, quicquid minus in pactum habebatur^u idoneam per ipsos fuit lucidius emendatum. Pr. 2

Uiuat qui francos diligit, Christus eorum regnum usque in sempiternum custodiat. Rectores eorundem lumen gratiae sue repleat, exercitumque eorum protegat atque defendat. ^wFidem muniat, pacem atque felicitatem et sanitatem per infinita secula tribuat; hec est enim gens ualida, que romanorum iugum durissi- Pr. 3

o) in E 17 aus Ad verbessert. p) in E 11 aus fauente verbessert. q) in E 16 aus chlodoueus verbessert. r) in E 13 aus hiltbertus verbessert. s) in E 17 aus culmine verbessert. t) in E 14 aus protegente verbessert. u) in E 17 aus habebatur verbessert. v) in E 13 aus ipso verbessert. w-w) in E 17 Randzusatz. x) in E 12 über der Zeile nachgetragen.

suis ceruicibus excusserunt pugnando, atque post agnitionem baptismi ⁹sanctorum martyrum corpora, quem Romani igne cremauerunt uel ferro truncauerunt uel besteis lacerando proiecerunt, Franci [reperta] super eos aurum et lapides preciosos ornauerunt⁹.

EXPLICIT <PROLICUS LEGIS SALICE>.

¹⁰ANNO TER XIII DECIMO REGNANTE DOMNO NOSTRO PIPINO
GLORIOSISSIMO REGE FRANCORUM¹¹. Amen^{10,a}

9-9) Vgl. *Vita Eligii episcopi Noviomagensis*, I c. 32: multa sanctorum auro argenteoque et gemmis fabricavit sepulchra ... *Urkunde Pippins für Kl. Prüm vom 13. August 762 (DD Karolinorum I S. 22)*: Deus etenim Moysi legislatori tabernaculum proprii adornaere praecepit; Salamon quoque regis templum ... scimus auro lapidibusque exornasse.

10-10) Vgl. dieselbe *Urkunde (ebd. S. 25)*: Data mense augusti dei XIII anno XI regnante Pippino gloriosissimo rege; actum Trisgodros villa puplica; in dei nomine feliciter amen. *Urkunde Pippins für Kl. Prüm vom 3. August 763 (ebd. S. 27)*: Data sub die III non. aug. anno XII regnante domno nostro Pippino gloriosissimo rege; actum Maslaro palacio publico; in dei nomine feliciter amen.

11) *Das 13. Königsjahr Pippins dauerte von der ersten Novemberhälfte 763 bis zur ersten Novemberhälfte 764 [DD Karolinorum I S. XIII].*

Langer Prolog: a) DIAE MERCORIS PROXIMO ANTE KALENDAS NOUEMBRIS IN ANNO XXVI REGNI DOMNO NOSTRO GLORIOSISSIMO CAROLO REGE [= 30. Oktober 793] D 9.

D 7	D 8	D 9	D 1	D 6
<p>num de suis ceruicibus excusserunt pugnando, adque post agnitionem baptismi sanctorum martyrum corpora, quem romani igne cremauerunt uel ferro truncauerunt uel besteis lacerando proiecerunt, franci super eos aurum et lapides preciosos ornauerunt.</p>	<p>suis ceruicibus excusserunt pugnando. Atque post agnitionem baptismi sanctorum martyrum corpora, quem romani igne cremauerunt uel ferro truncauerunt uel bestiis lacerauerunt, proiecerunt, franci super eos aurum et lapides preciosos¹ ornauerunt.</p>	<p>ceruicibus excusserunt pugnando, adque post agnitionem baptismi sanctorum martyrum corpora, quem romani igni concremauerunt uel ferro truncauerunt uel besties lacerauerunt, franci super eos aurum et lapides preciosos ornauerunt.</p>	<p>suis ceruicibus excusserunt pugnando, atque post agnitionem baptismi sanctorum martyrum corpora, quae romani igne cremauerunt uel ferro truncauerunt uel besteis lacerando proiecerunt, Franci super eos aurum et lapides preciosos super ornauerunt.</p>	<p>suis ceruicibus ^aexcusserunt pugnando, atque post agnitionem baptismi sanctorum martyrum corpora, quem^b romani igne cremauerunt^c uel ferro truncauerunt^d uel bestiis lacerandum^e proiecerunt, franci^h ¹super eos aurum^l et ²lapides praetiosos^k hornauerunt^k.</p>

EXPLICIT.

EXPLICIT PROLICUS^m LEGIS SALICE.

¹⁰ANNO TER XIII
DECIMO REGNANTE
DOMNO NOSTRO PIPINO
GLORIOSISSIMO
REGE FRANCORUM.
AMENⁿ.

a-a) excuserunt pugnando D 40, 49. b) quae (D 6) Hessels; quae D 40, 49. c) cremauerunt D 40, 49. d-d) uel ferro truncauerunt D 40; uel ferro truncauerunt (über der Zeile nachgetragen) D 49. e) lacerando (D 9) Holder. f) lacerando D 40; lacerando D 49. g) proiecerunt D 40, 49. h) franchi D 49. i-i) auro D 40, 49. k-k) lapidibus pretiosis (preciosis D 49) ornauerunt D 40, 49. l) in D 8 aus pretiosus verbessert. m) in D 9 aus PROLECUS verbessert. n-n) in D 7 nach Pardessus (Loi Salique, S. XXXV) mit blasserer Tinte geschrieben (auf dem Photo nicht nachprüfbar) und anscheinend von anderer, jedoch gleichzeitiger Hand (Rubrikator).

atque post agnitionem baptismi sanctorum martyrum corpora, quae Romani igne cremauerunt uel ferro truncauerunt atque bestiis lacerando proiecerunt, Franci super eos aurum et lapides preciosos adornauerunt.

EXPLICIT PROLOGUS

⟨AMEN⟩.

[ANNO AB INCARNATIONE DOMINI NOSTRI IESU CHRISTI DCCLXLVIII, INDICTIONE SEXTA, DOMNUS KAROLUS REX FRANCORUM INCLITUS HUNC LIBELLUM TRACTATI LEGIS SALICAE SCRIBERE IUSSIT.]¹

1) Diese Datierung, die in E 11-14 und 16 nicht überliefert ist (E 15 beginnt erst später), findet sich in den Sammelhandschriften K 20, 31, 33, 34, 35 und in der *Editio princeps* von Tilius, in die sie zusammen mit der D-Fassung des Langen Prologs aufgenommen worden ist [Eckhardt, *Lex Salica: 100 Titel-Text* (1953), S. 65 ff.].

E 11

E 12

E 13

E 14

E 16

post agnitionem baptismi sanctorum martyrum corpora, que romani igne cremauerunt uel ferro truncauerunt atque bestiis lacerando proiecerunt, franci super eos aurum et lapides preciosos adornauerunt.

post agnitionem baptismi sanctorum martyrum corpora, quae romani igne cremauerunt uel ferro truncauerunt atque bestiis lacerando proiecerunt, franci super eos aurum et lapides preciosos adornauerunt.

post agnitionem baptismi sanctorum martyrum corpora, quae romani igne cremauerunt uel ferro truncauerunt atque bestiis lacerando proiecerunt, franci super eos aurum et lapides preciosos adornauerunt. EXPLICIT PROLOGVS AMEN.

post agnitionem baptismi sanctorum martyrum corpora, quae Romani igne cremauerunt uel ferro truncauerunt atque bestiis lacerando. Proiecerunt franci super eos aurum et lapides preciosos adornauerunt.

post agnitionem baptismi sanctorum martyrum corpora, que romani igne cremauerunt uel ferro truncauerunt atque bestiis lacerando progecerunt, franci super eos aurum et lapides preciosos adoraerunt.

E 17

mum de suis ceruicibus discussa pugnando, atque post agnitionem baptismi sanctorum marthyrum corpora, que romani igne cremauerunt uel ferro truncauerunt atque betiis lacerando proiecerunt, franci super eos aurum et lapides preciosos adornauerunt.

EXPLICIT PROLOGUS.^w

y) in E 16 aus angnitionem verbessert.

INCIPIUNT CAPITULA LEGIS SALICAE

P. 1	I. De manire.
2	II. De furtis porcorum.
3	III. De furtis animalium.
4	IV. De furtis ouium.
5	V. De furtis caprarum.
6	VI. De furtis canum.
7	VII. De furtis auium.
	VIII. De furtis arborum.
8	IX. De furtis apium.
9	X. De damnum in messe uel in qualibet clausura.
10	XI. De seruis uel mancipiis furatis.
11	XII. De furtis ingenuorum uel effractoris.
12	XIII. De furtis seruorum uel effractoris.

D 7

INCIPIUNT CAPITULACIONIS LEGE SALICAE.

1	i. De manire.
2	ii. De furtis porcorum.
3	iii. De furtis animalium.
4	iiii. De furtis ouium ^b .
5	v. De furtis caprarum.
6	vi. De furtis canum.
7	vii. De furtis auium.
8	viii. De furtis arborum.
9	viiii. De furtis apium.
10	x. De damno in messe uel in qualibet clausura.
11	xi. De seruis uel mancipiis furatis.
12	xii. De furtis ingenuorum uel effractoris.
13	

D 8

INCIPIUNT CAPITULA LEGIS SALICAE.

	i. De manire.
	ii. De furtis porcorum.
	iii. De furtis animalium ^a .
	iiii. De furtis ouium.
	v. De furtis caprarum.
	vi. De furtis canum.
	vii. De furtis auium.
	viii. De furtis arborum.
	viiii. De furtis apium.
	x. De damnum in messe uel in qualibet clausura.
	xi. De seruis uel mancipiis furatis.
	xii. De furtis ingenuorum uel effractoris.

D 9

INCIPIUNT CAPITULA LEGIS Salice.

diæ Mercuris proximo ante Kalendas Nouembris in anno xxvi regni domno nostro gloriosissimo Carolo rege.

	i. De manire.
	ii. De furtis porcorum.
	iii. De furtis animalium.
	iiii. De furtis ouium.
	v. De furtis caprarum.
	vi. De furtis canum.
	vii. De furtis auium.
	viii. De furtis arborum.
	viiii. De furtis abium.
	x. De damnum in messe uel in qualibet clausura.
	xi. De seruis uel mancipiis furatis.
	xii. De furtis ingenuorum uel effractoris.
	xiii. De furtis seruorum uel effractoris.

Titelverzeichnis: a) in D 8 aus ouium verbessert. b) in D 7 über getilgtem caprar.

INCIPIUNT CAPITULA LEGIS SALICAE

I. De mannire.	D 1
II. De furtis porcorum.	2
III. De furtis animalium.	3
IV. De furtis ouium.	4
V. De furtis caprarum.	5
VI. De furtis canum.	6
VII. De furtis auium.	7
VIII. De furtis arborum.	8
IX. De furtis apium.	9
X. De damno in messe uel in qualibet clausura.	10
XI. De seruis uel mancipiis furatis.	11
XII. De furtis ingenuorum uel infractores.	12
XIII. De furtis seruorum.	13

E 11

E 12

E 13

E 14

E 16

INCIPIUNT CA-
PITULA DE
LEGE SALICA.INCIPIUNT CA-
PITVLA LE-
GIS SALICAE.

i. De mannire.	i. De mannire.	i. De mannere.	i. De mannire.	1
iii. De furtis porcorum	ii. De furtis porcorum.	ii. De furtis porcorum.	ii. De furtis porcorum.	2
iiii. De furtis animalium.	iii. De furtis animalium.	iii. De furtis animalium.	iii. De furtis animalium.	3
v. De furtus ouium.	iiii. De furtis ouium.	iiii. De furtis ouium.	iiii. De furtis ouium.	4
vi. De furtis caprarum.	v. De furtis caprarum.	v. De furtis caprarum.	v. De furtis caprarum.	5
vii. De furtis canum.	vi. De furtis canum.	vi. De furtis canum.	vi. De furtis canum.	6
viii. De furtis auium	vii. De furtis auium.	vii. De furtis auium.	vii. De furtis auium.	7
viiii. De furtis arborum.	viii. De furtis arborum.	viii. De furtis arborum.	viii. De furtis arborum.	8
x. De furtis apium.	viiii. De furtis apium.	viiii. De furtis apiarium.	viiii. De furtis apium.	9
xi. De fructu dampnato in clausura.	x. De damno in messe uel in qualibet clausura.	x. De damno in messe uel in qualibet clausura.	x. De dampno in messe uel in qualibet clausura.	10
xii. De mancipiis furatis.	xi. De seruis uel mancipiis furatis.	xi. De seruis uel mantipiis furatis.	xi. De seruis uel mancipiis furatis.	11
xiii. De furtis ingenuorum.	xii. De furtis ingenuorum uel infractores.	xii. De furtis inienuorum uel infractores.	xii. De furtis ingenuorum uel infractores.	12
xiiii. De furtis seruorum.	xiii. De furtis seruorum.	xiii. De furtis seruorum.	xiii. De furtis seruorum.	13

Titelverzeichnis: In E 11 fehlen 1-23.

- P. 13 XIV. De raptu ingenuorum uel mulierum.
 15 XV. De his qui alterius muliere tollit uiuo marito.
 14 XVI. De superuentis uel expoliacionibus, qui hominem ingenuum expoliat.
 XVII. Si quis uillam alienam adsallierit.
 XVIII. Si quis hominem mortuum exfoderit aut¹ expoliauerit.
 55 XIX. Si quis corpus in furtu expoliauerit, antequam in terra mittatur.
 16 XX. Si quis casa super hominem dormientem incenderit.
 XXI. Si quis spicarium aut mafolum cum annona incenderit.
 17 XXII. Si quis alterum uoluerit occidere et colepus fallierit.
 XXIII. Si quis hominem ingenuum de fuste percusserit.
 18 XXIV. Si quis ad regem hominem innocentem absentem accusat.
 19 XXV. De maleficis, qui alterius erbas dederit.

1) hier = et; vgl. Titel 19.

	D 7	D 8	D 9
14	XIII. De raptu ingenuorum uel mulierum.	XIII. De raptu ingenuorum uel mulierum.	XIII. De raptu ingenuorum uel mulierum.
15	XIII. De qui alterius muliere tullerit.	XIII. De eo qui alterius mulierum tollit uiuo marito.	XV. De his qui alterius muliere tollit uiuo marito.
16	XV. De superuentis uel expoliacionibus, hominem ingenuum expoliat.	XV. De superuenientes uel expoliacionibus, qui hominem ingenuum expoliat.	XVI. De superuentis uel expoliacionibus, qui hominem ingenuum expoliat.
17	XVI. Si quis in uillam alienam adsallierit.	XVI. Si quis uillam alienam adsallierit.	XVII. Si quis uillam alienam adsaliret aut expoliaueret.
18	XVII. Si quis hominem mortuum expoliauerit.	XVII. Si quis hominem mortuum effoderit aut expoliauerit.	XVIII. Si quis hominem mortuum exfodiret.
19	XVIII. Si quis corpus in furtu expoliauerit, antequam in terra mittatur.	XVIII. Si quis corpus in furtu expoliauerit, antequam in terra mittatur.	XVIII. Si quis corpus in furtu expoliaueret, antequam in terre mitatur.
20	XVIII. Si quis super hominem dormientem casa incenderit.	XVIII. Si quis casa super hominem dormientem incenderit.	XX. Si quis casam super hominem dormientem incenderit.
21	^d XX. Si quis spicarium aut mafolum cum annona incenderit. ^d	XX. Si quis spicarium aut mafolum cum annona incenderit.	XXI. Si quis spicarium aut mafolum cum annona incenderit.
22	XXI. Si quis adulterum uoluerit occidere et colepus fallierit.	XXI. Si quis alterum uoluit occidere et colpus fallierit.	XXII. Si quis alterum uoluerit occidere et colibus faliret.
23	XXII. Si quis ingenuo hominem de fuste percusserit.	XXII. Si quis hominem ingenuum de fuste percusserit.	XXIII. Si quis hominem ingenuum de fuste percusserit.
24	XXIII. Si quis ad rege hominem innocente absente accusat.	XXIII. Si quis ad regem hominem innocentem absentem accusauerit.	XXIII. Si quis hominem innocentem ad regem accusat.
25	XXIII. De maleficis, qui alterius erbas dederint.	XXIII. De maleficis, qui alteri herbas dederit.	XXV. De maleficiis, qui alterius erbas dediret.

c) in D 9 v nachgetragen. d-d) in D 7 von gleicher Hand nachgetragen (erstes n in annona über der Zeile).

XIV. De raptu ingenuorum uel mulierum.	D 14
XV. Si quis hominem expoliauerit.	16
XVI. Si quis uillam alienam adsalierit.	17
XVII. Si quis hominem effodierit uel expoliauerit.	18
XVIII. Si quis corpus inhumatum expoliauerit.	19
XIX. Si quis casam super hominem dormientem incenderit.	20
XX. Si quis spicarium cum annona incenderit.	21
XXI. Si quis hominem occidere uoluerit.	22
XXII. Si quis hominem de fuste percusserit.	23
XXIII. Si quis hominem innocentem accusauerit.	24
XXIV. De maleficis.	25

E 11	E 12	E 13	E 14	E 16	
	xv. De raptu ingenuorum ui mulierum.	xiiii. De raptu ingenuorum uel mulierum.	xiiii. De raptu ingenuorum uel mulierum.	xiiii. De raptu ingenuorum uel mulierum.	14
	xvi. Si quis hominem expoliauerit.	xv. Si quis hominem expoliauerit.	xv. Si quis hominem expoliauerit.	xv. Si quis hominem expoliauerit.	15
	xvii. Si quis uillam alienam adsallierit.	xvi. Si quis uillam alienam adsallierit.	xvi. Si quis uillam alienam adsallierit.	xvi. Si quis uillam alienam adsallierit.	16
	xviii. Si quis hominem effodierit ui expoliauerit.	xvii. Si quis hominem effodierit uel expoliauerit.	xvii. Si quis hominem effodierit uel expoliauerit.	xvii. Si quis hominem effodierit uel expoliauerit.	17
	xviiii. Si quis corpus humanum expoliauerit.	xviii. Si quis corpus inhumatum expoliauerit.	xviii. Si quis corpus inumatum expoliauerit.	xviii. Si quis corpus inhumatum expoliauerit.	18
	xx. Si quis casam ^a super hominem dormientem incenderit.	xviiii. Si quis casam super hominem dormientem incenderit.	xviiii. Si quis casam super hominem dormientem incenderit.	xviiii. Si quis casam super hominem dormientem incenderit.	19
	xxi. Si quis spicarium cum annona incenderit.	xx. Si quis spicarium cum annona incenderit.	xx. Si quis spicarium cum annona incenderit.	xx. Si quis spicarium cum annona incenderit.	20
	xxii. Si quis hominem occidere uoluerit.	xxi. Si quis hominem occidere uoluerit.	xxi. Si quis hominem occidere uoluerit.	xxi. Si quis hominem occidere uoluerit.	21
	xxiii. Si quis hominem de fuste percusserit.	xxii. Si quis hominem de fuste percusserit.	xxii. Si quis hominem de fuste percusserit.	xxii. Si quis hominem de fuste percusserit.	22
	xxiiii. Si quis hominem innocentem accusauerit.	xxiii. Si quis hominem innocentem accusauerit.	xxiii. Si quis hominem innocentem accusauerit.	xxiii. Si quis hominem innocentem accusauerit.	23
^b xxiiii. De maleficis.	xxv. De maleficis.	xxiiii. De maleficis.	xxiiii. De maleficis.	xxiiii. De maleficiis.	24

a) in E 12 aus causam verbessert.

b) mit xxiv beginnt E 11.

- P. 20 XXVI. De manu mulieris stringenda.
 21 XXVII. De naue, qui sine permissu domini sui mouent.
 XXVIII. De asco deinter clauē furato.
 22 XXIX. De furtis in molino commissis.
 XXX. De his qui alterius scusa rumpit.
 24 XXXI. De homicidiis paruulorum.
 XXXII. De femina, postquam infantes habere coeperit, occiderit.
 XXXIII. De femina post media etate occiderit.
 XXXIV. De neglegentiis paruulorum.
 XXXV. De puero tursorato.
 25 XXXVI. De adulteriis ancillarum.
 26 XXXVII. De libertis demissis ingenuis.

	D 7	D 8	D 9
26	xxv. De manu mulieres stringenda.	xxv. De manu mulieris stringenda.	xxvi. De manum mulieris extringenda.
27	xxvi. De naue, qui sine permissu domini sui mouent.	xxvi. De naue, qui sine permissu domini sui mouunt.	xxvii. De naue, qui sine permissu domini sui mouet.
28	xxvii. De asco deinter clauē furato.	xxvii. De asco deinter clauo furato.	xxviii. De asco deintro clauē furato.
29	xxviii. De furtu in molino commissis.	xxviii. De furtu in molino commisso.	xxviii. De furtis in molino comissis.
30	xxviii. De qui alterius exclusa rumpit.	xxviii. De eo qui alterius exclusa rumpit.	xxx. De his qui alterius scusa rumpit.
31	xxx. De homicidiis paruulorum.	xxx. De homicidiis paruulorum.	xxxi. De humicidiis paruulorum.
32	xxxi. De femina, postquam infantes habere cepit, occiderit.	xxxi. De femina, postquam infantes habere coeperit, occidit.	xxxii. De femina, postquam infantis habet, occiderit.
33	xxxii. De femina post media aetatem occiderit.	xxxii. De femina post media etate ^e occiderit.	xxxiii. De femina post medietate occiderit.
34	xxxiii. De negligencias paruulorum.	xxxiii. De neglegentiis paruulorum.	xxxiiii. De neglienciis paruulorum.
35	xxxiiii. De puero tursorato.	xxxiiii. De puero tonsorato.	xxxv. De puero tursorato.
36	xxxv. De alteriis ancillarum.	xxxv. De adulteriis ancillarum.	xxxvi. De adulteriis ancillarum.
37	xxxvi. De libertis demissis ingenuis.	xxxvi. De libertis dimissis ingenuis.	xxxvii. De libertus ingenuos demissus.

e) medietate (D 8) Hessels.

XXV. De manu mulieris stringenda.	D 26
XXVI. Si quis nauem sine permissio domino mouerit.	27
XXVII. Si quis ascum deintro clauē furauerit.	28
XXVIII. De furto in molino commisso.	29
XXIX. Si quis alterius exclusam ruperit.	30
XXX. De homicidiis paruulorum.	31
XXXI. Si quis feminam infantes habentes occiserit.	32
XXXII. Si quis feminam post mediam aetatem occiserit.	33
XXXIII. De neglegentiis paruulorum.	34
XXXIV. De puero tonsorato.	35
XXXV. De adulteriis ancillarum.	36
XXXVI. De mancipiis alienis ingenuis dimissis.	37

E 11	E 12	E 13	E 14	E 16	
xxv. De manu mulieris stringenda.	xxvi. De manu mulieris stringenda.	xxv. De manu mulieris stringenda.	xxv. De manu mulieris stringenda.	xxv. De manu mulieris stringenda.	25
xxvi. Si quis nauem sine permissio domino mouerit.	xxvii. Si quis nauem sine permissio domini mouerit.	xxvi. Si quis nauem sine permissio domino mouerit.	xxvi. Si quis nauem sine permissio domino mouerit.	xxvi. Si quis nauem sine permissio domino suo mouerit.	26
xxvii. Si quis ascum de infra clauē furauerit.	xxviii. Si quis ascum deinfra clauē furauerit.	xxvii. Si quis ascum deintro clauē furauerit.	xxvii. Si quis ascum deintro clauē furauerit.	xxvii. Si quis ascum deintro clauē furauerit.	27
xxviii. De furto in molino commisso.	xxviii. De furto in molino commisso.	xxviii. De furto in molino commisso.	xxviii. De furto in molino commisso.	xxviii. De furto in molino commisso.	28
xxviii. Si quis alterius exclusam ruperit.	xxx. Si quis alterius exclusam ruperit.	xxviii. Si quis alterius exclusam ruperit.	xxviii. Si quis alterius exclusam ruperit.	xxviii. Si quis alterius exclusam ruperit.	29
xxx. De homicidiis paruulorum.	xxx. De homicidiis paruulorum.	xxx. De homicidiis paruulorum.	xxx. De homicidiis paruulorum.	xxx. De homicidiis paruulorum.	30
xxx. Si quis feminam infantes habentes occiderit.	xxx. Si quis feminam infantes habentes occiderit.	xxx. Si quis feminam infantes habentes occiderit.	xxx. Si quis feminam infantes habentes occiderit.	xxx. Si quis feminam infantes habentes occiderit.	31
xxx. Si quis feminam post mediam aetatem occiderit.	xxx. Si quis feminam post mediam aetatem occiderit.	xxx. Si quis feminam post mediam aetatem occiderit.	xxx. Si quis feminam post mediam aetatem occiderit.	xxx. Si quis feminam post mediam aetatem occiderit.	32
xxx. De neglegentiis paruulorum.	xxx. De neglegentiis paruulorum.	xxx. De neglegentiis paruulorum.	xxx. De neglegentiis paruulorum.	xxx. De neglegentiis paruulorum.	33
xxx. De puero tonsorato.	xxx. De puero tonsorato.	xxx. De puero tonsorato.	xxx. De puero tonsorato.	xxx. De puero tonsorato.	34
xxx. De adulteriis ancillarum.	xxx. De adulteriis ancillarum.	xxx. De adulteriis ancillarum.	xxx. De adulteriis ancillarum.	xxx. De adulteriis ancillarum.	35
xxx. De mancipiis alienis ingenuis dimissis.	xxx. De mancipiis alienis ingenuis dimissis.	xxx. De mancipiis alienis ingenuis dimissis.	xxx. De mancipiis alienis ingenuis dimissis.	xxx. De mancipiis alienis ingenuis dimissis.	36

c) in E 14 aus homicidiis verbessert.

- P. 27 XXXVIII. De furtis diuersis.
 XXXIX. Si quis messem alienam metit.
 XL. Si quis de campo alieno lino furauerit.
 XLI. Si quis prato alieno (furauerit et) secauerit.
 XLII. Si quis in orto alieno in furtum ingressus fuerit.
 XLIII. Si quis uineam alienam in furtum uindimiauert.
 XLIV. Si quis retem de anquilis de flumen furauerit.
 XLV. Si quis screonam, qui clauem habet, infregerit.
 XLVI. Si quis campo alieno arauerit et non seminauert.
 28 XLVII. De elogacionibus.
 29 XLVIII. De dibilitatibus.
 30 XLIX. De conuiciis.

	D 7	D 8	D 9
38	xxxvii. De furtis diuersis.	xxxvii. De furtis diuersis.	xxxviii. De furtis diuersis.
39	xxxviii. Si quis messem alienam medit.	xxxviii. Si quis messem alienam meterit.	xxxviii. Si quis messem aliena metit.
40	xxxviii. Si quis de campo alieno messem furauerit.	xxxviii. Si quis de messem campo alieno furauerit.	xl. Si quis campo alieno lino furaueret.
41	xl. Si quis prato alieno secauerit.	xl. ^f Si quis prato alieno furauerit et secauerit.	xli. Si quis prado alieno segauerit.
42	xl. Si quis in orto alieno in ingressus fuerit.	xl. ^f Si quis in orto alieno ingressus fuerit.	xl. Si quis ortum alienum in furtum egressus fuerit.
43	xli. Si quis uineam alienam uindemiauert.	xli. ^f Si quis uineam alienam uindimiauert.	xl. Si quis uiniam alienam in furtum uindmiauert.
44	xl. Si quis retem de aquam furauerit.	xl. ^f Si quis retem de aqua furauerit.	xl. Si quis retem de anquilis de flumen ^g furauerit.
45	xl. Si quis de screona, qui clauem habet, aliquid furauerit.	xl. ^f Si quis de screunam, qui clauem habet, aliquid furauerit.	xl. Si quis screonam, qui clauem habet, infregeret.
46	xl. Si quis campo alieno arrauerit et non seminauert.	xl. ^f Si quis campo alieno arauerit et non seminauit.	xl. Si quis campo alieno arauerit.
47	xl. De logationibus.	^h xl. De elogationibus. ^h	xl. De ælogacionibus.
48	xl. De dibelatibus.	xl. De debilitatibus.	xl. De dibilitatibus.
49	xl. De conuiciis.	xl. De conuitiis.	xl. De conuicies.

f) in D 8 Ziffern XL bis XLV aus XLI bis XVI verbessert.
 zwischen den Zeilen nachgetragen.

g) flumine (D 9) Hessels.

h-h) in D 8

XXXVII. De furtis diuersis.	38
XXXVIII. Si quis messem alienam metet.	39
XXXIX. Si quis linum alienum furauerit.	40
XL. Si quis pratum alienum secauerit.	41
XLI. Si quis orto alieno ingressus fuerit.	42
XLII. Si quis uineam alienam uindemiauerit.	43
XLIII. Si quis rete de aqua furauerit.	44
XLIV. Si quis de screona clauem habentem aliquid furauerit.	45
XLV. Si quis campo alieno exarauerit.	46
XLVI. Si quis hominem ad maliciam faciendam locauerit.	47
XLVII. Si quis hominem membrum tulerit.	48
XLVIII. De conuitiis.	49

<i>E 11</i>	<i>E 12</i>	<i>E 13</i>	<i>E 14</i>	<i>E 16</i>	
xxxvii. De furtis diuersis.	xxxvi. De furtis diuersis.	xxxvii. De furtis diuersis.	xxxvii. De furtis diuersis.	xxxvii. De furtis diuersis.	37
xxxviii. Si quis messem alienam metet.	xxxvii. Si quis messem alienam metet.	xxxviii. Si quis messem alienam metet.	xxxviii. Si quis messem alienam metet.	xxxviii. Si quis messem alienam metet.	38
xxxviiii. Si quis linum alterius furauerit.	xxxviii. Si quis linum alterius furauerit.	xxxviiii. Si quis linum alienum furauerit.	xxxviiii. Si quis linum alienum furauerit.	xxxviiii. Si quis linum alienum furauerit.	39
xl. Si quis pratum alienum furauerit.	xxxviii. Si quis pratum alienum secauerit.	xl. Si quis pratum alienum secauerit.	xl. Si quis pratum alienum secauerit.	xl. Si quis pratum alienum furauerit.	40
xli. Si quis orto alienum ingressus fuerit.	xl. Si quis orto alieno ingressus fuerit.	xli. Si quis orto alieno ingressus fuerit.	xli. Si quis orto alieno ingressus fuerit.	xli. Si quis orto alieno ingressus fuerit.	41
xlII. Si quis uineam alienam uindemiauerit.	xlI. Si quis uineam alienam uindemiauerit.	xlII. Si quis uineam alienam uindemiauerit.	xlII. Si quis uiniam ^d alienam uindemiauerit.	xlII. Si quis uineam alienam uindemiauerit.	42
xlIII. Si quis retem de aqua furauerit.	xlII. Si quis retem de aqua furauerit.	xlIII. Si quis rete de aqua furauerit.	xlIII. Si quis rete de aqua furauerit.	xlIII. Si quis rete de aqua furauerit.	43
xlIIII. Si quis de screona clauem habentem aliquid furauerit.	xlIII. Si quis de screona clauem habentem aliquid furauerit.	xlIIII. Si quis de screona clauem habentem aliquid furauerit.	xlIIII. Si quis de screona clauem habentem aliquid furauerit.	xlIIII. Si quis de screona clauem habentem aliquid furauerit.	44
xlV. Si quis alieno campo exarauerit.	xlIIII. Si quis campo alieno exarauerit.	xlV. Si quis campo alieno exarauerit.	xlV. Si quis campo alieno exarauerit.	xlV. Si quis campo alieno exarauerit.	45
xlVI. Si quis hominem ad malicia faciendum locauerit.	xlV. Si quis hominem ad malitiam faciendam locauerit.	xlVI. Si quis hominem ad malitiam faciendam locauerit.	xlVI. Si quis hominem ad maliciam faciendum locauerit.	xlVI. Si quis hominem ad malitiam faciendam locauerit.	46
xlVII. Si quis hominem membrum tulerit.	xlVI. Si quis hominem membrum tulerit.	xlVII. Si quis hominem membrum tulerit.	xlVII. ^e Si quis hominem membrum tulerit.	xlVII. Si quis hominem membrum tulerit.	47
xlVIII. De conuitiis.	xlVII. De conuitiis.	xlVIII. De conuitiis.	xlVIII. De conuitiis.	xlVIII. De conuitiis.	48

d) in E 14 aus unum verbessert.

e) in E 14 v aus i verbessert.

- P. 31 L. De uia lacina.
 32 LI. De ligaminibus ingenuorum.
 33 LII. De uenacionibus.
 34 LIII. De sepibus.
 LIV. Si quis per alienam messem erpice aut carro traxerit.
 LV. Si quis per alienam messem expalmitantem sine uia semita fecerit.
 LVI. Si quis in curte uel in casa per malo ingenio in furto aliquid miserit.
 35 LVII. De homicidiis seruorum uel expoliacionibus.
 LVIII. Si quis seruum alienum battit.
 LIX. Si quis seruus hominem ingenuum occiserit.
 LX. Si quis homo ingenuus litum alienum expoliauerit.
 36 LXI. De quadrupedis <pecorum>, si hominem occiserit.

D 7

D 8

D 9

- | | | | |
|----|--|--|--|
| 50 | XLVIII. De uia lacina. | XLVIII. De uia lacina. | L. De uia lacina. |
| 51 | L. De legaminibus ingenuorum. | L. De ^l ligaminibus ingenuorum. | LI. De ligaminibus ingenuorum. |
| 52 | LI. De uenacionibus. | LI. De uenacionibus. | LII. De uenacionibus. |
| 53 | LII. De sepibus. | LII. De sepibus. | LIII. De sepibus. |
| 54 | LIII. De homine, qui per alienam messem erpicem traxerit. | LIII. De hominem, qui per alienam messem erpicem traxerit. | LIII. Si quis per aliena messe erpece aut carro traxerit. |
| 55 | LIII. Si quis per alienam messem expalmitantem transierit. | LIII. Si quis alienam messem expalmitantem transierit. | LV. Si quis per messe expalmitante sine uia semita fecerit. |
| 56 | LV. Si quis per mallo ingenuo in curte aut in casa in furto aliquid miserit. | LV. Si quis per malo ingenio in curte aut in casa in furtum aliquid miserit. | LVI. Si quis in curte uel in casa per malo ingenio in furto aliquid miserit. |
| 57 | LVI. De homicidiis seruorum uel expoliationibus. | LVI. De homicidiis seruorum uel expoliationibus. | LVII. De homicidiis seruorum uel expoliationibus. |
| 58 | LVII. Si quis seruum alienum battit. | LVII. Si quis seruum alienum batterit. | LVIII. Si quis seruum alienum baptit. |
| 59 | LVIII. Si quis seruus hominem ingenuum ^k occiserit. | LVIII. Si quis seruus hominem alienum occiserit. | LVIII. Si quis seruus hominem ingenuum occiserit. |
| 60 | LVIII. Si quis homo ingenuus litum alienum expoliauerit. | LVIII. Si quis homo ingenuus litum alienum expoliauerit. | LX. Si quis homo ingenuus letum alienum expoliauerit. |
| 61 | LX. De quadrupedis pecorum, si hominem occiserit. | LX. De quadrupedis pecorum, si hominem occiserit. | LXI. De quatropedis, se hominem occiserit. |

i) in D 8 aus Do verbessert. k) in D 7 v über dem u.

XLIX. De uia lacinia.	D 50
L. De hominibus legatis.	51
LI. De uenationibus furatis.	52
LII. De sepibus (furatis).	53
LIII. Si quis per messem alienam herpicem aut carrum traxerit.	54
LIV. Si quis per messem alienam semitam fecerit.	55
LV. Si quis in mitio alieno per ingenio furtum fecerit.	56
LVI. Si quis seruum occiserit aut expoliauerit.	57
LVII. Si quis seruum alienum percusserit.	58
LVIII. Si quis seruus ingenuum occiserit.	59
LIX. Si quis ingenuus litum expoliauerit.	60
LX. Si pecus hominem occiserit.	61

E 11	E 12	E 13	E 14	E 16	
XLVIII. De uia lacinia.	XLVIII. De uia lacinia.	XLVIII. De uia lacinia.	XLVIII. De uia lacinia.	XLVIII. De uia lacinia.	49
L. De hominibus legatis.	XLVIII. De hominibus legatis.	L. De hominibus ^f legatis.	L. De hominibus ^g legatis.	L. De hominibus legatis.	50
LI. De uenationibus furatis.	L. De uenationibus furatis.	LI. De uenationibus furatis.	LI. De uenationibus furatis.	LI. De uenationibus furatis.	51
LII. De sepibus furatis.	LI. De sepibus furatis.	LII. De saepibus.	LII. De saepibus.	LII. De sepibus furatis.	52
LIII. Si quis per messem alienam herpicem aut carrum traxerit.	LII. Si quis per messem alienam erpicem aut carrum traxerit.	LIII. Si quis per messem alienam herpicem aut carrum traxerit.	LIII. Si quis per messem alienam herpicem aut carrum traxerit.	LIII. Si quis per messem alienam erpicem aut carrum traxerit.	53
LIII. Si quis per messem alienam semitam fecerit.	LIII. Si quis per messem alienam semitam fecerit.	LIII. Si quis per messem alienam semitam fecerit.	LIII. Si quis per messem alienam seminatam fecerit.	LIII. Si quis per messem alienam semitam fecerit.	54
LV. Si quis in mitio alieno per ingenium furto miserit.	LIII. Si quis in mitio alieno per ingenio furtum fecerit.	LV. Si quis in mitio alieno per ingenio furtum fecerit.	LV. Si quis in mitio alieno per ingenio furtum fecerit.	LV. Si quis in mitio alieno per ingenio furtum fecerit.	55
LVI. Si quis seruum occiserit aut expoliauerit.	LV. Si quis seruum occiderit aut expoliauerit.	LVI. Si quis seruum occiserit aut expoliauerit.	LVI. Si quis seruum occiserit aut expoliauerit.	LVI. Si quis seruum occiserit aut expoliauerit.	56
LVII. Si quis seruum alienum percusserit.	LVI. Si quis seruum alienum percusserit.	LVII. Si quis seruum alienum percusserit.	LVII. Si quis seruum alienum percusserit.	LVII. Si quis seruum alienum percusserit.	57
LVIII. Si quis seruus ingenuum occiserit.	LVII. Si quis seruus ingenuum occiderit.	LVIII. Si quis seruus ingenuum occiserit.	LVIII. Si quis seruus ingenuum occiserit.	LVIII. Si quis seruus ingenuum occiserit.	58
LVIII. Si quis ingenuus litum expoliauerit.	LVIII. Si quis ingenuus litum expoliauerit.	LVIII. Si quis ingenuus litum expoliauerit.	LVIII. Si quis ingenuus litum expoliauerit.	LVIII. Si quis ingenuus litum expoliauerit.	59
LX. Si pecus hominem occiderit.	LVIII. Si pecus hominem occiderit.	LX. Si pecus hominem occiserit.	LX. Si pecus hominem occiserit.	LX. Si pecus hominem occiserit.	60

f) in E 13 aus minibus verbessert. g) in E 14 aus hominibus verbessert.

P. 37	LXII. De uestigio minando.
38	LXIII. De furtis caballorum.
23. 65	LXIV. De caballo alieno extra permissio domini sui ascenso aut excurtato.
39	LXV. De plagatoribus.
	LXVI. Si quis seruus alienus furatus fuerit.
	LXVII. Si quis hominem ingenuum plagauerit, hoc est uendiderit.
40	LXVIII. Si quis seruus in furtum fuerit inculpatus.
41	LXIX. De homicidiis ingenuorum.
42	LXX. De homicidio in contubernio facto.
43	LXXI. De homicidio a contubernio facto.
63	LXXII. De homine in oste occiso.

	D 7	D 8	D 9
62	LXI. De uestigio menando.	LXI. De uestigio minando.	XLII. De uistigio menando.
63	LXII. De furtis caballorum.	LXII. De furtis caballorum.	LXIII. De furtis caballorum.
64	LXIII. De caballo alieno extra permissio domini sui ascenso aut excurtato.	LXIII. De caballo alieno extra permissio domino suo ascenso ¹ uel excortato ¹ .	LXIII. De caballo alieno extra permissio domini sui ascenso aut scurtato.
65	LXIII. De plagatoribus.	LXIII. De plagatoribus.	LXV. De placatoribus.
66	LXV. Si quis seruus alienus furatus fuerit.	LXV. Si quis seruus alienus furatus fuerit, uendiderit ^m .	LXVI. Si quis seruus alienus furatus fuerit.
67	LXVI. Si quis hominem ingenuum plagauerit, hoc est uindederit.	LXVI. Si quis hominem ingenuum plagauerit.	LXVII. ⁿ Si quis hominem ingenuum placauerit ^o , hoc est uindederit.
68	LXVII. Si seruus in furto fuerit inculpatus.	LXVII. Si seruus inculpatus fuerit in furto.	LXVIII. Si quis seruus in furtum fuerit inculpatus.
69	LXVIII. De homicidiis ingenuorum.	LXVIII. De homicidiis ingenuorum.	LXVIII. De homicidiis ingenuorum ⁿ .
70	LXVIII. De homicidiis in contubernio facto.	LXVIII. De homicidiis in contuberniis factis.	LXX. ^p De ^q homicidio in ^q contubernio factom.
71	LXX. De homicidio a contubernio facto.	LXX. De homicidio a contubernio ^r facto.	LXXI. De homicidio ad contubernio facta.
72	LXXI. ^s De homine in hoste occiso.	LXXI. De hominem in hoste occisso.	LXXII. De homine ^t in oste occiso.

l-l) in D 8 (wohl nur aus Platzgründen) über der Zeile. *m)* uendiderit in D 8 gehört zum folgenden Titel. *n-n)* in D 9 auf Rasur, vielleicht anstelle von ursprünglich nur zwei Titeln. *o)* plagauerit (D 9) Holder. *p)* in D 9 anscheinend aus LXVIII verbessert (vgl. Note n-n), bei den folgenden Titeln jeweils letzte i nachgetragen. *q-q)* in D 9 aus homicidiom verbessert. *r)* in D 8 aus conturernio verbessert. *s)* LXXIII (D 7) Hessels. *t)* Hessels gibt irrig an, daß in D 9 salico folge.

LXI. De uestigio minando.	D 62
LXII. De furtis caballorum.	63
LXIII. De caballo sine permissio domini ascenso aut excurtato.	64
LXIV. Si quis mancipium alienum sollicitauerit.	65
LXV. Si quis seruum alienum furauerit.	66
LXVI. Si quis hominem ingenuum uendiderit.	67
LXVII. Si quis seruus de furto fuerit inculpatus.	68
LXVIII. De homicidiis ingenuorum Francorum uel Romanorum.	69
LXIX. De homicidiis in contubernio factis.	70
LXX. De homicidiis, ubi alii homines fuerint, factas.	71
LXXI. De homine Salico in hoste occiso.	72

<i>E 11</i>	<i>E 12</i>	<i>E 13</i>	<i>E 14</i>	<i>E 16</i>
LXI. De uestigio minando.	LX. De uestigio minando	LXI. De uestigio minando.	LXI. De uestigio minando.	LXI. De uestigio minando. 61
LXII. De furtis caballorum.	LXI. De furtis caballorum.	LXII. De furtis caballorum.	LXII. De furtis caballorum.	LXII. De furtis caballorum. 62
LXIII. De caballo sine permissio domini ascenso aut excurtato.	LXII. De caballo sine permissio domini ascenso aut excurtato.	LXIII. De caballo sine permissio domini ascenso aut excurtato.	LXIII. De caballo sine permissio domini ascenso aut excurtato.	LXIII. De caballo ^h sine permissio domini ascenso aut excurtato. 63
LXIII. Si quis mancipium alienum sollicitauerit.	LXIII. Si quis mancipium alienum sollicitauerit.	LXIII. Si quis mancipium alienum sollicitauerit.	LXIII. Si quis mancipium alienum sollicitauerit.	LXIII. Si quis mancipium alienum sollicitauerit. 64
LXV. Si quis seruum alienum furauerit.	LXIII. Si quis seruum alienum furauerit.	LXV. Si quis seruum alienum furauerit.	LXV. Si quis seruum alienum furauerit.	LXV. Si quis seruum alienum furauerit. 65
LXVI ^l . Si quis hominem ingenuum uindiderit.	LXV. Si quis hominem ingenuum uendiderit.	LXVI. Si quis hominem ingenuum uendiderit.	LXVI. Si quis hominem ingenuum uindiderit.	LVI ^k . Si quis hominem ^l ingenuum uendiderit. 66
LXVII. Si quis seruus de furto fuerit inculpatus.	LXVI. Si quis seruus de furto fuerit inculpatus.	LXVII. Si quis seruus de furto fuerit inculpatus.	LXVII. Si quis seruus de furto fuerit inculpatus.	LXVII. Si quis seruus de furto fuerit inculpatus. 67
LXVIII. De homicidiis ingenuorum francorum uel romanorum.	LXVII. De homicidiis ingenuorum francorum uel romanorum.	LXVIII. De homicidiis ingenuorum francorum uel romanorum.	LXVIII. De homicidiis ingenuorum francorum uel romanorum.	LXVIII. De homicidiis ingenuorum francorum uel romanorum. 68
LXVIII. De homicidiis in contubernio factis.	LXVIII. De homicidiis in contubernio factis.	LXVIII. De homicidiis in contubernio factis.	LXVIII. De homicidiis in contubernio factis.	LXVIII. De homicidiis in contubernio facto. 69
LXX. De homicidiis ubi alii homines fuerint factis.	LXVIII. De homicidiis ubi alii homines fuerint fact(is).	LXX. De homicidiis ubi alii homines fuerint factas.	LXX. De homicidiis ubi alii homines fuerint factas.	LXX. De homicidiis ubi alii homines ^m fuerint factis. 70
LXXI. De homine salico in hoste occiso.	LXX. De homine alieno ⁿ in hoste occiso.	LXXI. De homine salico in hoste occiso.	LXXI. De homine salico in hoste occiso.	LXXI. De homine salico in hoste occiso. 71

h) in *E 16* aus *caballos* durch *Rasur* von *os* und *Nachtragen* von *o* verbessert. *i)* in *E 11* aus *LXVII* verbessert. *k)* in *E 16* müßte es *LXVI* heißen. *l)* in *E 16* aus *hominum* verbessert. *m)* in *E 16* anscheinend auf *Rasur*. *n)* in *E 12* nachträglich zu *salico* verbessert.

- P. 62 LXXIII. De conposicione homicidii.
 LXXIV. De homine ab inimicis truncato et postea interfectum.
 LXXV. De homine de bargo uel de furca demisso.
 LXXVI. De basilica incenduta.
 LXXVII. De expoliata ecclesia.
 LXXVIII. De presbiteris uel diaconus interfectus.
 44 LXXIX. De reipusse, ut solet homo moriens et uiduam demiserit.
 45 LXXX. De migrantibus.
 46 LXXXI. De affatumire.
 47 LXXXII. De filtorto.

	D 7	D 8	D 9
73	LXXII. De conpositione homicidie.	LXXII. De conpositione homicidii.	LXXIII. De conposicione homicidium.
74	LXXIII. De homine ab inimicis truncato et postea interfecto.	LXXIII. De hominem ab inimicis truncato et post interfectum.	LXXIII. De homine ab inimicis truncato et postea ^u interfectum.
75	LXXIII. De homine de barga uel de furca demisso.	LXXIII. ^v De homine de bargo uel de fur dimisso.	LXXV. ^w De homine de bargo demisso uel de furca.
76	LXXVI. De basilica incenduta.	LXXVI. ^v De basilica incenduta.	LXXVI. De incenduda basilica.
77	LXXV. De expoliata ecclesia.	LXXV. ^v De expoliata ecclesia.	LXXVII. De expoliata ecclesia.
78	LXXVII. De presbiteris uel diaconibus interfectis.	LXXVII. ^v De presbiteris uel diaconibus interfectis.	LXXVIII. De presbiteris uel diaconus interfectus.
79	LXXVIII. De reiposse, ut solit homo moriens et uidua demiserit.	LXXVIII. ^v De reipusse, ut solet homo mori et uiduam dimiserit.	LXXVIII. De reipus seut solet homo moriens uiduam demiserit.
80	LXXVIII. De migrantibus.	LXXVIII. ^v De migrantibus.	LXXX. ^x De migrantibus.
81	LXXX. De affatumire.	LXXX. ^v De afaetumiq.	LXXXI. De fatumiris ^y .
82	LXXXI. De filtorto.	LXXXI. ^v De filo ^z torto.	LXXXII. De filtorto.

u) in D 9 aus pustia verbessert. v) in D 8 Ziffern LXXIII bis XCIII aus LXXV bis XCIII verbessert. w) in D 9 aus LXXIII verbessert. x) in D 9 anscheinend aus LXXVIII verbessert. y) faetumiris (D 9) Hessels (in Verkennung der Ligatur at). z) in D 8 aus filio verbessert.

LXXII. Qualiter homicidia conponantur.	D 73
LXXIII. Si quis hominem iam truncatum alter occiserit.	74
LXXIV. Si quis hominem de furca presumptiosus dimiserit.	75
LXXV. Si quis basilicam incenderit.	76
LXXVI. Si quis basilicam expoliauerit.	77
LXXVII. Si quis presbiterum occiserit.	78
LXXVIII. Qualiter uidua in coniugium unusquis accipiat.	79
LXXIX. Si quis uillam alterius occupauerit uel si (per) XII mensibus eam tenuerit.	80
LXXX. De affatumiae.	81
LXXXI. Qualiter homo furatas res interciare debet.	82

E 11	E 12	E 13	E 14	E 16	
LXXII. Qualiter homicidia conponantur.	LXXI. Qualiter homicidia ^o conponantur.	LXXII. Qualiter homicidia conponantur.	LXXXII. Qualiter homicidia conponantur.	LXXXII. Qualiter homicidia conponantur.	72
LXXIII. Si quis iam hominem ^p truncatum occiserit ^p .	LXXII. Si quis hominem iam truncatum alterum occiderit.	LXXIII. Si quis hominem iam truncatum alter occiserit.	LXXIII. Si quis hominem iam truncatum alter occiserit.	LXXIII. Si quis iam hominem truncatum aliter occiserit.	73
LXXIII. Si quis hominem de furca prosumpciosus ^r dimiserit.	LXXIII. Si quis hominem de furca presumptiosus dimiserit ^(t) .	LXXIII. Si quis hominem de furca presumptiosus dimiserit.	LXXIII. Si quis hominem de furca presumptiosus dimiserit.	LXXIII. Si quis hominem de furca ^q presumptiosus dimiserit.	74
LXXV. Si quis basilicam incenderit.	LXXIII. Si quis basilicam incenderit.	LXXV. Si quis basilicam incenderit.	LXXV. Si quis basilicam incenderit.	LXXV. Si quis basilicam incenderit.	75
LXXVI. Si quis basilicam expoliauerit.	LXXV. Si quis basilicam expoliauerit.	LXXVI. Si quis basilicam expoliauerit.	LXXVI. Si quis basilicam expoliauerit.	LXXVI. Si quis basilicam expoliauerit.	76
LXXVII. Si quis presbyterum occide.	LXXVI. Si quis presbiterum occiderit.	LXXVII. Si quis presbiterum occiserit.	LXXVII. Si quis praesbiterum occiserit.	LXXVII. Si quis presbiterum occiderit ^s .	77
LXXVIII. Qualiter uidua in coniugium unusquis accipiat.	LXXVII. Qualiter uidua in coniugium unusquis accipiat.	LXXVIII. Qualiter uidua in coniugium unusquis accipiat.	LXXVIII. Qualiter uiduam in coniugium unusquisque accipiat.	LXXVIII. Qualiter uidua in coniugium unusquis accipiat.	78
LXXVIII. Si quis uillam terius occupauerit uel si ^t per XII mensibus eam tenuerit.	LXXVIII. Si quis uillam alterius occupauerit uel si XII mensibus eam tenuerit.	LXXVIII. Si quis uillam alterius occupauerit uel si XII mensibus eam tenuerit.	LXXVIII. Si quis uillam alterius occupauerit uel si XII mensibus eam tenuerit.	LXXVIII. Si quis uillam alterius occupauerit uel si XII mensibus tenuerit eam.	79
LXXX. De affatumiae.	LXXVIII. De affatumie.	LXXX. De affatumiae.	LXXX. De affatumiae.	LXXX. De affatumie.	80
LXXXI. Qualiter homo furtuas res interciare debet.	LXXX. Qualiter homo furatas res interciare debet.	LXXXI. Qualiter homo furatas res interciare debet.	LXXXI. Qualiter homo furatas res interciare debet.	LXXXI. Qualiter homo furtuas res ^u interciare debet.	81

o) in E 12 aus homicida verbessert. p-p) in E 11 anscheinend auf Rasur. q) in E 16 aus furta verbessert. r) in E 11 aus prociosus verbessert. s) in E 16 aus occiserit verbessert. t) in E 11 über der Zeile nachgetragen. u-u) in E 16 aus furtuas res homo umgestellt.

- P. 48 LXXXIII. De falso testimonio.
 LXXXIV. Si <quis> alicui fuerit inpotatum, quod periurasset.
 49 LXXXV. De testibus, qui necessaria habuerit dare.
 50 LXXXVI. De fides factas.
 51 LXXXVII. De eo qui grafionem ad res alienas iniusti inuitauerit.
 52 LXXXVIII. De rem prestata.
 53 LXXXIX. De mano de inio redemenda.
 54 LXL. De eo qui grafionem occiserit.
 56 LXXI. De eo qui ad mallum uenire contempserit.

	D 7	D 8	D 9
83	LXXXII. De falso testimonio.	LXXXII. ^v De falso testimonio.	LXXXIII. De falso testimonio.
84	LXXXIII. Si <i>quis</i> alicui fuerit inpotatum, quod periurasset.	LXXXIII. ^v Si <i>quis</i> alicui fuerit inpotatum, periurasset.	LXXXIII. Se alicui fuerit inpotatum, quod periurasset.
85	LXXXIII. De testibus, qui necessaria habuerit dare.	LXXX. ^v De testibus, qui necessitatibus habuerit dare.	LXXXV. De testibus, qui necessaria habuerit dare.
86	LXXXV. De fides factas.	LXXXV. ^v De fides factas.	LXXXVI. De fede facta.
87	LXXXVI. De eo qui grafionem ad res alienas iniusti inuitauerit.	LXXXVI. ^v De eo qui grafionem ad res alienas iniuste inuitauerit.	LXXXVII. De eo qui grafionem ad res aliena iniusti inuitauerit.
88	LXXXVII. De rem prestata.	LXXXVII. ^v De rem praestata.	LXXXVIII. De rem prestatam.
89	LXXXVIII. De mano de inio redemenda.	LXXXVIII. ^v De manu de enio redemenda.	LXXXVIII. De mano de enio redemenda.
90	LXXXVIII. De eo qui grafionem occiderit.	LXXXVIII. ^v De eo qui grafionem occiserit.	LXL. ^{a'} De eo qui grafione occiserit.
91	LXXXX. De eo qui ad mallo uenire contempserit.	xc. ^v De eo qui ad mallum uenire contempserit.	LXXI. De eo qui ad mallum uenire contempserit.

a') in D 9 anscheinend aus LXXXVIII verbessert.

LXXXII. Si quis falso testimonio prebuerit.	D 83
LXXXIII. Si alicui fuerit inputatum, quod periurasset.	84
LXXXIV. Si testes uenire promiserint et postea se distulerint.	85
LXXXV. Si quis ingenuus alterum fidem factam non reddiderit.	86
LXXXVI. Si quis grafionem ad res alienas iniuste tollendas inuitauerit.	87
LXXXVII. Si quis beneficium alterius reddere noluerit.	88
LXXXVIII. Qualiter manus de aeneo redematur uel iuratores donent.	89
LXXXIX. Si quis grafionem aut sagibaronem occiderit.	90
XC. Si quis ad mallum uenire distulerit aut quod ei iudicatum est contempserit.	91

E 11	E 12	E 13	E 14	E 16	
LXXXII. Si quis falso testimonio prebuerit.	LXXXI. Si quis falsum testimonium prebuerit.	LXXXII. Si quis falso testimonio prebuerit.	LXXXII. Si quis falso testimonio prebuerit.	LXXXII. Si quis falso testimonio prebuerit.	82
LXXXIII. Si alicui fuerit inpotatum, quod periurasset.	LXXXII. Si alicui fuerit inputatum, quod periurasset.	LXXXIII. Si alicui fuerit inputatum, quod periurasset.	LXXXIII. Si alicui fuerit inputatum, quod periurasset.	LXXXIII. Si quis alicui fuerit inputatum, quod periurasset.	83
LXXXIII. Si testes uenire promiserint et postea se distulerint.	LXXXIII. Si testes uenire promiserint et postea se distuler(int).	LXXXIII. Si testes uenire promiserint et postea se distulerint.	LXXXIII. Si testes uenire promiserunt et postea se distullerunt.	LXXXIII. Si testes uenire promiserint et postea se.	84
LXXXV. Si quis ingenuus alterum fidem factam non reddiderit.	LXXXIII. Si quis ingenuus ad litum fidem factam non reddider(it).	LXXXV. Si quis ingenuus ad litum fidem factam non reddiderit.	LXXXV. Si quis ingenuus ad litum fidem factam non reddiderit.	LXXXV. Si quis ingenuus ad litum fidem factam non redderit.	85
LXXXVI. Si quis grafionem ad res alienas iniuste ^v tollendas inuitauerit.	LXXXV. Si quis grafionem ad res alienas iniuste tollendas inuitauerit.	LXXXVI. Si quis grafionem ad res alienas iniuste tollendas ^w inuitauerit.	LXXXVI. Si quis grafionem alter alienas iniuste tollendas inuitauerit.	LXXXVI. Si quis grafionem ad res alienas iniuste tollendas.	86
LXXXVII. Si quis beneficium altero reddere uoluerit.	LXXXVI. Si quis beneficium altero reddere noluer(it).	LXXXVII. Si quis beneficium alterius reddere noluerit.	LXXXVII. Si quis beneficium alterius reddere non uoluerit.	LXXXVII. Si quis beneficium altero reddere uoluerit.	87
LXXXVIII. Qualiter manus de aeneo redematur uel iuratores donent.	LXXXVII. Qualiter manus de aeneo redimatur uel iuratores donent.	LXXXVIII. Qualiter manus de aeneo redematur uel iuratores donent.	LXXXVIII. Qualiter manus de aeneo redematur uel iuratores donent.	LXXXVIII. Qualiter manus de aeneo redematur uel iuratores donent.	88
LXXXVIII. Si quis grafionem aut sagibaronem occiderit.	LXXXVIII. Si quis grafionem aut sagibaronem occide(rit).	LXXXVIII. Si quis grafionem aut sagibaronem occiderit.	LXXXVIII. Si quis grafionem aut sagibaronem occiderit.	LXXXVIII. Si quis graphionem aut sagibaronem acciderit.	89
XC. Si quis ad mallum uenire distulerit aut quod ei iudicatum est contempserit.	LXXXVIII. Si quis ad mallum uenire se ^x distulerit aut quod ei iudicatum est contempserit.	XC. Si quis ad mallum uenire distulerit aut quod ei iudicatum est contempserit.	XC. Si quis ad mallum uenire distulerit aut quod ei iudicatum est contempserit.	XC. Si quis ad mallum uenire distulerit aut quod ei iudicatum est contempserit.	90

v) in E 11 aus iniuste verbessert. w) in E 13 aus tolledas verbessert. x) in E 12 durch Unterpungieren getilgt.

- P. 57 LXLII. De racimburgiis.
 59 LXLIII. De alodis.
 60 LXLIV. De eo qui se de parentilla tollere uult.
 61 LXLV. De aroena.
 64 LXLVI. De hereburgio.
 LXLVII. De eo qui filia aliena spunsauerit et se retraxerit.
 LXLVIII. De eo qui alterum in pucium aut in pelagum inpinxerit.
 LXLIX. De terra condempnata.
 58 C. De crene cruda, qu(o)d paganorum tempore obseruabant.
 <C. Incipiunt chunnas.>

DEO GRACIAS EXPLICIUNT CAPITULA.

	D 7	D 8	D 9
92	LXLI. De rachinburgies.	xcv. De racimburgiis.	LXLII. De recemburgiis.
93	LXLII. De alodis.	xcii. De alodis.	LXLIII. De alodes.
94	LXLIII. De eo qui se de parentilla tollere uult.	xciii. De eo qui se de parentilla tollere uult.	LXLIII. De eo qui se de parentilla tollere uult.
95	LXLIII. De aroena.	xciii. De aroena.	LXLV. ^{b'} De aroena.
96	LXLV. De hereburga.	xcv. De ereburgio.	LXLVI. De recemburgie.
97	LXLVI. De eo qui filia aliena spunsauerit et se retraxerit.	xcvi. De eo qui filia aliena sponsauerit et se retraxerit.	LXLVII. De eo qui filiam alienam spunsauerit et se retraxerit.
98	LXLVII. De eo qui alterum in pucium aut in pelagum inpinxerit.	xcvii. De eo qui alterum in puteum aut in pelagum inpinxerit.	LXLVIII. De eo qui ^{c'} alterum in pucium aut in pelagum inpinxerit.
99	LXLVIII. De terra condempnata.	xcviii. De terra condempnata.	LXLVIII. De terra condempnata.
100	LXLVIII. De chrene cruda, qui a paganorum teporae obseruabant.	xcviii. De crimine crude, que paganorum tempore obseruabant.	c. ^{d'} De chrene cruda, qui ad pagano tempore obseruabant.

c. Incipiunt chunnas.

DEO GRACIAS EXPLICIUNT
CAPITULA.

b') in D 9 aus LXLIII verbessert (v auf Rasur). *c')* in D 9 aus qi verbessert. *d')* in D 9 aus LXLVIII verbessert.

XCI. De racimburgis, qui legem non iudicant.	D 92
XCII. De intestatorum hereditatibus.	93
XCIII. Qualiter homo se parentilla tollatur.	94
XCIV. Si quis per iram aliquid tulerit uel expoliauerit.	95
XCV. Si quis hominem strioportio clamauerit.	96
XCVI. Si quis desponsatam se retraxerit.	97
XCVII. Si quis hominem in periculum mortis inpinxerit.	98
XCVIII. Si quis terram alterius condempnauerit.	99
<XCIX.>	100
<C.>	

<EXPLICIUNT CAPITULA LEGIS SALICAE.>

E 11	E 12	E 13	E 14	E 16	
xci. De recembugis qui legem non iudicant.	xc. De recemburgis qui legem non iudicant.	xci. De racinburgis qui legem non iudicant.	xci. De raciburgis qui legem non iudicant.	xci. De aecemburgis qui legem non iudicant.	91
xcii. De intestatorum hereditatibus.	xcii. De intestatorum hereditatibus.	xcii. De intestatorum hereditatibus.	xcii. De intestatorum hereditatibus.	xcii. De intestatorum hereditatibus.	92
xciii. Qualiter homo se parentilla tollatur.	xciii. Qualiter homo se parentilla tollatur.	xciii. Qualiter homo se parantilla tollatur.	xciii. Qualiter homo se parantilla tollatur.	xciii. Qualiter homo se parentilla tollatur.	93
xciiii. Si quis per iram aquid tulerit uel expoliauerit.	xciiii. Si quis per iram aliquid tulerit uel expoliauerit(t).	xciiii. Si quis per iram aliquid tulerit uel expoliauerit.	xciiii. Si quis per iram aliquit tulerit uel expoliauerit.	xciiii. Si quis per iram aliquid tulerit uel expoliauerit.	94
xcv. Si quis hominem strioportio clamauerit.	xcv. Si quis hominem istrioportio clamauerit.	xcv. Si quis hominem trioportio clamauerit.	xcv. Si quis hominem strioporcio clamauerit.	xcv. Si quis hominem strioportio clamauerit.	95
xcvi. Si quis desponsatam se retraxerit.	xcvi. Si quis desponsatam se retraxerit.	xcvi. Si quis desponsatam se retraxerit.	xcvi. Si quis desponsatam se retraxerit.	xcvi. Si quis desponsatam se retraxerit.	96
xcvii. Si quis hominem in periculum mortis inpinxerit.	xcvii. Si quis hominem in periculum mortis inpinxerit.	xcvii. Si quis hominem in periculo mortis inpinxerit.	xcvii. Si quis hominem in periculum mortis inpinxerit.	xcvii. Si quis hominem in periculo mortis inspincerit.	97
xcviii. Si quis terram alterius condempnauerit.	xcvii. Si quis terram alterius condempnauerit.	xcviii. Si quis terram alterius condempnauerit.	xcviii. Si quis terram alterius condempnauerit.	xcviii. Si quis terram alterius condempnauerit.	98
		xcviii.			99
		c.			100
		EXPLICIUNT CAPITVLA LEGIS SALICAE.			

IN NOMINE DOMINI NOSTRI IESU CHRISTI
INCIPIUNT TITULUS LEGIS SALICE.

I. De manire.

- P. 1 § 1* § 1. Si quis ad mallum legibus dominicis manitus fuerit et non uenerit, si eum sunnis non detenuerit, <sunt dinarii DC qui faciunt> solidus xv culpabilis iudicetur.
- 1 § 2* § 2. Ille uero qui alio manet et ipse non uenerit, si eum sunnis non detenuerit, <sunt dinarii DC qui faciunt> solidus xv ei cui manuit conponat.

II. De furtis porcorum.

- 2 § 1* § 1. Si quis porcellum lactantem de cranne furauerit et ei fuerit adprobatum, mallobergo chranne chalti rechalti, <sunt dinarii cxx qui faciunt> solidus III culpabilis iudicetur.

D 7

D 8

D 9

INCIPIT LEX SALICA
PRIMUS TITULUS.

IN NOMINE DOMINI NOSTRI
IESU CHRISTI.
INCIPIUNT TITULUS LEGIS
SALICE.

I. De Manire

I. DE MANIRE.

I. DE MANNIRE.

- | | | |
|---|---|--|
| <p>1,1 Si quis ad mallum legibus dominicis manitus fuerit et non uenerit, si eum sunnis non detenuerit, sol. xv cul. iud.</p> | <p>Si quis ad mallum legibus dominicis manitus fuerit et non uenerit, si eum sunnis non detenuerit, sunt din. DC qui fac. solid. xv culpabilis iudicetur.</p> | <p>SI quis ad mallum legibus dominicis manitus fuerit et non uenerit, se eum sunnis non detenuerit, sol. xv cul. iud.</p> |
| <p>1,2 Ille uero qui alio manet et ipse non uenerit, si eum sunnis non detenuerit, sol. xv ei cui manuit conponat.</p> | <p>Ille uero qui alium mannet et ipse non uenerit, si eum sunnis non detenuerit, sunt din. DC qui fac. sold. xv cui manuit conponat.</p> | <p>Illi uero qui alio manit et ipsi non uenerit, se eum sunnis non detenuerit, sol. xv ei cui manuit conponat.</p> |
| <p>II. DE FURTIS PORCORUM. II. DE FURTIS PORCORUM. II. DE FURTIS PORCORUM.</p> | | |
| <p>2,1 Si quis porcellum lactantem de franne furauerit et ei fuerit adprobatum, mal. chramnechalti redialti, sol. III cul. iud.</p> | <p>Si quis porcellum lactantem de franne furauerit et ei fuerit adprobatum, malb. chrinne chulti, sunt din. cxx qui f. sold. III culpl. iudicetur.</p> | <p>Si quis purcellum lactentem de^a cranne furauerit et ei fuerit adprobatum, mal. chranne chalti rechalti, sol. III cul. iud.</p> |

〈INCIPIIT LEGIS SALICAE.〉

I. De mannire.

§ 1. Si quis ad mallum legibus dominicis mannitus fuerit et non uenerit, si eum sunnis non *D 1 § 1* detenuerit, soledos xv culpabilis iudicetur.

§ 2. Ille uero qui alium mannet et ipse von uenerit, si eum sunnis non detenuerit, soledos *1 § 2* xv ei cui manniuit conponat.

II. De furtis porcorum.

§ 1. Si quis porcellum lactantem furauerit et exinde fuerit adprobatu, soledus *III* culpabilis *2 § 1* iudicetur.

E 11

E 12

E 13

E 14

E 16

INCIPIIT LEGIS
SALICAE.

I. DE MANNIRE.

DE MANNIRE. I.

I. DE MANNIRE.

I. DE MANNIRE.

I.

Si quis ad mal-
lum legibus domini-
cis mannitus fuerit
et non uenerit, si
eum sunis non dete-
nerit, sol. xv cul.
iud.

Si quis ad mal-
lum legibus domini-
cis mannitus fuerit
et non uenerit, si
eum sunnis non de-
tenuerit, sold. xv
cul. iud.

Si quis ad mal-
lum legibus domini-
cis mannitus fuerit
et non uenerit, si
eum sunnis non de-
tenuerit, soledos xv
culpabilis iudicetur.

Si quis ad mal-
lum legibus domini-
cis mannitus fuerit
et non uenerit, si
eum sunnis non de-
tenuerit, solidorum
quindecim culpabi-
lis iudicetur.

Si quis ad mal-
lum legibus domini-
cis mannitus fuerit
et non uenerit, si
eum sunnis non^a de-
tenuerit, sol. xv
culpabilem iudice-
tur.

Ille uero qui ali-
um mannet et ipse
non uenerit, si eum
sunnis non detenu-
erit, sol. xv ei
cui manniuit con-
ponat.

ille uero, qui ali-
um mannet et ipse
non uenerit, si eum
sunnis^b non dete-
nuerit, sold. xv ei,
cui manniuit^d, con-
ponat.

Ille uero qui ali-
um mannet et ipse
non uenerit, si eum
sunnis non detenu-
erit, soledos xv ei
cui manniuit con-
ponat.

Ille uero qui ali-
um mannet et ipse
non uenerit, si eum
sunnis non detenu-
erit, sol. xv ei cui
manniuit conponat.

Ille uero qui ali-
um mannet et ipse
non uenerit, si eum
sunnis^c non dete-
nuerit, sol. xv ei
cui manniuit con-
ponat.

II. DE FURTIS
PORCORUM.DE FVRTIS
PORCOLVM. II.II. DE FURTIS
PORCORUM.II. DE FVRTIS
PORCORUM.DE FVRTIS
PORCORVM.

Si quis porcellum
lactantem furauerit
et exinde fuerit ad-
probatu, sol. *III*
cul. iud.

Si quis porcellum^a
lactantem furauerit
et exinde fuerit ad-
probatu, sold. *III*
cul. iud.

Si quis porcellum
lactantem furauerit
et exinde fuerit ad-
probatu, sol. *III*
culpabilis iudicetur.

Si quis porcellum
lactantem furauerit
et exinde fuerit ad-
probatu, sol. *III*
culpabilis iudicetur.

Si quis porcellum *2,1*
lactantem furauerit
et exinde fuerit ad-
probatu, sol. *III*
clpb. iud.

Titel 1: a) davor in E 16 detenuerit durch Rasur getilgt. b) in E 12 aus sunnis verbessert. c) in E 16 aus sannis verbessert. d) in E 12 aus mannit verbessert.

Titel 2: a) in E 12 aus porcelle verbessert.

- P. 2 § 4* § 2. Si quis porcellum furauerit, qui sine matre uiuere possit, et ei fuerit adprobatum, mallobergo hymnis thetica, <sunt dinarii XL qui faciunt> solidum I culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.
- 2 § 8* § 3. Si quis bimum porcum furauerit, mallobergo inzimus suiani <id est>, solidus xv culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.
- 2 § 14* § 4. Si quis uerrum furauerit, mallobergo cristiano, <sunt dinarii DCC qui faciunt> solidus xvii semis culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.
- 2 § 15* § 5. Si quis scrouam ducariam furauerit, mallobergo reo dimia, <sunt dinarii DCC qui faciunt> solidus xvii semis culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.
- 2 § 16* § 6. Si quis maialo sacriuo furauerit et illi qui illum perdidit hoc cum testibus potuerit adprobare, quod sacrius fuisset, hoc est uotiuus, mallobergo bartcho cahimo, <sunt dinarii DCC qui faciunt> solidus xvii semis culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.
- 2 § 17* § 7. Si quis maiale, qui sacrius non fuerit, furauerit, mallobergo bartho siue babani, <sunt dinarii DC qui faciunt> solidus xv culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.

D 7

D 8

D 9

- | | | |
|--|--|---|
| <p>2,2 Si quis porcellum furauerit, qui sine matrem uiuere possit, et ei fuerit adprobatum, mal. hymnis thetica, sol. uno cul. iud. excepto capitale et delatura.</p> | <p>Si quis porcellum furauerit, qui sine matre uiuere possit, et ei fuerit adprobatum, malb. hymnis thetica, sunt din. XL qui f. sol. I culp. iudicetur excepto capitale et dilatura.</p> | <p>Si quis purcellum furauerit, qui sine matre uiuere possit, et ei fuerit adprobatum, mal. himnes theta^b, sol. I cul. iud. excep. capl. et dl.</p> |
| <p>2,3 Si quis bimum porcum furauerit, mal. inzimus^c sinani, sol. xv cul. iud. excepto capitale et delatura.</p> | <p>Si quis bimum porcum furauerit, malb. ingismus suianni id est, sol. lxxv culp. iud. excep. cap. et dil.</p> | <p>Si quis bimum porcum furauerit, mal. in zimis suiani, sol. xv cul. iud. excep. cap. et dl.</p> |
| <p>2,4 Si quis uerrum furauerit, mal. cristiano, sol. xvii. s cul. iud. excepto capitale et delatura.</p> | <p>Si quis uerrum furauerit, malb. cristiano, sunt den. DCC qui f. sol. xvii. s culp. iud. excep. cap. et dil.</p> | <p>Si quis uerrum furauerit, mal. cristiano, sol. xvii. s cul. iud. excep. capl. et dl.</p> |
| <p>2,5 Si quis scrouam ducariam furauerit, mal. reo dimia, sol. xvii. s cul. iud. excepto capl. et del.</p> | <p>Si quis scrouam ducariam furauerit, mald. reo demia, sunt den. DCC qui f. sol.^d xvii. s cul. iud. excep. cp. et d.</p> | <p>Si quis scroam ducaria furauerit, mal. reodimia, sol. xxvii. s cul. iudi. excep. capl. et dl.</p> |
| <p>2,6 Si quis maiale sacriuo furauerit et illi qui illum perdidit hoc cum testibus potuerit adprobare, quod sacrius fuisset, hoc est uotiuus, mal. bartcho cahimo, sol. xvii. s cul. iud. excep. cap. et del.</p> | <p>Si quis maialo sacriuo furauerit et ille qui illum perdidit cum testibus potuerit adprobare, quod sacriuos fuisset, hoc est uotiuus, malb. bracho cahimo, sunt den. DCC qui f. sol. xvii. s cul. iud. excep. cap. et dil.</p> | <p>Si quis maialo sagriuo furauerit et illi qui illum perdidit hoc cum testibus potuerit adprobare, quod sagrius fuisset, hoc est uotiuus, mal. bartcho caimo, sol. xvii. s cul. iud. excep. capl. et dl.</p> |
| <p>2,7 Si quis maiale, qui sacriuos non fuerit, furauerit, mal. bartho siue badiani, sol xv cul. iud. excep. cap. et del.</p> | <p>Si quis maiale, qui sacrius non fuerit, furauerit, malb. bratho siue babane, sunt den. DC qui f. sol. xv excep. cap. et dil.</p> | <p>Si quis maialo, qui sagrius non fuerit, furauerit, mal. bartho siue babani, sol. xv. s^e cul. iud. excep. captl. et dl.</p> |

b) theca (D 9) Hessels und Holder.
e) in D 9 auf Rasur.

c) in D 7 aus izimus verbessert.

d) in D 8 folgt getilgtes DC.

§ 2. Si quis porcellum furauerit, qui sine matre uiuere possit, et exinde fuerit adprobatus, D 2 § 2 soledo uno culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.

§ 3. Si quis bimum porcum furauerit, soledos xv culpabilis iudicetur excepto capitale et 2 § 3 dilatura.

§ 4. Si quis uerrum furauerit, soledos xvii semis culpabilis iudicetur excepto capitale et 2 § 4 dilatura.

§ 5. Si quis scrofam ducariam furauerit, soledos xvii semis culpabilis iudicetur excepto 2 § 5 capitale et dilatura.

§ 6. Si quis maiale sagriuo, qui dicitur uotiuus, furauerit et ille qui ipsum perdidit hoc 2 § 6 cum testibus potuerit adprobare, quod sagriuus fuisset, soledos xvii semis culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.

§ 7. Si quis maialem non sagriuum furauerit, soledos xv culpabilis iudicetur excepto capitale 2 § 7 et dilatura.

E 11

E 12

E 13

E 14

E 16

Si quis porcellum furauerit, qui sine matre uiuere possit, et exinde fuerit adprobatus, soledo i cul. iud. excep. et dil.

Si quis porcellum furauerit, qui sine matre uiuere possit, et exinde fuerit adprobatus, solido uno cul. iud. excepto capitale et dil.

Si quis porcellum furauerit, qui sine matre uiuere possit, et exinde fuerit adprobatus, soledo uno culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.

Si quis porcellum furauerit, qui sine matre uiuere possit, et exinde fuerit adprobatus, soledo uno culp. iud. excep. capil. et dila.

Si quis porcellum furauerit, qui sine matre uiuere possit, et exinde fuerit adprobatus, sol. i cul. iud. excepto capl. et dilatura. 2,2

Si quis bimum porcum furauerit, sol. xv cul. iud.

Si quis bimum porcum furauerit, sol. xv cul. iud. excep. capl. et dl.

Si quis bimum porcum furauerit, sol. xv culpl. iudicetur excep. cap. et dil.

Si quis binum porcum furauerit, sol. xv excep. capl. et dil.

Si quis binum porcvm furauerit, sol. xv culp. iud. excepto capl. et dilatura. 2,3

Si quis uerrum furauerit, sol. xvii.s cul. iud. excep. cap. et dil.

Si quis uerrum furauerit, sold. xvii.s cul. iud. excep. capl. et dil.

Si quis uerrum furauerit, sol. xviii culpl. iud. excep. cap. et dil.

Si quis uerrem^b furauerit, sol. xvii.s cul. iud. excepto^c cap. et dil.

Si quis uerrum furauerit, sol. xviii cul. iud. excepto caple. et dilatura. 2,4

Si quis scrofam ducariam, furauerit, sol. xvii semis cl. iud.

Si quis iscrofam ducariam furauerit, sol. xvii.s cul. iud. excep. capl. dil.

Si quis scrofam ducariam furauerit, sol. xviii culp. iud. excep. cap. et dil.

Si quis scrofam ducariam furauerit, sol. xvii.s cul. iud. excep. cap. et dil.

Si quis scrofam ducariam furauerit, sol. xvii semis cul. iud. excepto caple. et diltura. 2,5

Si quis maiale sagriuo, qui dicitur uotiuus, furauerit et ille, qui ipsum perdidit, hoc cum testibus potuerit adprobare, quod sagriuus fuisset, sol. xvii semis cl. iud. excep. capl. et dil.

Si quis magale sagriuo, qui dicitur uotiuus, furauerit et ille, qui ipsum perdidit, hoc cum testibus potuerit adprobare, quod sagriuus fuisset, sol. xvii.s cul. iud. excep. capl. dil.

Si quis maiale sacriuo qui dicitur uotiuus furauerit et ille qui ipsum perdidit hoc cum testibus potuerit adprobare, quod sagriuus fuisset, sol. xviii culp. iud. excep. cap. et dil.

Si quis maialem sagriuum, qui dicitur uotiuus, furauerit et ille, qui ipsum perdidit, hoc cum testibus potuerit adprobare, quod sagriuus fuisset, sol. xvii.s cul. iud. excep. cap. et dil.

Si quis maiale sagriuo, qui dicitur uotiuus furauerit et ille, qui ipsum perdidit, hoc cum testibus potuerit adprobare, quod sagriuus fuisset, sol. xvii semis cul. iud. excepto capl. et dil. 2,6

Si quis maialem non sagriuum furauerit, sol. xv cl. iud.

Si quis maialem^d non sacriuum furauerit, sol. xv cul. iud. excep. capita. et dil.

Si quis maialem non sacriuum furauerit, sol. xv culp. iud. excep. cap. et dilatura.

Si quis maialem non sagriuum furauerit, sol. xv cul. iud. excep. cap. et dil.

2,7

b) in E 14 aus oder zu uerrum verbessert. alem verbessert.

c) in E 14 t mit Abkürzungsstrich.

d) in E 12 aus miti-

- § 8. Si quis de gregem xv porcus furauerit, mallobergo taxaca, (sunt dinarii MCCCC qui faciunt) solidus xxxv culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.
- P.2 § 18 § 9. Si quis xxv porcus furauerit, mallobergo sunnista, (sunt dinarii MMD qui faciunt) solidus LXII semis culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.
- 2 § 20 § 10. Qui lex usque quinquaginta porcus excepto capitale et dilatura unum iudicium terminantur.

III. De furtis animalium.

- 3 § 1 § 1. Si quis uitulum lactantem furauerit, mallobergo podor aut fricho, (sunt dinarii CXX qui faciunt) solidus III culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.
- 3 §§ 2-3 § 2. Si quis annuculum usque ad bimatum furauerit, mallobergo thinzimus podor, (sunt dinarii DC qui faciunt) solidus xv culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.
- 3 §§ 4-7 § 3. Si quis bouem aut uacam furauerit, mallobergo podor, (sunt dinarii MCCCC qui faciunt) solidus xxxv culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.

D 7

D 8

D 9

- | | | | |
|------|--|--|---|
| 2,8 | Si quis de gregem xv porcus furauerit, mal. taxaca,
sol. xxxv cul. iud. excep. cap. et del. | Si quis de gregem quindecim porcus furauerit, malb. taxaca, sunt den. IMCCCC qui f. sol. xxxv culp. iud. excep. cap. et dil. | Si quis de gregem XII porcus furauerit, mal. taxaca,
sol. xxxv cul. iud. excep. cap. et dil. |
| 2,9 | Si quis xxv porcus furauerit, mal. sonnista,
sol. LXII. s culp. iud. excep. cap. et del. | Si quis xxv porcus furauerit, malb. sunnista, sunt den. IIMD qui f. sol. LXII. s culp. iud. excep. cap. et dil. | Si quis xv porcus furauerit, mal. sunnista,
sol. LXII. s cul. iud. excep. cap. et dil. |
| 2,10 | Quae lex usque quinquaginta porcus excepto cap. et del. uno iudicio terminantur. | qui lex usque quinquaginta porcus excep. cap. et dil. omnium iudicium terminantur. | Qui lex usque quinquaginta porcus excep. cap. et dil. unum iudicium terminentur. |

II. DE FURTIS ANIMALIUM.

II. DE FURTIS ANIMALIUM.

III. DE FURTIS ANIMALIUM.

- | | | | |
|-----|---|---|--|
| 3,1 | Si quis uitulum lactantem furauerit, mal. podor aut fricho,
sol. III cul. iud. excep. cap. et del. | Si quis uitulum lactantem furauerit, malb. podor aut fricho ^a , sunt den. CXX qui f. sol. III culp. iud. excep. cap. et dil. | Si quis uitulum lactentem furauerit, mal. podor aut fricho,
sol. III cul. iud. excep. cap. et dil. |
| 3,2 | Si quis anniculum usque ad bimatum furauerit, mal. thinzimus podorsum,
xv cul. iud. excep. ^b cap. et del. | Si quis anniculum usque ad bimatum furauerit, malb. thinzimus podor, sunt den. DC qui f. sol. xv cul. iud. excep. cap. et dil. | Si quis annuculum usque ad bimatum furauerit, mal. thinzimus podor,
sol. xv cul. iud. excep. cap. et dil. |
| 3,3 | Si quis bouem aut uacam furauerit, mal. podor,
sol. xxxv cul. iud. excep. cap. et del. | Si quis bouem aut uacam furauerit, malb. podor, sunt den. IMCCCC qui f. sol. xxxv culp. iud. excep. cap. et dil. | Si quis bouem aut uaca furauerit, mal. podor,
sol. xv cul. iud. excep. cap. et dil. |

f) in D 9 aus tapl. verbessert.

Titel 3: a) in D 8 aus frico verbessert.

b) in D 7 aus ex verbessert.

§ 8. Si quis de grege xv porcos furauerit, soledos xxxv culpabilis iudicetur excepto capitale *D 2 § 8* et dilatura.

§ 9. Si quis xxv porcos furauerit, soledos lxii semis culpabilis iudicetur excepto capitale *2 § 9* et dilatura.

Quae usque L porcos excepto capitale et dilatura uno iudicio terminantur. *2 § 10*

III. De furtis animalium.

§ 1. Si quis uitulum lactantem furauerit, soledos iii culpabilis iudicetur excepto capitale *3 § 1* et dilatura.

§ 2. Si quis anniculum usque ad bimatam furauerit, soledos xv culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura. *3 § 2*

§ 3. Si quis bouem aut uaccam furauerit, soledos xxxv culpabilis iudicetur excepto capitale *3 § 3* et dilatura.

<i>E 11</i>	<i>E 12</i>	<i>E 13</i>	<i>E 14</i>	<i>E 16</i>
Si quis de grege quindecim porcos furauerit, sol. xxxv.	Si quis de grege xv porcos furauerit, sol. xxxv cl. iud. excep. capl. et dil.	Si quis de grege xv porcos furauerit, sol. xxxv culp. iud. excep. cap. et dilatura.	Si quis de grege quindecim porcos furauerit, sol. xxxv cul. iud. excep. cap. et dil.	Si quis de gregem xv porcos furauerit, sol. xxxv cul. iud. excepto caple. et dil.
Si quis xxv porcos furauerit, sol. lxii semis cul. iud. excepto capl. et dil., quae usque L porcos, excep. capl. et dil., uno iudicio terminatur.	Si quis xxv porcos furauerit, sold. lxii.s cul. iud. excep. capl. et dil. quae usque L porcos, excep. capl. et dil., uno iudicio terminantur.	Si quis xxv porcos furauerit, sol. lxiii culpabilis iudicetur excepto capitale et dil. Quae usque quinquaginta porcos, excep. cap. et dil., uno iudicio terminantur.	Si quis xxv porcos furauerit, sol. lxii.s cul. iud. excep. cap. et dil. ^e Quae usque quinquaginta porcos, excep. capitale et dil., uno iudicio terminantur. ^e	Si quis xxv porcos furauerit, sol. lxii semis cul. iud. excepto capl. et dil., quae usque L porcos, excep. capl. et dil., uno iudicio terminatur.

III.

DE FVRTIS ANIMALIUM. III.

Si quis uitulum lactantem furauerit, sol. iii cl. iud. excepto.

Si quis anniculum usque ad bimatam furauerit, sol. xv cl. iud.

Si quis boue aut uasca furauerit, sol. xxxv cl. iud. excep. cap.

Si quis uitulum lactantem furauerit, sol. iii cul. iud. excep. cap. et dil.

si quis anniculum usque ad bimatam furauerit, sold. xv cul. iud. excep. cap. et dil.

Si quis bouem aut uaccam furauerit, sol. xxxv cul. iud. excep. cap. et dil.

III. DE FURTIS ANIMALIUM.

Si quis uitulum lactantem furauerit, sol. iii culp. iud. excep. cap. et dil.

Si quis anniculum usque ad bimatam furauerit, sol. xv culp. iud. excep. cap. et dil.

Si quis bouem aut uaccam furauerit, sol. xxxv cul. iud. excep. cap. et dil.

III. DE FURTIS ANIMALIUM.

Si quis uitulum lactantem furauerit, sol. iii cul. iud. excep. cap. et^a dil.

Si quis animalium usque ad bimatam furauerit, sol. xv cul. iud. excep. cap. et dil.

Si quis bouem aut uaccam furauerit, sol. xxxv cul. iud. excep. cap. et dil.

DE FVRTIS ANIMALIUM.

Si quis uitulum lactantem furauerit, sol. iii cul. iud. except. caple. et dilatura. *3,1*

Si quis anniculum usque ad bimatam furauerit^b, sol. xv cul. iud. excepto caple. et dil. *3,2*

Si quis bouem aut uacam furauerit, sol. xxxv cul. iud. excepto capl. et dil. *3,3*

e-e) in *E 14* vor Si quis xxv porcos gestelli.

Titel 3: a) in *E 14* davor Aufstrich zum d. b-b) in *E 16* aus furauerit usque abimatum umgestelli.

P.

- 3 §§ 8-10 § 4. Si quis taurum gregem regentem furauerit, hoc est trispellium, qui de tres uillas communis uacas tenuerit et numquam iunctus fuisset, mallobergo chegmeneteo, <sunt dinarii MDCCC qui faciunt> solidus XLV culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.
- 3 § 12 § 5. Si quis XII animalia furauerit, mallobergo sonista, <sunt dinarii MMD qui faciunt> solidus LXII semis culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.
- 3 § 14 § 6. Et usque ad XXV unum iudicium terminantur.

IV. De furtis ouium.

- 4 § 1 § 1. Si quis agnum furauerit, mallobergo leue, dinarius VII <qui faciunt> culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.
- 4 § 2 § 2. Si quis annuculum uel bimum ueruicem furauerit, mallobergo inzimus, <sunt dinarii CXX qui faciunt> solidus III culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.
- 4 § 3 § 3. Certe se duos aut tres furauerit, mallobergo fetus cheto, <sunt dinarii MCCCC qui faciunt> solidus XXXV culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.

D 7

D 8

D 9

- | | | |
|---|--|---|
| <p>3,4 Si quis taurum gregem regentem furauerit, hoc est trispellium, qui detres uillas communis uacas tenuerit et numquam iunctus fuisset, mal. chegmene teo,
sol. XLV cul. iud.
excep. cap. et del.</p> | <p>Si quis taurum grege regente furauerit, hoc est trespellium, qui de tres uillas communis uacas tenuerit et numquam iunctus fuisset, malb. chegmeneteo^c, sunt den. MDCCC qui f. sol. XLV
excep. cp. et d.</p> | <p>Si quis taurum gregem regentem furauerit, hoc est trispilium, qui de tris uillas comunes uacas teneret et nunquam iunctus fuisset, mal. chegme neteo,
sol. XLV cul. iud.
excep. capl. et dl.</p> |
| <p>3,5 Si quis XII animalia furauerit, mal. sonista,
sol. LXII.s cul. iud. excep. cap. et del.</p> | <p>Si quis XII animalia furauerit, malb. sonista, sunt den. IIMD qui f. sol. LXII.s culp. iudicetur excep. cap. et dil.</p> | <p>Si quis XII animalia furauerit, mal. sonesta,
sol. LXII.s cul. iud. excep. capl. et dl.</p> |
| <p>3,6 et usque ad XXV unum iudicium terminantur.</p> | <p>et usque ad XX unum iudicium terminantur.</p> | <p>Et usque XXXV unum iudicium terminentvr^d.</p> |

III. DE FURTIS OUIUM.

DE FURTIS OUIUM. III.

III. DE FURTIS OUIUM.

- | | | |
|---|---|--|
| <p>4,1 Si quis agnum furauerit, mal. leue, din. VII cul. iud. excep. cap. et del.</p> | <p>Si quis agnum furauerit, malb. leue, den. VII qui f. culp. iud. excep. cp. et dil.</p> | <p>Si quis agnum furauerit, mal. leue, dinarius VII cul. iud. excep. capl. et dl.</p> |
| <p>4,2 Si quis annuculum uel bimum ueruicem furauerit, mal. inzimus, sol. III cul. iud. excep. cap. et del.</p> | <p>Si quis annuculum uel bimum ueruicem furauerit, malb. ing zimus, sunt den. CXX qui f. sol. III cul. iud. excep. cap. et dil.</p> | <p>Si quis annuculum uel binum uerbecem furauerit, mal. inzimis, sol. III cul. iud. excep. capl. et dl.</p> |
| <p>4,3 Certe se duos aut tres furaueret, mal. fetus cheto,
sol. XXXV cul. iud. excep. cap. et del.;</p> | <p>Certe si duos aut tres furauerit, malb. fretus chaeto, sunt den. MCCCC qui f. sol. XXXV cul. iud. excep. cp. et dil.</p> | <p>Certe se duos aut tris furauerit, mal. retus^a cetho,
sol. XXXV cul. iud. excep. capl. et dl.</p> |

c) chegmeneceo (D 8) Hessels und Holder.

d) in D 9 v nachgetragen.

Titel 4: a) fretus (D 9) Holder.

§ 4. Si quis taurum grege regentem furauerit, qui de tres uillas communes uaccas tenuerit *D 3 § 4* et iunctus nunquam fuisset, soledos XLV culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.

§ 5. Si quis XII animalia furauerit, soledos LXII semis culpabilis iudicetur excepto capitale *3 § 5* et dilatura.

Et usque ad XXV unum iudicium terminantur. *3 § 6*

IV. De furtis ouium.

§ 1. Si quis agnum furauerit, denarios VII culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura. *4 § 1*

§ 2. Si quis anniculum uel bimum uerucem furauerit, soledos III culpabilis iudicetur excepto *4 § 2* capitale et dilatura.

§ 3. Si uero duos aut tres furauerit, soledos XXXV culpabilis iudicetur excepto capitale et *4 § 3* dilatura.

E 11

E 12

E 13

E 14

E 16

Si quis taurum grege regentem furauerit, qui detres uillas communes uaccas tenuerit et iunctus nonquam^d fuisset, sol. XLV cul. iud. excep. cal. et dil.

si quis taurum gregem regentem, qui de tres uillas communes uaccas tenuerit et iunctus^e numquam fuisset, sold. XLV cul. iud. excep. cap. et dil.

Si quis taurum grege regentem furauerit, quae de tres uillas communes tenuerit uaccas et iunctus numquam fuisset, sol. XLV culp. iud. excep. cap. et dil.

Si quis taurum gregem regentem furauerit, quae de traes uillas communes uaccas tenuerit et iunctus numquam fuisset, sol. XLV cul. iud. excep. cap. et dil.

Si quis taurum *3,4* grege regentem furauerit, qui de tres uillas communes uaccas tenuerit et iunctus numquam fuisset, sol. XLV cul. iud. excepto capl. et dil.

Si quis XII animalia^e furauerit, sol. LXII semis cl. iud. excep. capl. et dl., et usque ad XXV unum iudicium terminetur.

Si quis duocim animalia, sol. LXII.s cul. iud. excep. cap. et dil., et usque ad XXV unum iudicium terminetur.

Si quis XII animalia furauerit, sol. LXIII culp. iud. excep. cap. et dil.; et usque ad XXV uno iudicio terminantur.

Si quis XII animalia furauerit, sol. LXII.s cul. iud. excep. cap. et dil., et usque ad XXV unum iudicium terminentur.

Si quis XII animalia furauerit, sol. LXII semis cul. iud. excepto capl. et dil., et usque ad^f XXV vnum iudicium terminetur. *3,5*

III. DE FURTIS OUIUM.

DE FVRTIS OUIVM. III.

III. DE FURTIS OUIUM.

III. DE FURTIS OUIUM.

DE FVRTIS OUIVM.

Si quis agnum furauerit, denarius VII cl. iud. excep. capl.

Si quis agnum furauerit, denr. VII cul. iud. excep. cap. et dil.

Si quis agnum furauerit, denarios septem culp. iudicetur excep. cap. et dil.

Si quis agnum furauerit, dinarius VII cul. iud. excep. cap. et dil.

Si quis agnum furauerit, din. VII cul. iud. excepto capl. et dil. *4,1*

Si quis anniculum uel bimum uerucem furauerit, sol. III cl. iud. excepto capil. et dil.

si quis anniculum uel bimum uerucem furauerit, sol. III cul. iud. excep. cap. et dil.

Si quis anniculum uel bimum uerbicem furauerit, sol. III culp. iudicetur excep. cap. et dil.

Si quis agniculum uel binum uerbicem furauerit, sol. III cul. iud. excep. cap. et dilatura.

Si quis agniculum uel binum uerucem furauerit, sol. III cul. iud. excepto capl. et dil. *4,2*

Si uero duas aut tres furauerit, sol. XXXV cl. iud.

si uero duos aut tres furauerit, sol. XXXV cul. iud. excep. cap. et dil.

Si uero duos aut tres furauerit, sol. XXXV culp. iud. excep. cap. et dil.

Si uero^a duos aut tres furauerit, sol. XXXV cul. iud. excep. cap. et dil.

Si quis uero duos *4,3* aut tres furauerit, sol. XXXV cul. iud. excepto capl. et dil.

c) in E 12 c für getilgtes t (?) über der Zeile nachgetragen. d) in E 11 aus nonsquam verbessert. e) in E 11 aus animalia verbessert.

Titel 4: a) in E 14 davor q getilgt.

- P. 4 § 4 § 4. Qui numerus usque ad quadraginta ueruices conuenit obseruare.
 4 § 5 § 5. Si quis quinquaginta ueruices aut amplius furauerit, mallobergo fetō, <sunt dinarii MMD qui faciunt> solidus LXII semis culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.

V. De furtis caprarum.

- 5 § 1 § 1. Si quis tres capras furauerit, mallobergo aper, <sunt dinarii cxx qui faciunt> solidus III culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.
 5 § 2 § 2. Si <quis> super tres capras furauerit, mallobergo chanchurda, <sunt dinarii DC qui faciunt> solidus xv culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.

VI. De furtis canum.

- 6 § 1 § 1. Si quis seusum magistrum furauerit, mallobergo fhuuuichuus cornu tunechana¹, <sunt dinarii DC qui faciunt> solidus xv culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.
 6 § 2 § 2. Si quis ueltrum agutario furauerit, mallobergo chuno uano, <sunt dinarii DC qui faciunt> solidus xv culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.

1) bezieht sich auf die von den Textklassen B und K bezeugte Bußsumme von 1800 Denaren (zwei Neunhunderter).

D 7

D 8

D 9

- | | | | | | |
|-----|---|-----|---|-----|---|
| 4,4 | qui numerus usque ad quadraginta ueruices conuenit obseruare. | 4,4 | Qui numerus usque ad XL ueruices conuenit obseruare. | 4,4 | Qui numerus usque quadragenta sonuinito breuare. |
| 4,5 | Si quis quinquaginta ueruices aut amplius furauerit, mal. fetō, sol. LXII.s cul. iud. excep. cap. et del. | 4,5 | Si quis ueruices XL aut amplius furauerit, malb. freto sunt den. IIMD qui f. sol. LXII.s culp. iud. excep. cap. et dil. | 4,5 | Si quis quinquaginta uerbicis aut amplius furauerit, mal. fetō, sol. LXII.s cul. iud. excep. capl. et dl. |

V. DE FUR CAPRARUM.

V. DE FURTIS CAPRARUM.

V. DE FURTIS CABRARUM.

- | | | | | | |
|-----|---|-----|--|-----|--|
| 5,1 | Si quis tres capras furauerit, mal. haper ^a , sol. III cul. iud. excep. cap. et del. | 5,1 | Si quis tres capras furauerit, malb. aper, sunt den. cxx qui f. sol. III culp. iud. excep. cap. et dil. | 5,1 | Si quis tris cabras furauerit, mal. aper, sol. III cul. iud. excep. cap. et dl. |
| 5,2 | Si super tres capras furauerit, mal. chanchurda, sol. xv cul. iud. excep. cap. et dela. | 5,2 | Si quis super tres capras furauerit, malb. chancus, sunt den. DC qui f. sol. xv culp. iud. excep. cap. et dil. | 5,2 | Si super tris cabras furauerit, mal. chanchurda, sol. xv cul. iud. excep. capl. et dl. |

VI. DE FURTIS CANUM.

VI. DE FURTIS CANUM.

VI. DE FURTIS CANUM.

- | | | | | | |
|-----|---|-----|--|-----|--|
| 6,1 | Si quis seusium magistrum furauerit, mal. fhuuuichuus curnutu nechana, sol. xv cul. iud. excep. cap. et dela. | 6,1 | Si quis seusum magistrum furauerit, malb. fluuuicus hus curnutu nechanna, sunt den. DC qui f. sol. xv cul. iud. excep. cp. et d. | 6,1 | Si quis siusum magistrum furauerit, mal. phuuuichuus curnutum nechana, sol. xv cul. iud. excep. capl. et dl. |
| 6,2 | Si quis ueltrum agutario furauerit, mal. chuno uano, sol. xv cul. iud. excep. cap. et dela. | 6,2 | Si quis ueltrum agutario furauerit, malb. chunabana, sunt den. DC qui f. sol. xv culp. iud. excep. cap. et dil. | 6,2 | Si quis uueltrum acutarium furauerit, mal. chuno uano, sol. xv cul. iud. excep. capl. et dl. |

Titel 5: a) in D 7 aus aper verbessert.

Qui numerus usque ad XL ueruices obseruetur.

D 4 § 4

§ 4. Si uero L aut amplius furauerit, soledos LXII semis culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura. 4 § 5

V. De furtis caprarum.

§ 1. Si quis capritum furauerit, soledos III culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura. 5 § 1

§ 2. Si uero super tres capras furauerit, soledos XV culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura. 5 § 2

VI. De furtis canum.

§ 1. Si quis secusium magistrum furauerit, soledos XV culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura. 6 § 1

§ 2. Si quis ueltrum argutarium furauerit, soledos XV culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura. 6 § 2

E 11	E 12	E 13	E 14	E 16
qui numerus usque ad XL ueruices obseruetur; si uero L aut amplius furauerit, sol. LXII semis cl. iud.	qui numerus usque ad XL ueruices obseruetur; si uero L aut amplius furauerit, sol. LXII.s cul. iud. excep. capl. et dil.	Qui numerus usque ad XL uerbices obseruetur. Si uero quinquaginta aut amplius furauerit, sol. LXIII ^b culpl. iud. excep. cap. et dil.	Qui numeros usque ad quadraginta uerbices obseruetur. Si uero quinquaginta aut amplius fuerauerit, sol. LXII.s cul. iud. excep. cap. et dil.	Qui numerus usque ad XL ueruices obseruetur; si uero L aut amplius furauerit, sol. LXII semis culpabil. iud. excepto capl. et dil.

V. DE FURTIS CAPRARUM.

DE FVRTIS CAPRARVM. V.

V. DE FURTIS. CAPRARUM.

V. DE FURTIS. CAPRARUM.

DE FVRTIS CAPRARVM.

Si quis capritum furauerit, sol. III cl. iud. excep. capl. et dil.

Si quis capritum furauerit, sol. III excep. cap. et dil.

Si quis capritum furauerit, sol. III culp. iud. excep. cap. et dil.

Si quis capritum furauerit, sol. III cul. iud. excep. cap. et dil.

Si quis capritum furauerit, sol. III cul. iud. excepto capl. et dil. 5,1

Si uero supra tres capras furauerit, sol. xv cl. iud.

Si uero super tres capras furauerit, sold. xv cul. iud. excep. cap. et dil.

Si uero super III capras furauerit, sol. xv culp. iud. excep. cap. et dil.

Si uero super III capras furauerit, sol. xv cul. iud. excep. cap. et dil.

Si uero super III^{es} capras furauerit, sol. xv cul. iud. excepto capl. et dil. 5,2

VI. DE FURTIS CANUM.

DE FVRTIS CANVM. VI.

VI. DE FURTIS CANUM.

VI. DE FURTIS. CANUM.

DE FVRTIS CANVM.

Si quis secusium magistrum^a furauerit, sol. xv cl. iud.

Si quis secusum magistrum furauerit, sol. xv cul. iud. excep. cap. et dil.

Si quis segusium magistrum furauerit, sol. xv culp. iud. excep. cap. et dilatura.

Si quis segusium magistrum furauerit, sol. xv cul. iud. excep. cap. et dil.

Si quis secusium magistrum furauerit, sol. xv cul. iud. excepto capl. et dil. 6,1

Si quis^b uueltro argutario furauerit, sol. xv cl. iud.

Si quis ueltrum argutarivm^c furauerit, sol. xv cul. iud. excep.^d cap. et dil.

Si quis gueltrum argutarium furauerit, sol. xv culp. iud. excepto capitale et dil.

Si quis uultrum argutario furauerit, sol. xv cul. iud. excep. cap. et dil.

Si quis ueltro argutario furauerit, sol. xv cul. iud. excep. capl. et dil. 6,2

b) in E 13 aus XLIII verbessert.

Titel 6: a) in E 11 auf Rasur. b) in E 11 aus quis verbessert. c) in E 12 aus argutario verbessert.

d) in E 12 c über der Zeile nachgetragen.

P. 6 § 4 § 3. Si quis canem pastoraalem furauerit uel occiserit, mallobergo leoardi, <sunt dinarii cxx qui faciunt> solidus III culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.

VII. De furtis auium.

- 7 § 1 § 1. Si quis acceptorem de arbore furauerit, mallobergo hoctiela, <sunt dinarii cxx qui faciunt> solidus III culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.
- 7 § 2 § 2. Si quis acceptorem de pertica furauerit, mallobergo ueganus antete¹, <sunt dinarii DC qui faciunt> solidus XV culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.
- 7 § 3 § 3. Si quis acceptorem deintro clauem furauerit, mallobergo orto fugia, <sunt dinarii M(D)CCC qui faciunt> solidus XLV culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.
- 7 § 4 § 4. Si quis sparuario furauerit, mallobergo sundelino², <sunt dinarii CCXL qui faciunt> solidus VI culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.
- 7 § 8 § 5. Si quis ansera domestica aut aneda furauerit, mallobergo sundelino, <sunt dinarii (C)XX qui faciunt> solidus III culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.

1) gehört zu § 3.

2) versehentliche Angleichung an § 5; es ist mit den Textklassen B und C sucelino zu lesen.

D 7

6,3 Si quis canem pastoraalem furauerit ^aaut occiserit^a, mal. leoardi, sol. III cul. iud. except. cap. et dela.

D 8

Si quis canem pastoraalem furauerit, malb. leoardi, sunt den. cxx qui f. sol. III culp. iud. excep. cap. et dil.

D 9

Si quis canem pasturaalem furauerit uel occiserit, mal. leoardi, sol. III cul. iud. excep. capl. et dl.

VII. DE FURTIS AUIUM.

7,1 Si quis acceptorem de arbore furauerit, mal. hoctiela, sol. III cul. iud. excep. cap. et dela.

7,2 Si quis acceptorem de pertica furauerit, mal. ueganus antete, sol. XV cul. iud. excep. cap. et dela.

7,3 Si quis acceptorem deintro clauem furauerit, mal. orto fugia, sol. LXLV ^ccul. iud. ^cexcept. cap. et dela.

7,4 Si quis isparuario furauerit, mal. sondolino, sol. III cul. iud. excep. cap. et dela.

7,5 Si quis ansera domestica aut aneda furauerit, mal. sondolino, sol. III cul. iud. excep. cap. et dela.

VII. DE FURTIS AUIUM.

Si quis acceptorem de arbore furauerit, malb. hoctiela, sunt den. cxx qui f. sol. III cul. iud. excep. cap. et dil.

^bSi quis acceptorem de pertica furauerit, malb. ueganus antete, sunt den. DC qui f. sol. XV cul. iud. excep. cap. et dil.

^bSi quis acceptorem deintro clauem furauerit, malb. orto fugia, sunt den. IMCCC qui f. sol. XLV culp. iud. excep. cap. et dil.

Si quis spreuario furauerit, malb. sundelino, sunt den. CCXL qui f. sol. VI cul. iud. excep. cap. et dil.

Si quis ansera domestica auaneta furauerit, malb. sundelino, sunt den. OXX qui f. sol.

VII. DE FURTIS AUIUM.

Si quis acceptorem de arbore furauerit, mal. hoctiela, sol. III cul. iud. excep. capl.^a et dl.

Si quis acceptorem de pertica furauerit, mal. ueganus antete, sol. XV cul. iud. excep. cap. et dl.

Si quis acceptorem deintro clauem furaueret, mal. ortho fugia, sol. XLV cul. iud. excep. capl. et dl.

Si quis sparuarium furauerit, mal. sun du-

lino, sol. III cul. iud. excep. capl. et dl.

Titel 6: a-a) in D 7 über der Zeile.

Titel 7: a) in D 9 aus cal. verbessert. c-c) in D 7 über der Zeile nachgetragen.

b) in D 8 stehen 7 § 2 und 7 § 3 in umgekehrter Reihenfolge.

§ 3. Si quis canem pastorem furauerit aut occiserit, soledos III culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura. D 6 § 3

VII. De furtis auium.

§ 1. Si quis acceptorem de arbore furauerit, soledos III culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura. 7 § 1

§ 2. Et si de pertica eum furauerit, soledos XV culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura. 7 § 2

§ 3. Et si deintro clauem ipsum furauerit, soledos XLV culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura. 7 § 3

§ 4. Si quis speruarium furauerit, soledos III culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura. 7 § 4

§ 5. Si quis anserem domesticam aut anedem furauerit, soledos III culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura. 7 § 5

E 11

Si quis canem pastorem furauerit aut occiserit, sol. III cl. i(u.d.)

E 12

Si quis canem pastorem furauerit aut occiderit, sol. III cul. iud. excep. cap. et dil.

E 13

Si quis canem pastorem furauerit aut occiserit, sol. III cul. iudicetur excep. cap. et dil.

E 14

Si quis canem pastorem furauerit aut occiserit, sol. III cul. iud. excep. cap. et dil.

E 16

Si quis canem pastorem furauerit aut occiserit, sol. III cul. iud. excepto capl. et dil. 6,3

VII. DE FURTIS AUIUM.

Si quis acceptorem de arborum furauerit, sol. III cl. iud. excpo.

Et si de pertica eum furauerit, sol. xv cl. iud. excpo. capl.

Et si deintro clauem furauerit, sol. XLV cl. iud. excepto capl.

Si quis speruarium furauerit, sol. III cl. iud. excepto capl.

Si quis anserim domesticum aut anedam furauerit, sol. III.

DE FVRTIS AVIVM. VII.

Si quis acceptorem de arbore furauerit, sol. III cul. iud. excep. cap. et dil.

et si de pertica eum furauerit, sol. xv cul. iud. excep. cap. et dil.

Et si deintro clauem ipsum furauerit, sol. LXV cul. iud. excep. cap. et dil.

Si quis isperuarium furauerit, sol. III cul. iud. excep. cap. et dil.

Si quis anserem domesticam aut anetem^b furauerit, sol. III cul. iud. excep. cap. et dil.

VII. DE FURTIS AUIUM.

Si quis acceptorem de arbore furauerit, sol. III cul. iud. excep. cap. et dil.

Et si de pertica eum furauerit, sol. xv cul. iudicetur excep. cap. et dilatura.

Et si deintro clauem ipsum furauerit, sol. XLV cul. iud. excep. cap. et dil.

Si quis speruarium furauerit, sol. III cul. iud. excep. cap. et dil.

Si quis anserem domesticam furauerit aut anedem, sol. III cul. iud. excep. cap. et dil.

VII. DE FURTIS AUIUM.

Si quis accipitrem^a de arbore furauerit, sol. III cul. iud. excep. cap. et dil.

Et si de pertica eum furauerit, sol. xv cul. iud. excep. cap. et dil.

Et si dum intro clauem ipsum furauerit, sol. XLV cul. iud. excep. cap. et dil.

Si quis speruarium furauerit, sol. III cul. iud. excep. cap. et dil.

Si quis anserem domesticam aut anedem furauerit, sol. III cul. iud. excep. cap. et dil.

DE FVRTIS AVIVM ACCIPITREM.

Si quis acceptorem de arborem furauerit, sol. III cul. iud. excep. capl. et dil. 7,1

Et si de pertica eum furauerit, sol. xv cul. iud. excepto capl. et dil. 7,2

Et si intro clauem eum furauerit, sol. XLV cul. iud. excep. capl. et dil. 7,3

Si quis speruarium furauerit, sol. III cul. iud. excep. capl. et dil. 7,4

Si quis anseram domesticam furauerit aut anedam, sol. III cul. iud. excep. capl. et dil. 7,5

Titel 7: a) in E 14 aus acceptorem verbessert.

b) in E 12 aus anedem verbessert.

P.

- 7 §§ 5-6 § 6. Si quis coccum aut gallina furauerit, mallobergo cannas uiuido et solampinam, <(sunt dinarii CXX qui faciunt)> solidus III culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.
- 7 § 7 § 7. Si quis grui aut cicino domestico furauerit, mallobergo orti fucla, <(sunt dinarii CXX qui faciunt)> solidus III culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.
- 7 § 10 § 8. Si quis aucellum de trappa furauerit, mallobergo hac falla, <(sunt dinarii DC qui faciunt)> solidus XV culpabilis iudicetur <excepto capitale et dilatura>.

VIII. De furtis arborum.

- 7 § 11 § 1. Si quis pomario domestico capulauerit aut inuolauerit, <(sunt dinarii CXX qui faciunt)> solidus III culpabilis iudicetur.
- 7 § 12 § 2. Si quis pomario domestico intus curte aut in orto uel in uinea capulauerit aut inuolauerit, <(sunt dinarii DC qui faciunt)> solidus XV culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.
- 27 § 23 § 3. Si quis in silua materium alienum capulauerit <aut furauerit> aut incenderit, mallobergo leopardi, <(sunt dinarii DC qui faciunt)> solidus XV culpabilis iudicetur.

D 7

D 8

D 9

7,6 Si quis coccum aut gallina furauerit, mal. annas uiuido et solampinam, sol. III cul. iud. excep. cap. et dl.

III cul. iud. excep. cap. et dilat.

Si quis cocco aut galina furauerit, mal. cannas uiuido et solamphinam, sol. III cul. iud. excep. capl. et dl.

7,7 Si quis grui aut cicino domestico furauerit, mal. ortifucla, sol. III cul. iud. excep. cap. et dela.

Si quis grui aut cicenum domesticum furauerit, malb. horti fucla, sunt d. CXX qui f. sol. III cul. iud. excep. cap. et dil.

Si quis griuo aut cecino domestico furauerit, mal. orti fucla, sol. III cul. iud. excep. capl. et dl.

7,8 Si quis aucellum de trappa furauerit, mal. acfalla, sol. XV cul. iud.

Si quis aucellum detrappa furauerit, malb. hac falla sunt den. DC qui f. sol. XV cul. iud. excep. cap. et dil.

Si quis aucello detrappa furauerit, mal. hac fala, sol. XV cul. iud.

VIII. DE FURTIS ARBOREM.

VIII. DE FURTIS ARBORUM.

VIII. DE FURTIS ARBORUM.

8,1 Si quis pomario domestico capulauerit aut inuolauerit, sol. III cul. iud.

Si quis pomario domestico capulauerit aut inuolauerit, sunt den. CXX qui f. sol. III cul. iud.

Si quis pummario domestico capulauerit aut inuolauerit, sol. III cul. iud.

8,2 Si quis pomario domestico intus curte aut in orto uel in uinea capulauerit aut inuolauerit, sol. XV cul. iud. excep. cap. et dela.

Si quis pomario domestico intus in curte aut in horto uel uinea capulauerit aut furauerit, sunt den. DC qui f. sol. XV cul. iud.

Si quis pummario domestico in curte aut in orto uel in uinea capulauerit aut inuolauerit, sol. XV cul. iud. excep. capl. et dl.

8,3 Si quis in silua materium alienum capulauerit aut inuolauerit aut incenderit, mal. leopardi, sol. XV cul. iud.

Si quis in silua materium alienum capulauerit aut furauerit aut incenderit, malb. leopardi, sunt den. DC qui f. sol. XV cul. iud.

Si quis in silua materium alienum capulauerit aut incenderit, mal. leopardi, sol. XV cul. iudicetur.

§ 6. Si quis gallum aut gallinam furauerit, soledos III culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura. D7 § 6

§ 7. Si quis grugem aut cicinum domesticum furauerit, soledos III culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura. 7 § 7

§ 8. Si quis auiculam de trappa furauerit, soledos xv culpabilis iudicetur. 7 § 8

VIII. De furtis arborum.

§ 1. Si quis pomarium domesticum capulauerit aut furauerit, soledos III culpabilis iudicetur. 8 § 1
Et si de infra curte aut de orto aut de uinea ipsum furauerit, soledos xv culpabilis iudicetur 8 § 2
(excepto capitale et dilatura).

§ 2. Si quis in silua materium alienum capulauerit aut furauerit aut incenderit, soledos xv culpabilis iudicetur. 8 § 3

<i>E 11</i>	<i>E 12</i>	<i>E 13</i>	<i>E 14</i>	<i>E 16</i>
Si quis gallum aut gallinam furauerit, sol. III cl. iud. excepto.	Si quis gallum aut gallinam furauerit, sol. III cul. iud. excep. cap. et dil.	Si quis gallum aut gallinam furauerit, sol. III culp. iud. excep. cap. et dil.	Si quis gallum aut gallinam furauerit, sol. III cul. iud. excep. cap. et dil.	Si quis gallum aut gallinam furauerit, sol. III cul. iud. except. capl. et dilatura. 7,6
Si quis grugem aut ciccinum domesticum furauerit, sol. III cl.	Si quis grugem aut cignum ^d domesticum furauerit, sol. III cul. iud. excep. cap. et dili.	Si quis grugem aut cicinum domesticum furauerit, sol. III culp. iud. excep. cap. et dil.	Si quis gruem ^c aut ciconiam ^e domesticum furauerit, sol. III cul. iud. excep. cap. et dil.	Si quis grugem aut cicinum domesticum furauerit, sol. III cul. iud. except. capl. et dil. 7,7
Si quis auiculam ^f de trappa furauerit, sol. xv cul. iud.	Si quis auiculam de trapa furauerit, sol. xv cul. iud.	Si quis auiculam de trappam furauerit, sol. I culp. iud.	Si quis auiculam de trappa furauerit, sol. I cul. iud.	Si quis auicula de trappa ^g furauerit, sol. xv cul. iud. excep. capl. et dil. 7,8

VIII. DE FURTIS ARBORUM.

Si quis^a pomarium domesticum capulauerit aut furauerit, sol. III cl. iud.

Et si de imfra curte aut de orto au de uinea ipsum furauerit, sol. xv cul. iud.

Si quis in silua materium alienum capulauerit aut furauerit aut incenderit, sol. xv cl. iudi.

DE FVRTIS ARBORVM. VIII.

Si quis pomarium domesticum capulauerit aut furauerit, sol. III cul. iud.;

et si infra curtem aut de orto aut de uinea ipsum furauerit, sol. xv cul. iud. excep. cap et dil.

Si quis in silua materium alienum capulauerit aut furauerit aut incenderit, sol. xv cul. iud.

VIII. DE FURTIS ARBORUM.

Si quis pomarium domesticum capulauerit aut furauerit, sol. III culp. iud.

Et si deinfra curte aut de orto aut de uinea ipsum furauerit, sol. xv culp. iud.

Si quis in silua materium alienum capulauerit aut furauerit aut incenderit, sol. xv culp. iudicetur.

VIII. DE FURTIS ARBORUM.

Si quis pomarium domesticum capulauerit aut furauerit, sol. III cul. iud.

Et si deintra^b curte aut de horto aut de uinia ipsum furauerit, sol. xv cul. iud. excep. cap. et dil.

Si quis in silua materium alienum capulauerit aut furauerit aut incenderit, sol. xv cul. iud.

DE FURTIS ARBORVM.

Si quis pomarium domesticum capulauerit aut furauerit, sol. III cul. iud.;

et si deinfra curte aut de orto au de uinea ipsvm furauerit, sol. xv cul. iud. except. capl. et dil.

Si quis in silua materium alienum capulauerit aut furauerit aut incenderit, sol. xv cul. iud. 8,2

c) in E 14 anscheinend aus grugem verbessert. d) in E 12 aus cicinum verbessert. e) in E 14 aus cicinum verbessert. f) in E 11 aus auoculam verbessert. g) in E 16 aus trapa verbessert.

Titel 8: a) in E 11 aus qus verbessert. b) in E 14 aus intra verbessert.

P.

27 §§ 24-25 § 4. Si quis in silua alterius ligna furauerit, mallobergo leodardi, <sunt dinarii DC qui faciunt> solidus xv culpabilis iudicetur.

IX. De furtis apium.

8 §§ 1-2 § 1. Si quis apem deintro clauem furauerit aut amplius, se tectus super eas fuerit, mallobergo antedio olecharde, <sunt dinarii MDCCC qui faciunt> solidus XLV culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.

8 § 3 § 2. Si quis unum uasum ab apis aut amplius foras tectum furauerit, mallobergo taxaca ab chratis, <sunt dinarii DC qui faciunt> solidus xv culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.

X. De damno in messe uel in qualibit clausura <inlatum fuerit>.

9 § 1 § 1. Si quis animal aut caballum uel quemlibet pecus in messe sua inuenerit, penitus eum

D 7

D 8

D 9

8,4 Si *quis* in silua alterius ligna furauerit, mal. leodardi, sol. xv cul. iud.

Si *quis* in silua alterius ligna furauerit, malb. leodardi, *sunt* den. DC *qui* f. sol. xv cul. iud.

Si *quis* in silua alterius ligna inuolaueret, mal. leodardi, sol. xv cul. iudicetur.

VIII. DE FURTIS APIUM.

VIII. DE FURTIS APIUM.

VIII. DE FURTIS ABIUM.

9,1 Si *quis* apem intro clauem furauerit aut amplius, se dictus super eos fuerit, mal. antedio olecharde, sol. XLV^a cul. iud. excep. cap. et dela.

Si *quis* apem deintro clauem furauerit aut amplius, si tectus super eas fuerit, malb. antedeo elecharde, *sunt* den. MDCCC *qui* f. sol. XLV cul. iud. excep. cap. et dil.

Si *quis* abem deintro clauem furauerit aut amplius, se tectus super eas fuerit, mal. antedio holecardo, sol. xv cul. iud. excep. cap. et dl.

9,2 Si *quis* unum uasum ab apis aut amplius foras tectum furauerit, mal. taxaca ab chratis, sol. xv cul. iud. excep. cap. et dela.

Si *quis* unum uasum ad apis aut amplius foras tectum furauerit, malb. taxaca abchratis, *sunt* den. DC *qui* f. sol. xv cul. iud.

Si *quis* unum uasum aput abes aut amplius foras tectum furauerit, mal. taxaca ab grates, sol. xv cul. iud. excep. capl. et dl.

X. DE DAMNO in MESSE UEL IN QUALIBIT CLAUSURA INLATUM FUERIT.

X. DE DAMNO IN MESSE UEL IN QUALIBET CLAUSURA.

X. DE DAMNUM IN MESSE UEL IN QUALIBIT CLAUSURA.

10,1 Si *quis* animal aut caballum uel quemlibit pecus in messa sua inuenerit, penitus eum uastare

Si *quis* animal aut caballum uel quemlibet pecus in messe sua inuenerit, paenitus uastare

Si *quis* animal aut caballum uel quem libet pecus in messem suam inueniret, penitus eum ua-

§ 3. Si quis in silua alterius ligna furauerit, soledos xv culpabilis iudicetur.

D 8 § 4

IX. De furtis apium.

§ 1. Si quis apem deintro clauem aut de sub tecto furauerit, ubi amplius non fuerint, soledos 9 § 1 XLV culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.

§ 2. Et si foras tectum aut unum uas aut amplius furauerit, soledos xv culpabilis iudicetur 9 § 2 excepto capitale et dilatura.

§ 3. Si uero septem aut amplius furauerit et adhuc aliquae remaneant, soledos XLV culpabilis A: 8 § 4 iudicetur.

X. De damno in messe uel in qualibet clausura.

§ 1. Si quis animal aut caballum uel quemlibet pecus in messem suam inuenerit, penitus 10 § 1

E 11

E 12

E 13

E 14

E 16

Si quis in silua alterius ligna furauerit, sol. xv cul. iud.

Si quis in silua alterius ligna furauerit, sol. xv cul. iud.

Si quis in silua alterius ligna furauerit, sol. xv cul. iud.

Si quis in silua alterius ligna furauerit, sol. xv cul. iud.

Si quis in silua alterius ligna furauerit, sol. xv cul. iud. 8,3

UIII. DE FURTIS APIUM.

DE FVRTIS APIVM. VIII.

VIII. DE FURTIS APIUM.

VIII. DE FURTIS APIARIUM.

DE FURTIS APIVM.

Si quis apem deintro clauem aut de sub tecto furauerit, ubi amplius non furauerit, sol. XLV.

Si quis apem deintro clauem aut de sub^a tecto furauerit, ubi amplius non fuerint, sol. XLV cul. iud. excep. cap. et dil.;

Si quis apem deintro clauem aut de sub tecto furauerit, ubi amplius non fuerint, sol. XLV culp. iud. excep. cap. et dil.

Si quis apem deintro clauem aut de sub tecto furauerit, ubi amplius non fuerint, XLV cul. iud. excep. cap. et dilatura.

Si quis apem deintro clauem aut de sub tecto furauerit, ubi amplius non fuerint, sol. XLV cul. iud. excep. to capl. et dil.;

Et si foras tectum aut unum uas aut amplius furauerit, sol. xv cl. iud.

et si foras tectum aut unum uas aut amplius furauerit, sol. xv cul. iud. excep. cap. et dil.

Et si foris tectum aut unum uas aut amplius furauerit, sol. xv culp. iud. excep. capitale et dil.

Et si fores tectum aut unum uas aut amplius furauerit, sol. xv cul. iud. excep. cap. et dilatura.

et si foras tectum aut unum uas aut amplius furauerit, sol. xv cul. iudicetur except. capl. et dil. 9,2

Si uero vii^b aut amplius furauerit, et adhuc aliqua remaneant, sol. XLV cl. iud.

Si uero septem aut amplius furauerit, et adhuc aliqua remaneant, sol. XLV cul. iud.

Si uero septem aut amplius furauerit, et adhuc aliqua remaneant, sol. XLV culp. iud.

Si uero septem aut amplius furauerit, et adhuc aliqua remaneant, sol. XLV cul. iud.

Si uero vii aut amplius furauerit, et adhuc aliqua remaneant, sol. XLV cul. iud. 9,3

X. DE DAMNO IN MESSE UEL IN QUALIBET CLAUSURA

DE DAMNO IN MESSE VEL IN QUALIBET CLAUSURA. X.

X. DE DAMNO IN MESSE UEL IN QUALIBET CLAUSURA.

X. DE DAMNO IN MESSE UEL IN QUALIBET CLAUSURA.

DE DAMNO IN MESSE VEL IN QVALIBET CLAUSURA.

Si quis animal aut caballum uel quemlibet pecus in messem suam inuenerit, poenitus

Si quis animal aut caballum uel quodlibet^b pecus in messe sua^c inuenerit, paenitus eum

Si quis animal aut caballum uel quemlibet pecus in messem suam inuenerit, penitus

Si quis animal aut caballum uel quemlibet pecus in messem suam inuenerit, penitus

Si quis animal aut caballum uel quemlibet pecus in messem suam inuenerit, penitus 10,1

Titel 9: a) in E 12 aus suo verbessert.

b) in E 11 aus XII verbessert.

Titel 10: a) in E 11 über der Zeile nachgetragen.

b) in E 12 aus quelibet verbessert.

c-c) in E 12

uastare non debet; quod si fecerit et confessus fuerit, capitale in loco restituat; ipsum uero dibilem ad se reteniat, quem percussit. Si uero confessus non fuerit et ei fuerit adprobatum, mallobergo leoardi, <sunt dinarii DC qui faciunt> solidus xv culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.

- P. 9 § 2 § 2. Si quis animal aut caballum uel iumentum punxerit, mallobergo trachlagia, <sunt dinarii DC qui faciunt> solidus xv culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.
- 9 § 3 § 3. Si quis in messe sua pecora aliena inuenirit, qui pastorem non habent, et eas inclauserit, ut nulli penitus innotiscat, et aliquid ex ipsis pecoribus perierent, mallobergo taxaca, <sunt dinarii MCCCC qui faciunt> solidus xxxv culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.
- 9 § 4 § 4. Si quis animal uel quemlibet pecus per sua neglegencia nocuerit et hoc dominus ei confessus fuerit, capitale in loco restituat. Si uero negauerit et ei fuerit adprobatum, mallobergo leoardi, <sunt dinarii DC qui faciunt> solidus xv culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.

D 7

D 8

D 9

<p>non debet; quod si fecerit et confessus fuerit, capl. in loco restituat; ipsum uero dibilem ad seteniat, quem percussit; si uero confessus non fuerit et ei fuerit adprobatum, mal. leoardi, sol. xv cul. iud. excep. cap. et dela.</p>	<p>non debet. Quod si fecerit et confessus fuerit, capitale in loco restituat; ipsum uero debilem ad se reteneat. Si uero confessus non fuerit et ei fuerit adprobatum, malb. leoardi, sunt den. DC qui f. sol. xv culp. iud. excep. cap. et dil.</p>	<p>stare non debet; quod si fecerit et confessus fuerit, capital. in locum restituat; ipsum uerum dibilium ad se reteniat, quem percussit. Se uero confessus non fuerit et ei fuerit adprobatum, mal. leoardi, sol. xv cul. iud. excep. capl. et dl.</p>
<p>10,2 Si quis animal aut caballum uel iumentum punxerit, mal. trachlagia, sol. xv cul. iud. excep. cap. et del.</p>	<p>Si quis animal aut caballum punxerit uel iumentum, malb. thradiligia, sunt den. DC qui f. sol. xv cul. iud. excep. cap. et dil.</p>	<p>Si quis animal uel caballum aut iumentum punxerit, mal. trachlagia, sol. xv cul. iud. excep. capl. et dl.</p>
<p>10,3 Si quis in messe sua pecora^a aliena inuenirit, qui pastorem non habent, et eas inclauserit, ut nulli penitus innotiscat, et aliquid ex ipsis pecoribus perierent, mal. taxaca, sol. xxxv cul. iud. excep. cap. et dela.</p>	<p>Si quis in messe sua pecora aliena inuenerit, qui pastorem non habent, et eas inclauserit, ut nulli pænitus innotescat, et aliquid ex ipsis pecoribus perierint, malb. taxaca, sunt den. MCCCC qui f. sol. xv culp. iud. etcepto capitale et dilatura.</p>	<p>Si quis in messem suam pecora aliena inueniret, qui pastorem non habent, et eas incluserit, et nulli penitus innotiscat, et aliquid ex ipsis pecoribus perierent, mal. taxaca, sol. xxxv cul. iudicetur excep. capl. et dl.</p>
<p>10,4 Si quis animal uel quelibet pecus per sua neclegentia noguerit et hoc dominus ei confessus fuerit, capl. in loco restituat. Si uero negauerit et ei fuerit adprobatum, mal. leoardi, sol. xv cul. iud. excep. cap. et dela.</p>	<p>Si quis animal uel quemlibet pecus per sua neglegentia nocuerit et hoc dominus ei confessus fuerit, capitl. in loco restituat. Si uero negauerit et ei fuerit adprobatum, malb. leoardi, sunt den. DC qui f. sol. xv excep. ep. et d.</p>	<p>Si quis animal uel quem libet pecus per sua necliencia nocuerit^b et hoc dominus ei confessus fuerit, capital. in locum restituat. Si uero negaueret et ei fuerit adprobatum, mal. leoardi, sol. xv cul. iud. excep. capl. et dl.</p>

Titel 10: a) in D 7 über der Zeile nachgetragen. b) in D 9 aus noiuert verbessert.

eum uastare non debet; quod si fecerit et confessus fuerit, capitale in loco reddat; ipsum uero debilem secum retineat, quem percussit. Si uero confessus non fuerit et ei fuerit adprobatum, soledos xv culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.

§ 2. Si quis animal aut caballum uel iumentum punxerit, soledos xv culpabilis iudicetur *D 10 § 2* excepto capitale et dilatura.

§ 3. Si quis in messem suam sine pastorem pecora aliena inuenerit et ea incluserit et nulli *10 § 3* penitus innotuerit, et aliquid ex ipsis perierint, soledos xxxv culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.

§ 4. Si quis animal uel quamlibet pecus per sua neglegentia nocuerit et hoc domino con- *10 § 4* fessus fuerit, capitale in loco restituat. Si uero negauerit et ei fuerit adprobatum, soledos xv culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.

E 11

E 12

E 13

E 14

E 16

eum uastare non debet, quod si fecerit et confessus fuerit, capl. in loco reddat, ipsum uero debilem secum retineat quam percussit. Si uero confessus non fuerit et ei fuerit adprobatum, sol. xv cul. iud. excepto capl. et dil.

Si quis animal aut caballum uel iumentum punxerit, sol. xv cl.

Si quis in messem suam sine pastorem pecora aliena inuenerit et ea incluserit et nulli penitus innotuerit et aliquid ex ipsis perierint, sol. xxxv cul. iud. excepto capl. et dil.

Si quis animal uel quamlibet pecus per sua neglegentia nocuerit et hoc domino confessus fuerit, capl. In loco restituat.

Si uero negauerit et ei adprobatum fuerit, sol. xv cl. iud.

uastare non debet, quod si fecerit et confessus fuerit, capitale in loco reddat, ipsum uero debilem secum retineat quam percussit; si uero confessus non fuerit et ei fuerit adprobatum, sol. xv cul. iud. excep. cap. et dil.

Si quis animal aut caballum uel iumentum punxerit, sol. xv cul. iud. et dil.

Si quis in messem suam sine pastorem pecora aliena inuenerit et ea incluserit et nulli penitus innotuerit et aliquid ex ipsis perierint, sol. xxxv cul. iud. excep. cp. et dil.

Si quis animal uel quodlibet^e pecus per sua neglegentiam nocuerit et hoc domino confessus fuerit, capitale in loco restituat.

si uero negauerit et ei adprobatum fuerit, sol. xv cul. iud. excep. cap. et dil.

eum uastare non debet; quod si fecerit et confessus fuerit, capitale in loco reddat, ipsum uero debilem secum retineat quem percussit. Si uero confessus non fuerit et ei fuerit adprobatum, sol. xv culp. iud. excep. cap. et dil.

Si quis animal aut caballum uel iumentum punxerit, sol. xv culp. iud. excep. cap. et dil.

Si quis in messem suam sine pastorem pecora aliena inuenerit et ea incluserit et nulli penitus innotuerit et aliquid ex ipsis perierint, sol. xxxv culp. iud. excepto cap. et dil.

Si quis animal uel quemlibet pecus per sua neglegentia nocuerit et hoc domino confessus fuerit, capitale in loco restituat.

Si uero negauerit et ei fuerit adprobatum, sol. xv culp. iud. excep. cap. et dil.

eum uastare non debet, quod si fecerit et confessus fuerit, capitale in loco reddat, ipsum uerum debilem secum retineat quem percussit^d; si uero confessus non fuerit et ei fuerit adprobatum, sol. xv cul. iud. excep. cap. et dil.

Si quis animal aut caballum uel iumentum punxerit, sol. xv cul. iud. excep. cap. et dil.

Si quis in messem suam sine pastorem pecora aliena inuenerit et ea incluserit et nulli penitus innotuerit et aliquid ex ipsis perierint, sol. xxxv cul. iud. excep. cap. et dil.

Si quis animal uel quamlibet pecus per sua neglegentiam nocuerit et hoc domino confessus fuerit, capitale in loco restituat;

si uero negauerit et ei adprobatum fuerit, sol. xv cul. iud. excep. cap. et dil.

eum uastare non debet, quod si fecerit et confessus fuerit, caple. in loco reddat, ipsum uero debilem secum retineat quam percussit. Si uero confessionem non fuerit et ei fuerit adprobatum, sol. xv cul. iud. excep. capl. et dil.

Si quis animal aut caballum aut iumentum punxerit, sol. xv cul. iud. excepto capl. et dilatura. *10,2*

Si quis messem suam sine pastorem pecora aliena inuenerit et ea incluserit et nulli penitus innotuerit et aliquid ex ipsis perierint, sol. xxxv cul. iud. excep. capl. et dilatura. *10,3*

Si quis animal uel quemlibet pecus per sua neglegentia nocuerit et hoc domino confessus fuerit, capl. in loco restituat. *10,4*

Si uero negauerit et ei adprobatum fuerit, sol. xv cul. iud. excepto capl. et dil.

d) in E 14 aus percussit verbessert. e) in E 12 aus quamlibet verbessert.

- P. 9 § 5 § 5. Si quis alicui porci aut quolibet pecora custodiente pastore in messe aliena incurrerent et illo negante, si ei fuerit adprobatum, mallobergo andesito, (sunt dinarii DC qui faciunt) solidus xv culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.
- 9 § 8 § 6. Si quis pecora de damno inclausa fuerint, damno stimato reddat et insuper x dinarius soluat.
- 9 §§ 6-7 § 7. Si uero ¹aut per inimicia aut per superbia¹ pecora de damno, cuius messe uastauerit, aut inclausas fuerint, expellere aut excutere, dum ad domum illius minauerunt, presumpserit, mallobergo scuto, (sunt dinarii DC qui faciunt) solidus xv culpabilis iudicetur.
- 9 § 9 § 8. Si quis sepep alienam aperuerit et in messe aut in qualibet labore pecora miserit, se conuictus cum testibus fuerit, ei cui labor est damnum stimatum reddat et insuper, mallobergo leodardi, (sunt dinarii MCC qui faciunt) solidus xxx culpabilis iudicetur.

1-1) gehört zu § 8.

D 7

D 8

D 9

- | | | | |
|------|---|---|---|
| 10,5 | Si quis alicui porci aut quolibet pecora custodiente pastore in messe aliena incurrerint et illum negantem ^c , si ei fuerit adprobatum, mal. andesito,
sol. xv cul. iud. excep. cap. et dela. | Si quis alicui porci aut quolibet pecora custodiente pastore in messe aliena incurrerent et illo negante, si e fuerit adprobatum, malb. andesito, sunt den. DC qui f. sol. xv cul. iud. excep. cp. et d. | Si quis alicui porci aut quolibet pecora custodienti pastore in messe aliena incurrerent et illo negante, se ei fuerit adprobatum, mal. an desito,
sol. xv cul. iud. excep. cap. et dl. |
| 10,6 | Si quis pecora de damno inclausa fuerint, damno stemato reddat et insuper x din. soluat. | Si quis pecora de damno inclausa fuerint, damno stimato reddat et insuper den. x soluat. | Si quis pecora de damnis inclausa fuerent damno stimato reddat et insuper x dinarius soluat. |
| 10,7 | Si uero aut per inimicia aut per superbiam pecora de damno, cuius messe uastauerint, aut inclausas fuerint, expellere aut excutere, dum ad domum illius menauerunt, presumpserit, mal. hischoto,
sol. xv cul. iud. | Si uero per inimicia aut per superbia pecora de damno, cuius messe uastauerit, aut inclausa fuerint, expellere aut excutere, dum ad domum ^d illius minauerunt, presumpserit, malb. chisto, sunt den. DC qui f. sol. xv cul. iud. | Se uero aut per inimicia aut per superbia pecora damnum, cuius messe uastauerent, aut inclausas fuerent, expellere aut excudere, dum ad modum illi minauerent, presumpseret, mal. scuto,
sol. xv cul. iud. |
| 10,8 | Si quis sepe alienam aperuerit et in messe aut in qualibet labore pecora miserit, se conuictus testibus fuerit, ei, cuius labor est, damnum stimatum reddat et insuper, mal. leodardi,
sol. xxx cul. iud. | Si quis saepep alienam aperuerit et in messe aut in quolibet labore pecora misserit, si conuictus cum testibus fuerit, ei, cui labor est, damno aestimato reddat et insuper, malb. leudardi, sunt den. LMCC qui f. sol. xxx cul. iud. | Si quis sepep alienam aperuerit et in messem aut in qualibet laborem pecora miserit, se eum uinctum cum testibus fuerit, ei, cui labor est, damnum stimacionem redat et insuper, mal. leodardi,
sol. xxx cul. iud. |

c) in D 7 über der Zeile nachgetragen.

d) in D 8 aus damnum verbessert.

§ 5. Si quis alicui pecus custodiente pastore in messe aliena incucurrerint et ille *D 10 § 5* negantem fuerit adprobatum, soledos xv culpabilis iudicetur (excepto capitale et dilatura).

§ 6. Si quis pecora de fructu suo incluserit, aestimationem damni domino reddat et insuper *10 § 6* decim denarius soluat.

§ 7. Si uero aut per inimiciam aut per superbiam pecora de damno reclusa expellere aut *10 § 7* foras excutere presumpserit, soledos xv culpabilis iudicetur (excepto capitale).

§ 8. Si quis sepem alienam aperuerit et in messem aut (in) pratum uel in qualibet labore *10 § 8* pecora miserit, si conuictus cum testibus fuerit, ei cui labor est aestimationem damni restituat et soledos xxx culpabilis iudicetur.

<i>E 11</i>	<i>E 12</i>	<i>E 13</i>	<i>E 14</i>	<i>E 16</i>	
Si quis alicui pecus custodiente pastore in messe aliena incucurrerint et ille negantem ^e fuerit adprobatum, sol. xv cl. iud.	Si quis alicui pecus custodiente pastore in messe aliena incucurrerint et illo ^f negante fuerit adprobatum, sol. xv cul. iud. excep. cap. et dil.	Si quis alicui pecus custodiente pastore in messe aliena incluserint et ille negantem fuerit adprobatum, sol. xv culp. iud.	Si quis alicui pecus custodiente pastore in messe aliena incluserint et ille negantem fuerit adprobatum, sol. xv cul. iud. excep. cap. et dil.	Si quis alicui pecus custodiente pastore in messe aliena cucurrerint et ille negante furauerit adprobatum, sol. xv culp. iud.	<i>10,5</i>
Si quis pecora de fructu suo incluserit, aestimationem damni domino reddat et insuper x dinarius soluat.	si quis pecora de fructu suo incluserit, aestimationem damni dominicus ^h reddat. Et insuper decem denr. soluat;	Si quis pecora de fructu suo incluserit, aestimationem damni domino reddat et insuper decim denarius soluat.	Si quis pecora de fructu suo incluserit, stimacioni damni domino reddat et insuper decim dinarios soluat;	Si quis pecora de fructu suo incluserit, estimationem dampni domino restituat et super x d. soluat.	<i>10,6</i>
Si uero aut per inimicitiam aut per superbiam pecora de damno reclusa expellere aut foras excutere presumpserit, sol. xv cl. iu(d).	si uero aut per inimicitiam aut per superbiam pecora de damno reclusa expellere aut foras excutere presumpserit, sol. xv cul. iud.	Si uero aut per inimititiam aut per superbiam pecora de damno reclusa expellere aut foras excutere presumpserit, sol. xv culp. iud. excep. cap.	si uero aut per inimiciam aut per superbiam pecora de damno reclusa expellere aut foras excutere presumpserit, sol. xv cul. iudicetur.	Si uero aut per inimititiam aut per superbiam pecora de dampno reclusa expellere aut foras excutere presumpserit, sol. xv cul. iud.	<i>10,7</i>
Si quis sepem alienam aperuerit et in messem aut in messem aut in pratum uel in qualibet labore pecora miserit, si conuictus cum testibus fuerit, ei, cui labor est, aestimationem damni restituat et ^m sol. xxx.	si quis sepem alienam aperuerit et in messe aut in pratum uel in qualibet ^k labore pecora miserit, si conuictus cum testibus fuerit, ei, cui labor est ^l , estimationem damni restituat et sol. xxx cul. iud.	Si quis sepem alienam aperuerit et in messem aut in pratum uel in qualibet labore pecora miserit, si conuictus cum testibus fuerit, ei, cui labor est, aestimationem damni restituat, et sol. xxx culpabilis iudicetur.	Si quis sepem alienam aperuerit et in messem aut in pratum uel in qualibet labore pecora miserit, si conuictus cum testibus fuerit, ei, cui laborem, stimationem damni restituat, sol. xxx cul. iudicetur.	Si quis sepem alienam aperuerit et in messem aut pratum uel in qualibet labore pecora miserit, si conuictus cum testibus fuerit, ei, cui labor est, aestimationem dampni restituat, sol. xxx cul. iud.	<i>10,8</i>

f) in *E 12* aus ille verbessert.

i) in *E 12* aus forat verbessert.

m) in *E 11* über der Zeile nachgetragen.

g) in *E 11* aus gatem verbessert.

k) in *E 12* aus qualibet verbessert.

l) in *E 12* aus laborem verbessert.

h) in *E 12* aus domicus verbessert.

l-l) in *E 12* aus laborem verbessert.

XI. De seruis uel mancipiis furatis.

- P. 10 § 1* § 1. Si quis seruum (alienum) aut ancillam furauerit et ei fuerit adprobatum, mallobergo theos taxaca, (sunt dinarii MCCCC qui faciunt) solidus xxx culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.
- 10 § 6* § 2. Si quis seruum aut ancilla perdiderit ualentes solidus xxv (furauerit), se porcario, se uenatore, se fabro, se carpentario, se stratore, ualentes solidus xxv furauerit aut occiserit, mallobergo theachro taxaca, (sunt dinarii MMCCCC qui faciunt) solidus LX culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.
- 10 § 2* § 3. Si quis seruus aut ancilla ad homine ingenuo de (se) res domini sui aliquid deportauerit in taxaca, qui hoc recipit, mallobergo theobardo, (sunt dinarii DC qui faciunt) solidus xv culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.
- 10 § 5* § 4. Si (quis) homo ingenuus seruum alienum in taxaca secum inuolare duxerit aut aliquid cum ipso in taxaca neguciat, mallobergo theolasina, (sunt dinarii DC qui faciunt) solidus xv culpabilis iudicetur.

D 7

XI. DE SERUIS UEL
MANCIPIIS FURATIS.

- 11,1 Si quis seruum aut ancillam furauerit et ei fuerit adprobatum, mal. theostaxaca, sol. xxx cul. iud. excep. cap. et dela.
- 11,2 Si quis seruum aut ancillam perdiderit ualentes sol. xxv, se porcario, se uenatore, se fabro, se carpentario, se stratore, ualentes sol. xxv furauerit aut occiserit, mal. theachro taxaca, sol. LX cul. iud. excep. cap. et dela.
- 11,3 Si quis seruus aut ancillas ad homine ingenuo de se res domini sui aliquid deportauerit in taxaca, qui hoc recipit, mal. theobardo, sol. xv cul. iud. excep. cap. et del.
- 11,4 Si homo ingenuus seruum alienum in taxaca secum inuolare duxerit aut aliquid cum ipso in taxaca neguciat, mal. theolasina, sol. xv cul. iud.

D 8

XI. DE SERUIS UEL
MANCIPIIS* FURATIS.

- Si quis seruum aut ancillam furauerit et ei fuerit adprobatum, malb. theos taxaca, sunt den. MCCCC qui f. sol. xxxv cul. iud.
- Si quis seruum perdiderit aut ancilla ualentes sol. xxv furauerit, si portario, si uenatore, si fabro, si carpentario, si stratore, ualente sold. xxx furauerit aut occiserit, malb. theachro taxaca, sunt den. MCCCC qui f. sol. LX cul. iud. excep. cap. et dil.
- Si quis seruus aut ancilla ad hominem ingenuum de res domini sui aliquid deportauerit de taxaca, qui hoc recepit, malb. theobardo, sunt den. DC qui f. sol. xv cul. iud. excep. cap. et dil.
- Si quis homo ingenuus seruum alienum in taxaica secum inuolare duxerit aut aliquid cum ipso in taxaica negotiat, malb. theolasina, sunt den. DC qui f. sol. xv cul. iudicetur.

D 9

XI. DE SERUIS UEL
MANCIPIIS FURATIS.

- Si quis seruum alienum aut ancilla furauerit et ei fuerit adprobatum, mal. theus taxaca, sol. xxx cul. iud. excep. cap. et dl.
- Si quis seruum aut ancilla ualentes sol. xxv perdedirit, se porcario, se uenatore, se fabro, se carpentario, se stratore, ualentes sol. xxv furauerit aut occiserit, mal. thro thaxaca, sol. LX cul. iudi. excep. cap. et dl.
- Si quis seruum aut ancilla ad homine ingenuo de res domini sui aliquid deportauerit in taxaca, qui hoc recipit, mal. teobardo, sol. xv cul. iud. excep. cap. et dl.
- Si homo ingenuus seruum alienum in taxaca secum inuolare duxerit aut aliquid cum ipso in taxaca neguciat, mal. theolasina, sol. xv cul. iud.

Titel 11: a) in D 8 aus MANCIPII verbessert.

XI. De seruis uel mancipiis furatis.

§ 1. Si quis seruum aut ancillam furauerit et ei fuerit adprobatum, soledos xxxv culpabilis *D 11 § 1* iudicetur excepto capitale et dilatura.

§ 2. Si quis seruus aut ancilla furauerit ualentem soledos xxv, si porcario, si uenatore, si *11 § 2* fabro, si carpentario, si stratore, soledos LX culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.

§ 3. Si seruus aut ancilla de rebus domini sui aliquid deportauerit et homo ingenuus in *11 § 3* furtum hoc receperit, soledos xv culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.

§ 4. Si homo ingenuus seruum alienum ad furtum faciendum duxerit aut aliquid cum ipso *11 § 4* in taxaga negotiauerit, soledos xv culpabilis iudicetur (excepto capitale et dilatura).

<i>E 11</i>	<i>E 12</i>	<i>E 13</i>	<i>E 14</i>	<i>E 16</i>
XI. DE SERUIS UEL MANCIPIIS FURATIS.	DE SERVIS VEL MANCIPIIS FVRATIS. XI.	XI. DE SERUIS UEL MANCIPIIS FURATIS.	XI. DE SERUIS UEL MANCIPIIS FURATIS.	DE SERVIS VEL MANCIPIIS FVRATIS. XI.
Si quis seruum aut ancilla furauerit et ei fuerit adprobatum, sol. xxxv cul. iud.	Si quis qui seruum aut ancillam furauerit ^a et ei fuerit adprobatum, sol. xxxv cul. iud. excep. cap. et dil.	Si quis seruum aut ancillam furauerit et ei fuerit adprobatum, sol. xxxv culp. iud. excep. cap. et dilatura.	Si quis seruum aut ancillam furauerit et ei fuerit adprobatum, sol. xxxv cul. iud. excep. cap. et dil.	Si <i>quis</i> seruum <i>11,1</i> aut ancillam furauerit et ei adprobatum fuerit, sol. xxxv cul. iudicetvr excep. capl. et dil.
Si quis seruus aut ancilla furauerit ualentem sol. xxv, si porcario, si uenatore, si fabro, si carpentario, si stratore, sol. LX cl. iud.	Si quis seruus aut ancillam furauerit ualentem sol. xxv, si porcario, si uenatore, si fabro ^b , si carpentario, si stratore, sol. LX cul. iud. excep. cap. et dil.	Si quis seruus aut ancilla furauerit ualentem soledos xxv, si porcarius, si uenatore, si fabro, si carpentario, si stratore, sol. LX ^c culp. iud. excep. cap. et dil.	Si quis seruus aut ancilla furauerit ualentem sol. xxv. Si porcario, si uenatore, si fabro, si carpentario, si stratore, sol. LX cul. iud. excep. cap. et dil.	Si <i>quis</i> seruus aut <i>11,2</i> ancilla furauerit ualentem sol. xxv, si porcario, si uenatore, si fabro, si scarpentario, si stratore, sol. LX cul. iud. excepto capl. et dil.
Si seruus aut ancilla de rebus domini sui aliquid deportauerit et homo ingenuus in furtum hoc recipit, sol. xv cul. iud.	si seruus aut ancilla de rebus domini sui aliquid deportauerit et homo ingenuus in furtum hoc receperit, sol. xv cul. iud. excep. cap. et dil.	Si seruus aut ancilla de rebus domini sui aliquid deportauerit et homo ingenuus in furtum hoc receperit, sol. xv culp. iud. excep. cap. et dil.	Si seruus aut ancilla de rebus domini sui aliquid deportauerit et homo ingenuus in furtum hoc receperit, sol. xv cul. iud. excep. cap. et dil.	Si seruus aut <i>11,3</i> ancilla de rebus domini sui aliquid deportauerit et homo ingenuus in furtum hoc recipit, sol. xv cul. iud. excepto capl. et dil.
Si homo ingenuus seruum alienum ad furtum faciendum duxerit aut aliquid cum ipso in taxaga negotiauerit, sol. xv cul. iud. excepto cal. et dil.	Si homo ingenuus seruum alienum ad furtum faciendum duxerit aut aliquid cum ipso in taxaga negotiauerit, sol. xv cul. iud.	Si homo ingenuus seruum alienum ad furtum faciendum duxerit, aut aliquid cum ipso in taxaga negotiauerit, sol. xv culp. iud.	Si homo ingenuus seruum alienum ad furtum faciendum duxerit aut aliquid cum ipso in taxaga negotiauerit, sol. xv cul. iud.	Si <i>quis</i> homo <i>11,4</i> ingenuus seruum alienum ad ^d furtum faciendum duxerit aut aliquid cum ipso in taxaga negotiauerit, sol. xv cul. iud.

Titel 11: a) in *E 12* aus fuauerit verbessert. b) in *E 12* aus frabro verbessert. c) in *E 13* aus I verbessert. d) in *E 16* aus aud verbessert.

XII. De furtis ingenuorum uel effractoris.

- P. 11 § 1* § 1. Si quis (homo) ingenuus de foris casa, quod ualent duo dinarii, furauerit, mallobergo taxaca, (sunt dinarii DC qui faciunt) solidus xv culpabilis iudicetur.
- 11 § 2* § 2. Si uero foris casa, quod ualent XL dinarii, furauerit, mallobergo taxaca, (sunt dinarii MCCCC qui faciunt) solidus xxxv culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.
- 11 §§ 3-5* § 3. Si uero (homo) ingenuus aliquid deintus casa furauerit aut clauem infrigerit aut adulterauerit aut¹ exinde aliquid in furtum portauerit, mallobergo anthedio, (sunt dinarii MDCCC qui faciunt) solidus XLV culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.
- 11 § 6* § 4. Si quis clauem effrigerit et nihil exinde portauerit, mallobergo norchlot, (sunt dinarii MCC qui faciunt) solidus xxx culpabilis iudicetur.

XIII. De furtis seruorum uel effractoris.

- 12 § 1* § 1. Si quis seruus de foris casa, quod ualent duo dinarii, furauerit, excepto capitale et

1) hier = et; vgl. § 4.

D 7

XII. DE FURTIS
INGENUORUM UEL
EFFRACTURIS.

- 12,1 Si quis ingenuus de foris casa, quod ualent duos^a din., furauerit, mal. taxaca, sol. xv cul. iud.
- 12,2 Si uero foris casa, quod ualent LX dinarii, furauerit, mal. taxaca, sol. xxx cul. iud. excep. cap. et del.
- 12,3 Si uero ingenuus aliquid deintus casa furauerit aut clauem infrigerit aut adulterauerit aut exinde aliquid in furtum exinde portauerit, mal. anthedio, sol. XLV cul. iud. excep. cap. et dela.
- 12,4 Si quis clauem efrigerit et nihil exinde deportauerit, mal. norchot, sol. xxx cul. iud.

D 8

XII. DE FURTIS
INGENUORUM UEL
EFFRACTURIS.

- Si quis homo ingenuus de foris casa, quod ualent duo den., furauerit, malb. taxaca, sunt den. DC qui f. sol. xv cul. iud.
- Si uero foris casa, quod ualent XL den., furauerit, malb. taxaca, sunt den. IMCCCC qui f. sol. xxxv cul. iud. excep. cap. et dil.
- Si uero homo ingenuus aliquid deintus casa furauerit aut clauem infrigerit aut adulterauerit aut exinde aliquid in furtum portauerit, malb. antheoco, sunt den. IMDCCC qui f. sol. XLV culp. iud. excep. cap. et dil.
- Si quis clauem effrigerit et nihil exinde portauerit, malb. norchlot, sunt den. IMCCC qui f. sol. xxxv cul. iud.

D 9

XII. DE FURTIS
INGENUORUM UEL
EFFRACTORIS.

- Si quis ingenuos deforas casa, quod ualent dui dinarii, furauerit, mal. taxaca, sol. xv cul. iud.
- Se uero foras casa, quod ualent XL dinarii, furauerit, mal. taxaca, sol. xxx cul. iud. excep. cap. et dl.
- Si uero ingenuos aliquid deintus casa furauerit aut clauem infregerit aut adulterauerit aut aliquid exinde in furtum porta- uerit, mal. norchlot, sol. xxx cul. iud.

XIII. DE CURTIS
SERUORUM UEL
EFFRACTURIS.

- 13,1 Si quis seruus de furis casa, quod ualet duos din., furauerit, excep. cap. et del. aut flagellus

XIII. DE FURTIS
SERUORUM.

- Si quis seruus de foris casa, quod ualent duo den., furauerit, excep. cap. et dil. aut flagellus

XIII. DE FURTIS
SERUORUM UEL
EFFRACTORIS.

- Si quis seruus deforas casa, quod ualent dui dinarii, furauerit, excep. cap. et dl. aut flagellus^a

Titel 12: a) in D 7 aus duo verbessert.

Titel 13: a) in D 9 aus fagellus verbessert.

XII. De furtis ingenuorum uel infractores.

§ 1. Si quis ingenuus foris casa ualentem denarios duos furauerit, soledos xv culpabilis *D 12 § 1* iudicetur.

§ 2. Similiter et si foris casa ualentem denarios XL furauerit, soledos xxx culpabilis iudicetur *12 § 2* excepto capitale et dilatura.

§ 3. Si uero in domo clauem effregerit aut adulterauerit aut deinfra casa aliquid furtum *12 § 3* fecerit, soledos XLV culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.

Et si clauem effregerit et nihil exinde deportauerit, soledos xxx culpabilis iudicetur. *12 § 4*

XIII. De furtis seruorum.

§ 1. Si quis seruus foris casa ualentem denarios duos furauerit, aut flagellis cxx ictus accipiat *13 § 1*

<i>E 11</i>	<i>E 12</i>	<i>E 13</i>	<i>E 14</i>	<i>E 16</i>
<p>XII. DE FURTIS INGENUORUM UEL INFRAC-TORES.</p> <p>Si quis ingenuus foris casa ualentem dinarius denarios^a duos furauerit, sol. xv cul. iud.</p> <p>Similiter et si foras casa ualentem dinarius XL furauerit, sol. xxx cul. iud.</p> <p>Si uero in domo clauem effregerit aut adultrauerit et deinfra casa aliquid furtum fecerit, sol. XLV cl. iud.</p> <p>Et si^c clauem ef- fregerit et nihil exinde deportaue- rit, sol. xxx cul. iud.</p>	<p>DE FVRTIS INGENVORVM VEL INFRAC-TORES. XII.</p> <p>Si quis ingenuus foris casa ualentem denarios duos^b furauerit, sol. xv cl. iud.;</p> <p>similiter et si foras casa ualente de- noster XL furauerit, sol. xxx cul. iud. excep. cap. et dil.</p> <p>si uero in domo clauem effregerit aut adulterauerit aut deinfra casa ali- quid furtum fecerit, sol. XLV cul. iud. excep. cap. et dil.</p> <p>Et si clauem ef- fregerit et nihil exinde deportaue- rit, sol. xxx cul. iud.</p>	<p>XII. DE FURTIS INGENUORUM UEL INFRAC-TORES.</p> <p>Si quis ingenuus foris casa ualentem denarios duos furauerit, sol. xv cul. iud.</p> <p>Similiter et si foris casa ualentem denarios XL fura- uerit, sol. xxx culp. iud. excepto cap. et dil.</p> <p>Si uero in domo clauem effregerit aut adulterauerit aut deinfra casa ali- quid furtum fecerit, sol. XLV culp. iud. excep. cap. et dil.;</p> <p>et si clauem ef- fregerit et nihil exinde deportaue- rit, sol. xxx culp. iud.</p>	<p>XII. DE FURTIS INGENUORUM UEL INFRAC-TORES.</p> <p>Si quis ingenuis foras casa ualentem dinarios duos furauerit, sol. xv cul. iud.;</p> <p>similiter et foris casa ualentem dina- rios quadraginta fu- rauerit, sol. xxx cul. iud. excep. cap. et dil.</p> <p>Si uero in domo clauem effregerit aut adulterauerit aut deinfra casa ali- quid furtum fecerit, sol. XLV cul. iud. excep. cap. et dil.</p> <p>Et si clauem ef- fregerit et nihil exinde deportaue- rit, sol. xxx cul. iud.</p>	<p>DE FVRTIS INGENUORVM VEL INFRAC-TORES.</p> <p>Si <i>quis</i> ingenuus foris casa ualentem denarios II furauerit, sol. xv cul. iud.</p> <p>Similiter et si fo- ras casa ualentem d. XL furauerit, sol. xxx cul. iud. ex- cepto capl. et dil.</p> <p>Si uero clauem in domo effregerit aut adulterauerit et de- infra casa aliquid furtum fecerit, sol. XL cul. iud. excepto capl. et dil.;</p> <p>si clauem ef- fregerit et nihil exinde portaue- rit, sol. xxx culp. iud.</p>

XIII. DE FURTIS SERUORUM.

Si quis seruus fo- ras casa ualentem dinarios duos fura- uerit, aut flagellis centum uiginti ictus

DE FVRTIS SERVORVM. XIII.

Si quis seruus fo- ris casa ualentem denr. duos fura- uerit aut flagellis cxx ictus accipiat

XIII. DE FURTIS SERUORUM.

Si quis seruus fo- ras casa ualentem denarios duos fura- uerit, aut flagellis cxx ictus accipiat

XIII. DE FURTIS SERUORUM.

Si quis seruus fo- ras casa ualente dinarios duos fura- uerit, aut flagellis cxx ictus accipiat

DE FURTIS SERVORVM.

Si *quis* seruus fo- ras casa ualentem denarios II fura- uerit, aut flagellis cxx ictus accipiat

Titel 12: a) in E 11 aus dinarius verbessert. b) in E 12 aus cuos verbessert. c) in E 11 nachträg- lich eingefügt.

dilatatura aut flagellus cxx ictus accipiat aut pro dorso suo <cxx dinarius qui faciunt> solidus III soluat.

P. 12 § 2 § 2. Si uero furauerit, quod ualent XL dinarii, aut castretur aut <CCXL dinarius qui faciunt> solidus VI reddat; domnus uero serui, qui furtum fecit, capitale in locum restituat.

XIV. De rapto ingenuorum uel mulierum.

13 § 1 § 1. Si quis tres hominis ingenua puella de casa aut de screona rapuerint, mallobergo antonio, <sunt dinarii MCC qui faciunt> solidus xxx culpabilis iudicetur.

13 § 2 § 2. Qui super tres fuerint, <ducentinos dinarius qui faciunt> solidus v componant <unusquisque eorum>.

13 § 3 § 3. Illi uero qui cum sagittas fuerint, ternus solidus componere faciant <unusquisque eorum>.

13 § 4 § 4. Raptor¹ uero <MMD dinarius qui faciunt> solidus LXII semis culpabilis iudicetur.

13 § 6 § 5. Si uero puella in uerbo regis fuerit, qui traetur, fredus exinde solidus LXII semis cogatur exsoluere.

1) d. h. der Haupttäter, der die Geraubte zur Ehe zwingt.

D 7

D 8

D 9

cxx ictus accipiat aut pro dorso suo sol. III soluat.

cxx ictos accipiat aut pro dorso suo cxx den. qui f. sol. III cul. iud.

cxx ictus accipiat aut pro dorsum suum sol. III soluat.

13,2 Si uero furauerit, quod ualet XL din., aut castretur aut sol. VI reddat; domnus uero serui, qui furtum fecit, capitalem in locum restituat.

Si uero furauerit, quod ualent XL den., aut castretur aut CCXL den. qui f. sol. VI reddat; dominus uero serui, qui furtum fecit, cap. in loco restituat.

Si uero furauerit, quod ualent XL dinarii, aut castretur aut VI sol. redat; domnus uero seruo, qui furtum facit, capl. in locum restituat.

XIII. DE RAPTO INGENUORUM UEL MULIERUM.

XIII. DE RAPTO INGENUORUM.

XIII. DE RAPTUM INGENUORUM UEL MULIERUM.

14,1 Si quis tres hominis ingenua puella de casa aut de escreuna rapuerint, mal. antonio, sol. xxx cul. iud;

Si quis tres homines ingenua puella de casa aut de screona rapuerint, malb. antonio, sunt den. IMCCC qui f. sol. xxx cul. iud.

SI quis tris hominis ingenua puella de casa aut de screona rapuerent, mal. anthonius, sol. xxx cul. iud.

14,2 qui super tres fuerint, sol. v componant;

Qui super tres fuerint, ducentinos den. qui f. sol. v unusquisque eorum cul. iud.

Se super tris fuerint, soled. v componant.

14,3 ille uero qui cum sagittas fuerint, ternus sol. componere faciant;

Illi uero qui cum sagittas fuerint, ternos sol. componere faciant unusquisque eorum.

Illi uero qui cum sagittas fuerent, ternus sol. componere faciant.

14,4 raptor uero sol. LXII.s cul. iud.

Raptor uero IIMD den. qui f. sol.

Raptur uero sol. LXII.s cul. iud.

14,5 Si uero puella in uerbo regis fuerit, qui traetur, fredus exinde LXII.s sol. cogatur exsoluere.

LXII.s cogatur exsoluere.

Si uero puella in uerbo regis fuerit, qui tragitur, fredus exinde LXII.s cogatur exsoluere.

aut pro dorsum suum soledos III soluat excepto capitale et dilatūra.

§ 2. Si uero ualentem denarios XL furauerit, aut castretur aut soledos VI reddat; dominus *D 13 § 2* uero serui capitalem requirenti restituat.

XIV. De raptu ingenuorum uel mulierum.

§ 1. Si quis tres homines ingenua puella de casa aut de screona rapuerint, soledos xxx *14 § 1* culpabilis iudicetur.

Quod si super tres fuerint, soledos v componant. *14 § 2*

Illi uero qui cum sagittas fuerint, ternos soledos componant. *14 § 3*

Raptor uero soledos LXII semis culpabilis iudicetur. *14 § 4*

§ 2. Si uero puella in uerbo regis fuerit, qui trahitur, fredus exinde LXII semis soledos cogatur *14 § 5* exsoluere.

<i>E 11</i>	<i>E 12</i>	<i>E 13</i>	<i>E 14</i>	<i>E 16</i>
accipiat aut pro dorsum suum sol. III soluat.	aut pro dorso suo sol. III soluat excep. cap. et dil.	aut pro dorsum suum sol. III soluat excep. cap. et dil.	aut pro dorsum suum sol. III soluat excep. cap. et dilatūra.	ut pro dorsum suum sol. III soluat excepto capl. et dil.
Si uero ualentem dinarius LX furauerit, aut castretur aut sol. VI reddat, dominus uero seruum capl. requirenti restituat.	si uero ualentem denr. XL furauerit, aut castretur ^a aut sol. VI reddat, dominus uero serui capitalem requirenti restituat.	Si uero ualentem denarios XL furauerit, aut castretur aut sol. VI reddat, dominum uero serui capitalem requirenti restituat.	Si uero ualentem dinarius XL furauerit, aut castretur aut sol. VI reddat, dominum uero serui capitalem requirenti restituat.	Si uero ualente 13,2 denarios LX furauerit, aut castrætvr aut sol. VI reddat, dominus uero seruum capl. requirentem restituat.

XIII. DE RAPTV INGENUORVM UEL MULIERVM.

Si quis tres boni omnes ingenua puella de casa aut de screona rapuerit, sol. xxx cl. iud.; quod si super tres furauerint, sol. v componat. Illo uero, qui cum sagittas fuerint, ternos sol. componat; raptor uero LXII semis cul. iud.

Si uero puella in uerbo regis fuerit, qui trahitur, fredus exinde LXII.s sol. cogatur exsoluere.

DE RAPTV INGENVORVM VEL MVLIERVM^a XIII(I).

Si quis tres homines ingenua puella de casa aut de screona rapuerint, sol. xxx cul. iud.; quod si super tres fuerint, sol. v componant; illi uero, qui cum sagittas fuerint, ternos solidos componant. Raptor uero sol. LXII.s culpabilis^c iudicetur;

si uero puella in uerbo regis fuerit, qui trahitur, fredus exinde sol. LXII.(s) cogatur^d exsoluere.

XIII. DE RAPTV INGENUORVM UEL MULIERVM.

Si quis tres homines ingenua puella de casa aut de screona rapuerint, sol. xxx^b culp. iud.; quod si super tres fuerint, sol. v componant; illi uero qui cum sagittas fuerint, ternos sol. componant; raptor uero sol. LXII culp. iudicetur.

Si uero puella in uerbo regis fuerit, qui trahitur, fredus LXII sol. cogatur exsoluere.

XIII. DE RAPTV INGENUORVM UEL MULIERVM.

Si quis tres homines ingenua puellam de casa aut de screona rapuerint, sol. xxx cul. iud.; quod super tres fuerint, sol. quinque componant; illi uero, quicumque sagittas fuerint, ternos sol. componant; raptor uero sol. LXII.s cul. iud.;

si uero puella in uerbo regis fuerit, qui trahitur, fredus LXII.s sol. cogatur exsoluere.

DE RAPTV INGENUORVM VEL MVLIERES. XIII.

Si quis tres homines ingenua puella de casa aut de screona rapuerint, sol. xxx cul. iud. Quod si super III fuerint, sol. v componat. Ille uero, qui cum sagittas fuerint, ternos sol. componat. Raptor uero LXII semis cul. iud.

Si uero puella in uerbo regis fuerit, qui trahitur, fredus exinde LXII sol. cogatur exsoluere.

Titel 13: a) in *E 12* aus *castretur* verbessert.

Titel 14: a) in *E 12* aus *MULIRVM* verbessert. d) in *E 12* aus *cogatur* verbessert.

b) in *E 13* nachgetragen.

c) in *E 12* aus *culpabilis* verbessert.

- P. 13 § 7* § 6. Si uero puer regi uel litus ingenua femina traxerit, <tunc> de uita conponat.
- 13 § 8* § 7. Si uero ingenua femina quicumque de illis sua uoluntate secuta fuerit, ingenuitate sua perdat.
- 13 § 12* § 8. Si quis spunsa aliena tulerit et sibi in coniugium sociauerit, mallobergo andratheo, <sunt dinarii MMD qui faciunt> solidus LXII semis culpabilis iudicetur.
- 13 § 14* § 9. Si quis puella dispunsata drecti ducente ad maritum aliquis eam in uiam adsallierit et ipsa uiolenter michatus fuerit, mallobergo gaugechaldo, <sunt dinarii VIIIIM qui faciunt> solidus CC culpabilis iudicetur.
- 13 § 9* § 10. Si quis ingenuus ancilla aliena priserit in coniugio, mallobergo bonimo, ipsi cum ea in seruicio inplicetur.

XV. De his qui alterius muliere tollit uiuo marito.

- 15 § 1* § 1. Si quis uxorem alienam tulerit uiuo marito, mallobergo abteca, in alia mente abhacto uelentemo, solidus CC culpabilis iudicetur.
- 15 § 2* § 2. Si quis cum ingenua puella per uirtute michatus fuerit, mallobergo uero uanum, <<sunt dinarii MMD qui faciunt>> solidus LXII semis culpabilis iudicetur.

D 7

D 8

D 9

<i>14,6</i>	Si uero puer regi uelitus ingenua femina traxerit, de uita conponat.	Si uero puer regis uel litos ingenua femina traxerit, tunc de uita conponat.	Si uero puer regi uel letus ingenua femina traxerit, de uita conponat.
<i>14,7</i>	Si uero ingenua femina quicumque de illis sua uoluntate secuta fuerit, ingenuitatem suam perdat.	Si uero ingenua femina quicumque de illis sua uoluntate secuta fuerit, ingenuitate sua perdat.	Si uero ingenua femina quicumque de illis sua uoluntate secuta fuerit, ingenuetate sua perdat.
<i>14,8</i>	Si quis spunsam aliena tulerit et sibi in coniugium sociauerit, mal. andrateo, sol. LXII.s cul. iud.	Si quis sponsam alienam tulerit et sibi in coniugium sociauerit, malb. andratheo, sunt den. IIMD qui f. sol. LXII.s cul. iud.	Si quis spunsa aliena tulerit et sibi in coiudium sociauerit, mal. andratho, sol. LXII.s cul. iud.
<i>14,9</i>	Si quis puella dispunsata drecti ducenti ad maritum aliquis eam in uiam adsallierit et ipsa uiolenter michatus fuerit, mal. gaugechaldo, sol. CC cul. iud.	Si quis puella desponsata drecti ducente ad maritum aliquis eam in uiam adsallierit et ipsam uiolenter mechatus fuerit, malb. gauge chaldo, sunt den. VIIIIM qui f. sol. CC cul. iud.	Si quis puelle dispunsata drectu ducente ad marito aliquis eam in uia adsalirrit et ipsa uiolenter migatus fuerit, mal. gaugecaldo, sol. CC cul. iud.
<i>14,10</i>	Si quis ingenuus ancilla aliena priserit in coniugio, mal. bonimo, ipsi cum ea in seruitio inplicetur.	Si quis ingenuus ancilla aliena in coniugio sociauerit, malb. bonimo, ipsi cum ea in seruitio inplicetur.	Si quis ingenuos ancilla aliena priserit in coiugium, mal. bonimo, ipsi cum eam in seruicio inplicetur.

XV. DE HIS QUI ALTERIUS MULIERE TOLLIT UIUO MARITO.

<i>15,1</i>	Si quis uxorem alienam tulerit uiuo marito, mal. abteca, in alimentæ abhatto uelentemo, sol. CC cul. iud.	Si quis uxorem alienam tulerit uiuo marito, malb. abteca, malia mente abhato uelentemo, sol. CC cul. iud.	Si quis uxorem alienam tulerit uiuo marito, mal. ab thega, in alia mente ab hacto uelenthemo, sol. CC cul. iudicetur.
<i>15,2</i>	Si quis cum ingenua puella per uirtute michatus fuerit, mal. uero manum, sol. LXII.s cul. iud.	Si quis cum inge-	Si quis cum ingenua puella per uirtute migatus fuerit, mal. uero uhanu, sol. LXII.s cul. iud.

- § 3. Si uero puer regis uel laetus ingenuam feminam traxerit, de uita componat. D 14 § 6
- § 4. Si uero ingenua quaecumque de illis sua uoluntate secuta fuerit, suam perdat ingenuitatem. 14 § 7
- § 5. Si quis sponsam alienam tulerit et sibi in coniugio sociauerit, soledos LXII semis culpabilis iudicetur. 14 § 8
- § 6. Si quis puellam disponsatam dructe ducentem ad maritum <et> eam in uia adsallierit et ipsam uiolenter moechatus fuerit, soledos CC culpabilis iudicetur. 14 § 9
- § 7. Si quis ingenuus ancillam alienam in coniugio acceperit, ipse cum ea in seruitio implicetur. 14 § 10
- § 8. Si quis uxorem alienam uiuo marito tulerit, soledos CC culpabilis iudicetur. 15 § 1
- § 9. Si quis cum ingenua puella per uirtutem moechatus fuerit, soledos LXII semis culpabilis iudicetur. 15 § 2

E 11

E 12

E 13

E 14

E 16

- | | | | | | |
|--|--|---|---|---|---|
| <p>Si uero puer regis uel laetus ingenuam feminam traxerit, de uita componat; si uero ingenua quaecumque de illis sua uoluntate secuta fuerit, suam perdat Ingenuitatem.</p> <p>Si quis sponsam alienam intulerit et sibi in coniugio sociauerit, sol. LXII.s cl. iud.</p> <p>Si quis puella disponsatam dructe ducentem ad maritum eam in uiam adsallierit et ipsa uiolenter mechatus fuerit, sol. CC cl. iud.</p> <p>Si quis Ingenuam ancillam alienam In coniugio acciperit, ipsi cum eam In seruitio implicetur.</p> <p>Si quis uxorem alienam uiuo marito tulerit, sol. CC cl. iud.</p> <p>Si quis cum ingenuam puella per uirtutem mechatus fuerit, sol. LXII.s cl. iud.</p> | <p>Si uero puer regis uel letus ingenuam feminam traxerit, de uita componat. si uero ingenua quaecumque de illis sua uoluntate secuta fuerit, suam perdat ingenuitatem;</p> <p>si quis sponsam alienam^e tulerit et sibi in coniugium sociauerit, sol. LXII.s cul. iud.</p> <p>si quis puellam disponsatam^f dructe ducentem ad maritum et eam in uia adsallierit et ipsam uiolenter moechatus fuerit, sol. CC cul. iud.</p> <p>Si quis ingenuus ancillam^m alienam in coniugio acceperit, ipse^o cum ea in seruitio implicetur.</p> <p>si quis uxorem alienam uiuo marito tulerit, sol. CC cul. iud.</p> <p>si quis cum ingenua puella per uirtutem moechatus fuerit, sol. LXII.s cul. iud.</p> | <p>Si uero puer regis uel laetus ingenuam feminam traxerit, de uita componat. Si uero ingenua quaecumque de illis sua uoluntate secuta fuerit, suam perdat ingenuitatem.</p> <p>Si quis sponsam alienam tulerit et sibi in coniugio sociauerit, sol. LXIII culp. iud.</p> <p>Si quis puellam disponsatam dructe ducentem ad maritum eam in uia adsallierit et ipsam uiolenter moechatus^l fuerit, sol. CC cul. iud.</p> <p>Si quis ingenuus ancillam alienam in coniugio acceperit, ipse cum ea in seruitio implicetur.</p> <p>Si quis uxorem alienam uiuo marito tulerit, sol. CC culp. iud.</p> <p>Si quis cum ingenua puella per uirtutem moecatus fuerit, sol. LXIII culp. iud.</p> | <p>Si uero puer regis uel laetus ingenuam feminam traxerit, de uita componat. Si uero ingenua quaecumque de illis sua uoluntate secuta fuerit, suam perdat ingenuitatem.</p> <p>Si quis sponsam alienam tulerit et sibi in coniugio sociauerit, sol. LXII.s cul. iud. excep. cap. et dil.</p> <p>Si quis puellam disponsatam^g dructe^h ducentem ad maritum eam in uia assallierit^l et ipsam^k uiolenter moechatus fuerit, sol. CC cul. iud.</p> <p>Si quis ingenuus ancillam alienam in coniugio acceperit, ipse cum ea in seruicio implicetur.</p> <p>Si quis uxorem alienam uiuo marito tulerit, sol. CC cul. iud.</p> <p>Si quis cum ingenua puella per uirtutem moechatus fuerit, sol. LXII.s cul. iud.</p> | <p>Si uero puer regis uel letus ingenuam feminam traxerit, de uita componat. Si uero ingenua quaecum de illis sua uoluntate secuta fuerit, suam perdat ingenuitatem.</p> <p>Si quis sponsam alienam tulerit et sibi in coniugium sociauerit, sol. LXIII cul. iud.</p> <p>Si quis puellam desponsatam dructe ducentem ad maritum eam in uia adsallierit et ipsam uiolenter mecatatus fuerit, sol. CC culp. iudicetur.</p> <p>Si quis ingenuam ancillam alienam in coniugioⁿ acceperit, ipsi cum ea in seruitio implicetur.</p> <p>Si quis uxorem alienam uiuo marito tulerit, sol. CC cul. iud.</p> <p>Si quis cum ingenua puella per uirtutem mecatatus fuerit, sol. LXIII cul. iud.</p> | <p>14,3</p> <p>14,4</p> <p>14,5</p> <p>14,6</p> <p>14,7</p> <p>14,8</p> <p>14,9</p> |
|--|--|---|---|---|---|

e) in E 12 zwischen n und a ein Buchstabe getilgt. f) in E 12 aus disponsatam verbessert. g) in E 14 aus desponsatam verbessert. h) in E 14 aus ducentem (?) verbessert. i) in E 14 aus assallieri verbessert. k) in E 14 aus ipsa verbessert. l) in E 13 aus moecatus verbessert. m) in E 12 aus ancillam verbessert. n) in E 16 aus coniugio verbessert. o) in E 12 aus ips verbessert.

P. 15 § 3 § 3. Si quis cum ingenua puella spunsata ambo partis conuenerit et in oculo michati fuerint, mallobergo frila(s)ina, <sunt dinarii MDCCC qui faciunt> solidus XLV culpabilis iudicetur.

XVI. De superuentis uel expoliacionibus, qui hominem ingenuum expoliat.

14 § 1 § 1. Si quis hominem ingenuum in superuenti expoliauerit, mallobergo mosido <sunt dinarii MMD qui faciunt> solidus LXII semis culpabilis iudicetur.

14 § 2 § 2. Si <quis> Romanus homo barbaro expoliauerit, mallobergo mosido, <sunt dinarii MMD qui faciunt> solidus LXII semis culpabilis iudicetur.

14 § 3 § 3. Si uero Francus homo Romano expoliauerit, mallobergo mosido, <sunt dinarii MCC qui faciunt> solidus xxx culpabilis iudicetur.

§ 4. Si quis hominem, qui aliubi migrare disponit et de rege habet cartas et se habundiuit in mallo publico, et aliquis extra ordinacionem regis testare aut adsallire eum presumpserit, mallobergoalachra et hii uia lacina, <sunt dinarii viiim qui faciunt> solidus cc culpabilis iudicetur.

14 § 11 § 5. Si quis hominem ingenuum dormientem expoliauerit, mallobergo frio mosido, <sunt dinarii iVm qui faciunt> solidus c culpabilis iudicetur.

D 7

D 8

D 9

15,3 Si quis cum ingenua puella spunsata ambo partis conuenerit et in oculo michati fuerint, mal. fribasina, sol. LXV cul. iud.

nua puella sponsata ambo partes conuenerit et in occulto mechati fuerint, malb. frila fina, sunt den. MDCCC qui f. sol. XLV cul. iud.

Si quis cum ingenua puella spunsada ambo partis conuenerit et in oculo migati fuerint, mal. fribafina, sol. XLV cul. iud.

XV. DE SUPERUENTIS UEL EXPOLIACIONIBUS.

XV. DE SUPERUENTIS UEL EXPOLIATIONIBUS.

XVI. DE SUPERUENTIS UEL EXPOLIACIONIBUS, QUI HOMINEM INGENUUM EXPOLIAT.

16,1 Si quis hominem ingenuum in superuenti expoliauerit, mal. mosido, sol. LXII.s cul. iud.

Si quis hominem ingenuum in superuento expoliauerit, malb. musido, sunt den. IIMD qui f. sol. LXII.s cul. iud.

Si quis hominem ingenuum in superuenti expoliauerit, mal. mosido, sol. LXII.s cul. iudic.

16,2 Si romanus homo barbaro expoliauerit, mal. mosido, sol. LXII.s cul. iud.

Si quis romanus homo barbaro expoliauerit, malb. musido, sunt den. IIMD qui f. sol. LXII.s cul. iud.

Se romanus homo barbaro expoliauerit, mal. mosido, sol. XVII.s cul. iud.

16,3 Si uero francus homo romano expoliauerit, mal. mosido, sol. xxx cul. iud.

Si quis francus homo romano expoliauerit, malb. musido, sunt den. IMCC qui f. sol. xxx cul. iud.

Se uero francus homo romano expoliauerit, mal. mosido, sol. xxx cul. iud.

16,4 Si quis homine, qui ali ubi migrare disponit et de rege habet cartas et se alundiuit in mallo publico, et aliquis extra ordinacione regis testare aut adsallire eum presumpserit, mal.alachra et hii uia lacina, sol. cc cul. iud.

Si quis homo, qui alicubi migrare disponit et de rege habet cartas et se habundiuit in mallo publico, et aliquis extra ordinacione regis testare aut adsallire eum presumpserit, malb.alachra et hii uia lacina, sunt den. viiim qui f. sol. cc cul. iud.

Si quis hominem, qui ali ubi migrare disponit et de regi habet cartas et se habundiuit in mallo publico, et aliquis ordinacionem regis testare aut adsallire eum presumpserit, mal. alagra et hii uia lacina, sol. cc cul. iud.

16,5 Si quis homine ingenuo dormiente expoliauerit, mal. frio mosido, sol. c cul. iud.

Si quis hominem ingenuum dormientem expoliauerit, malb. prio mosido, sunt den. IIIIM qui f. sol. c cul. iud.

Si quis hominem ingenuum dormientem expoliauerit, fhrio mosido, sol. c cul. iud.

§ 10. Si quis cum ingenua puella sponsata eam consentientem in occulto moechauerit, D 15 § 3 soledos XLV culpabilis iudicetur.

XV. <De furtis.>

§ 1. Si quis hominem ingenuum superuenientem expoliauerit, soledos LXII semis culpabilis 16 § 1 iudicetur.

§ 2. Si Romanus barbarum expoliauerit, soledos LXII semis culpabilis iudicetur. 16 § 2

§ 3. Si uero Francus Romanum expoliauerit, soledos xxx culpabilis iudicetur. 16 § 3

§ 4. Si quis hominem cartam regis habentem extra ordinationem regis adsallire uel uia lacinia facere presumpserit, soledos cc culpabilis iudicetur. 16 § 4

§ 5. Si quis hominem ingenuum dormientem expoliauerit, soledos c culpabilis iudicetur. 16 § 5

E 11

E 12

E 13

E 14

E 16

Si quis cum ingenua puella sponsata eam consentientem in occulto mechauerit, sol. XLV cl. iud.

si quis cum ingenua puella sponsata eam consentientem in occulto moechauerit, sol. XLV cul. iud.

Si quis cum ingenua puella sponsata eam consentientem in occulto moecaberit, XLV culpabilis iudicetur.

Si quis cum ingenua sponsata eam consentientem in occulto moechaberit, sol. XLV cul. iud.

Si quis ingenua puella sponsata eam consentientem in occulto mechauerit, sol. XLV cul. iud. 14,10

XV.

DE FVRTIS. X(V).

XV.

XV.

Si quis hominem ingenuum superuenientem expoliauerit, sol. LXII.s cul. iud.;

Si quis hominem ingenuum superuenientem^b expoliauerit, sol. LXIII cul. iud.;

Si quis hominem ingenuum superuenientem expoliauerit, sol. LXIII culp. iud.

Si quis^a hominem ingenuum superuenientem expoliauerit, sol. LXII.s cul. iud.

SI QVIS HOMINEM INGENVVM Superuenientem expoliauerit, sol. LXIII culpabl. iud. 15,1

si romanus barbaram expoliauerit, sol. LXII.s cul.;

si romanus barbarum expoliauerit, sol. LXII.s cul. iud.

Si romanus barbarum expoliauerit, sol. LXIII culp. iud.

Si romanus barbarum expoliauerit, sol. LXII.s cul. iud.

Si romanus barbaram expoliauerit, sol. LXIII cul. iud. 15,2

si uero francus romanum expoliauerit, sol. xxx cl. iud.

Si uero francus^c romanum expoliauerit, sol. xxx cul. iud.

Si uero francus romanum expoliauerit, sol. xxx culp. iud.

Si uero francus romanum expoliauerit, sol. xxx cul. iud.

Si uero francus romanum expoliauerit, sol. xxxa cul. iud. 15,3

Si quis hominem cartam regis habet extra ordinationem regis adsallire uel uia lacinia facere presumpserit, sol. cc cul. iud.

Si quis hominem cartam regis habentem extra ordinationem regis adsallire uel uia lacinia facere presumpserit, sol. cc cul. iud.

Si quis hominem cartam regis habentem extra ordinem regis adsallire uel uia lacinia facere presumpserit, sol. cc culp. iud.

Si quis hominem cartam regis habentem extra ordinem regis adsallire uel uia lacinia facere presumpserit, sol. cc cul. iudi.

Si quis homo cartam regis habet extra ordinatione regis adsallire uel uia lacinia facere presumpserit, sol. cc cul. iud. 15,4

Si quis hominem ingenuum dormientem^d expoliauerit, sol. c cul. iud.

Si quis hominem ingenuum dormientem expoliauerit, sol. c cul. iud.

Si quis hominem ingenuum dormientem expoliauerit, sol. c culp. iud.

Si quis hominem ingenuum dormientem expoliauerit, sol. c cul. iud.

Si quis hominem ingenuum dormientem expoliauerit, sol. c cul. iud. 15,5

Titel 15: a) in E 14 aus qui verbessert. b) in E 12 aus superuenitum verbessert. c) in E 12 aus fracus verbessert. d) in E 11 aus domientem verbessert.

XVII. Si quis uillam alienam adsallirit <uel expoliauerit>.

P. 14 § 6 § 1. Si quis uillam alienam adsallierit, mallobergo alafalcio, <sunt dinarii MCC qui faciunt> solidus xxx culpabilis iudicetur.

14 § 7 § 2. Si quis uillam alienam adsallierit et ibidem hustia fregerit et canes occiserit aut homines placauerit aut exinde in carro aliquid duxerit, mallobergo turriphathio <sunt dinarii VIII qui faciunt> solidus cc culpabilis iudicetur.

XVIII. Si quis hominem mortuum exfodierit aut expoliauerit.

55 § 4 (14 § 10) Si quis corpus sepultum exfodierit et expoliauerit, uuargus sit, id est expellis set, usque in diem illum, quam ipsa causa cum parentibus defuncti faciat emendare et ipsi parentis rogare ad iudicem debeant, ut ei inter homines liciat habitare, si tamen auctor sceleris, mallobergo turnichal, <sunt dinarii VIII qui faciunt> solidus cc culpabilis iudicetur. Et qui eum, antequam cum parentibus defuncti satisfaciat, ospicium dederit, <sunt dinarii DC qui faciunt> solidus xv culpabilis iudicetur.

D 7

XVI. DE QUI ALTERIUS
UILLAM ALIENAM
ADSALLIERIT.

17,1 Si quis uillam alienam adsallierit, mal. alafalcio,
sol. xxx cul. iud.

17,2 Si quis uillam alienam adsallierit et ibidem hustia fregerit et canes occiserit aut homines plagauerit aut exinde in carro aliquid duxerit, mal. turriphathio,
sol. cc cul. iud.

D 8

XVI DE EO QUI ALTERIUS
UILLAM ADSALLIRIT.

Si quis uillam alienam adsallierit, malb. alafalmo, sunt den. IMCC qui f. sol. xxx cul. iud.

Si quis uillam alienam adsallierit et hostia frigerit et canes occiserit aut homines placauerit aut exinde in carra aliquid duxerit, malb. turriphathio, sunt den. VIII qui f. cc cul. iud.

D 9

XVII. SI QUIS UILLAM
ALIENAM ADSALLIRIT
UEL EXPOLIAUERIT.

Si quis uillam alienam adsallierit, mal. alafalcio,
sol. xxx cul. iud.

Si quis uillam alienam adsallierit et ibidem ustia fregerit et canes occiserit aut homines^a placauerit aut in car aliquid exinde duxerit, mal. turri phathio,
sol. cc cul. iud.

XVII. SI QUIS HOMINEM
MORTUUM EXFUDIERIT
AUT EXPOLIAUERIT.

18 Si quis corpus sepultis exfodierit et expoliauerit, uuargussit, id est expellisset, usque^b in diem illum quam ipsa causa cum parentibus defuncti faciat emendare et ipsi parentibus^c rogare ad iudicem debeant, ut ei inter homines liciat habitare, si tamen auctor sceleris, mal. turnichal,
sol. cc cul. iud.; et qui eum, antequam cum parentibus defuncti satisfaciat, ospicium dederit,
sol. xv cul. iud.

XVII.^a

Si quis corpus sepultum exfodierit aut expoliauerit, uuargus sit, id est expellisset, usque in diem illum, quam ipsa causa parentibus defuncti faciat emendare et ipsi parentes rogare ad iudicem debeant, ut ei inter homines liceat habitare, si tamen auctor sceleris, malb. turnichal, sunt den. VIII qui f. sol. cc cul. iud. Et qui eum, antequam cum parentibus defuncti satisfaciat, ospicium dederit, sunt den. DC qui f. sol. xv cul. iud.

XVIII. SI QUIS HOMINEM
MORTUUM EXFODIRET.

Si quis corpus sepultum exfodierit et expoliauerit, uuargus set, id est expellisset, usque in diem illum, quam ipsa causa cum parentibus defuncti faciat emendare et ipsi parentis rogare ad iudicem debiant, ut ei inter hominis liciat habitare. Setamen auctor exceleris, mal. turni chal,
sol. cc cul. iud. Et qui eum, antequam cum parentibus defuncti satisfaciat, ospicium dederit,
sol. xv cul. iud.

Titel 17: a) in D 9 aus homines verbessert.

Titel 18: a) D 8 setzt hier versehentlich die Überschrift des folgenden Titels ein. b) in D 7 über der Zeile nachgetragen. c) in D 7 aus parentis verbessert.

XVI.

Si quis uillam alienam adsallierit, soledos xxx culpabilis iudicetur. D 17 § 1
 Et si ibidem hostia fregerit aut canus occiserit aut homines placauerit uel in carro aliquid 17 § 2
 exinde duxerit, soledos cc culpabilis iudicetur.

XVII.

Si quis corpus sepultum exfodierit et expoliauerit, soledos cc culpabilis iudicetur. 18
 Et sic parentes defuncti iudicem rogare debeant, ut inter homines <non> habitetur auctor
 sceleris; et qui ei, antequam cum parentibus sit satisfactum, hospitium dederit, soledos xv
 culpabilis iudicetur.

E 11

E 12

E 13

E 14

E 16

XVI.

X(VI).

XVI.

XVI.

SI QUIS UIL-
LAM ALIENAM
ADSALIERIT,
sol. xxx cul. iud.
Et si ibidem hostia
fregerit aut canus
occiserit aut homi-
nes placauerit uel
in carro aliquid ex-
inde duxerit, sol.
cc cul. iud.

Si quis uillam ali-
enam adsallierit,
sol. xxx cul. iud.;
et si ibidem ostia
fregerit aut canes^a
occiserit aut homi-
nes plagauerit uel
in carro aliquid ex-
inde duxerit, sol.
cc cul. iudicetur^b.

Si quis uillam ali-
enam adsallierit,
sol. xxx culp. iud.;
et si ibidem hostia
fregerit aut canos
occiderit aut homi-
nes placauerit uel
in carro aliquid
duxerit, sol. cc culp.
iud.

Et si ibidem ostia
fregerit aut canos
occiderit aut homi-
nes placauerit uel
in carro aliquid ex-
inde duxerit, sol.
cc cul. iud.

SI QVIS VIL- 16
LAM ALIENAM
ADSALIERIT.
Sol. xxx cul. iud.;
et si ibidem hosti-
um fregerit aut ca-
num occiserit aut
homines placauere-
rit uel in carro ali-
quid exinde duxe-
rit, sol. cc cul. iud.

XVII.

XVII.

XVII.

XVII.

SI QUIS COR-
PUS sepultum ex-
poliauerit et exfo-
dierit, sol. cc cul.,
et sic parentes de-
functi iudicem ro-
gare debeant, ut
inter homines
habitetur auctor
sceleris, et qui ei
antequam cum pa-
rentibus sit satis-
factum hospitium
dederit, sol. xv cul.
iud.

Si quis corpus
sepultum exfodie-
rit et expoliauerit,
sol. cc cul. iud.,
et parentes de-
functi iudicem ro-
gare debeant, ut
inter homines
habitetur auctor sce-
leris, et qui ei ante-
quam cum parenti-
bus sit satisfactum
ospitium dederit,
sol. xv cul. iud.

Si quis corpus
de sepulchro effo-
dierit et expoliaue-
rit. sol. cc culp.
iud., et sic parentes
defuncti iudicem ro-
gare debeant, ut
inter homines non
habitetur auctor
sceleris, et qui ei
antequam cum pa-
rentibus sit satis-
factum hospicium
dederit, sol. xv cul-
pabilis iudicetur.

Si quis corpus
de sepulchro effu-
derit et expoliaue-
rit, sol. cc cul. Et
sic parentes defunc-
ti iudicem rogare
debeant, ut inter
homines non habi-
tetur auctor scele-
ris, et qui ei ante-
quam cum paren-
tibus sit satisfac-
tum ospicium dede-
rit, sol. xv cul. iud.

Si quis corpus 17
sepultum expoliaue-
rit et exfodierit, sol.
cc cul. iud., et sic
parentes defuncti
iudicem rogare de-
beant, ut inter ho-
mines habitetur^a
auctor sceleris, et
qui ei antequam
cum parentibus sit
satisfactum ospiti-
um dederit, sol. xv
cul. iud.

Titel 16: a) in E 12 aus canus verbessert. b) in E 12 aus iuducetur verbessert.

Titel 17: a) in E 16 aus abitetur verbessert.

XIX. Si quis corpus in furtum expoliauerit, antequam in terra mittatur.

- P. 55 § 1* § 1. Si quis corpus occisi hominis, antequam in terra mittatur, in furtum expoliauerit, (14 § 9) mallobergo chreo mardo, <sunt dinarii MMD qui faciunt> solidus LXII semis culpabilis iudicetur.
- 55 § 5 § 2. Si quis hominem mortuum super alterum in naufum aut in petra miserit, mallobergo hidulgus, <sunt dinarii MMD qui faciunt> solidus LXII semis culpabilis iudicetur.
- 55 § 3 § 3. Si quis arestatonem super hominem mortuum capulauerit, mallobergo chleobarbio, de unumquemque <DC dinarius qui faciunt> solidus xv culpabilis iudicetur.

XX. De incendiis.

- 16 § 1 § 1. Si quis casa quamlibet super hominem dormientem incenderit, ei cui casa est, mallobergo andeba, <sunt dinarii MMD qui faciunt> solidus LXII semis culpabilis iudicetur. Illi uero qui exinde euaserint, unusquisque ex ipsis mallare eum debent per mallobergum seolando ueua, <sunt dinarii MMD qui faciunt> solidus LXII semis, qui incendium misit eis, culpabilis iudicetur.

D 7

XVIII. DE CORPUS
OCCISI HOMINIS ET
EXPOLIATO, ANQUAM
IN TERRA MITTATUR.

- 19,1 Si *quis* corpus occisi hominis, antequam in terra mittatur, in furto expoliauerit, mal. chreo mardo, sol. LXII.s cul. iud.
- 19,2 Si *quis* hominem mortuum super alterum in naufum aut in petra miserit, mal. hidulgus, sol. LXII.s cul. iud.
- 19,3 Si *quis* arestatonem super hominem mortuum capolauerit, mal. cheolbarbio, de unumquemque sol. xv cul. iud.

D 8

XVIII.^a ^bDE HOMINE
OCCISO ET EXPOLIATO,
ANTEQUAM IN TERRA
MITTATUR.^b

- Si *quis* corpus occisi homines, antequam in terra mittatur, in furtum expoliauerit, malb. chreo mardo, sunt den. IIMD qui f. sol. LXII.s cul. iud.
- Si *quis* hominem mortuum super alterum in naufum aut in petra miserit, malb. hidulgus, sunt den. IIMD qui f. sol. LXII.s cul. iud.
- Si *quis* arestatonem super hominem mortuum capulauerit, malb. chlebarbio, de unumquemque DC den. qui f. sol. xv cul. iud.

D 9

XVIII. SI QUIS CORPUS
IN FURTUM EXPOLIAUERIT
ANTEQUAM IN TERRA
MITTITUR.

- Si *quis* corpus occisi hominis, ante quam in terra mittatur, in furtum expoliauerit, mal. chreo mardo, sol. LXII.s cul. iud.
- Si *quis* hominem mortuum super alterum in naufum aut in petra miserit, mal. hidulgus, sol. LXII.s cul. iud.
- Si *quis* testatorem super hominem mortuum capulauerit, mal. cheo barbio, de hunum quemque sol. xv cul. iud.

XVIII. DE INCENDIIS.

XVIII. DE INCENDIIS.

XX. SI QUIS CASAM SUPER
HOMINEM DORMIENTEM
INCENDERIT.

- 20,1 Si quis casa quamlibet super hominem dormientem incenderit, ei cui casa est, mal. andeba, sol. LXII.s cul. iud.
- Ille uero qui exinde euaserint, unusquisque ex ipsis mallare eum debent per mal. seo lando ueua, sol. LXII.s, qui incendium misit eis, cul. iud.
- Si quis casa quamlibet super hominem dormientem incenderit, ei cui casa est, malb. andeba, sunt den. IIMD qui f. sol. LXII.s cul. iud.
- Ille^a uero qui exinde euaserint, unusquisque ex ipsis mallare eum debent per mal. se eo lando ueua, sunt den. IIMD qui f. sol. LXII.s cul. iud., qui incendium misit eis.
- Si quis casam quam libet super hominem dormientem incenderit, ei cui casa est, mal. andeba, sol. LXII.s cul. iud.
- Illi uero qui exinde euaserent, hunus quisque ex ipsis mallare eum dibent, mal. seolando ueua, sol. LXII.s, qui incendium misit eis, cul. iud.

Titel 19: a) in D 8 von jüngerer Hand.

b-b) in D 8 versehentlich zum vorausgehenden Titel gezogen.

Titel 20: a) in D 8 aus Illi verbessert.

XVIII.

§ 1. Si quis corpus occisum, antequam in terra mittatur, in furto expoliauerit, soledos LXII *D 19 § 1* semis culpabilis iudicetur.

§ 2. Si quis mortuum hominem super alterum aut in naufo aut in petram miserit, soledos 19 § 2 LXII semis culpabilis iudicetur.

§ 3. Si quis aristatonem super hominem mortuum capulauerit, de unoquoque soledos xv 19 § 3 culpabilis iudicetur.

XIX.

§ 1. Si quis casam quamlibet super hominem dormientem incenderit, ei cui domus est 20 § 1 soledos LXII semis culpabilis iudicetur. Illi uero qui exinde euaserint, unusquisque eum mallare debet, et qui incendium misit, soledos LXII semis culpabilis iudicetur.

<i>E 11</i>	<i>E 12</i>	<i>E 13</i>	<i>E 14</i>	<i>E 16</i>
XVIII.	XVIII.	XVIII.	XVIII.	XVIII.
SI QUIS CORPUS OCCISUM ANTEQUAM in terra mittatur in furto expoliauerit, sol. LXII.s cul. iud.	Si quis corpus occisum antequam in terra mittatur in furto expoliauerit, sol. LXII.s ^a cul. iudicetur ^a .	Si quis corpus occisum antequam in terra mittatur in furto expoliauerit, sol. LXIII cul. iud.	Si quis corpus occisum antequam in terram mittatur in furto expoliauerit, sol. LXII.s cul. iud.	Si <i>quis</i> corpus occisum antequam in terra mittatur in furto expoliauerit, sol. LXIII cul. iud. 18,1
Si quis mortuum hominem super alterum aut in naufo aut in petram miserit, sol. LXII.s cul. iud.	Si quis mortuum hominem super alterum aut in naufo aut in petram miserit, sol. LXIII cul. iud.	Si quis mortuum hominem super alterum aut in noffo aut in petram miserit, sol. LXIII culp. iud.	Si quis mortuum hominem super alterum aut in noffo aut in petram miserit, sol. LXII.s cul. iud.	Si <i>quis</i> mortuum hominem super alterum aut in naufo aut in petram miserit, sol. XIII cul. iud. 18,2
Si quis haristatonem super hominem mortuum capulauerit, de unoquoque sol. xv conponat.	Si quis aristatonem super hominem mortuum capulauerit, de unoquoque sol. xv conponat.	Si quis aristatonem super hominem mortuum capulauerit, de unoquoque sol. xv culp. iud.	Si quis aristatonem super hominem mortuum capulauerit, de unoquoque sol. xv cul. iud.	Si <i>quis</i> aristatonem super hominem mortuum capulauerit, de unoquoque sol. xv conponat. 18,3
XVIII.	XVIII.	XVIII.	XVIII.	XVIII.
SI QUIS CASAM QUALIBET super hominem dormientem incenderit, ei cui domus est, sol. LXII.s culpabil. iudic.	Si quis casam quamlibet super hominem dormientem incenderit, ei cui domus est, sol. LXII.s cul. iud.	Si quis casam quamlibet super hominem dormientem incenderit, ei cui domus est, sol. LXII et dimidium culp. iud.;	Si quis casam quamlibet super hominem dormientem incenderit, ei cui domus est, sol. LXII.s cul. iud.	Si <i>quis</i> casam quamlibet super hominem dormientem incenderit, ei cui domus est, sol. LXIII cul. iud. 19,1
Illi uero, qui exinde euaserint, unus quis eum mallare debent, et qui incendium misit, sol. LXII.s cul. iudic.	Illi uero, qui exinde euaserint, unus quis eum mallare debet, et qui incendium misit, sol. LXII.s cul. iud.	illi uero, qui exinde euaserint, unusquisque eum mallare debet, et qui incendium misit, sol. LXIII culpabilis iud.	Ille uero, qui exinde euaserint. Unusquisque eum mallare debet, et qui incendium misit, sol. LXII.s cul. iud.	Ille uero, qui exinde euaserint, unum quis eum mallare debent, et qui incendium misit, sol. LXIII cul. iud.

Titel 18: a-a) in E 12 über der Zeile nachgetragen.

P. 16 § 1 § 2. Si quis ibidem arserit, mallobergo leodardi, <sunt dinarii VIII qui faciunt> solidus CC culpabilis iudicetur.

XXI.

16 § 3 § 1. Si quis spicario aut maflo cum annona incenderit, mallobergo deba, <sunt dinarii MMD qui faciunt> solidus LXII semis culpabilis iudicetur.

16 §§ 6-7 § 2. Si quis concidem aut sepem capulauerit aut incenderit, mallobergo uiua, <sunt dinarii DC qui faciunt> solidus XV culpabilis iudicetur.

XXII.

17 § 1 § 1. Si quis alterum uoluerit occidere et colepus preterfallierit, mallobergo seolando ueua, <sunt dinarii MMD qui faciunt> solidus LXII semis culpabilis iudicetur.

17 § 2 § 2. Si quis alterum de sagitta tuscata percutere uoluerit, mallobergo seolando ueua, <sunt dinarii MMD qui faciunt> solidus LXII semis culpabilis iudicetur.

D 7

D 8

D 9

20,2 Si quis ibidem arserit, mal. leodardii, sol. CC cul. iud.

Si quis ibidem arserit, malb. leud., sunt den. VIII qui f. sol. CC cul. iud.

Si quis ibidem arserit, mal. leodardi, sol. CC cul. iud.

XX.

XX.

XXI.

21,1 SI QUIS SPICARIO AUT MAFLO CUM ANNONA INCENDERIT. Mal. deba, sol. LXII.s cul. iud.

Si quis spicario aut maflo cum annona incenderit, malb. deba, sunt den. IIMD qui f. sol. LXII.s cul. iud.

SI QUIS SPICARIUM AUT MAFOLUM cum annona incenderit, mal. deba, sol. LXII.s cul. iud.

21,2 Si quis concidem aut sipem capulauerit aut incenderit, mal. uiua, sol. XV cul. iud.

Si quis concidem aut saepem capulauerit aut incenderit, malb. uiua, sunt den. DC qui f. sol. XV cul. iud.

Si quis concidem aut sepem capulauerit aut incenderit, mal. uiua, sol. XV cul. iud.

XXI.

XXI. *DE UULNERIBUS*

XXII.

22,1 SI QUIS ALTERUM UOLUERIT OCCIDERE ET COLAPUS PRETERFALLIERIT. Mal. seolando ueua, sol. LXII.s cul. iud.

Si quis alterum uoluerit occidere et colapus fallierit, malb. seolandouueua, sunt den. IIMD qui f. sol. LXII.s cul. iud.

Si quis alterum uoluerit occidere et colibus preter faliret, mal. seo-

22,2 Si quis alterum de sagitta tuscata percutere uoluerit, mal. seolando ueua, sol. LXII.s cul. iud.

Si quis alterum de sagitta tuscata percutere uoluerit, malb. seolando ueua, sunt den. IIMD qui f. sol. LXII.s cul. iud.

lando ueua, sol. LXII.s cul. iud.

§ 2. Si quis ibidem arserit, ille qui incendium misit, parentibus defuncti soledos CC culpabilis D 20 § 2 iudicetur.

XX.

§ 1. Si quis spicarium aut mafolo cum annona incenderit, soledos LXII semis culpabilis 21 § 1 iudicetur.

§ 2. Si quis concidem aut sepem alterius capulauerit aut incenderit, soledos XV culpabilis 21 § 2 iudicetur.

XXI.

§ 1. Si quis alterum uoluerit occidere et colaphus fallierit uel
si de sagitta toscada ipsum percutere uoluerit, soledos LXII semis culpabilis iudicetur. 22 § 1
22 § 2

E 11	E 12	E 13	E 14	E 16
Si quis ibidem arserit, ille, qui incendium misit, parentibus defuncti sol. CC cul. iud.	Si quis ibidem arserit, ille qui incendium misit parentibus defuncti, sol. CC ^a cl. iudicetur.	Si quis ibidem arserit, ille qui incendium misit parentibus defuncti sol. CC culpabilis iudicetur.	Si quis ibidem arserit, ille, qui incendium misit, parentibus defuncti sol. CC cul. iud.	Si quis ibidem arserit, ille, qui incendium misit, parentibus defuncti sol. CC cul. iud. 19,2

XX.

SI QUIS SPICARIUM AUT MAFOLO CUM ANNON(A) Incenderit, sol. LXII.s cul. iud.

Si quis spicarium aut mafolo cum annona incenderit, sol. LXII.s cul. iud.

Si quis spicarium aut mafolo cum annona incenderit, sol. LXIII culp. iud.

Si quis spicarium aut mafolo cum annona incenderit, sol. LXII.s c. i.

Si quis spicarium^a aut foccolvm^b annona incenderit, sol. LXIII cul. iudicetur. 20,1

Si quis concidem aut sepem alterius capulauerit aut incenderit, sol. XV cul. iud.

Si quis concidem aut sepem alterius capulauerit aut incenderit, sol. XV cl. iud.

Si quis concidem aut sepem alterius capulauerit aut incenderit, sol. XV culpabilis iudicetur.

Si quis concidem aut sepem alterius capulauerit aut incenderit, sol. XV cul. iud.

Si quis concidem aut sepem alterius copulauit aut incenderit, sol. XV cul. iud. 20,2

XXI.

SI QUIS ALTERUM UOLUERIT OCCIDERE et colaphus fallierit uel si de sagitta tuscada ipsum percutere uoluerit, sol. LXII.s cul. iud.

Si quis alterum uoluerit occidere et colpo^d fallierit uel si de sagitta^f toscada^g ipsum percutere uoluerit, sol. LXIII cul. iud.

Si quis alterum uoluerit occidere et colaphus fallierit uel si de sagitta toscada ipsum percutere uoluerit, sol. LXIII culp. iud.

Si quis alterum uoluerit^a occidere^b et colaphus fallierit uel si de^e sagitta toscada ipsum percutere uoluerit, sol. LXII.s cul. iud.

Si quis alterum uoluerit occidere^c et colaphus fallierit uel si de sagita tuscada ipsum percutere uoluerit, sol. LXIII cul. iud. 21,1

Titel 19: a) in E 12 über der Zeile nachgetragen.

Titel 20: a) in E 16 aus spicarum verbessert. b) in E 16 über getilgtem Wort.

Titel 21: a) in E 14 aus uoluerint verbessert. b) in E 14 aus occiderit verbessert. c) in E 16 aus occiderit verbessert. d) in E 12 aus colpo verbessert. e) in E 14 anscheinend auf Rasur. f) in E 12 aus sagita verbessert. g) in E 12 tos radiert, dann am Rande nachgetragen.

P.

- 17 §§ 4-5 § 3. Si quis hominem in capite placauerit et exinde ossa exierint, mallobergo cusfredum, <<(sunt dinarii MCC qui faciunt)>> solidus XXX culpabilis iudicetur.
- 17 §§ 6-7 § 4. Si uero intra costas aut in uentre miserit uulnus et currat et non sanat, mallobergo cusfredum, <<(sunt dinarii MMD qui faciunt)>> solidus LXII semis culpabilis iudicetur, excepto medicaturas solidus IX.

XXIII.

- 17 § 8 § 1. Si quis hominem ingenuum de fuste percusserit et sanguis non exierit, usque ad tres colepus, mallobergo uuidifalt, <<(sunt dinarii CCXL qui faciunt)>> solidus VI culpabilis iudicetur.
- 17 § 9 § 2. Si uero sanguis exierit, tali culpa conponat, quasi de ferramentum eum uulnerasset.

D 7

22,3 Si quis hominem in capita placauerit^b et exinde ossa

exierint, mal. cusfredum, sol. xxx cul. iud.

22,4 Si uero intra costas aut in uentre miserit uultus

et currat et non sanat, mal. cusfredum, sol. LXII.s cul. iud. excepta medicaturios sol. VIII.

XXII.

23,1 SI QUIS HOMINEM INGENUUM de fuste percusserit et sanguis non exiit, usque ad tres colepus, mal. uuidifalt, sol. VI cul. iud.

23,2 Si uero sanguis exierit, tali culpa conponat, quasi de ferramentum eum uulnerasset.

D 8

Si quis hominem in capite placauerit^c et exinde ossa^c

exiant, IMCC dn. qui f. sol. XXX culp. iud.

Si quis hominem ita plagauerit, ut cerebrum appareat et tria ossa desuper cerebro exierint, IMDCCC dn. qui f. sol. XLV culp. iud.

Si uero intra costas uulnus intrauerit et usque ad intrania peruenit, IMCC den. qui f. sol. xxx culp. iud.

Si uero plaga ipsa semper currit et ad sanitatem non peruenit, IIMD den. qui f. sol. LXII.s cul. iud. excep. medicatura, que est CCCLX den. qui f. sol. VIII.

XXII.

Si quis ingenuus ingenuum fuste percusserit et tamen sanguis non exierit, usque ad tres colpos pro uno quoque ictu CXX den. qui f. sol. III soluat.

Si uero sanguis exierit, ita conponat, ueluti eum de ferramento uulnerasset, id est DC den. qui f. sol. XV culp. iud.

Si quis alterum clausa manu id est pugno percusserit, CCCLX den. qui f. sol. VIII culp. iud., id est ut pro uno quoque ictu III sol. reddat.

Si quis alterum in uia assallierit et expoliare uoluerit et ille fuga euaserit, IMCC den. qui f. sol. XXX culp. iud.

Si uero ceperit eum et expolierit, IIMD den. qui f. sol. LXII.s culp. iud.

D 9

Si quis hominem in capite placauerit et exinde ossa

exirent, mal. cus fretum, sol. xxx cul. iud.

Se uero inter costas aut in uentrem miserit uulnus

et curra et non sanat, mal. cusfretum, sol. LXII.s cul. iud. excep. medicaturas sol. VIII.

XXIII.

Si quis hominem ingenuum de fuste percusserit et sanguis non exiret, usque ad tris colibus, mal. uuidi falt, sol. VI cul. iud.

Se^a uero sanguis exiret, tale culpa conponat, quasi de ferramentum eum uulnerasset.

Titel 23: a) in D 9 aus Si verbessert. b) in D 7 aus placuerit verbessert. c-c) in D 8 von jüngerer Hand verbessert zu ut exinde tria ossa. Si quis hominem in caput plagauerit, ut sanguis ad terram cadat, DC den. qui f. sol. XV culp. iud. d) Lücke in D 8 durch Ausfall eines Blattes; von einer Hand des 12. Jh.s aus der Textklasse K ergänzt.

§ 2. Si quis hominem in capite placauerit, unde ossa exierint, soledos xxx culpabilis D 22 § 3 iudicetur.

§ 3. Si uero intra costas aut in uentrem uulnus miserit et currat et non sanet, soledos LXII 22 § 4 semis culpabilis iudicetur, excepto medicaturas soledos IX.

XXII.

§ 1. Si quis hominem ingenuum de fusto percusserit et sanguis non exierit, usque ad tres 23 § 1 colaphus soledos VI culpabilis iudicetur.

§ 2. Si uero sanguis exierit, ita culpabilis iudicetur, quasi de ferramentum ipsum uulnerasset. 23 § 2

E 11

E 12

E 13

E 14

E 16

Si quis hominem in capite placauerit, unde ossa exierint, sol. xxx cl. iudic.	si quis hominem in capite plagauerit, unde ossa exierint, sol. xxx cul. iud.	Si quis hominem in capite placauerit, unde ossa exierint, sol. xxx culp. iud.	Si quis hominem in capite placauerit, unde ossa exierint, sol. xxx cul. iud.	Si quis hominem in capite placauerit, unde ossa exierint, sol. xxx cul. iud.	21,2
---	--	---	--	--	------

Si uero intra costas aut in uentrem uulnus miserit et currat et non sanat, sol. LXII.s cl.iud., excepto medicaturas sol. VIII.	Si uero intra costas aut in ^h uentrem uulnus miserit et currat et non sanet, sol. LXIII cul. iud. ¹ , except. medicaturas sold. VIII.	Si uero intra costas aut in uentrem uulnus miserit et currat et non sanet, sol. LXIII culp. iud., except. medicaturas, sol. VIII.	Si uero intra costas aut in uentrem uulnus miserit et currat et non sanet, LXII.s cul. iudi., excepto medicaturas sol. VIII.	Si uero intra costas aut in uentrem uulnus miserit et currat et non sanat, sol. LXIII cul. iud., excepto medicaturas sol. VIII.	21,3
--	---	---	--	---	------

XXII.

XXII.

XXII.

XXII.

SI QUIS HOMINEM INGENUUM DE FUSTO percusserit et sanguis non exierit usque ad tres colaphus, sol. VI cul. iud.	Si quis hominem ingenuum de fusto percusserit et sanguis non exierit ^a usque ad tres colaphos ^b , sol. VI cul. iud.	Si quis hominem ingenuum de fusto percusserit et sanguis non exierit, usque ad tres colafus, sol. VI culp. iud.	Si quis hominem ingenuum de fusto percusserit et sanguis non exierit usque ad tres colafos, sol. VI cul. iud.	Si quis hominem ingenuum de fusto percusserit et sanguis non exierit usque ad tres scolaphos ^c , sol. VI cul. iud.	22,1
--	---	---	---	---	------

Si uero sanguis exierit, Ita cul.iud. quasi de ferramentum ipsum uulnerasset.	Si uero sanguis exierit, ita culpabilis ^d iud. quasi de ferramento ipsum uulnerasset.	Si uero sanguis exierit, ita culp. iud. quasi de ferramentum ipsum uulnerasset.	Si uero sanguis exierit, ita culpabilis iudicetur, quasi de ferramentum ipsum uulnerasset.	Si uero sanguis exierit, ita cul. iud. quasi de ferramento ipsum uulnerasset.	22,2
---	--	---	--	---	------

h) in E 12 über der Zeile nachgetragen. i) in E 12 aus ied verbessert.

Titel 22: a) in E 12 aus exierint verbessert. b) in E 12 aus colaphus verbessert. c) in E 16 aus scolaphus verbessert. d) in E 12 aus culpabilis verbessert.

XXIV.

P. 18 De cuique ad regem hominem innocentem absentem accusat, mallobergo seolando ueua, <<(sunt dinarii MMD qui faciunt)> solidus LXII semis culpabilis iudicetur.

XXV. De maleficiis.

19 § 1 § 1. Si quis alteri erbas dederit, ut moriatur, mallobergo co uirgo, <<(sunt dinarii VIIIIM qui faciunt)> solidus CC culpabilis iudicetur.

19 § 2 § 2. Si quis maleficium fecerit et qui eum priserit euaserit, mallobergo thoouerpo acfado, <<(sunt dinarii MMD qui faciunt)> solidus LXII semis culpabilis iudicetur.

19 § 4 § 3. Si quis muliere erbas dedit bibere, ut infantes habere non possit, <<(sunt dinarii MMD qui faciunt)> solidus LXII semis culpabilis iudicetur.

XXVI. De manu mulieris extringenda.

20 § 1 § 1. Si quis homo ingenuos ad femina ingenua digitu aut manu extrinxerit, mallobergo chramen, <<(sunt dinarii DC qui faciunt)> solidus xv culpabilis iudicetur.

D 7

XXIII.

24 DE CUIQUE AD REGEM HOMINEM. Innocentem absentem accusat, mal. seolando uena, sol. LXII.s cul. iud.

K 8

XXIII. DE EO QUI HOMINEM INNOCENTEM ET ABSENTEM ACCUSAT AD PRINCIPEM.

Si quis hominem innocentem eo absente de culpis minoribus accusauerit, IIMD den. qui f. sol. LXII.s cul. iud.

Si uero tale crimen ei imputauerit, unde mori debuisset, si uerum esset, illi quem accusauerit, VIIIIM den. qui f. sol. CC culp. iud.

D 9

XXIII.

De cuique ad rege homine innocente absente accusat, mal. seo lando ueua, sol. LXII.s cul. iud.

XXIII. ^aDE MALEFICIIS^a.

DE MALEFICIIS. XXIII.

XXV. DE MALEFICIIS.

25,1 Si quis alteri herbas dederit, ut moriatur, mal. quo uirgo, sol. CC cul. iud.

Si quis alteri herbas dederit bibere et mortuus fuerit, VIIIIM den. qui f. sol. CC culp. iud.

Si quis alterii erbas dedit, ut moriatvr^b, mal. co uirgo, sol. CC cul. iud.

25,2 Si quis maleficium fecerit et qui eum priserit, euaserit, mal. tho o uerpota sado, sol. LXII.s iud. iud.

Si uero biberit et mortuus non fuerit, IIMD qui f. sol. LXII.s cul. iud.

Si quis maleficium fecerit et qui eum priserit, euaserit, mal. tho ouerpo hacfado, sol. LXII.s cul. iud.

Si quis alteri aliquod maleficium superiactauerit siue cum ligaturis in quolibet loco miserit, IIMD den. qui f. sol. LXII.s cul.

25,3 Si quis muliere herbas dedit bibere, ut infantes habere non possit, sol. LXII.s cul. iud.

Si quis mulieri herbas dedit, ut infantes habere non possit, IIMD den. qui f. sol. LXII.s cul. iud.

Si quis mulier erbas dedit bibere, et infantes habere non potest, sol. LXII.s cul. iud.

XV. DE MANU MULIERIBUS STRINGENDA.

DE MANU MULIERIS STRINGENDA. XXV.

XXVI. DE MANO MULIERIS EXTRINGENDA.

26,1 Si quis homo ingenuos ad femina ingenua digitu aut manu strinxerit, mal. chramen, sol. xv cul. iud.

Si quis homo manum femine aut digitum strinxerit, DC den. qui f. sol. xv culp. iud.

Si quis homo ingenuos ad femina ingenua digito aut manu extrinxerit, mal. chramen, sol. xv cul. iud.

XXIII.

Si quis ad regem hominem innocentem absentem accusauerit, soledos LXII semis culpabilis *D 24* iudicetur.

XXIV.

§ 1. Si quis maleficioso alteri erbas dederit, ut moriatur, soledos CC culpabilis iudicetur. 25 § 1

§ 2. Si quis maleficium fecerit et qui eum priserit euaserit, soledos LXII semis culpabilis 25 § 2 iudicetur.

§ 3. Si quis mulierem erbas dederit, ut infantes habere non possit, soledos LXII semis culpabilis iudicetur. 25 § 3

XXV.

§ 1. Si quis homo ingenuus ad feminam ingenuam digitum aut manum extrinxerit, soledos 26 § 1 xv culpabilis iudicetur.

E 11

XXIII.

SI QUIS AD REGEM HOMINEM INNOCENTEM absentem accusauerit, sol. LXII.s cul. iud.

E 12

(XX)III.

Si quis ad regem hominem innocentem absentem accusauerit, sol. LXII.s cl. iud.

E 13

XXIII.

Si quis ad regem hominem innocentem absentem accusauerit, sol. LXIII culpabilis iud.

E 14

Si quis ad regem hominem innocentem absentem accusauerit, sol. LXII.s cul. iud.

E 16

XXIII.

Si quis ad regem hominem innocentem absentem accusauerit, sol. LXIII cul. iud.

XXIII.

SI QUIS MALEFICIO SUO ALTERI ERBAS dederit, ut moriatur, sol. CC cul. iud.

Si quis maleficium fecerit et, qui eum priserit, euaserit, sol. LXII.s cul.

Si quis mulierem erbas dederit aut infantes habere non possit, sol. LXII.s cl.

Si quis maleficioso alteri erbas dederit, ut moriatur, sol. CC cl. iud.

si quis maleficium fecerit, et qui eum priserit, euaserit, sol. LXII.s cul. iud.

Si quis mulierem erbas dederit, ut infantes non possit habere, sol. LXXII.s cl. iud.

XXIII.

Si quis maleficium suo alteri herbas dederit ut moriatur, sol. CC culp. iud.

Si quis maleficium fecerit et qui eum priserit euaserit, sol. LXIII culp. iudicetur.

Si quis mulierem herbas dederit, ut infantes habere non possit, sol. LXXIII culpabilis iudicetur.

Si quis maleficium suo alteri herbas dederit, ut moriatur, sol. CC cul. iud.

Si quis maleficium fecerit et, qui eum priserit, euaserit, sol. LXII.s cul. iud.

Si quis mulierem herbas dederit, ut infantes habere non possit, sol. LXII.s cul. iudicetur.

XXIII.

Si quis ad maleficio suo alterius erbas dederit, ut moriatur, sol. CC cul. iud.

Si quis maleficium fecerit, et qui eum priserit, sol. LXIII cul. iud.

Si quis mulierem herbas dederit aut infantem habere non possit, sol. XIII^b cul. iud.

XXV.

SI QUIS HOMO INGENUUS AD FEMINAM Ingenuam digitum aut manum strinxerit, sol. xv cul. iud.

Si quis homo ingenuus ad feminam ingenuam digitum aut manum extrinserit, sol. xv cul. iud.

XXV.

Si quis homo ingenuus ad feminam ingenuam digitum aut manum extrinserit, sol. xv culpabilis iud.

XXV.

Si quis homo ingenuus ad feminam ingenuam digitum aut manum extrinserit, sol. xv cul. iud.

E 15/16

XXV.

Si quis homo ingenuus feminam ingenuam digitum aut manum strinxerit, sol. xv cul. iud.

Titel 24: a) in E 12 aus mulierem verbessert.

b) E 15, dessen erstes weitgehend zerstörtes Blatt mit diesem Wort beginnt: (L)XIII(?).

- P. 20 § 2 § 2. Si brachium extrinxerit, mallobergo chrami, <<(sunt dinarii MCC qui faciunt)>> solidus xxx culpabilis iudicetur.
- 20 § 3 § 3. Certe si super cubitum manum miserit, mallobergo chrannis malichardi <<(sunt dinarii MCCCC qui faciunt)>> solidus xxxv culpabilis iudicetur.
- 20 § 4 § 4. Si quis muliere mamella extrinxerit, mallobergo item bracti, <<(sunt dinarii MDCCC qui faciunt)>> solidus xlv culpabilis iudicetur.

XXVII. De nauibus.

- 21 § 1 § 1. Si quis nauem extra consilium domini sui mouere presumpserit, mallobergo femire, <<(sunt dinarii CXX qui faciunt)>> solidus III culpabilis iudicetur.
- 21 § 2 § 2. Si uero ipsam furauerit, mallobergo femire, <<(sunt dinarii DC qui faciunt)>> solidus xv culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.

XXVIII. De asco deintro clauē furato.

- 21 §§ 3-4 Si quis asco deintro clauem furauerit, mallobergo chanzasco, <<(sunt dinarii MDCCC qui faciunt)>> solidus xlv culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.

D 7

- 26,2 Si brachium strinxerit, mal. chrami, sol. xxx cul. iud.
- 26,3 Certe si super cupitum manum miserit, mal. chrannis malichardi, sol. xxxv cul. iud.
- 26,4 Si quis ad mulierem mamellam strinxerit, mal. item bracti, sol. xlv^a cul. iud.

K 8

- Si uero brachium strinxerit, IMCC den. qui f. sol. xxx.
- Si autem super cubitum manum miserit, IMCCCC den. qui f. sol. xxxv cul. iud.
- Si ergo mamillam strinxerit, IMDCCC dn. qui f. sol. xlv cul. iud.

D 9

- Se brachium extrinxerit, mal. erami, sol. xxx cul. iud.
- Certe se super cobitum manum miserit, mal. chrannes malicardi, sol. xxxv cul. iud.
- Si quis muliere mamella extrinxerit, mal. itembracti, sol. xlv cul. iud.

XXVI. DE NAUIBUS.

- 27,1 Si quis nauem extra consilium domini sui mouere presumpserit, mal. femire, sol. III cul. iud.
- 27,2 Si uero ipsam furauerit, mal. femire, sol. xv cul. iud. excep. cap. et dla.

XXVI. DE NAUE, QUI SINE PERMISSU DOMINI SUI MOUERIT.

- Si quis sine permissu nauem alienam mouere presumpserit et cum ea flumen transierit, CXX den. qui f. sol. III culp. iud.
- Si uero ipsam nauem furauerit, DC den. qui f. sol. xv culp. iud. excep. cap. et dil.

XXVII.

- Si quis nauem extra consilio domini sui mouere presumpserit, mal. fimire, sol. III cul. iud.
- Se uero ipsa furauerit, mal. fimire, sol. xv cul. iud. excep. capl. et dl.

XXVII. DE ASCO DEINTRO CLAUē FURATO.

- 28 Si quis asco deintro clauem furauerit, mal. chanzasco, sol. xv cul. iud. excep. cap. et dela.

XXVII.

Si quis nauem uel ascum deintro clauem furauerit, IMCCCC den. qui f. sol. xxxv culp. iud. excep. cap. et dil.

Si quis ascum deintro clauē repositum furauerit, IMDCCC den. qui f. sol. xlv cul. iud. excep. cap. et dilat.

XXVIII. DE ASCO INTRO CLAUē FURATO.

Si quis ascho intro clauē furauerit, mal. chanzascho, sol. xlv cul. iud. excep. capl. et dl.

- § 2. Si brachium extrinxerit, soledos xxx culpabilis iudicetur. D 26 § 2
 § 3. Si super cubitum eam extrinxerit, soledos xxxv culpabilis iudicetur. 26 § 3
 § 4. Si mamillam eius extrinxerit, soledos xlv culpabilis iudicetur. 26 § 4

XXVI.

- § 1. Si quis nauem extra consilium domini sui mouerit, soledos iii culpabilis iudicetur. 27 § 1
 § 2. Si uero ipsam furauerit, soledos xv culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatūra. 27 § 2

XXVII.

Si quis ascum deintro clauem furauerit, soledos xlv culpabilis iudicetur. 28

E 11

E 12

E 13

E 14

E 15/16

Si brachium extrinxerit, sol. xxx cul. iud.;	Si brachium extrinxerit, sol. xxx cul. iud.	Si brachium extrinxerit, sol. xxx culpabilis iudicetur.	Si brachium extrinxerit, sol. xxx cul. iud.	Si brachium extrinxerit ^a , sol. xxx ^b .	25,2
si super cubitum eam extrinxerit, sol. xxxv cul. iud.;	Si super cubitum eam extrinxerit, sol. xxxv cul. iud.	Si super cubitum eam extrinxerit, sol. xxxv culpabilis iud.	Si super cubitum eam extrinxerit, sol. xxxv cul. iud.	Si super cubitum eam extrinxerit, sol. xxxv cul. iud.	25,3
si mamillam eius extrinxerit, sol. lxxv cul. iud.	Si mammillam eius extrinxerit, sol. xlv ^c cul. iud.	Si mamillam eius extrinxerit, sol. xlv culpabilis iud.	Si mamillam eius extrinxerit, sol. xlv cul. iud.	Si mamillam eius extrinxerit, sol. xlv cul. iud.	25,4

XXVI.

XXVI.

XXVI.

XXVI.

SI QUIS NAUEM EXTRA CONSILIUM DOMINI sui mouerit, sol. iii cul. iud.	Si quis nauem extra consilium domini sui mouerit, sol. iii cul. iud.	Si quis nauem extra consilium domini sui mouerit, sol. iii culp. iud.	Si quis nauem extra consilium domini sui mouerit, sol. iii cl. iud.	Si quis nauem extra consilium domini sui mouerit, sol. xv cul.	26,1
Si uero ipsam furauerit, sol. xv cul. iud. excep. cap. et dili.	Si uero ipsam furauerit, sol. xv cul. iud. excep. cap. et dil.	Si uero ipsam furauerit, sol. xv culpabilis iud.	Si uero ipsam furauerit, sol. xv cul. iud. excep. cap. et dil.		26,2

XXVII.

XXVII.

XXVII.

SI QUIS ASCUM DEULTRO CLAUEM furauerit, sol. xlv cul. iud.	Si quis ascum deintro clauem furauerit, sol. xl cul. iud.	Si quis arcum deintro clauem furauerit, sol. xlv cul. iud.	Si quis ascum deintro clauem furauerit, sol. xlv cul. iud.	(S)i quis ascum deintro clauem furauerit, sol. xv cul. iud.	27
--	---	--	--	---	----

Titel 25: a) in E 15 aus extrinxerit verbessert. b) E 15 ergänzt: cul. iud. c) in E 12 aus xv verbessert.

XXIX. De furtis in molino commissis.

- P. 22 § 1 § 1. Si quis homo ingenuos in molino alieno annona furauerit, mallobergo anthedio hoc est, cui molinus est, <<(sunt dinarii DC qui faciunt)>> solidus xv culpabilis iudicetur.
- 22 § 1 § 2. Si uero alicui annona furauerit, alius xv solidus culpabilis iudicetur.

XXX. De his qui alterius sclusa rumpit.

- 22 § 3 Si quis sclusa de farinario ruperit, mallobergo urbis uia lacina, <<(sunt dinarii DC qui faciunt)>> solidus xv culpabilis iudicetur.

XXXI. De homicidiis paruolorum uel mulierum.

- 24 § 1 § 1. Si quis puerum infra XII annorum non tursorato occiserit, mallobergo charcharo leodardi, <(sunt dinarii XXIVM qui faciunt)> solidus DC culpabilis iudicetur.
- (41 § 18) dardi, <(sunt dinarii XXIVM qui faciunt)> solidus DC culpabilis iudicetur.
- 24 § 5 § 2. Si quis femina graue debatterit et ipsa exinde mortua fuerit, mallobergo anno ano (41 § 17) leodinia, <(sunt dinarii XIIM qui faciunt)> solidus CCC culpabilis iudicetur.

D 7

XXVIII. DE FURTIS IN
MOLINO COMMISSIS.

- 29,1 Si quis homo ingenuos in molino alieno annona furauerit, mal. anthedio hoc est, cui molinus est, sol. xv cul. iud.
- 29,2 Si uero alicui anona furauerit, alius xv sol. cul. iud.

XXVIII. DE QUI ALTE-
RIUS SCLUSA RUMPIT.

- 30 Si quis sclusa de farinario ruperit, mal. urbis uia lacina, sol. xv cul. iud.

K 8

XXVIII. DE FURTIS IN
MOLINO.

- Si quis in molino alieno annonam furauerit, ei cuius molinus est DC den. qui f. sol. xv,
- et ei cuius annona est similiter DC den. qui f. sol. xv culp. iud. excep. cap. et dilatura.
- Si quis ferramentum de molino alieno furauerit, IMDCCC den. qui f. sol. XLV culp. iud. excep. cap. et del.

XXVIII. DE SCLUSIS RUPTIS.

- Si quis sclusam de farinario alieno ruperit, DC den. qui f. sol. xv culp. iud.

D 9

XXVIII. DE FURTIS IN
MOLINO COMMISSIS.

- Si quis homo ingenuos in molino alieno annona furauerit, mal. anthedio, cui molinus est, sol. xv cul. iud.
- Se uero alicui annona furauerit, alius xv sol. cul. iud.

XXX. DE HIS QUI ALTE-
RIUS SCLUSA RUMPIT.

- Si quis sclusa de farenario ruperit, mal. urbis uia lacina, sol. xv cul. iud.

D 8

XXX. DE HOMICIDIIS
PARUOLORUM UEL
MULIERUM.

- 31,1 Si quis puerum infra duodecem annorum, non tursorato occiserit, mal. charcaro leodardi, sol. DC cul. iud.
- 31,2 Si quis femina graue debatterit et ipsa exinde mortua fuerit, mal. leodinia, sol. vccc cul. iud.

XXX.

- Si quis puerum infra XII annorum non tursorato occiserit, malb. chacharo leudardi, sunt den. XXIIIM qui f. sol. DC cul. iud.
- Si quis femina graue debattit et ipse exinde mortua fuerit, malb. ano ano leodinia, sunt den. XIIM qui f. sol. ccc cul. iud.

XXXI. DE HOMICIDIIS
PARUOLORUM UEL
MULIERUM.

- Si quis puero infra XII annorum non tursorato occiserit, mal. char charo leodardi, sol. DC cul. iud.
- Si quis femina graua^a debapterit et ipsa exinde mortua fuerit, mal. anno ano leo dinia, sol. ccc cul. iud.

Titel 31: a) davor in D 9 anscheinend Rasur.

XXVIII.

Si quis homo ingenuus in molino annona furauerit, cui farinarius est, soledos xv culpabilis *D 29 § 1* iudicetur;
et cui annona furauerit, alios xv componat. *29 § 2*

XXIX.

Si quis exclusa de farinario ruperit, soledos xv culpabilis iudicetur. *30*

XXX.

§ 1. Si quis puerum infra duodecim annos nec tonsorato occiserit, soledos dc culpabilis *31 § 1* iudicetur.

§ 2. Si quis feminam grauidam percusserit, unde mortua fuerit, soledos ccc culpabilis iudi- *31 § 2* cetur.

E 11

E 12

E 13

E 14

E 15/16

XXVIII.

XXVIII.

XXVIII.

XXVII.

SI QUIS HOMO INGENUUS IN MULINO annona furauerit, cui farinarius est, sol. xv cul. iud., et cui annona fuerit, alios quindecim componat.

Si quis homo ingenuus in molino annonam furauerit, cui farinarius est, sol. xv cul. iud., et cui annona fuerit, alios xv componat.

Si quis homo ingenuus in molino annona furauerit, cui farinarius est, sol. xv cul. iud., et cui annona furauerit, sol. xv componat.

Si quis homo ingenuus in molino annona furauerit, cui farinarius est, sol. xv cul. iud., et cui annona furauerit, alios xv componat.

Si quis homo ingenuus in molino annona furauerit, cui farinarius est, sol. xv cul. iud., et cui annona fuerit, alios xv componat. *28*

XXVIII.

XXVIII.

XXVIII.

SI QUIS EXCLUSA DE FARI-
NARIO ruperit, sol. xv cul. iud.

Si quis exclusa de farinario ruperit, sol. xv cul. iud.

Si quis exclusa de farinario ruperit, sol. xv culp. iud.

Si quis exclusa de farinario ruperit, sol. xv cul. iud.

Si quis exclusa de farinario ruperit, sol. xv cul. iud. *29*

XXX.

XXX.

XXX.

XXX.

SI QUIS PUERUM INFRA XII ANNOS Nec tonsorato occiserit, sol. dc cul. iud.

Si quis puerum infra duodecim annos nec tonsorato^b occiserit, sol. dc cul. iud.

Si quis puerum infra duodecim annos nec tonsorato occiserit, sol. dc culp. iud.

Si quis puerum infra duodecim^a annos nec tonsorato occiserit, sol. dc cul. iud.

Si quis puerum infra XII annos nec tonsorato occiserit, sol. dc cul. iud. *30,1*

Si quis feminam grauidam percusserit, unde mortua fuerit, sol. ccc cul. iud.;

si quis feminam grauidam percusserit unde mortua fuerit, sol. ccc cul. iud.

Si quis feminam grauidam percusserit unde mortua fuerit, sol. ccc culpabilis iudicetur.

Si quis feminam grauidem percusserit, sol. ccc cul. iud.

Si quis feminam grauidam percusserit, unde mortua fuerit, sol. ccc cul. iud. *30,2*

P. 24 § 6 § 3. Si uero infantem in utero matris sue occiserit, mallobergo anno uano, <sunt dinarii (41 § 20) IVM qui faciunt> solidus c culpabilis iudicetur.

XXXII.

24 § 8 Si quis femina ingenua, postquam infantes habere ceperit, occiserit, mallobergo leodinia, (41 § 16) <sunt dinarii XXIVM qui faciunt> solidus DC culpabilis iudicetur.

XXXIII.

24 § 9 § 1. Si quis femina post media etate, hoc est quando iam infantes habere non potest, occiserit, mallobergo leodinia, <sunt dinarii VIIIIM qui faciunt> solidus CC culpabilis iudicetur.

41 § 15 § 2. Si quis ingenua puella occiserit, mallobergo smalcha ledi, <sunt dinarii IVM qui faciunt> solidus c culpabilis iudicetur.

XXXIV. De negligenciis paruolorum.

24 § 7 Si quis puer infra XII annus aliqua culpa comiserit, fredus ei non requiratur.

D 7

31,3 Si uero infantem in utero matris suae occiserit, mal. annona, sol. c cul. iud.

D 8

Si uero infantem in utero matris sue occiserit, malb. anno uano, sunt den. IIIIM qui f. sol. c cul. iud.

D 9

Se uero infantem in utero matris sui occiserit, mal. anno ano, sol. c cul. iud.

XXXI.

32 SI QUIS FEMINA INGENUA. Postquam infantis abere ceperit, occiserit, mal. leodinia, sol. DC cul. iud.

XXXI.

Si quis femina ingenua, postquam infantes habere ceperit, occiserit, malb. leodinia, sunt den. XXIIIIM qui f. sol. DC cul. iud.

XXXII.

Si quis femina ingenua, postquam infantes habere ceperit, occiderit, mal. leodinia, sol. DC cul. iud.

XXXII.

33,1 SI QUIS FEMINA POST MEDIA AETATE, HOC EST. Quando iam infantes habere non potest, occiserit, mal. leodinia, sol. CC cul. iud.

XXXII.

Si quis femina post media etate, hoc est postquam infantes habere non potest, occiserit, malb. leodinia^a, sunt den. VIIIIM^b qui f. sol. CC cul. iud.

XXXIII.

Si quis femina post media etate, hoc est quando iam infantis habere non potest, occiserit, mal. leodinia, sol. CC cul. iud.

33,2 Si quis ingenua puella occiserit, mal. schmala^c ledi, sol. c cul. iud.

Si quis ingenua puella occiserit, malb. smalcha ledi, sunt den. IIIIM qui f. sol. c cul. iud.

Si quis ingenua puella occiserit, mal. simal chaledi, sol. c cul. iud.

XXXIII.

DE NEGGLIGENTIIS PARUOLORUM.

34 Si quis puer infra duodecem annus aliqua culpa comiserit, fridus ei non requiratur.

XXXIII.

DE NEGLENTIIS PARUULORUM.

Si quis puer infra XII annis aliqua culpa commiserit, fredus ei non requiratur.

XXXIII.

DE NECLIENCIES PARUOLORUM.

Si quis puer infra XII annus aliqua culpa comiserit, fredus ei non requiratur.

Titel 33: a) in D 8 aus smalcha lede verbessert (vgl. § 2). b) in D 8 aus IIIIM verbessert (vgl. § 2). c) in D 7 aus scha verbessert.

§ 3. Si uero infantem in utero matris occiserit, soledos c culpabilis iudicetur.

D 31 § 3

XXXI.

Si quis feminam ingenuam, postquam infantes coeperit habere, occiserit, soledos dc culpabilis 32 iudicetur.

XXXII.

§ 1. Si quis feminam post mediam aetatem, hoc est postquam infantes habere non potest, 33 § 1 occiserit, soledos cc culpabilis iudicetur.

§ 2. Et si puellam ingenuam occiserit, soledos c culpabilis iudicetur.

33 § 2

XXXIII.

Si quis puer infra duodecim annos culpa commiserit, fredos ei non requiratur.

34

E 11

E 12

E 13

E 14

E 15/16

si uero infantem in utero matris occiserit, sol. c cul. iud.

Si uero infantem in utero matris occiserit, sol. c cul. iud.

Si uero infantem in utero matris occiserit, sol. c culp. iud.

Si uero infantem in utero matris occiserit, sol. c cul. iud.

Si uero infantem in utero matris occiserit, sol. c cul. iud. 30,3

XXXI.

XXXI^a.

XXXI.

XXXI.

XXXI.

SI QUIS FEMINAM INGENUAM, POSTQUAM infantes coeperit habere, occiserit, sol. dc cul. iud.

Si quis feminam ingenuam, postquam infantes coeperit habere, occiserit, sol. dc culpabilis^b iudicetur.

Si quis feminam ingenuam postquam infantes coeperit habere occiserit, sol. dc culpabilis iudicetur.

Si quis feminam ingenuam, postquam infantes coeperit habere, occiserit, sol. dc cul. iud.

Si quis feminam ingenuam, postquam infantes coeperit habere, occiserit, sol. dc cul. iud. 31

XXXII.

XXXII.

XXXII.

XXXII.

XXXII.

SI QUIS FEMINAM POST MEDIAM aetatem, hoc est postquam infantes habere non potest, occiserit, sol. cc cul. iud.

Si quis feminam post mediam aetatem, hoc est postquam infantes habere non potest, occiderit^c, sol. cc cul. iud.;

Si quis feminam post mediam aetatem, hoc est postquam infantes habere non potest, occiserit, sol. cc cul. iudicetur.

Si quis feminam post mediam aetatem occiserit^a, postquam infantes habere non potest, occiserit, sol. cc cl. iud.

Si quis feminam post mediam aetatem, hoc est postquam infantem^b habere non potest, occiserit, sol. cc cul. iud. 32,1

Et si puellam ingenuam occiserit, sol. c cul.

et si puellam ingenuam occiderit^d, sol. c cul. iud.

Et si puellam ingenuam occiserit, sol. c culpabilis iud.

Et si puellam ingenuam occiserit, sol.^e c cul. iud.

Et si puellam ingenuam occiserit, sol. c cul. iud. 32,2

XXXIII.

XXXIII.

XXXIII.

XXXIII.

XXXIII.

SI QUIS PUER INFRA XII ANNOS culpa commiserit, fredos ei non requiratur.

Si quis puer infra duodecim annos culpa commiserit, fredos ei non requiratur.

Si quis puer infra duodecim annos culpa commiserit, fredos ei non requiratur.

Si quis puer^a infra duodecim^b annos culpa commiserit, fredo ei non requiratur.

Si quis puer infra duodecim^c annos culpa commiserit, fredos ei non requiratur. 33

Titel 31: a) in E 12 aus XXXII verbessert. b) in E 12 aus culpabilem verbessert.

Titel 32: a) in E 14 aus hocciserit verbessert, vielleicht ganz getilgt. b) infantes E 15. c) in E 12 aus occiserit verbessert. d) in E 12 aus occiserit verbessert. e) in E 14 davor Aufstrich zu c.

Titel 33: a) in E 14 aus puerum verbessert. b) in E 14 aus duodecem verbessert. c) XII E 15.

XXXV. De puero tursorato.

- P. 24 § 2 § 1. Si quis puero sine consilio parentum suorum tursorauerit, mallobergo uutchardo, <sunt dinarii MMD qui faciunt> solidus LXII semis culpabilis iudicetur.
- 24 § 3 § 2. Si uero puella sine uoluntate parentum tursorauerit, mallobergo theohichada, <sunt dinarii MDCCC qui faciunt> solidus XLV culpabilis iudicetur.

XXXVI. De adulteriis ancillarum.

- 25 § 1 § 1. Si quis cum ancilla aliena michatus fuerit, mallobergo eualisina, <sunt dinarii DC qui faciunt> solidus xv culpabilis iudicetur.
- 25 § 2 § 2. Si quis cum ancilla regi michatus fuerit, mallobergo eualesina, <sunt dinarii MCC qui faciunt> solidus xxx culpabilis iudicetur.
- 25 § 6 § 3. Si quis seruus cum ancilla aliena michatus fuerit, <sunt dinarii CXX qui faciunt> solidus III culpabilis iudicetur.
- 25 § 7 § 4. Si <quis> seruus ancilla aliena extra uoluntatem domini sui ad coniugium sociauerit, mallobergo anthamo, <sunt dinarii CXX qui faciunt> solidus III culpabilis iudicetur.

D 7

XXXIII.

DE PUERO TUNSORATO.

- 35,1 Si *quis* puero sine consilio parentum suorum tursorauerat, mal. autchardo, sol. LXII.s cul. iud.
- 35,2 Si uero puella sine uoluntatem parentum tursorauerit, mal. theohichada, sol. XLV cul. iud.

D 8

XXXIII.

DE PUERO TONSORATO.

- Si *quis* puerum sine consilio parentum suorum tonsorauerit, malb. uuzchardo, *sunt* den. IIMD qui f. sol. LXII.s cul. iud.
- Si uero puella sine uoluntate parentum tonsorauerit, *sunt* den. IMDCCC qui f. sol. XLV cul. iud.

D 9

XXXV.

DE PUERO TUNSORATO.

- Si *quis* puero sine consilio parentum suorum tursorauerit, mal. huutchar do, sol. LXII.s cul. iud.
- Se uero puella sine uoluntate parentum tonsora, mal. theohichada, sol. XLV cul. iud.

XXXV. DE ADULTERIIS
ANCILLARUM.

- 36,1 Si *quis* cum ancilla aliena michatus fuerit, mal. eualisina, sol. xv cul. iud.
- 36,2 Si *quis* cum ancilla regi michatus fuerit, mal. eualesina, sol. xxx cul. iud.
- 36,3 Si *quis* seruus cum ancilla aliena michatus fuerit, sol. III cul. iud.
- 36,4 Si seruus ancilla aliena extra uoluntatem domini sui ad coniugium sociauerit, mal. anthamo, sol. III cul. iud.

XXXV. DE ADULTERIIS
ANCILLARUM.

- Si *quis* cum ancilla aliena mechatatus fuerit, malb. eualesina, *sunt* den. DC qui f. sol. xv cul. iud.
- Si *quis* cum ancilla regis mechatatus fuerit, malb. eualesina, *sunt* den. IMCC qui f. sol. xxx cul. iud.
- Si *quis* seruus cum ancilla aliena mechatatus fuerit, *sunt* den. CXX qui f. sol. III cul. iudicetur.
- Si *quis* seruus ancilla aliena extra uoluntatem domini sui ad coniugium sociauerit, malb. anthamo, *sunt* den. CXX qui f. sol. III cul. iud.

XXXVI. DE ADULTERIIS
ANCILLARUM.

- Si *quis* cum ancilla aliena migatus fuerit, mal. eualisina, sol. xv cul. iud.
- Si *quis* cum ancilla regi michatus^a fuerit, mal. eualisina, sol. xxx cul. iud.
- Si *quis* seruus cum ancilla aliena michatus fuerit, sol. III cul. iud.
- Se seruus ancilla aliena extra uoluntate domini sui ad coniugium sociauerit, mal. anthamo, sol. III cul. iud.

XXXIV.

§ 1. Si quis puerum sine consilio parentum suorum tonsorauerit, soledos LXII semis culpabilis *D 35 § 1* iudicetur.

§ 2. Si uero puella sine uoluntate parentum <suorum> tonsorauerit, soledos XLV culpabilis *35 § 2* iudicetur.

XXXV.

§ 1. Si quis ingenuus cum ancilla aliena moechatus fuerit, soledos xv culpabilis iudicetur. *36 § 1*

§ 2. Si quis cum ancilla regis moechatus fuerit, soledos xxx culpabilis iudicetur. *36 § 2*

§ 3. Si quis seruus cum ancilla aliena moechatus fuerit aut *36 § 3*
extra uoluntatem domini ad coniugium sociauerit, soledos III culpabilis iudicetur. *36 § 4*

E 11

E 12

E 13

E 14

E 15/16

XXXIII.

XXXIII.

XXXIII.

XXXIII.

XXXIII.

SI QUIS PUE-
RUM SINE CON-
SILIO PAREN-
TUM suorum tun-
sorauerit, sol. LXII.s
cul. iud.

Si quis pverum^a
sine consilio paren-
tum suorum tun-
sorauerit, sol. LXII.s
cul. iud.

Si quis puerum
sine uoluntate pa-
rentum suorum ton-
sorauerit, sol. LXIII
culp. iud.

Si quis puerum
sine uoluntate pa-
rentum suorum
tonsorauerit, sol.
LXII.s cul. iud.

Si quis puerum *34,1*
sine consilio paren-
tum suorum tun-
sorauerit, sol. XLIII
cul. iud.

Si uero puella
sine uoluntatem pa-
rentum tun-
sorauerit, sol. XLV
cul. iud.

Si uero puella
sine uoluntate pa-
rentum tun-
sarauerit^c, sol. XLV
cul. iu(d).

Si uero puella
sine uoluntate pa-
rentum suorum ton-
sorauerit, sol. XLV
culpabilis iud.

SI UERO puel-
lam sine uolunta-
tem parentum^b suo-
rum tunsorauerit,
sol. LXV cul. iud.

Si uero puella *34,2*
sine uoluntate pa-
rentum ton-
sorauerit^d, sol. XLV
cul. iud.

XXXV.

XXXV.

XXXV.

XXXV.

XXXV.

SI QUIS INGE-
NUUS CUM AN-
CILLA ALIENA
mochatus fuerit, sol.
xv cul. iud.

Si quis ingenuus
cum ancilla aliena
mochatus fuerit,
sol. xv cul. iud.

Si quis ingenuus
cum ancilla aliena
mochatus fuerit,
sol. xv culp. iud.

Si quis ingenuus
cum ancilla aliena
michatus^a fuerit,
sol. xv^e cul. iud.

Si quis ingenuus *35,1*
cum ancilla aliena
moecatus^b fuerit,
sol. xv cul. iud.

Si quis cum^e an-
cilla regis mechatus
fuerit, sol. xxx cul.
iud.

Si quis^d cum an-
cilla regis moecha-
tus fuerit, sol. xxx
cul. iudicetur.

Si quis cum an-
cilla regis moecha-
tus fuerit, sol. xxx
culp. iud.

Si quis cum an-
cilla regis moecha-
tus fuerit, sol. xxx
cul. iud.

Si quis cum an- *35,2*
cilla regis mechatus
fuerit, sol. xxx cul.
iud.

Si quis seruus
cum ancilla aliena
mochatus fuerit,
aut extra uolunta-
tem domini ad con-
iugium sociauerit,
sol. III cl.

Si quis^f seruus
cum ancilla aliena
mochatus fuerit,
aut extra uoluntate
domini ad coniu-
gium sociauerit, sol.
III cul. iudicetur.

Si quis seruus
cum ancilla aliena
mochatus fuerit,
aut extra uolunta-
tem domini in con-
iugium sociauerit,
sol. III culp. iud.

Si quis seruus^g
cum ancilla aliena
mochatus fuerit,
aut extra uoluntate
domni sui in coniu-
gio sociauerit, sol.
III cul. iud.

Si quis seruus *35,3*
cum ancilla aliena
mochatus fuerit,
aut extra uoluntate
domini ad coniugi-
um sociauerit, sol.
III cul. iud.

Titel 34: a) in E 12 aus peerum verbessert. b) in E 14 aus parentum verbessert. c) in E 12 aus tunsauerit verbessert. d) tunsorauerit E 15.

Titel 35: a) in E 14 aus meatus verbessert. b) mechatus E 15. c) in E 14 aus LXV verbessert. d) in E 12 über der Zeile nachgetragen. e) in E 11 über der Zeile nachgetragen. f) in E 12 aus quis verbessert. g) in E 14 aus seruum verbessert.

P. 25 § 5 § 5. Si <quis> seruus cum ancilla aliena michatus fuerit et ex ipso crimine ipsa mortua fuerit, aut <dinarius (C)CXL qui faciunt> solidus VI domini ancille conponat aut castretur; dominus serui capitale de ancilla in locum restituat.

XXXVII. De libertis demissis ingenuis.

26 § 1 § 1. Si quis litum alienum, qui apud domino suo in oste fuerit, extra consilio domini sui ante rege per dinario ingenuum demiserit, mallobergo maltho itho frio blito, <sunt dinarii IVM qui faciunt> solidus C culpabilis iudicetur. Res uero ipsius lito legitimo domino reformatur.

26 § 2 § 2. Si quis seruum alienum per dinarium ante rege ingenuum demiserit, mallobergo maltho friatho meotho, <sunt dinarii MCCCC qui faciunt> solidus XXXV culpabilis iudicetur et capitale in loco restituat.

XXXVIII. De furtis diuersis.

27 § 1 § 1. Si quis tentenno deinter porcus furauerit, mallobergo thuochapo, <sunt dinarii DC qui faciunt> solidus XV culpabilis iudicetur.

D 7

D 8

D 9

36,5 Si seruus cu ancilla aliena michatus fuerit et ex ipso crimine ipsa mortua fuerit, aut
sol. VI domini ancillæ conponat aut castretur; domnus serui capl. de ancilla in loco restituat.

Si quis seruus cum ancilla aliena michatus fuerit et ex ipso crimine ipsa mortua fuerit, aut den. CXL^b qui f. sol. VI dominum ancillæ conponat aut castretur; dominus serui capitale in locum restituat.

Se seruus cum ancilla aliena michatus fuerit et ex ipso crimine ipsa mortua fuerit, aut
sol. VI domini ancille conponat aut castretur; dominus serui capitl. de ancilla in locum restituat.

XXXVI. DE LIBERTIS DEMISSIS INGENUIS.

XXXVI. DE LIBERTIS DIMISSIS INGENUIS.

XXXVII. DE LIBERTIS INGENUOS DEMISSIS.

37,1 Si quis litum alienum, qui apud domino suo in hoste fuerit, extra consilio domini sui ante rege per dinario ingenuum demiserit, mal. maltholitho frioblito,
sol. C cul. iud.;
res uero ipsius lito legitimo domino reformatur.

Si quis litum alienum, qui apud domino suo in hoste fuerit, extra consilio domini sui ante rege per dinarium ingenuum dimiserit, malb. malcho itto frio blito, sunt den. IIIIM qui f. sol. C cul. iud.
Res uero ipsius liti legitimo domino reformatur.

Si quis liberto alieno, qui abut domino suo in oste fuerit, extra consilio domini sui ante regem per dinario ingenuo demiserit, mal. maltho hithofrio blito,
sol. C cul. iud.
Res uero ipsius leto legitimo domino reformatur.

37,2 Si quis seruum alienum per dinarium ante rege ingenuum demiserit, mal. malthofiato meoto,
sol. XXXV
cul. iud. ex cap. in loco restituat.

Si quis seruum alienum per dinarium ante rege ingenuum dimiserit, malb. maltho fiatho meotho^a, sunt den. IMCCCC qui f. sol. XXXV
cul. iud. et capit. in loco restituat.

Si quis seruo alieno per dinario ante regem demiserit, mal. maltho fratho meotho,
sol. XXXV
cul. iud. capl. in locum restituat.

XXXVII. DE FURTIS DIUERSIS.

XXXVII. DE FURTIS DIUERSIS.

XXXVIII. DE FURTIS DIUERSIS.

38,1 Si quis tintinum^a deinter porcus furauerit, mal. thuochapo,
sol. XV cul. iud.

Si quis tintinum deinter porcus furauerit, malb. thuo chaido, sunt den. DC qui f. sol. XV cul. iud.

Si quis tentenno deinter porcus furauerit, mal. tuochapo,
sol. XV cul. iud.

b) in D 8 aus CLX verbessert.

Titel 37: a) in D 8 aus meatho verbessert.

Titel 38: a) in D 7 aus tintinum verbessert.

§ 4. Si uero ex ipso crimine mortua fuerit, aut soledos vi domini ancille conponat aut castretur; dominus uero serui capitale de ancilla in loco restituat. *D 36 § 5*

XXXVI.

Si quis libertum alienum, qui apud domino suo in hoste fuerit, ante regem per denarium ingenuum dimiserit, soledos c culpabilis iudicetur; res uero ipsius liti domino reformentur. *37 § 1*

XXXVII. De furtis diuersorum.

§ 1. Si quis tintinum inter porcos furauerit, soledos xv culpabilis iudicetur. *38 § 1*

E 11

E 12

E 13

E 14

E 15/16

Si uero ex ipsum crimine mortua fuerit, aut sol. vi domini ancille conponat aut castretur. Dominus uero serui capitali de ancilla in lo restituat.

Si uero ex ipso crimine mortua fuerit^a, aut sol. vi domini ancilla conponat aut castretur, dominus uero serui capitale de ancilla^k in loco restituat.

Si uero ex ipso crimine mortua fuerit, aut sol. vi domino ancillae conponat, aut castretur; dominus uero serui capitale de ancilla in loco restituat.

Si uero ex ipso crimine mortua fuerit, aut sol. vi domini ancillae conponat aut castratur; dominus uero serui^l capitale de ancilla in loco restituat.

Si uero ex ipsum 35,4 crimine mortua fuerit, aut sol. vi domini ancille conponat aut castretur, dominus uero serui capitale de ancilla in loco restituat.

XXXVI.

XXXVI.

XXXVI.

XXXVI.

XXXVI.

SI QUIS LIBERTUM ALIENUM, QUI APUD DOMINO suo in hostae fuerit, aut ante regem per denarium ingenuum demise, sol. c. cl. iud.; res^c uero ipsius liti domino reformetur.

Si quis libertum alienum, qui^a apud domino suo in hoste fuerit, ante regem per denarium ingenuum dimiserit, sol. c cul. iud. res uero ipsius liti domino reformentur.

Si quis libertum alienum qui apud domino in hoste fuerit, ante regem per denarium ingenuum dimiserit, sol. c culp. iud. Res uero ipsius liti domino reformentur.

Si quis libertum alienum, qui aput domino suo in hoste fuerit, ante rege per dinarium ingenuum demiserit^b, sol. c cul. iud.; res uero ipsius liti domino refermentur.

Si quis liberum 36 alienum, qui apud domino suo in hoste fuerit, ante regem per denarium ingenuum dimiserit, sol. c cul. iud.; res uero ipsius liti domino reformentur.

XXXVII. DE FURTIS DIUERSORUM.

DE FVRTIS DIUERSORVM. XXXVII.

XXXVII. DE FURTIS DIUERSORUM.

XXXVII. DE FURTIS DIUERSORUM.

XXXVII.

Si quis tintinum inter porcos furauerit, sol. xv cul. iud.

Si quis tintinum inter porcos furauerit, sol. xv culpabilis^b iudicetur.

Si quis tintinum inter porcos furauerit, sol. xv culp. iud.

Si quis tintinum inter porcos furauerit, sol. xv cul. iud.

Si quis tintinum 37,1 inter porcos furauerit, sol.^a xv cul. iud.

h) in E 12 aus fuarit verbessert. i) davor in E 14 c getilgt. k) in E 12 aus cilla verbessert.

Titel 36: a) in E 12 aus quia verbessert. b) in E 14 aus dimiserit verbessert. c) in E 11 auf Rasur.

Titel 37: a) mit sol. beginnt das zweite Blatt und damit der vollständig erhaltene Text von E 15. b) in E 12 aus culpabilem verbessert.

- P. 27 § 4 § 2. Si quis petica de caballo furauerit, mallobergo leodardi, <sunt dinarii cxx qui faciunt> solidus III culpabilis iudicetur.
- 27 § 2 § 3. Si quis tentenno inuolauerit de qualibet pecus preter porcus, <(sunt dinarii cxx qui faciunt)> solidus III culpabilis iudicetur.

XXXIX. Si quis messem aliena metit.

- 27 § 6 § 1. Si quis messem alienam in furtum metere presumpserit, mallobergo le(o)d(ardi), <sunt dinarii DC qui faciunt> solidus xv culpabilis iudicetur.
- 27 § 12 § 2. Si quis in nauina, in fabaria, in lentiliaria in furtum ingressus fuerit, mallobergo leodardi, <sunt dinarii cxx qui faciunt> solidus III culpabilis iudicetur.

XL.

- 27 § 13 § 1. Si quis de campo alieno lino furauerit et in carro duxerit, mallobergo leodardi, <sunt dinarii MDCCC qui faciunt> solidus XLV culpabilis iudicetur.
- 27 § 14 § 2. Si uero tantum presumpserit, quantum in dorsum suum portare potuerit, <sunt dinarii DC qui faciunt> solidus xv culpabilis iudicetur.

D 7

D 8

D 9

- | | | | |
|------|---|--|---|
| 38,2 | Si quis petica de caballo furauerit, mal. leodardi,
sol. | Si quis petica de caballo furauerit, malb. leodardo, sunt den. cxx qui f. sol. | Si quis pedica de caballo furauerit, mal. leodardi,
sol. III cul. iud. |
| 38,3 | cul. iud. | cul. iud. | III
Si quis tentenno inuolauerit de qualibet pecus preter porcus, III sol. cul. iud. |

XXXVIII.

XXXVIII.

XXXVIII. SI QUIS
MESSEM ALIENA METIT.

- | | | | |
|------|--|--|---|
| 39,1 | Si quis messem alienam in furtum metere presumpserit, mal.,
sol. xv
cul. iud. | Si quis messem alienam in furtum metere presumpserit, mal. leud., sunt den. DC qui f. sol. xv
cul. iud. | Si quis messem aliena in furtum medere presumpserit, mal.,
sol. xv
cul. iud. |
| 39,2 | Si quis in nauina, in fabaria, in lentiliaria in furtum ingressus fuerit, mal. leodardi,
sol. III cul. iud. | Si quis in nauina, in fabaria, in lentiliaria in furtum ingressus fuerit, malb. leud., sunt den. cxx qui f. sol. III cul. iud. | Si quis in nabina, in fabaria, in lentiliaria in furtum egressus fuerit, mal. leodardi,
sol. III cul. iud. |

XXXVIII.

XXXVIII.

XL.

- | | | | |
|------|---|---|---|
| 40,1 | SI QUIS DE CAMPO ALIENO. Lino furauerit et in carro duxerit, mal. leodardi,
sol. XLV cul. iud. | Si quis de campo alieno lino ^a furauerit et in carro duxerit, malb. leud., sunt den. MDCCC qui f. sol. XLV cul. iud. | Si quis de campo alieno lino furauerit et in carro duxerit, mal. leodardi,
sol. XLV cul. iudi. |
| 40,2 | Si uero tantum presumpserit, quantum in dorsum postare potuerit,
sol. xv cul. iud. | Si uero tantum presumpserit, quantum in dorsum suum portare potuerit, sunt den. DC qui f. sol. xv cul. iud. | Se uero tantum presumpserit, quantum in dorsum suum portare potuerit,
sol. xv cul. iud. |

Titel 40: a) in D 8 über der Zeile nachgetragen.

§ 2. Si quis pedica de caballo furauerit, soledos III culpabilis iudicetur.

D 38 § 2

XXXVIII.

§ 1. Si quis messem alienam in furtum <furauerit> mittere presumpserit, soledos xv culpabilis iudicetur. 39 § 1

§ 2. Si quis nabina, faba, lenticula in agro furauerit, soledos III culpabilis iudicetur. 39 § 2

XXXIX.

§ 1. Si quis de campo alieno linum furauerit et in carro duxerit, soledos XLV culpabilis iudicetur. 40 § 1

§ 2. Si uero tantum presumpserit, quantum in dorsum portare potuerit, soledos xv culpabilis iudicetur. 40 § 2

E 11

E 12

E 13

E 14

E 15/16

XXXVIII.^c

Si quis pedica de caballo furauerit, sol. III cul. iud.

Si quis pedica de caballo furauerit, sol. III cul. iud.

Si quis pedica de caballo furauerit, sol. III culp. iud.

Si quis pedica de caballo furauerit, sol. III cul. iud.

Si quis pedica de caballo furauerit, sol. III cul. iud. 37,2

XXXVIII.

XXXVIII.

XXXVIII.

XXXVIII.

XXXVIII.^a

SI QUIS MESSEM ALIENAM IN FVRTVM MITTERE presumpserit, sol. xv cul. iud.

Si quis messem alienam in furtum furauerit mittere presumpserit, sol. xv cl. iud.

Si quis messe aliena in furtum metere presumpserit, sol. xv culp. iud.

Si quis messem alienam in furtum medere presumpserit, sol. xv cul. iud.

Si quis messem alienam in furtum mittere presumpserit, sol. xv cul. iud. 38,1

Si quis nabina, faba, lenticula in agro furauerit, sol. III cul.

Si quis nabina, faba, lenticula in agro furauerit, sol. III cl. iud.

Si quis nabina, faba, lenticula in agro furauerit, sol. III culp. iudicetur.

Si quis nabina, fabam, lenticulam in agro furauerit, sol. III cul. iud.

Si quis nabina, faba, lenticula in agro furauerit, sol. III cul. iud. 38,2

XXXVIII.

XXXVIII.

XXXVIII.

XXXVIII.

XXXVII.^a

SI QUIS DE CAMPO ALIENO LINUM FURAUERIT et in carro duxerit, sol. XLV cul. iud.;

Si quis de campo alieno linum furauerit et in carro duxerit, sol. XLV cul. iud.

Si quis de campo alieno linum furauerit, et in carro duxerit, sol. XLV culp. iudicetur.

Si quis de campo alterio linum furauerit et in carro duxerit, sol. XLV cul. iud.

Si quis de campo alieno linum furauerit et in carro duxerit, sol. XLV cul. iud. 39,1

si uero tantum presumpserit, quantum in dorsum portare potuerit, sol. xv cul. iud.

Sic uero tantum presumpserit, quantum in dorsum portare potuerit, sol. xv culpabilis^b iudicetur.

Si uero tantum presumpserit, quantum in dorso portare potuerit, sol. xv culp. iudicetur.

Si uero tantum presumpserit, quantum in dosso portare potuerit, sol. xv cul. iud.

Si uero tantum presumpserit, quantum in dorsum portare poterit, sol. xv cul. iud. 39,2

c) fehlt E 15.

Titel 38: a) XXXVII E 15.

Titel 39: a) XXXVIII E 15. b) in E 12 aus culpabilem verbessert.

XLI.

- P. 27 § 17 § 1. Si quis pratum alienum secauerit, opera sua perdat et insuper <sunt dinarii DC qui faciunt> solidus xv culpabilis iudicetur.
- 27 § 17 § 2. Et si exinde fenum in carro ad domum suam duxerit, <sunt dinarii MDCCC qui faciunt> solidus xlv culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.
- 27 § 18 § 3. Si uero tantum presumpserit, quantum in dorsum suum portare potuerit, <sunt dinarii cxx qui faciunt> solidus iii culpabilis iudicetur.

XLII.

- 27 § 7 Si quis in orto alieno in furtum ingressus fuerit, mallobergo leodardi, <sunt dinarii DC qui faciunt> solidus xv culpabilis iudicetur.

XLIII.

- 27 § 19 § 1. Si quis <in> uineam alienam in furto uindemiauerit, mallobergo leodardi, <sunt dinarii DC qui faciunt> solidus xv culpabilis iudicetur.
- 27 § 20 § 2. Si uero in carro cargauerit et ad domum suam duxerit, <sunt dinarii MDCCC qui faciunt> solidus xlv culpabilis iudicetur.

	D 7	D 8	D 9
	XL.	XL.	XLI.
41,1	SI QUIS PRATUM ALIENUM secauerit, opera sua perdat et insuper sol. xv cul. iud.;	Si quis pratum alienum se- cauerit, opera sua perdat et in- super, sunt den. DC qui f. sol. xv cul. iud.	Si quis pratum alienum se- gauerit, opera sua perdat et in- super sol. xv cul. iud.
41,2	et si exinde fenum in carro ad domum suam duxerit, sol. xlv cul. iud. excep. cap. et del.	Et si exinde foenum in carro duxerit ad domum suam, sunt den. MDCCC qui f. sol. xlv cul. iud. excep. cp. et.	Et se exinde fenum in carro ad domum suam duxerit, sol. xlv cul. iud. excep. capl. et dl.
41,3	Si uero tantum presumpserit, quantum in dorsum suum portare potuerit, sol. III cul. iud.	Si uero tantum presumpserit, quantum in dorsum suum portare potuerit, sunt den. cxx qui f. sol. III cul. iud.	Se uero tantum presumpserit, quantum in dorsum suum portare potest, sol. III cul. iud.
	XLI.	XLI.	XLII.
42	SI QUIS IN ORTO ALIENO. In furtu ingressus fuerit, mal. leo- dardi sol. xv cul. iud.	Si quis in orto alieno in fur- tum ingressus fuerit, malb. leud., sunt den. DC qui f. sol. xv cul. iud.	Si quis in orto alienum in fur- tum ingressus fuerit, mal. leo- dardi sol. xv cul. iud.
	XLII.	XLII.	XLIII.
43,1	SI QUIS UINEAM ALIE- NAM. In furto uindemiauerit, mal. leodardi, sol. xv cul. iud.	Si quis in uinea aliena in furto uindemiauerit, malb. leud., sunt den. DC qui f. sol. xv cul. iud.	Si quis uineam alienam in furtum uindemiauerit, mal. leo- dardi, sol. xv cul. iud.
43,2	Si uero in carro cargauerit et ad domum suam duxerit, sol. xlv cul. iud.	Si uero in carra cargauerit et ad domum suam duxerit, sunt den. MDCCC qui f. sol. xlv cul. iud.	Se uero in carro carrigauerit et ad domum suam duxerit, sol. xlv cul. iud.

XL.

§ 1. Si quis pratum alienum secauerit, opera sua perdat et soledos xv conponat. D 41 § 1
 Et si in carro ipsum fructum duxerit ad domum suam, soledos XLV condempnetur excepto capitale et dilatūra. 41 § 2

§ 2. Si uero tantum presumpserit, quantum portare potuerit, soledos III conponat. 41 § 3

XLI.

Si quis in orto alieno furtum causa ingressus fuerit, soledos xv culpabilis iudicetur. 42

XLII.

§ 1. Si quis uineam alienam in furtum uindemiauerit, soledos xv culpabilis iudicetur. 43 § 1

§ 2. Si uero in carro ad domum suam duxerit, soledos XLV culpabilis iudicetur. 43 § 2

E 11

E 12

E 13

E 14

E 15/16

XL.

XL.

XL.

Si quis pratum alienum secauerit^a, opera sua perdat et sol. xv conponat. Et si in carro ipsum fructum duxerit ad domum suam, sol. xv cl. iud.;

Si quis pratum alienum secauerit, opera sua perdat et sol. xv conponat; et si in carro ipsum fructum duxerit ad domum suam, sol. XLV condampnetur excep. cap. et dil.

Si quis pratum alienum secauerit, opera sua perdat, et sol. xv conponat. Et si in carro ipsum fructum duxerit in domum suam, sol. XLV condempnetur excepto cap. et dil.

Si quis pratum alienum secauerit, opera sua perdat et sol. xv conponat; et si in carro ipsum fructum duxerit in domum suam, sol. XLV condonetur excep. cap. et dil.

Si quis pratum alienum secauerit, opera sua perdat et sol. xv conponat, et si in carro ipsum fructum duxerit^b ad domum suam, sol. xv condempnetur excep. capl. 40,1

si uero tantum presumpserit, quantum portare potuerit, sol. III conponat.

Si uero tantum presumpserit, quantum portare potuerit, sol. III cpn.

Si uero tantum presumpserit, quantum portare^c potuerit, sol. III conponat.

Si uero tantum^c presumpserit^d, quantum in dosso portare potuerit, sol. III cul. iud.

Si uero tantum presumpserit, quantum portare potuerit, sol. III conponat. 40,2

XLI.

XLI.

XLI.

XLI.

XXXVIII^a.

SI QUIS IN ORTO ALIENO FURTUM CAUSA INGRESSUS FUERIT, sol. xv conponat.

Si quis in orto alieno furtum causa ingressus fuerit, sol. xv cul. iud.

Si quis in orto alieno furti causa ingressus fuerit, sol. xv culpabilis iudicetur.

Si quis in orto alieno furta causa ingressus fuerit, sol. xv cul. iud.

Si quis in orto alieno furtum causa ingressus fuerit, sol. xv cul. iud. 41

XLII.

XLII.

XLII.

XLII.

XXXVIII^a.

SI QUIS UINEAM ALIENAM IN FURTUM UINDEMIAUERIT, sol. xv cul. iud.;

Si quis uineam alienam in furtum uindemiauerit, sol. xv cul. iud.

Si quis uineam alienam in furto uindemiauerit, sol. xv culp. iud.;

Si quis uineam alienam in furtum uindemiauerit, sol. xv cul. iud.

Si quis uineam alienam in furtum uindemiauerit^b, sol. xv cul. iud. 42,1

si uero in carro a domum suam duxerit, sol. XLV cul. iud.

Si uero in carro ad domum suam duxerit, sol. XLV cul. iud.

si uero in carro ad domum suam duxerit, sol. XLV c. i.

Si uero in carro ad domum suam duxerit, sol. XLV cul. iud.

Si uero in carro ad domum suam duxerit, sol. XLV cul. iud. 42,2

Titel 40: a) in E 11 seca auf Rasur. b) in E 16 aus duxit verbessert. c) davor in E 14 pres getilgt.
 d) in E 14 aus presumse verbessert. e) in E 13 nachgetragen.

Titel 41: a) XLI E 15.

Titel 42: a) XLII E 15. b) uindemiauerit E 15.

XLIV. <De retibus.>

- P.27 § 27 § 1. Si quis retem de angulis de flumen furauerit, mallobergo obdubus, <sunt dinarii MDCCC qui faciunt> solidus XLV culpabilis iudicetur.
- 27 § 28 § 2. Si quis statuam aut trimaclem uel uertiuolo de flumen furauerit, mallobergo naschus taxaca, <sunt dinarii DC qui faciunt> solidus xv culpabilis iudicetur.

XLV. <De screonis effractis.>

- 27 § 30 § 1. Si quis screonam, qui clauem habet, effrigerit, mallobergo strona anthidio, <sunt dinarii MDCCC qui faciunt> solidus XLV culpabilis iudicetur.
- 27 § 30 § 2. Si uero de screona clauem effrigerit et nihil exinde tullerit, mallobergo leodardi, <sunt dinarii DC qui faciunt> solidus xv culpabilis iudicetur.

XLVI. <De eo qui alterius campo arauerit.>

- 27 § 31 § 1. Si quis campo alieno arauerit, mallobergo leodardi, <DC dinarius qui faciunt> solidus xv culpabilis iudicetur.

D 7	D 8	D 9
XLIII.	XLIII. DE RETIBUS.	XLIII.
44,1 SI QUIS RITEM AB ANGUI- LAS de flamen furauerit, mal. obdubas, sol. XLV cul. iud.	Si quis retem ad angulis ^a de flumine furauerit, malb. obdub, sunt den. IMDCCC qui f. sol. XLV cul. iud.	Si quis retem de anquillis furauerit, mal. obdubus sol. XLV cul. iud.
44,2 Si quis statuam aut trimaclem uel uerte uollo de flumen furauerit, mal. narcus taxaca, sol. xv cul. iud.	Si quis statuam aut ^b trammac- lem uel ueruuldo de flumine fura- uerit, malb. naschus taxaca, sunt den. DC qui f. sol. xv cul. iud.	Si quis statuam aut trimaclam uel uertiuolo de flumen furauerit, mal. nachus taxaca, sol. xv cul. iud.
	XLIIII. DE SCREONIS EFFRACTIS.	XLV.
45,1 Si quis screonam, qui clauem habet, efrigerit, mal. strona anti- dio, sol. XLV cul. iud.	Si quis escreona, qui clauem habet, effrigerit, malb. strona an- thedio, sunt den. IMDCCC qui f. sol. XLV cul. iud.	Si quis screonam, qui clauem habit, infregerit, mal. strona an- thidio, sol. XLV cul. iud.
45,2 Si uero de screona clauem efr- gerit et nihil exinde tullerit, mal. leodardi, sol. xv cul. iud.	Si uero de screona clauem effri- gerit et nihil exinde tullerit, malb. leud., sunt den. DC qui f. sol. xv cul. iud.	Se uero de screona clauem infre- geret et nihil exinde tullerit, mal. leodardi, sol. xv cul. iud.
XLV.	XLV. DE EO QUI ALTERIUS CAMPO ARAUERIT.	XLVI.
46,1 Si quis campo alieno arauerit, mal. leodardi, sol. xv cul. iud.	^a Si quis campo alieno arauerit, malb. leud., DC den. qui f. sol. xv culp. iud.	Si quis campo alieno arauerit, mal. leodardi, sol. xv cul. iud.

Titel 44: a) in D 8 aus anguillis verbessert. b) in D 8 aus au verbessert.

Titel 46: a) § 1 und § 2 stehen in D 8 in umgekehrter Reihenfolge.

XLIII.

§ 1. Si quis retem ad anguillas de flumen furauerit, soledos XLV culpabilis iudicetur. D 44 § 1

§ 2. Si quis statuam aut trimaglem uel uerteuolo de flumine furauerit, soledos xv culpabilis iudicetur. 44 § 2

XLIV.

§ 1. Si quis screona clauem habentem effregerit et aliquid exinde furauerit, soledos XLV culpabilis iudicetur. 45 § 1

§ 2. Si uero clauem ibidem effregerit et nihil exinde tulerit, soledos xv culpabilis iudicetur. 45 § 2

XLV.

§ 1. Si quis campum alienum arauerit, soledos xv culpabilis iudicetur. 46 § 1

E 11

E 12

E 13

E 14

E 15/16

XLIII.

XLIII.

XLIII.

XLIII.

SI QUIS RETEM AD INGYLLAS DE FLUMEN furauerit, sol. XLV cul. iud.

Si quis retem ad anguillas de flumen furauerit, sol. XLV cul. iud.

Si quis retem ad anguillas de flumen furauerit, sol. XLV cul. iud.

Si quis retem ad anguillas de flumine furauerit, sol. XLV cul. iud.

^a(S) i quis retem furauerit de flumen, sol. xv cul. iud. 43,1

Si quis statuam aut tremaglem uel uerteuolo de flumine fura fuerit, sol. xv cul. iud.

Si quis statuam aut trimaglem uel uerteuolo de flumine furauerit, sol. xv cl. id.

Si quis statuam aut trimaglem uel uerteuolo de flumen furauerit, sol. xv cul. iud.

Si quis statuam aut tremaglem uel uerteuolo de flumine furauerit, sol. xv cul. iud.

Si quis statuam autrimaglem^c uel uerteuolo de flumine furauerit, sol. xv cul. iud. 43,2

XLIII.

XLIII^a.

XLIII.

XLIII.

XL^b.

SI QUIS SCREONA CLAUEM HABENTEM effregerit et aliquid inde furauerit, sol. XLV cul. iud.

Si quis iscreona clauem abentem effregerit et aliquid exinde furauerit, sol. xv cl. id.

Si quis screona clauem habentem effregerit et aliquid exinde furauerit, sol. XLV cul. iud.

Si quis screona clauem habentem effregerit et aliquid exinde furauerit, sol. XLV cul. iud.

Si quis screona clauem habentem effregerit et aliquid inde fraudauerit^c, sol. XLV cul. iud. 44,1

Si uero clauem ibidem effregerit et nihil^e exinde tulerit, sol. xv cl.

Si uero clauem ibidem effregerit et nihil exinde tulerit, sol xv cl. iud.)

Si uero clauem ibidem effregerit et nihil exinde tulerit, sol. XV cul. iud.

Si uero clauem ibidem effregerit et nihil exinde tulerit, sol. xv cul. iud.

Si uero clauem ibidem effregerit^d et nihil exinde tulerit^f, sol. xv cul. iud. 44,2

XLV.

XLIII.

XLV.

XLV.

XLI^a.

SI QUIS CAMPUM ALIENUM ARAUERIT, SOL. XV CL.

Si quis campum alienum arauerit, sol. xv cul. iud.

Si quis campum alienum arauerit, sol. xv culp. iudicetur.

Si quis campum alienum arauerit, sol. xv cul. iud.

Si quis campum alienum arauerit, 45,1

Titel 43: a) davor XLIII E 15. b) in E 14 aus flumen verbessert. c) aut trimaglem E 15. d) in E 14 aus flumen verbessert.

Titel 44: a) in E 12 III nachgetragen. b) fehlt E 15. c) furauerit E 15. d) in E 16 aus ffregerit verbessert. e) in E 11 aus nihil verbessert. f) tullerit E 15.

Titel 45: a) (XL)V E 15.

- P. 27 § 32 § 2. Si quis campo alieno arauerit et semenauerit, mallobergo obrebus andappus, (sunt dinarii MCC qui faciunt) solidus xxx culpabilis iudicetur.
- 27 § 16 § 3. Si quis aratrum cum aratore de campo alieno ostauerit aut iactauerit, mallobergo chuuarso, (DC dinarius qui faciunt) solidus xv culpabilis iudicetur.

XLVII. De elogacionibus.

- 28 § 1 § 1. Si quis aliquid in furtum hominem locauerit, ut alium interficiet, mallobergo tua, (sunt dinarii MMD qui faciunt) solidus LXII semis culpabilis iudicetur.
- 28 § 3 § 2. Si quis ut dans, accipiens et portans, (sunt dinarii MMD qui faciunt) solidus LXII semis unusquisque illorum conponat.

XLVIII. De dibilitatibus.

- 29 § 2 § 1. Si quis alterum manum capulauerit, unde homo mancus sit et ipsa manus super eum pendat, mallobergo secti¹, (MCCC dinarius qui faciunt) solidus XLV culpabilis iudicetur.
- 29 § 3 § 2. Si uero ipsa excusserit, mallobergo chramere², (IVM dinarius qui faciunt) solidus c culpabilis iudicetur.

1) gehört zu § 2.

2) gehört zu § 1.

D 7

- 46,2 Si quis campo alieno erauerit et semenauerit, mal. obrebus andappus, sol. xxx cul. iud.
- 46,3 Si quis arratrum cum aratore de campo alieno ostauerit aut iactauerit, mal. cuuarso, sol. xv cul. iud.

D 8

- *Si quis campo alieno arauerit et seminauerit, malb. obrebus andappus, sunt den. IMCC qui f. sol. xxx cul. iud.
- Si quis aratrum cum aratore de campo alieno ostauerit aut iactauerit, malb. chuuarso, DC den. qui f. sol. xv culp. iud.

D 9

- Si quis campo alieno arauerit et semenauerit, mal. obrebus andappus, sol. xxx cul. iud.
- Si quis aratro cum arratore de campo alieno ostaueret aut iectauerit, mal. chucarso, sol. xv cul. iud.

XLVI. DE OBLIGATIONIBUS.

- 47,1 Si quis aliquid in furtum hominem locauerit, ut alium interficiet, mal. tua, sol. LXII.s cul. iud.
- 47,2 Si quis ut dans, accipiens et portans, sol. LXII.s^a unusquisque illorum conponat.

XLVI. DE ELOGATIONIBUS.

- Si quis aliquid in furtum hominem locauerit, ut alium interficiat, malb. tua, sunt den. IIMD qui f. sol. LXII.s cul. iud.
- Si quis ut dans, accipiens et portans, sunt den. IIMD qui f. sol. LXII.s cul. iud.

XLVII. DE ELOGACIONIBUS.

- Si quis aliquid in furtum hominem locauerit, ut alium interficiet, mal. tua, sol. LXII.s cul. iud.
- Si quis ut dans, accipiens et portans, sol. LXII.s unus quisque illorum conponat.

XLVII. DE DIBELITIBUS.

- 48,1 Si quis alterum manum capulauerit, unde^a homo mancus est et ipsa manus super eum pendat, mal. secti, sol. XLV cul. iud.
- 48,2 Si uero ipsa excusserit, mal. cramere, sol. c cul. iud.

XLVII. DE DIBILITATIBUS.

- Si quis alterum manum capulauerit, unde homo mancus sit et ipsa manus super eum pendat, malb. secti, IMCCC den. qui f. sol. XLV cul. iud.
- Si uero ipsa excusserit, malb. chramere, IIIM denr. qui f. sol. c cul. iud.

XLVIII. DE DIBILITATIBUS.

- Si quis alterum manum capulauerit, unde homo mancus sit et ipsa manus super eum pendit, mal. secti, sol. XLV cul. iud.
- Se uero ipsa excusserit, mal. cramere, sol. c cul. iud.

Titel 47: a) in D 7 aus XII.s. verbessert.

Titel 48: a) in D 7 aus und de verbessert.

§ 2. Si uero arauerit et semenauerit, soledos xxx culpabilis iudicetur.

D 46 § 2

§ 3. Si quis aratorem cum aratro de campo alieno uetauerit aut iactauerit, soledos xv culpabilis iudicetur.

46 § 3

XLVI.

§ 1. Si quis aliquid in furtum hominem locauerit, ut alium interficiat, soledos LXII semis culpabilis iudicetur.

47 § 1

§ 2. Si quis aut dans aut accipiens aut portans, similiter soledos LXII semis unusquis illorum conponat.

47 § 2

XLVII.

§ 1. Si quis manu alterius capulauerit, unde mancus sit et ipsa manus ibidem pendat, solidos XLV culpabilis iudicetur.

48 § 1

§ 2. Si uero ipsam excusserit, soledos c culpabilis iudicetur.

48 § 2

E 11

Si uero arauerit et semenauerit^b, sol. xxx cl. iud.

Si quis aratorem cum aratro de campo alieno uetauerit aut iactauerit, sol. xv cul. iud.

E 12

Si uero arauerit semmauerit, sol. xxx cul. iud.;

si quis aratorem cum aratro de campo alieno uetauerit aut iactauerit, sol. xv cul. iudicetur.

E 13

Si uero arauerit et seminauerit, sol. xxx culp. iudic.

Si quis aratorem cum aratro de campo alieno uetauerit aut iactauerit, sol. xv culpabilis iudicetur.

E 14

Si uero arauerit et seminauerit, sol. xxx cul. iud.

Si quis aratorem cum aratro de campo alieno uetauerit aut iactauerit, sol. xv cul. iud.

E 15/16

xxx cul. iud. sol.

Si quis aratorem cum aratro de campo alieno uetauerit aut iactauerit, sol. xv cul. iud.

45,2

45,3

XLVI.

SI QUIS ALIQUID IN FURTUM HOMINEM locauerit, ut alium interficiat, sol. LXII.s cl. iud.

Si quis aut dans, aut accipiens, aut portans, similiter sol. LXII.s unusquis illorum conponat.

XLUI.

Si quis aliquid hominem locauerit, ut alium interficiat, sold. XLII.s cul. iud.

Si quis aut dans, aut accipiens^f, aut portans, similiter^g sold. XLII.s unusquis illorum conponat.

XLVI.

Si quis aliquid in furtum hominem locauerit, ut alium interficiat, sol. LXIII^c culp. iud.

Si quis aut dans, aut accipiens, aut portans, similiter sol. LXIII unusquis illorum conponat.

XLVI.

Si quis aliquis in furtum hominem locauerit, ut alium interficiat, sol. LXII.s cul. iud.

Si quis aut dans, aut accipiens, aut portans, similiter sol. LXII.s unus illorum conponat.

XLII^a.

Si quis aliquit^b in furtum hominem locauerit aut alienum interficiat, sol. XII^d cul. iud.

Si quis audans^e, aut accipiens, aut portans, similiter sol. XLIII unusquis illorum conponat.

46,1

46,2

XLVII.

SI QUIS MANU ALTERIUS CAPULAUERIT, unde mancus sit et ipsa manus ibidem pendat, sol. XLV cl. id.

Si uero ipsam excusserit, sol. c cul. iud.;

XLVIII.

Si quis manu alterius capulauerit, unde manaissit et ipsa manus ibidem pendat, sol. XLV cul. iud.;

si uero ipsam excusserit, sol. c cul. iud.

XLVII.

Si quis manu alterius capulauerit, unde mancus sit et ipsa manus ibidem pendat, sol. XLV culp. iud.

Si uero ipsam excusserit, sol. c culp. iud.

XLVII.

Si quis manu alterius capulauerit, unde mancus sit et ipsa manus ibidem pendit, sol. XLV cul. iud.

Si uero^b ipsam excusserit, sol. c cul. iud.

XLIII^a.

Si quis manu alterius capulauerit, unde manus sit et ipsa manus ibidem pendit, sol. xv cul. iud.

Si uero ipsam excusserit, sol. c cul. iud.

47,1

47,2

b) in E 11 u aus ci verbessert.

Titel 46: a) XLVI E 15. b) aliquis E 15. c) in E 13 aus XXIII verbessert. d) XII s E 15. e) aut dans E 15. f) in E 11 aus accipient verbessert. g) in E 11 aus similiter verbessert.

Titel 47: a) XLVII E 15. b) davor in E 14 q getilgt.

- P. 29 § 4 § 3. Si pollice de manu capulauerit, mallobergo chramine³, <MDCCC dinarius qui faciunt> solidus XLV culpabilis iudicetur.
- 29 § 6 § 4. Si <quis> secundum digitum, unde sagitta trahitur, excusserit, mallobergo brioro, <sunt dinarii MCCCC qui faciunt> solidus xxxv culpabilis iudicetur.
- 29 § 7 § 5. Si medianum digitum, unde sagittatur, excusserit, mallobergo thaphano, <MCCCC dinarius qui faciunt> solidus xxxv culpabilis iudicetur.
- 29 § 7 § 6. Si quarto digito excusserit, mallobergo melagno, solidus xxv culpabilis iudicetur.
- 29 § 7 § 7. Si minimus digitus excussus fuerit, mallobergo menecleno, solidus xv culpabilis iudicetur.
- 29 § 10 § 8. Si uero pedis capulatus fuerit et ibidem mancus teniat, mallobergo chudachina chamina, <sunt dinarii MDCCC qui faciunt> solidus XLV culpabilis iudicetur.
- 29 § 11 § 9. Si uero pedis percussus fuerit, mallobergo chuldachina, <IVM dinarius qui faciunt> solidus c culpabilis iudicetur.
- 29 § 12 § 10. Si quis alterum oculum eiecerit, mallobergo lichauina, <sunt dinarii IVM qui faciunt> solidus c culpabilis iudicetur.
- 29 §§ 13-14 § 11. Si quis alterius nasum aut auriculam excusserit, mallobergo funne chleura, <DC dinarius qui faciunt> solidus xv culpabilis iudicetur.

3) *versehentlich aus § 1 anstelle der ausgefallenen richtigen Glosse alachtamo herübergenommen.*

D 7

D 8

D 9

- | | | |
|--|--|---|
| <p>48,3 Si pollice de manu capulauerit, mal. chramire, sol. XLV cul. iud.</p> <p>48,4 Si secundum digitum, unde sagittaretur^b, excusserit, mal. brioro, sol. xxxv cul. iud.</p> <p>48,5 Si medianum digitum, unde sagittatur, excusserit, mal. thaphano, sol. xxxv cul. iud.</p> <p>48,6 Si quarto digito excusserit, mal. melagno, sol. xxv cul. iud.</p> <p>48,7 Si minimus digitus excussus fuerit, mal. menecleno, sol. xv cul. iud.</p> <p>48,8 Si uero pedis capulatus fuerit et ibidem mancus teniat, mal. chudachina chamina, sol. XLV cul. iud.</p> <p>48,9 Si uero pedis percussus fuerit, mal. chudachina, sol. c cul. iud.</p> <p>48,10 Si quis alterum oculum eiecerit, mal. lichauina, sol. c cul. iud.</p> <p>48,11 Si quis alterius nasum aut auriculam^f excusserit, mal. funne chleura, sol. xv cul. iud.</p> | <p>Si pollice de manu capulauerit, malb. diramire, IMDCCC den. qui f. sol. XLV cul. iud.</p> <p>Si secundum digitum, unde sagitta trahitur, excusserit, malb. brioro, sunt den. IMCCCC qui f. sol. xxxv cul. iud.</p> <p>Si medianum digitum, unde sagittatur, excusserit, malb. thaphano, IMCCCC den. qui f. sol. xxxv cul. iud.</p> <p>Si quarto digito excusserit, malb. melagno, sol. xxv cul. iud.</p> <p>Si minimus digitus excussus fuerit, malb. meledeno, sol. xv cul. iud.</p> <p>Si uero pedes capulatus fuerit et ibidem mancus teneat, malb. chudachina chamina, sunt den. IMDCCC qui f. sol. XLV culp. iud.</p> <p>Si uero pes perexcussus fuerit, malb. chuladachina^d, IIIIM dn.^e qui f. sol. c cul. iud.</p> <p>Si quis alterum oculum eiecerit, malb. liaha hauma, sunt den. IIIIM qui f. sol. c culp. iud.</p> <p>Si quis alterius nasum aut auriculam excusserit, malb. funne cleura, DC dr.¹ qui f. sol. xv cul. iud.</p> | <p>Si pollice de mano capulauerit, mal. chramine, sol. XLV cul. iud.</p> <p>Si quis secundum digitum, unde sagitta trahitur, excusserit, mal. brioro, sol. xxxv cul. iud.</p> <p>Se medianum digitum, unde sagittatur, excusserit, mal. thaphano, sol. xxxv cul. iud.</p> <p>Si quartum digitum excusserit, sol. xxv cul. iud.</p> <p>Se menimo digito excusserit, mal. mene cleno, sol. xv cul. iud.</p> <p>Se uero pedis capulatus fuerit et ibidem mancus teniat, mal. chudachina chamina, sol. XLV cul. iud.</p> <p>Se uero pedis percussus^c fuerit, mal. chuldachina, sol. c cul. iud.</p> <p>Si quis alterum oculum eiecerit, mal. lichauina, sol. c cul. iud.</p> <p>Si quis alterum nasum aut auricula excusserit^g, mal. funne^h chleura, sol. xv cul. iud.</p> |
|--|--|---|

b) in D 7 aus sagittaretur (das zweite t über dem a) verbessert. c) in D 9 aus percussus verbessert. d) in D 8 aus chuldachina verbessert. e) in D 8 über der Zeile nachgetragen. f) in D 7 aus auriculum verbessert. g) in D 9 über der Zeile nachgetragen. h) in D 9 aus runne verbessert. i) in D 8 über der Zeile nachgetragen.

§ 3. Si policem capulauerit, soledos XLV culpabilis iudicetur.	D 48 § 3
§ 4. Si secundum uel tertium, unde sagitta trahitur, excusserit, soledos XXXV culpabilis iudicetur.	48 § 4
§ 5. Si quarto digito excusserit, soledos XXV culpabilis iudicetur.	48 § 5
§ 6. Si quintum excusserit, soledos XV culpabilis iudicetur.	48 § 6
§ 7. Si uero pes capulatus fuerit, unde homo mancus teneatur, soledos XLV culpabilis iudicetur.	48 § 7
§ 8. Si uero excussus fuerit, soledos C culpabilis iudicetur.	48 § 8
§ 9. Si quis alterius oculum eiecerit, soledos C culpabilis iudicetur.	48 § 9
§ 10. Si quis alterius nasum aut auriculam excusserit, soledos XV culpabilis iudicetur.	48 § 10

E 11	E 12	E 13	E 14	E 15/16	
si policem capulauerit, sol. XLV cl. iud.;	Si pollicem capulauerit, sol. XLV cul. iud.;	Si police capulauerit, sol. XLV culp. iud.	Si policem capulauerit, sol. XLV cul. iud.	Si police capulauerit, sol. XLV cul. iud.;	47,3
Si secundum uel tertium, unde sagitta trahitur, excusserit, sol. XXXV cul. iud.	si secundum uel tertium, unde sagitta trahitur, excusserit, sol. XXXV cul. iud.	Si secundum uel tertium, unde sagitta trahitur, excusserit, sol. XXXV culp. iudicetur.	Si secundum uel tertium, unde sagitta trahitur, excusserit, sol. XXXV cul. iud.	secundum uel tertium ^c , unde sagitta trahitur, excusserit, sol. XXXV cul. iud.	47,4
Si quarto digito excusserit, sol. XXV cl. iud.	Si quartum excusserit, sol. XXV cul. iud.	Si quarto digito excusserit, sol. XXV culp. iud.	Si quarto digito excusserit, sol. XXV cul. iud.	Si quarto digito excusserit, sol. XXV cul. iud.	47,5
Si quintum excusserit, sol. XV cul. iud.	Si quintum excusserit, sol. XV cul. iud.	Si quintum excusserit, sol. XV culp. iud.	Si quintum excusserit, sol. XV cul. iud.	Si quintum excusserit, sol. XV cul. iud.	47,6
Si uero pes capulatus fuerit, unde homo mancus teneatur, sol. XLV cl. iud.	Si uero pes capulatus fuerit, unde homo mancus teneatur, sol. XLV cul. iud.	Si uero pes capulatus fuerit, unde homo mancus teneatur, sol. XLV culp. iud.	Si uero pes capulatus fuerit, unde homo mancus teneatur, sol. XL cul. iud.	Si uero pes capulatus fuerit, unde homo mancus teneatur, sol. XLV cul. iudicetur.	47,7
Si uero excussus fuerit, sol. C cul. iud.	Si uero excussus fuerit, sol. C cul. iud.	Si uero excussus fuerit, sol. C culpabilis iudicetur.	Si uero excussus fuerit, sol. cul. iud.	Si uero excussus fuerit, sol. C cul. iud.	47,8
Si quis alterius oculum eiecerit, sol. C cul. iud.	Si quis alterius oculum eiecerit, sol. C cul. iudicetur.	Si quis alterius oculum eiecerit, sol. C culpabilis iud.	Si quis alterius oculum eiecerit, sol. C cul. iud.	Si quis alterius oculum eiecerit, sol. C cul. iud.	47,9
Si quis alterius nasum aut auriculam excusserit, sol. XV cl. iud.	Si quis alterius nasum aut auriculam excusserit, sol. XV cul. iudicetur.	Si quis alterius nasum aut auriculam excusserit, sol. XV culp. id.	Si quis alterius nasum aut auriculam excusserit, sol. XV cul. iud.	Si quis alterius nasum aut alterius ^d auriculam excusserit, sol. XV cul. iud.	47,10

c) tertium E 15. d) fehlt E 15.

- P. 29 § 15 § 12. Si quis alterius linguam capulauerit, unde loquere non possit, mallobergo alchacio, <IVM dinarius qui faciunt> solidus c culpabilis iudicetur.
- 29 § 16 § 13. Si quis alterius dentem excusserit, mallobergo inchlauina, <DC dinarius qui faciunt> solidus xv culpabilis iudicetur.
- 29 § 17 § 14. Si quis ingenuos ingenuum castrauerit aut uiriliam transcapulauerit, unde mancus sit, mallobergo uuidardi, <VIIM dinarius qui faciunt> solidus cc culpabilis iudicetur.

XLIX. De conuiciis.

- 30 § 1 § 1. Si quis alterum cinido uocauerit, mallobergo quinte <DC dinarius qui faciunt> solidus xv culpabilis iudicetur.
- 30 § 7 § 2. Si quis alterum falsatorem clamauerit et non potuerit adprobare, mallobergo ischrabo, <DC dinarius qui faciunt> solidus xv culpabilis iudicetur.
- 30 § 2 § 3. Si quis alterum concagatum clamauerit <et non potuerit adprobare, cxx dinarius qui faciunt> solidus III culpabilis iudicetur.
- 30 § 3 § 4. Si quis mulier ingenua seo uir muliere meretricem clamauerit et non potuerit adprobare, mallobergo solistrabo, <MDCCC dinarius qui faciunt> solidus XLV culpabilis iudicetur.

D 7

D 8

D 9

- | | | | |
|-------|---|--|--|
| 48,12 | Si <i>quis</i> alterius linguam capulauerit, unde loquere non possit, mal. alchacio, sol. c cul. iud. | Si <i>quis</i> alterius linguam capulauerit, unde loquere non possit, malb. alcheio, IIIIM DC den. <i>qui</i> f. sol. c cul. iud. | Si <i>quis</i> alterius lingua capulauerit, unde loquere non possit, mal. halachacio, sol. c cul. iud. |
| 48,13 | Si <i>quis</i> alterius ^k dentem excusserit, mal. inchlauina, sol. xv cul. iud. | Si <i>quis</i> alterius dentem excusserit, malb. inchauina ^l , DC den. <i>qui</i> f. sol. xv cul. iud. | Si <i>quis</i> alterius dentem excusserit, mal. incla uina, sol. xv cul. iud. |
| 48,14 | Si <i>quis</i> ingenuos ingenuum castrauerit aut uirilia transcapulauerit, unde mancus sit, mal. uuidardi, sol. c cul. iud. | Si <i>quis</i> ingenuus ingenuum castrauerit aut uiriliam transcapulauerit, unde mancus sit, VIIIIM den. <i>qui</i> f. sol. cc cul. iud. | Si <i>quis</i> ingenuos ingenuo castrauerit aut uiriculam transcapulauerit, unde mancus sit, mal. uuidardi, sol. c cul. iud. |

XLVIII. DE CONVICIIS.

XLVIII. DE CONVICIIS.

XLVIII. DE CONVICIIS.

- | | | | |
|------|--|--|--|
| 49,1 | Si <i>quis</i> alterum cinido uocauerit, mal. quinte, sol. xv cul. iud. | Si <i>quis</i> alterum cinidum uocauerit, malb. quinte, DC den. <i>qui</i> f. sol. xv cul. iud. | Si <i>quis</i> alterum cinido uocauerit, mal. quinthe, sol. xv cul. iud. |
| 49,2 | Si <i>quis</i> alterum falsatorem clamauerit et non potuerit adprobare, mal. ischrabo, sol. xv cul. iud. | Si <i>quis</i> alterum falsatorem clamauerit et non potuerit ^a adprobare, malb. ischrabo, DC den. <i>qui</i> f. sol. xv cul. iud. | Si <i>quis</i> alterum falsatorem clamauerit et non potuerit adprobare, mal. his chrabo, sol. xv cul. iud. |
| 49,3 | Si <i>quis</i> alterum concagato clamauerit, sol. III cul. iud. | Si <i>quis</i> alterum concagatum clamauerit et non potuerit adprobare, cxx den. <i>qui</i> f. sol. III cul. iud. | Si <i>quis</i> alterum concagatum clamauerit, sol. III cul. iud. |
| 49,4 | Si <i>quis</i> mulier ingenua seo uero muliere meretricem clamauerit et non potuerit adprobare, mal. solis trabo, sol. XLV cul. iud. | Si <i>quis</i> mulieri ingenua se ea uere mulierem meretrice clamauerit et non potuerit adprobare, IIMDCCC den. <i>qui</i> f. sol. XLV cul. iud. | Si <i>quis</i> mulier ingenua se eum uir muliere meretricem clamauerit et non potuerit adprobare, mal. soles trabo, sol. XLV cul. iud. |

k) in D 7 aus alteris verbessert. l) in D 8 aus incauina verbessert.
Titel 49: a) in D 8 aus poterit verbessert.

§ 11. Si quis alterius linguam capulauerit, unde loqui non possit, soledos c culpabilis iudicetur. D 48 § 12

§ 12. Si quis alterius dentem excusserit, soledos xv culpabilis iudicetur. 48 § 13

§ 13. Si quis ingenuus ingenuum castrauerit aut uirilia transcapulauerit, soledos c culpabilis iudicetur. 48 § 14

XLVIII. De conuitiis.

§ 1. Si quis alterum cinitum uocauerit, soledos xv culpabilis iudicetur. 49 § 1

§ 2. Si quis alterum falsatorem clamauerit et non poterit adprobare, soledos xv culpabilis iudicetur. 49 § 2

§ 3. Si quis alterum concagatum clamauerit (et non poterit adprobare), soledos iii culpabilis iudicetur. 49 § 3

§ 4. Si quis mulier ingenua aut uir mulierem meretricem clamauerit et non poterit adprobare, soledos xlv culpabilis iudicetur. 49 § 4

E 11

Si quis alterius linguam capulaue-rit, unde loqui non possit, sol. c cl.

Si quis alterius dentem excusserit, sol. xv cul. iud.

Si quis ingenuus ingenuum castrauerit aut uirilia transcapulauerit, sol. c cul. iud.

E 12

Si quis alterius linguam capulaue-rit, unde^f loqui non possit, sold. c cl. iud.

Si quis alterius dentem excusserit, sol. xv cul. iud.

Si quis ingenuus ingenuum castrauerit aut uiriliam transcapulauerit, sol. c cul. iud.

E 13

Si quis alterius lingua capulauerit, unde loqui non possit, sol. c culp. iud.

Si quis alterius dentem excusserit, sol. xv culp. iud.

Si quis ingenuus ingenuum castrauerit aut uiriliam transcapulauerit, sol. c culpabilis iudicetur.

E 14

Si quis alterius^e linguam capulaue-rit, unde loqui non possit, sol. c cul. iud.

Si quis alterius dentem excusserit^g, sol. xv cul. iud.

Si quis ingenuus ingenuum castrauerit aut uiriliam transcapulauerit, sol. c cul. iud.

E 15/16

Si quis alterius linguam capulaue-rit, unde loqui non possit, sol. c cul. iud. 47,11

Si quis alterius dentem excusserit, sol. xv cul. iud. 47,12

Si quis ingenuus ingenuum castrauerit^h, sol. c cul. iud. 47,13

XLVIII. DE CONUITIIS.

Si quis alterum cinitum uocauerit, sol. xv cul. iud.

Si quis alterum falsatorem clamauerit et non poterit adprobare, sol. xv cul. iud.

Si quis alterum concagatum cla-uerit et non poterit adprobare, sol. iii cul. iud.

Si quis mulier inuena aut uel mulierem meretricem clamauerit et non poterit adprobare, sol. xlv cul. iud.

XLVIII. DE CONUITIIS.

Si quis alterum cinitum uocauerit, sol. xv cul. id.

Si quis alterum falsatorem clamauerit et non potue-rit adprobare, sol. xv cl. iud.

Si quis alterum concagatum^c cla-mauerit, sol. iii cul. iud.

Si quis mulier ingenua aut uir mulierem meretricem clamauerit et non potuerit adprobare, sol. xlv cul. iud.

XLVIII. DE CONUITIIS.

Si quis alterum cinitum uocauerit, sol. xv culp. iudicetur.

Si quis alterum falsatorem clamauerit et non poterit adprobare, sol. xv culp. iud.

Si quis alterum concagatum clama-uerit, sol. iii culp. iud.

Si quis mulier ingenua aut uir mulierem meretricem clamauerit et non poterit adprobare, sol. xlv culpabilis iud.

XLVIII. DE CONUICIIS.

Si quis alterum cinitum^a uocauerit, sol. xv cul. iud.

Si quis alterum falsatorem clama-uerit et non potuerit adprobare, sol. xv c. i.

Si quis alterum concagatum clama-uerit, sol. iii cul. iud.

Si quis mulier ingenua aut uir mulierem meretricem clamauerit et non poterit adprobare, sol. xlv c. i.

XLVIII. DE CONVICIIS.

Si quis alterum cinitum uocauerit, sol. xv cul. iud. 48,1

Si quis alterum falsatorem clama-uerit, et^b non potuerit adprobare. sol. xv cul. iud. 48,2

Si quis alterum concagatum clama-uerit, sol. iii cul. iud. 48,3

Si quis mulier ingenua aut uel mulierem meretricem clamauerit et non poterit adprobare, sol. xlv cul. iud. 48,4

e) in E 14 l mit Abkürzungsstrich. verbessert.

h) E 15 ergänzt: aut uirilia transcapulauerit.

f) in E 12 aus nde verbessert.

g) in E 14 aus ei cusserit

Titel 48: a) in E 14 aus cinedum verbessert. b) davor in E 16 sol. xv getilgt. c) in E 12 aus con-gatum verbessert.

- P. 30 § 4 § 5. Si quis alterum uulpicula clamauerit, <cxx dinarius qui faciunt> solidus III culpabilis iudicetur.
- 30 § 5 § 6. Si quis alterum lepore clamauerit, <cxx dinarius qui faciunt> solidus III culpabilis iudicetur.

L. De uia lacina.

- 31 § 1 § 1. Si quis hominem ingenuum de uia sua ostauerit aut inpinxerit, mallobergo uia lacina, <DC dinarius qui faciunt> solidus xv culpabilis iudicetur.
- 31 § 2 § 2. Si quis femina ingenua de uia sua ostauerit aut inpinxerit, mallobergo uia lacina, <MDCCC dinarius qui faciunt> solidus XLV culpabilis iudicetur.

LI. De ligaminibus ingenuorum.

- 32 § 1 § 1. Si quis hominem ingenuum sine causa ligauerit, mallobergo andreppus, <MCC dinarius qui faciunt> solidus xxx culpabilis iudicetur.
- 32 § 2 § 2. Si uero ipso ligato aliqua parte duxerit, mallobergo andreppus, <MDCCC dinarius qui faciunt> solidus XLV culpabilis iudicetur.

D 7

D 8

D 9

- | | | | | | |
|------|---|--------------------|--|--|--------------------|
| 49,5 | Si quis alterum uulpiculam clamauerit,
cul. iud. | sol. III | Si quis alterum uulpicula clamauerit, cxx den. qui f. sol. III
cul. iud. | Si quis alterum uulpicula clamauerit,
cul. iud. | sol. III |
| 49,6 | Si quis alterum lepore clamauerit, | sol. III cul. iud. | Si quis alterum lepose ^b clamauerit, cxx den. qui f. sol. III cul. iud. | Si quis alterum lebore clamauerit, | sol. III cul. iud. |

XLVIII. DE UIA LACINA.

XLVIII. DE UIA LACINA.

L. DE UIA LACINA.

- | | | | | | |
|------|---|---------|---|---|----------|
| 50,1 | Si quis hominem ingenuum de uia sua ostauerit aut inpinxerit, mal. uia lacina,
cul. iud. | sol. xv | Si quis hominem ingenuum de uia sua ostauerit aut inpinxerit, malb. uialacina, DC den. qui f. sol. xv cul. iud. | Si quis hominem ingenuum de uia sua ostauerit aut inpinxerit, mal. ui alacina ^a ,
cul. iud. | sol. xv |
| 50,2 | Si quis femina ingenua de uia sua ostauerit aut inpinxerit, mal. uia lacina,
cul. iud. | sol. xv | Si quis feminam ingenuam de uia sua ostauerit aut inpinxerit, IMDCCC den. qui f. sol. XLV cul. iud. | Si quis femina ingenua de uia sua ostauerit aut inpinxerit, mal. uia lacina,
cul. iud. | sol. XLV |

L. DE LEGAMINIBUS
INGENUORUM.L. DE LEGAMINIBUS
INGENUORUM.LI. DE LEGAMINIBUS
INGENUORUM.

- | | | | | | |
|------|--|--------------------|---|--|--------------------|
| 51,1 | Si quis hominem ingenuum sine causa legauerit, mal. andreppus,
sol. xxx cul. iud. | sol. xxx cul. iud. | Si quis hominem ingenuum sine causa legauerit, malb. andreppus, cxxl den. qui f. sol. xxx cul. iud. | Si quis hominem ingenuum sine causa legauerit, mal. andreppus,
sol. xxx cul. iud. | sol. xxx cul. iud. |
| 51,2 | Si uero ipso ligato aliqua parte duxerit, mal. andreppus,
sol. XLV cul. iud. | sol. XLV cul. iud. | Si uero ipso ligato aliqua parte duxerit, malb. andreppus, IMDCCC den. qui f. sol. XLV cul. iud. | Se uero ipso legato aliqua parte duxerit, mal. and rephus,
sol. XLV cul. iud. | sol. XLV cul. iud. |

b) in D 8 aus leprose verbessert.

Titel 50: a) in D 9 aus alinina verbessert.

§ 5. Si quis alterum uulpiculam aut lepre^m clamauerit, soledos III culpabilis iudicetur.

D 49 § 5
49 § 6

XLIX. De uia lacinia.

§ 1. Si quis hominem ingenuum uiam suam contenderit aut inpinxerit, soledos XV culpabilis iudicetur. 50 § 1

§ 2. Si quis feminam ingenuam de uia sua uetauerit aut inpinxerit, soledos XLV culpabilis iudicetur. 50 § 2

L.

§ 1. Si quis hominem ingenuum sine causa ligauerit, soledos XXX culpabilis iudicetur. 51 § 1

§ 2. Si uero ipso homine aliqua parte duxerit, soledos XLV culpabilis iudicetur. 51 § 2

E 11	E 12	E 13	E 14	E 15/16
Si quis alterum uulpiculam aut lepre ^m clamauerit, sol. III cl. iud.	Si quis alterum uulpiculam clamauerit ^d aut lepre ^m , sold. III culpabilem iudicetur.	Si quis alterum uulpiculam aut lepre ^m clamauerit, sol. III culpabilis iud.	Si quis alterum uulpiculam aut lepre ^m clamauerit, sol. III cul. iud.	Si quis alterum uulpiculam aut lepre ^m clamauerit, sol. III cul. iud. 48,5

XLVIII. DE UIA LATINIA.

XLVIII. DE ALACINIA.

XLVIII. DE UIA LACINIA.

XLVIII. DE UIA LACINIA.

XLVIII. DE VIA LACIVIA^a.

Si quis hominem ingenuum uiam suam contenderit aut inpinxerit^b, sol. XV cul. iud.

Si quis hominem ingenuum uiam suam contenderit aut inpinxerit, sol. XV cul. iud.

Si quis hominem ingenuum uiam suam contenderit aut inpinxerit, sol. XV cul. iud.

Si quis hominem ingenuum uiam suam contenderit aut inpinxerit, sol. XV cul. iud.

Si quis hominem ingenuum uiam suam contenderit aut inpinxerit, sol. XV cul. iud. 49,1

Si quis feminam ingenuam de uia sua uetauerit aut inpinxerit, sol. XLV cl.

Si quis feminam ingenuam de uia sua uetauerit aut inpinxerit, sol. XLV cul. iud.

Si quis feminam ingenuam de uia sua uetauerit aut inpinxerit, sol. XLV cul. iud.

Si quis feminam ingenuam de uia sua uetauerit aut inpinxerit, sol. LXV cul. iud.

Si quis feminam ingenuam de uia sua uetauerit^c aut inpinxerit, sol. XV cul. iud. 49,2

L.

L.

L.

L.

L.^a

SI QUIS HOMINEM INGENUUM SINE CAUSA legauerit, sol. XXX cul. iud.

Si quis hominem ingenuum^b sine causa ligauerit, sol. XXX cul. iud.

Si quis hominem ingenuum sine causa ligauerit, sol. XXX c. i.

Si quis hominem ingenuum sine causa legauerit, sol. XXX cul. iud.

Si quis hominem ingenuum sine causa ligauerit^c, sol. XXX cul. iud. 50,1

Si uero ipso homine aliqua parte duxerit, sol. XLV.

Si uero ipso homine aliqua parte duxerit, sol. XLV cul. iud.

Si uero ipso homine aliqua parte duxerit, sol. XLV cul. iud.

Si uero ipso homine aliqua parte duxerit, sol. LXV cul. iud.

Si uero ipso homine aliqua parte duxerit, sol. XLV cul. iud. 50,2

d) in E 12 aus clamauerit verbessert.

Titel 49: a) LACINIA E 15. b) in E 11 aus inpinxerit verbessert. c) in E 16 steht das zweite e auf, rit hinter einer Rasur.

Titel 50: a) scheint E 15 zu fehlen. b) in E 12 aus ingenuum verbessert. c) legauerit E 15.

LII. De uenacionibus.

P.

- 33 §§ 1-2 § 1. Si quis <de> diuersis uenacionibus furauerit aut celauerit, si ceruo domestico signum abente furauerit aut occiserit, quem ad uenacionem mansuetus est, et dominus suus per <tr(e)s> testibus potuerit adprobare, quod eum in uenacionem habuisset et cum eum duas aut tres feras occisisset, mallobergo treuidio, <sunt DC dinarii qui faciunt> solidus xv culpabilis iudicetur.
- 33 § 3 § 2. Si uero ceruo domestico, qui in uenacione adhuc non fuisset, furauerit aut occiserit, mallobergo trio iobio amestalla, <DC dinarius qui faciunt> solidus xv culpabilis iudicetur.
- 33 §§ 4-5 § 3. Si quis ceruo aut abro lasso, quem alterius canis mouunt, occiserit aut celauerit, mallobergo acuerna, <DC dinarius qui faciunt> solidus xv culpabilis iudicetur.

LIII. De sepibus.

- 34 § 1 Si quis tres uirgas, unde sepis superlegata est, uel retortas capulauerit aut ipsa sepe aperuerit, mallobergo leoardi, <DC dinarius qui faciunt> solidus xv culpabilis iudicetur.

D 7

D 8

D 9

LI. DE UENATIONIBUS.

LI. DE UENATIONIBUS.

LII. DE UENACIONIBUS.

- | | | |
|--|---|---|
| <p>52,1 Si <i>quis</i> de diuersis uenationibus furauerit aut celauerit. Si ceruo domestico signum abente furauerit aut occiserit, quem ad uenacionem mansuetus est, et dominus suos per testibus potuerit adprobare, quod eum in uenacione habuisset et cum eum duas aut tres feras occisisset, mal. treuidio, sol. XLV cul. iud.</p> | <p>Si <i>quis</i> diuersis uenationibus furauerit aut celauerit, si ceruo domestico signum habentem furauerit aut occiserit, quem ad uenacionem mansuetus est, et dominus suus per testibus potuerit adprobare, quod eum in uenacionem habuisset et cum eum duas aut tres feras occisisset, sunt DC den. qui f. sol. xv cul. iud.</p> | <p>Si <i>quis</i> diuersis uenacionibus furauerit aut celauerit, se ceruo dominio signum absente furauerit aut occiserit, quem admodum mansuetus est, et dominus suus per tris testibus potuerit adprobare, quod eum in uenacionem habuisset et cum eum duas aut tres feras occisisset, mal. treuidio sol. xv cul. iud.</p> |
| <p>52,2 Si uero ceruo domestico, qui in uenacione adhuc non fuisset, furauerit aut occiserit, mal. trio iobio amestalla, sol. xv cul. iud.</p> | <p>Si uero ceruo demestico, qui in uenacione adhuc non fuisset, furauerit aut occiserit, DC den. qui f. sol. xv cul. iud.</p> | <p>Se uero ceruo domestico, qui in uenacionem adhuc non fuisset, furauerit aut occiserit, mal. trio iubeo amestalla, sol. xv cul. iud.</p> |
| <p>52,3 Si <i>quis</i> ceruo aut abro lasso, quem alterius canes mouunt, occiserit aut celauerit, mal. acuerna, sol. xv cul. iud.</p> | <p>Si <i>quis</i> ceruum aut aprum lasso, quem alterius canis mouunt, occiserit aut celauerit, DC den. qui f. sol. xv cul. iud.</p> | <p>Si <i>quis</i> ceruo aut abrolas, quem alterius cani mouent, occiserit aut celauerit, mal. acuerna, sol. xv cul. iud.</p> |

LII. DE SEPIBUS.

LII. DE SEPIBUS.

LIII. DE SEPIBUS.

- | | | |
|--|--|--|
| <p>53 Si <i>quis</i> tres uirgas, unde sepes super legata est, uel retortas capulauerit aut ipsa sepe aperuerit, mal. leoardi, sol. xv cul. iud.</p> | <p>Si <i>quis</i> tres uirgas, unde saepis super ligata est, uel retortas capulauerit aut ipsa saepe aperuerit, DC den. qui f. sol. xv cul. iud.</p> | <p>Si <i>quis</i> tris uirgas, unde sepis superlegata est, uel retortas capulauerit aut ipsa sepe aperuerit, mal. leoardi, sol. xv cul. iud.</p> |
|--|--|--|

LI. De uenationibus.

§ 1. Si quis cervo domestico signum habentem furauerit aut occiderit, qui ad uenationem faciendam mansuetus est, et dominus suus cum testibus (hoc) adprobare potuerit, quod eum ad uenationem habuisset et apud ipsum duas aut tres feras occisisset, soledos XLV culpabilis iudicetur. D 52 § 1

§ 2. Si uero domesticum et adhuc in uenationem non fuisset furauerit aut occiserit, soledos xv culpabilis iudicetur. 52 § 2

§ 3. Si quis ceruum aut aprum lassum, quem alterius cani mouent, occiserit aut celauerit, soledos xv culpabilis iudicetur. 52 § 3

LII. De sepibus.

Si quis tres uirgas, unde sepes superlegata est, uel retortas capulauerit aut ipsam sepem aperuerit, soledos xv culpabilis iudicetur. 53

E 11

LI. DE UENATIONIBUS.

Si quis ceruo domestico signum habentem furauerit aut occiderit, qui ad uenationem faciendam mansuetus est, et dominus suus cum testibus hoc adprobare potuerit, quod eum ad uenationem habuisset et apud ipsum duas aut tres feras occisisset, sol. XLV cul. iud.

Si uero domesticum et adhuc in uenationem non fuisset furauerit, sol. xv cul. iud.

Si quis ceruum aut aprum lassum, quem alterius cani mouent, occiserit aut caelauerit, sol. xv cul. iud.

E 12

LI. DE UENATIONIBUS.

Si quis ceruo domestico^a signum habentem furauerit aut occiderit, qui ad uenationem faciendam mansuetus est et dominus suus cum testibus hoc adprobare potuerit, quod eum ad uenationem habuisset et apud ipsum duas aut tres feras occisisset,

furauerit aut occiserit, sol. xv cul. iud.;

si quis ceruum aut caprum lassum, quam alterius cani mouent, occiserint aut celauerit, sol. xv sol. xv cl. iud.

E 13

LI. DE UENATIONIBUS.

Si quis ceruo domino signum habentem furauerit aut occiderit, qui ad uenationem faciendam mansuetus est, et dominus suus cum testibus hoc adprobare potuerit, quod eum ad uenationem habuisset et apud ipsum duas aut tres feras occidisset, sol. XL cul. iud.

Si uero dominicum et adhuc in uenatione non fuisset furauerit aut occiderit, sol. xv cul. iud.

Si quis ceruum aut aprum lassum, quem alterius cani mouent occiserit aut celauerit, sol. xv cul. id.

E 14

LI. DE UENATIONIBUS.

Si quis ceruum domino signum habentem furauerit aut occiderit, qui ad uenationem faciendam mansuetus est, et dominus suus cum testibus hoc adprobare potuerit, quod eum ad uenationem habuisset et apud ipsum duas aut tres feras occidisset, sol. LX cul. iud.

Si uero dominicum et adhuc in uenationem non fuisset furauerit aut occiderit, sol. xv cul. iud.

Si quis ceruum aut aprum lassum, que alterius cani mouent^c, occiserit aut celauerit, sol. xv cul. iud.

E 15/16

LI. DE UENATIONIBUS.

Si quis ceruo domestico signum habentem furauerit aut occiderit, qui ad uenationem faciendam mansuetus est, et dominus suus cum testibus hoc adprobare potuerit, quod eum ad uenationem habuisset et apud ipsum duas aut tres^b feras occisisset, sol. XLV cul. iud. 51,1

Si uero domesticum et adhuc in uenationem non fuisset furauerit aut occiserit, sol. xv culpab. iud. 51,2

Si quis ceruum aut aprum lassum, quem alterius cani mouent, occiserit aut celauerit^d, sol. xv cul. iud. 51,3

LII.

DE SEPIBUS.

Si quis tres uirgas unde sepes super legata est uel retortas capulauerit aut ipsam ad presem aperuerit, sol. xv cul. iud.

LII.

DE SEPIBUS.

Si quis tres uirgas unde sepes super legata est uel retortas capulauerit aut ipsam sepem aperuerit, sol. xv cul. iudicetur.

LII.

DE SAEPIBUS.

Si quis tres uirgas unde saepes super ligata est uel tortas capulauerit aut ipsam saepem aperuerit, sol. xv cul. iud.

LII.

DE SEPIUS.

Si quis tres uirgas de sepe unde ligata est uel tortas capulauerit aut ipsam sepem aperuerit, sol. xv cl. iu.

LII.

DE SEPIBUS.

Si quis tres uirgas unde sepes super^a ligata est uel retortas capulauerit aut ipsam apro sepem aperuerit, sol. xv cul. iud. 52

Titel 51: a) in E 12 aus domestico verbessert. b) in E 16 aus tre verbessert. c) in E 14 aus mouenit (mouerint?) verbessert. d) caelauerit E 15.

Titel 52: a) in E 16 nachgetragen. b) in E 14 aus c. verbessert.

LIV.

P. 34 § 3 Si quis per aliena messe erpice aut carro traxerit et sine uia transierit, mallobergo leodardi, <DC dinarius qui faciunt> solidus xv culpabilis iudicetur.

LV.

34 § 4 Si quis per messem aliena <iam> expalmitantem sine uia aut sine semita uias fecerit, mallobergo leodardi, <DC dinarius qui faciunt> solidus xv culpabilis iudicetur.

LVI.

34 § 5 Si quis in curte uel in casa uel in qualibet in furtum aut per malo ingenio aliquid miserit nesciente domino, cuius domus est, mallobergo ferimbera, <sunt dinarii MMD qui faciunt> solidus LXII semis culpabilis iudicetur.

LVII. De homicidiis seruorum uel expoliacionibus.

35 § 1 § 1. Si seruus seruorum aut ancillam occiderit, mallobergo theodilinia, id est homicida ille solidus xx culpabilis iudicetur.

D 7

LIII.

54 SI QUIS PER ALIENA MESSE. Erpice aut carro traxerit et sine uia transierit, mal. leodardi, sol. xv cul. iud.

LIIII.

55 SI QUIS PER MESSEM ALIENA. Expalmitantem sine uia aut sine semita uias fecerit, mal. leodardi, sol. xv cul. iud.

LV.

56 SI QUIS IN CURTE UEL IN CASA. Uel in qualibet in furtum aut per malo ingenio aliquid miserit nesciente domino, cuius domus est, mal. ferimbera, sol. LXII.s cul. iud.

LVI. DE HOMICIDIIS
SERUORUM UEL
EXPOLIACIONIBUS.

57,1 Si seruus seruorum aut ancillam occiderit, mal. theodilinia, id est homicida ille sol. xx cul. iud.

D 8

LIII.

Si quis per alienam messem erpicem traxerit et sine uia transierit, DC den. qui f. sol. xv cul. iud.

LIIII.

Si quis per messem alienam iam expalmitantem sine uia aut sine semita uias fecerit, DC den. qui f. sol. xv cul. iud.

LV.

Si quis in curte aut in casa uel in qualibet in furtum aut per malo ingenio aliquid miserit nesciente domino, cuius domus est, malb. ferimbera, sunt den. IIMD qui f. sol. LXII.s cul. iud.

LVI. DE HOMICIDIIS
SERUORUM UEL
EXPOLIATIONIBUS.

Si quis seruorum aut ancillam occiderit, malb. theodolima, id est homicida ille sol. xx culp. iud.

D 9

LIIII.

Si quis per aliena terre erpece aut caro traxerit et sine uia transierit, mal. leodardi, sol. xv cul. iud.

LV.

Si quis per messem aliena expalmitantem sine uia aut sine semita uias fecerit, mal. leodardi, sol. xv cul. iud.

LVI.

Si quis in curte uel in casa uel in qualibet in furtum uel per malo ingenio aliquid miserit nesciente domino, cuius domus est, fer imbera, sol. LXII.s cul. iud.

LVII. DE HUMICIDIIS
SERUORUM UEL
EXPOLIACIONIBUS.

Se seruus seruorum aut ancilla occiderit, mal. theodulima, id est humicida illi sol. xx cul. iud.

LIII.

Si quis per alienam messem erpicem aut carro traxerit et sine uia transierit, soledos xv *D 54* culpabilis iudicetur.

LIV.

Si quis per messem alienam ambulandum sine uia aut sine semita uias fecerit, soledos xv *55* culpabilis iudicetur.

LV.

Si quis in curte uel in casa uel in quolibet loco furtum per malum ingenium miserit nesciente *56* domino, cuius domus est, soledos LXII semis culpabilis iudicetur.

LVI.

§ 1. Si seruus seruorum aut ancillam occiserit, soledos xx culpabilis iudicetur.

57 § 1

<i>E 11</i>	<i>E 12</i>	<i>E 13</i>	<i>E 14</i>	<i>E 15/16</i>
LIII.	LIII.	LIII.	LIII.	LIII.
PER ALIENAM MESSEM ERPICEM AVT CARRO traaxerit et sine uia transierit, sol. xv cul. iud.	(S)i quis per alienam messem arpicem aut carro traxerit et sine uia transierit, sol. xv culpabilis iudicetur ^a .	Si quis per alienam messem herpicem aut carro traxerit et sine uia transierit, sol. xv culpabilis iudicetur.	Si quis per alienam messem erpicem aut carro traxerit et sine uia transierit, sol. xv cul. iud.	Si quis per alienam messem erpicem aut carro traxerit et sine uia transierit, sol. xv cul. iud. <i>53</i>
LIIII.	LIIII.	LIIII.	LIIII.	LIIII.
SI QUIS PER MESSEM ALIENAM AMBULAUERIT sine uia aut sine semita uias fecerit, sol. xv cul. iud.	Si quis per messem alienam ambulandum sine uia aut sine semita uias fecerit, sol. xv culpabilis iudicetur.	Si quis per messem alienam ambulandum sine uia aut sine semita uias fecerit, sol. xv culpabilis iudicetur.	Si quis per messem alienam ambulandum sine uia aut sine semita uias fecerit, sol. xv cul. iud.	Si quis per messem alienam ambulauerit sine uia aut sine semita uias fecerit, sol. xv cul. iud. <i>54</i>
LV.	LV.	LV.	LV.	LV.
SI QUIS IN CURTE UEL IN CASA UEL IN QUOLIBET loco furtum per malum ingenium miserit nesciente domo, cuius domus est, sol. LXII.s cul. iud.	(S)i quis ^a in curte uel in casa uel in colibet loco furtum per malum ingenium miserit nesciente domino, cuius domus est, sol. LXII.s cl. id.	Si quis in curte uel in casa in quolibet loco furtum per malum ingenium miserit nesciente domino cuius domus est, sol. LXIII culpabilis iudicetur.	Si quis in curte uel in casa uel in colibet loco furtum per malum ingenium miserit nesciente domino, cuius domus est, sol. LXII.s cul. iud.	Si quis in curte uel in casa uel in quolibet ^b loco furtum per malum ingenium miserit nesciente domino, cuius domus est, sol. LXIII cul. iud. <i>55</i>
LVI.	LVI.	LVI.	LVI.	LVI.
SI SERUUS SERUUM AUT ANCILLAM OCCISERIT, sol. xx cul. iudet.	Si ^a seruus seruorum ^c aut ancillam occiserit, sol. ^d xx cul. iud.	Si seruus seruorum aut ancillam occiserit, sol. xx culp. iud.	Si seruus ^b seruorum aut ancillam occiserit, sol. xx cul. iud.	Si seruus seruorum aut ancillam occiserit, sol. xx cul. iud. <i>56,1</i>

Titel 53: a) in E 12 aus iudicetur verbessert.

Titel 55: a) davor in E 12 Rasur. b) colibet E 15. c) in E 11 aus cuius verbessert.

Titel 56: a) danach in E 12 qui radiert. b) davor in E 14 qui getilgt. c) in E 12 aus seruus verbessert. d) danach in E 12 ein Buchstabe getilgt.

P. 35 § 2 § 2. Si quis ingenuos seruum alienum expoliauerit, mallobergo rincus modi, <DC dinarius qui faciunt> solidus xv culpabilis iudicetur.

LVIII.

35 § 4 Si quis seruum alienum battit et super XL noctis opera trigauerit, mallobergo daus, <CXX dinarius qui faciunt> solidus III culpabilis iudicetur.

LIX.

35 § 8 Si quis seruus hominem ingenuum occiserit, ipso homicida pro medietate parentibus tradatur et illa alia medietate domnus serui, si noluerit seruitutem, aut si intellexerit, de lege si obmallare potit, ut ipsa leode non soluat.

D 7

57,2 Si quis ingenuos seruum alienum expoliauerit, mal. rincus modi, sol. xv cul. iud.

D 8

Si quis ingenuus seruum alienum expoliauerit, DC den. qui f. sol. xv cul. iud.

D 9

Si quis ingenuos seruum alienum expoliauerit, mal. renchus moh, sol. xv cul. iud.

LVII.

58 SI QUIS SERUUM ALIENUM battit et super XL noctis opera trigauerit, mal. daus sol. III cul. iud.

LVII.

Si quis seruum alienum battit et super XL noctibus opera trigauerit, CXX den. qui f. sol. III cul. iud.

LVIII.

Si quis seruum alienum baptis et super XL noctis opera trigauerit, mal. dahus, sol. III cul. iud.

LVIII.^a

59 SI QUIS SERUOS HOMINEM. Ingenuum occiserit, ipso homicida pro mediaetate parentibus tradatur, et illa alia mediaetate domnus serui, si noluerit seruitutem, aut si intellexerit, de lege si obmallare potit, ut ipsa leode non soluat.

LVIII.

Si quis seruus hominem ingenuum occiserit, ipso homicida pro medietate parentibus tradatur, et alia medietate domnus serui, si noluerit seruitutem, aut si intellexerit, de lege si obmallare potest, ut ipsa leode non soluat.

LVIII.

Si quis seruus hominem inienuum occiserit^b, ipso homicida pro medietatem parentibus tradatur, et illa alia medietate domnus serui, se noluerit seruitute, aut se intellexerit, de lege se obmalare potit, et ipsa leode non soluat.

Titel 59: a) in D 7 über der Zeile nachgetragen. b) in D 9 occis auf Rasur.

§ 2. Si quis ingenuus seruum alienum expoliauerit, soledos xv culpabilis iudicetur.

D 57 § 2

LVII.

Si quis seruum alienum presumpserit battere et supra xl noctes opera tricauerit, soledos 58 III culpabilis iudicetur.

LVIII.

Si quis seruus hominem ingenuum occiserit, homicida pro medietate parentibus tradatur, 59 et dominus illius medietatem de illa leude soluatur. Si uero dominus seruitutem serui noluerit, aut si intellexerit, de lege se obmallare potest, ut ipsa leude non soluat.

E 11

E 12

E 13

E 14

E 15/16

Si quis ingenuus seruum alienum expoliauerit^e, sol. xv cl. iud.

Si^e quis ingenuus^f seruum alienum expoliauerit, sol. xv cul. iud.

Si quis ingenuus seruum alienum expoliauerit, sol. xv culp. id.

Si quis ingenuus seruum alienum expoliauerit, sol. xv cul. iud.

Si quis ingenuus 56,2 seruum alienum expoliauerit, sol. xv cul. iud.

LVII.

LVII.

LVII.

LVII.

SI QUIS SERUUM ALIENUM PRESUMPSE-
RIT battere et supra xl noctes opera tricauerit, sol. III cl. iud.

(S)i quis seruum alienum presumpserit battere et supra quadraginta noctes opera triuerit, sold. III culpabilis iudicetur.

Si quis seruum alienum presumpserit battere et super xl noctes opera tricauerit, sol. III culp. iudicetur.

Si quis seruum alienum presumpserit batere et super quadraginta noctes opera trigauerit, sol III cul. iud.

Si quis seruum 57 alienum presumpserit batere et supra xl noctes opera tricauerit, sol. III cul. iud.

LVIII.

LVIII.

LVIII.

LVIII.

SI QUIS SE-
R-
UUM HOMINEM
INGENUUM OC-
CISERIT, homici-
da pro mediaetate
parentibus tradatur
et dominus illius
medietatem de illa
leude soluatur, si
uero dominus ser-
uitutem serui nolue-
rit aut si intellexe-
rit, de lege se ob-
mallare potest, ut
ipsa leude non sol-
uat.

Si quis seruus ho-
minem ingenuum^a
occiserit, homicida
pro medietate pa-
rentibus tradatur
et dominus illius
medietatem de illa
leude soluatur. Si
uero donus seruitu-
tem serui noluerit
aut si intellexerit^d,
de lege se obmalare
potest, ut ipsa leu-
de non soluat.

Si quis seruus ho-
minem
occiserit, homicida
pro medietate pa-
rentibus tradatur,
et dominus illius
medietatem de illa
leode soluatur. Si
uero dominus serui-
tutem serui nolue-
rit, aut si intellexe-
rit, de lege se ob-
mallare potest ut
et ipsa leode non
soluat.

Si quis seruus ho-
minem ingenuum
occiserit, homicida
pro medietatem pa-
rentibus tradatur
et dominus illius
medietatem de illa
leodem soluatur; si
uero dominus ser-
uitutem serui nolue-
rit, ^esi intellexit^e,
de lege si obmallare
potest, ut ipsa leode
non soluat.

Si quis seruus ho- 58
minem ingenuum
occiserit, homicida
pro medietate^b pa-
rentibus tradatur
et dominus illius
medietatem de illa
leude soluatur, si
uero dominus ser-
uitutem serui nolue-
rit aut si intellexe-
rit, de lege ob-
mallare potest, ut
ipsa leud non sol-
uat.

e) Dieser Paragraph folgt in E 12 erst hinter Titel LX. a über der Zeile nachgetragen.

f) in E 12 aus ingenuus verbessert.

g) in E 11

Titel 58: a) in E 12 aus ingenuum verbessert. d) in E 12 aus intellexerit verbessert.

b) mediaetate E 15.

c-c) in E 14 aus sintillexit

LX.

P. 35 § 5 Si quis homo ingenuos litum alienum expoliauerit, mallobergo letus modi, (sunt dinarii MCCCC qui faciunt) solidus xxxv culpabilis iudicetur.

LXI. De quadrupedis, si hominem occiserit.

36 Si quis homo ex quolibet pecu occisus fuerit et hoc parentes illius cum testibus potuerint adprobare, dum ille dominus pecoris antea legem non adimpleuerit, medietate de ipsa leode conponat et pro illa alia medietate ipso quadrupede donet. Si enim dominus intellexerit, per lege se defendere potit, ut nihil pro ipso pecore soluat.

LXII. De uestigio minando.

37 § 1 § 1. Si quis bouem aut caballum uel quemlibet pecus in furtum perdiderit et eum, dum uestigio sequitur, consecutus fuerit usque ad tres noctis, si illi, qui eum ducit, aut emisset aut

D 7

LVIII.

60 SI QUIS HOMO INGENUOS.
Litum alienum expoliauerit, mal.
& modi,
sol. xxxv cul. iud.

D 8

LVIII.

Si quis homo ingenuus litem
alienum expoliauerit, malb. letus
modi, sunt den. MCCCC qui f.
sol. xxxv cul. iud.

D 9

LX.

Si quis homo ingenuos letum
alienum expoliat, mal. letus modi,
sol. xxx cul. iud.

LX. QUADRUPEDES, SI
HOMINEM OCCISERINT.

LX. DE QUADRUPEDIBUS,
SI HOMINEM OCCISERIT.

LXI. DE QUATROPEDIS,
SE HOMINEM OCCISERIT.

61 Si quis homo ex quolibet pecu occisus fuerit et hoc parentis illius testibus potuerint adprobare, dum ille dominus pecoris antea legem non adimpleuerit, mediaetate de ipsa leode conponat et pro illa alia mediaetate ipso quadrupede donet; si enim dominus intellexerit, per lege se defendere potest, ut nihil pro ipso pecore soluat.

Si quis homo ex quolibet pecus occisus fuerit et hoc parentes illius potuerint adprobare cum testibus, dum ille dominus pecoris antea legem non adimpleuerit, medietate de ipsa leode conponat et pro illa alia medietate ipso quadrupede donet. Si enim dominus intellexerit, per legem se defendere potest, ut nihil pro ipso pecore soluat.

Si quis homo ex quolibet peco occisus fuerit et hoc parentes illius cum testibus potuerint adprobare, dum illi dominus pecoras antea lege non adimpliuerit, medietatem de ipsa leode conponat et illa alia medietate ipso quatropede donat. Se enim dominus intellexerit, per lege salica defendere potit, ut nihil pro ipso pecore soluat.

LXI.

DE UESTIGIO MINANDO.

LXI.

DE UESTIGIO MINANDO.

LXII.

DE UESTIGIO MENANDO.

62,1 Si quis bouem aut caballum uel quemlibet pecus in furtum perdiderit et eum, dum uestigio sequitur, consecutus fuerit usque ad tres noctis, si illi, qui eum ducit, aut

Si quis bouem aut caballum uel quemlibet pecus in furtum perdiderit et eum, dum uestigio sequitur, consecutus fuerit usque ad tres noctes, si ille, qui eum ducit, aut

Si quis bouem aut caballum uel quem libet pecus in furtum perdidit et eum, dum uestigio sequitur, consecutus fuerit usque ad tris noctis, se illi, qui eum ducit, aut

LIX.

Si quis homo ingenuus litum alienum expoliauerit, soledos xxxv culpabilis iudicetur <excepto D 60 capitale et dilatura>.

LX.

Si quis homo ex quolibet pecudem occisus fuerit et hoc parentes illius <cum> testibus potuerint adprobare, dum ille dominus pecudis antea legem exinde legem non adimpleuit, medietatem de ipsa leude conponat et ipsum quadrupedem donet, eo uidelicet modo, si dominus se per legem non intellexerit defendere.

LXI.

§ 1. Si quis bouem aut caballum uel quemlibet pecus in furtum perdiderit et ipsum, dum uestigio sequitur, consecutus fuerit usque ad tres noctes, et ille, qui ipsum furtum in potestatem

E 11

LVIII.

SI QUIS HOMO INGENUUS LITUM ALIENUM expoliauerit, sol. xxxv cul. iud. ex-
cpt. capl. et dil.

E 12

(S)i quis homo ingenuus litum alienum expoliauerit, sold. xxxv culpabilis iud.

E 13

LVIII.

Si quis homo ingenuus litum alienum expoliauerit, sol. xxxv culpabilis iudicetur.

E 14

LVIII.

Si quis homo ingenuus litum alienum expoliauerit, sol. xxxv cul. iud.

E 15/16

LVIII.

Si quis homo ingenuus litum alienum expoliauerit, sol. xxx^a cul. iud.

59

LX.

SI QUIS HOMO EX QUOLIBET PECUDEM OCCISUS fuerit et hoc parentes illius cum testibus potuerint adprobare, dum ille dominus pecudis antea legem exinde legem non adimpleuit, mediaetatem de ipsa leude conponat et ipsum quadrupedem donet. Eo uidelicet modo, si dominus se per legem non intellexerit defendere.

LX.

Si quis homo ex quolibet pecudem occisus fuerit et hoc parentes illius testibus potuerint adprobare dum ille dominum pecudis antea legem exinde legem non adimpleuit, medietatem de ipsa leude conponat, et ipsum quadrupedem donet, eo uidelicet modo, si dominus se per legem non intellexerit defendere.

LX.

Si quis homo ex quolibet pecudem occisus fuerit et hoc parentes illius testibus potuerint adprobare, dum ille dominum pecudis antea legem exinde legem non adimpleuit, medietate de ipsa leude conponat, et ipsum quadrupedem donet, eum uidelicet modo, si dominus semper lege non intellexerit defendere.

LX.

Si quis homo ex quolibet^a pecudem occisus fuerit et hoc parentes illius testibus potuerint^c adprobare, dum ille dominus pecudis antea legem exinde legem non adimpleuit, medietatem^d de illa leude conponat et ipsum quadrupedem^e donet, eo uidelicet modo, si dominus semper non intellexerit defendere.

60

LXI.

SI QUIS BOUEM AUT CABALLUM UEL QUALIBET pecus in furtum perdiderit et ipsum dum uestigio sequitur consecutus fuerit usque ad tres noctes. Et ille, qui ipsum furtum in pote-

LXI.

Si quis bouem aut caballum uel quemlibet pecus in furtum perdiderit et ipsum dum uestigio sequitur consecutus fuerit usque ad tres noctes, et illum qui ipsum furtum in potestate

LXI.

Si quis bouem aut caballum uel quemlibet pecus in furtum perdiderit et ipsum dum uestigio sequitur consecutus fuerit usque ad tres noctes et illum, qui ipsum furtum in potestatem

LXI.

Si quis bouem aut caballum uel qualibet pecus in furtum perdiderit et ipsum dum uestigio sequitur consecutus fuerit usque ad tres noctes et ille, qui ipsum furtum in potestate^b

61,1

Titel 59: a) xxxv E 15.

Titel 60: a) colibet E 15. b) in E 12 Endungs-m getilgt. c) potuerunt E 15. d) mediaetatem E 15. e) quadropedem E 15. f) hier reiht E 12 LVI, 1 ein.

Titel 61: a) in E 12 aus perdiderit verbessert. b) postate E 15.

camiasset dixerit uel proclamauerit, ille, qui per uestigio sequitur, res suas per¹ tercia mano² adchramire debet.

P. 37 § 2 § 2. Si uero tres noctis exactis qui res suas querit eas inuenerit, ille, apud quem inuenitur, eas emisset aut camiasset dixerit, ei liceat adchramire.

37 § 3 § 3. Quod si ille, qui <res suas> per uestigio sequitur, res suas, quas agnoscere dicit, ille alio reclamante nec offerre <re> per¹ tercia manu² uoluerit uel solem secundum legem culcauerit, se uiolenter hoc, quod se agnoscere dicit, tollisse conuincitur, mallobergo mithio frasitho, <MCC dinarius qui faciunt> solidus xxx culpabilis iudicetur.

LXIII. De furtis caballorum.

38 § 1 § 1. Si quis caballum, qui carruca trait, furauerit, mallobergo chana zascho, <MDCCC dinarius qui faciunt> solidus XLV culpabilis iudicetur.

1) hier = pro (vgl. Register).

2) vgl. K. Rauch, ZRG Germ. Abt. LXVIII (1951) S. 27 ff. u. 36 f.

D 7

D 8

D 9

emisset aut cambiasset dixerit uel proclamauerit. Ille, qui per uestigio sequitur, res suas per tercia mano charamire^a debet.

emisset aut cambiasset dixerit uel proclamauerit, ille, qui per uestigio sequitur, res suas per tercia manu adchramire debet.

emisset aut camiasset dixerit uel proclamauerit, illi, qui per uistigio sequitur, res suas per tercia mano clamare debet.

62,2 Si uero tres noctis exactis qui res suas querit eas inuenerit, ille, apud quem inuenitur, eas emisset aut cambiasset dixerit, ei^b liceat achramire;

Si uero tres noctes exactas qui res suas querit eas inuenerit, ille, apud quem inuenitur, emisset aut cambiasset dixerit, ei liceat adchramire.

Se uero tris noctis exexactis qui res suas querit eas inuenire, illi, apud quem inuenitur, eas emisset aut camiasset dixerit, liciat mihi hachramire.

62,3 quod si ille, qui per uestigio sequitur, res suas, quas agnoscere dicit, ille alio reclamante nec offerre re per tercia manu uoluerit uel solem secundum legem calcauerit, sic uolentur hoc, quod se agnoscere dicit. Tollisse conuincitur, mal. mithio frasitho^c, sol. xxx cul. iud.

Quod si ille, qui per uestigio sequitur, res suas, quas agnoscere dicit, ille alio reclamante nec offerre re^c per tercia manu uoluerit uel solem culcauerit, se uiolenter hoc, quod se agnoscere dicit, tollisse conuincit, malb. mithio frasitho, LMCC den. qui f. sol. xxx cul. iud.

Quod se illi, qui res suas sequitur uistigio, res suas, quas agnoscere dicit, ille alio reclamante nec offerre per tercia manum uoluerit uel solem secundum legem culcauerit, se uiolenter hoc^d, quod se agnoscere dicit, tullisse conuincitur, mal. mithio frassitho^f, sol. xxx cul. iud.

LXII.

DE FORTIS CABALLORUM.

LXII.

DE FURTIS CABALLORUM.

LXIII.

DE FURTIS CABALLORUM.

63,1 Si quis caballum, qui carruca trait, furauerit, mal. channas zascho, sol. XLV cul. iud.

Si quis caballum, qui carruca trahit, furauerit, malb. cana zascho, LMCCC den. qui f. sol. XLV cul. iud.

Si quis caballum, qui carruca trait, furauerit, mal. chan zascho, sol. XLV cul. iud.

Titel 62: a) in D 7 aus caramire verbessert. b) in D 7 aus e verbessert. c) in D 8 über der Zeile nachgetragen. d) in D 9 über der Zeile nachgetragen. e) in D 7 aus frasitho verbessert. f) srassitho (D 9) Holder.

habet, dixerit se aut comparasset aut concamiasset, tunc licet ei, qui per uestigio sequitur, res suas per tercia manu adframire.

D

§ 2. Si uero tres noctes transactas res suas quaesierit et eas inuenerit, et ille, apud quem inueniuntur, eas dixerit se aut comparasse aut concamiasse, tunc ipsas ei liceat adframire; quod si ille, qui ipsum furtum per uestigio sequitur, res suas, quas agnoscere dicit, alio reclamante per tercia manu adframire noluerit uel solem secundum legem culcauerit et uiolenter hoc, quod se agnoscere dicit, tulerit, soledos xxx culpabilis iudicetur. 62 §§ 2-3

LXII. De furtis caballorum.

§ 1. Si quis caballum, qui carruca trahit, furauerit, soledos xlv culpabilis iudicetur. 63 § 1

E 11

E 12

E 13

E 14

E 15/16

statem habet, dixerit se aut comparasset, aut concamiasset, tunc licet, ei, qui per uestigio sequitur, res suas per tercia manu adframire;

si uero tres noctes trasactas res suas quaesierit et eas inuenerit, et ille, apud quem inueniuntur, eas dixerit se aut comparasse aut camiasse, tunc ipsas ei liceat adframire; quod si ille, qui ipsum furtum per uestigio sequitur, res suas, quas agnoscere dicit, alio reclamante per tercia manu adframire noluerit uel solem secundum legem culcauerit et uiolenter hoc, quod se agnoscere dicit, tulerit, sol. xxx cul. iud.

habet, dixerit se aut comparasse aut concamiasse, tunc licet ei, qui per uestigio sequitur, res suas per tercia manu adframire.

si uero tres noctes transactas res suas quesierit et eas inuenerit, et ille, apud quem inueniuntur, eas dixerit se aut comparasse aut concamiassæ, tunc ipsas ei liceat adframire; quod si ille, qui ipsum furtum per uestigio sequitur, res suas, quas agnoscere dicit, alo reclamante per tertiam manum adframire noluerit uel solem secundum legem culpauerit et uiolenter hoc, quod se agnoscereⁿ dicit, tulerit, sol. xxx culpabilis iud.

habet dixerit se aut comparasse aut concamiasse, tunc licet ei, qui per uestigio sequitur, res suas ^dper tercia^d manu afframire^e.

Si uero tres noctes transactas res suas quaesierit et eas inuenerit, et ille, apud quem inueniuntur, eas se dixerit aut comparasse aut concamiasse, tunc ipsas ei licet afframire^d; quod si ille, qui ipsum furtum per uestigio sequitur, res suas, quas agnoscere dicit alio reclamante^k ^lper tercia^l manu afframire^m noluerit uel solem secundum legem calcauerit et uiolenter hoc, quod se agnoscere dicit, tulerit, sol. xxx culpabilis iudicetur.

habet, dixerit se aut comparasse aut concamiasset, tunc licet ei, qui per uestigium sequitur, res suas per tercia mane aframire;

si uero tres noctes transactas res suas quesierit et eas inuenerit, et ille, aput^h quem inueniuntur, eas dixerit se aut comparasset aut concamiasset, tunc ipsas ei liciat aframire; quod si ille, qui ipsum furtum per uestigium sequitur, res suas, quas agnoscere dicit alio reclamante per tercia mane aframire noluerit uel solem secundum legem calcauerit et uiolenter hoc, quod se agnoscere dicit, tulerit, sol. xxx cul. iud.

habet, dixerit se aut comparasset aut concamiasset^c. Tunc licet ei, qui per uestigio sequitur, res suas per tercia manu adframire;

si uero tres^f noctes transactas res suas quesierit^g et eas inuenerit, et ille, apud quem inueniuntur, eas dixerit se aut comparasse aut concamiasse, tunc ipsas ei liceat adframire. Quod si ille, qui ipsum furtum per uestigio sequitur, res suas, quas agnoscere dicit, alio reclamante per tercia manu adframire noluerit uel solue secundum legem culcauerit et uolenter hoc, quod se agnoscere dicit, tulerit, sol. xxx culp. iudc.

61,2

LXII.

DE FURTIS CABALLORUM.

Si quis caballum, qui carruca trahit, furauerit, sol. xlv cl.

LXII.

DE FURTIS CABALLORUM.

Si quis caballum, qui carruga trahit, furauerit, sol. xlv c. id.

LXII.

DE FURTIS CABALLORUM.

Si quis caballum, qui carruca trahit, furauerit, sol. xlv cul. iud.

LXI^a.

Si quis caballum, qui carruca^b trait^c, furauerit, sol. xlv cul. iud.

62,1

c) concamiasse E 15. d-d) in E 13 aus pertia verbessert. e) in E 13 aus aframire verbessert. f) tes E 15. g) quesierit E 15. h) in E 14 aus apud verbessert. i) in E 13 aus aframire verbessert. k) in E 13 aus remante verbessert. l-l) in E 13 aus pertia verbessert. m) in E 13 aus aframire verbessert. n) in E 12 aus agnos verbessert.

Titel 62: a) LXII. DE FURTIS CABALLORUM E 15. b) caruca E 15. c) trahit E 15.

- P. 38 § 2 § 2. Si quis admissario ad homine Franco furauerit, mallobergo uuadreto, <MDCCC dinarius qui faciunt> solidus XLV culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.
- 38 § 5 § 3. Si quis admissario cum grege ad XII equas furauerit, mallobergo uuadreto, <MMD dinarius qui faciunt> solidus LXII semis culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.
- 38 § 9 § 4. Si quis poletrum furauerit, mallobergo uuadreto, <(MCC dinarius qui faciunt)> solidus xxx culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.
- 38 § 8 § 5. Si quis poletrum annuculum furauerit, mallobergo nabohot, <DC dinarius qui faciunt> solidus xv culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.
- 38 § 10 § 6. Si quis iumenta aliena trabatterit et euaserit, mallobergo sitabahim, <DC dinarius qui faciunt> solidus xv culpabilis iudicetur.
- 38 § 10 § 7. <Et> si exinde mortua fuerit, mallobergo sitabahim, <(MCC)C dinarius qui faciunt> solidus xxx culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.

D 7

D 8

D 9

- | | | | |
|------|--|---|--|
| 63,2 | Si quis admissario ad homine franco furauerit, mal. uuadreto, sol. XLV cul. iud. excep. cap. et dela. | Si quis admissario ad homine franco furauerit, malb. uuadreto, IMDCCC dn. ^a qui f. sol. XLV cul. iud. | Si quis amissario ad homine franco furauerit, mal. uuad retho, sol. XLV cul. iud. excep. capl. et dl. |
| 63,3 | Si quis admissario cum grege usque ad duodecem aequas furauerat, mal. uuadreto, sol. LXII ^c .s cul. iud. excep. cap. et dela. | Si quis admissarium cum grege usque ad XII equis furauerit, malb. uuadreto, IIMD d. ^b qui f. sol. LXII.s cul. iud. excep. cap. et dil. | Si quis admissario cum gregem usque ad XII equas furauerit, mal. uuad retho, sol. LXII.s cul. iud. excep. capl. et dl. |
| 63,4 | Si quis polletrum furauerit, mal. uuadreto, sol. xxx cul. iud. excep. cap. et del. | Si quis po- | Si quis puletrum furauerit, mal. uuadretho, sol. xxx cul. iud. excep. cap. et dl. |
| 63,5 | Si quis poletrum annuculum furauerit, mal. nabohot, sol. xv cul. iud. excep. cap. et dl. | ledrum annuculum ^d furauerit, DC den. qui f. sol. xv cul. iud. | Si quis pulletrum annuculum furauerit, mal. nabohot, sol. xv cul. iud. excep. capl. et dl. |
| 63,6 | Si quis iumenta aliena trabatterit, ut euaserit, mal. sitabaim, sol. xv cul. iud. | Si quis iumentum alienum trabatterit, aut euaserit, malb. sitabahim, DC den. qui f. sol. xv cul. iud. | Si quis iumenta aliena trabatterit et euaserit, mal. sithabahun, sol. xv cul. iud. |
| 63,7 | Si exinde mortua fuerit, mal. sitabaim, sol. xxx cul. iud. excep. cap. et dela. | Et si exinde mortua fuerit, malb. sitabahim, DC den. qui f. sol. xv excep. cp. et d. ^e clp. iud. ^e . | se exinde mortua fuerit, mal. si thabahim, sol. xxx cul. iud. excep. capl. et dl. |

Titel 63: a) in D 8 über der Zeile nachgetragen. b) in D 8 über der Zeile nachgetragen. c) in D 7 aus LXI verbessert. d) in D 8 aus anniculum verbessert. e-e) in D 8 am Rande nachgetragen.

§ 2. Si quis admessarium ad hominem Francum furauerit, soledos XLV culpabilis iudicetur *D 63 § 2* excepto capitale et dilatura.

§ 3. Si quis admessarium cum grege usque XII iumenta furauerit, soledos LXII semis culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura. *63 § 3*

§ 4. Si quis poletrum furauerit, soledos XXX culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura. *63 § 4*

§ 5. Si quis anniculum furauerit, soledos xv culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura. *63 § 5*

§ 6. Si quis iumenta aliena trabattenuerint et euaserint, soledos xv culpabilis iudicetur. *63 § 6*

§ 7. Si exinde mortua fuerint, soledos xxx culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura. *63 § 7*

E 11

E 12

E 13

E 14

E 15/16

Si quis admessarium ad hominem francum furauerit, sol. XLV cl.

Si quis emissarium ad^e hominem francum furauerit, sol. XLV cul. iud. excep. cap. et dil.

Si quis admessarium ad hominem francum furauerit, sol. XLV c. id. excepto capitale et dilatura.

Si quis admissarium ad hominem francum furauerit, sol. XLV cul. iud. excep. cap. et dil.

^dSi quis admessarium ad hominem francum furauerit, sol. XLV cul. iud. excepto capl. et dil. *62,2*

Si quis admessarium cum grege usque XII iumenta furauerit, sol. XLII.s cul. iud.

Si quis ^fad emissarium^f cum grege usque duodecim iumenta furauerit, sol. LXII.s cul. iud. excep. cap. et dil.

Si quis admessarium cum grege usque XII iumenta furauerit, sol. LXII cul. iud. excep. cap. et dil.

Si quis admissarium cum grege usque duodecim iumenta furatus fuerit, sol. LXII.s cul. iud. excep. cap. et dil.

Si quis admessarium cum grege usque XII iumenta furauerit, sol. LXII^g cul. iud. excep. cap. et dil. *62,3*

Si quis poletrum furauerit, sol. xxx cul. iud.

Si quis poletrum furauerit, sol. xxx cul. iud. excep. cap. et dil.

Si quis poledrum furauerit, sol. xxx cul. iudicetur exc. cp. et d.

Si quis polletrum furauerit, sol. xxx cul. iud. excep. cap. et dil.

Si quis poletero^h furauerit, sol. xxx cul. iud. *62,4*

Si quis agniculum furauerit, sol. xv cul. iud.

Si quis anniculum furauerit, sol. xv cl. id. excep. cp. et d(il).

Si quis anniculum furauerit, sol. xv cul. iud. excep. cap. et dil.

Si quis anniculum furauerit, sol. xv cul. iud. excep. cap. et dil.

62,5

Si quis iumenta aliena trabatte uenerint et euaserint, sol. xv cl.

Si quis iumenta aliena trabata tenuerint et euaserint, sol. xv cul. iud.

Si quis iumenta aliena trabattenuerint et euaserint, sol. xv cul. iud.

Si quis iumenta aliena trabatenuerint et euaserint, sol. xv cul. iud. exc.

Si quis iumenta aliena trabateⁱ uenerint et euaserint, sol. xv cul. iud.; *62,6*

Si exinde mortuas fuerint, sol. xxx cul. iud. excepto capl. et dil.

exinde mortua fuerint^k, sol. xxx cul. iud. excep. cap. et dil.

Si exinde mortuas fuerint, sol. xxx cul. id. exc. cp. et d.

Si exinde mortuas fuerint, sol. xxx cul. iud. excep. cap. et dil.

si exinde mortua fuerint, sol. xxx cul. iud. excep. capl. et dil. *62,7*

d-d) in E 16 doppelt. e) in E 12 über der Zeile nachgetragen. f-f) in E 12 aus admissarium verbessert, dahinter hominem gestrichen. g) LXII s E 15. h) so auch E 15. i) trabatae E 15. k) in E 12 aus fuerit verbessert.

LXIV. De caballo alieno extra permisso domini sui ascenso uel excurtato aut excorticato.

- P. 23* § 1. Si quis caballum alienum extra consilium domini sui ascenderit aut caballicauerit, mallobergo leodardi, in alia mente borio sito, <MCC dinarius qui faciunt> solidus xxx culpabilis iudicetur.
- 38 § 14* § 2. Si quis caballum alienum excurtauerit, mallobergo leodardi, <CXX dinarius qui faciunt> solidus III culpabilis iudicetur.
- 65 § 1* § 3. Si quis caballum mortuum sine permisso domini sui excorticauerit, mallobergo leodardi, <CXX dinarius qui faciunt> solidus III culpabilis iudicetur.

LXV. De plagiatoribus.

- 39 § 1* Si quis mancipium alienum sollicitauerit, mallobergo theolasina, <DC dinarius qui faciunt> solidus xv culpabilis iudicetur.

D 7

LXIII. DE CABALLO ALI-
ENO EXTRA PERMISSO
DOMINI SUI ASCENSO
UEL EXCURTATO.

- 64,1* Si quis caballum alienum extra consilium domini sui ascenderit aut caballicauerit, mal. leodardo, in alia mente borio sito, sol. xxxv cul. iud.
- 64,2* Si quis caballum alienum excurtauerit, mal. leodardo, sol. III cul. iud.
- 64,3* Si quis caballum mortuum sine permisso domini sui excorticauerit, mal. leodardo, sol. III cul. iud.

D 8

LXIII. DE CABALLO
EXTRA PERMISSUM
DOMINI SUI ASCENSO
UEL EXCURTATO AUT
EXCORTICATO.

- Si quis caballum alienum extra consilium domini sui ascenderit aut caballicauerit, malb. leudi., in alia mente briosito, IIICC den. qui f. sol. xxx cul. iud.
- Si quis caballum alienum excurtauerit^b, malb. leod., cxx den. qui f. sol. III cul. iud.
- Si quis caballum mortuum sine permisso domini sui excorticauerit, mal. leud., cxx dn.^c qui f. sol. III cul. iud.
- LXIII. DE PLAGIATORIBUS.
- Si quis mancipium alienum sollicitauerit, malb. theolasina, DC den. qui f. sol. xv cul. iud.

D 9

LXIII. DE CABALLO ALI-
ENO EXTRA PERMISSO
DOMINI SUI ASCENSO
UEL SCURTATO AUT
DECODATO.

- Si quis caballum alienum extra consilio domini sui ascenderit^a aut caballicauerit, mal. leodardi, in alia mente borio sitho, sol. xxx cul. iud.
- Si quis caballum alienum scurtauerit, mal. leodardi, sol. III cul. iud.
- Si quis caballum mortuum sine permisso domini sui decodauerit, mal. leodardi, sol. III cul. iud.
- LXV. DE PLAGIATORIBUS.
- Si quis mancipio alieno sollicitauerit, mal. theolasina, sol. xv cul. iud.

Titel 64: a) ascenderit (D 9) Hessels. b) in D 8 aus excortauerit verbessert. c) in D 8 über der Zeile nachgetragen.

LXIII.

§ 1. Si quis caballum alienum extra consilium domini sui ascenderit aut caballicauerit, *D 64 § 1*
soledos xxx culpabilis iudicetur.

§ 2. Si quis caballum alienum excurtauerit, soledos III culpabilis iudicetur. *64 § 2*

§ 3. Si quis caballum mortuum sine permissum domini sui excorticauerit, soledos III cul- *64 § 3*
pabilis iudicetur (excepto capitale et dilatura).

LXIV.

Si quis mancipium alienum sollicitauerit, soledos xv culpabilis iudicetur. *65*

<i>E 11</i>	<i>E 12</i>	<i>E 13</i>	<i>E 14</i>	<i>E 15/16</i>
LXIII.		LXIII.	LXIII.	LXII ^a . DE FVRTIS CABALLORVM
SI QUIS CA- BALLUM ALIE- NUM EXTRA CONSILIUM do- mini sui ascenderit aut cabalgauerit, sol. xxx cul. iud.	(S) i quis cabal- lum alienum extra consilium domini sui ascenderit aut caballicauerit, sol. xxx cul. iud.	Si quis caballum alienum extra con- siliu domini sui ascenderit aut ca- ballicauerit, sol. xxx culp. iud.	Si quis caballum alienum extra con- siliu domini sui ascenderit aut ca- ballicauerit, sol. xxx cul. iud.	Si quis caballum <i>63,1</i> alienum extra con- siliu domini sui ascenderit aut ca- ballicauerit, sol. xxx cul. iud.;

Si quis caballum alienum excurtaue- rit, sol. III cl. iudct.	Si quis caballum alienum excurtaue- rit, sol. III cl. iud.	Si quis caballum alienum excurtaue- rit, sol. III culpabi- lis iudicetur.	Si quis caballum alienum excurtabe- rit, sol. III cul. iud.	si quis caballum <i>63,2</i> alienum excurtaue- rit, sol. III cul. iud. ^c
--	--	--	---	--

LXII(I)^b.

Si quis caballum mortuum sine per- missum domini sui excurtauerit, sol. III cul. iud. excepto capl. et dil.	Si quis caballum mortuum sine per- missum domini sui excorticauerit, sol. III cl. iud.	Si quis caballum mortuum sine per- missa ^e domini sui excorticauerit, sol. III culpabilis iudi- cetur.	Si quis caballum mortuum sine per- missum domini sui excurtaberit, sol. III cul. iud.	Si quis caballum <i>63,3</i> mortuum sine per- missi domini sui excurtauerit, sol. III cul. iud.
--	--	--	---	--

LXIII^d.

LXIII.		LXIII	LXIII.	LXV ^a .
SI QUIS MAN- CIPIMUM ALIE- NUM ALIENUM sollicitauerit, sol. xv cul. iud.	Si quis mancipi- um alienum sollicitauerit, sol. xv cul. iud.	Si quis mancipi- um alienum sollicitauerit, sol. xv culp. iud.	Si quis mancipi- um alienum sollicitauerit, sol. xv cul. iud.	Si quis mancipi- um alienum sollicitauerit, sol. III ^b cul. iud. <i>64</i>

Titel 63: a) LXIII E 15. b) fehlt E 15. c) fehlt E 15. d) fehlt E 15. e) in E 13 aus per-
missum verbessert.

Titel 64: a) LXIII E 15. b) xv E 15.

LXVI.

- P. 39 § 2 § 1. Si quis seruus alienus furatus fuerit et ipse trans mare fuerit ductus et ibidem a domino suo peruentus fuerit et ipsi, qui in patria aliena placatus est, in mallo publico nominauerit, <et> tres testes ibidem collegere debet. Iterum cum seruus ipse detrans mare fuerit reuocatus, in alio mallo iterum nominare debet et ibi tres testes debet collegere edonius; ad tercio uero mallo similiter faciat, ut nouem testes iurent, quod seruuum ipsum equaliter per totus tres mallus super plagiatozem dicere audissent, sic postea, qui eum plagauit, hoc est uuargauerit¹, mallobergo malo uieridario, <MCCCC dinarius qui faciunt> solidus xxxv culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.
- 39 § 2 § 2. Qui confessio serui usque ad tres plagiatozes ascendit, sed eam tamen racione, ut nomina hominum uel uillarum equaliter per totus tres mallus debeat nominare.

1) vgl. Franz Beyerle, *Das Entwicklungsproblem im german. Rechtsgang* (1915) S. 233 Anm. 62.

D 7

LXV.

66,1 SI QUIS SERUUS ALIENUM furatus fuerit et ipsetrans mare fuerit ductus et ibidem domino suo peruentus fuerit et ipsi, qui in patria aliena placatus est, in mallo publico nominauerit, trestestes ibidem collegere debet. Iterum cum seruis ipse detrans mare fuerit reuocatus, in alio mallo iterum minare debet et ibi tres testes debet collegere. Edonius a tercio uero mallo similiter faciat, ut nouem testes iurent, quod seruuum ipsum equaliter per totus tres mallus super plagiatozem dicere audissent, sic postea, qui eum plagauit, hoc est uuargauerit, mal. malo ui eridario, sol. xxxv cul. iud. excep. cap. et dla.

D 8

LXV.

Si quis seruus alienus furatus fuerit et ipse trans mare fuerit ductus et ibidem a domino suo peruentus fuerit et ipse, qui in patria aliena placatus est, in mallo publico nominauerit et tres testes ibidem colligere debet. Iterum cum seruus ipse detrans mare fuerit reuocatus, in alio mallo iterum nominare debet et ibidem tres testes debet colligere idoneus. Ad tertio uero mallo similiter faciat. Ut nouem testes iurent, quod seruuum ipsote qualiter per totus tres mallus super plagiatozem dicere audissent. Sic postea, qui eum plagauit, hoc est uuargauit, malb. inalo uieridario, MCCCC den. qui f. sol. xxxv cul. iud. excep. cap. et dil.

D 9

LXVI.

Si quis seruus alienus furatus fuerit et ipse trans mare fuerit ductus et ibidem ad dominum suum preuentus fuerit et ipsi, qui in patria alieno placatus, in mallo puplico nomenauerit, III testes ibidem collegere debet. Iterum cum seruus ipsi detrans mare fuerit reuocatus, in alio mallo nomenare debet et ibi tris testis debet collegere edonius; ad tercio uero mallo similiter faciat, et nouem testes iurent, quod seruuum ipsum equaliter per totus tris mallus super^a plagiatozem dicere audissent, sic postia, qui eum placauit, hoc est uuargauerit, mal. mallo uie ridario, sol. xxxv cul. iud. excep. cap. et dl.

66,2 Qui confessio serui usque ad tres plagiatozes ascendit, sed eam tamen racionem, ut nomina hominum uel uillarum equaliter per tres totus mallus debeat nominare.

Qui confessio serui usque ad tres plagiatozes ascendit. Sed eam tamen racionem, ut nomina hominum uel uillarum equaliter per totus tres mallos debeat nominare.

Qui confessio serui usque ad III plagiatoris ascendit, sed eam tamen racione, ut nomina hominum uel uillarum equaliter per III mallus dibiater nomenare.

Titel 66: a) in D 9 su über der Zeile nachgetragen.

LXV.

D

Si quis seruus alienus furatus fuerit et trans mare ductus et ibidem a domino suo inuentus fuerit et ipse, qui in patria aliena plagiatus uel uenditus est, in mallo publico nominauerit, tres testes ibidem colligere debet. Iterum cum seruus ipse de transmarina fuerit reuersus, in alio mallo iterum nominare debet et ibi tres testes debet colligere idoneos; similiter in tercio mallo faciat, ut nouem testes iurent, quod ipsum seruum aequaliter per totos tres mallos <debeat nominare> super plagiatores dicere audissent; ea tamen ratione, ut nomina hominum uel uillarum aequaliter per totos tres mallos debeat nominare. Sic postea, qui eum plagiauit, hoc est uargauerit, soledos xxxv culpabilis iudicetur.

66 §§ 1-2

E 11

E 12

E 13

E 14

E 15/16

LXV.

LXV.

LXV.

LXVI^a.

SI QUIS SERUUS ALIENUS FURATUS FUERIT et trans mare ductus et ibidem a domino suo inuentus fuerit et ipse, qui in patria aliena plagatus uel uinditus est, In mallo publico nominauerit, tres testes ibidem colligere debet. Iterum cum seruus ipse de transmarina fuerit reuersus in alio mallo, Iterum nominare debet et ibi tres testes debet colligere idoneos, similiter in tercio mallo faciat, ut nouem testes iurent, quod ipsum seruum aequaliter pro totos tres mallos super plagiatores dicere audissent. Ea tamen ratione, ut nomina hominum uel uillarum aequaliter per totos tres mallos debeat nominare, sic postea, qui eum placauit, hoc est uargauerit, sol. xxxv.

(S)i quis seruus alienus furatus fuerit et trans mare ductus et ibidem a domino suo inuentus fuerit et ipsae, qui in patria aliena plagiatus uel^b uenditus est in mallo publico nominauerit, tres testes ibidem colligere debet; iterum cum seruus ipse de transmarina fuerit reuersus, in alio mallo iterum nominare debet et ibidem tres testes debet colligere idoneos; similiter in tercio mallo faciat, ut nouem testes iurent, quod ipsum seruum aequaliter per totos tres mallos super plagiatores dicere audissent. Ea tamen ratione, ut nomina hominum uel uillarum aequaliter per totos tres mallos debeat nominare. Sic postea, qui eum plagiauit, hoc est uargauerit, sold. xxxv culpabilis iudicetur.

Si quis seruus alienus furatus fuerit, et trans mare ductus et ibidem a domino suo inuentus fuerit et ipse qui in patria aliena plagiatus uel uenditus est in mallo publico nominauerit, III testes ibidem colligere debet. Iterum cum seruus ipse de transmarina fuerit reuersus, in alio mallo iterum nominare debet, et ibi tres testes debet colligere idoneos. Similiter in tercio mallo faciat, ut nouem testes iurent, quod ipsum seruum aequaliter per totos tres mallos super plagiatores dicere audisset. Ea tamen ratione, ut nomina hominum uel uillarum aequaliter per totos III mallos debeat nominare; sic postea qui eum plagiauit hoc est uargauerit, sol. xxx c. id.

Si quis seruus alienus furatus fuerit in trans mare ductus et ibi a domino suo inuentus fuerit et ipse, qui in patria aliena plagiatus uel uinditus est, in mallo publico nominauerit, tres testes ibidem colligere debet. Iterum cum seruus ipse detransmarina fuerit reuersus in alio mallo. Iterum nominare debet et ibi tres testes debet colligere; similiter in tercio mallo faciat, ut nouem testes iurent, quod ipsum seruum aequaliter per totos tres mallos super plagiatores dicere audisset, ea tamen rationem, ut nomina hominum uel uillarum aequaliter per totos tres mallos debeat nominare, sic postea, qui eum plagiauit, hoc est uargauerit, sol. xxxv cul. iud.

Si quis seruus alienus furatus fuerit et trans mare ductus et ibidem a domino suo inuentus fuerit et ipsi, qui in patria aliena plagiatus uel uenditus^c est, in mallo publico nominauerint, tres testes ibidem colligere debet^d, iterum cum seruus ipse transmarina fuerit reuersus in alio mallo iterum nominare debet et ibidem III testes^e debet colligere idoneos, similiter in tercio mallo faciat, ut nouem testes iurent, quod ipsum seruum equaliter^f pro totos tres mallos debeat nominare super plagiatores dicere audissent, ea tamen ratione, ut nomina hominum uel uillarum equaliter^g per totos tres mallos^h debeat nominare, sic postea, qui eum plagiauit, hoc est uargauerit, sol. xxxv cul. iud.

Titel 65: a) LXV E 15. b) in E 12 hat das I einen Abkürzungsstrich. c) uinditus E 15. d) in E 16 aus debent verbessert. e-e) trétestes E 15. f) aequaliter E 15. g) aequaliter E 15. h) mallus E 15.

LXVII.

P. 39 § 3 Si quis hominem ingenuum plagauerit uel uindederit, mallobergo frio falcino, <VIII^M dinarius qui faciunt> solidus CC culpabilis iudicetur.

LXVIII.

- 40 § 1 § 1. Si quis seruus in furtum fuerit inculpatus, si talis fuerit causa, unde ingenuos solidus XV componere debeat, seruus super scamno tensus CXX ictus accipiat.
- 40 § 2 § 2. Si uero, antequam torquatur, fuerit confessus et ei cum domino suo conuenerit, solidus III pro dorsum ipsius serui accipiat, capitale domino serui reddat.
- 40 §§ 3-4 § 3. Si tamen maior culpa fuerit, unde ingenuos solidus XXXV soluere debeat, similiter seruus CXX ictus accipiat; et si confessus non fuerit illi qui eum torsit, si adhuc ipsum seruum

D 7

LXVI.

67 SI QUIS HOMINEM INGENUUM plagauerit uel uindederit, mal. frio falcino, sol. CC cul. iud.

D 8

LXVI.

Si quis hominem ingenuum plagauerit uel uendiderit, malb. frio falcino, VIII^M den. qui f. sol. CC cul. iud.

D 9

LXVII.

Si quis hominem ingenuum placauerit uel uindediret, mal. frio falcino sol. CC cul. iud.

LXIII.

68,1 Si quis seruus in furtu fuerit inculpatus, si talis fuerit causa, unde ingenuos sol. XV componere debeat, seruus super scamno tensus CXX ictus accipiat.

LXVII.

Si quis seruus in furtum fuerit inculpatus, si talis fuerit causa, unde ingenuus sol. XV componere debeat^a, seruus super scamno tensus CXX ictus accipiat.

LXVIII.

Si quis seruus in furtum fuerit inculpatus, se talis fuerit causa, unde inienuos sol. XV componere dibiatur, seruus super scamnum tensus CXX ictus accipiat.

68,2 Si uero, antequam torquatur, fuerit confessus et ei cum domino suo conuenerit, sol. III pro dorsum ipsius serui accipiat, capitl. domino serui reddat^b.

Si uero, antequam torquatur, fuerit confessus et ei cum domino suo conuenerit, sol. III pro dorsum ipsius serui accipiat, cap. dominus serui reddat.

Se uero, antequam torquatur, fuerit confessus et ei cum domino suo conueneret, sol. III pro dorso suo ipsius serui accipiat, capl. domino suo serui redat.

68,3 Sitamen maior culpa fuerit, unde ingenuos sol. XXXV soluere debeat, similiter seruus CXX ictus accipiat; et si confessus non fuerat illi qui eum torsit, si adhuc ipsum seruum torquaere uoluerit, et no-

Si tamen maior culpa fuerit, unde ingenuus sol. XXXV soluere debet, similiter seruus CXX ictus accipiat; et si confessus non fuerit illi qui eum torsit, si adhuc ipsum seruum torquere uoluerit, et no-

Si tamen maior culpa fuerit, unde ingenuos sol. XXXV soluere dibiatur, similiter seruus CXX ictus accipiat; et se confessus non fuerit illi qui eum torsit, se adhuc ipsum seruum torquere uoluerit, et no-

Titel 68: a) in D 8 aus debet verbessert. b) in D 7 anscheinend aus reddat verbessert.

LXVI.

Si quis hominem ingenuum plagiauerit uel uindiderit, soledos CC culpabilis iudicetur. D 67

LXVII.

§ 1. Si quis seruus in furto fuerit inculpatus, si talis fuerit causa, unde ingenuus soledos 68 § 1 xv componere debeat, seruus super scamno tensus CXX ictus accipiat.

§ 2. Si uero, antequam torqueatur, fuerit confessus et ei cum domino suo conuenerit, soledos 68 § 2 III pro dorsum ipsius serui accipiat, capitalem dominus serui reddat.

§ 3. Si tamen maior culpa fuerit, unde ingenuus soledos xxxv soluere debeat, seruus CXX 68 §§ 3-4 ictus accipiat; et si in ipso supplicio fuerit confessus, aut castretur aut soledos VI reddat, et

E 11

E 12

E 13

E 14

E 15/16

LXVI.

LXVI.

LXVI.

SI QUIS HOMI-
NEM INGENU-
UM PLAGIAUE-
RIT uel uindiderit,
sol. CC cupl. iudct.

Si quis hominem
ingenuum plagiaue-
rit uel uindiderit,
sold. CC cul. iud.

Si quis hominem
ingenuum plagiaue-
rit^a uel uindiderit,
sol. CC c. id.

Si quis hominem
ingenuum plagiaue-
rit uel uindiderit,
sol. CC cul. iu.

Si quis hominem 66
ingenuum placau-
erit uel uindiderit^b,
sol. CC cul. iud.

LXVII.

LXVII.

LXVII.

LXV^a.

SI QUIS SER-
UOS IN FURTO
FURAUERIT In-
culpatus, si talis
fuerit causa, unde
ingenuus sol. xv cl.
componere debet,
seruus super scamno
tensus CXX ictus
accipiat.

(S)i quis seruus in
furto furauerit in-
culpatus, si talis
fuerit causa, unde
ingenuus sol. xv
componere debeat,
seruus super scam-
no tensus CXX ictus
accipiat;

Si quis seruus in
furto fuerit incul-
patus, si talis fuerit
causa, unde inge-
nuus sol. xv con-
ponere debeat, ser-
uus super scamno
tensus CXX ictus
accipiat.

Si quis seruus in
furto furauerit in-
culpatus, si talis
fuerit causa, unde
ingenuus sol. xv
componere debeat,
seruus super scam-
no tensus CXX iec-
tus accipiat;

Si quis seruus in 67,1
furto fuerit^b incul-
patus, si talis fuerit
causa, unde inge-
nuus sol. xv con-
ponere debeat, ser-
uus super scamno
tensus CXX ictus
accipiat.

Si uero ante-
quam torqueatur
fuerit confessus et
ei cum domino suo
conuenerit, sol. III
pro dorsum ipsius
serui accipiat, capl.
dominus serui red-
dat;

si uero ante-
quam torqueatur
fuerit confessus et
ei cum domino suo
conuenerit, sol. III
pro dorsum ipsius
serui accipiat, capi-
talem dominus serui
reddat;

Si uero ante-
quam torquatur
fuerit confessus, et
ei cum domino suo
conuenerit, sol. III
pro dorsum ipsius
serui accipiat, capi-
talem dominus serui
reddat.

si uero ante-
quam torquatur
fuerit confessus et
ei cum domino suo
conuenerit, sol. III
pro dorsum ipsius
serui accipiat, capi-
talem dominus serui
reddat.

Si uero ante- 67,2
quam torqueatur
fuerit confessus et
ei cum domino suo
conuenerit, sol. III
pro dorsum ipsius
serui accipiat, capl.
dominus seruo red-
dat;

Si tamen maior
culpa fuerit, unde
ingenuus sol. xxxv
soluere debeat, ser-
uus CXX ictos acci-
piat, et si in ipso
supplicio fuerit con-
fessus, aut castre-
tur aut sol. VI red-

si tamen maior
culpa fuerit, unde
ingenuus sed xxxv
sol. debeat, SeR-
uus^c centum uiginti
ictus accipiat et si in
ipso supplicio fuerit
confessus aut ca-
stretur aut sol. VI

Si tamen maior
culpa fuerit, unde
ingenuus sol. xxxv
soluere debeat, ser-
uus CXX ictus acci-
piat, et si in ipso
supplicio fuerit con-
fessus aut castra-
tur aut sol. VI red-

Si tamen maior
culpa fuerit, unde
ingenuus sol. xxxv
soluere debeat, ser-
uus CXX iactus acci-
piat, et si in ipso
supplicio fuerit con-
fessus, aut castre-
tur aut sol. VI red-

si tamen maior 67,3
culpa fuerit, unde
ingenuus sol. xxxv
soluere debeat, ser-
uus CXX ictos acci-
piat, et si in ipso
supplicio fuerit con-
fessus, aut castre-
tur aut sol. VI red-

Titel 66: a) in E 13 aus placauerit verbessert. b) uindiderit E 15.

Titel 67: a) LXVII E 15. b) in E 15 aus furauerit verbessert. c) in E 12 aus Secuus verbessert.

torquere uoluerit, et nolente domino, pignus dominus serui dare debeat; et si postea ipsi seruus ad maioribus suppliciis tradatur et si confessus fuerit, nihil super domino credatur; ipsi uero illum seruuum erit habiturus, qui eum torsit; dominus serui, unde iam pignus accipit, precium pro suo seruo accipiat.

P. 40 § 4 § 4. Si uero infra prioribus suppliciis, id est cxx ictus, fuerit confessus, aut castretur aut solidus vi reddat; dominus uir¹ serui capitale restituat requirentes.

40 §§ 5 u. 9 § 5. Si iam uero in maiore crimine fuerit inculpatus, unde ingenuos xlv solidus componere debuerit, dominus serui, si eum non presentauerit, ad ipso numero eum teneatur, ut ipsum numerum reddat et capitale in locum restituat.

1) aus uero entstellt; vgl. A 2.

D 7

lente domino, pignus dominus serui dare debeat; et si postea ipsi seruus ad maioribus suppliciis tradatur et si confessus fuerit, nihil super^c domino credatur; ipsi uero illum seruuum erit habiturus, qui eum torsit; dominus serui, unde iam pignus accipit, precium pro suo seruo accipiat.

68,4 Si uero infra prioribus subpliciis, id est cxx ictus, fuerit confessus, aut castretur aut sol. vi reddat; dominus uir serui culpl. restituat requirentes;

68,5 se iam uero in maiorem crimine fuerit inculpatus, unde ingenuos xlv sol. componere debuerit, dominus serui, si eum non presentauerit, ad ipso numerum eum teneatur, ut ipsum numerum reddat et capitl. in locum restituat.

D 8

lente domino, pignus domino serui dari debet; et si postea ipsi seruus ad maioribus suppliciis tradatur et si confessus fuerit, nihil super domino credatur. Ipse uero illum seruuum erit habiturus, qui eum torsit. Dominus serui, unde iam pignus accepit, pretium pro suo seruo accipiat.

Si uero infra prioribus suppliciis, id est cxx ictos, fuerit confessus, aut castretur aut sol. vi reddat; dominus uero serui capitale restituat requirentis.

Si iam uero in maiore crimine fuerit inculpatus, unde ingenuus sol. xlv componere debet, dominus serui, si eum non presentauerit, ad ipsum numero eum teneatur. Ut ipsum numerum reddat et cap. in locum restituat.

D 9

lente domino, pignus dominus serui dare dibiatur, et se postea ipsi seruuum ad maioribus supliciis tradatur et se confessus fuerit, nihil supra dominum credatur; ipsi uero seruuum herit habiturus, qui eum torsit; dominus serui, unde iam pignus accipit, precium pro suum seruuum accipiat.

Se uero prioribus supliciis, cxx ictus, fuerit confessus, aut castretur aut sol. xv redat; dominus uir serui capitale restituat Requerentes.

Se iam uero in maiore crimine fuerit inculpatus, unde ingenuos xlv sol. componere dibuerit, dominus serui, se eum non presentauerit, ad ipso nomero eum teniatur, ut ipsum numerum reddat et capl. in locum restituat.

c) in D 7 über der Zeile nachgetragen.

insuper dominus serui capitalem restituat requirenti; et si seruus confessus non fuerit, et ille, qui eum torsit, adhuc ipsum seruum torquere uoluerit, et nolente domino, pignoris causa ipsum seruum susceperit, et postea ipse seruus in maioribus suppliciis traditus confessus non fuerit, qui eum torsit et ipsum habeat, dominus uero serui precium pro suo seruo accipiat. Si uero supra dominum seruus confessus <non> fuerit, numquam credatur.

§ 4. Si seruus in maiore crimine fuerit inculpatus, unde ingenuus XLV soledos componere *D 68 § 5* debeat, dominus serui, si eum non presentauerit, ad ipsum numerum soluendum teneatur et capitalem in loco restituat.

<i>E 11</i>	<i>E 12</i>	<i>E 13</i>	<i>E 14</i>	<i>E 15/16</i>
dat aut insuper dominus serui capitalem restituat requirenti, et si seruus confessus non fuerit, et ille, qui eum torsit, adhuc ipsum seruum torquere uoluerit et nolente domino pignoris causa ipsum seruum susceperit et postea ipsi seruus in maioribus suppliciis traditus confessus non fuerit, qui eum torsit et ipsum habeat, dominus uero serui precium pro suo seruo accipiat; si uero supra dominum seruus confessus fuerit, numquam credatur;	reddat et insuper dominus serui capitalem restituat requirenti; et si seruus confessus non fuerit, et ille, qui eum torsit, adhuc ipsum seruum torquere uoluerit et nolente domino et postea ipse seruus in maioribus suppliciis traditus confessus non fuerit, qui eum torsit ipsum habeat, dominus uero serui pretium pro suo seruo accipiat, si uero supra dominum seruus confessus non fuerit. Numquam credatur;	dat, et insuper dominus serui capitalem restituat requirenti; et si seruus confessus non fuerit, et ille, qui eum torsit, adhuc ipsum seruum torquere uoluerit, nolente domino pignoris causa ipsum seruum susceperit, et postea ipse seruus in maioribus suppliciis traditus confessus non fuerit, qui eum torsit ipsum habeat, dominus uero serui pretium pro suo seruo accipiat. Si uero supra dominum seruus confessus fuerit numquam credatur.	dat, et insuper dominus serui capitalem restituat requirenti, et si seruus confessus non fuerit, et ille, qui eum torsit, adhuc ipsum seruum torquere uoluerit et nolente domino pignoris causa ipsum seruum susceperit, et postea ipse seruus in maioribus suppliciis traditus confessus non fuerit, qui eum torsit ipsum habeat, dominus uero serui precium pro suo seruo accipiat. Si uero seruus supra dominum confessus fuerit, numquam credatur.	dat et insuper dominus serui capitalem restituat requirenti, et si seruus confessus non fuerit, et illi, qui eum torsit, adhuc ipsum seruum torquere uoluerit et ^d nolente domino pignoris causa ipsum seruum susceperit et postea ipsi seruus in maioribus suppliciis traditus confessus non fuerit, qui eum torsit et ipsum habeat, dominus uero serui precium ^f pro suo seruo accipiat. Si uero seruus supra dominum confessus fuerit, numquam credatur ^h ;
si seruus in maiore crimine fuerit inculpatus, unde ingenuus XLV sol. componere debeat, dominus serui, si eum non presentauerit, ad ipsum numerum ^l soluendum teneatur et capl. in loco restituat;	si seruus in maiore crimine fuerit inculpatus, unde ingenuus XLV sol. componere debeat, dominus serui, si eum non presentauerit, ad ipsum numerum soluendum teneatur et capitalem in loco restituat;	Si seruus in maiore crimine fuerit inculpatus, unde ingenuus XLV sol. componere debeat, dominus serui, si eum non presentauerit, ad ipsum numerum soluendum teneatur, et capitalem in loco restituat.	Si seruus in maiore crimine ⁱ fuerit inculpatus, unde ingenuus quadraginta quinque sol. componere debeat. Dominus serui, si eum non presentauerit, ad ipsum numerum soluendum teneatur. Et capitalem in loco restituat;	si seruus in maiore crimine fuerit inculpatus, unde ingenuus XLV ^k sol. componere debeat, dominus serui, si eum non presentauerit, ad ipsum numerum soluendum teneatur et caple. in loco restituat.

67,4

d) in *E 16* nachgetragen. *e)* suppliciis *E 15*. *f)* pretium *E 15*. *g)* in *E 12* über der Zeile nachgetragen. *h)* in *E 16* aus creatur verbessert. *i)* in *E 14* aus crinumine verbessert. *k)* quadraginta quinque *E 15*. *l)* in *E 11* aus nomerum verbessert.

- P. 40 § 9* § 6. Si adhuc maior causa fuerit, que seruo requeretur, dominus serui non ut seruus sed ut ingenuos totam legem super se soluiturus suscipiat.
- 40 § 10* § 7. Si seruus absens fuerit, cui aliquid inpotatur, dominus serui a repetenti tribus testibus <in> presentibus secrecius admonere debet, ut seruuum suum infra septem noctis debeat presentare. Et si infra septem noctis eum noluerit presentare, tunc repetens solem culcauerit, illi cum testibus culcare debet et sic ad alias septem noctes placitum faciat. Si nec ad alias septem noctes ipsum seruuum presentauerit, tercia uice adhuc septem noctes spacium illius dare debet, id est ut totus numerus ad xx et una nocte ueniat; quod si post placitum ipsum seruuum noluerit ligatum supplicii dare et ei per singulos placitus solem culcauerit, tunc dominus serui omni

D 7

68,6 Si adhuc maior causa fuerit, quae seruo requiretur, dominus serui non ut seruus sed ut ingenuos tota legem super se soluiturus suscipiat.

D 8

Si adhuc maior causa fuerit, que seruo sequeretur^d, dominus serui. Non ut seruus sed ut ingenuus totam legem super se soluiturum suscipiat.

D 9

Sed adhuc maior causa fuerit, qui seruuum requeratur, dominus serui non ut seruus sed ut ingenuos tutam legem super se soluiturus suscipiat.

68,7 Si seruus absens fuerit, cui aliquid inpotatur, dominus serui a repetente tribustestibus presentibus secrecius admonere debet, ut seruuum suum infra septem noctis debeat praesentare; si infra septem noctis eum noluerit presentare. Tunc repetens solem culcauerit, illi cum testibus collocare debet et sic ad alias septem noctis placitum faciat; si nec ad alias septem noctis ipsum seruuum presentauerit, terciam uicem adhuc septem noctis spacium illius dare debet. Id est ut totus numerus ad uiginta et una nocte ueniat; quod si placitum ipsum seruuum noluerit ligatum supplicii dare et ei per singulos placitus solem culcauerit. Tunc dominus serui omni

Si seruus absens fuerit, cui aliquid inputatur, dominus serui a repetenti tribus testibus presentibus secretius admonere debet. Ut seruuum suum infra septem noctes debeat presentare. Et si infra septem noctibus eum noluerit presentare. Tunc repetens solem culcauerit, ille cum testibus culcare debet et sic ad alias septem noctes placitum faciat. Si nec ad alias septem noctes ipsum seruuum presentauerit, tertia uice adhuc spacium septem noctes alias dare debet, id est ut totus numerus ad XXI nocte ueniat. Quod si post placitum ipsum seruuum noluerit ligatum supplicii dare et ei per singulos placitos solem culcauerit, tunc dominus serui omni

Se seruus absens fuerit, cui aliquid inpotatur, dominus serui a repetenti tribus testibus in presentibus secrecius admonere debet, ut seruuum suum infra septem noctis dibiatur presentare. Et se infra VII noctes noluerit presentare, tunc repetentes solem culcauerit, illi cum testibus collocare debet et sic ad alias VII noctes placitum faciat. Se nec ad alias VII noctes ipsum seruuum presentauerit, tercia uice adhuc VII noctes spacium illius dare debet, id est ut totus numerus ad xx et una nocte ueniat; quod se post placitum ipsum seruuum noluerit legatum supplicii dare et ei per singulos placites solem culcauerit, tunc dominus serui omni

d) Holder liest auch in D 8 requeretur.

§ 5. Si uero adhuc maior causa fuerit, quae seruuum requiratur, dominus serui non ut seruus *D 68 § 6* sed ut ingenuus totam legem desoluat.

§ 6. Si seruus absens fuerit, cui aliquid inputatur, dominum serui ille qui repetit tribus *68 § 7* testibus presentibus secretius admonere debet, ut seruuum suum infra septem noctes debeat presentare; quod si hoc facere neclexerit, tunc repetens cum aliis tribus testibus ipsum admoneat, ut ad alias septem noctes ipsum presentet; quod si et hoc facere neclexerit, adhuc tertia uice ad alias septem noctes ei denunciaret ipsum presentare, ut totus numerus (usque) ad xx et una nocte perueniat. Quod si post placitum ipsum seruuum noluerit legatum suppliciiis

E 11

si uero adhuc maior causa fuerit, quae serui requiratur, dominus serui non seruus sed ut ingenuus totam legem dissoluat;

E 12

si uero adhuc maior causa^m fuerit, que serui requiratur, dominus serui non ut seruus sed ut ingenuus totam legem desoluat.

E 13

Si uero adhuc maior causa fuerit, quae seruuum requiratur, dominus serui non ut seruus, sed ut ingenuus totam legem desoluat.

E 14

si uero adhuc maior causa fuerit, quae seruuum requiratur. Dominus serui non ut seruus sed ut ingenuus totam legem desoluat.

E 15/16

Si uero adhuc maior causa fuerit, que serui requiratur, dominus serui non ut seruus sed ut ingenuus totam legem dissoluat. *67,5*

sii seruus absens fuerit, cui aliquid inputatur, dominum serui ille, qui repetit, tribus testibus presentibus secretius admonere debet, ut seruuum suum infra septem noctes debeat presentare, quod si hoc fecerit neclexerit, tunc repetens cum aliis tribus testibus ipsum admoneat, ut ad alias septem noctes ipsum presentet; quod si et hoc non fecerit, adhuc tertia uice ad alias septem noctes ei denunciaret ipsum presentare, ut totos numeros ad xx et una nocte perueniat; quod si post placitum ipsum seruuum noluerit legatum suppliciiis dare et ei per

Si seruus absens fuerit, cui aliquid inputatur, dominum serui ille, qui repetit, tribus testibus presentibus secretius admonere debet, ut seruuum suum infra septem noctes debeat presentare; quod si hoc facere neclexerit, adhuc tertia uice ad alias septem noctes ei denuntiet ipsum presentare, ut totos numeros ad xx et una nocte perueniat. Quod ^vsi post^v placitum ipsum seruuum noluerit legatum suppliciiis dare et ei per

Si seruus absens fuerit cui aliquid pulsatur, dominum serui ille, qui repetit, tribus testibus presentibus secretius admonere debet, ut seruuum suum infra septem noctes debeat presentare; quod si hoc facere neglexerit tunc repetens cum aliis tribus testibus ipsum admoneat ut ad alias septem noctes ipsum presentet; quod si et hoc facere neglexerit, adhuc tertia uice ad alias vii noctes ei denunciaret ipsum presentare, ut totus numerus usque ad xx una nocte perueniat; quod si post placitum ipsum seruuum noluerit ligatum^w suppliciiis dare et ei per

Si seruus absens fuerit, cui aliquid pulsatur, dominum serui ille qui ille, qui repetit, tribus testibus presentibus secretius admonere debet, ut seruuum suum infra septem noctes debeat presentare, quod si hoc facere neglexerit, tunc repetens cum aliis tribus testibus ipsum admoneat. Ut ad alias septem noctes ipsum presentet; quod si et hoc facere neglexerit, adhuc tertia uice ad alias septem noctes ei denuntiet ipsum presentare. Ut totus numerus ad uiginti una nocte perueniat. Quod si post placitum ipsum seruuum noluerit legatum suppliciiis dare

Si seruus absens fuerit, cui aliquid pulsatur, dominum serui ille, qui repetit, tribus testibus presentibus secretius admonere debet, ut seruuum suum infra vii^a noctes debeat presentare, quod si hoc facere neclexerit^o, tunc repetens cum aliis tribus testibus ipsam admoneat, ut ad alias vii^p noctes ipsum presentet; quod si et hoc neglexerit^a, adhuc tertia uice ad halias^r vii^s noctes ei denuntiet^t ipsum presentare. Ut totus numerus ad xxi^u una nocte perueniat; quod si post placitum ipsum seruuum noluerit legatum suppliciiis dare et ei per singulis

m) in E 12 über der Zeile nachgetragen.

p) septem E 15. q) facere neclexerit E 15.

t) denunciaret E 15.

aus legatum verbessert.

n) septem E 15.

r) in E 16 auf Rasur; alias E 15.

v-v) in E 12 über der Zeile nachgetragen.

w) in E 13

repetitione, sicut superius diximus, non sicut seruus sed, quasi ingenuos admisisset, tale compositione repetendi restituat.

P. 40 § 11 § 8. Si uero ancilla in tale crimine inuenitur, unde seruus castretur, <CCXL dinarius qui faciunt> solidus VI pro ipsa dominus reddat aut CXLII ictus accipiat flagellorum.

LXIX. De homicidiis ingenuorum.

41 § 1 § 1. Si quis ingenuos Francum aut barbarum, qui Salica lege uiuit, occiserit, mallobergo leodardi, <VIII^M dinarius qui faciunt> solidus CC culpabilis iudicetur.

41 § 2 § 2. Si uero eum in pucium aut sub aqua miserit, mallobergo mathdaleo, <XXIV^M dinarius qui faciunt> solidus DC culpabilis iudicetur.

41 § 4 § 3. Si uero eum de allis aut de ramis super cooperuerit aut eum incenderit, mallobergo modileodi, <XXIV^M dinarius qui faciunt> solidus DC culpabilis iudicetur.

D 7

D 8

D 9

nem repetitionem, sicut superius diximus, non sicut seruus sed, quasi ingenuus admisisset, talem compositionem repetendi restituat.

nem repetitionem, sicut superius diximus, non sicut seruus sed, quasi^e ingenuus admisisset, talem compositionem repetenti restituat.

repetitione, sicut superius diximus, non sicut seruus sed, quasi ingenuos admisisset, tale compositione repedente restituat.

68,8 Si uero ancilla crimine inuenitur, unde seruus castretur, sol. VI pro ipsa dominus reddat aut XCLII^f ictus accipiat flagellorum.

Si uero ancilla in tale crimine inuenitur, unde seruus castretur, CCXL den. qui f. sol. VI pro ipsa dominus reddat aut CXLII^g ictos accipiat flagellorum

Se uero ancilla in tale crimena inuenitur, unde seruus castretur, sol. VI dominus pro ipsa redat aut CXLII ictus accipiat flagellarum.

LXVIII. DE HOMICIDIIS INGENUORUM.

LXVIII. DE HOMICIDIIS INGENUORUM.

LXVIII. DE HUMICIDIIS INIENUORUM.

69,1 Si quis ingenuos francium aut barbarum, qui salica lege uiuit, occiserit, mal. leodardi, sol. CC cul. iud.

Si quis ingenuus francum aut barbarum, qui salica lege uiuit, occiserit, malb. leod., VIII^M den. qui f. sol. CC cul. iud.

Si quis ingenuos francho aut barbaro, qui salica lege uiuit, occiserit, mal. leodardi, sol. CC cul. iud.

69,2 Si uero eum in puteum aut sub aquam miserit, mal. matdallo, sol. DC cul. iud.

Si uero eum in puteum aut sub aqua misserit, XXIII^M den. qui f. sol. DC cul. iud.

Se uero eum in pucium aut sub aqua miserit, mal. mathdaleo, sol. DC cul. iud.

69,3 Si uero eum de allis aut de ramis super cuperberit aut eum incenderit, mal. modo leodi, sol. DC cul. iud.

^aSi uero eum de albis aut de ramis super cooperuerit aut eum incenderit, XXIII^M den. qui f. sol. DC cul. iud.^a

Se uero eum de alis aut de rames super cuueruerit aut eum incenderit, mal. modileodi^b, sol.

e) in D 8 auf Rasur. f) in D 7 aus XLII verbessert. g) in D 8 aus CLXII verbessert.

Titel 69: a-a) in D 8 von anderer Hand am Rande nachgetragen. b) in D 9 erstes d mit Abkürzungsstrich.

dare et ei per singulis placites solem culcauerit, tunc dominus serui omnem repetitionem, sicut superius diximus, non sicut seruus sed quasi ingenuus compositionem repetenti restituat.

§ 7. Si uero ancilla in tale crimine inuenitur, unde seruus castretur, soledos VII pro ipsa *D 68 § 8* dominus reddat aut CXLII ictus accipiat flagellorum.

LXVIII. De homicidiis ingenuorum.

§ 1. Si quis ingenuus (hominem) Francum aut barbarum, qui Salica lege uiuit, occiderit, *69 § 1* soledos CC culpabilis iudicetur.

§ 2. Si uero eum in puteum aut sub aqua miserit aut de ramis cooperuerit aut eum incenderit, *69 §§ 2-3* soledos DC culpabilis iudicetur.

<i>E 11</i>	<i>E 12</i>	<i>E 13</i>	<i>E 14</i>	<i>E 15/16</i>
singulis placitis solem culcauerit, tunc dominus serui omnem repetitionem, sicut superius diximus, non sicut sicut seruus, sed quasi ingenuus compositionem repetenti restituat;	singulis placites solem culcauerit, tunc dominus serui omnem repetitionem, sicut superius diximus, non sicut seruus, sed quasi ingenuus compositionem repetenti restituat;	singulis placites solem culcauerit, tunc dominus serui omnem repetitionem, sicut superius diximus, non sicut seruus, sed quasi ingenuus compositionem repetenti restituat.	et ei per singulis placitis ^x solem culcauerit, tunc dominus serui omnem repetitionem, sicut superius diximus, non sicut se quasi ingenuus compositionem repetenti restituat.	placitus ^y solem culcauerit. Tunc dominus serui omnem repetitionem, sicut superius diximus, non sicut seruus, sed quasi ingenuus compositionem repetentem ^z restituat.
si uero ancilla in tale crimine inuenitur, unde seruus castretur, sol. VII pro ipsa dominus reddat aut CXLII ictos ^{b'} accipiat flagellorum.	si uero ancilla in tali criminæ inuenitur, unde seruus castretur, sol. VI pro ipsa dominus reddat aut CXLII ictus accipiat flagellorum.	Si uero ancilla in tale crimine inueniatur, unde seruus castretur, sol. VII pro ipsa domini reddat, aut CXLII ictus accipiat flagellorum.	Si uero ancilla in tale crimine inueniatur, unde seruus castretur, sol. VII pro ipsa dominus reddat aut centum quadraginta duos ictus accipiat flagellorum.	Si uero ancilla in talo ^a crimine inueniatur, unde seruus castretur, sol. VII pro ipsa dominus reddat ut CXLII ictos accipiat flagellorum.

LXVIII. DE HOMICIDIIS^b INGENUORUM.

Si quis ingenuus francum aut barbarum, qui salica lege uiuit, occiderit, sol. CC cl. iud.

Si uero eum in puteum in puteum aut sub aqua miserit aut de ramis quooperuerit aut eum incenderit, sol. DC cupl. iud.

LXVIII. DE HOMICIDIIS INGENUORVM.

Si quis ingenuus francus aut barbarum, qui salica lege uiuit, occiderit, sol. CC cul. iud.;

si uero eum in puteum aut sub aqua miserit aut de ramis cooperuit aut eum incenderit, sol. DC cul. iud.

LXVIII. DE HOMICIDIIS INGENUORUM.

Si quis ingenuus francum aut barbarum qui salica lege uiuit occiderit, sol. CC culp. iud.

Si uero eum in puteum aut sub aqua miserit, aut de ramis cooperuerit aut eum incenderit, sol. DC culp. iud.

LXVIII. DE HOMICIDIIS INGENUORUM.

Si quis ingenuum francum aut barbarum, qui salica lege uiuit, occiderit, sol. CC cul. iud.

Si uero eum in puteum aut sub aqua miserit aut de^e ramis cooperuerit aut eum incenderit, sol. DC cul. iud.

LXVIII^a. DE HOMICIDIIS INSERVORVM^c.

Si quis ingenuum *68,1* hominem francum^d aut barbarum, qui salica lege uiuit, occiderit, sol. CC cul. iud.

Si uero eum in *68,2* puteum aut sub aqua miserit aut de ramis cooperuerit aut eum incenderit, sol. DC cul. iud.

x) in *E 14* aus placites verbessert. *y)* in *E 16* aus placitum verbessert; placites *E 15*. *z)* repetente *E 15*. *a')* tale *E 15*. *b')* in *E 11* aus ictus verbessert.

Titel 68: *a)* LXVIII *E 15*. *b)* in *E 11* aus HOMIDIIS verbessert. *c)* INGENUORUM *E 15*. *d)* in *E 15* aus fracum verbessert. *e)* in *E 14* aus d verbessert.

- P. 41 § 5 § 4. Si quis antruscione dominico occiserit, mallobergo malchom, <XXIVM dinarius qui faciunt> solidus DC culpabilis iudicetur.
- 41 §§ 6-7 § 5. Si uero eum in aqua aut in pucium miserit aut de allis aut de ramis uel quislibet rebus celauerit, mallobergo morcherter, <LXXIIM dinarius qui faciunt> solidus MDCCC culpabilis iudicetur.
- 41 § 8 § 6. Si Romanus homo, conuiua regi, occissus fuerit, mallobergo leoti, <XIIM dinarius qui faciunt> solidus CCC qui eum interficit culpabilis iudicetur.
- 41 § 9 § 7. Si uero Romanus homo possessor occisus fuerit, qui eum occiserit <IVM dinarius qui faciunt> solidus C culpabilis iudicetur.
- 41 § 10 § 8. Si quis Romanus tribudarium occiserit, <MMDCCC dinarius qui faciunt> solidus LXX culpabilis iudicetur.

LXX. De homicidio in contubernio facto.

- 42 § 1 § 1. Si quis collecto contubernio hominem ingenuum in domo sua adsallierit et eum occiserit, mallobergo besitalio, si antruscio dominicus fuerit, ille qui eum occiserit <LXX(II)M dinarius qui faciunt> solidus MDCCC culpabilis iudicetur.

D 7	D 8	D 9
69,4 Si quis antruscione dominico occiserit, mal. malchom, sol. DC cul. iud.	Si quis antruscionem dominicum occiserit, malb. malcho, XXIIIM den. qui f. sol. DC cul. iud.	DC cul. iud.
69,5 Si uero eum in aqua aut in puteum miserit aut de allis aut de ramis uel quislibet rebus celauerit, mal. morcherter, IMDCCC cul. iud.	Si uero eum in aqua aut in puteum miserit aut de albis uel de rammis seu quislibet rebus celauerit, malb. molcherter, LXXIIM den. qui f. sol. IMDCCC cul. iud.	Se uero in aqua aut in pucium ^c miserit aut de alis aut de ramis uel quis lebit rebus celauerit, mal. morcher ter, sol. IMDCCC cul. iud.
69,6 Si romanus homo, cunuiua regi, occissus fuerit, mal. leoti, sol. CCC qui eum interficit, cul. iud.	Si romanus homo, conuiua regis, occissus fuerit, malb. leoti, XIIM den. qui f. sol. CCC, qui eum interficit, cul. iud.	Se romanus homo, conuiua regi, occisus fuerit, mal. leuti, sol. CCC, qui eum interficit, cul. iud.
69,7 Si uero romanus homo possessor occisus fuerit, qui eum occiserit, sol. C cul. iud.	Si uero romanus homo possessor occisus fuerit, qui eum occiserit IIIIM den. qui f. sol. C cul. iud.	Se uero romanus homo possessor ^d occisus fuerit, qui eum occiserit sol. C cul. iud.
69,8 Si quis romanus tribudarium occiserit, sol. LXX cul. iud.	Si quis romanus tributarium occiserit, IIMDCCC ^e den. qui f. sol. LX cul. iud.	Si quis romanus tribudario occiserit, sol. LXX cul. iud.

LXVIII. DE HOMICIDIO
A^a CONTUBERNIO FACTO.

- 70,1 Si quis collecto contubernio hominem ingenuum in domo sua adsallierit et eum occiserit,

sol. IMDCCC cul. iud.

LXVIII. DE HOMICIDIIS
IN CONTUBERNIO FACTIS.

- Si quis collecto contubernio hominem ingenuum in domo sua adsallierit et eum occiserit, malb. besitalio, si antruscio dominicus fuerit, ille, qui eum occiderit, LXXVIM den. qui f. sol. IMDCCC cul. iud.

LXX. DE HUMICIDIO
IN CONTUBERNIO FACTUM.

- Si quis colecto contubernio hominem inienuum in domum suam adsaliret et eum occiserit, mal. basitalio, si antrusticio dominicus fuerit, illi, qui eum occiserit, IMDCCC sol. cul. iud.

c) in D 9 aus pncium verbessert.
D 8 das dritte c von späterer Hand.

d) in D 9 könnte allenfalls auch possessur gelesen werden.

e) in

Titel 70: a) in D 7 über der Zeile nachgetragen.

§ 3. Si quis antrustionem dominicum occiserit, soledos DC culpabilis iudicetur. D 69 § 4

§ 4. Si uero eum in aqua aut in puteum miserit aut de ramis uel de quibuscumque rebus ipsum celauerit, soledos mille DCCC culpabilis iudicetur. 69 § 5

§ 5. Si Romanus homo, (in) conuiua regis, occisus fuerit, qui eum occisit soledos CCC culpabilis iudicetur. 69 § 6

§ 6. Si uero Romanus homo possessor occisus fuerit, qui eum occiserit, soledos C culpabilis iudicetur. 69 § 7

§ 7. Si quis Romanum tributarium occiserit, soledos LXX culpabilis iudicetur. 69 § 8

LXIX.

§ 1. Si quis collecto contubernio hominem ingenuum antrustionem in domo sua adsallierit et eum occiderit, soledos mille DCCC culpabilis iudicetur. 70 § 1

E 11	E 12	E 13	E 14	E 15/16	
Si quis antrustionem dominicum occiserit, sol. DC cl. iud.	Si quis antrustionem dominum occiserit, sol. DC cul. iud.	^f Si quis antrustionem dominum occiderit, sol. DC c. i. ^f	Si quis antrustionem dominicum occiderit, sol. DC cul. iud.	Si quis antrustionem domicum ^g occiderit, sol. DC cul. iud.	68,3
Si uero eum in aqua aut in puteum miserit aut de ramis uel de quibuscumque rebus ipsum caelauerit, sol. mille DCCC cl. iud.	Si uero eum in aqua aut in puteum miserit aut ^h de ramis uel de quibuscumque rebus ipsum celauerit, sol. mille DCCC cul. iud.	Si uero eum in aqua aut in puteum miserit aut de ramis uel de quibuscumque rebus ipsum celauerit, sol. mille DCCC culpabilis iud.	Si uero eum in aqua aut in puteum miserit aut de ramis uel de quibuscumque rebus ipsum celauerit, sol. mille DCCC cul. iud.	Si uero eum in aqua aut in puteum miserit aut de ramis uel de quibuscumque rebus ipsum celauerit, sol. mille DCCC cul. iud.	68,4
Si romanus homo conuiua regis occisus fuerit, qui eum occisit, sol. CCC cul. iud.	Si romanus homo conuiua regis occisus fuerit, qui eum occisit, sol. CCC cul. iud.;	Si romanus homo conuiua regis occisus fuerit, qui eum occisit, sol. CCC cul. iud.	Si romanus homo in conuiua regis occisus fuerit, qui eum occisit, sol. CCC cul. iud.	Si romanus homo in conuiua ⁱ regis occisus fuerit, qui eum occisit, sol. CCC cul. iud.	68,5
Si uero romanus homo possessor occisus fuerit, qui eum occiserit, sol. C cul. iud.	si uero romanus homo possessor occisus fuerit, qui eum occiserit, sol. C cul. iud.	Si uero romanus homo possessor occisus fuerit, qui eum occisit, sol. C cul. iudicetur.	Si uero romanus homo possessione occisus fuerit, qui eum occiserit, sol. C c. i.	Si uero romanus homo possessione occisus fuerit, qui eum occiserit, sol. CC cul. iud.	68,6
Si quis romanum tributarium occiderit, sol. LXX cul. iud.	Si uero romanum tributarium occiderit, sol. LXX cul. iud.	Si quis romanum tributarium occiserit, sol. LXX cul. iud.	Si quis romanum tributarium occiserit, sol. LXX cul. iud.	Si quis romanum tributarium occiserit, sol. LXX cul. iud.	68,7
LXVIII.	LXVIII.	LXVIII.	LXVIII.	LXVIII.	
SI QUIS COLLECTO CONTUBERNIO HOMINEM ingenuum antrustionem in domo sua adsallierit et eum occiderit, sol. mille DCCC cupl. iud.	Si quis collecto contubernio hominem ^a ingenuum antrustionem in domo sua adsallierit et eum occiderit, sol. mille DCCC cul. iud.	Si quis collecto contubernio hominem ingenuum antrustionem in domo sua adsallierit et eum occiderit, sol. mille DCCC culp. iud.	Si quis collecto contubernio hominem ingenuum antrustionem in domo sua adsallierit et eum occiderit ^c , sol. mille DCCC cul. iud.	Si quis collecto contubernio hominem ^b ingenuum antrustionem in domo sua adsallierit et eum occiderit, sol. mille DCCC ^d cul. iud. ^d	69,1

f-f) in E 13 von anderer Hand am unteren Rande nachgetragen. aud verbessert. i) in E 15 aus conuia verbessert.

Titel 69: a) in E 12 aus homino verbessert. b) honem.E 15. cul. E 15.

g) so auch E 15. h) in E 12 aus

c) in E 14 id auf Rasur. d-d) iud.

interfectus, mallobergo seolantis thadio, hoc est illi qui remanent aut uno conuicto dare debent aut toti mortem illius componant. Qui lex usque ad septem fuerint in conuiuio obseruantur.

P. 43 § 2 § 2. Si uero in conuiuio illo plus quam septem fuerint, non omnis teneantur obnoxius; si duobus fuerint, ille secundum legem componant.

43 § 3 § 3. Si quis uero foris casa uel iter agens siue in agro a contubernio fuerit interfectus et tres uel amplius habuerit plagas, mallobergo drochlidio, hoc est ut tres de eo contubernio, qui adprobati fuerint, singuli mortem illius componant; tres adhuc, si fuerint de ipso contubernio, xv solidus componant.

LXXII. De homine in oste occiso.

63 § 1 Si quis hominem ingenuum, qui lege Salica uiuit, dum in oste est, occiserit, (viii dinarius qui faciunt) solidus cc culpabilis iudicetur.

D 7

mal. seolantis thadio, hoc est ille qui remanent aut uno conuicto dare debent aut tuti mortem illius componant; que lex ad septem fuerint in conuiuio obseruantur.

71,2 Si uero in conuiuio illo plus quam septem fuerint, non omnis teneantur obnoxius; se duobus fuerint, ille secundum legem componant.

71,3 Si quis uero foris casa uel iter agens siue in agro a contubernio fuerint interfectus et tres uel amplius habuerit plagas, mal. drochlidio, hoc est ut tres de eo contubernio, qui adprobati fuerint, singuli mortem illius componant; tres adhuc, si fuerint de ipso contubernio, xv sol. componant.

D 8

malb. seolantis thadio, hoc est illi qui remanent aut uno dare debent aut toti mortem componant. Qui lex usque ad septem fuerint in conuiuio obseruantur.

Si uero in conuiuio illo plus quam septem fuerint, non omnes teneantur obnoxios. Si duo fuerint, illi secundum legem componant.

Si quis uero foris casa uel iter agens siue in agro a conturbenio^c fuerit interfectus et tres uel amplius habuerit plagas, malb. drochlidio, hoc est ut tres de eo conturbenio^d, qui adprobati fuerint, siguli mortem illius componant. Tres adhuc, si fuerint de ipso contubernio, sol. xv componant.

D 9

mal. seolantis^b thadio, hoc est illi qui remanent aut unum conuictum dare debent aut tuti mortem illius componant; qui lex usque ad viite fuerent in conuiuio obseruantur.

Se uero in conuiuio plus quam vii fuerent, non omnes teniantur obnoxius; sed duobus fuerent, illi secundum legem componant.

Si quis uero foras casa uel iter agens siue in agro contubernio fuerit interfectus et iii uel amplius habuerit plagas, mal. drochlidio, hoc est ut tris de eo contubernio, qui adprobati fuerent, singuli mortem illius componant; iii adhuc, se fuerent de ipso contubernio, xv sol. componant.

LXXI.

72 Si hominem ingenuum, qui lege salica uiuit, dum in hoste est, occiserit, sol. cc cul. iud.

LXXI.

Si quis homo ingenuus, qui lege salica uiuit, dum in oste est, occiserit, viii den. qui f. sol. cc cul. iud.

LXXII. DE HOMINE IN OSTE OCCISO.

Si quis hominem ingenuum, qui lege salica uiuit, dum in oste est, occiserit, sol. cc cul. iud.

b) reolantis (D 9) Holder. c) in D 8 ist contubernio gemeint. (Hessels löst zu conturberenio auf).

d) in D 8 ist contubernio gemeint

interfectus, illi qui remanent aut uno conuicto donent aut toti mortem illius componant; quae lex usque ad septem, si fuerint in conuiuio.

§ 2. Si uero in conuiuio plus quam septem fuerint, non omnes teneantur obnoxii. Si duo fuerint, illi secundum legem componant. D 71 § 2

§ 3. Si uero foras casa aut iter agens siue in agro aut in contubernio fuerit interfectus et tres uel amplius habuerit plagas, tres de eo contubernio, qui adprobati fuerint, singuli mortem illius componant; tres adhuc, si fuerint de ipso contubernio, soledos xv componant. 71 § 3

LXXI.

Si quis hominem ingenuum legem Salicam uiuentem in hoste occiserit, soledos cc culpabilis iudicetur. 72

E 11	E 12	E 13	E 14	E 15/16	
unus ex ipsis fuerit interfectus, illi qui remanent aut uno conuicto donent aut toti mortem illius componant. Quae lex usque ad septem, si fuerint in conuiuio;	fectus, illi qui remanent aut unum conuictum donent aut toti mortem illius componant ^b ; quae lex usque ad septem si fuerint in conuiuio;	fectus, illi qui remanent aut uno conuicto donent, aut toti mortem illius componant; quae lex usque ad VII si fuerint in conuiuio.	fectus. Illi qui remanent aut uno conuicto donent aut toti mortem illius componant; quae lex usque ad septem, si fuerint in conuiuio;	interfectus, illi qui remanent aut uno conuicto donent aut toti mortem ^a componant; quae lex usque ad septem, si fuerint in conuiuio;	
si uero in conuiuio plus quam septem fuerint, non omnesteneantur obnoxii, si duo fuerint ^c , illi secundum legem componant;	si uero in conuiuio plus quam septem fuerint, non omnes teneantur obnoxii. Si duo fuerint, illi secundum legem componant.	Si uero in conuiuio plus quam VII fuerint, non omnes teneantur obnoxii. Si duo fuerint, illi secundum legem componant;	si uero in conuiuio plus quam septem fuerint, non omnes teneantur obnoxii, si duo fuerint, illi secundum legem componant;	si uero in conuiuio plus quam septem fuerint, non omnis teneatur obnoxii, si duo fuerint, illi secundum legem componant ^d ;	70,2
si uero foras casa aut iter agens siue in agro aut in contubernio fuerit interfectus ^e et tres uel amplius habuerit plagas, tres de eo contubernio qui adprobati fuerint, singuli mortem illius componant, tres adhuc, si fuerint de ipso contubernio, sol. xv componant.	Si uero foras casa aut iter agens si uero ^f in agro aut in contubernio fuerit interfectus et tres uel amplius habuerit plagas, tres de eo contubernio, qui adprobati fuerint, singuli mortem illius componant. Tres adhuc, si fuerint de ipso contubernio, sol. xv componant.	si uero foras casa aut iter agens, siue in agro aut in contubernio fuerit interfectus et III uel amplius habuerit plagas, III de eo contubernio qui adprobati fuerint singuli mortem illius componant; III adhuc si fuerint de ipso contubernio, sol. xv componant.	si uero foris casa aut iter agens siue in agro aut in contubernio fuerit interfectus et tres uel amplius habuerit plagas, tres de eo contubernio, qui adprobati fuerint, singuli mortem illius componant. Tres adhuc, si fuerint de ipso contubernio, sol. xv componant.	si uero foris casa ut inter agens siue in agro aut in contubernio fuerit interfectus et III ^h uel amplius habuerit plagas, tres de eo contubernio qui adprobati fuerint, singuli mortem componant illi ⁱ , tres adhuc, si fuerint de ipso contubernio, sol. xv componant ^k .	70,3

LXXI.

SI QUIS HOMINEM INGENUUM LEGEM SALICAM uiuentem in hoste Ioccliserit, sol. cc cul. iud.

LXXI.

Si quis hominem ingenuum legem salicam uiuentem in oste occiserit^a, sol. cc culpabilis iudicetur.

LXXI.

Si quis hominem ingenuum legem salicam uiuentem in hoste occiserit, sol. cc cul. iud.

LXXI.

Si quis hominem ingenuum legem salicam uiuentem occiserit, sol. cc cul. iud.

LXXI.

Si quis hominem ingenuum legem salicam uiuentem occiserit, sol. cc cul. id. 71

a') mortem illius E 15. b) in E 12 aus componant verbessert. c) in E 12 darunter am unteren Rande die radierten Worte: illi s. . . . legem (es dürfte sich um die im Text folgenden Worte handeln). d) componant E 15. e) in E 11 aus fas verbessert. f-f) in E 12 aus siue verbessert. g) in E 11 aus interfectos verbessert. h) tres E 15. i-i) illi componant E 15. k) in E 16 anscheinend aus componant verbessert.

Titel 71: a) in E 12 aus occsiserit verbessert.

LXXIII. De conposicione homicidii.

P.

62 §§ 1-2 Si quis cuiuscumque pater occisus fuerit, medietatem conposicionis filii collegant, et illa alia medietate, qui propinquioris sunt tam de patre quam de matre, diuidant; quod si de una parte, seu paterna seu materna, nullus parens fuerit, illa porcione fiscus adquirat.

LXXIV. De homine ab inimicis truncato et post(e)a interfectum.

41 § 11 Si quis hominem ingenuum sine manus et sine pedis, quem inimici sui in uia truncatum relinquent, occisserit, mallobergo uuasbucho, <IVM dinarius qui faciunt> solidus c culpabilis iudicetur.

LXXV. De homine de bargo uel de furca demisso.

41 § 11a § 1. Si quis hominem de bargo uel de furca abattere presumpserit sine uoluntate iudicis, mallobergo sabancheo, <MDCCC dinarius qui faciunt> solidus XLV culpabilis iudicetur.

D 7

LXXII.

73 Si quis cuiuscumque pater occisus fuerit, medietatem conposicionis filii collegant, illa alia medietate, qui propinquioris sunt tam de patre quam de matre, diuidant; quod si de una parte seu paterna seu materna nullus parens fuerint^a, illa porcione fiscus adquirat.

D 8

LXXII. DE CONPOSITIONE
HOMICIDII.

Si quis cuiuscumque pater occisus fuerit, medietate compositiones filii collegant. Illa alia medietate, qui propinquiores sunt tam de patre quam de matre, diuidant. Quod si de una parte seu paterna seu materna nullus parens fuerit, illa portione fiscus adquirat.

D 9

LXXIII. DE CONPUSICIONE
HUMICIDIIS.

Si quis cuius cumque pater occisus fuerit, medietatem filii conposicionis collegant et illa alia medietate, qui propinquioris sunt tam de pater quam de mater, diuidant; quod se de una parte se eum paterna se eum materna nullus parents fuerit, illa porcione fiscus adquerat.

LXXIII. DE HOMINE AB
INIMICIS TRUNCATO ET
INTERFECTO.

74 Si quis hominem ingenuum sine manus et sine pedis, quem inimici sui in uia truncatum relinquent, occisserit, mal. uuasbuco, sol. c cul. iud.

Si quis hominem ingenuum sine manus et sine pedes, quem inimici sui in uia truncatum relinquent, occisserit, malb. uuasbucho, IIIIM den. qui f. sol. c cul. iud.

LXXIII. DE HOMINE AB
INIMICIS TRUNCATO ET
POSTIA INTERFECTUM.

Si quis hominem ingenuum sine manes sine pedis, quem inimicis suis in uia truncato relinquent, occiserit, mal. uuarbucho^a, sol. c cul. iud.

LXXIII. DE HOMINE DE
BARGO UEL DE FURCA
DEMISSO.

75,1 Si quis hominem de bargo uel de furca abbattere presumpserit sine uoluntate iudicis, mal. sabancheo, sol. XLV cul. iud.

Si quis hominem de bargo uel de furca abattere presumpserit sine uoluntate iudicis, malb. sabancheo, IVDCCC den. qui f. sol. XLV cul. iud.

LXXV. DE HOMINE DE
BARGO UEL DE FURCA
DEMISSO.

Si quis hominem de bargo uel de furca abaptere presumpserit sine uoluntate iudicis, mal. sabancheo, sol. XLV cul. iud.

Titel 73: a) in D 7 aus fuerit verbessert.

Titel 74: a) könnte allenfalls auch in D 9 als uuasbucho gelesen werden.

LXXII.

Si quis cuiuscumque pater occisus fuerit, medietatem compositionis filii recipiant et aliam *D 73* medietatem, qui propinquiores sunt tam de patre quam de matre diuidant; quod si de una parte, seu paterna seu materna, nullus parens fuerit, illam portionem fiscus adquirat.

LXXIII.

Si quis hominem ingenuum sine manus et sine pedes, quem inimici sui in uia truncatum *74* reliquerint, occiserit, soledos c culpabilis iudicetur.

LXXIV.

§ 1. Si quis hominem <ingenuum> de bargo uel de furca sine uoluntate iudicis dimittere *75 § 1* presumpserit, soledos XLV culpabilis iudicetur.

<i>E 11</i>	<i>E 12</i>	<i>E 13</i>	<i>E 14</i>	<i>E 15/16</i>
LXXII.	LXXII.	LXXII.	LXXII.	LXXII.
SI QUIS CUIUSCUMQUE ^a PATER OCCISUS FUERIT, medietatem compositionis filii recipiant et alia medietatem, qui propinquiores sunt tam de patre quam de matre diuidant, quod si de una parte seu pater seu materna nullus parens fuerit, illam portionem fiscus adquirat.	Si quis cuiuscumque pater occisus fuerit medietatem compositionis filii recipiant et alia medietatem, qui propinquiores sunt tam de patre quam de matre diuidant. Quod si de una parte seu paterna seu materna nullus parens fuerit, illam portionem fiscus adquirat.	Si quis cuiuscumque pater occisus fuerit medietatem compositionis filii recipiant et aliam medietatem qui propinquiores sunt tam de patre quam de matre diuidant; quod si de una parte seu paterna seu materna nullus parens fuerit, illam portionem fiscus adquirat.	Si quis cuiuscumque pater occisus fuerit, medietatem compositionis filii recipiant et aliam medietatem, qui proximiores sunt tam de patre quam matre ^d diuidant. Quod si de una parte seu paterna seu materna nullus parens fuerit. Illam portionem fiscus atquirat.	Si quis cuiuscumque pater occisus fuerit, medietatem ^b compositionis filii recipiant et aliam medietatem ^c , qui proximiores sunt tam de patre quam matre diuidant. Quod si de una parte ^e seu una paterna ^e nullus parens fuerit, illam portionem fiscus adquirat ^f .
LXXIII.	LXXIII.	LXXIII.	LXXIII.	LXXIII.
SI QUIS HOMINEM INGENUUM SINE MANUS ET SINE PEDES, quem inimici sui in uia truncatum reliquerint, occiserint, sol. c. iud.	Si quis hominem ingenuum sine manus sine pedes, quem inimici sui in uia truncatur ^b reliquerint, occiserint, sol. c. cl. iud.	Si quis hominem ingenuum sine manus et pedes, quem inimici sui in uia truncum reliquerint, occiserint, sol. c. culpabilis iudicetur.	Si quis hominem ingenuum sine manus et pedes, quem inimici sui in uia truncum reliquerint, occiserint, sol. c. cul. iud.	Si quis hominem ingenuum sine manus et pedes, quem ^a inimici sui in uia truncum relinquerint ^c , occiserint, sol. c. cul. iud.
LXXIII.	LXXIII.	LXXIII.	LXXIII.	LXXIII.
SI HOMINEM DE BARGO UEL DE FURCA SINE UOLUNTATE IUDICIS DIMITTERE PRESUMPSERIT, sol. XLV cl. iud.	Si quis hominem de bargo uel de furca sine uoluntate iudicis dimittere presumpserit, sol. XLV cul. iud.	Si quis hominem de bargo uel de furca sine uoluntate iudicis dimittere presumpserit, sol. XLV culp. iud.	Si quis hominem de bargo uel de furca sine uoluntate iudicis dimittere presumpserit, sol. XL cul. iud.	Si quis hominem ingenuum de bargo uel de furca sine uoluntate iudicis dimittere ^a presumpserit, sol. XL cul. iud. <i>74,1</i>

Titel 72: a) in *E 11* aus CUIUSQUE verbessert. b) mediaetatem *E 15*. c) mediaetatem *E 15*. d) in *E 14* aus matre verbessert. e-e) seu paterna seu materna *E 15*. f) in *E 16* anscheinend aus aderat verbessert.

Titel 73: a) que *E 15*. b) in *E 12* aus truncatur verbessert. c) reliquerint *E 15*.

Titel 74: a) in *E 15* m auf Rasur.

P.

41 § 11b § 2. Si quis caput de homine, quem suus inimicus in palo misisset, aliquis eum exinde sine permissio iudicis aut illius, qui eum ibidem misit, tollere presumpserit, mallobergo banchal, <DC dinarius qui faciunt> solidus xv culpabilis iudicetur.

LXXVI. De basilica incenduta.

55 § 7 Si quis basilica incenderit, mallobergo alatrudua, <VIII^m dinarius qui faciunt> solidus cc (65b) culpabilis iudicetur.

LXXVII. <Si quis basilica expoliat.>

55 § 6 Si quis basilica expoliauerit, mallobergo chrotarsino, <MCC dinarius qui faciunt> solidus xxx culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.

LXXVIII. De presbiteris uel diaconis interfectus.

§ 1. Si quis presbiterum interfecerit, mallobergo theorzine, <XXIV^m dinarius qui faciunt> solidus DC culpabilis iudicetur.

D 7

D 8

D 9

75,2 Si quis caput de homine, quem suus inimicus in palo mississet, aliquis eum exinde sine permissio iudicis aut illius, qui eum ibidem misit, tollere presumpserit, mal. banchal, sol. xv cul. iud.

Si quis caput de homine, quem suus inimicus in palo misisset, aliquis eum exinde sine permissio iudicis aut illius, qui eum ibidem misit, tollere presumpserit, malb. banchal, DC den. qui f. sol. xv cul. iud.

Si quis caput de homine, quem suos inimicus in palo misit, aliquis eum exinde sine permissio iudices aut illius, qui eum ibidem misit, tollere presumpserit, mal. banchal, sol. xv cul. iud.

LXXV.

LXXV.

LXXVI.

76 Si quis basilica incenderit, mal. alatrudua, sol. cc cul. iud.

DE BASILICA INCENDUTA.
Si quis basilica incenderit, malb. alatrudua, VIII^m den. qui f. sol. cc cul. iud.

DE BASILICA INCENDUDA.
Si quis basilica incenderit, mal. ala trudua, sol. cc cul. iud.

LXXVI.

LXXVI.

LXXVII.

77 Si quis basilica expoliauerit, mal. chrotarsino, sol. xxx cul. iud. excep. capl. et del

SI QUIS BASILICA EXPOLIAT.
Si quis basilica expoliauerit, malb. chrotarsino, IMCC den. qui f. sol. xxx cul. iud. excep. cap. et dil.

SI QUIS BASILICA EXPOLIAT.
Si quis basilica expoliauerit, mal. chrotarsino, sol. xxx cul. iud. excep. capl. et dl.

LXXVII.

LXXVIII.

78,1 Si quis presbiterum interfecerit, mal. teor zine, sol. DC cul. iud.

DE PRISBITERIS UEL
DIACONIS INTERFECTUS.
Si quis presbiterum interfecerit, malb. theorzine, XXIII^m den. qui f. sol. DC cul. iud.

DE PRISBITERIS UEL
DIACONIS INTERFECTUS.
Si quis prisbitrum interfecerit, mal. theorzine, sol. DC cul. iud.

§ 2. Si quis caput hominis, quem suus inimicus in palo misit, sine permissio iudicis aut illius, *D 75 § 2* qui eum ibidem posuit, tollere presumpserit, soledos xv culpabilis iudicetur.

LXXV.

Si quis basilicam incenderit, soledos cc culpabilis iudicetur. 76

LXXVI.

Si quis basilicam spoliauerit, soledos xxx culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura. 77

LXXVII.

§ 1. Si quis presbiterum interfecerit, soledos dc culpabilis iudicetur (excepto capitale et *78 § 1* dilatura).

E 11

E 12

E 13

E 14

E 15/16

Si quis capud hominis, quem suus inimicus in palo misit, sine permissio iudicis aut illius, qui eum ibidem posuit, tollere presumpserit, sol. xv.

Si quis caput hominis, quem suus inimicus in palo misit, sine permissio iudicis aut illius, qui eum ibidem posuit, tollere presumpserit, sold. xv culpabilis iudicetur.

Si quis caput hominis, quem suus inimicus in palo misit, sine permissio iudicis aut illius, qui eum ibidem posuit tollere presumpserit, sol. xv culp. iud.

Si quis caput hominis suus inimicus in palo misit, sine permissio iudicis aut illius, qui eum ibidem posuit, tollere praesumpserit, sol. xv cul. iud.

Si quis capud^c hominis, quem suus inimicus in palmo^d misit, sine permissio iudicis aut illius, qui eum ibidem posuit, tollere presumpserit, sol. xv cul. iud. 74,2

LXXV^b.

LXXV.

SI QUIS BASILICAM INCENDERIT, SOL. CC CUL.

LXXV.

Si quis basilicam incenderit, sold. cc culpabilis iudicetur.

LXXV.

Si quis basilicam incenderit, sol. cc culp. iudicetur.

LXXV.

Si quis basilicam incenderit, sol. cc cul. iud.

LXXVI^a.

Si quis basili-^bcam 75

LXXVI.

SI QUIS BASILICAM SPOLIAUERIT, SOL. XX CPBL. IUDE. EXCEPTO CAPL. ET DIL.

LXXVI.

Si quis basilicam^a spoliauerit, sold. xxx cul. iud. except. cap. et. dil.

LXXVI.

Si quis basilicam expoliauerit, sol. xxx culp. iud. except. c. et dl.

LXXVI.

Si quis basilicam spoliauerit, sol. xxx cul. iud.

76

spoliauerit, sol. xxx cul. iud.

LXXVII.

SI QUIS PRAESBYTERUM INTERFICERIT, SOL. DC CPL. IUD. EXCEPTO CAPL. ET DIL.

LXXVII.

Si quis presbiterum interfecerit, sol. culpabilis iudicetur.

LXXVII.

Si quis presbiterum interfecerit, sol. dc culp. iudicetur.

LXXVII.

Si quis presbyterum interfecerit, sol. dc cul. iud.

LXXVI^a.

Si quis presbiterum interfecerit, sol. dc cul. iud. 77,1

b) fehlt E 15. c) caput E 15. d) palo E 15.

Titel 75: a) so in E 16 am rechten Rande, während am linken LXXV wiederholt ist; LXXV E 15. b) E 15 ergänzt: incenderit, sol. cc cul. iudicetur. LXXVI. Si quis basilicam. c) in E 12 aus culpabilis verbessert.

Titel 76: a) in E 12 aus silicam verbessert.

Titel 77: a) LXXVII E 15.

§ 2. Si quis diaconum interfecerit, mallobergo theorgiae, <XIII dinarius qui faciunt> solidus ccc culpabilis iudicetur.

LXXIX. De reipusse.

P.

44 §§ 1-2 § 1. Si quis homo moriens et uiduam demiserit, qui eam uoluerit accipere, antequam eam accipiat, tunzinus aut centenarius mallum indicant et in mallo ipso scutum habere debent et tres hominis tres causas demandare debent; et tunc illi, qui uiduam accipere debet, tres solidus equi pensantis et dinario, et tres erunt, qui solidus pensare uel probare debeant; et hoc factum, si eis conuenerit, accipiat.

44 § 3 Si uero istud non fecerit et sic eam acciperit, mallobergo reipus nicholessinus, <MMD dinarius qui faciunt> solidus LXII semis culpabilis iudicetur.

44 §§ 4-5 § 2. Si uero, quod superius diximus, omnia secundum legem impleuerit, tres solidus et dinario ille, cui reipe debentur, accipiat.

D 7

78,2 Si quis diaconum interfecerit, mal. teorgiae, sol. ccc cul. iud.

D 8

Si quis diaconum interfecerit, malb. theorgiæ, XIII den. qui f. sol. ccc cul. iud.

D 9

Si quis diaconum interfecerit, mal. theorgie, sol. ccc cul. iud.

LXXVIII.

79,1 Si quis homo moriens et uiduam demiserit, qui eam noluerit accipere, antequam eam accipiat, zonzinus aut centenarius mallum indicant et in mallo ipso scutum habere debent et tres hominis tres causas demandare debent; et tunc illi, qui uiduam accipere debet, tres sol. equi pensantis et dinarium, et tres erunt, qui sol. pensare uel probare debeant; et hoc factum, si eis conuenerit, accipiat; si uero istud non fecerit et sic eam acciperit, mal. reipus nicholessinus, sol. LXII. s cul. iud.

LXXVIII. DE REIPUSSE.

Si quis homo moriens et uiduam dimiserit, qui eam uoluerit accipere, antequam eam accipiat, tunzinus aut centenarius mallum indicant et in ipso mallo scutum haberent et tres homines tres causas demandare debent; et tunc ille, qui uiduam accipere debet, tres sol. aequae pensantes et dinarium, et tres erunt, qui sol. pensare uel probare debeant; et hoc factum, si eis conuenerit, accipiat. Si istud non fecerit et sic eam acciperit, malb. reipus ni collessinus, IIMD den. qui f. sol. LXII. s cul. iud.

LXXVIII. DE REIPUS.

Si quis homo moriens et uiduam demiserit, qui eam uoluerit accipere, antequam eam accipiat, tunzinus aut centenarius mallum indicant et in mallum ipsum scutum habere debent et III hominis III causas demandare debent; et tunc illi, qui uiduam accipere debent, III sol. equi pensantis et dinario, et III erant, qui sol. pensare uel probare debent; et hoc factum, se eis conuenerit, accipiat. Se uero istud non fecerit et sic eam acciperit, mal. reipus nicholessimus, sol. LXII. s cul. iud.

79,2 Si uero, quod superius diximus, omnia secundum legem impleuerit, tres sol. et dinario ille, cui reipe debentur, accipiat.

Si uero, quod superius diximus, omnia secundum legem impleuerit, tres sol. et den. ille, cui reipe debentur, accipiat.

Se uero, quod superius diximus, omnia secundum lege impliuerit, III sol. et dinario. Illi uir ei pedebenter accipiat, cui rei pedebentur;

§ 2. Si quis diaconum interfecerit, soledos CCC culpabilis iudicetur.

D 78 § 2

LXXVIII.

§ 1. Si quis homo moriens uiduam dimiserit, qui eam uoluerit accipere, antequam eam accipiat, tunzinus aut centenarius mallum indicent et in mallo scutum habeant et tres homines tres causas demandent; et tunc ille, qui uiduam accipere uoluerit, cum tres testibus, qui adprobare debeant, soledos III et denario aequaliter pensantes donet; et hoc facto, si eis conuenerit, accipiat. Si uero istud non fecerit et sic eam acciperit, male reippus nicholesinus, soledos LXII semis culpabilis iudicetur.

79 § 1

§ 2. Si uero, quod superius diximus, omnia secundum legem impleuerit, tres soledos et denario ille, cui reippe debentur, accipiat.

79 § 2

E 11

Si uero diaconum interfecerit, sol. CCC cul. iudct.

E 12

Si uero diaconum interfecerit, sold. CCC cul. iudicetur.

E 13

Si uero diaconum interfecerit, sol. CCC culp. iudicetur.

E 14

Si quis diaconem interfecerit, sol. CCC cul. iud.

E 15/16

Si quis diaconem interfecerit, sol. CCC cul. iud. 77,2

LXXVIII.

SI QUIS PHOMO MORIENS^b UIDUAM DIMISERIT, qui eam uoluerint accipere, antequam eam accipiat tunginus aut centenarius mallum indicent et in mallo scutum habeant et tres homines tres causas demandet. Et tunc ille, qui uiduam accipere uoluerit, cum trestestibus, qui adprobare debeant, sol. III et dinario aequaliter pensantes donet, et hoc facto, si eis conuenerit, accipiat. Si uero stud non fecerit et sic eam acceperit, male reippus nicholesinus sol. LXII.s cupl. iud.

LXXVIII.

Si quis homo moriens uiduam dimiserit, qui eam uoluerit accipere, antequam eam accipiat tunzinus aut cetenarius mallum indicent et in mallo scutum habeant et tres homines tres causas demandent, et tunc ille, qui uiduam accipere uoluerint, cum testibus, qui adprobare debeant, sol. III et denario aequaliter pensantes donet, et hoc facto, si eis conuenerit, accipiat. Si uero istud non fecerit et sic eam acceperit, male reippus nicholesinus sol. LXII.s cul. iudicetur.

LXXVIII.

Si quis homo moriens uiduam dimiserit, et eam uoluerit accipere, antequam eam accipiat tunzinus aut centenarius mallum indicent, et in mallo scutum habeant et tres homines tres causas demandent, et tunc ille qui uiduam accipere uolet cum tres testibus qui adprobare debeant, sol. III et denario aequaliter pensantes donet, et hoc facto si eis conuenerit, accipiat. Si uero istud non fecerit et sic eam acciperit, male reippus nicolesinus sol. LXIII culpabilis iudicetur.

LXXVIII.

Si quis homo moriens uiduam dimiserit et eam uoluerit accipere, antequam eam accipiat tunginus autem tenarius mallum indicent et in mallo scutum habeant et tres homines tres causas demandent, et tunc ille, qui uiduam accipere uolet, cum tres testibus^g, qui adprobare debeant, sol. III et denario aequaliter pensantes donet, et hoc facto, si eis conuenerit, accipiat; si uero istud non fecerit et sic eam acciperit, male reippus nicolesinus sol. LXII.s cul. iud.

LXXVII^a.

Si quis homo moriens uiduam dimiserit et eam alius^d uoluerit accipere, antequam eam accipiat tunginus aut centenarius mallum indicent et in mallo scuto habeant et tres homines tres causas demandant, et tunc ille, qui uiduam accipere^e uolet, cum tres testibus^f, qui^h adprobare debeant, sol. III et denario aequaliter pensantes donet, et hoc facto, si ei conuenerit, accipiat; si uero istud non fecerit et sic eam acceperitⁱ, mallareippus^k nicolesinus sol. LXIII^l cul. iud.

78,1

Si uero, quod superius diximus, omnia secundum legem impleuit, tres sol. et dinario ille, cui reippe debentur, accipiat;

Si uero quod superius diximus omnia secundum legem impleuerit, tres sol. et denario ille, cui reippe debentur, accipiat.

Si uero quod superius diximus omnia secundum legem implentur, III sol. et denario ille, cui reippe debentur, accipiat.

Si uero, quod superius diximus, omnia secundum^m legem implentur, tres sol. et dinario ille, cui reippe debentur, accipiat^o.

Si uero, quod superius diximus, omnia secundum legem implenturⁿ, III sol. et dinario ille, cui reippe debentur, accipiat.

78,2

Titel 78: a) LXXVIII E 15. b-b) in E 11 aus homoriens verbessert. c) in E 13 aus hominem verbessert. d) in E 15 nachträglich eingefügt. e) accipere E 15. f-f) trestestibus E 15. g) in E 14 aus testibus verbessert. h) in E 16 nachgetragen. i) acciperit E 15. k) mallare ip pus E 15. l) LXII s E 15. m) in E 14 aus secundaim verbessert. n) implentur E 15. o) in E 14 aus accipiat verbessert.

- P. 44 § 6 § 3. Si nepus, sororis filius, fuerit senior, ipse accipiat.
 44 § 7 § 4. Si nepus non fuerit, neptis filius senior ille accipiat.
 44 § 8 § 5. Si uero neptis filius non fuerit, consubrine filius, qui ex materno genere uenit, ipse accipiat.
 44 § 9 § 6. Si uero consubrine filius non fuerit, tunc auunculus, frater matris, reipus accipiat.
 44 § 10 § 7. Si uero adhuc nec auunculus fuerit, tunc frater illius, qui eam mulierem habuit, se in hereditatem non uenturus est, ipse ipsius reipus accipiat.
 44 § 11 § 8. Si <quis> nec ipse frater fuerit, qui proximior fuerit extra superius nominatus, ipse reipus accipiat.
 44 § 12 § 9. Si nec isti fuerint, in fisco reipi ipse uel causa, quem exinde orta fuerit, collegatur.

D 7

D 8

D 9

- | | | | |
|------|---|--|--|
| 79,3 | Si nepus, sorores filius, fuerit senior, ipse accipiat. | Si nepus, sororis filius, fuerit senior, ipse ac- | se nebus, sororis filius, fuerit senior, ipsa accipiat. |
| 79,4 | Si nepus non fuerit, neptis filius senior ille accipiat. | ci-
piat. | Se nebus non fuerit, neptes filius senior illa accipiat. |
| 79,5 | Si uero neptis filius non fuerit, consubrine filius, qui ex materno genere uenit, ipse accipiat. | Si uero neptis filius non fuerit, consubrine filius, qui ex materno genere uenit, ipse accipiat. | Se uero neptes filius non fuerit, consubrinus filius, qui ex materno genere uiuit, ipsa accipiat. |
| 79,6 | Si uero consubrine filius non fuerit, tunc auunculus, frater matris, reipus accipiat. | Si enim consobrine filius non fuerit, tunc auunculus, frater matris, reipus accipiat. | Si uero consubrinus filius non fuerit, tunc auunculus, frater matris, reipvs ^a accipiat. |
| 79,7 | Si uero adhuc nec auunculus fuerit, tunc frater illius, qui eam mulierem habuit, se in hereditatem non uenturus est, ipse ipsius reipus accipiat. | Si uero adhuc nec ^b auunculus fuerit, tunc frater illius, qui eam mulierem habuit, si in hereditatem non uenturus est, ipse ipsius reipus accipiat. | Se uero adhuc nec abunculus fuerit, tunc frater illius, qui eam mulierem habuit, se in hereditatem non uenturus est, ipsi ipsius reipsus accipiat. |
| 79,8 | Si ne ipse frater fuerit, qui proximior fuerit extra superius nominatus, ipse reipus accipiat. | Si quis nec ipse frater fuerit, qui proximior fuerit extra superius nominatus, ipse reipus accipiat. | Se nec ipse fater fuerit, qui proximior fuerit extra superius nomenatus, ipsi reipsus accipiat. |
| 79,9 | Si nec isti fuerint, in fisco reipi ipsi uel causa, quem exinde orta fuerint, collegatur. | Si nec ista fuerint, in fisco reipi ipsi uel ^c causa, quem exinde orta fuerit, collegatur. | Si nec ipsi fuerint, in fisco reipsi uel ^d causa, quem exinde orta fuerit, conlegatur. |

Titel 79: a) in D 9 v über der Zeile. b) in D 8 über der Zeile nachgetragen. c) in D 8 nachträglich eingefügt. d) in D 9 geht getilgtes q voraus.

- § 3. Si nepoti sorores filius fuerit senior, ipse accipiat. D 79 § 3
- § 4. Si nepus non fuerit, neptis filius senior, ipse accipiat. 79 § 4
- § 5. Si uero neptis filius non fuerit, consubrine filius, qui ex materno genere uenit, ipse accipiat. 79 § 5
- § 6. Si uero consubrine filius non fuerit, tunc auunculus accipiat. 79 § 6
- § 7. Si uero adhuc nec auunculus fuerit, tunc frater illius, qui eam mulierem habuit, si in hereditatem adhuc non uenit, ille ipsus reippus accipiat. 79 § 7
- § 8. Si nec ipse frater fuerit, qui proximior fuerit extra superius nominatos, ipse reippus accipiat. 79 § 8
- § 9. Si nec isti fuerint, in fisco ipsi reippi uel causa, que exinde orta fuerit, collegatur. 79 § 9

<i>E 11</i>	<i>E 12</i>	<i>E 13</i>	<i>E 14</i>	<i>E 15/16</i>	
si nepoti, sorores filius, fuerit senior, ipse accipiat;	Si nepoti, sorores filius, fuerit senior, ipse accipiat;	Si neptis, sorore filius, fuerit senior, ipse accipiat.	Si nepti, sorore filius, fuerit senior, ipse accipiat;	Si nepti ^p , sorore filius, fuerit senior, ipse accipiat;	78,3
si nepus non fuerit, neptis filios senior ille accipiat;	si nepus non fuerit, neptis filius senior ille accipiat;	Si nepus non fuerit, neptis filius senior ipse accipiat.	si nepus non fuerit, nepotis filius senior ille accipiat;	si nepus non fuerit, nepotis filius senior ^q accipiat.	78,4
si uero nestis filius non fierit, consobrine filius, qui ex materno genere uenit, ipse accipiat;	si uero neptis filius non fuerit, consubrine filius, qui ex materno genere uenit, ipse accipiat.	Si uero neptis filius non fuerit, consubrini filius, qui ex materno genere uenit, ipse accipiat.	si uero neptis filius non fuerit, consobrini filius, qui ex materno genere uenit, ipse accipiat.	Si uero neptis filius non fuerit, consobrini ^r filius, qui ex materno genere uenit, ipse accipiat.	78,5
si uero cononobrinae filius non fuerit, tunc auunculus accipiat.	Si uero consubrine filius non fuerit, tunc auunculus accipiat;	Si uero consubrini filius non fuerit, tunc auunculus accipiat.	Si uero	Si uero	78,6
Si uero adhuc nec auunculus fuerit, tunc frater illius, qui eam mulierem habuit, si in hereditate adhuc non uenit, ille ipsus reippus accipiat;	si uero adhuc nec auunculus fuerit, tunc frater illius, qui eam mulierem habuit, si in hereditate adhuc non uenit, ille ^t ipsus reipsus accipiat;	Si uero adhuc nec auunculus fuerit, tunc frater illius, qui eam mulierem habuit, si in hereditate adhuc non uenit, ille ipsos reippos accipiat.	adhuc nec auunculus fuerit, tunc frater illius, qui eam mulierem habuit, si in hereditate adhuc non uenit, ille ipsos reippos accipiat.	adhuc nec auunculus fuerit ^s , tunc frater illius, qui eam mulierem habuit, si in hereditate adhuc non uenit, ille ipsos reippos accipiat.	78,7
si nec ipsa frater fuerit, qui proximior fuerit extra superius nominatos, ipsi reippus accipiat;	si nec ipsi frater fuerit, qui proximior fuerit extra superius nominatos, ipse reipsus accipiat;	Si nec ipse frater fuerit, qui proximior fuerit, extra superius nominatos, ipse reippos accipiat.	Si nec ipse frater fuerit, qui proximior fuerit extra superius nominatos, ipse reippos accipiat.	Si nec ipse frater fuerit, qui proximior fuerit extra superius nominatos, ipse reippos accipiat.	78,8
si nec isti fuerunt, in fisco ipsi reippi uel causa, que exinde orta fuerit, collegatur ^v .	si nec ipsi fuerint, in fisco ipsi reippe uel causa, que exinde orta fuerit.	Si nec isti fuerint, in fisco ipsi reippi uel causa, que exinde orta fuerit, colligitur.	Si nec isti fuerint, in fisco ipsi reippe ^u uel causa, que exinde orta fuerit, colligitur.	Si nec istefuerint in fisco ipse reippi uel causa, que exinde orta fuerint, colligitur.	78,9

p) in E 16 aus neppus verbessert. q) senior ille E 15. r) consubrini E 15. s) in E 16 aus fuit verbessert. t) in E 12 über der Zeile nachgetragen. u) in E 14 ist das zweite e aus Aufstrich zum l oder h verbessert. v) in E 11 daneben am äußeren Rande Schreibübungen.

LXXX. De migrantibus.

P. 45 § 1 § 1. Si quis super alterum in uillam alienam migrare uoluerit et se unus uel aliqui de ipsis, qui in uillam ipsam consistent, eum suscipere uoluerint, et se unus exteterit, qui contradicat migrante, ibidem licenciam non habeat permanere.

45 § 2 § 2. Si uero contradictum fuerit et unus uel duorum in uilla ipsa et ipse adsedere presumpserit, tunc testare illum debet; et si noluerit exire, ille, qui eum testat, cum testibus ei debet testare, ut iterum in decem noctis exinde exiat; et si adhuc post decem noctis steterit, iterum ad ipsum cum testibus debet uenire et ei similiter testare debet, ut iterum inter alias decem noctes exinde debeat exire. <Et> si noluerit, iterum tertium placitum ad decem noctis addat et sic treginta

D 7

D 8

D 9

LXXVIII. DE MIGRANTIBUS.

LXXVIII. DE MIGRANTIBUS.

LXXX. DE MIGRANTIBUS.

80,1 Si quis super alterum in uillam alienam migrare uoluerint et se unus uel aliqui de ipsis, qui in uillam ipsam consistent, eum suscipere uoluerint, et se unus exteterit, qui contradicat migrante, ibidem licenciam non habiat permanere;

Si quis super alterum in uillam alienam migrare uoluerit et se unus uel aliqui de ipsos, qui in uillam ipsam consistent, eum suscipere uoluerint, et si unus exteterit, qui contradicant migranti, ibidem licentiam non habeat permanere.

Si quis super alterum in uilla aliena migrare uoluerit et se unus uel aliquid de ipsis, qui in uilla ipsa consistent, eum suscipere uoluerent, et se unus exteteret, qui contra dicat migrantem, ibidem licencia non habeat permanere.

80,2 si uero contra dictum fuerit et unus uel duorum in uilla ipsa et ipse adsedere presumpserit. Tunc testare illum debet, et si noluerit exsire, ille, quem testat, cum testibus ei debet testare. Ut iterum in decem noctis exinde exsiat; et si adhuc post decem noctis steterit, iterum ad ipsum cum testibus debet uenire et ei similiter testare debet, ut iterum inter alias decem noctis exinde debeat exsire; si noluerit, iterum tertium placitum ad decem noctis addat et si treginta noctis impleantur; et si ne-

Si uero contradictum fuerit et unus uel duorum in uilla ipsa et ipse adsedere presumpserit, tunc testare illum debet; et si noluerit exire, qui eum testat, cum testibus eum debet testare, ut iterum in decem noctes exinde exeat; et si adhuc post decem noctibus steterit, iterum ad ipsum cum testibus debet uenire et ei similiter testare debet, ut iterum inter alias decem noctes exinde debeat exire. Si noluerit, iterum tertium placitum ad decem noctis addat et sic xx noctes impleantur; et si nec

Se uero contra dictum fuerit et unus uel duorum in uilla ipsa et ipsi adsidere presumpserit, tunc testare illum debet; et si noluerit exire, illi, qui eum testat, cum testibus ei debet testare, et iterum in x noctis exiat; et si adhuc post x noctes steterit. Iterum ad ipsum cum testibus debet uenire et ei similiter testare debet, et iterum inter alias x noctes exinde dibiatur exire; et se noluerit, iterum tertium placitum ad x noctis addat et se xxx noctes impleantur; et se

LXXIX.

§ 1. Si quis alterum in uillam alienam migrare uoluerit et si unus uel aliquid de ipsis, qui in uillam ipsam consistunt, eum suscipere uoluerint, et fuerit unus, qui hoc contradicat, migrantem ibidem licentia non sit permanere. D 80 § 1

§ 2. Si uero contradictum fuerit et ipse ibidem adsedere presumpserit, tunc contradictor testare illum debet cum testibus in decem noctes, ut exinde exeat; et si adhuc post decem noctibus steterit, iterum ad ipsum cum testibus ueniat et ei testibus, ut inter alias decem noctibus exinde debeat exire; quod si noluerit, iterum tertium placitum ad decem noctes exinde exire denuntiet. 80 § 2

E 11	E 12	E 13	E 14	E 15/16
LXXVIII.	LXXVIII.	LXXVIII.	LXXVIII.	LXXVIII.
<p>SI QUIS ALTERUM IN UILLAM ALIENAM migrare uoluerit et si unus uel aliqui de ipsis, qui in uillam ipsam consistunt, eum suscipere uoluerint, et fuerit unus, qui hoc contradicat mitigantem, ibidem licentia non sit permanere;</p> <p>si uero contradictum fuerit et ipse ibidem adsedere presumpserit, tunc contradictor testare illum debet cum testibus in x noctes, ut exinde exeat. Et si adhuc post x noctes steterit, iterum ad ipsum cum testibus ueniat et ei testibus, ut inter alias x noctibus exinde debeat exire; quod si noluerit, iterum tertium placitum ad x noctes exinde exire denuntiet.</p>	<p>Si quis alterum in uilla alienam migrare uoluerit et si unus uel aliquid de ipsis, qui in uillam ipsam consistunt, eum suscipere uoluerint, et fuerit unus, qui hoc contradicat mitigantem ibidem licentiam non sit permanere;</p> <p>si uero contradictum fuerit et ipse ibidem adsedere presumpserit, tunc contradictor testare illum debet cum testibus decem noctis, ut exinde exeda; et si adhuc post decem noctibus steterit, iterum ad ipsum cum testibus ueniat et ei testibus, ut inter aliquas decem noctibus exinde debeat exire; quod si noluerit, iterum tertium placitum ad decem noctibus exinde exire denuntiet.</p>	<p>Si quis alterum in uillam alienam migrare uoluerit et si unus uel aliquid de ipsis qui in uillam ipsam consistunt eum suscipere uoluerint, et fuerit unus qui hoc contradicat, migrantem ibidem licentia non sit permanere.</p> <p>Si uero contradictum fuerit et ipse ibidem adsedere presumpserit, tunc contradictor testare illum debet cum testibus in decem noctes, ut exinde exeat; et si adhuc decem noctibus steterit, iterum ad ipsum cum testibus ueniat et ei testibus, ut inter alias decem noctibus exinde debeat exire; quod si noluerit, iterum tertium placitum ad x noctes exinde exire denuntiet.</p>	<p>Si quis alterum in uillam alienam migrare uoluerit et si unus uel aliqui de ipsis, qui in uillam ipsam consistunt, eum suscipere uoluerint. Et fuerit unus, qui hoc contradicat migrantem, ibidem licentiam non sit permanere.</p> <p>Si uero contradictum fuerit et ipse ibidem adsedere presumpserit, tunc contradictor testare illum debet cum testibus in decem noctes, ut exinde exeat; et si adhuc decem noctibus steterit, iterum ad ipsum cum testibus ueniat et ei testibus, ut inter alias decem noctibus exinde debeat exire, quod si noluerit. Iterum tertium placitum ad decem noctes exire exinde denuntiet.</p>	<p>Si quis alterum in uillam alienam uoluerit migrare et si unus uel aliquid de ipsis, qui in uillam ipsam consistunt, eum suscipere uoluerint, et fuerit unus, qui hoc contradicat migrantem, ibidem licentia non sit permanere;</p> <p>si uero contradictum fuerit et ipse ibidem adsedere presumpserit, tunc contradictor testare illum debet cum testibus in decem noctes, ut exinde exeat, et si adhuc decem noctibus steterit, iterum ad ipsum cum testibus ueniat et ei testibus, ut inter alius decem noctibus exinde debeat exire; quod si noluerint, iterum tertium placitum ad decem noctibus exire exinde denuntiet.</p>

Titel 79: a-a) migrare uoluerit E 15. b) in E 12 aus aliquidd verbessert. c) adsederae E 15. d) in E 11 aus conditor verbessert. e) in E 14 aus contradictor verbessert. f) in E 16 aus ille verbessert. g) in E 11 aus XII verbessert. h) decim E 15. i) decim E 15. k) decim E 15. l) davor in E 11 anscheinend non getilgt. m) denunciet E 15.

noctes impleantur; et si nec tunc uoluerit exire, tunc maniat eum ad mallum et <tr(e)s> testis suos, qui in singulis placitus fuerunt, secum habeat pristus; et se ipsi, cui testatum est, non uenerit aut noluerit uenire, se eum aliqua sunnis non detenuerit, et ipsa, que superius diximus, secundum legem <Salica> testatum est, tunc ipse, cui testauit, super furtuna sua ponat <manum> et roget grafionem, ut accedat in loco et ipsi eum exinde expellat, quia lege noluerit audire.

P. 45 § 2 § 3. Quod si ibidem aliquid laborauerit, amittat et insuper, mallobergo uuidrositelo, <MCC dinarius qui faciunt> solidus xxx culpabilis iudicetur.

45 § 4 § 4. Si uero quis admigrauit et ei aliquid infra XII mensis nulli testatus fuerit, ubi admigrauit, securus sit et sicut alii uicini maneat.

D 7

tunc uoluerit exire, tunc maniat eum ad mallum ex testis suos, qui in singulis placitis fuerint, secum habeat pristus; et se ipsi ciuitatum est, non uenerit aut noluerit uenire, se eum aliqua sunnis non tenuerit, et ipsa, que superius diximus, secundum legem testatum est. Tunc ipse, cui testauit, super furtuna sua ponat et roget grafionem, ut accedat^a in loco et ipsi eum exinde expellat, quia lege noluit audire.

80,3 Quod si ibidem aliquid laborauerit, amittat et insuper, mal uuidrositelo, sol. xxx cul. iud.

80,4 Si uero quis admigrauit^b et ei aliquid infra duodecem mensis nulli testatus fuerit, ubi admigrauit, securus sit et sicut alie uicini maneat.

D 8

tunc uoluerit exire, tunc maniat eum ad mallum et testibus suis, qui in sigulos placitos fuerint, secum habeat pristus; et si ipse testatum est, non uenerit aut noluit uenire, si eum aliqua sunnis non detenuerit, et ipsa, que superius diximus, secundum legem testatum est. Tunc ipse, cui testauit, super furtuna sua ponet manum et roget grafionem, ut accedat in locum et ipse exinde expellet, quia legem noluerit audire.

Quod si ibidem aliquid laborauerit, amittat et insuper, malb. uuidrosilito, cxxl den. qui f. sol. xxx cul. iud.

Si uero quis admigrauit et ei aliquid infra XII menses nulli testatus fuerit, ubi admigrauit, securus sit et sicut alii uicini maneat.

D 9

nec tunc uoluerit exire, tunc manuat eum ad mallum, ut tris testes suis, qui in singulis placitus fuerint, secum habiat prestus. Et se ipsi, cui testatum est, non uenerit aut noluerit uenire, se eum aliqua sunnes non detenuerit, et ipsa, que superius diximus, secundum legem salica testatum est, tunc ipsi, cui testauit, super fortunam suam ponat et rogit grafionem, ut accidet in loco es ipsi eum exinde expellat, quia lege noluerit audire.

Quod se ibidem aliquis laborauerit, amettat et insuper, mal. uuidro si thelo, sol. xxx cul. iud.

Se uero quis admigrauit et ei aliquid infra XII mensis nulli testatus fuerit, ubi admigrauit, securus sit, ut sicut alii uicini maniant.

Titel 80: a) in D 7 aus accepit verbessert. b) in D 7 aus amigrauit verbessert.

§ 3. Si uero xxx noctes adimpletas fuerint, et nec tunc uoluerit exire, statim ipsum manniat ad mallum et <III> testes suos, qui ad ipsa placita fuerint, secum habeat prestos; et si ipsi, cui testatum est, non uenerit aut uenire noluerit, si eum aliqua sunnis non detenuerit, et secundum legem supradictum testatus fuerit, tunc ipse cui testauit super fortuna sua ponat et grafionem roget, ut accedat ad locum et ipse eum exinde expellat. Quod si ibidem aliquid laborauit, amittat et insuper soledos xxx culpabilis iudicetur.

§ 4. Si uero quis admigrauit et ei aliquid infra XII menses secundum legem testatum non fuerit, ubi admigrauit, sicut alii uicini securus maneat.

D 7

Si uero xxx noctes adimpletus^o fuerit^p et nectunc uoluerit exire, statim ipsum ipsum mannia et ad mallum et testes suos, qui ad ipsa^r placita fuerunt, secum habeat prestos, et si ipsi, cui testatum est, non uenerit aut uenire uoluerit, si eum aliqua sunnis non detenuerit et secundum legem supradictam testatus fuerit, tunc ipse, cui testauit, super fortuna sua ponat et grafionem roget, ut accedat ad^u locum et ipse eum exinde expellat. Quod ibidem aliquid^v laborauit amittat. Et insuper sol. xxx cl. iud.

D 8

Si uero xxx noctes adimpletas fuerint et nec tunc uoluerit exire, statim manniat ad mallum et testes suos, qui ad ipsa placita fuerint, secum habebat prestos, et si ipse, cui testatum est, non uenerit aut uenire noluerit, si eum aliqua sunnis non detenuerit et secundum legem supradictum testatus fuerit, tunc ipse, cui testauit, super fortuna sua ponat et graphionem roget, ut accedat at locum et ipse eum exinde expellat, quod si ibidem aliquid laborauit amittat^w et insuper^x sold. xxx cul. iud.

D 9

Si uero xxx noctes adimpletas fuerint et nec tunc uoluerit, statim ipsum manniat ad mallum et III testes suos, qui ad ipsa placita fuerint, secum habeat prestos, et si ipsi, cui testatum est, non uenerit aut uenire noluerit, si eum aliqua sunnis non detenuerit et secundum legem supradictam testatus fuerit, tunc ipse cui testauit super fortuna sua ponat et grafionem roget ut accedat ad locum et ipse exinde eum expellat; quod si ibidem aliquid laborauit amittat et insuper sol. xxx cul. iud.

Si uero triginta noctes adimpletas fuerint et nec tunc uoluerit exire, statim ipsum manniat ad mallum et testes suos, qui ad ipsa placita fuerunt, secum habeat praestos, et si ipsi, cui testatum est, non uenerit aut uenire noluerit, si eum aliqua sunnis non detenuerit et secundum legem supradictam^t testatus fuerit, tunc ipse, cui testauit, super fortuna sua ponat et graffionem roget, ut accedat ad locum et ipse exinde expellat; quod si ibidem aliquid laborauit amittat et insuper sol. triginta culpabilis iudicetur.

Si uero xxx^a noctes adimpletas fuerint et nec tunc uoluerit exire, statim ipsum muniad^q ad mallum et testes suos, qui ad ipsa placita fuerunt, secum habeat prestos, et si ipsi, cui testatum est, non uenerit aut uenire noluerit, si eum aliqua sunnis^s non detenuerit et secundum legem supradictum testatus fuerit, tunc ipse, cui testauit, super fortuna sua ponat et graphionem roget, ut accedat ad locum et ipse exinde expellat. Quod si ibidem aliquid laborauit amittat et insuper sol. lxxx cul. iud.

79,3

Si uero quis admigrauit et ei aliquid infra XII mensis secundum legem testatum non fuerit, ubi admigrauit, sicut alii uicini securus maneat^a.

Si uero quis admigrauit et ei aliquid infra duodecim menses secundum legem testatum non fuerit, ubi admigrauit, sicut alii uicini securus maneat.

Si uero quis admigrauit et ei aliquid infra XII menses secundum legem testatu non fuerit, ubi admigrauit, sicut alii uicini securus maneat.

Si uero quis admigrauit et ei aliquid infra duodecim menses secundum legem testatum non fuerit, ubi admigrauit, sicut alii uicini securus maneat.

Si uero quis admigrauit et ei aliquid infra XII^v menses secundum legem testatum non fuerit, hubi^z admigrauit, sicut alii uicini securus maneat.

79,4

n) triginta E 15. o) in E 11 aus adimpleus verbessert. p) in E 11 aus fuerunt verbessert. q) muniat E 15. r) in E 11 folgt Rasur. s) sunnys E 15. t) in E 14 ic aus u verbessert. u) in E 11 aus a verbessert. v) in E 11 aus aliquod verbessert. w) in E 12 aus amittat verbessert. x) in E 12 aus super verbessert. y) duodicim E 15. z) ubi E 15. a') in E 11 aus maneat verbessert.

LXXXI. De affatumire.

P.

46 §§ 1-3

§ 1. Hoc conuenit obseruare, ut tunzinus aut centenarius mallum indicant et scutum in ipso mallo habere debent et postea tres hominis tres causas demandare debeant; postea requirant homine, qui ei non perteniāt, et fistucam in lesum suum iactit et ipse, in cuius lesum fistucam iactauerit, dictum uerbum, quantum de furtuna sua ei uoluerit dare, sicut a furtuna alicui uoluerit dare. Postea ipse in casa ipsius manere debet et tres hospites ibidem suscipere debet et de tota facultate sua, quantum ei datur, in potestate sua habere debet; et postea ipsi, cui istum creditum est, ista omnia cum testibus collectis agere debet. <Et> postea aut ante rege aut in mallo legitimo illi, cui furtunam suam depotaui, ei reddere debet. Accipiat fistucam in

D 7

LXXX. DE AFFACTUMIRE.

81,1 Hoc conuinit obseruare, ut tunzinus aut centenarius mallum indicans et scutum in ipso mallo habere debeant et postea tres hominis tres causas demandare debeant; postea requirant homine, qui ei non perteniāt, et fistucam in lesum suum^a iactit et ipse, in cuius lesum fistucam iactauerit, dictum uerbum, quantum de furtuna sua ei noluerit dare, sicut a furtuna alicui uoluerit dare; postea ipse in casa ipsius manere debet et tres hospites ibidem suscipere debet et de tota facultate sua, quantum ei datur. In potestate sua habere debet; et postea ipsi, cui istum creditum est, ista omnia cum testibus collectis agere debet.

Postea aut ante rege aut in mallo legitimo illi, cui furtunam suam depotaui, ei reddere debet. Accipiat fistucam in mallo ipso,

D 8

LXXX. DE AFETUMIAE.

Hoc conuenit obseruare, ut tunzinus aut centenarius mallum indicans et scutum in ipso mallo habere debent et postea tres homines tres causas demandare debeant. Postea requirant hominem, qui ei non pertineat, et fistucam in lectum suum iactet et ipse, in cuius lesum fistucam iactauerit, dictum uerbum, quantum de furtuna sua e uoluerit dare secuta fortuna alii, cui uoluerit dare. Postea ipse in casa ipsius manere debet et tres hospites ibidem suscipere debet et de tota facultate sua, quantum ei datur, in potestate sua habere debet; et postea ipse, cui ista creditum est, ista omnia cum testibus collectis agere debet.

Postea aut ante rege aut in mallo legitimo ille, cui furtunam suam deputaui, ei reddere debet. Accipiat fistucam in mallo ipso,

D 9

LXXXI. DE AFATUMIRI.

Hoc conuenit obseruare, ut tunzinus aut centenarius mallum indicant et scuto in ipso mallo habere debent et postea III hominis III causas demandare debent; postea requirant homini, qui ei non perteniāt, et fistucam in lesum suum iectit et ipsi, in cuius lesum fistucam iectauit, dictum uerbum, quantum de furtunam suam uoluerit dare, sicut a fortuna alicui uoluerit; de postea ipsi in causa ipsius manere debet et III hospites ibidem suscipere debet et de tota facultate sua, quantum ei datur, in potestate sua habere debet. Et postea ipsi, cui istum creditum est, ista omnia cum testibus collectis agere debet. Et postea aut ante rege aut in mallo legitimo illi, cui fortunam suam depotaui, ei reddere debet; accipiat fistucam in mallo ipso,

Titel 81: a) in D 7 aus su verbessert.

LXXX. De affatuniae.

D

Hoc conuenit obseruare, ut tunzinus aut centenarius mallum indicans et scutum in ipso mallo habeat et tres homines tres causas demandare debeant; et postea requirant hominem, qui ei non pertineat, et fistucam in lesum suum iactet et ipse, in cuius laesum fistucam iactauerit, dicat uerbum, quantum de fortuna sua exinde uoluerit dare; postea ipse in casa ipsius manere debet et tres ospites ibidem suscipere debet et de tota facultate sua, quantum ei datur, in potestate sua habere debet; et postea ipse, cui istum creditum est, ista omnia cum testibus agere debet; et sic postea aut ante regem aut in mallo legitimo ille, cui in fortunam deputauit,

81 §§ 1-2

E 11	E 12	E 13	E 14	E 15/16	80
LXXX. DE AFFATUMIAE.	DE AFFATUMIAE. LXXX.	LXXX. DE AFFATUMIAE.	LXXX. DEE AFFATUMIAE.	LXXX. aDE AFATVMIAE. ^a	
Hoc conuenit obseruare, ut tunzinus aut centenarius mallum indicans et scutum in ipso mallo habeat et tres homines tres causas demandare debeant. Et postea requirant hominem, qui ei non pertineat et festucam in lesum suum iactet et ipsum, cuius laesum festucam iactauerit, dicat uerbum, quantum de fortuna sua exinde uoluerit dare, postea ipse in casa ipsius manere debet et tres ospites ibidem suscipere debet et detota facultate ^k sua ^l , quantum ei datur, in potestate sua habere debet, et postea ipse, cui istum creditum est, ista omnia cum testibus agere debet. Et sic postea aut ante regem aut in mallo legitimo ille, cui in fortunam deputauit,	Hoc conuenit obseruare, ut tunzinus aut centenarius mallum indignans et scutum in ipso mallo habeat et tres homines tres causas demandare debeant et postea requirant hominem, qui ei non pertineat et fistucam in lesum suum iactet et ipse, in culus laesum fistucam ^l iactauerit, dicat uerbum quantum de fortuna sua exinde uoluerit dare; postea ipse in casa ipsius manere debet et tres ospites ibidem suscipere debet et de tota facultat(e) sua, quantum ei datur, in potestate sua habere debet, et postea ipse, cui istum creditum est, ista omnia cum testibus agere debet, et sic postea aut ante regem aut in mallo legitimo ille, cui in fortunam deputauit, ei reddere debet;	Hoc conuenit obseruare, ut tunzinus aut centenarius mallum indicans et scutum in ipso mallo habeat et III homines III causas demandare debeant et postea requirant hominem qui ei non adnuntiat et festucam ad laeisum suum iactet et ipse, ad cuius laeisum fistucam iactauerit, dicat uerbum, quantum de fortuna sua exinde uoluerit dare; postea ipse in casa ipsius manere debet ^{het} III hospites ibidem suscipere debet ^h et de tota facultate sua, quantum ei datur, in potestate sua habere debet; et postea ipse, cui istum creditum est, ista omnia cum testibus agere debet, et sic postea aut ante regem aut in mallo legitimo ille, cui in fortunam deputauit,	Hoc conuenit obseruare, ut tunginus aut centenarius mallum indignans et scutum in ipso mallo habeat et tres homines tres causas demandare debeant; et postea requirant hominem, qui ei non adnuntiat et festucam ad laeisum suum iactet et ipse, ad cuius laisum festucam iactauerit, dicat uerbum, quantum de fortuna sua exinde uoluerit dare, postea ipsi in casa ipsius manere debet et tres hospites ibidem suscipere debet et de tota facultate sua, quantum ei datur, in potestate sua habere debet, et postea ipse, cui istum creditum est, ista omnia cum testibus agere debet, et sic postea aut ante regem aut in mallo legitimo ille, cui in fortunam deputauit, ei red-	Hoc conuenit obseruare, ut tunginvs ^b aut centenarius mallum indicans et scutum in ipso mallo habeat et tres homines tres causas demandare debeant; et postea requirant hominem, qui ei non ^c adnunciat et festucam ad laeisum suum iactet et ipse, ad cui ^d laisum ^e festucam iectauerit ^g , dicat uerbum, quantum de fortuna sua exinde uoluerit dare, postea ipsi in casa ipsius manere debet et tres ospites ibidem suscipere debet et detota ^l facultate sua, quantum ei datur, in potestate sua habere debet, et postea ipse, cui istum creditum est, ista omnia cum testibus aiere ^m debet, et sic postea aut ante ⁿ regem aut in mallo legitimo ille, cui in fortunam deputauit, ei reddere	

Titel 80: a-a) DEA FATUMIAE E 15. b) in E 16 aus tungins verbessert. c) in E 16 nachgetragen. d) cuius E 15. e) in E 16 aus laisum verbessert. f) in E 12 aus fisticam verbessert. g) iactauerit E 15. h-h) in E 13 von anderer Hand am unteren Rande nachgetragen. i) so auch E 15. k) so E 11. l) in E 11 aus tua verbessert. m) agere E 15. n) in E 16 aus antea verbessert.

mallo ipso, ante XII mensis ipsi, quos heredis depotavit, in lesum suum iactit et nec minus nec maius nisi quantum ei creditum est.

P. 46 §§ 4-6 § 2. Et si contra hoc aliquid dicere uoluerit, debent tres testes iurati dicere, quod ibi fuissent illo, quem centenarius uel tunzinus indixerunt, quomodo uidissent hominem illum, qui fortuna sua dare uoluit, in lesum, quem elegit, fistuca iactare; et denomerare debent, qui fortunam suam in lesum iactauit; et sic ille, cuius lesum iactatus, et illum, quem heredis appellant, similiter nominant; et alteri tres testes iurati dicere debent, quod in casa ipsius, qui fortunam suam donauit, ille, in cuius lesum fistucam iactauit, ibidem mansissent et tres hospites aut amplius collegissent et pauissent eum et ibidem gracias egissent eum et in beodo suo pultes

D 7

ante duodecem minsis ipsi quos heredis depotavit^b; in lesum suum iactit et nec minus nec maius nisi quantum ei creditum est;

81,2 et si contra hoc aliquid dicere uoluerit, debent tres tes iurati dicere, quod ibi fuissent illo, quem centenarius uel tunzinus indixerunt, quomodo uidissent hominem illum, qui fortuna sua dare uoluit, in lesu, quem elegit, fistuca iactare; et denominare debent, qui fortunam suam in lesum iactauit; et sic ille, cuius lesum iactatus, et illum, quem heredis apellant, similiter nominent. Et alteri tres testis iurati dicere debent, quod in casa ipsius, que fortunam suam donauit, ille, in cuius lesum fistucam iactauit, ibi demansissent et tres hospites aut amplius collegissent et pauissent, eum ibi-

D 8

ante XII menses ipse, quos heredes deputauit, in lesum suum iactet et nec minus nec maius nisi quantum ei creditum^c est.

Et si contra hoc aliquid dicere uoluerit, debent tres testes iurati dicere, quod ibi fuissent ille, quem centenarius uel tunzinus indixerunt, quomodo uidissent hominem illum, qui fortuna sua dare uoluit, in lesum, quem elegit, fistuca iactare; et dinumerare debent, qui fortunam suam in lesum iactauit; et sic ille, cuius lesum iactatus, et illum, quem heredes appellant, similiter nominant; et alteri tres testes iurati dicere debent, quod in casa ipsius, qui fortunam suam donauit, ille, in cuius lesum fistucam iactauit, ibidem mansissent et tres hospites aut amplius collegissent et pauissent, eum et ibi-

D 9

ante XII mensis ipsi, quos heredis depotavit, in lesum suum iactit et nec minus nec maius nisi quantum ei creditum est.

Et si contra hoc aliquid dicere uoluerit, debent III testis iurati dicere, quod ibi fuissent illo, quen centenarius uel tunzinus indixerunt, quomodo uidissent homine illo, qui fortunam suam dare uoluit, in lesum, quem ælegit, fistuca iactare; et denomerare debent, qui fortunam suam in lesum iactauit; et sic illi, cuius lesus iactatus^d, et illum, quem heredis appellare, similiter nomenant; et alteri III testes iurati dicere debent, quod in casa ipsius, qui fortuna sua donauit, illi, cuius lesum festuga^e iactauit, ibidem mansissent^f et III ospites aut amplius collegissent et in beodo suo pultes

b) in D 7 aus depo . . erit verbessert.

c) in D 8 aus creditus verbessert.

d) in D 9 aus iastatus ver-

bessert. e) in D 9 aus festuca verbessert. f) in D 9 aus maniissent verbessert.

ei reddere debet; postea uero accipiat fistucam in mallo ipso ante duodecim menses, ipse, quem heredem deputauit, in lesum suum iactet et nec maius nec minus nisi quantum ei creditum est. Et si contra hoc aliquis dicere uoluerit, debent tres testes iurati dicere, quod ibidem fuissent et uidissent hominem illum, qui fortuna sua dare uoluisset, et in lesum, quem elegit, fistuca iactare, et denominare debent eum, qui fortunam suam in lesum iactauit; et sic ille, cuius lesum iactatus est, et illum, quem heredem appellauit, similiter nominent; et alteri tres testes iurati dicant, quod in casa ipsius, qui fortunam suam donauit, ille, in cuius laesum fistucam iactauit, ibidem mansisset et tres ospites aut amplius ibidem collegisset et pauisset

E 11

ei reddere debet. Postea uero accipiat festucam in mallo ipso ante duodecim menses ipse, quem heredem deputauit in lesum iactet. Et nec maius nec minus nisi quantum ei creditum est.

Et sic contra hoc aliquis dicere uoluerit, debent tres testes iurati dicere, quod ibidem fuissent et uidissent hominem illum, qui fortuna sua dare uoluisset et in lesum, quem elegit, fistuca^s iactare et denominare debent eum, qui fortunam suam in lesum iactauit. Et sic ille, cui a lesum iactatus est, et illum, quem heredem appellauit. Similiter nominent et alteri trestestes iurati dicant, quod in causa ipsius, qui fortunam suam donauit, ille, in cuius^w laesum festucam iactauit, ibidem mansisset et tres ospites aut amplius ibidem collegisset et eum ibi-

E 12

postea uero accipiat fistucam in mallo ipse ante duodecim menses ipse, quem heredem deputauit in lesum suum iactet et ne maius nec minus nisi quantum ei creditum est;

et si contra hoc aliquis dicere uoluerit, debent tres testes iurati dicere, quod ibidem fuissent et uidissent hominem illum, qui fortuna sua dare uoluisset⁴ et in laesum, quem elegit, fistucam iactare et denominare debent eum, qui fortunam suam in laesum iactauit, et sic ille cuius laesum ia(c)-tatus est, et illum, quem heredem appellauit, similiter nominent et alteri tres testes iurati dicant, quod in casa ipsius, qui fortunam suam donauit, ille, in cuius laesum fistucam^v iactauit, ibidem mansisset et tres hospites aut ampl(i)us ibidem collegisset et pauis-

E 13

ei reddere debet; postea uero accipiat fistucam in mallo ipso ante XII menses ipse heredem deputauit^o in laesum suum iactet, et nec maius nec minus nisi quantum ei creditum est;

et si contra hoc aliquis dicere uoluerit, debent III testes iurati dicere, quod ibidem fuissent et uidissent hominem illum, qui fortuna sua dare uoluisset et in laesum^r, quem elegit, fistuca iactare et denominare debent eum qui fortunam suam in laesum iactauit, et sic ille cuius laesum iactatus est, et illum, quem heredem appellauit, similiter nominent, et alteri tres testes iurati dicant, quod in casa ipsius, qui fortunam suam donauit ille, in cuius laesum fistucam iactauit, ibidem mansisset, et III hospites aut amplius ibidem collegisset et pauisset

E 14

dere debet. Postea uero accipiat fistucam in mallo ipso ante duodecim menses ipse heredem deputauit in lisum suum iactet, et nec maius nec minus nisi quantum ei creditum est;

et si contra hoc aliquis dicere uoluerit, debent tres testes iurati dicere, quod ibidem fuissent et uidissent hominem illum, qui fortuna sua dare uoluisset et in lisum, quem elegit, fistucam iactare et denominare debent eum, qui fortunam suam in laesum

iactatus est, et illum, quem heredem appellauit, similiter nominent et alteri tres testes iurati dicant, quod in casa ipsius, qui fortunam suam donauit, ille, in cuius lesum festucam iactauit, ibidem mansisset et tres ospites aut amplius ibidem collegisset et pauisset^{a'} et cum ibidem

E 15/16

debet. Postea uero accipiat fistucam in mallo ipso ante duodecim mensis ipse heredem deputauit in lisum suum iactet, et nec maius nec minus nisi quantum ei creditum est;

et si contra hoc aliquis dicere uoluerit, debent tres testes^p iurati dicere, quod ibidem fuissent et uidissent hominem illum, qui fortuna sua dare uoluisset et in lisum, quem elegit, fistuca iactare et denominare debent eum, qui fortunam suam in laesum

iactatus est, et illum, quem heredem appellauit, similiter nominent et alteri tres testes^t iurati dicant, quod in casa ipsius, qui fortunam suam donauit^v, ille, in cuius laesum^x festucam iactauit, ibidem mansisset^z et tres hospites aut amplius ibidem collegisset et pauisset et eum^{b'}

o) in E 13 aus depotauit verbessert. p-p) trestestes E 15. q) in E 12 aus uoluissent verbessert. r) in E 13 aus laesum verbessert. s) in E 11 aus fiscuca verbessert. t-t) trestestes E 15. u) in E 12 aus quo verbessert. v) in E 16 hinter getilgtem dedit. w) in E 11 aus cuus verbessert. x) laesum E 15. y) in E 12 aus fistucam verbessert. z) in E 16 aus mansiset verbessert. a') in E 14 aus pauisuisset verbessert. b') cum E 15.

manducassent et testes collegissent; <et> illi alie tres testes ista omnia iurati dicere debent, et quod in mallum uel ante rege illi, qui accipit, in lesum furtunam ipse aut ante regem aut in mallum publicum legitimo, hoc est antheoda et tunzinio, furtunam suam, quem heredem apellauit, publice coram bonis hominibus fistucam in lesum ipsius iactasset, et hoc nouem testis ista omnia debent adfirmare.

LXXXII. De filtorto.

P.

47 §§ 1-2 § 1. Si quis, qui lege Salica uiuit, seruum aut ancillam, caballum uel bouem uel quemlibet rem super alterum agnouerit, mittat eum in tercia mano¹; et ille, super quem agnoscitur, in noctes XL placitum faciant²; et in ipso placito, quanti fuerint, qui rem uindederunt uel camia-

1) vgl. K. Rauch, ZRG Germ. Abt. LXVIII (1951) S. 35 f.

2) Der Plural erinnert daran, daß hier ein Teil der Pactus-Fassung ausgefallen ist.

D 7

D 8

D 9

dem gracias egissent et in beodo suo pultis manducassent et testes collegisset. Ille alie tres-testes ista omnia iurati dicere debent, et quod in mallum uel ante rege illi, qui accipit, in lesum furtunam ipse aut ante regem aut in mallum publicum legitimo, hoc est anteoda et tunzinio, furtunam suam, quem heredem apellauit, publice coram bonis hominis fistucam in lesum ipsius iactasset, et hoc nouem testis ista omnia debent adfirmare.

dem gratias egissent, eum et in beode suo pultes manducassent et testes colligisset; et illi alii tres-testes^g ista omnia iurata dici debent, et quod in mallum uel ante regem ille, qui accipit, in lesum furtunam ipse aut ante regem aut in mallum publicum legitimum, hoc est antheoda et tunzinio, furtunam suam, quem heredem appellauit, publice coram bonis hominibus fistucam in lesum ipsius iactasset, et hoc nouem testes ista omnia debent adfirmare.

manducassent et pauissent et eum ibidem gracias egissent et testes collegissent; illi alie III testes ista omnia iurati dicere debent, et quod in mallo uel ante rege illi, qui accipit, in lesum fortunam ipsi aut ante rege aut in mallo puplico legitimo, hoc est antehoda et tunzino, furtunam suam, quem heredem apellauit, publici quorum bonis hominibus festugam in lesum ipsius iectauit, et hoc nouem testis ista omnia debent adfirmare.

LXXXI. DE FILTORTO.

*LXXXII. DE FIL TORTO.

LXXXII. DE FIL TORTO.

82,1 Si quis, qui lege salica uiuit, seruum aut ancillam, caballum uel bouem uel quemlibet rem super alterum agnouerit, mittat eum in tercia mane. Et ille, super quem agnoscetur, in noctis quadraginta placitum faciant. Et in ipso placitum, quanti fuerint, qui rem uindederunt^b uel camiauerunt aut

Si quis lege salica uiuit, seruum aut ancillam, caballum uel bouem uel quemlibet rem super alterum agnouit, mittat eum inter cia manu; et ille, super quem agnoscitur, in noctes XL placitum faciant; et in ipso placito, quanti fuerint, qui rem uiderunt uel camiauerunt aut fu-

Si quis, qui lege salica uiuit, seruum aut ancillam, caballum uel bouem uel quem libet rem super alterum cognouerit, mittat eum in tercia mano; et illi, super quem agnoscitur, in noctes XL placitum faciant; et in ipso placito, quanti fuerint, qui rem uindedirent uel camiauerent aut

g) in D 8 aus trestes durch Überschreiben von tes verbessert.

Titel 82: a) in D 8 steht Titel 82 (dort: LXXXII) hinter Titel 83 (dort: LXXXI).

b) uindederint (D 7) Hessels.

et eum ibidem gratias egissent et in beodo suo pultes manducassent, et adhuc alii tres testes ista omnia iurati dicere debent, ita ut nouem testes haec omnia debent adfirmare, eo quod <nullum> in mallum publicum aut ante regem fortunam suam, quem heredem appellauit, publicae coram bonis hominibus fistucam in laesum ipsius iactasset.

LXXXI. De filtorto.

D

Si quis, qui lege Salica uiuit, seruuum aut ancillam, caballum uel bouem uel aliam quamlibet rem super alterum agnouerit, mittat ipsam rem in tertia manu; et ille, super quem agnoscitur, in noctis XL placitum faciat; et ad ipsum placitum, quanti fuerint, qui rem uindiderunt uel

82 §§ 1-2

E 11	E 12	E 13	E 14	E 15/16
dem gratias agissent et in beodo suo pultes manducassent et adhuc alii tres testes ista omnia iurati dicere debent, ita ut VIII testes haec omnia debent adfirmare eo quod in mallum publicum aut ante regem fortunam suam, quem heredem appellauit, publicae coram bonis hominibus fistucam in laesum ipsius iactasset.	set et eum ibidem gratias egissent et in beodo suo pultes manducassent et adhuc alii tres testes ista omnia iurati dicere debent, ita ut nouem testes haec omnia debent adfirmare eo quod in mallum publicum aut ante regem fortunam suam, quem heredem appellauit, publice coram bonis omnibus fistucam in laesum ipsius iactasset.	et eum ibidem gratias egisset et in beodo suo pultes manducasset, et adhuc alii III testes ista omnia iurati dicere debent, ita ut nouem testes haec omnia debent adfirmare eo quod nullum ad mallum publicum aut ante regem fortunam suam, quem heredem appellauit, publicae coram bonis hominibus fistucam in laeisum ipsius iactasset.	gratias agisset et in beodo suo pultes manducasset. Et adhuc alii tres testes ista omnia iurati dicere debent. Ita ut nouem testes haec omnia debent adfirmare. Eo quod ad mallum publicum aut ante regem fortunam suam, quem heredem appellauit, publicem coram bonis hominibus fistucam in laesum ipsius ^{g'} iactasset.	ibidem gratias egisset ^{c'} et in beodo suo pultes manducasset et adhuc alii d'tres testes ^{d'} ista omnia iurati dicere dicere ^{e'} debent, ita ut nouem testes hęc ^{f'} omnia debent adfirmare eo quod ad mallum publicum aut ante regem fortunam suam, quem heredem appellauit, publicem coram bonis hominibus fistucam in laesum ^{h'} ipsius iactasset.

LXXXI.
DE FILTOATO.

Si quis, qui lege salica uiuit, seruuum aut ancillam, caballum uel bouem uel aliam quamlibet rem super alterum agnouerit, mittat ipsa rem in tertia manu et ille, super quem agnoscitur, in noctis XL placitum faciat et ad ipsum placitum, qui anti fuerint, qui rem uindiderunt uel ca-

DE FILTORTO.
LXXX(I).

Si quis, qui lege salica uiuit, seruuum aut ancillam, caballum uel bouem, uel aliam quamlibet rem super alterum agnouerit, mittat ipsam rem in tertia manu et ille, super quem agnoscitur, in noctis XL placitum faciat et ad ipsum placitum, quanti fuerint, qui rem uendiderunt uel ca-

LXXXI.
DE FILTORTO.

Si quis, qui lege Salica uiuit, seruuum aut ancillam, caballum uel bouem, uel aliam quamlibet rem super alterum agnouerit, mittat ipsam rem in tertia manu, et ille, super quem agnoscitur, in noctes XL placitum faciat, et ad ipsum placitum, quanti fuerint, qui rem uendiderunt uel ca-

LXXXI.
DE FILTORTO.

Si quis, qui lege salica uiuit, seruuum aut ancillam, caballum uel bouem uel aliam quamlibet rem super alterum agnouerit, mittat ipsam rem in tertia manu et ille, super quem agnoscitur, in noctes quadraginta placitum faciat et ad ipsum placitum, quanti fuerint, qui rem uindiderunt

LXXXI.
DE FILTORTO.

Si quis lege salica uiuit, seruuum aut ancillam, caballum uel bouem uel aliam quamlibet rem super alterum agnouerit, mittat ipsam rem in tertia manu et ille, super quem agnoscitur, in noctes XL^a placitum faciat^b et ad ipsum placitum, quanti fuerint, qui rem uendiderunt^c uel ca-

c') agisset E 15. d'-d') trestestes E 15. e') fehlt E 15. f') haec E 15. g') in E 14 ius auf Rasur. h') laesum E 15.

Titel 81: a) quadraginta E 15. b) fatiat E 15. c) uindiderunt E 15.

uerunt aut ³furasse hominis³ cummoneantur, hoc est ut unusquisque de negociantibus suis alter alterius commoneant; et si conmonitus fuerit et eum sunnis non detenuerit et ad placitum uenire distullerit, illi, qui cum eum negociauit, mittat tres testes, quomodo ei nunciasset, ut ad placitum uenire debuisset, et alterus tres testes, quod publice aput eum negociasset; istud se fecerit, exiuit se de latrocinio; et illi, qui non uenerit, ille erit latro illius, qui res suas agnuscit, et precium reddat illius, qui cum eo negociauit, et ad illum secundum legem conponat, qui res suas agnuscit (et pre(c)ium reddat); ista omnia facere debet in illo mallo, ubi ipse amallus esse dinuscitur, super quem res illa agnita fuerit aut interciata.

3-3) *entstellt aus fortasse* (in solutionem dederit) omnis.

D 7

furasse hominis cummoneantur. Hoc est ut unusquisque de negociantibus suis alter alterius commoneant; et si conmonutus fuerit et eum sunnis non detenuerit et placitum uenire distullerit, illi, qui cum eum negociauit, mittat tres testis, quomodo ei nonciasset, ut ad placitum uenire debuisset, et alterustres testis quod publicia aput eum negociasset; istud se fecerit, exiuit re de latrocinio; et illi, qui non uinerit, ille erit latro illius, qui res suas agnuscit, et precium reddat illius, qui cum eo negociauit, et ad illum secundum legem conponat, qui res suas agnuscit; ista omnia facere debet in illo mallo, ubi ipse amallus esse dinuscitur, super quem res illa agnita fuerit aut interciata;

D 8

rasse homines commoueantur. Hoc est ut unusquisque de negotiantibus suis alter alterius commoueant; et si conmonitus fuerit et eum sunnis non detenuerit et ad placitum uenire distulerit. Ille, qui cum eo negotiauit, mittat trestestes, quomodo ei nuntiasset, ut ad placitum uenire debuisset, et alteros trestestes, quod publice apud eum negotiasset. Istud si fecerit, exiuit se de latrocinio; et ille, qui non uenerit, ille erit latro illius, qui res suas agnoscit, et pretium reddat illius, qui cum eo negotiauit, et ad illum secundum legem conponat, qui res suas agnuscit, et pretium reddat. Ista omnia facere debet in illum mallo, ubi ipse amallus esse denoscitur, super quem res illa agnita fuerit aut interciata.

D 9

forasse hominis cumunientur, hoc est ut unus quisque de negociantibus suis alter alterius comunient; et se comunitus fuerit et eum sunnes non detenuerit et ad placitum uenire distullerit, illi, qui cum eum negociauit, mittat III testes, quomodo ei nunciasset, ut ad placitum uenire dibuisset, et alterus III testes, quod publice aput eum negociasset; istut se fecerit, exhibit se de latrocinio; et illi, qui non^e uenerit; erit illi latro illius, qui res suas agnuscet, et precium redat illius, qui cum eum negociauit, et ad illum secundum legem conponat, qui res suas agnuscit; ista omnia facire debet in illo mallo, ubi illi amallatus esse dinuscitur, super quem res illa agnitua fuerit aut interciata.

c) *in D 9 aus uon verbessert.*

camiauerunt aut furauerunt, commoneantur, hoc est ut unusquis, sicut inter eos negotiatum fuit, alter alterius commoneat uenire; et si quis commonitus fuerit et eum sunnis non detenuerit et ad placitum non uenerit, ille, qui cum eo negotiauit, mittat tres testes, qualiter ei nuntiasset, ut ad placitum uenisset, et alteros tres testes, quod publici apud eum negotiasset. Istud si fecerit, exiuit se de latrocinio; et ille, qui non uenerit, erit latro ipsius, qui res suas agnouit, et ei secundum legem ipsas conponat et insuper pretium illius reddat, qui cum eo negotiauit. (Et) ista omnia, ubi suus amallus est, super quem res agnita fuerit aut intertiata fuerit, facere debet;

E 11

miauerunt aut furauerunt commoneantur. Hoc est, ut unusquis sicut inter eos negotiatum fuit, alter alterius commoneat uenire. Et si quis commonitus fuerit et eum sunnis non detenuerit et ad placitum non uenerit, ille, qui cum eo negotiauit, mittat tres testes, qualiter ei nuntiasset, ut ad placitum uenisset. Et alterostrestestes, quod publici apud eum negotiasset. Istud si fecerit, exiuit se de latrocinio, et ille, qui non uenerit, erit latro ipsius, qui res suas agnouit et ei secundum legem ipsas conponat et insuper precium illius reddat. Qui cum eo negotiauit, et ista omnia, ubi suus amallus est, super quem res agnita fuerit aut intertiata fuerit, facere debet; quod si trans ligerem aut

E 12

miauerunt aut furauerunt commoneantur, hoc est, unusquis sicut inter eos negotiatum fuit, alter alterius commoneat^f uenire; et si quis commonitus fuerit et eum sunnis non detenuerit et ad placitum non uenerit, ille, qui cum eo negotiauit, mittat tres testes, qualiter ei nuntiasset, ut placitum uenisset, et alteros tres testes, quod publice apud eum negotiasset. Istud si fecerit exiuit se de latrocinio, et ille, qui non uenerit, erit latro ipsius, qui res suas agnouit et eis secundum legem ipsas conponat et insuper pretium illius reddat, qui cum eo negotiauit. ^{Ista omnia, ubi} suus admallus est, super quem res agnita fuerit aut intertiata^l fuerit, facere debet; quid si trans ligerim aut

E 13

miauerunt aut furauerunt commoneantur; hoc est ut unusquis sicut inter eos negotiatum fuit, alter alterius negotiatum fuit uenire; et si quis commonitus fuerit et eum sunnis non detenuerit et ad placitum non uenerit, ille qui cum eo negotiauit, mittat III testes, qualiter ei nuntiasset, ut ad placitum uenisset, et alteros III testes, quod publice apud eum negotiasset; istud si fecerit, exiuit se de latrocinio, et ille, qui non uenerit, erit latro ipsius, qui res suas agnouit et ei secundum legem ipsas conponat et insuper pretium illius reddat, qui cum eo negotiauit; ^{ista omnia, ubi} suus amallus est, super quem res agnita fuerit aut intertiata fuerit, facere debet; quod si trans ligerem aut

E 14

uel camiauerunt aut furauerunt commoneantur, hoc est, ut unusquis sicut inter eos negociatum fuit, alter alterius commoneat uenire. Et si quis commonitus fuerit et eum sunnis non detenuerit et ad placitum non uenerit, ille, qui cum eo negociauit, mittat tres testes, qualiter ei nuntiasset, ut ad placitum uenisset, et alteros tres testes, quod publici apud eum negociasset; istud si fecerit, exiuit se de latrocinio. Et ille, qui non uenerit, erit latro ipsius, qui res suas agnouit et ei secundum legem ipsas conponat et insuper precium ipsius reddat, qui cum eo negociauit. ^{Ista omnia, ubi} suus amallus est, super quem res agnita fuerit aut interciata fuerit, facere debet. Quod si trans ligerem aut

E 15/16

miauerunt au^d furauerunt commoneantur, hoc est, ut unusquis sicut inter eos negociatum^e fuit, alter alterius commoneat uenire; et si quis commonitus fuerit et eum sunnis non detenuerit et ad placitum non uenerit, ille, qui cum eo negotiauit, mittat ^{tres testes^g}, qualiter ei nuntiasset, ut ad placitum uenisset, et alteros ^{III testes^h}, quod publici apud eum negotiasset; istud si fecerit, exiuit se de latrocinio, et ille, qui non uenerit, erit latro ipsius, qui res suas agnouit et ei secundum legem ipsas conponat et insuper precium ipsius reddat, qui cum eo negotiauitⁱ, ^{ista omnia, ubi} suus amallus^k est, super quem res agnita fuerit aut interciata^m fuerit, facere debet; quodⁿ si

d) aut E 15. e) negotiatum E 15. f) Randzusatz des Korrektors, der das Vorhandensein der Worte übersah: Hoc est unusquis sicut inter eos negotiatum alter alterius commoneat. g-g) trestestes E 15. h-h) trestestes E 15. i) negociauit E 15. k) in E 16 aus mallus verbessert. l) in E 12 aus intertata verbessert. m) interciatē E 15. n) in E 16 d mit einem Abkürzungsstrich.

P. 47 § 3 § 2. Quod si trans Ligere⁴ aut Carbonaria⁵ manent, illi, cum qui res agnoscitur, in noctes LXXX lex ista custodiatur.

LXXXIII. De falso testimonio.

48 § 1 § 1. Si quis falsum testimonium prebuerit, <DC dinarius qui faciunt> solidus xv culpabilis iudicetur.

§ 2. Si aliquis alicui iure inpotauerit, quod periurasset, et non potuerit adprobare, qui inpotauit <DC dinarius qui faciunt> solidus xv culpabilis iudicetur.

LXXXIV. <De periurio.>

§ 1. Si <quis> alicui fuerit inpotatum, quod periurasset, et hoc qui inpotat potuerit adprobare, qui periurauit <DC dinarius qui faciunt> solidus xv culpabilis iudicetur.

48 § 2 § 2. Si alicui fuerit inpotatum, quod periurasset, et hoc qui inpotat potuerit adprobare, iuratoris sui quinus solidus condempnentur.

48 § 4 § 3. Ipsi uero, cui adprobatum fuerit, excepto capitale et dilatura aut que causa solidus xv culpabilis iudicetur.

4) = Loire.

5) = Kohlenwald zwischen Samber und Dyle [van der Linder, *Revue belge de Philologie et d'Histoire II* (1923)].

D 7

D 8

D 9

82,2 quod si trans ligere aut carbonaria manent, illi, cum quem res agnoscitur, in noctes octuaginta lex ista custodiatur.

Quod si trans ligere aut carbonaria manent, ille, qui cum res agnoscitur, in noctes^d LXXX lex ista custodiatur.

Quod se trans legere aut carbonaria manent, illi, cum qui res agnoscitur, in noctes LXXX lex ista custodiantur.

LXXXII.

DE FALSO TESTIMONIO.

83,1 Si quis falsum testimonium prebuerit, sol. xv cul. iud.

83,2 Si aliquis alicui iure inpotauerit, quod periurasset, et non potuerit adprobare, qui inpotauit sol. xv cul. iud.

*LXXXI.

DE FALSO TESTIMONIO.

Si quis falsum testimonium prebuerit, DC den. qui f. sol. xv cul. iud.

Si aliquis alicui iure imputauerit quod periurasset, et non potuerit adprobare, qui inpotauit DC den. qui f. sol. xv cul. iud.

LXXXIII.

DE FALSO TESTIMONIO.

Si quis falso testimonium prebuerit, sol. xv cul. iud.

Se aliquis alicui iure inpotaret^b, quod periurasset, et non potuerit adprobare, qui inpotauit sol. xv cul. iud.

LXXXIII.

84,1 Si alicui fuisset inpotatum, quod periurasset, et hoc qui inpotat potuerit adprobare, qui periurauit sol. xv cul. iud.

84,2 Si alicui fuerit inpotatum, quod periurasset, et hoc qui inpotat potuerit adprobare, iuratori sui quinus sol. condempnentur.

84,3 Ipsi uero, cui adprobatum fuerit, excep. capl. et dela. aut quae causa sol. xv cul. iud.

LXXXIII. DE PER IURIO.

Si quis alicui fuerit inpotatum, quod periurasset, et hoc qui inpotat potuerit adprobare, qui periurauerit DC den. qui f. sol. xv cul. iud.

Si alicui fuerit inpotatum, quod periurasset, et hoc qui inpotat potuerit adprobare, iuratore sui qui non solum condempnentur.

Ipsi uero, cui adprobatum fuerit, excep. cap. et dil. aut que caus sol. xv cul. iud.

LXXXIII.

Se alicui fuerit inpotatum, quod periurasset, et hoc qui inpotat potuerit adprobare, qui periurauit sol. xv cul. iud.

Se alicui fuerit inpotatum, quod periurasset, et hoc qui inpotat potuerit adprobare, iuratoris sui quinus sol. conponat^a;

ipsi uero, cui adprobatum fuerit, excep. capl. et dl. aut qui causa sol. xv cul. iud.

d) in D 8 aus nocte verbessert.

Titel 83: a) in D 8 steht Titel 83 (dort: LXXXI) vor Titel 82 (dort: LXXXII). b) inpotarit (D 9). Hessels.

Titel 84: a) in D 9 zweites n auf Rasur.

quod si trans Ligerem aut Carbonariam manent, ille, cum quo res agnoscitur, in noctibus octoginta lex ista custoditur.

LXXXII.

D

Si quis falsum testimonium prebuerit, soledos xv culpabilis iudicetur. Et si aliquis alicui iure inputauerit, quod periurasset, et non potuerit adprobare, qui inputauit soledos xv culpabilis iudicetur. 83 §§ 1-2

LXXXIII.

Si <et> alicui fuerit inputatum, quod periurasset, et hoc qui inputauit potuerit adprobare, ille qui periurauit soledos xv culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura. Iuratores uero sui unusquis quinos soledos condempnetur. 84 §§ 1-2

E 11

E 12

E 13

E 14

E 15/16

carbonariam manent, illum, cum quo res agnoscitur, in noctibus octoginta lex ista custoditur.

carbonariam manent, ille cum quo res agnoscitur in noctibus octoginta lex ista custodiatur.

carbonariam manent, ille quocum res agnoscitur, in noctibus LXXX lex ista custoditur.

carbonariam manent, ille, cum quo res agnoscitur, in noctibus octoginta lex ista custoditur.

trans ligerem aut carbonariam manent, ille, cum quo res agnoscitur, in noctibus octoginta lex ista custoditur.

LXXXII.

LXXXII.

LXXXII.

LXXXII.

LXXXII.

SI QUIS FALSUM TESTIMONIUM PREBUERIT, sol. xv cupbl. iudet.

Si quis falsum testimonium prebuerit, sol. xv cul. iud.

Si quis falsum testimonium praebuerit, sol. xv culp. iud;

SI QUIS falsum testimonium prebuerit, sol. xv cul. iud.

Si quis falsum testimonium prebuerit, sol. xv cul. iud. 82

Et si aliquis alicui iure inputauerit, quod periurasset et non potuerit adprobare, cui inputauit sol. xv cul. iud.

Et si aliquis alicui iure inputauerit, quod^b periurasset et non potuerit adprobare, qui inputauit sol. xv culpabilis iudicetur.

et si aliquis alicui iure inputauerit, quod periurasset et non potuerit adprobare, qui inputauit sol. xv c. i.

Et si aliquas alicui iure inputauerit^a, quod periurasset et non potuerit adprobare, qui inputauit sol. xv cul. iud.

Et si aliquis alicui iure inputauerit, quod periurasset et non potuerit adprobare, qui inputauit sol. xv cul. iud.

LXXXIII.

LXXXIII.

LXXXIII.

LXXXIII.

LXXXIII.

SI ALICUI FUERIT INPUTATUM, QUOD PERIURASSET, et hoc, cui inputauit, poterit adprobare, ille qui periurauit, sol. xv cl. iud.

Si alicui^a fuerit inputatum, quod iurasset, et hoc, qui inputauit, poterit adprobare, ille qui iurauerit, sol. xv cul. iud. excep. cap. et dil.

Si alicui fuerit inputatum, quod periurasset, et hoc, qui inputauit, poterit adprobare, ille qui periurauit, sol. xv culp. iud. excep. cap. et dilatura.

Si et alicui fuerit inputatum, quod periurasset, et hoc, qui inputauit, poterit adprobare, ille qui periurauit, sol. cul. i. exc.

Si et alicui fuerit inputatum, quod periurasset, et hoc, qui inputauit, poterit adprobare, ille qui periurauit, sol. xv cul. iud. except. capl.^b

Iuratores uero sui unusquis quinos sol. condempnetur.

Iuratores uero sic unusquisque quinos sol. condempnetur.

Iuratores uero sui unusquis quinos sol. condempnetur.

Iuratores uero sui unusquis quinos sol. condempnetur.

Iuratores uero sui unusquis quinos sol. condempnetur^c.

Titel 82: a) in E 14 aus intauerit verbessert. b) in E 12 d mit einem Abkürzungsstrich.

Titel 83: a) in E 12 a aus anderem Buchstaben verbessert. b) fehlt E 15. c) condempnetur E 15.

LXXXV. De testibus.

- P. 49 § 1* § 1. Si quis testes necesse habuerit, ut donit, et fortasse ipsi testis noluerint ad placitum uenire, illi, qui eus necessario habet, mannire illus debet cum testibus ut eum, quod uiderunt, testimonium prebeant.
- 49 § 2* § 2. Si uero noluerint et eos sunnis non detenuerit, <DC dinarius qui faciunt> solidus xv culpabilis iudicetur unusquisque illorum.
- 49 § 3* § 3. Si uero presentis fuerint in testimonio uocati, iurauerint ea, que uiderunt et audierunt, testimonium preberent, ferbanniti fuerint, <DC dinarius qui faciunt> solidus xv culpabilis iudicetur.

LXXXVI. De fides factas.

- 50 § 1* § 1. Si quis ingenuos aut litus alteri fidem fecerit, tunc illi, cuius fides facta est, in XL noctes, aut quomodo placitum fecerit, cum testibus uenire debet uel qui precium adpreciare debeant, et si noluerit fidem facta soluere, <DC dinarius qui faciunt> solidus xv culpabilis iudicetur.

D 7

D 8

D 9

LXXXIII. DE TESTIBVS.

LXXXIII. DE TESTIBVS.

LXXXV. DE TESTIBVS.

85,1 Si quistestes necesse habuerit, ut donit, et fortasse ipsi testis noluerunt ad placitum uenire, illi, qui eos necessario habet, mannire illus debet cum testibus, ut eo, quod uiderunt, testimonium^a prebeant.

Si quis testes necesse habuerit, ut donet, et fortasse ipsi testes noluerint ad placitum uenire, ille, qui eos necesse habet, mannire ipsos debet cum testibus, ut eorum, quod uiderunt, testimonium prebeant.

Si quis testes necesse habuerit, ut donit, et fortassi ipsi testis noluerent ad placitum uenire, illi, qui eus necessario habet, manire illus debet cum testibus, ut eum, quod uiderunt, testimonium prebeant.

85,2 Si uero noluerint et eos sonniss non detenuerit, sol. xv unusquisque illorum cul. iud.

Si uenire noluerint et eos sunnis non detenuerit, DC den. qui f. sol. xv cul. iud. unusquisque illorum.

Si uero noluerent et eos sunnes non detenuerit, sol. xv cul. iud. unusquisque illorum.

85,3 Si uero presentis fuerint in testimonio uocati, iurauerint ea, que uiderunt et audierunt, testimonium preberent, ferbanniti fuerint, sol. xv cul. iud.

Si uero presentes fuerint in testimonio uocati, iurauerint ea, que uiderunt et audierunt, testimonium prebuerunt, ferbanniti fuerint, DC den. qui f. sol. xv cul. iud.

Si uero presentis fuerent hii testimonium uocati, iurauerent ea, que uiderunt et audierunt, testimonium preberent, firbaniti fuerunt, sol. xv cul. iud.

LXXXV. DE FIDES FACTA.

LXXXV. DE FIDES FACTIS.

LXXXVI. DE FIDES FACTAS.

86,1 Si quis ingenuus aut litus alteri fidem fecerit, tunc ille, cuius fides facta est, in XLita noctis, aut quomodo placitum fecerit, cum testibus uenire debet uel qui precium adpreciare debeant, et si noluerit fide facta soluere, sol. xv cul. iud.

Si quis ingenuus aut litus alteri fidem fecit, tunc illi, cui fides facta est, in XL noctes, aut quomodo placitum fecerit, cum testibus uenire debet uel qui pretium adpretiare debeant, et si noluerit fidem facta soluere, DC den. qui f. sol. xv cul. iud.

Si quis ingenuos aut letus alteri fidem fecerit, tunc illi, cuius fidem facta est, in XL noctes, aut quomodo placitum fecerit, cum testibus uenire debet uel qui precium adpreciare debent, et se noluerit fidem facta soluere, sol. xv cul. iud.

Titel 85: a) in D 7 aus testimonium verbessert.

LXXXIV.

§ 1. Si quis testes necessarius habuerit et fortasse ipsi ad placitum uenire noluerint, ille, *D 85 § 1* qui eos necessario habet, manñire ipsos debet (habere) cum aliis testibus, ut hoc, quod uiderunt, testimonium reddant.

§ 2. Si uero noluerint uenire et eos sunnis non detenuerit, soledos xv culpabilis iudicetur. *85 § 2*

LXXXV.

§ 1. Si quis ingenuus aut litus alteri fidem fecerit, ille, cuius fides facta est, ad placitum *86 § 1* ueniat (et) cum tales testibus, qui ipsum pretium legitime adpretiare debeant, et si noluerit fidem factam soluere, soledos xv culpabilis iudicetur.

<i>E 11</i>	<i>E 12</i>	<i>E 13</i>	<i>E 14</i>	<i>E 15/16</i>	
LXXXIII.	LXXXIII.	LXXXIII.	LXXXIII.	LXXXIII.	
SI QUIS TESTES NECESSARIUS HUBUERIT et fortasse ipsi ad placitum uenire noluerit ^a , ille, qui eos necessaria ^c habet, manñire ipsos debet cum aliis testibus, ut hoc, quod uiderunt ^f , testimonium reddant.	Si quis testes necessarios habuerit et fortasse ipsi ad placitum uenire noluerint, ille, qui eos necessarios habet, manñire ipsos debet cum aliis testibus, ut hoc, quod uiderunt, testimonium reddant.	Si quis testes necessarios habuerit et fortasse ipsi ad placitum uenire noluerint, ille, qui eos necessario habet, manñire ipsos debet cum aliis testibus, ut hoc, quod uiderunt testimonium reddant.	Si quis testes necessarios habuerit et fortasse ipsi ad placitum uenire noluerit, illi, qui eos necessarius habet, manñire ipsos debet habere cum aliis testibus, ut hoc, quod uiderunt, testimonium reddant.	Si quis testes necessarios habuerit et fortasse ipsi ad placitum uenire noluerint ^b , illi, qui eos necessarius habet manñire, ^d habere ipsos debet ^d cum aliis testibus, ut hoc, quod non ^e uiderunt, testimonium reddant;	<i>84,1</i>
Si uero noluerunt ^g uenire et eos sunnis non detenuerit, sol. xv cl. iud.	Si uero noluerint uenire et eos sunnis non detenuerit, sol. xv cl. iud.	Si uero noluerint uenire et eos sunnis non detenuerit, sol. xv culpabilis iudicetur.	Si uero noluerint uenire et eos sunnis non detenuerit, sol. xv cul. iud.	si uero noluerint uenire et eos sunnis non ^h detenuerit ^f , sol. xv cul. iud.	<i>84,2</i>
LXXXV.	LXXXV.	LXXXV.	LXXXV.	LXXXV.	
SI QUIS INGENUUS AUT LITUS ALTERI fidem fecerit, ille, cuius fides facta est, ad placitum ueniat cum talis testibus, qui ipsum pretium legitime adpretiare debeant, et si noluerit fidem factam soluere, sol. xv culpa. iudet.	Si quis ingenuus aut litus alteri fidem fecerit, ille, cuius fides facta est, ad placitum ueniat cum tales testibus, qui ipsum pretium legitime adpretiare debeant. Et si noluerit fidem factam soluere, sol. xv cul. iud.	Si quis ingenuus aut liber alteri fidem fecerit, ille, cuius fides facta est, ad placitum ueniet et cum tales testibus, qui ipsum pretium legitimi adpretiare debeant, et si noluerit fidem factam soluere, sol. xv culpabilis iud.;	Si quis ingenuus aut liber alteri fidem fecerit, ille, cuius fides facta est, ad placitum ueniet cum tales testibus, qui ipsum praecium legitimi adpretiare debeant; et si noluerit fidem factam soluere, sol. xv cul. iud.	Si quis ingenuus aut liber alteri fidem fecerit, ille, cuius fides facta est, ad placitum ueniet cum ^a tales testibus ^c , qui ipsum praecium ^b legitime ^c adpretiare debeant, et si noluerit fidem factam soluere, sol. xv cul. iud.	<i>85,1</i>

Titel 84: a) in *E 11* aus noluerit verbessert. b) in *E 16* aus noluerit verbessert. c) in *E 11* aus necessaria verbessert. d-d) in *E 16* aus debet ipsos habere umgestellt; ipses debet habere *E 15*. e) fehlt *E 15*. f) in *E 11* Anfangs-u aus q verbessert. g) in *E 11* o aus u und erstes u aus e verbessert. h) davor in *E 16* unterpungiertes d. i) detenerit *E 15*.

Titel 85: a-a) talestestibus *E 15*. b) pretium *E 15*. c) legitimi *E 15*.

P. 50 § 2 § 2. Si adhuc noluerit cumponere debitum, debit eum admallare et nestigante huius rei mallare: „Rogo te, tunzino, ut nestigante gassacionem meo illum, qui mihi fidem fecit, legitimum mihi debitum debet“ et nominare debit, quale debitum uel unde fidem fecit. Tunc tunzinus dicere debet: „Nestigante ego gassacium tuum illum in hoc mallo, quod Salica lex habet.“ Et tunc ipse, cuius est fides facta, debit testare, ut nulli alteri nec soluat nec pignus solucionis donit, ante quod ei impleat, quod fidem fecit; et sic festinanter ad domum illius, qui ei fidem fecit, cum testibus ambulare debet et roget ibi debitum suum soluere. <Et> si hoc noluerit, solem ei culcet; et si ei solem culcauerit, <cxx dinarius qui faciunt> solidus III super debitum <adhuc> addat; et sic usque ad tres uices per tres manitus facere debet. Et super ista omnia

D 7

86,2 Si adhuc soluerit cumponere debitum, debet eum admallare et nestigante huius rei mallare: rogo te, tunzini, ut nestigante gasationum meum illum, qui mihi fidem fecit legitimum mihi debitum debet et nominare debit, quale debitum uel unde fide fecit. Tunc tunzinus dicere debet: instigante ego sagatium^c tuum illum in hoc mallo, quod salica lex habet; et tunc ipse, cuius est fides facta, debet testare, ut nulli alteri nec soluat nec pignus solutionis donit, ante quod ei impleat, quod fidem fecit; et sic festinanter ad domum illius, qui ei fidem fecit, cum testibus ambulare debet et roget ibi debitum suum soluere; si hoc noluerit, solem ei culcet; et si ei solem culcauerit, III sol. super debitum adhuc addat; et sic usque ad tres uices per tres manites facere debet. Et super ista omnia facta, si noluerit

D 8

Si adhuc noluerit componere debito, debet eum admallare et nestigante huius rei mallare: Rogo te, tunzine, ut nestigante gasationem meo illum, qui mihi fidem fecit, legitimum mihi debet et nominare debet^a, qualem debitum uel^b unde fidem fecit. Tunc tunzinus dicere debet: instigante Ego satacium tuum illum in hoc malla^d, quod saleca lex habet. Et tunc ipse, cuius est fides facta, debet testare, ut nulli alteri nec soluat nec pignus solutionis donet, ante quod ei impleat, quod fidem fecit; et sic festinanter ad domum illius, qui ei fidem fecit cum testibus ambulare debet et roget ibi debitum suum soluere. Et si hoc noluerit, solem ei culcit; et si ei solem culcauerit, cxx den. qui f. sol. III super debitum reddat. Et sic usque ad tres uices per tres manitis facere debet. Et super ista omnia facta, si noluerit

D 9

Sed adhuc noluerit cumponere debitum, debet eum admallare et neste gante uius rei mallare: Rogo te, tunzino, un nestigante gassacionem meo illum, qui mihi fedem fecit, legitime mihi debitum nomerare debet, quale debitum uel unde fedem fecit; tunzinus dicere debet: inesti gante ego gassacium tuum illum in hoc mallo, quod salica lex habet; et tunc ipsi, cuius est fides facta, debet testare, ut nulli alteri nec soluat nec ^epignus solucionis donat^e, ante quod ei impleat, quod fidem fecit; et sic festinanter ad domum illius, qui ei fidem fecit, cum testibus ambulare debet et roget ibi debitum suum soluere; sed hoc noluerit, solem ei culcet; et se ei solem culcauerit, III sol. super debitum addat; et se usque ad III ueces per III manitus facere debet. Et super ista omnia facta, se noluerit

Titel 86: a) in D 8 aus deuet verbessert. b) in D 8 nachgetragen. c) in D 7 aus satatium verbessert. d) in D 8 aus mallo verbessert. e-e) pignus solucionis don in D 9 anscheinend auf Rasur.

§ 2. Si uero adhuc supra dictum debitum componere noluerit, debet eum sic admallare: *D 86 § 2*
 „Rogo te, iudex, ut homine illo denominato gasatione meo, qui mihi fidem fecit, de debitum talem denominatum secundum legem Salicam mihi exinde eum dstringas“; et tunc ipse, cuius est fides facta, debet testare fideiussorem, ut nulli alteri nec soluat nec pignus solutionis donet, antequam ei reddat, quod fidem fecit; et sic festinanter ad domum illius, qui fidem fecit, cum testibus ambulet et roget ibi debitum suum soluere; et si hoc reddere noluerit, solem ei culcet, et si ei solem culcauerit, soledos III super debitum adhuc addat; et sic usque ad tres uices per tres mannitas facere debet. Ista uero omnia facta, si adhuc noluerit debitum componere, usque

E 11

Si uero adhuc supradictum debitum componere noluerit, debet eum sic admallare: Rogo te, iudex, ut homine illo denominato gasatione meo, qui mihi fidem fecit, debitum talem denominatum secundum legem salicam mihi exindum eum dstringas, et tunc ipse, cuius fides facta debet testare fideiussorem, ut nulli alteri nec soluat nec pignus solutionis donet, antequam ei reddat, quod fidem fecit, et sic festinanter ad domum illius, qui fidem fecit, cum testibus ambulet et roget ibidem debitum suum soluere. Et si hoc reddere noluerit, solem ei culcet, et si ei solem culca-

E 12

Si uero adhuc supradictum debitum componere noluerit, debet eum sic admallare: Rogo te, iudex, ut homine illo denominato gasatione meo qui mihi fidem fecit de debitum talem denominatum secundum legem salicam mihi exinde eum dstringas, et tunc ipse, cuius est fides facta, debet testare fidemiussorem, ut nulli alteri nec soluat nec pignus solutionis donet, antequam ei reddat, quod fidem fecit, et sic festinanter ad domum illius, qui fidem fecit, cum testibus ambulet et roget ibi debitum suum soluere; et si hoc reddere noluerit, solem ei culcet, et si ei solem culcauerit, sol. III super debitum ad addat, et sic usque ad tres uices per tres mannitas facere debet. Ista uero omnia facta, si adhuc noluerit debitum componere,

E 13

si uero adhuc supra dictum debitum componere noluerit, debet eum sic admallare: rogo te iudex, ut homine illo denominato gasationem eo qui mihi fidem fecit, debitum talem denominatum secundum legem salicam mihi exinde eum dstringas, et tunc ipse, cuius est fides facta, debet testare fideiussorem, ut nulli alteri nec solui nec pignus solutiones donet, antequam ei reddat, quod fidem fecit; et sic festinanter ad domum illius qui fidem fecit cum testibus ambulet et roget ibi debitum suum soluere; et si hoc reddere noluerit, solem ei culcet, et si ei solem culcauerit, sol. III super debitum adhuc addat, et sic usque ad III uices per III mannitas facere debet; ista uero omnia facta, si adhuc noluerit debitum componere,

E 14

Si uero adhuc supra dictum debitum componere noluerit, debet eum sic admallare: rogo te, iudex, ut homine illo deminato gasacione meo, qui mihi fidem fecit, de debitum talem deminatvm^d secundum legem salicam mihi exinde eum dstringas, et tunc ipse, cuius est fides facta, debet testare fideiussorem^e, ut nulli alteri nec solui nec pignus soluciones donet, antequam ei reddat, quod fidem fecit, et sic festinanter ad domum illius, qui fidem fecit, cum testibus ambulet et roget ibi debitum suum soluere. Et si hoc reddere noluerit, solem ei culcet, et si ei solem culcauerit, sol. III super debitum adhuc addat. Et sic usque ad tres uices per tres mannitas facere debet. Ista uero omnia fac, si adhuc noluerit debitum componere,

E 15/16

Si uero adhuc supra dictum debitum componere noluerit, debet eum sic admallare: rogo te, iudex, ut homine illo denominato gasatione meo, qui mihi fidem fecit, de debitum talem denominatum secundum legem salicam mihi exinde eum dstringas, et tunc ipse, cuius est fides facta, debet testare fidemiussorem, ut nulli alteri nec solui nec pignus solutiones donet, antequam ei reddat, quod fidem fecit, et sic festinanter ad domum illius, qui fidem fecit, cum testibus ambulet et roget ibi debitum suum soluere; et si hoc^f reddere noluerit, solem ei culcet, et si ei solem culcauerit, sol. III super debitum adhuc addat. Et sic usque ad tres uices per tres manitas facere debet. Ista uero omnia facta, si adhuc nouerit debitum componere^g,

d) in E 14 aus deminatvm verbessert. e) in E 14 aus fidemiussorem verbessert. f) in E 16 aus oc verbessert. g) conponere E 15.

facta, si noluerit adhuc componere, usque ad solidus IX debitus ascendat. Istud per singulus dies, quod ei sol culcauit, terni solidi de die ad die crescant.

P. 50 § 3 § 3. Si nec si fides facta ad placitum legitimum soluere uoluerit, tunc ille, cuius fides facta est, ambulet ad grafionem illius loci, in cuius pago manet, et prendat fistucam et dicat uerbum: „Tu, grafio, rogo tibi, homo ille, qui mihi fidem fecit, quem legitimum habeo adiectiuum et admallatum, in quo lex Salica continet, et ego super me et super furtuna mea pono, quod securus mitto super furtunam suam manum“; et dicat causam aut de quantum ei fidem fecit. Tunc grafio colligat secum septem racemburgiis idoneus et sic cum eos ambulet ad causam¹

1) aus casam entstell; vgl. Pactus.

D 7

adhuc componere, usque ad sol. VIII debitus ascendat. Istud per singulus dies, quod ei sol culcauit, terni solidi de die ad die crescant;

86,3 si nec fides facta ad placitum legitimum soluere uoluerit. Tunc ille, cuius fides facta est, ambulet ad grafionem illius loci, in cuius pago manet, et prindat fistucam et dicat uerbum: Tu, grauio, rogo tibi, homo ille, qui mihi fidem fecit, quem legitimum abeo adiectiuum et admallatum, in quo lex salica contenit, et ego super me et super furtuna mea pono, quod securus mitto super furtunam suam mano; et dicat causam aut de quantum ei fidem fecit. Tunc grafio colligat secum septem racemburgis idoneus et sic cum eos ambulet ad causam illius, qui fidem fecit,

D 8

adhuc componere, usque ad sol. VIII debitus ascendat. Istud per singulos dies, quod ei sol culcauerit, terni soledi de die in diem crescant.

Si nec fides facta ad placitum legitimum soluere uoluerit, tunc ille, cuius fides facta est, ambulet ad grafionem illius loci, in cuius pago manet, et prendat fistucam, dicat uerbum: Tu, grafio, rogo tibi, homo ille, qui mihi fidem fecit, quem legitimum habeo adiectiuum et admallatum, in quo lex salica continet, et ego super me et super fortuna mea pono, quod securus mitto super furtunam suam manum; et dicat causam aut de quantum ei fidem fecit. Tunc grafio colligat secum septem racimburgis idoneos et sic cum eis ambulet ad casam illius, qui fi-

D 9

adhuc componere, usque ad sol. VIII debitus ascendat, estud per singulis dies, quod ei sol culcauit, ternus solidi de diae ad diae crescant;

se nec se fides facta ad placitum legitimum soluere uoluerit, tunc illi, cuius fides facta est, ambulis ad grafionem illius loci, in cuius pago manit, et prendat festuca et dicat uerbum: tu, graffio, rogo tibi, homo illi, qui mihi fidem fecit, quem legitimo habio abiectiuo et amallatum, in quo lex salica contenet, et ego super me et super fortuna mea pono, quod securus metto super fortunam suam manum; et dicat causam aut de quantum ei fidem fecit. Tunc graffio collegat secum septem racemburgis edonies et sic cum eos ad causam illius, quem fe-

ad soledos IX debitus ascendat, ita ut per singulos dies, quod ei sol culcauerit, terni soledi de die <ei> in diem crescant.

§ 3. Si uero nec sic fidem factam ad placitum legitimum soluere noluerit, tunc ille, cuius D 86 § 3 fides facta est, ambulet ad grafionem illius locum, in cuius pago manent, et accipiat fistucam et dicat uerbum istum: „Tu, grafio, rogo tibi, quia homo ille denominatus mihi fidem fecit, quem legitimo habeo adiacituum et admallatum secundum legem Salicam, et ego super me et super fortuna mea pono, quod securus mitto super fortunam suam manum“; et referat causam uel dicat, quantum ei fidem fecit. Tunc grafio colligat secum septem racinburgis idoneos et

E 11

E 12

E 13

E 14

E 15/16

usque ad^h solidos VIII debitus ascendat, ita ut per singulo(s) dies, quod ei sol culcauerit, terni solidi de die in diem crescant;

usque ad sol. VIII debitus ascendat, ita ut per singulos dies, quod ei sol culcauerit, terni soledi de die ei in diem crescant.

usque ad sol. VIII debitus ascendat, ita ut per singulos dies, quod eo sol culcauerit, terni solidi de die in diem crescant.

usque ad sol. VIII debitus ascendat, ita ut per singulos^l dies, quod eo sol culcauerit, terni solidi de die in diem crescant^k;

si uero nec sic fidem factam ad placitum legitimum soluere noluerit, tunc ille, cuius fides facta est, ambulet ad grafione illius locum, in cuius pago manent, et accipiat fistucam et dici uerbum istum: Tunc, grauio, rogo te, quia homo ille denominatus mihi fidem fecit, quae legitimo habeo adiacituum et admallatum secundum legem salica et ego super me et super fortuna mea pouo securus mitto super fortunam suam manum, et referat causam uel dicat, quantum ei fidem fecit, tunc grauio colligat secum septem racinburgis idoneos

si uero nec sic fidem factam ad placitum legitimum soluere uoluerit. Tunc ille, cuiu(s) fidem facta est, ambulet ad grafionem illius locum, in cuius pago manent, et accipiat fistucam et dicat uerbum istum: Tu, grafio, rogo tibi, q(ui) homo ille denominatus mihi fidem fecit, quem legitimo habeo adiacituum et admallatum secundum legem salicam et ego super me et super fortuna mea pono, quod securus mitto super fortunam suam manum; et referat causam uel dicat, quantum ei fidem fecit. Tunc grafio colligat secum septem racinburgis idoneos et

Si uero nec sic fidem factam ad placitum legitimum soluere noluerit, tunc ille, cuius fides facta est, ambulet ad grafionem illius locum, in cuius pago manent, et accipiat fistucam et dicat uerbum istum: tu grafio, rogo tibi, qui homo ille denominatus mihi fidem fecit, quem legitimo habeo adiacituum et admallatum secundum legem salicam et ego super me et super fortuna mea pono, quod securus mitto super fortuna sua manum; et referat causam uel dicat quantum ei fidem fecit; tunc grafio colligat secum VII racinburgis idoneis et cum

Si uero nec sic fidem factam ad placitum legitimum soluere noluerit, tunc ille, cuius fides facta est, ambulet ad grauionem illius locum, in cuius pago^l manent, et accipiat festucam et dicat uerbum istum: Tu grafio, rogo tibi, quia homo ille denominatus mihi^o fidem fecit, quem legitimo habeo adiacituum et admallatum secundum legem salicam et ego super me et super fortuna mea pono, quod securus mitto super fortunam suam manum, et referat causam uel dicat, quantum ei fidem fecit. Tunc grafio colligat secum septem^r racinburgos idoneos^r et

si uero nec sic 85,3 fidem factam ad placitum legitimum soluere noluerit, tunc ille, cuius fides facta est, ambulet ad graphionem illius locum, in cuius pago manent, et accipiat festucam et dicat uerbum istum: tu, graphio, rogo te^m, quia homo illeⁿ, denominatus mihi^o fidem fecit, quem legitimo habeo adiacituum et ad et admallatum secundum legem salicam et ego super me et super fortuna^p mea pono, quod securus mitto super fortunam^q suam manum, et referat causam uel dicat, quantum ei fidem fecit. Tunc graphio colligat secum septem racinburgis idoneis et

h) in E 12 über der Zeile nachgetragen. i) singulus E 15. k) crescant E 15. l) in E 14 aus parenti verbessert. m) tibi E 15. n) ille E 15. o) davor in E 14 fi getilgt. p) fortunam E 15. q) furtu-
nam E 15. r-r) in E 14 aus racinburgis idoneis verbessert.

illius, qui fidem fecit, et roget illum, si presens est, qui fidem fecit, et dicat ei: „Uoluntatem tuam solue homine illo, quod ei fidem fecisti, et elige tecum duos, quos uolueris, idoneus cum racemburgi(i)s istus, de quod soluere debis, quod adpreciare debeant, et hoc, quod debis, secundum iustum precium satisfacias.“ Quod si audire noluerit, presens aut absens, tunc racemburgiae adpreciatum precium, quantum ualuerit debite, quem debet, <et> hoc de furtunam illius tollant; et ipsa lege, quantum debet, duas partes illius, cuius causa est, ad se reuocet, tercia parte grafio ad se recolligat. Si tamen si fredus iam antea de hac causa non fuerit solutus.

P. 50 § 4 § 4. Si grafio inuitatus fuerit et ibidem non uenerit, si eum sunnis non detenuerit aut certa ratio dominica, et se distullerit, ut ibidem non ambulet neque alium transmiserit, de uita sua grafio conponat aut se redemat, quantum ualet.

D 7

et roget illum si presens est, qui fidem fecit, et dicat ei: uoluntatem tuam solue homine illo, quod ei fidem fecisti, et elege tecum duos, quos uolueris, idoneus cum racimburi istis, de quod soluere debis, quod adpreciare debeant, et hoc, quod debes, secundum iustum precium satisfacias. Quod si audire noluerit, presens aut absens. Tunc racemburgiae adpraeciatum precium, quantum ualuerit de lute, quem debet, hoc de furnam illius tollant; et ipsa lege, quantum debet, duas partes illius, cuius causa est, ad se reuocet. Tertiam partem grafio ad se recolgat. Si tamen si fredus iam antea de ac causa non fuerit solutus;

86,4 si grafio inuitatus fuerit et ibidem non uenerit, si eum sunnis non detenuerit^f aut certa ratio dominica, et si distullerit, ut ibidem non ambulet neque alium transmiserit, de uita sua grauo conponat aut se redemat, quantum ualet.

D 8

dem fecit, et dicat ei: Uoluntatem tvam^f solue homini illo, quod ei fidem fecisti, et elige tecum duos, quos uolueris, idoneos cum racimburi istos, de quod soluere debes, quod adpretiare debent, et hoc, quod debes, secundum iustum pretium satisfacias. Quod si audire noluerit, presens aut absens, tunc racimburi adpretiatum pretium, quantum ualuerit debite, quem debet, et hoc de furtunam illius tollant; et ipsa lege, quantum debent, duas partes illius, cuius causa est, ad se reuocet, tertiam partem grafio ad se recolligat, tamen si fredus iam antea de hac causa non fuerit^h solutus.

Si grafio inuitatus fuerit et ibidem non uenerit, si eum sunnis non detenuerit aut certe ratio dominica, et se distulerit et ibidem non ambulet neque alium transmiserit, de uita sua grafio conponat aut se redimat, quantum ualet.

D 9

dem fecit, et dicat ei uoluntatem tuam solue homine illo, quod ei fidem fecisti, et elige te cum duos, quos uolueris, edonius cum racemburgies istus, de quod soluere debis quodquod adpreciare dibiant, et hoc, quod debis, secundum iustum precium satis facias. Quod se audire noluerit, presens aut absens, tunc racemburgie^g adpreciatum precium, quantum ualuerit debite, quem debet, hoc de fortuna illius tollat; et ipse lege, quantum debet, duas partes illius, cuius causa est, ad se reuocet, tercia parte graffio ad se recolliget. Se tamen se fredus iam antia de hac causa non fuerit solutus.

Se graffio inuitatus fuerit et ibidem non uenerit, se eum sunnis non detenuerit aut certa ratio dominica, se distullerit, ut ibidem non non^k ambulet neque alium transmiserit, de uita sua graffio conponat aut se redemet, quantum ualet.

f) in D 8 aus team verbessert.
i) in D 7 aus tenuerit verbessert.

g) racemburgiae (D 9) Hessels. h) in D 8 aus fuerat verbessert.
k) in D 9 in folge Seitenwechsels doppelt.

cum eis ad casam illius fideiussorem ueniat et roget illum, si presens est: „Uoluntatem tuam solue homine isto denominato, quod ei fidem fecisti, et hoc, quod debes, secundum pretium legitime pretiatum satisfacias.“ Quod si tunc adimplere noluerit, aut presens aut absens sit, statim racinburgi pretium legitime adpretiatum pro omne debitum, quod debet, de fortuna illius tollant. Et si fredus de ipsa causa antea non fuerit solutus, tunc accusator de illa lege duas partes et grafio tertiam recipiat.

§ 4. Et si grafio ibidem inuitatus fuerit et non uenerit, si eum sunnis non detenuerit aut certe ratio dominica, et se distulerit et neque alium transmiserit, de sua uita sit satisfactum aut se redimat, quantum ualet. D 86 § 4

E 11

et cum eis ad casam illius fideiussorem ueniat et roget illum, si preseps est: uoluntatem tuam solue homine isto denominato, quod ei fidem fecisti et hoc, quod debes, secundum pretium legitime pretiatum satisfacias. Quod si tunc adimplere noluerit aut presens aut absens sit^u statim racinburgi praecium legitime adpretiatum pro omni debitum, quod debet, de fortuna sua tollant. Et si fredes de ipsa causa antea non fuerit solutus, tunc accusator de illa lege duas partes et grauius tertiam recipiant.

Et si grauius inuitatus ibidem fuerit et non uenerit, si eum sunnis non detenuerit aut certa ratio dominica, et se distulerit et neque alium transmiserit, de sua uita sit satisfactum aut se redimat, quantum ualet.

E 12

cum eis ad casam illius fideiussorem ueniat et roget illum, si presens est: Uoluntatem tuam solue homine isto denominato, quod ei fidem fecisti et hoc, quod debes, secundum pretium legitime pretiatum satisfacias; quod si tunc adimplere noluerit aut presens aut absens sit, statim racinburgi pretium legitime adpretiatum pro omne^w debitum, quod debet, de fortuna illius tollant(t). Et si fredus de ipsa causa antea non fuerit solutus, tunc accusator de illa leg(e) duas partes et grauius tertiam recipiat.

Et si grauius inuitatus ibidem fuerit et non uenerit, si eum sunnis non detenuerit aut certa ratio dominica et se distulerit et neque alium transmiserit, de sua uita sit satisfactum^z aut se redimat, quantum ualet.

E 13

eis ad casam illius fideiussorem ueniat et roget illum, si presens est: uoluntatem tuam solue homine isto denominato, quod ei fidem fecisti et hoc, quod debes secundum pretium legitime pretiatum satisfacias; quod si tunc adimplere noluerit aut presens aut absens sit, statim racinburgi pretium legitime adpretiatum pro omne debitum, quod debet, de fortuna illius tollant; et si fredus de ipsa causa antea non fuerit solutus, tunc accusator de illa lege duas partes et grafio tertiam recipiat;

et si grafio ibidem inuitatus fuerit et non uenerit, si eum sunnis non detenuerit aut certa ratio dominica, et se distulerit et neque alium transmiserit, de sua uita sit satisfactum aut se redimat, quantum ualet.

E 14

cum eis ad casam illius fideiussorem ueniat et roget illum, si praesens est: uoluntatem tuam solue homine isto denominato, quod ei fidem fecisti et hoc, quod debes, secundum pretium legitime pretiatum satisfacias. Quod si tunc adimplere noluerit aut presens aut absens sit, statim racinburgi pretium legitimum adpretiatum per omnem debitum, quod debet, de fortuna illius tollant; et si fredus de ipsa causa antea non fuerit solutus, tunc accusator de illa lege duas partes et grafio tertiam capiat.

Et si grafio inuitatus ibidem fuerit et non uenerit, si eum sunnis non detenuerit aut certa ratio dominica, et si distulerit et neque alium transmiserit, de sua uita sit satisfactum aut se redimat, quantum ualet.

E 15/16

cum eis ad casam illius fedemiussorem ueniat et roget illum, si presens est: uoluntatem tuam^s solue homine isto denominato, quod ei fidem fecisti et hoc, quod debes, secundum pretium^t legitime pretiatum satisfacias; quod si tunc adimplere noluerit aut presens aut absens sit, statim racinburgi pretium^v legitimum adpretiatum pro omnem debitum, quod debet, de fortuna illius tollant; et si fredus de ipsa causa^x antea non fuerit solutus, tunc accusator de illa lege duas partes et grafio tertiam recipiat;

et si grafio inuitatus ibidem fuerit et non uenerit, si eum sunnis non detenuerit aut certa ratio^y dominica, et si distulerit et neque alium transmiserit, de sua uita sit satisfactum aut se redimat, quantum ualet.

85,4

s) in E 16 aus uam verbessert.
w) in E 12 aus ome verbessert.
tisfactum verbessert.

t) pretium E 15. u) in E 11 aus aut verbessert.
x) in E 16 aus casa verbessert. y) ratio E 15.

v) pretium E 15.
z) in E 12 aus

LXXXVII. De eo qui grafionem ad res alienas iniuste inuitauerit.

P.

51 §§ 1-2

§ 1. Si quis grafionem ad res alienas iniuste tollendas inuitauerit, antequam gassacionem suum per lege habeat mallatum, ille qui eum rogat, ut iniuste tollat, antequam legitime admallatus fuerit aut fides ei facta fuerit, et iniuste inuitauerit, <VIII dinarius qui faciunt> solidus cc culpabilis iudicetur, ille qui grafionem rogat iniuste aliquid confiscare.

51 § 3

§ 2. Si uero grafio inuitatus supra legem aut debitum iustum aliquid amplius tollere presumpserit, aut se redemat aut de uita conponat.

LXXXVIII. De rem prestatam.

52 §§ 1-5

Si quis alteri de rebus suis aliquid prestauerit et ei noluerit reddere, sic eum debit mallare, ut cum testis ad casa sua, cui res prestauit, accedat et sic contestatur: „Quia res meas noluisti reddere, quas tibi prestaui, in hoc eas tene, ut super nocte proxima, sicut lex Salica est“; et sic ei solem culcauerit; et si tunc eas noluerit reddere, ad alias septem noctis adhuc cum testibus

D 7

LXXXVI. DE EO QUI
GRAFIONEM AD RES
ALIENAS INIUSTE
INUITAUERIT.

87,1 Si quis grafionem ad res alienas iniuste tollendas inuitauerit, antequam gasacium suum per lege habeat mallatum, ille, qui eum rogat, ut iniuste tollat. Antequam legitime admallatus fuerit aut fides ei facta fuerit, et iniuste inuitauerit, sol. cc cul. iud. Ille qui grafionem rogat iniuste aliquid confiscare,

87,2 si uero grauio inuitatus supra legem aut debitum iustum aliquid ampliustollere presumpserit, aut se redemat aut de uita conponat.

D 8

LXXXVI. DE EO QUI
GRAFIONEM AD RES
ALIENAS INIUSTE
INUITAUERIT.

Si quis grafionem ad res alienas iniuste tollendas inuitauerit, antequam gasacium suum per legem habeat malatum, ille, qui eum rogat, ut iniuste tollat, antequam legitime admallatus fuerit aut fides ei facta fuerit, aut iniuste inuitauerit, VIII den. qui f. sol. cc cul. iud. Ille, qui grafionem rogat iniuste aliquid confiscare,

si uero grafio inuitatus supra legem aut debitum iustum amplius aliquid tollere presumpserit^a, aut se redimat aut de uita conponat.

D 9

LXXXVII. DE EO QUI
GRAFIONEM AD RES
ALIENAS INIUSTI
INUITAT.

Si quis graffionem ad res alienas iniusti tollendas inuitauerit, antequam gassacionem suum per lege habiat mallatum, illi, qui eum rogati, aut iniusti tollat, antequam legitime admallatus fuerit aut fide ei facta fuerit, et iniusti inuitauerit, sol. cc cul. iud., illi, qui graffionem rogat iniusti aliquid confiscare.

Se uero graffio inuitatus supra legem aut debitum iustum aliquid amplius tollere presumpserit, aut se redemat aut de uita conponat.

LXXXVII.

DE REM PRESTITAM.

88 Si quis alteri de rebus suis aliquid prestauerit et ei noluerit rendere, sic eum debit mallare, ut cum testis ad casa^b sua, cui res prestauit, accedat et sic contestatur: quia res meas noluisti rendere, quastibi prestaui, in hoc eastene, ut super nocte proxima, sicut lex salica est; et sic ei solem culcauerit. Et si tunc eas noluerit rendere, ad alias septem noctis adhuc cum

LXXXVII.

DE REM PRESTATATA.

Si quis alteri de rebus suis aliquid praestauerit et ei noluit rendere, sic eum debet mallare, ut cum testibus ad casa sua, cui res prestauit, accedat et sic contestatur: quia res meas noluisti reddere, quas tibi prestaui, in hoc eas tene, ut super nocte proxima, sicut lex salica est; et sic ei sol culcauerit; et si tunc eas noluerit reddere, ad alias septem noctibus adhuc

LXXXVIII.

DE REM PRESTATAM.

Si quis alteri de rebus suis aliquid prestauerit et ei noluerit^a redire, sic eum debit mallare, ut cum testis ad casam suam, cui rem prestauit, haccedat et sic contestatur: quia res^c meas noluisti redire, quas tibi prestaui, in hoc eas tene, ut super nocte proxima, sicut lex salica est; et sic ei solem culcauerit; et se tunc eas noluerit redire, ad alias VII noctes adhuc cum

Titel 87: a) in D 8 aus presumpsirrit verbessert.

Titel 88: a) in D 9 aus noiuerit verbessert. b) in D 7 aus causa verbessert. c-c) qui tres (D 9) Hessels.

LXXXVI.

§ 1. Si quis grafionem ad res alienas iniuste tollendas inuitauerit, antequam suum gasatium *D 87 § 1* per legem habeat mallatum soledos CC culpabilis iudicetur, ille qui grafionem rogat iniuste confiscare.

§ 2. Si uero grafio inuitatus contra legem supra debitum iustum aliquid amplius tollere *87 § 2* presumpserit, aut se redimat aut de uita conponat.

LXXXVII.

Si quis alteri de rebus suis aliquid prestiterit et ei reddere noluerit, sic eum debet mallare, *88* ut cum testibus ad casam suam, cui res prestatit, accedat; et si eas reddere noluerit, per tres uices cum testibus ei roget, ut debitum suum reddat, et per totas tres uices ei solem culcet;

E 11

LXXXVI.

SI QUIS GRAUIONEM AD RES ALIENAS iniustae tollendas inuitauerit, antequam suum gasatium per legem habeat mallatum, sol. CC cul. iud.

Ille qui grauionem rogat iniuste confiscare;

si uero grauio inuitatus contra legem supra debitum iustum aliquid amplius tollere presumpserit aut redimat aut de uita conponat.

E 12

LXXXVI.

Si quis grafiuionem ad res alienas iniuste tollendas inuitauerit, antequam suum gasatium per legem habeat mallatum, sold. CC cl. iud.,

ille qui grafiuionem^a rogat iniuste confiscare.

Si uero grafiuio inuit(a)tus contra legem supra debitum iustum aliquid amplius tollere pr(e)sumpserit aut se^c redimat aut de uita conponat.

E 13

LXXXVI.

Si quis grafionem ad res alienas iniuste tollendas inuitauerit, antequam suum gasatium per legem habeat mallatum, sol. CC culp. iud.,

ille qui grafionem rogat iniuste confiscare;

si uero grafio inuitatus contra legem supra debitum iustum aliquid amplius tollere presumpserit, aut se redimat aut de uita conponat.

E 14

LXXXVI.

Si quis grafionem ad res alienas iniuste tollendas inuitauerit, antequam suum gasacium per lege habeat mallatum, sol. CC cul. iud.

Ille qui grafionem rogat iniuste confis . . . ;

si uero grafio inuitatus contra legem supra debitum iustum aliquid amplius intulere presumpserit, aut se reddi aut de uita conponat.

E 15/16

LXXXVI.

Si quis graphionem aut res alienas iniuste tollendas inuitauerit, antequam suum gasacium per legem habeat mallatum, sol. CC cul. iud.

Ille qui graphionem rogat iniuste confiscare;

si uero graphio inuitatus contra legem supra debitum iustum aliquid amplius tollere^b presumpserit aut se redimat aut de uita conponat.

86,1

86,2

LXXXVII.

SI QUIS ALTERI DE REBUS SUIS ALIQUID praestiterit et ei reddere noluerit, sic eum debet mallare, ut cum testibus et causam suam, cui res praestitit, accedat et si eas reddere noluerit, per tres uices cum testibus ei roget, ut debitum suum reddat et per totastres uices ei

LXXXVII.

Si quis alteri de rebus suis aliquid prestiterit et ei reddere noluerit, sic eum debet mallare, ut cum testibus ad casam suam, cui res pr(es)titit, accedat et si eas reddere noluerit, per tres uices cum testibus ei roge(t), ut debitum suum reddat et per totas tres uices ei solem cul-

LXXXVII.

Si quis alteri de rebus suis aliquid prestiterit et ei reddere noluerit, sic eum debet mallare, ut cum testibus ad casam suam, cui res prestatit, accedat et si eas reddere noluerit, per uices cum testibus ei roget, ut debitum suum reddat et per totas III uices ei solem culcet, quia si sic fe-

LXXXVII.

Si quis alteri de rebus suis aliquid praestiterit et ei redde noluerit, sic eum debet mallare, ut cum testibus ad causam suam, cui res praestitit, accedat et si eas redde noluerit per uices cum testibus ei roget, ut debitum suum reddat et totas tres uices ei solem culcet, quia si

LXXXVII.

Si quis alteri de *87* rebus suis aliquid prestiterit et ei reddere^a noluerit, sic eum debet mallare, ut cum testibus ad causam suam, cui res prestatit, accedat et si ei has^b reddere^c noluerit, per uices cum testibus ei roget, ut debitum suum reddat per totas tres uices ei solem

Titel 86: a) in E 12 E über anderem Buchstaben. b) tullere E 15. c) in E 12 aus so verbessert.

Titel 87: a) redde E 15. b) as E 15. c) redde E 15.

uenire debet et roget eum, ut debitum suum reddat; et si nec tunc redderit, iterum ei solem culcit; quod super tres uices solem ei culcauerit, semper per singulas uices terni solidi ad crescant; et si tunc noluerit reddere nec fidem facere, super debitum, quem ei prestiterat, et super illus nouem solidus, qui per tres admoniciones adcreuerunt, mallobergo nectanto, <DC dinarius qui faciunt> solidus xv culpabilis iudicetur.

LXXXIX. De manu de inio redemenda.

P. 53 § 1 § 1. Si quis ad inio mallatus fuerit, forsitan conuenerit, ille qui mallatus est, ut manum suam redemat et iuratores donet.

53 §§ 1-2 § 2. Si talis causa est, unde legitimi solidus xv componere debeat, solidis III manum suam redemat; quod si amplius dederit, fredo soluat, tamquam se de causa conuictus fuisset.

D 7

testibus uenire debet et roget eum, ut debitum suum reddat, et si nec tunc reddiderit. Iterum ei solem culcit, quod ^dse ^{per}^d uices solem ei culcauerit, semper per singulas uicesterni solidi ad crescant. Et si tunc noluerit rendere nec fidem facere, super debitum, quem ei praestiterat, et super illus nouem solidus, qui per tres admoniciones adcreuerunt, mal. nectanto, sol. xv cul. iud.

D 8

cum testibus uenire debet et roget eum, ut debitum suum reddat; et si nec tunc redderit. Iterum ei solem culcit, quod super tres uices solem ei culcauerit, semper per singulas uices terni solidi ad crescant; et si tunc noluerit reddere nec fidem facere, super debitum, quem ei prestiterat, et super illos nouem sol., qui per tres admoniciones adcreuerunt, malb. nectanto, DC den. qui f. sol. xv cul. iud.

D 9

testibus debet uenire et rogit eum, ut debitum redat; et se netunc rediret, iterum ei solem culcet, quod super III uices solem ei culcauerit, semper ^{per}^e singulas uices terni solidi ad crescant; et se tunc noluerit redire nec fidem facere, super debitum, quem ei prestetirat, et super illus VIII sol., qui per III amoniciones adcriuerunt, mal. nectanto, sol. xv cul. iud.

LXXXVIII. DE MANU DE INIO REDEMENDA.

89,1 Si quis ad inio mallatus fuerit, forsitan conuenerit, ille qui mallatus est, ut manum suam redimat et iuratores donet.

89,2 Si talis causa est, unde legitimi sol. xv componere debeat, sol. III manum suam redimat; quod si amplius dederit, fredo soluat, tamquam se de causa conuictus fuisset.

LXXXVIII. DE MANU DE ENIO REDIMENDA.

Si quis ad enio mallatus fuerit, forsitan conuenerit, ille qui mallatus fuerit, ut manum suam redimat et iuratores donet.

Si talis causa est, unde legitimus sol. xv componere debeat, sol. III manum suam redimat. Quod si amplius dederit, fredo soluat, tamquam si de causa conuictus fuisset.

LXXXVIII. DE MANO DE INIO REDEMENDA.

Si quis ad inio mallatus fuerit, forsitan conuenerit, illi qui mallatus est, ut manum suam redemet et iuratoris donet.

Setalis causa est, unde legidimi solidi xv componere dibiast, sol. III manum suam redemat; quod amplius dediret, fredo soluat, tamquam se de causa conuictus fuisset.

d-d) in D 7 aus semper verbessert.

e) in D 9 vielleicht nachgetragen.

quia si sic fecerit, per singulas uices terni soledi ad crescent; si uero nec tunc reddere noluerit nec fidem ei fecerit, super illos nouem soledos, quos per tres admonitiones ad crescentur, soledos xv culpabilis iudicetur.

LXXXVIII.

D

§ 1. Si quis ad aeneum mallatus fuerit et postea inter eos conuenerit, ut ille, qui mallatus est, manum suam redimat et iuratores donet, si talis causa est, unde legitimi soledi xv componere debeat, soledos III manum suam redimat; quod si amplius dederit, fredum soluat, tamquam si de causa conuictus fuisset. 89 §§ 1-2

E 11

E 12

E 13

E 14

E 15/16

solem culcet, quia si sic fecerit per singulas uices, terni solidi ad crescent. Si uero nectunc reddere noluerit nec fidem ei fecerit super illos VIII sol., quos per tres admonitiones ad crescentur, sol. xv cul. iud.

cet, quasi sic fecerit per singulas uices, terni solidi ad crescent; si uero nec tunc reddere noluerit nec fidem ei fecerit super illos nouem solidos, quos per tres admonitiones ad crescentur, sold. xv cul. iud.

cerit per singulas uices, terni soledi ad crescent; si uero nec tunc reddere noluerit nec fidem ei fecerit super illos nouem soledos, quos per tres admonitiones ad crescentur, sol. xv culpabilis iudicetur.

sic fecerit per singulas terni solidi ad crescent.

culcet, quia si sic fecerit per singulas ternus^d soli ad crescent.

LXXXVIII.

LXXXVIII.

LXXXVIII.

LXXXVIII.

LXXXVIII.

SI QUIS AD AENEUM MALLATAE mallatus fuerit et postea inter eos conuenerit, ut ille, qui mallatus est, manum suam redimat et iuratores donet;

Si quis ad aeneum mallatus fuerit et postea inter eos conuenerit, ut ille, qui mallatus est, manum suam redimat et iuratores donet;

Si quis ad aeneum mallatus fuerit et postea inter eos conuenerit, ut ille, qui mallatus est, manum suam redimat et iuratores donet;

Si quis ad aeneum mallatus fuerit et postea inter eos conuenerit, ut ille, qui mallatus est, manum suam redimat. Et iuratores donet;

Si quis ad aeneum mallatus^a fuerit et postea inter eos conuenerit, ut ille, qui mallatus est, manum suam redimat et iuratores donet;

88,1

si talis causa est, unde legitimis sol. xv componere debeat, sol. III manum suam redimat. Quod si amplius dederit, fredum soluat^d, tamquam si de causa conuictus fuisset.

si talis caus(a) est, unde legitimi sol. xv componere debeat, sol. III manum suam redimat; quod si amplius dederit, fredum soluat, tamquam si de causa conuictus fuisset.

si talis causa est, unde legitimi sol. xv componere debeat, sol. III manum suam redimat; quod si amplius dederit, fredum soluat, tamquam si de causa conuictus fuisset.

si talis causa est, unde legitime sol. xv componere debeat, sol. III manum suam redimat; quod si amplius dederit, fredum soluat, tamquam si de causa conuictus fuisset;

si talis causa est, unde legitimi sol. xv componere debeat, sol. III manum suam redimat; quod si amplius dederit, fredum soluat, tamquam si de causa conuictus fuisset;

d) ternais (vielleicht zu ternus verbessert) E 15.

e) in E 12 aus ad crescant verbessert.

Titel 88: a) malatus E 15. b) qui E 15.

c) in E 11 aus debet verbessert.

d) in E 11 aus soluaa verbessert.

P.

- 53 §§ 3-4 § 3. Si uero maior causa est, unde xxxv solidus soluat, et conuenerit, ut manum suam redemat, solidus vi donet; quod si amplius dederit, fredo soluat, quantum se de causa illa conuictus fuisset.
- 53 §§ 7-8 § 4. Si uero leodo alteri reputauit et ad inio illum habet mallatum et uoluerit manum suam redemere et iuratores dare, solidus xxx donet; quod si amplius dederit, fredus de ipsa lege conponat.

LXL. De eo qui grafionem occiserit.

- 54 § 1 § 1. Si quis grafionem occiserit, (xxiVm dinarius qui faciunt) solidus dc culpabilis iudicetur.
- 54 § 2 § 2. Si quis sagsbaronem aut grafionem, qui puer regi fuerit, (xIIM dinarius qui faciunt) solidus ccc culpabilis iudicetur.

D 7

D 8

D 9

- | | | | |
|------|---|---|--|
| 89,3 | Si uero maiora causa est, unde xxxv sol. soluat, et conuinerit, ut manum suam redimat, sol. vi donet; quod si amplius dederit, fridus soluat, quantum se de causa illa conuictus fuisset. | Si maior causa est, unde xxxv sol. soluat, et conuenerit, ut manum suam redimat, sol. vi donet; quod si amplius dederit, fredo soluat, quantum se de causa illa conuictus fuisset. | Se uero maior causa est, unde ^a sol. xxxv soluat, et conuenerit, ut manum suam redemat, sol. vi donet; quod se amplius dediret, fredo soluat ^b , quantum se de causa illa conuictus fuisset. |
| 89,4 | Si uero leodo alteri reputauit et ad inio illum habet mallatum et uoluerit manum suam redimeret et iuratores dare, sol. xxx donet; quod si amplius dederit, fidrus de ipsa lege conponat. | Si uero leodo alteri reputauit et ad inio illum habet mallatum et uoluerit manum suam redemere et iuratores ^c dare, sol. xxx donet; quod si amplius dederit, fredus de ipsa lege conponat. | Se uero leodo alteri reputauit et ad inio illum habet mallatum et uoluerit manum suam redemere et iuratoris dare, sol. xxx donet; quod se amplius dediret, fredo de ipsa lege conponat. |

LXXXVIII. DE EO QUI
GRAFIONEM OCCISERIT.LXXXVIII. DE EO QUI
GRAFIONEM OCCISSERIT.LXL. DE EO QUI
GRAFIONEM OCCISERIT.

- | | | | |
|------|--|---|---|
| 90,1 | Si quis grafionem occiserit,
sol. dc ^a cul. iud.; | Si quis grafionem occiserit,
xxiiim den. qui f. sol. dc cul. iud. | Si quis graffionem occiserit,
sol. dc cul. iud. |
| 90,2 | si quis sagsbarronem aut grafionem, qui pur regi fuerit,
sol. ccc cul. iud. | Si quis sagibaronem aut grafionem, qui puer regis fuerit, xIIM den. qui f. sol. ccc cul. iud. | Si quis sags barone aut graffionem, qui puer regi fuerit,
sol. ccc cul. iud. |

Titel 89: a) in D 9 d mit Abkürzungsstrich. b) in D 9 1 mit Abkürzungsstrich. c) in D 8 aus iuratus verbessert.

§ 2. Si uero maior causa fuerit, unde soledos xxxv soluat, et conuenerit, ut manum suam redimat, soledos vi donet; quod si amplius dederit, fredum soluat, quantum si de causa illa conuictus fuisset. D 89 § 3

§ 3. Si uero leodem alteri reputauit, et ad aeneum illum habet mallatum, et manum suam redimere uoluerit et iuratores dederit, soledos xxx donet; quod si amplius dederit, fredus de ipsa lege conponat. 89 § 4

LXXXIX.

§ 1. Si quis grafionem occiserit, soledos dc culpabilis iudicetur. 90 § 1

§ 2. Si quis sagibaronem, qui ingenuus est et alium sagibaronem posuit, occiserit, soledos dc culpabilis iudicetur (excepto capitale et dilatura). 90 § 3

E 11

Si uero maior causa fuerit, unde sol. xxxv conponat, et conuenerit, ut manum suam redimat, sol. vi donet; quod si amplius dederit, fredem soluat, si de causa conuictus fuisset;

si uero leudem alteri reputauit, qui ad aeneum illum habet mallatum et manum suam redimere uoluerit et iuratores dederit, sol. xxx donet; quod si amplius dederit, fredes de ipsa lege conponat.

E 12

Si uero maior causa fuerit, unde sol. xxxv soluat, et conuenerit, ut manum suam redimat, sol. vi donet. Quod si amplius dederit, fredem soluat, quantum si de causa illa conuictus fuisset;

si uero leudem alteri reputauit et ad aeneum illum habet mallatum et manum suam redimere uoluerit et iuratores dederit, sol. xxx donet. Quod si amplius dederit, fredos de ipsa lege conponat.

E 13

Si uero maior causa fuerit, unde sol. xxxv soluat, et conuenerit, ut manum suam redimat, sol. vi donet; quod si amplius dederit, fredum soluat, quantum si de causa illa conuictus fuisset.

Si uero leodem alteri reputauit et ad aeneum illum mallatum habet et manum suam redimere uoluerit et iuratores dederit, sol. xxx donet; quod si amplius dederit, fredus de ipsa lege conponat.

E 14

si uero maior causa fuerit, unde sol. xxxv soluat, et conuenerit, ut manum suam redimat, sol. vi donet; et quod si amplius dederit, fredum soluat, quantum si de causa illa conuictus fuisset.

Si uero leodem alteri reputauit et ad edoneum illum habet mallatum et manum suam redimere uoluerit et iuratores dederit, sol. xxx donet; quod si amplius dederit, fredus de ipsa lege conponat.

E 15/16

si uero maior causa fuerit, unde sol. xxxv soluat, et cumuenerit, ut manum suam redimat, sol. vi donet; quod si amplius dederit, fredum soluat, quantum si de causa illa conuictus fuisset;

si uero leode alteri reputauit et ad pneum^h illum habet mallatum et manum suam redimere uoluerit et iuratores dederit, sol. xxx donat; quod si amplius dederit, fredus de ipsa lege conponat. 88,3

LXXXVIII.

SI QUIS GRAUIONEM OCCIDERIT, SOL. DC CL.

Si quis sagibaronem, qui ingenuus est, et alium sagibaronem posuit, occiserit, sol. dc cul. iud. except. capl. et dil.

LXXXVIII.

Si quis grafionem occiderit, sol. dc cul. iud.

Si quis sagibaronem, qui ingenuus est, et alium sagibaronem posuit, occidere, sol. dc cul. iud.;

LXXXVIII.

Si quis grafionem occiderit, sol. dc culp. iudicetur.

Si quis sagibaronem, qui ingenuus est, et alium sagibaronem posuit, occiserit, sol. dc culp. iud.

LXXXVIII.

Si quis grafionem occiserit, sol. dc culp. iud.

Si quis sagibaronem, qui ingenuus est, et alium sagibaronem posuit, occiserit, sol. dc cul. iud.

LXXXVIII.

Si quis graphionem occiserit, sol. dc cul. iud. 89,1

Si quis sagibaronem, qui ingenuus est, et alium sagibaronem posuit, occiserit, sol. dc cul. iud. 89,2

e) so auch E 15.
h) aeneum E 15.

f) in E 16 aus conuinctus verbessert.
i) in E 14 aus foedus verbessert.

g) in E 14 aus alterino verbessert.

P. 54 § 3 § 3. Si quis sagsbaronem, qui ingenuos est, <et> alio sagsbaronem posuit, aliquis eum occiserit, <XXIVM dinarius qui faciunt> solidus DC culpabilis iudicetur.

54 § 4 § 4. Sagsbaronis in singulis mallis plus quam tres esse non debent; et si de causa aliqua ante illus <aliquid> factum fuerit, penitus grafionem remouere non posset.

LXLI. De eo qui ad mallum uenire contempserit.

56 §§ 1-5 § 1. Si quis ad mallum uenire contempserit, aut ei racemburgiae iudicatum fuerit, adimplere distullerit, si nec de conposicione nec de neo nec de ulla lege facere uoluerit, tunc ad reges presencia eum mannire debet, ut ibi XII testes erunt, qui per singulas uices iurati tres dicant, quod ibi fuerunt, ubi racemburgiae iudicauerunt, aut de neum ambulauerit aut fidem de conposicionem fecerit, et ille dispexerit. Iterum alii tres iurare debent, quod ibi fuissent post illa die, quando racemburgiae iudicauerunt, aut per neum aut per conposicionem se ducerit, hoc est de illa die in XL noctes in mallobergo iterum ei solem culcauerit et nullatenus uoluit legem

D 7

D 8

D 9

90,3 Si quis sagsbarronem, qui ingenuus est et alio sagsbarronem posuit, aliquis eum occiserit, sol. DC cul. iud.

Si quis sagybaronem, qui ingenuus est, alio sagybaronem posuit, aliquis eum occiserit, XXXIII den. qui f. sol. DC cul. iud.

Si quis sags barone, qui ingenuus est, alio sags barone posuit, aliquis eum occiserit, sol. DC cul. iud.

90,4 Sagsbarronis in singulis mallis plus quam tres esse non debent; et si de causa aliqua ante illus aliquid factum fuerit, penitus grafionem remonire non possit.

Sagybaronem in singulos mallos plus quam tres esse non debent; et si de causa aliquid ante illos factum fuerit, poenitus grafionem remouere non posset.

Saxbarone in singulis mallis plus quam III esse non dibent; et se causam aliquam ante illus facta fuerit, penitus grafionem remouere non posset.

XC. DE EO QUI AD MALLO UENIRE NOLUERIT.

XC. DE EO QUI AD MALLUM UENIRE NOLUERIT.

LXLI. DE EO QUI AD MALLUM UENIRE CONTEMPSERIT.

91,1 Si quis ad mallum uenire contempserit, aut ei racemburgii iudicatum fuerit, adimplere distullerit, si nec de conpositione nec deneo nec de ulla lege facere uoluerit. Tunc ad reges presentia eum mannire debet, ut ibi duodecem testis erunt, qui per singulas uices iurati tres dicant, quod ibi fuerunt, ubi racemburgi iudicauerunt, aut denuum ambulauerit aut fidem de conposicionem facerit, et ille dispexit. Iterum alii tres iurare debent, quod ibi fuissent post illa die, quando racimburgi iudicauerunt, aut per neum aut per conposicionem se ducerit. Hoc est de illa die in XL noctis in mallibergo. Iterum ei solem culcauerit et nullatenus noluit legem adim-

Si quis ad mallum uenire contempserit, aut ei racimburgi iudicatum fuerit, adimplere distulerit, si nec de conpositione nec deneo nec de ulla lege facere uoluerit, tunc ad reges presentiam eum mannire debent, ut ibidem XII testes erunt, quo per singulas uices iurati tres dicant, quod ibi fuerunt, ubi racimbargii iudicauerunt, aut deneum ambulauerit aut fidem de conpositione fecerit, et ille dispexerit. Item alii tres iurare debent, quod ibi fuissent post illa die, quando racimbargii iudicauerunt, aut per neum aut per conposicionem se ducerit, hoc est de illa die in XL noctes in mallibergo. Iterum ei solem culcauerit et nullatenus noluit legem adim-

Si quis ad mallum uenire contempserit, aut ei racemburgiae iudicatum fuerit, adimplire distullerit, se nec de conpusuacione nec deneo nec ulla lege facire uoluerit, tunc ad regem presenciae eum mannere debet, ut ibi XII testes erunt, qui per singulas ueces iurati tris dicant, quod ibi fuerant, ubi racemburgiae iudicauerunt, aut deneo ambulare aut fidem de conpusicionem fecerit, et illi dispexerit. Item alii III iurare debent, quod ibi fuissent, quando racemburgiae iudicauerunt, aut per neo aut per conpusicione se ducerit, hoc est de illa diae in XL noctes in mallo burgo iterum et solem culcauerit et nullatenus uoluit legem adim-

§ 3. Si quis sagibaronem aut grafionem, qui puer regis fuerit, occiserit, soledos CCC cul- *D 90 § 2*
pabilis iudicetur.

§ 4. Sagibarones per singulos mallos plus quam tres esse non debent; et si causa aliqua *90 § 4*
ante illos legibus fuerit definita, (aut) ante grafionem remouere eam non licet.

XC.

Si quis ad mallum uenire contempserit aut iudicium legibus datum, quod racinburgi ei *91 §§ 1-2*
iudicauerint, adimplere distulerit, tunc ante regem presentiam eum manire faciat, et ibi
duodecim testes erunt, qui per singulas uices tres iurati dicant, quod ibidem fuissent, ubi

E 11

E 12

E 13

E 14

E 15/16

Si quis sagibaro-
nem aut grauionem,
qui puer regis fue-
rit, occiserit, sol.
ccc cul. iud.

si quis sagibaro-
nem aut grafionem,
qui puer regis fue-
rit, occiderit, sol.
ccc cul. iud.

Si quis sagibaro-
nem aut grafionem,
qui puer regis fue-
rit, occiserit, sol.
ccc culp. iud.

Si quis sagibaro-
nem^a aut grafionem,
qui puer regis fue-
rit, occiserit, sol.
ccc cul. iud.

Si quis sagibaro- *89,3*
nem aut graphio-
nem, quis^b puer regis
fuerit, occiserit, sol.
ccc cul. iud.

Sagibarones per
singulos mallos plus
quam tres esse non
debent^d, et si causa
aliqua ante illos le-
gibus fuerit definita
aut ante grauionem
remouere eum non
licet.

Sagibarones per
singulos mallos plus
quam tres esse non
debent, et si causa
aliqua ante^e illos le-
gibus fuerit definita,
ante grafionem
remouere eam non
licet.

Sagibarones per
singulos mallos plus
quam III esse non
debent^e, et si causa
aliqua ante illos le-
gibus fuerit diffini-
ta^g, ante grafio-
nem eam remouere
non licet.

Sagibarones per
singulos mallos plus
quam tres esse non
debent, et si causa
aliqua ante illos le-
gibus fuerit difini-
ta, ante grafionem
remouere non licet.

Sagibarones^c per *89,4*
singulos mallos plus
quam tres esse non
debent, et si causa
aliqua ante illos le-
gibus fuerit difinita
ante graphionem
remouere ea non
licet.

XC.

XC.

XC.

XC.

SI QUIS AL
MALLUM UENE-
RE CONTEMP-
SERIT aut iudi-
cium legibus datum,
quod racinburgi ei
iudicauerint, adim-
plere distulerit, tunc
ante regem praesentiam
eum manire faciat
et ibi duodecim
testes erunt,
qui per singulas ui-
ces tres iurati di-
cant, quod ibidem
fuissent, ubi^h rar-

Si quis ad mal-
lum uenire con-
tempserit aut iudi-
cium legibus da-
tum, quod racin-
burgi ei iudicaue-
rint^b, adimplere di-
stulerit, tunc ante
regem presentiam
eum manire faciat
et ibi duodecim
testes erunt, qui
per singulas uices
tres iurati dicant,
quod ibidem fuis-
sent, ubi racinburgi

Si quis ad mal-
lum uenire con-
tempserit aut iudi-
cium legibus da-
tum, quod racim-
burgi ei iudicaue-
runt, adimplere di-
stulerit, tunc ante
rege presentiam
eum manire faciat
et ibi XII testes
erunt, qui per sin-
gulas uices^e III iu-
rati dicant, quod
ibidem fuissent, ubi
racinburgi iudicium

Si quis ad mal-
lum uenire con-
tempserit aut iudi-
cium legibus da-
tum, quod racim-
burgi^a ei iudicaue-
runt, adimplere di-
stulerit, tunc ante
regis^d presentiam
eum manire faciet
et ubi duodecim
testes^f erunt, qui
per singulas uices
tres iurati dicant,
quod ibidem fuis-
sent, ubi racinbur-

Si quis ad mal- *90*
lum uenire con-
tempserit aut iudi-
cium legibus da-
tum, quod racim-
burgi ei iudicaue-
rint, adimplere di-
stulerint^c, tunc an-
te regem presentiam
eum manire faciat
et ubi^e duode-
cim testes erunt,
qui per singulas ui-
ces tres iurati di-
cant, quod ibidem
fuissent, ubiⁱ ra-

Titel 89: a) in E 14 aus sagibanem verbessert. b) qui E 15. c) in E 16 aus Sagibaronem verbessert. d) in E 11 aus debet verbessert. e) in E 13 aus debet verbessert. f) in E 12 aus ant verbessert. g) in E 13 aus difinita verbessert.

Titel 90: a) in E 14 aus racinburgi verbessert. b) in E 12 aus iudicauerit verbessert. c) distullerit E 15. d) in E 14 aus reges verbessert. e) ubi E 15. f) in E 14 aus testis verbessert. g) in E 13 nachgetragen. h) in E 11 auf Rasur. i) ubi E 15.

adimplere; tunc eum debet manire ante regem, hoc est in noctis XIV, et trea testimonia iurent, quod eum manissent. Et si nec tunc uenerit, ista noue testimonia iuratis, sicut superius diximus dicant similiter. Illa die, se non uenerit, culcit ei solem, illa trea testimonia, quomodo culcauit solem. Tunc se ista omnia impleuerit, qui eum mallat, et ille, qui admallatur, ad nullum placitum uenerit et per lege se ducere noluerit, tunc rex, ad quem manitus est, extra sermonem suum ponat eum.

P. 56 § 6 § 2. Tunc <eum> ipse culpabilis et omnes res suas erunt. Et quicumque eum aut pauerit aut <ad> ospitalem collegerit, etiam se uxor sua, propterea solidus xv culpabilis iudicetur, donec omnia, que ei legibus inpotantur, conponat.

LXLII. De racemburgiis.

57 § 1 § 1. Si racemburgiae legem noluerint dicere in mallo resedentes, cum causas inter duos discussserint, debet eis dicere, qui causam querit: „Dic nobis legem Salica“. Si illi noluerint dicere, tunc iterum ipse debet dicere: „Ego uos rogo, ut mihi et isto gassacionem quo <mihi>

D 7

plere. Tunc eum debet manire ante regem, hoc est in noctis XIII, et trea testimonia iurent, quod eum mansisset; et si nec tunc uenerit, ista noue testimonia iuratis, sicut superius diximus, dicant similiter. Illa die, si non uenerit, culcit ei solem, illa trea testimonia, quomodo culcauit solem. Tunc se ista omnia impleuerit, qui eum mallat, et ille, qui admallatur, ad nullum placitum uenit et per lege se ducere noluerit. Tunc rex, ad quem manitus est, extra sermonem suum ponat eum.

91,2 Tunc ipse culpabilis et omnes res suas erunt; et quicumque eum aut pauerit aut ospitalem collegerit, etiam se uxor sua, preterea sol. xv cul. iud. donec omnia, que ei legitibus inputatur, conponat.

D 8

plere. Tunc eum debet manire ante regem, hoc est in noctes XIII, et trestestimonia iurent, quod eum manissent. Et si nec tunc uenerit^a, ista VIII testimonia iuratis, sicut superius diximus, dicant similiter. Illa die, se non uenerit, culcit ei solem, illa trea testimonia, quomodo culcauit solem. Tunc si ista omnia impleuerit, qui eum mallat, et ille, qui admallatur, ad nullum placitum uenit et per legem se ducere noluerit, tunc rex, ad quem manitus est, extra sermonem suum ponet eum.

Tunc ipse culpabilis et homines res suas erunt. Et quicumque eum aut pauerit aut ad ospitalem colligerit, etiam si uxor sua, propterea sol. xv cul. iud. donec omnia, qui ei legibus inputantur, conponat.

D 9

plire; tunc eum debet manire ante regem, hoc est in noctis XIII, et trea testimonia iurent, quod eum manissent. Et se nec tunc ueniret, ista noue testimonia^b iuratis, sicut superius diximus, dicant similiter illa diae, se non ueniret, culcet ei solem, illa trea testimonia, quomodo culcauerit solem; tunc se ista omnia impliuerit, qui eum mallat, et illi, qui admallatur, ad nullum placitum ueniret^c et per lege se ducere noluerit, tunc rex, ad quem manitus est, extra sermonem suum ponat eum;

tunc eum ipsi culpabile et omnis res suas erunt. Et quicumque eum aut pauerit aut ospitalem collegerit, etiam se uxor sua, propterea sol. xv cul. iud. donec omnia, que legibus inpotantur, conponat.

XCI. DE RACIMBURGIS.

92,1 Si racimburi lege noluerint dicere in mallo residentes, cum causas inter duos discussserint, debet eis dicere, qui causam querit: dic nobis lege salicam; si ille noluerint dicere, tunc iterum ipse debet dicere: ego uos rogo, ut mihi et isto gasationem quo legem

XCI. DE RACIMBURGIS.

Si racimburi legem noluerint dicere in mallo resedentes, cum causas inter duos discussserint, debet eis dicere, qui causam querit: Dic nobis legem salicam. Si illi noluerint dicere. Tunc iterum ipse debet dicere: Ego uobis rogo, ut mihi et isto gasationem quo le-

LXLII. DE RECEMBURGIIS.

Se recemburgiae legem noluerint dicere in mallo resedentes, cum causas inter duos discussserint, debet eis dicere, qui causam querit: dic nobis legem salica. Se illi noluerint dicere, tunc iterum debet dicere: ego uos rogo, ut mihi isto gassacionem quo mihi legem

Titel 91: a) in D 8 auf Rasur.

b) in D 9 aus testimonia verbessert.

c) ueniret (D 9) Hessels.

racinburgi iudicium ei decreuissent et ipsum contempsissent. Tunc rex, ad quem mannitus est, extra sermonem suum ponat eum, et ita ipse culpabilis et omnes res suas erunt. Et quicumque eum aut pauerit aut ad hospitium reciperit, etiam uxor sua, soledos xv culpabilis iudicetur, donec omnia, quae legibus ei inputantur, componat.

XCI.

D

§ 1. Si racinburgi lege noluerint dicere in mallo resedentes, cum causas inter duos discussint, debet eis dicere, qui causam quaerit: „Dic nobis legem Salicam.“ Si illi noluerint dicere, tunc ipse iterum debet dicere: „Ego uos rogo, ut mihi et isto gasationem quod legem dicatis“; 92 §§ 1-2

E 11	E 12	E 13	E 14	E 15/16
cinburgi iudicium eum discreuissent et ipsum contempsissent. Tunc rex, ad quem mannitus est, extra sermonum suum ponat eum et ita ipse cul. omnes res suas erunt. Et quicumque eum aut pauerit aut huiuspicium recipere etiam uxore sua, sol. xv cul. iud., donec omnia, quae legibus ei inputantur componat.	iudicium ei decreuissent ^o et ipsum contempsissent. Tunc rex, ad quem mannitus est, extra sermonem suum ponat eum et ita ipse culpabilis et omnes res suas erunt. Et quicumque eum aut pauerit aut ad hospitium reciperit etiam uxor sua, sol. xv cl. iud., donec omnia, quae legibus ei inputantur, componat.	ei decreuissent et ipsum contempsissent; tunc rex, ad quem mannitus est, extra sermonem suum ponat eum et ita ipse culpabilis et omnes res suas erunt; et quicumque aut pauerit aut ad hospitium reciperit etiam uxor sua, sol. xv cul. iud., donec omnia, quaecumque legibus ei inputantur, componat.	gi ^k iudicium ei decreuissent et ipsum contempsissent. Tunc rex, ad quem mannitus est, extra sermonem suum ponat eum et ita ipse culpabilis et omnes res suas erunt; et quicumque eum aut pauerit aut hospitium receperit ^s etiam uxor sua, sol. xv cul. iud. Donec omnia, quaecumque legibus ei inputantur, componat.	cimburchi iudicium ^l eum ^m dicite ⁿ iussent et ipsum contempsissent. Tunc rex, ad quem mannitus ^p est, extra sermonem suum ponat eum et ita ipse culpabilis et omnes res suas erunt; et quicumque eum aut pauerit aut aspicium ^r receperit etiam uxor suo, sol. xv cul. iud., donec omnia, quaecumque ^t legibus ei inputantur, componat.

XCI.

XCI.

XCI.

XCI.

SI RACINBURGI LEGE NOLUERUNT DICERE In mallo resedentes, cum causas inter duo discusserint, debet eis dicere, qui causam quaerit: dic nobis legem salicam. Si ille noluerint dicere, tunc ipse iterum debet dicere: Ego uos rogo, ut mihi et isto gasationem,	Si racimburchi lege noluerint ^a dicere in mallo resedentes, cum causas inter duos discusserint, debet ^d eis dicere, qui causam quaerit: dic nobis legem salicam; si illi noluerint dicere, tunc ipse iterum debet dicere: Ego uos rogo, ut mihi et isto gasationem, quod legem dica-	Si racimburchi legi noluerint ^b dicere in mallo resedentes, cum causas inter duos discusserint, debet eis dicere, qui causam quaerit: dic nobis legem salicam; si illi noluerint dicere, tunc ipse iterum debet dicere: ego uos rogo, ut mihi et isto gasationem, quod legem dicatis; bis	Si racimburchi lege noluerint dicere in mallo resedentes, cum causas inter duos discusserint, debet eis dicere, qui causam quaerit: Dicit nobis legem salicam; si ille ^e noluerint dicere, tunc ipse iterum debet dicere: Ego uos rogo, ut mihi et isto causationem, quod le-	Si racimburchi lege noluerint dicere in mallo resedentes, cum causas inter duos discusserint, debet eis dicere, qui causam quaerit: dicit nobis legem salicam; si illo ^f noluerint dicere, tunc ipse debet iterum ^g dicere: ego uos rogo, ut mihi ^h et isto causationem, quod legem dica-	91,1
--	--	--	--	--	------

k) in E 14 aus racimburchi verbessert. l) iudicium E 15. m) ei E 15. n) in E 16 auf Rasur; dicite auch E 15. o) in E 12 aus decreuissent verbessert. p) manitus E 15. q) so E 14. r) auspicium E 15. s) davor in E 14 c getilgt. t) quaecumque E 15.

Titel 91: a) in E 12 aus noluerit verbessert. b) in E 13 aus noluerit verbessert. c) in E 14 aus resedentes verbessert. d) in E 12 aus debet verbessert. e-e) in E 14 aus silli verbessert. f) so auch E 15. g-g) iterum debet E 15. h) mihi E 15.

legem dicatis“; bis aut tres hoc debet dicere; tunc illi, qui aurem repetit, debet dicere: „Ego uos tancono, usque quo mihi legem dicatis Salica.“ Quod si dicere noluerint, septem de illis racemburgiis culcati sole ternus solidus culpabilis iudicetur.

P. 57 § 2 § 2. Quod si nec <sic> legem dicere noluerint nec ternus solidus fidem facere, unusquisque xv solidus culpabilis iudicetur.

57 § 4 § 3. Si uero illi racemburgiae legem dixerint, eis contradixerint, quod legem non dicant, contra unumquemque de illis racemburgiis <DC dinarius qui faciunt> solidus xv culpabilis iudicetur.

LXLIII. De alodis.

59 § 1 § 1. Si quis mortuos fuerit et filius non demiserit, si pater aut mater superfuerit, ipsi in hereditatem succedant.

D 7

D 8

D 9

dicatis; bis aut tres hoc debet dicere: ego uos tancono, usque quo mihi legem dicatis salica; quod si dicere noluerint, septem de illis racemburgiis culcati sole ternus sol. cul. iud.

gem dicatis; bis aut tres hoc debet dicere: Ego uos tancono, usque quo mihi dicatis legem salicam; quod si dicere noluerint, septem de illis racimburiis culcati sole ternos sol. cul. iud.;

dicatis; bis aut III debet dicere; tunc illi, qui aurem repetit, debet dicere: ego uos tangono, usque quo mihi legem dicates salica; quod se dicere noluerent, VII de illis racemburgies^a culcati sole ternus sol. cul. iud.

92,2 Quod sic nec sic legem dicere noluerint nec ternus sol. fidem facere, unusquisque xv sol. cul. iud.

quod si nec legem dicere uoluerint nec ternos sol. fidem facere, unusquisque sol. xv cul. iud.

Quod se nec legem dicere noluerent nec ternus sol. cul. iud.

92,3 Si uero illi racimburiis legem dixerint, eis contradixerint, quod legem non dicant, contra unumquemque de illis racemburgiis sol. xv cul. iud.

Si uero illi racimburiis legem dixerint, eis contradixerint, quod legem non dicant, contra unumquemque de illius racimburiis DC den. qui f. sol. xv cul. iud.

Se uero illi racimburiis legem dixerint, eis contra dixerunt, quod lege non dicant, contra unumquemque de illis racimburiis sol. xv cul. iud.

XCLII. DE ALLODIS.

XCLII. DE ALODIS.

LXLIII. DE ALODIS.

93,1 Si quis^a mortuus fuerit et filius non demiserit, si pater aut mater si perferunt, ipsi in hereditatem succedant;

Si quis mortuus fuerit et filios non demiserit, si pater aut mater superfuerint^b, ipsi in hereditate succedant.

Si quis mortuos fuerit et filius non demiserit, si pater aut mater superfuerit, ipsi in hereditatem succedant.

Titel 92: a) in D 9 aus racemburgiis verbessert.

Titel 93: a) in D 7 von späterer Hand omo nachgetragen. b) in D 8 aus superfuerit verbessert.

bis aut ternas uices hoc debet dicere. Tunc (si) ille, qui causam repetit, debet dicere: „Ego uos tangono, usque quo mihi legem dicatis Salicam.“ Quod si dicere noluerint, septem de illis racinburgis culcati solem ternos soledos culpabilis iudicetur. Quod si sic legem dicere noluerint Salicam nec ternos soledos fidem facere, unusquisque xv soledos culpabilis iudicetur.

§ 2. Si uero illi racinburgi legem dixerint et eis contradixerint, quod legem non dicant, D 92 § 3 contra unumquemque de illis racinburgis soledos xv culpabilis iudicetur.

XCII.

§ 1. Si quis mortuus fuerit et filios non dimiserit, pater aut mater in eius hereditate succedat. 93 § 1

E 11	E 12	E 13	E 14	E 15/16
quod legem dicatis; bis aut ternas uices hoc debet dicere, tunc ille, qui causam repetit, debet dicere: Ego uos tangono usque quo mihi legem dicatis salicam; quod si dicere noluerint, de illis racinburgis culcati solem ternos solidos cul. iud.;	tis; bis aut ternas uices hoc debet dicere. Tunc si ille, qui causam repetit, debet dicere: Ego uos tangono usque quo mihi legem dicatis salicam; quod si dicere noluerint, septem de illis racinburgis culcati solem ternos sol. cul. iud.;	aut ternas uices hoc debet dicere: ego uos tangono usque quo mihi legem dicatis salicam; quod si dicere noluerint, vii de illis racinburgis culcati solem ternos sol. culpabilis iudicetur;	gem dicatis; bis 'aut ternas' uices ^l hoc debet dicere. Tunc ille, qui causam repetit, debet dicere: Ego uos tangono, usque quo mihi legem dicatis salicam; quod si dicere noluerint, septem ^m de illis racinburgis culcat solem ^o ternos sol. cul. iud.	tis; bis autemas ^k uices hoc debet dicere ^m , tunc ille, qui causam repetit, debet dicere: ego uos tangono usque quo legem mihi dicatis salicam; quod si dicere noluerint, septem de illis racinburgis culcati solen ^p ternos sol. cul. iud.;
quod sic legem dicere noluerint salicam, nec ternos solidos fidem fecere, unusquisque xv sol. cul. iud.	quod si legem dicere noluerint salicam, nec ternos sol. fidem facere, unusquisque xv sol. cul. iud.	quod si sic legem dicere noluerint salicam, nec ternos sol. facere, unusquisque xv sol. culpabilis iudicetur.	Quod sic legem dicere noluerint salicam, nec ternos sol. facere, unusquisque xv sol. cul. iud.;	quod si legem dicere noluerint salicam, nec ternos sol. facere, unusquisque xv ^q cul. iud.;
Si uero illi racinburgi legem dixerint et eis contradixerint, quod legem non dicant, contra unumquemque de illis racinburgis sol. xv cul. iud.	si uero illi racinburgi legem dixerint et ei contradixerint, quod legem non dicant, contra unumquemque de illis racinburgis sold. xv cul. iudicetur.	Si uero illi racinburgi legem dixerint et eis contradixerint, quod legem non dicant, contra unumquemque de illis racinburgis sol. xv culpabilis iudicetur.	si uero illi racinburgi legem dixerint et eis contradixerint, quod legem non dicant, contra unumquemque de illis racinburgis sol. xv culp. iud.	si uero illi racinburgi legem dixerint et eis contradixerint, quod legem non dicant, contra unumquemque de illis racinburgis sol. xv cul. iud. 91,2

XCII.

SI QUIS MORTUUS FUERIT ET FILIOS NON DIMISERIT, pater aut mater in eius hereditate succedat.

XCII.

Si quis mortuus fuerit et filios non dimiserit, pater aut mater in eius hereditate succedat;

XCII.

Si quis mortuus fuerit et filios non dimiserit, pater aut mater in eius hereditate succedat.

XCII.

Si quis mortuus fuerit et filios non dimiserit, pater aut mater in eius hereditate succedat;

XCII.

Si quis mortuus fuerit et filios non dimiserit, pater aut mater in eius hereditate succedat; 92,1

i-i) in E 14 aus auternas verbessert. k) so auch E 15. l) in E 14 aus uoces verbessert. m) dicerae E 15. n) in E 14 aus septem verbessert. o-o) in E 14 von relativ junger Hand aus culcati solen verbessert. p) so auch E 15. q) xv sol. E 15.

- P. 59 § 2* § 2. Si pater aut mater non fuerint, si fratres aut sororis demiserit, ipsi in hereditatem succedant.
- 59 § 3* § 3. Si uero isti non fuerint, tunc sororis matris in hereditatem succedant.
- 59 § 4* § 4. Si uero sororis matris non fuerint, sic sororis patris in hereditatem <patris> succedant.
- 59 § 5* § 5. Et postea de illis generacionibus, quicumque proximioris sunt, ipsi in hereditatem succedant, qui ex paterno genere ueniunt.
- 59 § 6* § 6. De terra uero Salica nulla in muliere hereditatis transeat porcio, sed ad uirili sexus tota terra proprietatis sue possedeant.

LXLIV. De eo qui se de parentilla tollere uult.

- 60 §§ 1-2* § 1. Si quis de parentibus tollere uoluerit, in mallo ante tunzino ambulare debet et ibidem

D 7

D 8

D 9

- | | | | |
|------|---|--|--|
| 93,2 | si pater aut mater non fuerint, si fratres aut sororis demiserit, ipsi in hereditatem succedant. | Si pater aut mater non fuerint, si fratres aut sorores dimisserit, ipsi in hereditate succedant. | Se pater aut mater non fuerint, se fratres aut sororis demiserit, ipsi in hereditatem succedant. |
| 93,3 | Si uero isti non fuerint, tunc sororis matris in hereditate succedant. | Si uero isti non fuerint, tunc sorores matris in here- | Se uero isti non fuerint, tunc sororis matris in hereditatem succedunt. |
| 93,4 | Si uero sororis matris non fuerint, sic sororis patris in hereditatem succedant; | te succedant. | Se uero sororis matris non fuerint, sic sororis patris in hereditatem patris succedant. |
| 93,5 | et postea de illis generationibus. Quicumque proximioris ^c sunt, ipsi in hereditatem succedant, qui ex paterno genere ueniunt. | Et postea de illis generationibus, quicumque proximiores sunt, ipsi in hereditate succedant, qui ex parte genere ueniunt. | Et postea de illis generacionibus, quicumque proximioris sunt, ipsi in hereditatem succedant, qui ex parte genere ueniunt. |
| 93,6 | Deterra uero salica nulla in muliere hereditatis transeat porcio, sed ad uirilis sexus tota terra proprietatis suae possedeant. | Deterra uero saleca nulla in mulieris hereditatis transeat porcio, sed ad uirile sexus tota terra proprietatis sue possideant. | De terra uero salica nulla in muliere hereditates transiat porcio, se ad uirili sexus tota terra proprietatis sui possediat. |

XCIII. DE EO QUI SE DE PARENTILLA TOLLERE UULT.

XCIII. DE EO QUI SE DE PARENTILLA TOLLERE UULT.

LXLIII. DE EO QUI SE DE PARENTILLA TULLERE UULT.

- | | | | |
|------|--|---|--|
| 94,1 | Si quis de parentibus tollere uoluerit, in mallo antetunzino ambulare debet et ibidem quattuor | Si quis de parentibus tollere uult, in mallum ante tunzinum ambulare debet et ibidem quattuor | Si quis de parentibus tullere uoluerit, in mallo ante tunzino ambulare debet et ibidem IIII fustis |
|------|--|---|--|

c) in D 7 aus proximoris verbessert.

§ 2. Si pater aut mater non fuerint, fratres aut sorores in eius hereditate succedant. D 93 § 2

§ 3. Si uero isti non fuerint, sorores matris in eius hereditatem succedant. 93 § 3

§ 4. Si uero sorores matris non fuerint, sorores patris in eius hereditate succedant. Et postea de illorum generationibus, quicumque proximior fuerit, in eius hereditatem succedant, qui ex parte istius generis ueniunt. 93 §§ 4-5

§ 5. De terra uero Salica nulla in mulieris hereditatis portio transeat, sed ad uirilis sexus tota proprietatis perueniat. 93 § 6

XCIII.

Si quis de parentibus se tollere uoluerit, in mallo ante tunzino ambulet et ibidem quattuor 94 §§ 1-2

E 11	E 12	E 13	E 14	E 1x/16	
Si pater aut mater non fuerint, fratres aut sorores in eius hereditate succedant.	si pater aut mater non fuerint, fratres aut sorores in eius hereditate succedant.	Si pater aut mater non fuerint, fratres aut sorores in eius hereditate succedant.	si pater aut mater non fuerint, fratres aut sorores in eius hereditate succedant.	si pater aut mater non fuerint, fratres aut sorores in eius hereditate succedant;	92,2
Si uero isti non fuerint, sorores matris in eius hereditatem succedant.	Si uero isti non fuerint, sorores matris in eius hereditatem succedant;	Si uero isti non fuerint, sorores patris in eius hereditatem succedant.	Si uero isti non fuerint, sorores matris ^a in eius hereditatem succedant.	si uero isti non fuerint, sorores matris in eius hereditatem succedant;	92,3
Si uero sorores matris non fuerint, sorores patris in eius hereditatem succedant.	si uero sorores matris non fuerint, sorores patris in eius hereditate succedant.	Si uero sorores matris non fuerint, sorores matris in eius hereditate succedant.	Si uero sorores patris ^b non fuerint, sorores matris ^c in eius hereditate succedant.		92,4
Et postea de illorum generationibus, quicumque proximior fuerit, in eius hereditatem succedant. Qui ex parte istius generis ueniunt;	Et postea de illorum generationibus, quicumque proximior fuerit, in eius hereditatem succedant, qui ex parte istius generis ueniunt.	Et postea de illorum generationibus, quicumque proximior fuerit, in eius hereditate succedant, qui ex parte istius generis ueniunt.	Et postea de illorum generationibus, quicumque proximior fuerit, in eius hereditate succedant, qui ex parte ipsius generis ueniunt.	et postea de illorum generationibus, quicumque proximior fuerit, in eius hereditate succedant, qui ex parte ipsius generis ueniunt;	
deterra uero salica nulla in mulieris hereditatis portio transeat, sed add uiriliter sexus proprietatis perueniat.	De terra uero salica nulla in muliere hereditatis portio transeat, sed ad uirilis sexus tota proprietatis perueniat.	De terra uero salica nulla in mulieris hereditatis portio transeat, sed ad uirili sexu tota proprietatis perueniat.	De terra uero salica nulla in mulieres hereditates portio transeat, sed ad uirili sexu tota proprietatis perueniat.	deterra ^d uero salica nulla in mulieres hereditates portio ^e transeat, sed ad uirilis sexu tota proprietatis perueniat.	92,5

XCIII.

XCIII.

XCIII.

XCIII.

XIII.

SI QUIS DE PARENTIBUS SE TOLLERE UOLUERIT, in mallo ante tunzino ambulet et ibidem quattuor

Si quis de parentibus se tollere uoluerit, in mallo ante tunzino ambulet et ibidem quattuor

Si quis de parentibus tollere se uoluerit, in mallo ante tunzino ambulet et ibidem IIII fustibus

Si quis de parentibus se tollere uoluerit, in mallo ante tunzino ambulet et ibidem quattuor

Si quis de parentibus setollere^a uoluerit, in mallo^b ante tunzino^b ambulet et ibidem quattuor^d

Titel 92: a) in E 14 von junger Hand zu patris verbessert. b) in E 14 aus matris verbessert. c) in E 14 aus matris verbessert. d) so auch E 15. e) porcio E 15.

Titel 93: a) so auch E 15. b-b) antetungino E 15. c) in E 12 aus quattuor verbessert. d) quattuor E 15.

quattuor fustis alinus super caput suum frangere debet et illus in quattuor partis iactare debet et ibi dicere debet, quod se de iuramento et de hereditatem et de tota racionem illorum aut, si aliquis de suis parentibus aut moriatur aut occidatur, nulla ad illum nec hereditas nec compositio perteniatur.

P. 60 § 3 § 2. Si uero ille aut occidatur (aut moriatur), compositio aut hereditas ad fisco perueniat.

LXLV. De aroena.

61 § 1 § 1. Si quis de manu ¹ad ira¹ aliquid per uirtutem tulerit aut rapuerit uel expoliauerit, <(M)CC dinarius qui faciunt> solidus xxx culpabilis iudicetur.

61 § 3 § 2. Si uero quicumque desuper hominem aliquid in tertia manu² miserit et per uirtutem aliquid ei tulerit, mallobergo aroena, <MCCC dinarius qui faciunt> solidus xxxv culpabilis iudicetur.

1-1) aus alteri entstellt; vgl. Pactus.

2) vgl. Anm. 2 zu Titel 62, Anm. 1 zu Titel 82.

D 7

fustis alinus super caput suum frangere debet et illus in quattuor partis iactare debet et ibi dicere debet, quod se de iuramento et de hereditatem et de tota racionem illorum aut, si aliquis de suis parentibus aut moriatur aut occidatur, nulla ad illum nec hereditas nec compositio perueniat.

94,2 Si uero ille aut occidatur, compositio aut hereditas ad fisco perteniatur.

D 8

fustes alinus super caput suum frangere debet et illos quattuor partes iactare debet et ibi dicere debet, quod se de iuramento et de hereditatem et de tota racionem illorum aut, si aliquis de suis parentibus aut moriatur aut occidatur, nulla ad illum nec hereditas nec compositio perueniat.

Si uero ille aut occidatur aut moriatur, compositio aut hereditas ad fisco pertineat.

D 9

alinus super caput suum frangere debet et illus in quattuor partis iactare debet et ibi dicere debet, quod se de iuramento et de hereditatem et de tota racionem illorum aut, se aliquis de suis parentibus aut moriatur aut occidatur, nullum ad illum nec hereditas nec compositio perteniatur.

Se uero illi aut occidatur, compositio aut hereditas ad fisco perueniat.

XCIII. DE AROENA.

95,1 Si quis de manu ad ira aliquid per uirtutem tulerit aut rapuerit uel expoliauerit, sol. xxx cul. iud.

95,2 Si uero quicumque^b desuper hominem aliquid in tertia manu miserit et per uirtutem aliquis ei tulerit, mal. aroena^c, sol. xxxv cul. iud.

XCIII. DE AROENA.

Si quis de manu ad ira per uirtutem aliquid tulerit aut rapuerit uel expoliauerit, cxxl den. qui f. sol. xxx cul. iud.

Si uero quicumque desuper hominem aliquid de tertia manu miserit et super uirtutem aliquid ei tulerit, malb. aroena, MCCC den. qui f. sol. xxxv cul. iud.

LXLV. DE AROENA.

Si quis de manu ad ira aliquid per uirtutem tulerit aut rapuerit uel expoliauerit^a, sol. xxx cul. iud.

Se uero quicumque desuper hominem aliquid in tertia manu miserit et per uirtutem aliquis tulerit, mal. aroena, sol. xxxv cul. iud.

Titel 95: a) in D 9 anscheinend aus expoliauerit verbessert. b) in D 7 qui aus de verbessert. c) in D 7 aus arena verbessert.

fustibus alinos super caput suum frangat et dicat, quod se tam de iuramento quam et de hereditate uel de tota illorum ratione aut si aliquis de suis parentibus moriatur aut occidatur, nulla ad illum nec hereditas nec compositio perueniat. Si uero ille occisus fuerit, compositio aut hereditas ad fiscum pertineat.

XCIV.

§ 1. Si quis de manu aliquid per iram aut per uirtutem tulerit aut rapuerit uel expoliauerit, *D 95 § 1* soledos xxx culpabilis iudicetur.

§ 2. Si quis desuper hominem aliquid per uirtutem tulerit et in tertia manu miserit, soledos *95 § 2* xxxv culpabilis iudicetur.

<i>E 11</i>	<i>E 12</i>	<i>E 13</i>	<i>E 14</i>	<i>E 15/16</i>
ibidem quattuor fustibus alinos super caput suum frangat et dicat, quod setam de iuramento quam et de hereditate uel de tota illorum ratione. Aut si aliquis de suis parentibus moriatur aut occidatur, nulla ad illum nec hereditas nec compositio ^l peruiat.	fustibus alinos super caput suum frangat et dicat, quod se tam de iuramento quam et de hereditate uel de tota illorum ratione aut, si aliquis de suis parentibus moriatur aut occidatur, nulla ad illum nec hereditas nec compositio perueniat;	alinos super caput suum frangat et dicat, quod se tam de iuramento quam et de hereditate uel de tota illorum ratione, aut si aliquis de suis parentibus moriatur aut occidatur, nulla ad illum nec hereditas nec compositio perueniat.	fustibus alinos super caput suum frangat et dicat, quod setam de iuramento quam de hereditate uel de tota illorum ratione, aut si aliquis de suis parentibus moriatur aut occidatur, nulla ad illum nec hereditas nec compositio perueniat;	fustibus alinos super caput ^e suum frangat et dicat, quod setam ^f de iuramento quam de hereditate ^g uel de tota ^h illorum ratione, aut si aliquis de suis parentibus moriatur aut occidatur, nulla ad illum nec hereditas nec compositio perueniat;
Si uero ille occisus fuerit, compositio aut hereditas ^l .	si uero ille occisus fuerit, compositio aut hereditas ad fiscum pertineat.	Si uero ille occisus fuerit, compositio aut hereditas ad fiscum pertineat.	si uero ille occisus ^k fuerit, compositio aut hereditas ad fiscum perteneat.	si uero ille occisus fuerit, compositio aut hereditas aut ^m fiscum perteneat.

XCIII.	XCIII.	XCIII.	XCIII.	XCIII.
SI QUIS DE MANU ALIQUID PER IRAM AUT PER uirtutem tulerit aut rapuerit uel expoliauerit, sol. xxx cul. iud.	Si quis de manu aliquid per iram aut per uirtutem tulerit aut rapuerit uel expoliauerit, sol. xxx cul. iud.	Si quis de manu aliquid per iracundiam aut per uirtutem tulerit aut rapuerit uel expoliauerit, sol. xxx culp. iud.	Si quis de manu aliquid per iracundiam aut per uirtutem tulerit aut rapuerit uel expoliauerit, sol. xxx cul. iud.;	Si quis de manu <i>94,1</i> aliquid per iracundiam et aut ^a per uirtutem.
Si quis desuper hominem aliquid per uirtutem tulerit et in tertia manu miserit, sol. xxxv cul. iud.	Si quis desuper hominem aliquid per uirtutem tulerit et in tertia manu miserit, sol. xxxv cul. iud.	Si quis desuper hominem aliquid per uirtutem tulerit et in tertia manu miserit, sol. xxxv culp. id.	si quis desuper hominem aliquid per uirtutem tulerit et in tertia manu miserit, sol. xxxv cul. iud.	<i>94,2</i> tulerit et in tertia manu miserit, sol. xxxv cul. iud.

e) caput *E 15*. f) so auch *E 15*. g) hereditatem *E 15*. h) so auch *E 15*. i) in *E 11* s aus anderem Buchstaben verbessert. k) in *E 14* aus occsus verbessert. l) in *E 11* Zusatz jüngerer Hand am unteren Rande: suis parentibus non pertent causa sed ad fisco perteneat aut cui fiscus donare uoluerit. m) ad *E 15*.

Titel 94: a) in *E 16* aus au verbessert.

LXLVI. De hereburgio.

P. 64 § 1 Si quis alterum hereburgio clamauerit, hoc est strioporcio aut illum, qui inio portare dicitur, ubi strias cocinant, et probare uoluerit et non potuerit, <MMD dinarius qui faciunt> solidus LXII semis culpabilis iudicetur.

LXLVII. De eo qui filiam alienam spunsauerit et se retraxerit.

65a Si quis filiam alienam spunsauerit et se retraxerit et eam noluerit prendere, mallobergo frifastina, <MMD dinarius qui faciunt> solidus LXII semis culpabilis iudicetur.

LXLVIII. De eo qui alterum in pucium aut in pelago inpinxerit uel in periculo mortis.

41 § 12 Si quis hominem in pucium aut in pelago inpinxerit uel in periculum mortis, et ipse exinde uiuus euaserit et ipse causam suam possit mallare, mallobergo challis obduplio, <IVM dinarius qui faciunt> solidus c culpabilis iudicetur.

D 7

D 8

D 9

XCV. DE HEREBURGIO.

XCV. DE HEREBURGIO.

LXLVI. DE RECEMBURGIO.

96 Si quis alterum hereburgio clamauerit, hoc est strioporcio aut illum, qui inio porta dicitur, ubi strias cocinant, et probare uoluerit et non potuerit, sol. LXII.s cul. iud.

Si quis alterum herburgio clamauerit, hoc est istrioportio aut^a illum qui inio portare dicitur, ubi strias cocinant, et probare non potuerit, IIMD den. qui f. sol. LXII.s cul. iud.

Si quis alterum recemburgio clamauerit, hoc est strio porcio aut illi, qui inio portauerit dicitur, ubi strias cocinant, et probare uoluerit et non potuerit, sol. LXII.s cul. iud.

XCVI. DE EO QUI FILIAM ALIENAM SPONSAUERIT ET SE RETRAXERIT.

XCVI. DE EO QUI FILIAM ALIENAM SPONSAUERIT ET SE RETRAXERIT.

LXLVII. DE EO QUI FILIAM ALIENAM SPUNSAUERIT ET SE RETRAXERIT.

97 Si quis filiam alienam sponsauerit et se retraxerit et eam noluerit prindere, mal. frifastina, sol. LXII.s cul. iud.

Si quis filiam alienam sponsauerit et se retraxerit et eam noluerit prendere, malb. frifastina, IIMD den. qui f. sol. LXII.s cul. iud.

Si quis filiam alienam sponsauerit et se retraxerit et eam noluerit prendere, mal. fri bastina, sol. LXII.s cul. iud.

XCVII.^a DE EO QUI ALTERUM IN PUTEUM AUT IN PELAGO INPINXERIT UEL IN PERICULUM MORTIS.

XCVII. DE EO QUI ALTERUM IN PUTEUM AUT IN PELAGO INPINXERIT UEL IN PERICULO MORTIS.

LXLVIII. DE EO QUI ALTERUM IN PUCIUM AUT IN PELICO INPINXERIT UEL IN PERICULO MORTIS.

98 Si quis hominem in puteum aut in pellago inpinxerit uel in periculum mortis, et ipse exinde uiuus euaserit et ipse causam suam possit mallare, mal. chaldis obduplo, sol. c cul. iud.

Si quis alterum in puteum aut in pelago inpinxerit uel in periculum mortis, et ipse exinde uiuus euaserit et ipse causam suam possit mallare, malb. challis obduplio, IIIIM den. qui f. sol. c cul. iud.

Si quis hominem in pucium aut in pelico inpenxerit uel in periculum mortis et ipsi exinde uiuus euaserit et ipsi causam suam posset mallare, mal. callis obduplio, sol. c cul. iud.

Titel 96: a) in D 8 t nachgetragen.

Titel 98: a) in D 7 aus XCII verbessert.

XCV.

Si quis alterum hereburgio clamauerit, hoc est strioportio aut illum, qui <in> aeneo portare *D 96* dicitur, ubi strias cocinant, et probare uoluerit et non potuerit, soledos LXII semis culpabilis iudicetur.

XCVI.

Si quis filiam alienam sponsauerit et se exinde retraxerit aut eam in coniugio accipere noluerit, *97* soledos LXII semis <culpabilis> conponat.

XCVII.

Si quis hominem in puteum aut in pelagum uel periculum mortis inpinxerit, unde uiuus *98* euaserit et ipse causam suam possit mallare, soledos c culpabilis iudicetur.

E 11

E 12

E 13

E 14

E 15/16

XCV.

XCV.

XCV.

XCV.

SI QUIS ALTERUM HEREBURGIO CLAMAUERIT, hoc est strioportio aut illum, qui in aeneo portare dicitur, ubi strias cocinant, et probare uoluerit et non potuerit, sol. LXII.S conponat.

Si quis alterum hereburgio clamauerit, hoc est strioportio aut illum, qui in aeneo portare dicitur, ubi strias cocinant, et probare uoluerit et non potuerit, sol. LXII.S cul. iudicetur.

Si quis alterum hereburgio clamauerit, hoc est strioportio aut illum, qui aeneo portare dicitur, ubi strias concinant, et probare noluerit et non poterit, sol. LXIII c. id.

Si quis alterum herebungio clamauerit, hoc est strioportio aut illum, qui aeneo portare dicitur, ubi strias cocinant, et probare uoluerit et non potuerit, sol. LX cul. iud.

Si quis alterum herebungio clamauerit, hoc est strioportio aut illum, qui aeneo portare dicitur, ubi strias cocinant, et probare uoluerit^b et non potuerit, sol. LX cul. iud.

XCVI.

XCV.

XCVI.

XCVI.

XCVI.

SI QUIS FILIAM ALIENAM SPONSAUERIT et se exinde retraxerit aut eam in coniugio accipere noluerit, sol. LXII.S conponat.

Si quis filiam alienam sponsauerit et se exinde retraxerit aut eam in coniugio accipere noluerit, sol. LXXII.S conponat.

Si quis filiam alienam sponsauerit et se exinde retraxerit aut eam in coniugio accipere noluerit, sol. LXIII culpabilis conponat.

Si quis filiam alienam sponsauerit et se exinde retraxerit aut eam in coniugio accipere noluerit, solidos^b sexaginta^c duos semis conponat.

Si quis filiam^a alienam sponsauerit et se exinde retraxerit aut eam in coniugio accipere noluerit, sol. LX et II semis conponat.

XCVII.

XCVI.

XCVII.

XCVII.

XCUII.

SI QUIS HOMINEM IN PUTEUM AUT IN PELAGUM uel periculum mortis inpigerit, unde uiuos euaserit et ipse causam suam possit mallare, sol. c cul. iud.

Si quis hominem in puteum aut in pelagum uel periculum mortis inpinxerit, unde uiuus euaserit et ipse causam suam possit mallare, sol. c culpabilem iudicetur.

Si quis hominem in puteum aut in pelagum uel periculum mortis inpinxerit, unde uiuus euaserit et ipse causam suam possit mallare, sol. c culpabilis iud.

Si quis hominem in puteum aut in pelagum uel periculum mortis inpinxerit^b, unde uiuus euaserit et ipse causam suam possit mallare, sol. centum culpabilis iud.

Si quis hominem in puteum aut in pelagum uel periculo^a mortis inpinxerit^c, unde uiuus euaserit^d et ipse sua causam possit mallare, sol. c cul. iud.

Titel 95: a) ubi E 15. b) in E 16 aus uoluerint verbessert.

Titel 96: a) vielleicht filia E 15. b) in E 14 aus soledos verbessert. c) in E 14 aus sexaginta verbessert.

Titel 97: a) periculum E 15. b) in E 14 von jüngerer Hand zu inpunxerit verbessert. c) inpinxerit E 15. d) euaserit E 15.

LXLIX. De terra condempnata¹.

P. 65c Si quis terram alienam condempnauerit¹ et ei fuerit adprobatum, (MMD dinarius qui faciunt) solidus LXII semis culpabilis iudicetur.

C. De crene cruda, quod paganorum tempus obseruabant.

- 58 § 1 § 1. Si quis hominem occiserit et facultatem non habuerit, unde totam legem componat, XII iuratoris donet, quod nec super terra nec subtus terra amplius non habeat, nisi quantum donauit de terra facultate.
- 58 §§ 2-3 § 2. Et postea debet in casa intrare et per quattuor angulus terre in pugno collegere et sic portit in duropelle, hoc est in limitare stare debet, intus (in) casa aspiciat et sic de sinistra manu de illa terra trans suas scapulas iactare super illum, quem proximiozem parentum habet; quod si iam pro illo pater aut mater uel fratris (non) soluerint, tunc super sororis matris aut super suos filius debet illa terra iactare, id est super generacionem aut matris, qui proximioris sunt.

1) Vgl. Emil Goldmann, *Beiträge zur Geschichte des fränk. Rechts I (1924) Kap. VII.*

D 7

XCVIII.

99 DE TERRA CONDEMPNATA.

Si quis terram alienam condempnauerit et ei fuerit adprobatum, sol. LXII. s cul. iud.

XCVIII. DE CRENE CRUDA,
QUOD PAGANORUM TEMPUS
OBSERUABANT.

100,1 Si quis hominem occiserit et facultatem non habuerit, unde totam legem componat, duodecim iuratores donet, quod nec super terram nec subtus terra amplius non habeat, nisi quantum donauit de terra facultate.

100,2 et postea debet in casa intrare, per quattuor angulus terre in pugno collegere et sic portit in duropelle, hoc est in limitare stare debet, intus casa aspiciat et sic de sinistra manu de illa terra trans suas scapulas iactare super illum, quem proximiozem parentum habet. Quod si iam pro illo pater aut mater uel fratris soluerint, tunc super sororis matris aut super suos filios debet illa terra iactare. Id est super generationis aut matris, qui proximioris sunt;

D 8

XCVIII.

DE TERRA CONDEMNATA.

Si quis terram alienam condempnauerit et ei fuerit adprobatum, MMD den. qui f. sol. LXII. s cul. iud.

XCVIII. DE CRINNE CRUDA,
QUOD PAGANORUM TEMPUS
OBSERUABANT.

Si quis hominem occiserit et facultatem non habuerit, unde totam legem componat, XII iuratores donet, quod nec super terram nec subtusterram amplius non habeat, nisi quantum donauit de terra facultate.

Et postea debet in casa intrare, per quattuor angulos terre in pugno colligere et sic portet in duro pelle, hoc est in limitare stare debet, intus in casa aspiciat et sic de sinistra manu^a de illa terra trans suas scapulas iactare super illum, quem proximiozem parentum habet; quod iam pro illo mater aut pater uel fratres soluerint. Tunc super sorores matris et super suos filios debet illa terra iactare, id est super generationes aut matris, qui proximiores sunt.

D 9

LXLVIII.

DE TERRA CONDEMPNATA.

Si quis terram alienam condempnauerit et fuerit adprobatum, sol. LXII. s cul. iud.

C. DE CRENE CRUDA,
QUOD PAGANORUM TEM-
PORE OBSERUABANT.

Si quis hominem occiserit et facultatem non habuerit, unde tota lege componat, XII iuratoris donet, quod nec super terra nec subtus terra amplius non habiat, nisi quantum donauit de terra facultate;

et postea debet in casa intrare et per quattuor angulus terre in pugno collegere et sic portit in duro in duro pelle, hoc est in limitare stare debet, intus casa aspiciat et si de senextra manum de illa terra trans suas scabulas iactare super illum, quem proximiozem parentem habet; quod se iam pro illo pater aut mater uel fratres non soluerent, tunc super sororis matris aut super suos filios debet illa terra iectare, id est super generacionem aut matris, qui proximioris sunt.

Titel 100: a) in D 8 u nachgetragen.

XCVIII.

Si quis terram alienam condempnauerit et ei fuerit adprobatum, soledos LXII semis culpabilis iudicetur. *D 99*

XCIX.

De chrene chruta lege, quae paganorum tempore obseruabant, deinceps numquam ualeat, *100 §§1-5* quia per ipsam cecidit mult(a)rum¹ potestas.

1) Vgl. Eckhardt, *Lex Salica 100 Titel-Text (1953) S. 58 f.*, *Pactus legis Salicae I,2 Systematischer Text (1957) S. 302 f.*

<i>E 11</i>	<i>E 12</i>	<i>E 13</i>	<i>E 14</i>	<i>E 15/16</i>
XCVIII.	XCVII.	XCVIII.	XCVIII.	XCVIII.
SI QUIS TERRAM ALIENAM CONDEMNauerit et ei fuerit adprobatum, sol. XLII.s cupl. iudct.	Si quis terram alienam condempnauerit et ei fuerit adprobat(um), sol. LXII.s cu(l).	Si quis terram alienam condempnauerit et ei fuerit adprobatum, sol. LXIII culpabilis iudicetur.	Si quis terram alienam condempnauerit et ei fuerit adprobatum, soledus sexaginta duos semis cul. iud.	Si quis terram alienam condempnauerit ^a et ei fuerit adprobatum, sol. LX et II semis cul. iud. 98
XCVIII. DE CHRENE CHRUTA		XCXVIII. DE CHRENE ^a CHRUCA	XCVIII. DE CHRENE CHRUCA	XCVIII. ^b SDDECHRE NECHCRVCX. ^b
LEGE, QUAE PAGANORUM tempore obseruabant, deinceps numquam ualeat, quia per ipsam cecidit multorum potestas.	De crene chruta lege, quae paganorum tempore obseruabant, deinceps numquam ualeat, quia per ipsam cecidit multorum potestas.	Lege, quae paganorum tempore deinceps obseruabant, numquam ualeat, quia per ipsam cecidit multorum potestas.	Lege, quae paganorum tempore deinceps obseruabant, numquam ualeat ^f , quia per ipsam cecidit multorum potestas.	Legem, que ^c paganorum tempore deinceps obseruabant ^d numquam ualeat, quia per ipsam cecidit multorum potestas. 99

Titel 98: a) condempnauerit E 15.

Titel 99: a) in E 13 aus CHENE verbessert. b-b) SDECHRE NECH RUCX E 15. c) quae E 15. d) in E 16 aus obseruabunt verbessert. e) in E 14 aus numquam verbessert. f) in E 14 aus ualeant verbessert.

- P. 58 § 4* § 3. Sic postea in camisa discinctus, disculcius, palo in mano sepem psallire debet et pro medietatem, quantum de conposicionem dederit aut quantum lex dicat, illi tres soluant, hoc est illi alii, qui de generacione paterna ueniunt, facere debent.
- 58 § 5* § 4. Si uero de illis quicumque pauperior fuerit et non habeat, unde integrum debitum soluat, quicumque de illis plus habet, iterum super illum crene cruda ille, qui pauperior est, iactit, ut illi tota lege persoluat.
- 58 § 6* § 5. Quod si uero nec ipse habuerit, unde tota lege persoluat, tunc illum, qui homicidium fecit, qui eum sub sua fide habet, in mallo presentare debet, et sic postea per quattuor mallus ad suam fidem tollat; et si eum in conposicionem nullus ad fidem tullerit, hoc est ut eum redemant, de quod non persolserit, tunc de uita componat.

EXPLICIT LEX SALICA. DEO GRACIAS AMEN.

D 7

D 8

D 9

- | | | | |
|-------|--|--|---|
| 100,3 | sic postea in camisa discinctus, disculcius, palo in mano sepem psallire debet et pro medietatem, quantum de conposicionem dederit aut quantum lex dicat, ille tres soluant, hoc est illi alii, qui de generacione paterna ueniunt, facere ^d debent. | Sic postea in camisa discinctus, disculciatus, palum in manu sepem sallire ^b debet et pro medietatem, quantum de conpositionem dederit aut quantum lex dicat, illi tres soluant. Hoc est illi alii, de paterna generacione ueniunt, facere debent. | Sic postia in camicia discentus, disculcius, paló in mano sepem sallire debet et pro medietatem, quantum de conpusucionem ^c dederit aut quantum lex dicat, illi tris soluant, hoc est illi alii, qui de generacione paterna ueniunt, facere debent. |
| 100,4 | Si uero de illis quicumque pauperior fuerit et non habeat, unde integrum debetum soluat, quicumque de illis plus habet, iterum super illum chrene diruda ille, qui pauperior est, iactit, ut illi tota lege persoluat. | Si uero de illis quicumque pauperior fuerit et non habet, unde integrum debitum soluat, quicumque de illis plus habet, iterum super illum chrinne chruda ^e ille, qui pauperior est, iactet, ut ille tota lege persoluat. | Se uero de illis quicumque pauperior fuerit et non habiat, unde integrum debitum soluat, quicumque de illis plus habet, iterum super illum crenucruda illi, qui pauperior est, iectit, ut illi tota lege persoluat. |
| 100,5 | Quod si uero nec ipse habuerit, undetota lege persoluat. Tunc illum, qui homicidium fecit, qui eum sub sua fide habet, in mallo presentare debet, et sic postea per quattuor mallus ad suam fidem tollat; et si eum in conpositione nullus ad fidem tullerit, hoc est ut eum redimant, de quod non persolserit, tunc de uita componat. | Quod si uero nec ipse habuerit, unde tota lege persoluat. Tunc illum, qui homicidium fecit, qui eum sub sua fidem habet, in mallo presentare debet, et sic postea per quattuor mallos ad suam fidem tollat; et si eum in conpositione nullus ad fidem tullerit, hoc est ut eum redimant, de quod non persoluerit. Tunc de uita componat. | soluat. Tunc illum, qui humicidium facit, qui eum sub sua fide habet, in mallo presentare debet, et sic postia per quattuor mallis ad sua fide tollat; et sic eum in conpusicionem nullius ad fidem tullerit, hoc est ut eum redemant, de quod non persollserent, de uita componat. |

EXPLICIT LEX SALICA.
DEO GRACIAS AMEN.

EXPLECIT LEX SALICA.
DEO GRACIAS AMEN.

b) in D 8 aus psallire verbessert.
D 8 h über der Zeile nachgetragen.

c) conpusicionem (D 9) Holder.

d) davor in D 7 d getilgt.

e) in

⟨INCIPIUNT CHUNNAS.

P. 65g

1. Hoc est unum thoalasti, solidus III culpabilis iudicetur.
2. Sexan chunna, solidus xv culpabilis iudicetur.
3. Thuuualt chunna, solidus xxx culpabilis iudicetur.
4. Theuene chunna, solidus XLV culpabilis iudicetur.
5. Tho thocundi fitme chunna, solidus LXII semis (culpabilis iudicetur).
6. Fitter tiuschunde, solidus c culpabilis iudicetur.
7. Actoe tuschunde, solidus cc culpabilis iudicetur.
8. Trio thuschunde therte chunna, solidus DC culpabilis iudicetur.
9. Fitter toschunde tueapta chunna, solidus DCC(c) culpabilis iudicetur.

EXPLICIUNT CHUNNAS.⟩¹

Chunnas: 1) wohl nachträglich aus der Textklasse B (Herold) entlehnt.

D 8

C. INCIPIUNT CHUNNAS.

Chunnas

Hoc est unum thoalasti sol. III cul. iudicetur. Sexan chunna sol. xv cul. iud. Thu^a uualt chunna sol. xxx cul. iud. Theu uene chunna sol. XLV cul. iud. Thothocundi fitme chunna sol. LXII.s. Fit tertius chunde sol. c cul. iud. Actoetus chunde sol. cc cul. iud. Triothus chunde therte^b chunna sol. DC cul. iud. Fit tertos^c chunde tue apta chunna sol. DCC cul. iud.

EXPLICIUNT CHUNNAS.

Chunnas: a) in D 8 aus Tu verbessert. b) in D 8 von jüngerer Hand zu theertes verbessert. c) in D 8 aus tertus verbessert.

INCIPIT DECRECIO [CHILDEBERTI REGIS].¹

Pactus
Decretio
Childe-
berti VI

CHILDEBERTUS REX FRANCORUM UIR INLUSTER.

Cum [nos] in Dei nomen omnes Kalendas Marcias de quascumque condicionis una cum nostris obtimatibus pertractauimus, ad unumquemque noticia uolumus peruenire.

I.

P. VI 1 Ita, Deo propiciante, Antonaco Kalendas Marcias anno xx regni nostri²

VI 1 § 1 § 1. conuenit, ut nepotis ex filio uel ex filia ad auaticas res cum auunculo uel amitas sic

Decretio Childeberti: 1) Die Decretio Childeberts II. von 596 wird in dieser Ausgabe in drei Fassungen geboten: die A-Fassung nach A 1 und der K-Handschrift A 17 [Pactus-Band, S. 267-269], die davon nicht wesentlich abweichende, aber eindeutig jüngere D-Fassung nach D 7-9 [nachstehend], die umredigierte E-Fassung nach E 11-16 [nebenstehend]. Die D-Fassung ist in ursprünglicher Gestalt auch in den K-Handschriften D 33, 35, 36 und 63 überliefert, in etwas veränderter Form, die ohne Zweifel sekundär ist, einerseits in C 6 mit seinen Trabanten K 68a und 78, andererseits in K 33 mit seinen Deszendenten K 34-36 und 68. Von den frühen Drucken ist der des Jean du Tillet von etwa 1550 (dem die späteren im wesentlichen gefolgt sind) dadurch bemerkenswert, daß er einen Mischtext aus E 11, K 33 und weiteren Handschriften bietet. Die wichtigeren Zusätze dieser Sekundärüberlieferung habe ich in eckigen Klammern in den D-Text eingeschaltet. Auf Einzelbelege konnte verzichtet werden, da Wilhelm Alfred Eckhardt [ZRG Germ. Abt. LXXXIV (1967) S. 1-57] diese Texte umsichtig besprochen und sorgfältig ediert hat. Auch hinsichtlich der zeitlichen Fixierung [ebd. S. 57-71] gehe ich mit ihm einig. Nicht zustimmen kann ich seinem Versuch, die Beschlüsse der drei Märzfelder anders, als von mir geschehen, gegeneinander abzugrenzen, da der dreimalige authentische Einsatz Antonaco Kalendas Marcias anno xx regni nostri conuenit ... Similiter Treiecto conuenit ... Similiter Kalendas Marcias Colonia conuenit ... die Verteilung auf die Märzfelder von Andernach (594), Maestricht (595) und Köln (596) eindeutig klarstellt. W. A. Eckhardt will dem Andernacher Märzfeld nur das kurze erste Kapitel der Decretio zuweisen und die Beschlüsse des Maestrichter Märzfelds, statt mit dem dritten, schon mit dem zweiten Kapitel beginnen lassen, wofür er sich auf dessen Eingang Postea vero in sequenti conuenit (so A) bzw. In sequenti hoc conuenit (so D und E) beruft, indem er annimmt, daß in sequenti zu in sequenti anno zu ergänzen sei. Das trägt schon deshalb nicht, weil grammatisch ebensogut zu in sequenti die ergänzt werden könnte [so bereits Livius] und weil der (in der Decretio einmalige) Zusatz una cum leudis nostris — im Gegensatz zu den im vierten Kapitel (2 § 2) genannten omnibus adunatis — darauf hinzuweisen scheint, daß nicht

D 7

D 8

D 9

DCh

INCIPIT DECRETIO.

INCIPIT DECRETUM.

INCIPIT DECRECIO.

Childebertus rex francorum, uir inluster,

CHILDEBERTUS REX FRANCORUM^a INLUSTER.

Chelbertus Rex franchorum, uir intulter,

cum in dei nomen omnes kalendas marcias de quascumque condicionis una cum nostris obtimatibus pertractauimus, ad unumquemque noticia uolumus peruenire;

Cum in dei nomen omnes kalendas marti. de quascumque conditiones una cum nostris obtimatibus pertractauimus, ad unam quemque notitiam uolemus peruenire.

cum in dei nomen omnes kalendas marcias de quascumque condicione una cum nostris obtimatibus pertractauimus; ad unum^b quemque noticia uolumus peruenire;

1 ita, deo propiciante, ANNACO KALENDAS MARCIAS ANNO XX regni nostri.

Ita, deo propitiant, antonaco kalendas marti anno xx regni nostri.

ita, deo propiciante, Anthonago kalendas marcias anno xxmo regni nostri.

1,1 conuenit, ut nepotis ex filio uel ex filia ad uaticas res cum auunculo uel amitas si uenirent, tam-

Conuenit, ut nepotes ex filio uel ex filia ad auaticas res cum auunculo uel amitas^c sic uenirent, tam-

Conuenit, ut nepotis ex filio uel ex filia ad uaticas res cum auunculo uel amitas sic uenerent, tam

Decretio Childeberti: a) in D 8 ist von jüngerer Hand uir angefügt. b) in D 9 aus hunum verbessert. c) der Rest der Decretio in D 8 konnte nicht nochmals nach der Handschrift verglichen werden.

INCIPIIT DECRETUM CHILDEBERTI REGIS.

*Decretio
Childeberti*

CHILDEBERTUS REX FRANCORUM UIR INLUSTER.

Cum in Dei nomine nos omnes Kalendas Martias de quibuscumque conditionibus una cum nostris optimatibus pertractauimus, ad unamquemque notitiam uolumus peruenire.

§ 1. Ita, Deo auxiliante, Antonaco Kalendas Martias anno xx regni nostri conuenit, ut *D 1 § 1* nepotes ex filio uel ex filia ad auaticas res cum auunculo uel amita sic uenirent, tamquam

<i>E 11</i>	<i>E 12</i>	<i>E 13</i>	<i>E 14</i>	<i>E 15/16</i>	DCh
INCIPIIT DECRETUM CHILDEBERTI REGIS.	INCIPIIT DECRETVM CHILDEBERTI REGIS.	INCIPIIT DECRETVM HILDEBERTI.	INCIPIIT DECRETUM HILDEBERTI.	INCIPIIT DECRETVM HILDEBERTI.	
Childebertus rex francorum Uir inluster, cum in dei nomine Nos omnes kal. mar. de quibuscumque conditionibus una cum nostris optimatibus pertractauimus, ad unumquemque notitiam uolumus peruenire.	Childebertus rex francorum. Vir inluster, cum in dei nomine nos omnes Kal. martias de quibuscumque conditionibus una cum nostris optimatibus pertractauimus, ad unamquemque notitiam uolumus peruenire,	HILDEBERTVS REX FRANCORVM VIR INLUSTER. Cum in dei nomine nos omnes Kal. martias de quibuscumque conditionibus una cum nostris optimatibus pertractauimus, ad unamquamque notitiam uolumus peruenire,	HILDEBERTVS REX FRANCORUM UIR INLUSTER. Cum in ^b dei nomine nos omnes Kal. martias de quibuscumque conditionibus una cum nostris optimatibus pertractauimus, ad unamquamque notitiam uolumus peruenire.	HILDEBERTVS REX FRANCORVM VIR ILV(S)TRIS ^a . Cvm in dei nomine nos omnes Kal. MARTIAS ^c de quibuscumque conditionibus una cum nostris optimatibus pertractauimus, ad unamquamque noticiam ^d uolumus peruenire ^e ,	
Ita, deo auxiliante, antonaco kal. mar. anno xx regni nostri conuenit, ut nepotes ex filio uel ex filia ad auaticas res cum auunculo uel amita sic uenirent, tamquam si mater aut pater	ita, deo auxiliante, antonaco kal. martias anno xx regni nostri conuenit, ut nepotes ex filio uel ex filia ad auaticas res cum auunculo uel amita sic uenirent, tamquam si mater aut	ita, deo auxiliante, antonaco kal. martias anno xx regni nostri conuenit, ut nepotes ex filio uel ex filia ad auaticas res cum auunculo uel amita sic uenirent, tamquam si pater aut	Ita antonaco, deo auxiliante, Kal. martias anno uigesimo ^f regni nostri conuenit, ut nepotes ex filio uel ex filia ad auaticas res cum auunculo uel amita sic uenirent, tamquam	ita antonoco, deo 1 auxiliante, Kal. MART. anno uigesimo regni ^g nostri ^h conuenit, ut nepotes ex filio uel ex filia ad auaticas res cum auunculo uel amita sic uenirent, tamquam	

Decretio Childeberti: a) INLUSTER *E 15.* b) in *E 14* nachgetragen. c) marcias *E 15.* d) notitiam *E 15.* e) peruinere *E 15.* f) davor in *E 14* Rasur. g) in *E 16* aus regno verbessert. h) in *E 16* aus nostro verbessert.

uenirent [in hereditatem], tamquam si mater aut pater uiui fuissent. De illis tamen nepotis P. istud placuit obseruare, qui de filio uel filia nascuntur, non qui de fratre.

VI 1 § 2 § 2. In sequenti hoc conuenit una cum leodus nostrus: Decreuimus, ut nullus incestum usum sibi sociare [in] coniugium, hoc est nec fratris sui uxorem nec uxoris sui sororem nec uxorem patruo aut parenti consanguinis. Uxorem patris si quis acciperit, mortis periculum incurrat. Et de preteritis coniunctionibus, qui inceste esse uidentur, per predicacionem episcoporum iussimus emendare. Qui uero episcopo suo noluerit audire [et] excommunicatus fuerit, perenni condicione apud Deum susteniat et de palacio nostro sit omnino extraneus, et omnes res suas parentibus legitimis admittat, qui noluit sacerdotis sui medicamenta sustinere.

mehr die Gesamtheit der zur Heerschau Aufgebotenen, sondern nur noch das königliche Gefolge [vgl. Zeumer, NA XXVI, S. 146 f.; Brunner, Deutsche Rechtsgeschichte ²II (1928) S. 14 Anm. 15] zugegen war [zur Weiterberatung am folgenden Tage vgl. Waitz, Deutsche Verfassungsgeschichte ²III (1883) S. 585]. Da in sequenti für sequenter stehen könnte, bliebe auch die Übersetzung „tout de suite“ möglich [Du Cange ¹⁰VII S. 432 Sp. 2], ja die handschriftlich bezeugten Schreibungen insequenti und insequente weisen unmittelbar auf insequenter hin, das ebenfalls „unmittelbar darauf“ bedeutet [Habel, Mittellateinisches Glossar (²1959) Sp. 200]. Auch sachlich gehört das zweite Kapitel mit dem ersten zusammen, denn Erbrecht und Eherecht sind thematisch nicht zu trennen, wie die gleichfalls von Asclipiodotus beigesteuerte Pactus-Bestimmung 13 § 11 eindrucksvoll beweist. Zwischen dem zweiten (Andernacher) und dem darauf folgenden dritten Maestricher Kapitel besteht dagegen keinerlei inhaltliche Beziehung. Eine solche hat auch W. A. Eckhardt nicht behauptet. Wohl aber glaubt er, daß das siebte (Maestricher) Kapitel zu den darauf folgenden Kölner Kapiteln über die homines criminosi gehöre und daher mit diesen ins Jahr 596 zu setzen sei. Aber die Beziehungen des siebten Kapitels (2 § 5) zu den folgenden sind gewiß nicht enger als die zu den vorangegangenen. Mit dem sechsten Kapitel (2 § 4) verbindet es die beiden gemeinsame Bestimmung, daß der Richter sein Leben riskiert, wenn er den Verbrecher laufen läßt, was keines der Kölner Kapitel vorschreibt; mit dem fünften Kapitel (2 § 3) aber die singuläre Formulierungsparallele: quia iustum est, ut qui novit occidere, discat mori (2 § 3) und quomodo sine lege involavit, sine lege moriatur (2 § 5). Schließlich lehnt sich das siebte Kapitel, wie die vorausgegangenen, an römisch-burgundisches Recht an, dem es auch die Vokabel criminosus entnommen haben kann, während die Kölner Kapitel an den Pactus pro tenore pacis anknüpfen. Auch in diesem Falle halte ich daher den Gesichtspunkt, daß die Nennung des Ortsnamens den Beginn der an diesem Ort beschlossenen gesetzlichen Bestimmungen fixiert, für durchschlagend. Wie bei meiner früheren Ausgabe von 1953 habe ich auch bei der heutigen den D-Text entsprechend den Märzfeldern dreigliedert, den E-Text durchgezählt.

2) Andernach, 1. März 594.

D 7

D 8

D 9

quam si mater aut pater uiui fuissent. De illustamen nepotis istud placuit obseruare, qui de filio uel filia nascuntur, non qui de fratre

1,2 insequenti. Hoc conuenit una cum leodus nostros: decreuimus, ut nullus incertum usum sibi sociare coniugio. Hoc est nec fratris sui uxorem nec uxori sui sororem nec uxorem patruo aut parenti cumsanguinis; uxorem patris, si quis acceperit, mortis periculum incurrat, et de preteritis coniunctionibus, qui inceste esse uidentur, per preuaricationem episcoporum iussimus emendare. Qui uero episcopo suo noluerit audire, excommunicatus fuerit, perenni condicione apud deum susteniat et de palacio nostro sit omnino extraneus. Et omnes res suas parentibus legitimis admittat, qui noluit sacerdotis sui medicamenta sustinere.

quam si mater aut pater uiui fuissent. De illos tamen nepotes stud^e placuit obseruare, qu^e de filio uel filia nascuntur, non qui de fratre.

In sequenti hoc conuenit una cum leodos nostros: decreuimus, ut nullus incestum usum sibi sociare coniugibus, hoc est fratris sui uxorem nec uxoris sui sororem nec uxorem aut parentes consanguineis; uxorem patris, si quis acciperit, mortem periculum incurrat; et de preteritis coniunctionibus, qu^e inceste esse uidentur, per predicationem episcoporum iussimus emendare. Qui uero episcopo suo noluit^f audire, excommunicatus fuerit, perenni condicione apud deum susteneat et de palatio nostro sit omnino extraneus; et omnes res suas parentibus legitimis admittat, qui noluit sacerdotis sui medicamenta sustinere.

quam se mater aut pater uui fuissent, de illis^d tamen nepotis stut placuit obseruare, que de filio uel filia nascuntur, non quid de fratres,

insequenti hoc conuenit una cum leodus nostrus: decreuimus, ut nullus incertus usum sibi sociare coiugium; hoc est nec fratris sui uxorem nec uxoris sui sororem nec uxore patruo ut parenti cumsanguinis, uxoris patris, si quis acciperit, mortis periculum incurret, et de preterites coniunctionibus, qui incerte esse uidentur, per precacionem episcoborum iussimus emendare. Qui uero episcopo suo noluerit audire, excommunicatus fueret, perenni condicione aput dominum susteniat et de palacio nostro sicut omnino extranuis, et omnes res suas parentibus legitimis admittat, qui noluit sacerdotis suis medicamenta sustinere.

d) in D 9 auf Rasur.

e) in D 8 von jüngerer Hand zu istud verbessert.

f) in D 8 von jüngerer Hand

zu noluerit verbessert.

si mater aut pater uiui fuissent. De illis tamen nepotes istud placuit obseruare, qui de filio uel filia nascuntur, non qui de fratre.

§ 2. In sequenti hoc una cum leodes nostros conuenit, ut nullus incestum usum sibi sociat *D 1 § 2* coniugium, hoc est nec fratris sui uxorem nec uxoris sui sororem nec uxorem patruī aut parenti consanguinei. Si quis uxorem patris acciperit, mortem incurrat. De preteritis uero incestis (nuptiis) coniunctionibus per predicationem episcoporum iussimus emendare. Qui uero episcopum suum noluerit audire et excommunicatus fuerit, perenni condempnatione apud Deum sustineat et insuper de palatio nostro sit omnino extraneus, et omnes facultates suas legitimis parentibus perueniant.

<i>E 11</i>	<i>E 12</i>	<i>E 13</i>	<i>E 14</i>	<i>E 15/16</i>
uiui fuissent. De illistamen nepotes stud placuit obseruare, qui de filio uel filia nascuntur, non quid fratrae;	pater uiui fuissent. De illis tamen nepotes istud placuit obseruare ⁱ , qui de filio uel filia nascuntur, non qui de fratre;	mater uiui fuissent. De illis tamen nepotes istud placuit obseruare, qui de filio uel filia nascuntur, non qui de fratre.	si mater aut pater uiui fuissent. DE ILLIS tamen nepotes istud placuit obseruare, qui de filio uel filia nascuntur, non qui de fratre;	si mater aut pater uiui fuissent. De illis tamen nepotes istud placuit obseruare, qui de filio uel filia nascuntur, non qui de fratre;
in sequenti hoc una cum leudis nostris conuenit, ut nullus incestum usum sibi sociat coniugium, hoc est nec fratris sui uxorem nec uxoris sui sororem nec uxorem patruī aut parenti consanguinei; si quis uxorem patris acciperit, mortem incurrat. De preteritis uero incestis coniunctionibus per predicationem episcoporum iussione emendare. Qui uero episcopum suum noluerit audire et excommunicatus fuerit, perenni condempnatione apud deum sustineat et insuper de palatio nostro sit omnino extraneus, et omnes facultates suas legitimis parentibus perueniant.	in sequenti hoc una cum leodes nostros conuenit, ut nullus incestum usum sibi sociat coniugium, hoc est nec fratris sui uxorem nec uxoris sui sororem nec uxorem patruī aut parenti consanguinei ⁱ ; si quis uxorem patris acciperit, mortem incurrat. De preteritis uero incestis coniunctionibus per predicationem episcoporum iussimus emendare. Qui uero episcopum suum noluerit audire et excommunicatus fuerit, perenni condempnatione apud deum sustineat et insuper de palatio nostro sit omnino extraneus, et omnes facultates suas legitimis parentibus perueniant;	In sequenti hoc una cum leodes nostros conuenit, ut nullus incestum usum sibi sociat coniugium, hoc est nec fratris sui uxorem nec uxoris sui sororem nec uxorem patruī nec parenti consanguinei. Si quis uxorem patris acceperit, mortem incurrat. De preteritis uero incestis nuptiis coniunctionibus per predicationem episcoporum iussimus emendare; qui uero episcopum suum noluerit audire et excommunicatus fuerit, perenni condempnatione apud deum sustineat et insuper de palatio nostro sit omnino extraneus, et omnes facultates suas legitimis parentibus perueniant.	in sequenti una cum leodoso nostros conuenit, ut nullus incestum usum sibi sociat coniugium. Hoc est nec fratris sui uxorem nec uxoris sui sororem nec uxorem patruī aut parenti consanguinei. Si quis uxorem patris acceperit, mortem incurrat. De preteritis uero incestis nuptiasconiunctionibus per predicationem episcoporum iussimus emendare. Qui ^l uero episcopum suum noluerit ^m audire et excommunicatus fuerit, perenni condempnatione apud deum sustineat et insuper de palatio nostro sic omnino extraneus, et omnes facultates suas legitimis parentibus perueniat.	in sequenti ² una cum leode ^k nostros conuenit, ut nullus incertum usum sibi sociat coniugium, hoc est nec fratris sui uxorem nec uxoris sui sororem nec uxorem patruī aut parenti consanguinei. Si quis uxorem patris acceperit, mortem incurrat; de preteritis uero incestis nuptiasconiunctionibus per predicationem episcoporum iussimus emendare; qui uero episcopum suum noluerit audire et excommunicatus fuerit, perenni ⁿ condempnatione ^o apud deum sustineat et insuper de palatio nostro sic omnino extraneus, et omnes facultates suas legitimis parentibus perueniat.

i) in *E 12* aus obseruarent verbessert.

k) in *E 15* aus leodest verbessert.

l) in *E 14* aus Quia

verbessert. m) in *E 14* aus noluit verbessert.

n) perenni *E 15*.

o) condempnatione *E 15*.

II.

P. VI 2 Similiter Treiecto³

VI 2 § 1 § 1. conuenit, ut seruo, campo aut qualibet res ad unum ducem et unum iudicem pertinentes per decem annus unusquisque inconcusso possedit, nullum habeat licenciam interciandi, nisi tantum orfanorum usque ui(ce)simo anno licenciam tribuemus. Quod si quis presumpserit interciare, solidus xv soluat et rem, que male interciauit, admittat. De reliquis uero conditionibus omnes omnino <causas> ⁴trecinaria lex excludat <preter pupillum et liminium>⁴, preter id quod regna⁵ hunc usque detenuit.

VI 2 § 2 § 2. Pari condicione conuenit Kalendas Marcias⁶ omnibus adunatis, ut admodum quicumque presumpserit raptum facere, unde impiissimus uicius adcreuerat, uite periculum feriat, et nullus de obtimatibus nostris presumat pro ipso precare, sed unusquisque admodum

3) *Maestricht, 1. März 595.*

4-4) *Vgl. Lex Burgundionum 79 § 5: omnes omnino causas ... quae intra XXX annos non fuerint definitae ... [B 7, 8: praeter pupillum aut liminium].*

5) *Dazu Franz Beyerle, ZRG Germ. Abt. XLVIII (1928) S. 328f.*

6) *(Maestricht), 1. März (595).*

D 7

D 8

D 9

2 Similiter treiecto	Similiter Treiecto	SIMILITER IECTO.
<p>2,1 conuenit, ut seruo, campo aut qualibet res ad unum ducem et unum iudicem pertinentes per decem annus unus quis inconcusso possedit, nullum habeat licenciam interciandi, nisi orfanorum usque uigissimo anno licenciam tribuemus. Quod si quis presumpserit interciare, xv sol. soluat et rem que male interciauit, admittat. De reliquis uero conditionibus omnes omnino tre- cinaria lex excludet pre-</p>	<p>conuenit, ut seruo, campo aut quem libet res ad unum ducem et unum iudicem pertinentes per decim annus unus quisque inconcusso⁶ possidet, nullum habeat licenciam interciandi. Nisi tantum orfanorum usque xx anni^b licenciam tribuimus; quod si quis presumpserit interciare, sol. xv soluat et rem, que male interciauit, ammittat. De reliquis uero conditionibus omnes omnino tre- cinaria lex excludit pre-</p>	<p>Conuenit, ut seruo, campo aut quam libet ad unum docem et unum iudicem pertinentis per x annus unus quisque inconcusso possedit, nullum habiat licenciam interciandi, nisi tantum orfanorum usque xxmo anno licenciam tribuemus; quod si quis presumpserit interciare, sol. xv soluat et res, quem male interciauit, admittat. DE RELIQUOS UERO CONDICCIONIBUS. Omnis omnino causas tricinaria lex excludat preter pupillum et liminium, prepter id quod regna uncus qui detinuit.</p>
<p>2,2 Pari condicione conuenit kalendas marcias omnibus adunatis, ut admodum quicumque presumpserit raptum facere, unde impiissimus uicius adcreuerat, uite periculum feriat, et nullus de obtimatibus nostris presumat pro ipso precare, sed unus quisque admodum inimicum dei persequatur.</p>	<p>Pari conditione conuenit kalendas marti. omnibus adunatis, admodum quicumque presumpserit raptum facere, unde impiissimum uitium adcreuerat, uite periculum feriat, et nullus de optimatibus nostris presumat pro ipso precare, sed unus quisque admodum inimicum dei persequatur.</p>	<p>PARE CONDICCIONE. Conuenit kalendas marcias omnibus natis, ut admodo quicumque presumpserit raptum facere, unde impiissimus uicius adcreuerat, uite periculum feriat, et nullum de obtimatibus nostris presumat pro ipso precare, sed unus quisque admodum inimicum dei persequatur.</p>

g) in D 8 von jüngerer Hand zu inconcusso verbessert. h) in D 8 von jüngerer Hand zu anno verbessert.

§ 3. Similiter Treiecto conuenit nobis, ut seruo, campo aut qualibet re ad unum ducem uel iudicem pertinentem per x annos quicumque inconcusso iure possedit, nullum habeat licentiam intertandi, nisi tantum causa orfanorum usque xx anno licentiam tribuimus. Si quis super hoc iudicium presumpserit intertari, soledos xv soluat et rem intertiam amittat. De reliquis uero conditionibus omnes omnino causas tricinaria lex excludit, preter id quod rixa hucusque detenuit. D 2 § 1

§ 4. Pari conditione conuenit omnibus nos adunatis, ut quicumque raptum facere presumpserit, periculum mortis incurrat, et nullus de optimatibus nostris de sic impiissimo uitio presumat rogare, sed inimicum Dei unusquis eum persequatur. Qui uero edictum nostrum ausus 2 § 2

E 11	E 12	E 13	E 14	E 15/16	3
<p>SIMILITER treiecto conuenit nobis, ut seruo, campo aut qualibet re ad unum ducem uel iudicem pertinentem per x annos quicumque inconcusso iure possedit, nullum habeat licentiam intertandi, nisi tantum causa orfanorum usque xx anno licentiam tribuamus; si quis super hoc iudicium presumpserit intertari, sol. xv soluat et rem intertiam amittat. De reliquis uero conditionibus omnes omnino causas tricinaria lex excludit, preter id quod rixa hucusque detenuit.</p> <p>Pari conditione conuenit omnibus nos adunatis, ut quicumque raptum facere presumpserit, periculum mortis incurrat, et nullus de optimatibus nostris de sic impiissimo uitio presumat rogare, sed inimicum dei unusquis eum persequatur. Qui uero edictum nostrum ausus fuit in-</p>	<p>similiter treiecto conuenit nobis, ut seruo, campo aut qualibet re ad unum ducem uel iudicem pertinente per decem annos quicumque inconcusso iure possedit. Nullum habeat licentiam intertandi, nisi tantum causa orfanorum usque uiginti annos licentiam tribuimus. Si quis super hoc iudicium presumpserit intertari, sol. xv soluat et rem intertiam amittat. De reliquis uero conditionibus omnes omnino causas tricinaria lex excludit. preterit quod rixa hucusque detenuit.</p> <p>PARI conditione conuenit omnibus nos adunatis, Vt quicumque raptum fecerit presumpserit, periculum mortis incurrat, et nullus de optimatibus nostris de sic impiissimo uitio presumat rogare, sed inimicum dei unusquis eum persequatur; qui uero edictum nostrum ausus fuit in-</p>	<p>Similiter treiecto conuenit nobis, ut seruo, campo aut qualibet re ad unum ducem uel preiudicem pertinentem per x annos quicumque inconcusso iure possedit, nullam licentiam habeat intertandi, nisi tantum causa orfanorum usque^r xx anno^s licentiam tribuimus. Si quis super hoc iudicium presumpserit intertari, sol. xv conponat et rem intertiam amittat. De reliquis uero conditionibus omnes omnino causas tricinario lex excludit, preter id quod rixa hucusque detenuit.</p> <p>Pari conditione conuenit omnibus nos adunatis, ut quicumque raptum facere presumpserit, periculum mortis incurrat, et nullus de optimatibus nostris de sic impiissimo uitio presumat rogare, sed inimicum dei unusquis eum persequatur. Qui uero edictum nostrum ausus fuerit</p>	<p>Similiter treiecto conueniat nobis, ut seruo, campo ut qualibet re ad unam ducem pertinentem per decem annos quicumque inconcusso iuro possidet, nullam habeat licentiam intertandi, nisi tantum causa orfanorum usque uigesimo anno licentiam tribuimus. SI QUIS super hoc iudicium presumpserit intertari, sol. xv soluat. Et rem intertiam amittat. De reliquis uero conditionibus omnes omnino causas tricinaria lex excludit, preter id quod rixa hucusque detenuerit; pari condicione conuenit omnibus nos adunatis^y, ut quicumque raptum facere presumpserit, periculum mortis incurrat, et nullus de optimatibus nostris de sic impiissimo uicio praesumat rogare, sed inimicum dei unusquis^z eum persequatur. Qui uero aedictum nostrum ausus fuerit</p>	<p>Similiter treiecto^p conuenit nobis, ut seruo, campo^q aut qualibet re ad unam ducem uel iudicem pertinentem per decem annos quicumque inconcusso iure possidet, nullam habeat licentiam intertandi, nisi tantum causa orfanorum usque uigesimo anno licentiam tribuimus; si quis super hoc iudicium presumpserit intertari, sol. xv soluat, et rem intertiam amittat. De reliquis uero conditionibus^u omnes^v omnino causas tricinaria lex excludit, preter id quod rixa hucusque^w detenuerit^x; pari conditione⁴ conuenit omnibus nos adunatis, ut quicumque raptum facere presumpserit, periculum mortis incurrat, et nullus de optimatibus nostris de sic impiissimo uitio presumat rogare, sed initium dei unusquis eum persequatur; qui uero edictum nostrum ausus fuit in-</p>	<p></p>

p) treiecto E 15. q-q) in E 16 aus campo seruo umgestellt. r) in E 13 dahinter ad getilgt. s) in E 13 aus annos verbessert. t) in E 12 aus presumpserit verbessert. u) conditionibus E 15. v) omnes E 15. w) uetusque E 15. x) in E 16 aus tenerit verbessert. y) in E 14 aus adunatis verbessert. z) in E 14 aus hucusque verbessert.

inimicum Dei persequatur. Qui uero uel edicto nostro contempnere in cuiuslibet iudicis pago primitus admissum fuerit, ille iudex collectum solacium ipsum raptorem occidat, et iaceat forbatudus; et si ad ecclesiam confugium fecerit, reddendum ad episcopo absque ulla preceatione separentur. Certe si ipsa mulier raptorem consenserit, ambo pariter in exilio transmittantur et, si foras ecclesia capti fuerint, ambo pariter occidantur, et facultatem eorum parentibus legitimis, et quod fisco nostro debetur adquiratur.

P. VI 2 § 3 § 3. De homicidiis uero ita iussimus obseruare, ut quicumque auso temerario alio sine causa occiderit, uita periculum feriat. Nam non de precium redemptionis se redimat aut conponat. Forsitan conuenit, ut ad solutione quisque descendat, nullus de parentibus aut amicis ei quic-

D 7

Qui uero uel dicto nostro contempnere, in cuius libet iudicis pago primitus admissum fuerit, ille iudex collectum solacium ipsum raptorem occidat, et iaceat forbatudus, et sic ad ecclesiam confugium fecerit reddendum ad episcopo absque ulla preceatione separentur. Certe si ipsa mulier raptorem consenserit, ambo pariter in exilio transmittantur et, si foras ecclesia capti fuerint, ambo pariter occidantur et facultatem eorum parentibus legitimis et quod fisco nostro debetur adquiratur.

2,3 De homicidiis uero ita iussimus obseruare, ut quicumque auso temerario alio sine causa occiderit, uita periculum feriat; nam non de precium redemptionis se redimat aut conponat; forsitan conuenit, ut ad solutione quisque descendat, nullus de parentibus aut amicis ei quicquam

D 8

Qui uero uel edicto nostro contempnere, in cuius libet iudicis pago primitus admissum fuerit. Ille iudex collectum solacium ipsum raptorem occidat, et iaceat forbatudus, et si ad ecclesiam confugium fecerit reddendum ab episcopo absque ulla preceatione separentur. Certe si ipsa mulier raptorem consenserit, ambo pariter in exilio transmittantur et, si foras ecclesia capti fuerint, ambo pariter occidantur et facultatem eorum parentibus legitimis et quod fisco nostro debetur adquiratur.

De homicidiis uero ita iussimus obseruare. Ut quicumque auso temerario alio sine causa occiderit, uita periculum feriat. Nam non de pretium redemptionis redimat aut conponat. Forsitan conuenit, ut ad solutione quisque descendat, nullus de parentibus aut amicis ei quicquam

D 9

qui uero uel edictum nostrum contempnere, in cuius libet iudicis pago¹ primitus admissum fuerit, illi iudex collectum solacium ipsum raptorem occidat, et faciat forbatutus, et se ad ecclesiam confugium fecerit reddendum ad episcopum absque ulla preceationem separentur. Certe se ipsa mulier raptorem consenserit, ambo pariter in exilio transmittantur et, se foras ecclesia capti fuerint, ambo pariter occidantur et facultatem eorum parentibus et quod fisco nostro debetur adqueratur.

DE HOMICIDIIS UERO ITA IUSSIMUS OBSERUARE. UT quicumque ausum temerario alio sine causa occiderit, uita periculum feriat. Nam non^k de precium redemptionis se redemat aut conponat. Forsitan conuenit, ut ad solutionem quisque descendat, nullus de parentibus aut amicis ei quicquam

i) in D 9 aus pagx verbessert.

k) in D 9 geht getilgtes d voraus.

fuerit inrumpere, iudex loci illius cum turbam collectam ipsum raptorem occidat et iaceat forbattutus. Et si ad ecclesiam confugerit, reddendus est ab episcopo, et sine ulla precatatione exinde eum separentur. Et si ipsa mulier raptorem consenserit, ambo pariter in exilio transmittantur et, si foras ecclesiam capti fuerint, pariter occidantur, et facultates eorum parentibus legitimis, et quod fisco nostro debetur adquiratur.

§ 5. De homicidiis uero ita iussimus obseruare, ut quicumque auso temerario alium sine causa occiderit, uitae periculum feriat, et nullum pretium se redimere numquam ualeat; et si conuenerit, ut ad compositionem quisque descendat, nullus de parentibus aut <de> amicis

D 2 § 3

E 11

E 12

E 13

E 14

E 15/16

rumpere, iudex loci illius cum turba collecta ipsum raptorem occidat et iaceat forbattutus; et si ad ecclesiam confugerit, reddendum sed ad episcopo, et sine ulla precatatione exinde eum separentur; et si ipsa mulier raptorem consenserit, ambo pariter in exilio transmittantur, et si foras ecclesiam^a capti fuerint, pariter occidantur, et facultates illorum parentibus legitimis, et quod fisco nostro debitus adquiratur.

rumpere, iudex loci illius cum turba collecta ipsum raptorem occidat et iaceat forbattutus; et si ad ecclesiam confugerit, reddendus est ab episcopo, et sine ulla precatatione exinde eum separent. Et si ipsa mulier raptorem conserit, ambo pariter in exilio transmittantur, et si foras ecclesiam capti fuerint, pariter occidantur, et facultates eorum parentibus legitimis, et quo de fisco nostro debetur adquiratur.

inrumpere, iudex loci illius cum turbam collectam ipsum raptorem occidat et iaceat forbattutus; et si ad ecclesiam confugerit, reddendus est ab episcopo, et sine ulla precatatione exinde eum separentur; et si ipsa mulier raptorem consenserit, ambo pariter exilio transmittantur, et si foras ecclesia capti fuerint, pariter occidantur, et facultates illorum parentibus legitimis, et quod fisco nostro debetur adquiratur.

inrumpere, iudex loci illius cum turbam collectam ipsum raptorem occidat et iaceat forbaptutus; et si ad ecclesiam confugerit, reddendum est ad episcopo, et sine ulla precatatione exinde eum separentur; et si ipsa mulier raptorem consenserit, ambo pariter exilio transmittatur. Et si foras ecclesia capti fuerint, pariter occidatur, et facultates illorum parentibus legitimis, et quod fisco nostro debitur adquiratur.

rumpere, iudex loci illius cum turbam collectam ipsum raptorem occidat et iaceat forbaptutus; et si ad ecclesiam confugerit, reddendum est ad episcopo, et sine ulla precatationem exinde eum separentur; et si ipsa mulier raptorem consenserit, ambo pariter exilio transmitatur, et si foras ecclesia capti fuerint, pariter occidantur^b, et facultates eorum parentibus legitimis, et quod fisco nostro debitur adquiratur.

De homicidiis uero ita iussimus obseruare, ut quicumque auso temerario alium sine causa occiderit, uitae periculum feriat, et nullum pretium se redimere numquam ualeat; et si conuenerit, ut ad compositionem quisque descendat, nullus de parentibus aut de amicis ei

De homicidiis uero. Ita iussimus obseruare, ut quicumque ausu temerario alium sine causa occiderit, uite pericula feriat, et nullo pretio se redimere numquam ualeat; et si conuenerit, ut ad compositionem quisque descendat, nullus de parentibus aut amicis eum quic-

De homicidiis uero ita iussimus obseruare, ut quicumque auso temerario alium sine causa occiderit, uitae periculum feriat, et nullum pretium se redimere^c numquam ualeat; et si conuenerit, ut ad compositionem quisque descendat, neque de parentibus aut amicis ei cui

De homicidiis uero ita iussimus obseruare, ut quicumque auso temerario alium sine causa occiderit, uitae periculum feriat, et nullum pretium se redemere numquam ualeat; et sic conuenerit, ut ad^e compositionem quisque descendat, neque de parentibus aut amicis ei

De homicidiis 5 uero ita iussimus obseruare, ut quicumque auso temerario alium sine causa occiderit^d, uitae periculum feriat, et nullum se redemere numquam ualeat; et si^f conuenerit, ut a compositionem quisque^h descendatⁱ, neque de parentibus aut amicis ei quic-

a) in E 11 aus ecclesiam verbessert. b) occidatur E 15. c) in E 16 aus occiderit verbessert. d) pretium E 15. e) in E 13 aus redemere verbessert. f) sic E 15. g) in E 14 aus ado verbessert. h) quisquae E 15. i) in E 16 aus descendat verbessert.

quam adiuuet, nisi qui presumpserit ei aliquid adiuuare, suum uere(gi)ldum omnino conponat.

P. Quia iustum est, ut qui nuit occidere, discat morire.

VI 2 § 4 § 4. De farefalius⁷ ita conuenit, ut quicumque in mallo presumpserit farfalium minare, procul dubium suum uere(gi)ldum conponat, nihilominus farfalium reprimatur, <et> forsitan, ut adsolet, iudex consenserit et fortasse adquiescit istum farfalium costodire, uite periculum per omnia susteniat.

VI 2 § 5 § 5. De furis <et maleficiis> et malefactoris ita decreuimus obseruare, ut si quinque aut septem boni fidei hominis absque inimicicia intra posita criminosum cum sacramenti interpositionem esse dixerint, quomodo sine lege inuolauit, sine lege moriatur. Si quis iudex cum-

7) Dazu Brunner/v. Schwerin, *Deutsche Rechtsgeschichte* ²II (1928) S. 439 mit Anm. 11.

D 7

adiudit, nisi qui presumpserit ei aliquid adiuuare suum uereualdum omnino conponat; quia iustum est, ut noluit occidere, discat morire.

2,4 De fare falus ita conuenit, ut quicumque in mallo presumpserit fraualium minare, procul dubio suum uereueldum conponat, nihil hominus farualium reprimatur, forsitan, ut adsolet iudex consenserit et fortasse adquiescit istum farualium costodire, uite periculum per omnia susteniat.

2,5 De furis et malefactoris ita decreuimus obseruare, ut si quinque aut septem boni fidei hominis absque inimicicia intra posita criminosum cum sacramenti interpositionem esse dixerint, quomodo sine lege inuolauit, sine lege moriatur. Si quis iudex cumprehensum latronem

D 8

adiuuet, nisi qui presumpserit ei aliquid adiuuare, suum uereualdum^l omnino conponat. Quia iustum est, aut, qui uoluerit^m occidere, discat morire.

De farefalius ita conuenit, ut quicumque in mallo presumpserit farfalium minare, procul dubium suum uereueldum conponat, nihil hominus farfalium reprimatur, forsitan, ut adsolet, iudex consenserit et fortasse adquiescit isteⁿ farfalium custodire, uite periculum per omnia sustineat.

De furis et maleficiis et malefactores ita decreuimus obseruare, aut si quinque aut septem boni fidei homines absque inimicicia intra posita criminosum cum sacramenti interpositionem esse dixerint, quomodo sine lege inuolauit, sine lege moriatur. Si quis iudex comprehensum latronem

D 9

adiubet, nisi qui presumpseret ei adiuuare, suum uiireualdo omnino conponat. Qui iustum est, ut, qui nuit occidere, discat morire.

DE FARAUALIUM ITA CONUENIT. Ut quicumque in mallo presumpserit farauualium minare, procul dubium suum uiiruualdum conponat, nichilominus farauualium reprimatur, et forsitan, ut adsolet, iudex consenserit et fortasse adquiescit istum farauualium custodire, uite periculum per omnia susteniat.

DE FURIS ET MALEFACTORIS ITA DECREUIMUS OBSERUARE. Ut se quinque aut septe boni fidei homenis^o absque inimicicia intra posita criminosum cum sacramentum interpositionem esse se dixerint, quomodo sine lege inuolauit, sine lege moriatur. Si quis iudex^p cumprehensum latro-

l) in D 8 aus ueroualdum verbessert. m) in D 8 aus uoluerit verbessert. n) in D 8 von jüngerer Hand zu istvm verbessert. o) in D 9 aus hominis verbessert. p) in D 9 geht getilgtes c (nicht, wie Holder notiert, g) voraus.

ei (cui) quicumque adiuuet, quod qui fecerit suum ueregildum omnino conponat, quia debitum est, ut qui iniuste nouit occidere, discat iuste morire.

§ 6. De farfalios ita conuenit, ut quicumque in mallo presumpserit farfalium minare, sine dubium suum ueregildum conponat, quia omnino uolumus, ut farfalios reprematur, et si forsitan, ut adsolet, iudex hoc consenserit, uitae periculum per omnia (in omnia) incurrat. *D 2 § 4*

§ 7. De furis et malefactores ita decreuimus obseruare, ut si quinque aut septem boni fidei homines absque inimicitia intraposita criminorum cum sacramentis interpositionibus esse dixerint, quomodo contra legem furtum perpetravit, secundum legem moriatur. Et si *2 § 5*

<i>E 11</i>	<i>E 12</i>	<i>E 13</i>	<i>E 14</i>	<i>E 15/16</i>
quicque adiuuet, quid qui fecerit uerogildum omnino conponat, quia debitum est, ut qui iniuste nouit occidere, discat iuste morire.	quam adiuuet, quod qui fecerit suum ueregillum omnino conponat, quia debitum est, ut qui iniuste nouit occidere, discat iuste mori.	quicumque adiuuet, quod qui fecerit suum gueregildum omnino conponat, quia debitum est, ut qui iniuste nouit occidere, discat iuste morire.	quicumque adiuuet, quod qui fecerit suum ueregildum omnino conponat, quia debitum est, Ut qui iuste nouit occidere, discat iuste monere.	quam adiuuet, quod qui fecerit suum cuirgildum omnino conponat, quia debitum est, ut qui iniuste nouit occidere, discat iuste mouere;
De farfatio ita conuenit, ut quicumque in mallo presumpserit farfalium minare, sine dubium suum ueregildum conponat, quia omnino uolumus, ut farfalius reprematur, et si forsitan, ut adsolet, iudex hoc consenserit, uitae periculum per omnia incurrat.	De farfaliis ^k . Ita conuenit, ut quicumque in mallo presumpserit farfalium ^l minare, sine dubium suum ueregildum conponat, quia omnino uolumus, ut farfalius ^m reprimatur ⁿ , et si forsitan, ut adsolet, iudex hoc consenserit, uite periculum per omnia ^p et in omnibus ^q incurrat ^q .	De farfalios ita conuenit, ut quicumque in mallo presumpserit farfalium minare, sine dubio suum gueregildum conponat, quia omnino uolumus, ut farfalios reprimatur, et si forsitan, ut adsolet, iudex hoc consenserit, uitae periculum per omnia incurrat.	De farfalios ita conuenit, ut quicumque in mallo presumpserit farfalium minare, sine dubio suum ueregildum conponat, quia omnino uolumus, ut farfalios reprimatur, et si forsitan, ut adsolet, iudex hoc consenserit, uitae periculum per omnia incurrat.	de farfalios ita ⁶ conuenit, ut quicumque in mallo presumpserit farfalium minare, sine dubio suum ueregildum conponat, quia omnino uolumus, ut farfilios reprimatur, et si forsitan, ut adsolet, iudex hoc consenserit, uite ^o periculum per omnia incurrat;
De furis et malefactores ita decreuimus obseruare, ut si quinque aut septem boni fidei homines absque inimicitia intraposita criminorum cum sacramentis interpositionibus esse dixerunt, quomodo contra legem furtum perpetravit, secundum legem moriatur. Et si	De furibus ^r et malefactoribus ^s . Ita decreuimus obseruari, ut si quinque aut septem boni fidei homines absque inimicitia intraposita criminorum cum sacramentis Interpositionibus ^u esse dixerit, quomodo contra legem furtum perpetravit, secundum legem moriatur; et si	De fures et malefactores ita decreuimus obseruare, ut si quinque aut septem boni fidei homines absque inimicitia intraposita criminorum cum sacramentis interpositionibus esse dixerint, quomodo contra legem furtum perpetravit, secundum legem moriatur; et si	De fures et malefactores ita decreuimus obseruare, ut si quinque aut septem boni fidei homines absque inimicitiam intraposi criminorum cum sacramentis in interpositionibus esse dixerint, quomodo contra legem furtum perpetravit, secundum legem moriatur; et si	de fures et malefactores ita decreuimus obseruare, ut si quinque aut septem boni fidei homines absque inimicitiam ^t intraposita criminorum cum sacramentis interpositionibus esse dixerint, quomodo contra legem furtum perpetravit, secundum legem moriatur; et si

k) in E 12 aus farfalios verbessert. l) in E 12 aus farfalium verbessert. m) in E 12 aus farfalios verbessert. n) in E 12 aus reprematur verbessert. o) uitae E 15. p-p) in E 12 aus in omnia verbessert. q) in E 12 aus incurat verbessert. r) in E 12 aus fures verbessert. s) in E 12 aus malefactores verbessert. t) inimicitiam E 15. u) in E 12 vielleicht zu Interpositi verbessert (die Reproduktion läßt Abblätterung und Tilgung nicht immer unterscheiden).

prehensum latronem conuictus fuerit relaxasse, uitam suam admittat, et disciplinam in populum modis omnibus obseruetur.

III.

P. VI 3 Similiter Kalendas Marcias Colonia⁸

VI 3 § 1 § 1. conuenit, et ita banniuimus, ut unusquisque iudex, criminosum latronem ut audierit, ad casam suam ambulet et ipsum legare faciat, ita ut, si Francus fuerit, ad nostra presencia dirigatur, et si de dibiliores personas fuerit, in loco pendatur.

VI 3 § 2 § 2. Si quis centenarium aut cuilibet iudice noluerit ad malefactorem [adprindendum] adiuuare, LX solidis omnis modis condempnetur.

VI 3 § 3 § 3. Et quicumque seruum criminosum habuerit, et ei iudex rogauerit ipsum presentare, et noluerit, suo uuergildo omnino conponat.

8) Köln, 1. März 596.

D 7

D 8

D 9

cumuictus fuerit relaxasse, uitam suam admittat, et disciplinam in populum modis omnibus obseruetur.

3 Similiter kalendas marcias colonia

3,1 conuenit, et ita banniuimus, unus quisque iudex, criminosum latronem ut audierit, ad casam suam ambulet et ipsum legare faciat^r ita, ut si francus fuerit, ad nostra presentia dirigatur; et si^t de debiliores personas fuerit, in loco pendantur.

3,2 Si quis centenarium aut cui libet iudice noluerit ad malefactorem adiuuare, XL sol. omnis modis condempnentur.

3,3 Et quicumque seruum criminosum habuerit et ei iudex rogauerit ipsum presentare et noluerit, suo uuergeldo omnino conponat.

conuictus fuerit relaxasse, uitam suam admittat, et disciplina in populum modis omnibus obseruetur.

Similiter kalendas marti.^a Colonia

conuenit et ita banniuimus, ut unus quisque iudex, criminosum latronem ut audierit, ad casam suam ambulet et ipsum ligare faciat. Ita ut si Francus fuerit, ad nostram presentiam dirigatur. Et si de debiliores personas fuerit, in loco pendatur.

Si quis centenarium aut cui libet iudici noluerit ad malefactorem adiuuare, LX sol. omnis modis condempnentur.

Et quicumque seruum criminosum habuerit et ei iudex rogauerit ipsum presentare et noluerit, suo uuergildo omnino conponat.

nem conuictus fuerit relaxasset, uitam suam admittat, et disciplinam in populum modis omnibus obseruetur.

SIMILITER KALENDAS MARC. Colonia

conuenit, ita banniuimus, ut unus quisque iudex, crimenosum latronem ut audiret, ad casam suam ambulet et ipsum legare faciat ita, ut se francus fuerit, ad nostra presencia dirigatvr^s. Et se de dibilioris personas fuerit, in loco pendatur.

Si quis centenario aut cui libet iudice noluerit ad male factorem adiuuare, LX sol. omnis modis condampnetur.

Et quicumque seruum crimenosum habuerit et ei iudex rogaberit ipsum presentare et noluerit, suo uuirgildo omnino conponat.

q) in D 8 von jüngerer Hand zu martij verbessert. der Zeile. t) in D 7 über der Zeile nachgetragen.

r) in D 7 aus facit verbessert.

s) in D 9 v über

iudex comprehensum latronem laxauerit, uitam suam amittat et disciplinam in populum omnino modis omnibus obseruetur.

§ 8. Similiter Colonia conuenit, ut unusquis iudex, criminosum latronem ut audierit, ad *D 3 § 1* casam suam ambulet et ipsum ligare faciat, ita ut si Francus fuerit, ad nostram presentiam dirigatur, et si debilior persona fuerit, in loco pendatur.

§ 9. Si quis centenarium aut cuilibet iudicem noluerit super malefactorem adiuuare, soledos *3 § 2* LX omnino condempnetur.

§ 10. Et quicumque seruum criminosum habuerit, et ei iudex rogauerit, et ipsum presentiam *3 § 3* tare noluerit, suum ueregildo omnino conponat.

<i>E 11</i>	<i>E 12</i>	<i>E 13</i>	<i>E 14</i>	<i>E 15/16</i>	
iudex comprehensum latronem laxauerit, uitam suam amittat, et disciplinam in populum omnino modis omnibus obseruetur;	iudex comprehensum latronem ^v laxauerit, uitam suam amittat, et disciplinam in populum omnino modis omnibus obseruetur;	iudex comprehensum latronem laxauerit, uitam suam amittat, et disciplinam omnimodis omnibus obseruetur.	iudex comprehensum latronem laxauerit, uitam suam amittat, et disciplinam omnino modis omnibus obseruetur.	iudex comprehensum latronem laxauerit, uitam suam amittat, et disciplinam omnino modis omnibus obseruetur;	
similiter colonia conuenit, ut unusquis ^w iudex, criminosum latronem ut audierit, ad casam suam ambulet et ipsum ligare faciat. Ita ut si francus fuerit, ad nostram presentiam dirigatur. Et si debilior persona fuerit, in loco pendatur;	similiter colonia conuenit, ut unusquisque iudex, criminosum latronem ut audierit, ad casam suam ambulet et ipsum ligare faciat. Ita ut si francus fuerit, ad nostram presentiam dirigatur, et si debilior persona fuerit, in loco pendatur.	Similiter conuenit, ut unusquis iudex, criminosum latronem ut audierit, ad casam suam ambulet et ipsum ligare ^z faciat; aut si francus fuerit, ad nostram presentiam dirigatur, et si debilior persona fuerit, in loco pendatur.	Similiter conuenit, ut unusquis ^x iudex, criminosum latronem ut audierit, ad casam suam ambulet et ipsum ligare ^a faciat; aut si francus fuerit, ad nostram presentiam dirigatur. Et si debilior persona fuerit, in loco pendatur.	similiter conuenit, ut unusquis iudex, criminosum latronem ut audierit, ad casam suam ambulet et ipsum legare faciat; aut si francus fuerit ^b , ad nostram presentiam dirigatur; et si debilior persona fuerit, in loco pendatur;	8
si quis centenarium aut cuilibet iudicem noluerit super malefactorem adiuuare, sol. LX omnino condempnetur.	Si quis centenarium aut cuilibet iudicem noluerit super malefactorem adiuuare, sol. LX omnino condempnetur.	Si centenarius aut cuilibet iudicem noluerit super malefactorem adiuuare, sol. LX omnino condempnetur.	Si centenarius aut cuilibet iudicem noluerit super malefactorem adiuuare, sol. sexaginta omnino condempnetur.	si centenarius aut cuilibet iudicem noluerit super malefactorem adiuuare, sol. LX omnino condempnetur ^d ;	9
Et quicumque seruum criminosum habuerit, et ei iudex rogauerit, et ipsum presentiam noluerit, suum ueregildo ^t omnino conponat;	Et quicumque seruum criminosum habuerit, et ei iudex rogauerit, et ipsum presentiam noluerit, suum ueregildum omnino conponat;	Et quicumque seruum criminosum habuerit, et ei iudex rogauerit, et ipsum presentiam noluerit, suum ueregildum omnino conponat.	Et quicumque seruum criminosum habuerit, et ei iudex ^e rogauerit, et ipsum presentiam noluerit, suum ueregildum omnino conponat;	et quicumque seruum criminosum habuerit, et ei iudex rogauerit, et ipsum presentiam noluerit, suum ueregildum ^g conponat omnino ^g ;	10

v) in E 12 o vielleicht aus anderem Buchstaben verbessert. w) in E 11 aus unusquis verbessert. x) in E 14 aus unusquis verbessert. y) in E 14 aus causam verbessert. z) in E 13 aus legare verbessert. a) in E 14 aus legare verbessert. b) in E 16 aus fuerat verbessert. c) in E 14 aus culibet verbessert. d) condempnetur E 15. e) in E 14 aus iudex verbessert. f) in E 11 aus ueregildo verbessert. g-g) omnino conponat E 15.

P.

- VI 3 § 4 § 4. Similiter conuenit, ut si furtus factus fuerit, capitale de presente centena restituat, et causa centenarius cum centena requirat.
- VI 3 § 5 § 5. Pari condicione conuenit, ut si centena posita in uestigia in alia centena aut quos fidelium nostrorum ipsum uestigium miserit et eum ad alia centena minime expellere potuerit, aut conuictus reddat latronem aut capitale de presente restituat et cum XII personas se⁹ ex hoc sacramentum exuat.
- VI 3 § 6 § 6. Si <quis> seruus ecclesiae aut fisco furtum admiserit, simile pena susteniat sicut et reliquorum seruorum Francorum.

9) Vgl. die Pactus-Fassung.

D 7

D 8

D 9

- | | | | |
|-----|--|---|--|
| 3,4 | Similiter conuenit, ut si furtus factus fuerit, capitale de presente centena restituat et causa centenarius cum centena requirat. | Similiter conuenit, ut si furtus factus fuerit, capitale de presente centena restituat et causa centenarius cum centena requirat. | Similiter conuenit, ut se furtus factus fuerit, capitale de presente centena restituat et causa centenarius cum centena requirat. |
| 3,5 | Pari condicione conuenit, ut si centena posita in uestigia in alia centena aut quos fidelium nostrorum ipsum uestigium miserit et eum ad alia centena minime expellere potuerunt, aut conuictus reddat latronem aut capitale de presente restituat et cum XII personas se ex hoc sacramentum exsuat. | Pari condicione conuenit, ut si centena posita in uestigia in alia centena aut quos fidelium nostrorum ipsum uestigium miserit et eum ad alia centena minime expellere potuerit, aut conuictis ^u reddat latronem aut capitale de presente reddat et cum duodecim personas se ex hoc sacramentum exuat. | Pari condicione conuenit, ut se centena posita in uestigia in alia centena aut quos fidelium nostrorum ipsum uestigium miserit et eum ad alia centena minime expellere potuerit, aut conuictus reddat latronem aut capitale de presente restituat et cum XII personas se ex hoc sacramentum exuat. |
| 3,6 | Si seruus ecclesiam aut fisco furtum admiserit, simili pena susteniat sicut et reliquorum seruorum francorum. | Si quis seruus ecclesiasticus aut fisco furtum admissit, simile poena sustineat sicut et reliquorum Francorum. | Se seruus ecclesiae aut fisco furtum admiserit, simile pena susteniat sicut reliquorum francorum seruorum. |

u) in D 8 von jüngerer Hand zu conuictus verbessert.

§ 11. Similiter conuenit, ut si furtus factus fuerit, capitale de presente centena restituat *D 3 § 4* et causa centenarius cum centena requiret.

§ 12. Pari conditione conuenit, ut si una centena in alia centena uestigium secuta fuerit et *3 § 5* inuenerit uel in quibuscumque fidelium nostrorum terminos uestigium miserit et ipsum in aliam centenam minime expellere potuerint, aut conuictum reddant latronem aut capitale de presentem restituat et cum XII personas se ex hoc sacramentum exsuat.

§ 13. Si serui ecclesiarum aut fiscalium furtum admiserint, simili poena sustineant sicut *3 § 6* et reliquorum serui Francorum.

<i>E 11</i>	<i>E 12</i>	<i>E 13</i>	<i>E 14</i>	<i>E 15/16</i>	
similiter conuenit, ut si furtus factus fuerit, capitale de presentem centena restituat et causa centenarium cum centena requiret.	similiter conuenit, ut si ^h furtum factum ^h fuerit, capitale de presente centenam restituat et causa centenarius cum centena requirat ^l .	Similiter conuenit, ut si furtus factus fuerit, capitale de presente centena restitui et causa centenarius cum centena requirat.	similiter conuenit, ut si furtus factus fuerit, capitale de presente centena restitui et causa centenarius cum centena requirat.	similiter conuenit, ut si furtus factus fuerit, capitale de presente centena restitui et causa centenarius cum centena requirat;	11
Pari conditione conuenit, ut si una centena in alia centena uestigium secuta fuerit et inuenerit uel in quibuscumque fidelium nostrorum terminos uestigium miserit et ipsum in aliam centenam minime expellere potuerint, aut conuictum reddunt latronem aut capitalem de presentem restituat et cum XII personas se ex hoc sacramentum exsuat;	Pari conditione conuenit, ut si una centena In alia centena uestigium secuta fuerit et inuenerit uel in quibuscumque fidelium nostrorum terminos uestigium miserit et ipsum in aliam centenam minime expellere potuerint, aut conuictum reddant latronem aut capitale de presentem ^m restituat. Et cum duodecim personas se ex hoc sacramento ^o exsuat;	Pari conditione conuenit, ut si una centena in alia centena uestigium secuta fuerit et inuenerit uel in quibuscumque fidelium nostrorum terminos uestigium miserit et ipsam in aliam centenam minime expellere potuerint, aut conuictum reddant latronem aut capitale de presentem restituat; et cum XII personas se ex hoc sacramentum exuat.	Pari conditione conuenit, ut si una centenaria in alia centena uestigium secuta fuerit et inuenerit uel in quibuscumque fidelium nostrorum terminos uestigium miserit et ipsum in aliam centenam minime expelle potuerint, aut conuictum reddat latronem aut capitale de presentem restituat; et cum duodecim personas si ex hoc sacramentum exuat.	pari conditione conuenit, ut si una centenaria in alia centena uestigium secuta fuerit et inuenerit uel quibuscumque fidelium nostrorum terminos uestigeum miserit et ipsum in alia ^k centenam minime expelle potuerint, aut conuictum reddat latronum ^l aut capitale de presentem restituat; et qui cum XIII ^a personas si ex hoc sacramentum exuat;	12
si serui ecclesiarum aut fiscalium furtum admiserint, simili poena sustineant sicut et reliquorum serui francorum.	si serui ecclesiarum aut fiscalium furtum admiserint, ^p similem poenam ^p sustineant sicut et reliquorum serui francorum.	Si serui ecclesiarum aut fiscalium furtum admiserint, simili poena sustineant sicut et reliqui serui francorum.	Si serui ecclesiarum aut fiscalium furtum admiserint, simili pena sustineant sicut et reliqui serui francorum.	si serui ecclesiarum aut fiscalium furtum admiserint, simili pena ^q sustineant sicut et reliqui serui francorum;	13

h-h) in E 12 aus furtus factus verbessert. i) in E 12 aus requiret verbessert. k) in E 16 aus alia verbessert. l) latronem (r aus anderem Buchstaben verbessert) E 15. m) in E 12 anscheinend getilgt. n) duodecim E 15. o) in E 12 aus sacramentum verbessert. p-p) in E 12 anscheinend aus oder zu simili poena verbessert. q) poena E 15. r) in E 15 aus erui verbessert.

P.

VI 3 § 7 § 7. De die dominico (abstinere). Die dominico similiter placuit obseruare, ut si quis cumque ingenuos, excepto quod ad quoquendum uel ad manducandum pertinet, alia opera in die dominico facere presumpserit, si Salicus fuerit, solidus xv conponat. Romanus vii semis (solidus). Seruus uero aut iii solidus reddat aut de dorsum suum conponat.

Asclipiodus recognouit.

Datum secundum¹⁰ Kalendas Marcias anno xxii regni domni nostri, Colonia¹¹, feliciter [amen].

10) Vgl. die Pactus-Fassung; nach jener zu bessern.

11) Köln, 29. Febr. [lies: 1. März] 596.

P. Epilog

EXPLICIT LEGIS SALICE LIBER III¹

Quem uero rex Francorum statuit et postea una cum Francis (suis) pertractauit, ut et tres² titulus aliquid amplius aderit, sicut a primo ita [ut] usque ad lxxviii perduxerit. Deinde uero

Epilog: 1) bezieht sich nicht (wie M. Krammer angenommen hatte) auf den D-Text, sondern auf die in Handschriften des Pactus begegnende Bucheinteilung; vgl. insbesondere A 2.

2) lies: tredecim; gemeint sind die Kapitularientitel 66-78 des Pactus.

D 7

D 8

D 9

3,7 De die dominico.

Die dominico similiter placuit obseruare, ut si quis cumque ingenuos, excepto quod ad quoquendum uel ad manducandum pertinet, alia opera in die domico facere presumpserit, si salicus fuerit, sol. xv conponat. Romanus vii.s. Seruus uero aut iii sol. reddat aut de dossum suum conponat.

Asclipiodus recognouit.

Datum secundum kalendas mar-
cias anno xxii
regni
domni nostri, colonia feliciter.

DE DIE DOMINICO abstinere.

Die dominico similiter placuit obseruare. Ut si quis cumque ingenuus, excepto quod a^v quoquendum uel ad manducandum pertinet, alia opera in die dominico facere presumpserit, si Salicus fuerit, sol. xv conponat. Romanus vii.s. Seruus uero aut tres sol. reddat aut dorsum suum conponat.

Asclipiodus recognouit;

datum^w secundum kalendas mar-
anno xxv
regni
domini nostri, Colonia feliciter.

DE DIE DOMINICO.

Diae dominico similiter placuit obseruare, ut si quis cumque ingenuos, excepto quod ad cogandum uel ad manducandum pertinet, alii opera in diae dominico facire presumpserit, se salicus fuerit, sol. xv conponat. Romanus vii.s sol.; seruus uero aut iii sol. redat aut dorsum suum conponat.

Asclipiodus recognouit.

DATUM SECUNDUM KA-
LENDAS MARCIAS ANNO XX-
MUM SECUNDUM REGNI DOM-
NO NOSTRO, Colonia filicite.

Epilog EXPLICIT LEGE SALICE LIBER III.

Quem uero rex francorum statuit et postea una cum francis pertractauit, ut et trestitulos aliquid amplius adhesit^a, sicut a primo. Ita usque ad lxxviii perduxerit; deinde uero

ITEM CONFIRMATIO LEGIS A REGIBUS.

Quem uero rex francorum statuit et postea una cum francis pertractauit, ut tres titulis aliquid amplius adherit, sicut a primo ita usque ad septuagissimo octauo duxerit. Deinde uero

expleciunt legis salice liber III.

quem uero Rex franchorum statuit et postea una cum francis suis pertractauit et iii titulus aliquid amplius aderit, sicut ad primo ita usque ad lxxviii perduxerit. Deinde uero

v) in D 8 von jüngerer Hand zu ad verbessert.

w) in D 8 aus datur verbessert.

Epilog: a) in D 7 aus adhesit verbessert.

§ 14. Die dominico similiter placuit obseruare, ut quicumque ingenuus, excepto quod ad *D 3 § 7* coquendum uel ad manducandum pertinet, opera alia presumpserit, si Salicus fuerit, soledos xv conponat; <si> Romanus vii semis; seruus aut tres soledos reddat aut de dorsum suum conponat.

Datum secundum Kalendas Martias anno XXI regni domni nostri <felicititer>, Colonia, felicititer.

EXPLICIUNT LEGES SALICE LIBRI III

D Epilog

Quem uero rex Francorum statuit et postea una cum Francis pertractauit, ut ad tres titulos aliquid amplius adderet, sicut a primo ita usque ad LXXVIII perduxerunt. Inde uero Childebertus

E 11

E 12

E 13

E 14

E 15/16

DIE DOMINICO SIMILITER PLACUIT OBSERUARE ut quicumque ingenuus, excepto quod ad coquendum uel ad manducandum pertinet, opera alia presumpserit, si laicus fuerit, sol. xv conponat^u; Romanus vii.s; seruus aut tres sol. reddat aut de dorsum conponat.

Die dominico similiter placuit obseruare, ut quicumque ingenuus, excepto quod ad coquendum uel ad manducandum pertinet, opera alia presumpserit, si salicus fuerit, sol. xv conponat; Romanus vii.s; seruus aut tres sol. reddat aut dorsum suum conponat.

Die dominico similiter placuit obseruare, ut quicumque ingenuus, excepto quod ad coquendum uel ad manducandum pertinet, opera alia presumpserit, si salicus fuerit, sol. xv conponat; si romanus octo; seruus aut tres sol. reddat aut de dorsum suum conponat.

Die dominico similiter placuit obseruare, ut quicumque ingenuus, excepto quod ad coquendum uel ad manducandum pertinet, opera alia presumpserit, si salicus fuerit, sol. xv conponat; Romanus vii.s; seruus aut tres sol. reddat aut de dossum suum conponat.

die dominico similiter placuit obseruare, ut quicumque ingenuus, excepto quod ad coquendum uel ad manducandum^t pertinet, opera alia presumpserit, si salicus fuerit, sol. xv conponat. Romanus viii; seruitus^v aut tres sol. reddat aut de dossum suum conponat;

14

DATUM SECUNDUM KAL. MAR. ANNUM XXI REGNIDOMNINOSTRI, colonia felicititer.

Datum secundum Kal. marc. anno XXI regni domni nostri, colonia felicititer.

Data pridie Kal. martias anno XXI regni nostri felicititer, colonia felicititer.

Data PRIDIE Kal. MARcias anno XXI regni nostri, colonia felicititer.

data pridie Kal. marcias anno XXI regni nostri, colonia felicititer.

Expliciunt leges salicae libri III. Quem uero rex francorum statuit et postea una cum francis pertractauit, ut a tres titulos aliquid amplius adderet, sicut a primo, ita usque ad LXXVIII perduxerunt; inde uero

EXPLICIUNT LEGES SALICE LIBER III. Quem uero rex francorum statuit et postea una cum francis pertractauit, ut ad tres titulos aliquid amplius adderet, sicut a primo. Ita usque ad LXXVIII perduxerit. Inde

Expliciunt leges salice lib. III; quem uero rex francorum statuit et postea una cum francis pertractauit, ut ad titulos aliquid amplius adderet, sicut a primo ita usque ad septuagesimo octauo perduxerunt. Inde ue-

Expliciunt leges salicae libri III; quem uero rex francorum statuit et poste una cum francis pertractauit, ut ad titulos aliquid amplius adderet, sicut a primo, ita usque ad septuagesimo octaua perduxerunt. Inde uero

expliciunt lege salice^s libri III, quem uero rex francorum statuit et poste una cum francis pertractauit, ut ad titulos aliquid amplius adderet, sicut a primo it usque ad septuagesimo octauo perduxerunt. Inde uero hil-

Epilog

s) quicumque *E 15*. t) manducandum *E 15*. u) in *E 11* aus conponant verbessert. v) seruus *E 15*.
Epilog: a) salicae *E 15*.

Childebertus post multum tempus tractauit, ut quid aduenire potuerit, quod ibi cum suis Francis addere deberet, a septuagismo octauo usque octuagismo quarto³ perinuenit, quod ibi digne inposuisse cognoscitur. Iterum cum hoc hus titulus Chlotharius a germano suo seniore suum gradenter excipit, sic et ipse similiter cum regnum suum perinuenit, ut ab octuagissimum quartum⁴ adderit et ita perfectum perduxit et inde, quod ipse inuenit, fratrem suum rescripta direxit. Sic inter eis conuenit, ut ista omnia, que constituerunt, starent.

EXPLICIT <DEO GRACIAS AMEN>.

3) = *Anteil Childeberts I. am Pactus pro tenore pacis.*

4) = *Anteil Chlothars I. am Pactus pro tenore pacis.*

D 7

childebertus post multum tempus tractauit, ut quid aduenire potuerit, quod ibi cum suis francis addere deberet. A septuagissimo octauo usque octuagissimo quarto perinuenit, quod ibi digne inposuisse cognoscetur. Iterum cum hoc hustitulus chlotarius a germano suo seniore suum gradenter excipit. Sic et ipse similiter cum regnum suum perinuenit, ut ab octuagissimum quartum adderet et ita perfectum perduxit et inde, quod ipse inuenit, fratrem suum rescripta dixerit; sic inter eis conuenit, ut ista omnia, que constituerunt, starent.

EXPLICIT.

D 8

Hildebertus post multum tempus tractauit, ut quid uenire potuerit, quod ibi cum suis francis adhere deberet. A septuagissimo octauo usque LXXXIII peruenit, quod ibi digne inposuisset cognoscitur. Iterum cum hoc his titulis Chlotharius a germano suo seniore suum gradenter suscepit. Sic et ipse similiter cum regnum suum perinuenit, ab octuagissimo quarto adderit et ita perfectum perduxit et inde, quod ipse inuenit, fratrem suum rescripta direxit. Sic inter eis conuenit, ut ista omnia, que constituerunt, starent.

D 9

chelbertus post multum tempus tractauit, ut quid aduenire potuit, quod ibi cum suis francis addere deberit. Ad septuagissimo octauo usque octoagissimo quartum perinuenit, quod ibi digni inposuisse cognoscitur; cum hus titulus chlotarius ad germano suo seniore suum gradenter excipit; sic et ipsi similiter cum regnum suum perinuenit, ut ab octoagissimum quartum aderet et ita perfectum perduxit et inde, quod ipse inuenit, fratrem suum rei scripta direxit; sic inter eis conuenit, ut ista omnia, que constituerunt, staret.

EXPLECIT. DEO GRACIAS AMEN.

post multum tempus tractauit, ut quicquid inuenire potuerit, ibi cum suis Francis addere deberet, hoc est a LXXVIII usque ad LXXXIV quicquid inuenit digne ibidem inposuisse cognoscitur. Iterum cum hos titulos Chlotharius a germano suo seniore gradanter excepit, sic et ipse similiter cum regni sui sapienter inuenit, ut ab LXXXIV adderet, et ita perfectum est; et inde, quod ipse inuenit, fratrem suum rescripta direxit. Et ita inter se firmauerunt, ut ista omnia, quae constituerunt, inuiolabiliter omnique tempore conseruata fuissent.

FINIT. DEO GRATIAS AMEN.

E 11

childebertus post multum tempus tractauit, ut quidquid inuenire potuerit, ibi cum suis francis addere debet, hoc est a LXXVIII usque ad LXXXIII, quicquid inuenit digne ibidem inposuisse cognoscitur. Iterum cum os talos Flotharius^e a germano suo seniore gradanter excepit, sic et ipse similiter cum regni sui sapienter inuenit, ut ab LXXXIII adderet et ita perfectum est. Et inde quod ipse inuenit fratrem suum rescripta direxit. Et ita inter se firmauerunt, ut ista omnia, quae constituerunt, inuiolabiliter omnique tempore conseruata fuissent.

FINIT DEO GRATIAS.
AMEN.

E 12

uero childebertus post multum tempus tractauit, ut quicquid inuenire potuerit. Ibi cum suis francis, addere deberet, hoc a LXXVIII usque ad LXXXIII, quicquid inuenit digne ibidem inposuisse cognoscitur. Iterum cum hos tales flotharius a germano suo seniore gradanter excepit, sic et ipse similiter cum regni sui sapienter inuenit, ut ab LXXXIII adderet. Et ita perfectum est. Et inde quod ipse inuenit fratrem suum rescripta direxit. Et ita inter se firmauerunt, ut ista omnia, quae constituerunt, inuiolabiliter omnique tempore conseruata fuisset.

FINIT DEO GRATIAS.
AMEN.

E 13

ro hildebertus post multum tempus tractauit, ut quicquid inuenire poterit ibi cum suis francis addere debet, hoc est a LXXVIII usque ad LXXXIII, quicquid inuenit digne ibidem inposuisse cognoscitur. Iterum cum hos titulos flotharius a germano suo seniore gradanter excepit, sic et ipsi similiter cum regni sui sapienter inuenit, ut ab LXXXIII adderet et ita perfectum; et inde quod ipse inuenit fratrem suum rescripta direxit. Et ita inter se firmauerunt, ut ista omnia quae constituerunt inuiolabiliter omnique tempore conseruata fuissent.

FINIT
AMEN.

E 14

hildebertus post multum tempus tractauit, ut quicquid inuenire poterit, ibi cum suis francis addere debet, hoc est a LXXXVIII^c usque ad LXXXIII, quicquid inuenit digne ibidem inposuisse cognoscitur. Iterum cum hos titulos flotharius a germano suo seniore gradanter excepit, sic ipse similiter cum regni sui sapienter inuenit, ut ab LXXXIII adderet; et ita perfectum; et inde quod ipse inuenit fratrem suum rescripta direxit; et ita inter se firmauerunt, ut ista omnia, quae constituerunt, inuiolabiliter omnique tempore conseruata fuissent.

debertus post multum tempus tractauit, ut quicquid inuenire poterit, ibi cum suis francis addere deberet^b, hoc est a LXXXVIII^d usque ad LXXXIII, quicquid inuenit digne ibidem inposuisset cognoscitur. Iterum cum hos titulos chlotharius^f a germane^g suo seneore^a gradanter excepit, sic ipse similiter cum regni sui sapienter inuenit, ut ab LXXXIII adderet et ita perfectum; et inde quod ipse inuenit fratrem suum^h rescriptaⁱ direxit; et ita inter se firmauerunt, ut ista omnia, quae constituerunt, inuiolabiliter omnique^k tempore conseruata fuissent.

b) in E 16 aus debet verbessert. c) in E 14 von junger Hand zu LXXVIII verbessert. d) so auch E 15.
e) in E 11 aus Chlotharius verbessert. f) chlottarius E 15. g) in E 16 aus germane verbessert; germane E 15. h) so auch E 15. i-i) rescripta E 15. k) omnique E 15.

INCIPIT REGNORUM <UEL TEMPORUM>.

<Eraglius dehinc quintum annum ait sui imperii. Sisbodus, Godorum gloriosissimus principis, in Spania plurimas Romane milliciae orbis bellando subgicit et Iudeis suis regni subditus a fidem Christi conuertit. Fiunt igitur ab exordio mundi usque in (anno quinto imperatoris) Eragli et quarto relegiosissimo principis Sisbodo et Dagoberto, regi Francorum, anni XI Chlothario sunt XLVIII. Ab inicio mundi usque ad Heraglio imperio et Sisbodo, rege Godorum, et⁵ Dagoberto, regi Franchorum, sunt anni VMDCCCXIII.>⁶

P.Königs-
liste <Regnauit Dagobertus annus XVII. Regnauit Segobertus annus XXII. Regnauit Heldobertus annus VII. Regnauit Heldericus annus XV.> Regnauit Theodericus <rex> annus XVII. Regnauit

5) *Ergänze*: primo.

6) *Vgl. Chronica maiora Isidori iunioris, c. 414*: Eraclius dehinc quintum agit [ait X und andere] annum imperii sui [fehlt meist]. *c. 415*: Sisebutus, Gothorum gloriosissimus princeps, in Spania plurimas Romanae militiae urbes [orbis L^a; urbis L^b und andere] sibi bellando subiecit. *c. 416*: et Iudaeos sui regni subditos ad Christi fidem conuertit. *c. 417*: Fiunt igitur ab exordia mundi usque in aeram praesentem, hoc est [in . . . est fehlt gelegentlich] in anno quinto imperatoris Heraclii et quarto religiosissimi principis Sisebuti anni VMDCCCXIII. - *Fassung der Handschriften 16 (Parisiensis 1862), 17 (Parisiensis 1863) und 28 (Vaticanus 1974) c. 417*: Sunt igitur ab initio mundi usque . . . in [ad andere Hss.] anno quinto imperii Heraclii et quarto religiosissimi principis Sisebuti anni VMDCCCXIII. [Zur Datierung vgl. Eckhardt, *Lex Salica 100-Tüel-Text (1953) S. 263 Anm. 7.*]

D 7

D 8

D 9

Regna

INCIPIT

REGNORUM.

INCIPIT DE REGNORUM.

INCIPIT REGNORVM
UEL TEMPORUM.

ERaglius dehinc quintum annum^a ait sui imperii^a. Sisbodus, godorum gloriosissimus principis, in spania plurimas Romane milliciae orbis bellando subgicit et iudeis suis regni subditus a fidem Christi conuertit. Fiunt igitur ab exordio mundi usque in eragli et quarto Relegiosissimo principis sisbodo et dagoberto, Regi francorum, anni XI.

Chlothario sunt XLVIII.

^bAB INICIO^b mundi usque ad heraglio imperio et sisbodo, rege godorum, et dagoberto, Regi franchorum, sunt anni VMDCCCXIII. Regnauit Dagobertus annus XVII. Regnauit Segobertus annus XXII. Regnauit Heldobertus annus VII. Regnauit Heldericus annus XV.

Königs-
listeTheodericus rex regnauit annus
XVII.Theudericus
XVII.

regnauit annos

Regnauit Thedericus
annus
XVII.

Königsliste: a-a) in D 9 ait sui im auf Rasur. b-b) Albinicio (D 9) Hessels.

HAEC SUNT NOMINA REGUM FRANCORUM.

*D Königs-
liste*

Clotharius regnavit annos XLVII. Dagobertus <filius suus> regnavit annos XVII. Sigobertus <nepus suus> regnavit annos XXIII. Childebertus <id est> adoptivus, filius Grimoaldi, regnavit annos VII. Childricus regnavit annos XIV. Theudericus regnavit annos XVII. Chlodoveus regnavit

*E 11**E 12**E 12**HAEC SUNT NOMINA REGUM
FRANCORUM.

Chlotarius regnavit annos^a XLVII.
Dagobertus filius suus regnavit
annos^a XVII.
Sigobertus nepus suus regnavit
annos^a XXIII^c.
Childebertus adoptivus,
filius grimoaldi, regnavit annos VII.
Childricus regnavit annos^a XIII.
Theudericus regnavit annos
XVII.

HAEC SUNT NOMINA RE-
GVM FRANCORVM.

Clotharius regnavit annos^b XLVII.
Dagobertus regnavit
annos XVII.
Sigobertus regnavit
annos XXIII.
Childebertus, id est adoptivus,
Grimaldus regnavit annos VII.
Childricus regnavit annos XIII.
^dTheudericus regnavit annos
XVII^d.

Teodoricus rex regnavit XVII
annos.

Königs-
liste

Königsliste: a) in E 11 jeweils aus annis verbessert. b) in E 12 aus annis verbessert. c) in E 11 auf Rasur. d-d) steht in E 12 rechts neben (nicht unter) dem vorausgehenden Eintrag.

Chlodoueus <rex> annus III. Regnauit Childebertus annus XVII. Regnauit Dagobertus annus V. Regnauit <item> Chilpericus annus V. Regnauit <item> Theodericus annus XVII. Annum septimum interim alius rex non regnauit. Regnauit <item> Childericus [rex] annus IX. <Regnauit Pipinus annus XVII.>

Sunt in summa [numeri annorum quos isti | <De Dagoberto usque ad Pipino sunt anni reges regnarent] anni LXXVIII <feliciter amen>. | CLVIII. Tutti in semul sunt anni VMDCCCLVIII).

<Residuum seculi tempus humane inuestigacionis incertum est. Omnem enim quescionem de hac re dominus noster Iesus Christus abstulit dicens: „Non est uestrum scire tempor(a) uel momenta, que Pater posuit in sua potestate“ et aliut „De die autem illa“ inquit „et hora nimo scit neque angeli caelorum, nisi solus Pater“. Sed unusquisque ergo de suo cogitet transito, sicut sagra scriptura ait: „In omnibus operibus tuis memorare nouissima tua et in eternum non peccabis.“>⁷

7) Vgl. *Chronica maiora Isidori iunioris*, c. 418: Residuum saeculi tempus humanae investigationis incertum est. Omnem enim de hac re quaestionem dominus noster [fehlt meist] Iesus Christus abstulit dicens: „non est uestrum nosse [scire sehr viele Hss.] tempora uel momenta, quae Pater posuit in sua potestate“, et alibi: „de die autem illa [fehlt meist]“ inquit „et hora nemo scit neque angeli caelorum nisi solus Pater“. Unus quisque ergo de suo cogitet transito, sicut sagra scriptura ait: „in omnibus operibus tuis memorare nouissima tua, et in aeternum non peccabis“ [nach Augustinus *Civitas Dei* XXII, 30; *Actus apostolorum* I, 7; *Matthaeus* 24, 36; *Iesus Sirach* 7, 36].

D 7

D 8

D 9

Chlodoueus rex regnauit annus III.

Childebertus regnauit annus XVII.

Dagobertus regnauit annus V.
Chilpericus regnauit annus V.

Item theodericus regnauit annus XVII.

Annum septimo interim^d alius rex non regnauit.

Childericus regnauit annus VIII.

Sunt in summa anni LXXVIII septuaginta et octo feliciter. Amen.

Chlodoueus regnauit annos III.

Childebertus regnauit annos XVII.

Dagobertus regnauit annos V.
Chilpericus regnauit annos V.

Anno septimo inter his alius rex^e non regnauit.

Childericus regnauit annos VIII.

Sunt in summa anni LXIII.

Regnauit Chlodouius annus III.

Regnauit Chelbertus annus XVII.

Regnauit Dagobertus annus V.
Regnauit item Helperigus annus V.

Regnauit item Theoderigus annus XVII.

Annum^e septimum intrim alius Rex non fuit.

Regnauit item Helderigus annus VIII.

Regnauit Pipinus annus XVII.

De dagoberto usque ad pipino sunt anni CLVIII.

Tutti in semul sunt anni VMDCCCLVIII.

D 9

Regna Residuum seculi tempus humane inuestigacionis incertum est omnem enim quescionem de hac re dominus noster Iesus christus abstulit dicens: non est uestrum scire tempore uel momenta, que pater posuit in sua potestate, et aliut de die autem illa inquit: et hora nimo scit neque angeli caelorum, nisi solus pater. Sed unus quisque ergo de suo cogitet transito. Sicut sagra scriptura ait: in omnibus operibus tuis memorare nouissima tua et in eternum non peccabis.

c) in D 9 über getilgtem Regnauit.

d) in D 7 aus iterim verbessert.

e) in D 8 über der Zeile nach-

getragen.

annos iv, obiit in quinto. Childebertus regnavit annos xvii. Dagobertus regnavit annos iv, obiit in quinto. Chilpericus regnavit annos v. Theudericus regnavit annos xvii. Carolus sine alio rege imperavit annos vii. Childericus regnavit annos ix. Pippinus regnavit annos xv et dimidio (anno).

E 11

Chlodoueus regnavit annos
iii, obiit in quinto.

Childebertus regnavit annos
xvii.

Dagobertus regnavit annos
iii, obiit in quinto.

Hilpericus regnavit annos v.

Theudericus regnavit
annos xvii.

Charolus sine alio rege impera-
vit annos vii.

Childricus regnavit annos
viii.

Pippinus regnavit annos
xvi et dimedio.

E 12

Chlodoueus regnavit annos
iii, obiit in quinto.

Childebertus regnavit annos
xvii.

Dagobertus regnavit annos
iii, obiit in quinto.

Chilpericus regnavit annos v.

Theudericus regnavit
annos xvii.

Carolus sine alio rege imperavit
annos vii^f.

Childericus regnavit annos
viii.

Pippinus regnavit annos
xv et dimidio anno.

*E 12**

Clodoueus rex regnavit iii annos.

Hildebertus rex regnavit xvii
annos.

Dagobertus rex regnavit v an-
nos.

^eHilpericus rex regnavit v an-
nos^e.

Item Teodericus rex regnavit
xvii annos.

Annum septimum interium alius
rex non regnavit.

Hilpericus rex regnavit viii
annos.

Sunt in summa anni lxxviii.

Pippinus rex regnavit xviii
annos.

e-e) in E 12 im Text eingerückt.*

f) in E 12 aus viii verbessert.

LEX SALICA S

GENS FRANCORUM

D: Langer Prolog § 1 § 1. inclita, auctore Deo condita, fortis in armis, profunda in consilio, firma in pacis foedere, corporea candore^a, forma egregia, audax, uelox et aspera. Nuper ad catholicam fidem conuersa, immunis ab herese, dum adhuc ritu detineretur barbarico^b, inspirante Deo, inquirens scientiae^c clauem, iuxta morum suorum qualitatem desiderans iustitiam^d <et> custodiens pietatem.

§ 2 § 2. ^eDictauit Salicam legem ^fper proceres^f ipsius gentis, qui tunc eiusdem aderant rectores, id est UUisogaste, Salegaste et UUidogaste, Arogaste, Bedogaste, Uirouade in loco cognominante Salechamne, Bodecamne et UUidocamne.^e

§ 3 § 3. At ubi ^gDeo fauente^g rex Francorum Chlodoueus, torrens et pulcher et inclitus, primus recepit catholicum baptismum, [et] quod minus^h in pacto habebatur idoneum^h, per praecelsos reges ^kChlodoueam [et] Childeberty [et] Chlotharium^k fuit lucid[issim]e^l emendatum. Per

§ 4 ^mcurrente^m decretum § 4. uiuat qui Francos diligit, Christus eorum regnum custodiat, rectoresⁿ ^oeorum det^o, lumine^p ^qsuae gratiae^q repleat, exercitum protegat, ^rfidei munimina^r tribuat. Pacis gaudia et felicitatis tempora dominantium^s dominus Iesus Christus propitiante^t pietate concedat. Haec^u est enim gens, quae^v parua dum esset numero fortis robore. Ualidum Romanorum iugum durissimum<que> de suis ceruicibus excussit pugnando, atque post agnitionem baptismi sanctorum martyrum^w corpora, quae^x Romani uel igne uel ferro truncauerunt, ^yFranci reperta super^y aurum et lapides praeciosos ornauerunt.

C: Kurzer Prolog § 1 § 5. Placuit atque conuenit inter Francos eorumque proceres, ut pro seruando inter se pacis studio omnia incrementa rixarum resecare deberent, et quia ceteris gentibus iuxta se positis fortitudinis brachio praeeminebat^z, ita etiam legale auctoritate^{a'} causarum sumeret criminalis actio terminum.

§ 2 § 6. Extiterunt ^{b'}igitur inter eos electi de pluribus uiri IIIor, nominibus UUisogastis, Arogastis, Salegastis et Uindogastis, qui per tres mallos conuenientes omnes causarum origines sollicitate^{c'} discutiendo tractantes iudicium decreuerunt hoc modo^{b'}.

INCIPI(UN)T^a TITULI LEGIS SALICAE^b

- K: 1* I. De manire. [I.]^c
 59 II. De eo qui ad mallum uenire contempserit. [LVIII.]
 53 III. De eo qui grafionem^d ad res alienas tollendas iniustae^e inuitauerit. [LII.]
 60 IV. De rachinburgiis, qui secundum legem non iudicant. [LVIII.]
 20 V. De eo qui hominem innocentem uel absentem sine causa ad regem accusat. [XX.]
 58 VI. De incendio ecclesiarum uel expoliatione et de homicidiis clericorum. [LVII.]

Prologe (in S 82 teilweise kaum noch zu entziffern); [—] = Sonderbestand von S 82, <—> = Sonderbestand von S 83: a) candore S 82. b) barbareo S 83. c) scientiæ S 82. d) iusticiam S 82. e-e) Dictauerunt Salicam legem per proceres ipsius gentis, qui tunc tempore aderant rectores, electi de pluribus uiris quattuor his nominibus: UUiso(ga)stis, Bedogastis, Salegastis, UUidogastis in loca denominancia UUisochine, Bedachine, Salechine, UUidochine, qui per tres mallos conuenientes omnes causarum origines sollicitate discutiendo tractantes de singulis iudicium decreuerunt hoc modo S 82. f-f) pro peroceres S 83. g-g) deo fauente S 82; fauente deo S 83. h) munus S 83. i) aus idoneum verbessert S 83. k-k) Chlodoueo Childeberto Choldario S 83. l) lucidissimæ S 82; lucide S 83. m) curte S 82. n) rectoribus S 83. o-o) eorunde& S 82. p) lumine S 82; lumen S 83. q-q) suæ gratiæ S 82. r-r) fidem munimen S 82; fal ei munimina S 83. s) dominancium S 82. t) propiciantæ S 82. u) Hec S 82. v) quæ S 82. w) martirum S 82. x) quæ S 82. y-y) uel bestiis lacerando proiecerunt Franci super eos S 82. z) anscheinend preminebat S 82. a') auctoritate S 82; aut hesitate S 83. b'-b') fehlt S 82 (vgl. Note e-e). c') aus solite verbessert S 83 (Lücke in S 82).

Titelverzeichnis: a) Inep. S 82; INCIPIIT S 83. b) salicæ S 82. c) die (in S 83 fehlenden) Titelfigern sind in S 82 auf Grund einer K-Handschrift, der der Titel 22 fehlte, nachträglich eingefügt worden. d) grafionem S 83. e) iniuste S 82.

VII. De eo qui grafionem ^f occiderit. [LV.]	K: 56
VIII. De homine in hoste occiso. [LXV.]	66
IX. De eo qui uillam alienam adsallierit ^g [XVI.]	16
X. De incendiis. [XVIII.]	18
XI. De homicidiis ingenuorum. [XLIII.]	43
XII. ^h De homicidiis a contubernio factis. [XLIII.]	44
XIII. ^h De homicidiis in conuiuio factis. [XLIII.]	45
XIV. De conpositione homicidii. [LXIII.]	65
XV. De uulneribus. [XVIII.]	19
XVI. De debilitatibus. [XXX.]	31
XVII. De ⁱ chrenechruda ^k . [LX.]	61
XVIII. De eo qui hominem ingenuum expoliauerit ^l . [XV.]	15
XIX. De eo qui hominem ingenuum sine causa ligauerit. [XXXIII.]	34
XX. De eo qui mortuum hominem expoliauerit. [XVII.]	17
XXI. De corporibus expoliatis. [LVI.]	57
XXII. De eo qui mulieri ingenuae ^m manum aut brachium strinixerit.	22
XXIII. De ingenuis mulierum raptoribus. [XIII.]	14
XXIV. De reippus. [XLV.]	46
XXV. De eo qui alienam filiam desponsauerit et [qui] non uult eam accipere. [LXVIII.]	70
XXVI. De eo qui ⁿ uillam alienam ⁿ occupauerit uel si ^o XII mensibus ^o eam tenuerit. 47 [XLVI.]	47
XXVII. De afatomiae ^p . [XLVII.]	48
XXVIII. De falso testimonio. [XLVIII.]	50
XXIX. De eo qui fidem factam alteri non reddiderit. [LI.]	52
XXX. De re praestata ^q . [LIII.]	54
XXXI. De manu ab eneo redimenda. [LIII.]	55
XXXII. De maleficiis uel herbis. [XXI.]	21
XXXIII. De his ^r qui pueros ^s uel puellas ^t occiderint uel totonderint. [XXV.]	26
XXXIV. De alode. [LXI.]	62
XXXV. De eo qui se de parentela tollere uoluerit ^u . [LXII.]	63
XXXVI. De charoena. [LXIII.]	64
XXXVII. De eo qui alterum herinburgium ^v clamauerit ^w . [LXVI.]	67
XXXVIII. De uia lacina. [XXXII.]	33
XXXIX. De furtis ingenuorum. [XII.]	12
XL. De furtis seruorum. [XIII.]	13
XLI. De seruo, qui de furto fuerit inculpatus. [XLI.]	42
XLII. De seruis uel mancipiis furatis. [XI.]	11
XLIII. De his qui aliena mancipia sollicitauerint ^x . [XL.]	41
XLIV. ^y De caballis ^z furatis. [XXVIII.]	40
XLV. ^y De caballo ^{a'} sine permissio domini sui ascenso. [XXVIII.]	25
XLVI. De caballo ^{b'} scorticato. [LXVII.]	68
XLVII. De furtis canum. [VI.]	6
XLVIII. De uenationibus. [XXXIII.]	35
XLIX. De furtis auium. [VII.]	7

f) graffionem S 83. g) assalierit S 82. h) Titel XII und XIII stehen in S 83 in umgekehrter Folge.
i) De eo S 83. k) aus chrenechruda verbessert S 83. l) expoliauit S 83. m) ingenue S 82. n-n) alienam
uillam S 83. o-o) duodecim menses S 82. p) afatomiae S 82. q) prestita S 82. r) eo S 82. s) pueris
S 83. t) puellis S 83. u) uoluerint S 82. v) erinburgium S 82. w) aus clamauerint verbessert S 83;
clamauerint S 82. x) sollicitauerit S 82. y) Titel XLIV und XLV stehen in S 82 in umgekehrter Folge.
z) cauallis S 83. a') cauallo S 83. b') cauallo S 83.

K: 3	L. De furtis animalium. [III.]
2	LI. De furtis porcorum. [II.]
4	LII. De furtis ouium. [III.]
5	LIII. De furtis caprarum. [V.]
9	LIV. De furtis apium. [VIII.]
8	LV. De furtis arborum. [VIII.]
24	LVI. De furtis in molino commissis ^{e'} . [XXIII.]
29	LVII. De furtis diuersis. [XXVIII.]
39	LVIII. De uestigio minando. [XXXVIII.]
49	LIX. De interciatis ^{d'} rebus. [XLVIII.]
51	LX. De testibus adhibendis. [L.]
10	LXI. De damno in messe uel in qualibet clausura. [X.]
36	LXII. De sepibus. [XXXV.]
23	LXIII. De eo qui nauem alterius mouerit uel furauerit. [XXII.]
30	LXIV. De locationibus. [XXVIII.]
38	LXV. De quadrupedibus, qui hominem occiderint ^{e'} . [XXXVII.]
37	LXVI. De homicidiis seruorum uel ancillarum. [XXXVI.]
27	LXVII. De adulteriis ancillarum. [XXVI.]
28	LXVIII. De libertis dimissis ^{f'} . [XXVII.]
69	LXIX. De eo qui hominem de barco uel de furcis deponit. [LXVIII.]
32	LXX. De conuiciis ^{g'} . [XXXI.]

INCIPIIT LIBER LEGIS SALICAE^a.

I. De manire.

- 1 § 2 § 1. Si quis ad mallum legibus dominicis mannitus fuerit et non uenerit, si eum sunnis non detinuerit, DC denariis^b qui faciunt solidos^c xv culpabilis iudicetur.
- 1 § 2 § 2. Ille uero qui alium mannit, si non uenerit et eum sunnis non detinuerit^d, ei quem mannit similiter DC denariis^e qui faciunt solidos^f xv componat.
- 1 § 3 § 3. Ille autem qui alium mannit cum testibus ad domum illius ambulet et sic eum manniat aut uxori illius^g denuntiet, ut ei faciat notum, quomodo ab illo est mannitus.
- 1 § 4 § 4. Nam si iussione regis occupatus fuerit, manniri non potest.
- 1 § 5 § 5. Si uero infra pagum in sua ratione fuerit, potest manniri, sicut superius dictum est.

II. De eo qui ad mallum uenire contempserit.

- 59 Si quis ad mallum uenire contempserit et quod ei a raginburgiis^a iudicatum fuerit implere distulerit, si nec de compositione nec de ulla lege fidem facere uoluerit, tunc ad regis praesentiam^b ipsum mannire^c debet.

Et ibidem testes XII esse debent, qui per singula placita iurando dicant, quod ibidem fuissent, ubi raginburgii iudicassent.

c') commissis S 82; ecommissis S 83. d') interuatis S 83. e') aus occiderit verbessert S 82. f') dimisis S 83. g') conuitiis S 82.

Titel 1: a) salicę S 82. b) denr. S 82, 83. c) sold. S 82. d) aus detinuerit verbessert S 83. e) denr. S 82 83 (nicht weiter verzeichnet). f) sol. S 83; sold. S 82 (nicht weiter verzeichnet). g) Randnachtrag: uel cuicumque de familia S 82.

Titel 2: a) reginburgiis S 82. b) presentiam S 82. c) manire S 82.

Iterum alii tres iurare debent, quod ibidem fuissent post illum diem, in qua ei raginburgii iudicauerunt, ut aut per aeneum aut per compositionem seduceret, hoc est de illa die in XL noctes in mallo iterum solem culcauerit, et nullatenus legem implere uoluerit.

Tunc eum debet manrire ante regis presentiam in XIV noctes, et tria testimonia iurando dicant, quod eum manrissent. Quod si nec tunc uenerit, et ista omnia nouem testimonia coniuurando, quae superius diximus, uera esse dixerint. Similiter ei iterum solem culcet, et illos testes ibidem habeat, ubi culcauerit solem. Et ista omnia compleuerit^d qui eum admallat, et ille qui admallatur ad nullum placitum uenire nec per legem se^e ei dicere noluerit. Tunc rex, ad quem manritus est, extra sermonem suum eum esse diiudicet, et ita ille culpabilis et omnes res suas^f erunt in fisco aut cui fiscus dare uoluerit. Et quicumque ei panem dederit aut in hospiciu^g colligerit^h, etiam si uxor eius propria sit, DC denariis qui faciunt solidos XV culpabilis iudicetur, donec omnia quaeⁱ ei^k legibus inputantur secundum legem conponat.

III. De eo qui grafionem ad res alienas tollendas iniuste inuitauerit^a.

§ 1. Si quis grafionem^b ad res alienas iniuste tollendas inuitauerit, antequam gasachium *K: 53 § 1* suum secundum legem habeat admallum, VIII denariis qui faciunt^c solidos CC culpabilis iudicetur.

§ 2. Si uero grafio inuitatus contra legem supra debitum aliquid amplius tulerit, aut se *53 § 2* redimat aut^d de uita conponat.

IV. De rachinburgiis^a, qui secundum legem non iudicant.

§ 1. Si quidem rachinburgii in mallo resedentes, cum causa discussa fuerit inter duos causa- *60 § 1* tores, ammoniti ab eo qui causam requirit, ut legem Salicam dicant. Et si legem dicere noluerint, tunc ab eo qui causam requirit sint iterum ammoniti usque ad terciam^b uicem. Quod si dicere noluerint, tunc dicat ille qui causam requirit: „Ego uos tangano, usquedum uos inter me et contra causatorem meum legem iudicatis.“ Et si tunc dicendi se legem distulerint, sole culcato, septem de illis unusquisque CXX denariis qui faciunt solidos III culpabilis iudicetur.

§ 2. Et si adhuc tunc rachinburgii^c dispexerint nec legem dicere uolunt neque de tribus *60 § 2* solidis compositionem facere, tunc unusquisque illorum VII, culcato sole, DC denariis^d qui faciunt solidos XV culpabilis^e iudicetur.

§ 3. Similiter si conprobatu fuerint legem non iudicasse, VII ex eis unusquisque DC denariis^f *60 § 3* qui faciunt solidos XV culpabilis^g iudicetur.

§ 4. Si autem rachinburgii legem iudicant, et cui iudicatum fuerit hoc sustinere noluerit *60 § 4* et dicit contra legem iudicasse sibi et hoc conprobare noluerit, contra unumquemque de VII rachinburgiis DC denariis qui faciunt solidos XV culpabilis^h iudicetur.

V. De eo qui hominem innocentem uel absentem sine causa ad regem accusat.

§ 1. Si quis hominem innocentem uel absentem de culpis minoribus sine^a causa ad regem *20 § 1* accusauerit, MMD^b denariis qui faciunt solidos LXII semis^c culpabilis iudicetur.

d) compleuerit S 82. e) si S 83. f) zu suae verbessert S 83. g) hospitium S 82. h) collegerit S 82. i) quæ S 82. k) aus ea verbessert S 83.

Titel 3: a) inuitauer. S 83; inuit. S 82. b) grafionem S 83. c) facit S 82. d) in S 82 nachgetragen.

Titel 4: a) raginburgiis S 83. b) tertiam S 82. c) raginburgii S 82. d-d) dctis denr. S 82, 83. e) culpæ S 83; culpa S 82. f-f) DC denr. S 82; Dctos denr. S 83 (nicht weiter verzeichnet). g) culp. S 83; culpæ S 82. h) culp. S 82, 83 (nicht weiter verzeichnet).

Titel 5: a) davor s getilgt S 83. b) IIMdtis S 83; duo milia quingentis S 82. c) s. S 82, 83 (nicht weiter verzeichnet).

K: 20 § 2 § 2. Si uero^d tale crimen ei inputauerit, unde mori debuisset si uerum fuisset, ille qui eum accusauerit VIIIIM denariis qui faciunt solidos CC culpabilis iudicetur.

VI. De incendio ecclesiarum^a uel expoliatione^b et de homicidiis^c clericorum.

58 § 1 § 1. Si quis ecclesiam^d sanctificatam uel ubi reliquiae^e sanctorum reconditae^f sunt incenderit uel infra ipsam ecclesiam aliquam expoliationem de altari aut de infra ecclesia alia aliquid^g tulerit, VIIIIM denariis qui faciunt solidos CC culpabilis iudicetur.

C: 55 § 9 § 2. Si quis basilicam sanctificatam incenderit, ubi reliquiae^h sunt insertaeⁱ, ^kVIIIIM denariis qui faciunt solidos CC culpabilis iudicetur^k.

K: § 58 2 § 3. Si quis diaconem interfecerit, ^lXIIM denariis qui faciunt solidos CCC culpabilis iudicetur^l.

58 § 3 § 4. Si quis presbyterum interfecerit, XXIVM denariis qui faciunt solidos DC^m culpabilis iudicetur.

VII. De eo qui grafionem occiderit.

56 § 1 § 1. Si quis grafionem occiderit, XXIVM denariis qui faciunt^a solidos DC culpabilis iudicetur.

56 § 2 § 2. Si quis sagibaronem^b, qui puer regis fuerat, occiderit, XIIM denariis qui faciunt solidos CCC culpabilis^c iudicetur.

56 § 3 § 3. Si quis sagibarones^d, qui ingenuus et se sagibaronem^e posuit, occiderit, XXIVM denariis qui faciunt^f solidos DC culpabilis iudicetur.

56 § 4 § 4. ^gSi quis sagibarones^g in singulis mallobergiis, id est plebs quae^h ad unum mallum conuenire solet^l, plus quam tres esse non debent; et si causa aliqua ante illos secundum legem fuerit definita^k, ante grafionem remouere eam non licet.

VIII. De homine in hoste occiso.

66 § 1 § 1. Si quis hominem in hoste occiderit^a, triplici conpositione conponat, sicut in patria conponere debuit, excepto si ex truste regali non fuerit ille homo.

66 § 2 § 2. Nam si ex truste regali^b fuerit^c, eandem conpositionem, quam infra patriam facere debuit, culpabilis iudicetur, hoc sunt denarii LXXIIM qui faciunt solidos MDCCC.

^aIX. De eo qui uillam alienam adsalierit.^a

16 § 1 § 1. Si quis uillam alienam adsalierit^b, ipse et omnes qui conuicti fuerint, quod in eius contubernio fuissent, MMD denariis qui faciunt solidos ^cLXII semis^c unusquisque ipsorum culpabilis iudicetur^d.

d) in S 82 über der Zeile nachgetragen.

Titel 6: a) ecclesiarum S 83; æclesiarum S 82. b) expoliacione S 82. c) homicidas S 82. d) æclesiam S 82. e) reliquiæ S 82. f) reconditæ S 82, 83. g) aliquit S 82. h) reliquie S 83; reliquiæ S 82. i) insertæ S 83. k-k) von anderer Hand zu de uita conponat aut monachum se faciat verbessert S 83. l-l) von anderer Hand zu DC sol. verbessert S 83. m) von anderer Hand zu DCCC verbessert S 83.

Titel 7: a) faciunt S 83; facit S 82. b) sagibarronem S 82. c) culpe S 82. d) sagibarrones S 82. e) sagibarronem S 82. f) faciunt S 83; facit S 82 (nicht weiter verzeichnet). g-g) anscheinend aus Si quis sagibarrones zu De illi sagibarrones dicimus qui verbessert S 82. h) quæ S 82, 83. i) solent (aus solet verbessert) S 82. k) diffinita S 82.

Titel 8: a) in S 83 aus occiserit verbessert. b) in S 82 anscheinend zu regalis verbessert. c) in S 83 zu fuerint verbessert.

Titel 9: a-a) fehlt S 82. b) adsalierit S 82. c-c) LXII S 82; LXI S 83. d) iud. S 82; iudicentur S 83.

§ 2. Si quis uillam alienam adsallierit^e et ibidem hostia^f fregerit, canes occiderit uel ho- *K: 16 § 2*
mines plagauerit aut in carro aliquid inde adduxerit, VIIIIM denariis qui faciunt solidos CC
culpabilis iudicetur. Et quicquid inde abstulerit, in locum restituat;

§ 3. et quanticumque in eius contubernio fuisse conuicti fuerint, unusquisque illorum MMD *16 § 3*
denariis qui faciunt solidos LXII semis culpabilis iudicetur.

X. De incendiis.

§ 1. Si quis casam alienam quamlibet^a, intus hominibus dormientibus, incenderit, ei cuius *18 § 1*
casa fuerit MMD denariis qui faciunt solidos LXII semis culpabilis iudicetur excepto capitale
et dilatura. Et quanticumque intus fuerint et euaserint, mallare eum debent, et unicuique
illorum MMD denariis qui faciunt solidos LXII semis componat; et quicquid ibi perdidert, in
locum restituat; et si aliquis intus arserit, ille qui incendium misit^b parentibus defuncti VIIIIM
denariis qui faciunt solidos CC culpabilis iudicetur.

§ 2. Si quis spicarium aut maholum cum annona^c incenderit, MMD denariis qui faciunt *18 § 2*
solidos LXII semis culpabilis iudicetur.

§ 3. Si quis sudem cum porcis, scuriam cum animalibus uel fenile incenderit, MMD denariis *18 § 3*
qui faciunt solidos LXII semis culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.

§ 4. Si quis concisam uel sepem alterius capulauerit uel incenderit, DC denariis qui faciunt *18 § 4*
solidos XV culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.

XI. De homicidiis ingenuorum.

§ 1. Si quis ingenuus Francum hominem aut barbarum occiderit, qui lege Salica uiuit, *43 § 1*
VIIIIM denariis qui faciunt solidos CC culpabilis iudicetur.

§ 2. Si uero eum in puteum aut sub aquam^a miserit, XXIVM denariis qui faciunt solidos *43 § 2*
DC culpabilis iudicetur.

§ 3. Si autem de ramis uel de allis^b aut de qualibet re cooperuerit aut incenderit, XXIVM *43 § 3*
denariis qui faciunt solidos^c DC culpabilis iudicetur.

§ 4. Si quis eum occiderit, qui in truste dominica est, XXIVM denariis qui faciunt solidos DC *43 § 4*
culpabilis iudicetur.

§ 5. Si uero in puteum aut sub aquam miserit uel de ^dallis uel^d de ramis eum cooperuerit *43 § 5*
aut incenderit, LXXIIM denariis qui faciunt solidos MDCCC culpabilis iudicetur.

§ 6. Si quis Romanum hominem, conuiuam regis, occiderit, XIIM^e denariis qui faciunt *43 § 6*
solidos CCC culpabilis iudicetur.

§ 7. Si Romanus homo possessor, id est qui res in pago ubi commanet proprias possidet, *43 § 7*
occisus fuerit, is^f qui eum occidisse conuincitur IVM denariis qui faciunt solidos C culpabilis
iudicetur.

§ 8. Si quis Romanum tributarium occiderit, MDCCC denariis qui faciunt solidos XLV^g cul- *43 § 8*
pabilis iudicetur.

§ 9. Si quis hominem inuenerit in quadruio^h sine manibus et sine pedibus, quem inimici *43 § 9*
sui detruncatum dimiserint, [et eum uita priuauerit], IVM denariis qui faciunt solidos C culpa-
bilis iudicetur.

§ 10. Si quis hominem ingenuum in puteum aut in pelagusⁱ aut in quodlibet^k praecipitium, *43 § 10*
ubi periculum mortis esse possit, impinixerit, et ille qui proiectus est quolibet modo ab eodem

e) adsallierit S 82. f) ostia S 82.

Titel 10: a) davor in S 82 aut getilgt. b) miserit S 82. c) in S 83 aus anona verbessert.

Titel 11: a) aqam S 83. b) hallis S 82. c) fehlt S 83. d-d) hallis aut S 82. e) XIIM S 82.
f) his S 82. g) c S 83. h) in S 83 aus quadrouio verbessert; quadrubio S 82. i) in S 83 aus pelagus
verbessert. k) in S 83 aus quolibet verbessert.

periculo uiuus euaserit, ille qui eum inpinxit iVM denariis qui faciunt solidos c culpabilis iudicetur.

- K: 43 § 11 § 11. Si autem qui praecipitatus est mortuus fuerit, tota leode sua conponatur.
 43 § 12 § 12. Atque ita unaquaeque^l persona, qui maiori minorique compositione conponi debuerat,
 43 § 13 § 13. si de praecipitio^m periculum mortis euaserit, medietatem leodis suaeⁿ conponat, quam conponi debuerat, si mortuus fuisset. Nam ^oet si^o mortuus fuerit, unusquisque secundum modum leodis suae^p conponat.
 43 § 14 § 14. Si quis hominem ingenuum cuilibet socio suo de quolibet accusauerit, et per eius commonitionem^q siue mendacium^r ille qui accusatus est occisus^s fuerit, si ei adprobatum fuerit, medietatem leodis eius conponat. Ille uero qui eum occidit^t secundum legem pleniter eum conponat.

XII. De ^ahomicidiis ^a contubernio factis.

- 44 § 1 § 1. Si quis collecto contubernio hominem ingenuum in domo sua adsallierit^b et ibidem eum occiderit, xxivm denariis qui faciunt solidos DC culpabilis iudicetur.
 44 § 2 § 2. Si uero in truste dominica ille qui occisus est fuerit, lxxiim denariis qui faciunt solidos MDCCCC culpabilis iudicetur.
 44 § 3 § 3. Quod si corpus occisi hominis tres plagas uel amplius habuerit, tres qui inculpantur et, quod in eo contubernio fuissent, conuincuntur legem superius comprehensam singillatim cogantur exsoluere. Alii uero tres de eodem contubernio iimdc denariis qui faciunt solidos xc unusquisque illorum culpabilis iudicetur. Et tres adhuc in tercio loco de eodem contubernio mdccc^c denariis qui faciunt solidos xlv singuli eorum cogantur exsoluere.
 44 § 4 § 4. Si uero Romanus uel lidus in tali contubernio occisus fuerit, huius compositionis^d medietas soluatur.

XIII. De <compositione>^a homicidiis^b in conuiuio^c factis.

- 45 § 1 § 1. Si quis in conuiuio, ubi quattuor aut quinque fuerint homines, unus ex ipsis interfectus fuerit, illi qui remanent aut unum conuictum reddant aut omnes mortis illius compositionem coniectent. Quae^d lex usque ad septem qui fuerint in conuiuio illo conuenit obseruare^e.
 45 § 2 § 2. Si in illo conuiuio plus quam vii^f fuerint, non omnes teneantur obnoxii, sed quibus fuerit inputatum illi secundum legem conponant.
 45 § 3 § 3. Si quis foris casa, siue iter agens seu in agro positus, a contubernio fuerit occisus et tres uel amplius habuerit plagas, tres de eodem contubernio, qui conuicti fuerint, singillatim mortis illius compositionem conponant; et tres [adhuc] alii de ipso contubernio mcc denariis qui faciunt solidos xxx unusquisque illorum culpabilis iudicetur. Et tres adhuc alii de ipso contubernio dc denariis qui faciunt ^esolidos xv^g singuli eorum ^hculpabiles iudicentur^h.

XIV. De compositione homicidii.

- 65 § 1 § 1. Si alicuius pater occisus fuerit, medietatem compositionis filii colligant, et aliam^a medietatem parentes, qui proximiores fuerint tam de paterna quam et de materna generatione diuidant.

l) unaquaeque S 82. m) praecipicio S 83. n) suę S 82. o-o) si et S 83. p) suę S 82. q) commonitionem mit Randnote commocionem S 82. r) mendatium S 82. s) mortuus S 82 t) occisit S 82.

Titel 12: a-a) homicidio S 82. b) adsalierit S 82. c) lmdccctis S 83; lmdcccc S 82. d) in S 82 aus compositionis verbessert.

Titel 13: a) comp. S 82; fehlt S 83. b) homicidio S 82. c) conuiuuis S 82. d) Quę S 82. e) obseruari S 82. f) septem S 82. g-g) sol. xv mit Randnote (s)ol. xxx S 82. h-h) cul. iudic. S 83; culp. iud. S 82.

Titel 14: a) aliam S 83; alia S 82.

§ 2. Quod si de una parte, uel paterna uel materna, nullus proximus fuerit, portio^b illa ad *K: 65 § 2* fiscum peruenerit uel cui fiscus concederit^c accipiat.

XV. De uulneribus.

§ 1. Si quis uoluerit alterum occidere^a et colpus ei fallierit, uel cum sagitta toxicata eum *19 § 1* percutere uoluerit et ei ictus fallierit, MMD denariis qui faciunt solidos LXII semis culpabilis iudicetur.

§ 2. Si quis hominem in caput ita plagauerit, ut sanguis ad terram cadat, DC denariis qui *19 § 2* faciunt solidos xv^b culpabilis iudicetur.

§ 3. Si quis hominem in caput plagauerit, ita ut deinde tria ossa exeant, MCC denariis qui *19 § 3* faciunt solidos xxx culpabilis iudicetur.

§ 4. Si quis hominem ita plagauerit^c in caput^d, ut cerebrum appareat et tria ossa desuper *19 § 4* cerebrum exierint, MDCCC^e denariis qui faciunt solidos XLV culpabilis iudicetur.

§ 5. Si <quis> uero intra costas uulnus intrauerit et usque ad interanea peruenerit, MCC *19 § 5* denariis qui faciunt solidos xxx culpabilis iudicetur.

§ 6. Si uero plaga ipsa semper currit et ad sanitatem non peruenerit, MMD denariis qui *19 § 6* faciunt solidos LXII semis culpabilis iudicetur, excepta medicatura, quae^f est CCCLX denariorum qui faciunt solidos IX.

§ 7. Si quis ingenuus ingenuum fuste percusserit et tamen sanguis^g non exierit, usque ad *19 § 7* tres colpos pro unoquoque ictu CXX denarios qui faciunt solidos III soluat^h.

§ 8. Si uero sanguis exierit, ita conponatⁱ ueluti eum de ferramento uulnerasset, id est *19 § 8* DC denariis qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur.

§ 9. Si quis alterum clausa manu, id est pugno, percusserit, CCCLX denariis qui faciunt *19 § 9* solidos IX culpabilis iudicetur, uidelicet ut pugno quoque ictu III^k solidos reddat.

§ 10. Si quis alterum in uia adsallierit^l et expoliare temptauerit, et ille fuga euaserit, MCC *19 § 10* denariis qui faciunt solidos xxx culpabilis iudicetur.

§ 11. Si uero ceperit^m eum et expoliauerit, MMD denariis qui faciunt solidos ⁿLXII semisⁿ *19 § 11* culpabilis iudicetur.

XVI. De debilitatibus^a.

§ 1. Si quis alteri manum aut pedem truncauerit uel oculum effodierit aut auriculam uel *31 § 1* nasum amputauerit, IVM denariis qui faciunt solidos C culpabilis iudicetur.

§ 2. Si uero manus ipsa ibidem mancata pependerit, MDCCC denariis qui faciunt solidos *31 § 2* XLV culpabilis iudicetur.

§ 3. Si manus ipsa perexcussa fuerit, MMD denariis qui faciunt solidos LXII semis culpabilis *31 § 3* iudicetur.

§ 4. Si quis pollicem de manu uel pede excusserit, MDCCC^b denariis qui faciunt solidos^c XLV *31 § 4* culpabilis iudicetur.

§ 5. Si uero ipse^d pollex^e mancus pependerit, MCC denariis qui faciunt solidos xxx^f cul- *31 § 5* pabilis iudicetur.

§ 6. Si secundum digitum, quo sagitatur, excusserit, MCCCC denariis qui faciunt solidos *31 § 6* xxxv culpabilis iudicetur.

b) porcio S 82. c) concesserit S 82.

Titel 15: a) dahinter nachträglich eingefügt cum qualibet arma S 82. b) xxx S 83. c) placauerit S 83. d-d) in capud (vor ita) S 82. e) IMCCCTIS S 83. f) quq S 82. g) in S 82 nachträglich eingefügt. h) in S 83 aus sol. verbessert. i) in S 83 aus conprae verbessert. k) tres S 82. l) adsallierit S 82. m) ceperit S 83. n-n) LXXII S 83.

Titel 16: a) debilitatis S 83. b) in S 83 aus IIMDCCO verbessert. c) dahinter getilgtes sc (Ansatz zu einem zweiten sol.) S 83. d) fehlt S 83. e) polex S 83. f) xxxv S 83.

- K: 31 § 7* § 7. Si quis tres sequentes digitos pariter uno ictu excusserit, MDCCC denariis qui faciunt solidos XLV culpabilis iudicetur.
- 31 § 8* § 8. Si quis medium digitum excusserit, DC denariis qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur.
- 31 § 9* § 9. Si quis quartum digitum excusserit, DC denariis qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur.
- 31 § 10* § 10. Si minimum excusserit, similiter DC denariis qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur.
- 31 § 11* § 11. Si quis pedem alterius capulauerit^b et ibi mancusus remanserit, MDCCC denariis qui faciunt solidos XLV culpabilis iudicetur.
- 31 § 12* § 12. Si uero ipse perexcussus fuerit, MMD denariis qui faciunt solidos LXII semis culpabilis iudicetur.
- 31 § 13* § 13. Si quis alteri oculum euellerit, MMD denariis qui faciunt solidos LXII semis culpabilis iudicetur.
- 31 § 14* § 14. Si nasum excusserit, MDCCC denariis qui faciunt solidos XLV culpabilis iudicetur.
- 31 § 15* § 15. Si auriculam excusserit, DC denariis qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur.
- 31 § 16* § 16. Si quis linguam alterius amputauerit, ut loqui non possit, IVM denariis qui faciunt solidos c culpabilis iudicetur^l.
- 31 § 17* § 17. Si dentem excusserit, DC denariis qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur.
- 31 § 18* § 18. Si quis ingenuus ingenuum castrauerit aut^k uirilia truncauerit, ut mancus fiat, IVM denariis qui faciunt solidos c culpabilis iudicetur.
- 31 § 19* § 19. Si uero ad integrum^l tulerit, VIIM denariis qui faciunt solidos CC culpabilis iudicetur.

XVII. De chrenechruda^a.

- 61 § 1.* Si quis hominem occiderit et in tota facultate sua non habuerit, unde legem totam [ad]implere ualeat, XII iuratores donet, ut^b nec super terram nec subter terram amplius de facultate non^c habeat, nisi quod donatum habeat^d.
- 61 § 2.* Postea intrare debet casam suam et de quattuor angulis de terra illa in pugno suo colligat et stare in durpilo, hoc est in liminare^e, et intus captare et cum sinistra manu de illa terra ultra suas scapulas iactare super quem proximior^f habeat^f parentem.

Quod si iam pater aut mater uel frater soluerunt^g, tunc super sororem matris aut super suos filios debet illam terram iactare, id est super tres de generatione matris, qui proximiores^h sunt;

et postea in camisaⁱ discinctus^k et discalciatus cum palo in manu supra sepem sallire^l debet, ut pro medietate^m, quantum de compositione digger est, aut quantum lex dicit, illiⁿ tres soluant, quod est^o illi alii, qui de paterna generatione ueniunt, facere debent.

Si uero aliquis ex illis pauperior fuerit et non habet, unde ad integrum debitum soluat, quicumque de illis amplius habet, iterum (habet) super illum chrenechruda. Ille qui pauperior est iactet, et ille totam legem componat.

Quod si nec ipse habuerit, ut totam legem persoluat, tunc illum qui homicidium fecit ille qui eum in p^rfide sua^p habet per quattuor mallos praesentem faciat. Et si eum per compositionem nullus suorum uoluerit redimere, de uita componat.

g) in S 83 aus CD verbessert. *h)* capullauerit (aus capollauerit verbessert) S 82. *i-i)* iud. culpl. S 83.
k) fehlt S 83. *l)* in S 83 aus integro verbessert.

Titel 17: *a)* in S 83 aus chrenechrura verbessert; chrene chruda S 82. *b)* fehlt S 83. *c)* in S 83 anscheinend ausradiert. *d)* habet S 82. *e)* in S 83 zu liminari verbessert. *f)* habet S 82. *g)* soluerint S 83. *h)* in S 83 aus proximo res nachträglich zusammengezogen. *i)* camisia S 82. *k)* discinctus S 82. *l)* salire S 83. *m)* medietatem S 82. *n)* in S 83 aus ille verbessert. *o-o)* idest est (st unterpungiert) S 83. *p-p)* sua fide S 82.

XVIII. De eo qui hominem^a ingenuum expoliauerit.

§ 1. Si quis hominem ingenuum in superuentu^b expoliauerit, MMD denariis qui faciunt K:15 § 1 solidos LXII semis culpabilis iudicetur.

§ 2. Si Romanus homo Francum expoliauerit, MMD denariis qui faciunt solidos LXII semis 15 § 2 culpabilis iudicetur.

§ 3. Si uero Francus Romanum expoliauerit, MCC denariis qui faciunt solidos xxx culpabilis 15 § 3 iudicetur.

§ 4. Si quis hominem praeceptum^c regis habentem contra ordinationem regis adsalire uel 15 § 4 uiam laciniam^d ei facere presumpserit, VIIIIM denariis qui faciunt solidos CC culpabilis iudicetur.

§ 5. Si quis hominem ingenuum dormientem furtu expoliauerit, IVM denariis qui faciunt 15 § 5 solidos c^e culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.

XIX. De eo qui hominem ingenuum sine causa ligauerit.

§ 1. Si quis hominem ingenuum sine causa ligauerit, MCC denariis qui faciunt solidos xxx 34 § 1 culpabilis iudicetur.

§ 2. Si uero eum ligatum in aliquam partem duxerit, MDCCC denariis qui faciunt solidos XLV 34 § 2 culpabilis iudicetur.

§ 3. Si uero Romanus Francum ligauerit^a sine causa, DC denariis qui faciunt solidos xv 34 § 3 culpabilis iudicetur.

§ 4. Si uero Francus ligauerit Romanum sine causa, DC denariis qui faciunt solidos xv 34 § 4 culpabilis iudicetur.

§ 5. Si quis hominem noxium ligatum per uim tulerit grafioni, uitam suam redimat. 34 § 5

XX. De eo qui mortuum hominem expoliauerit.

§ 1. Si quis hominem mortuum, antequam in terra mittatur, furtu^a expoliauerit, IVM denariis 17 § 1 qui faciunt solidos c culpabilis iudicetur.

§ 2. Si quis hominem mortuum effoderit et expoliauerit, VIIIIM denariis qui faciunt solidos 17 § 2 CC^b culpabilis iudicetur. Et postea parentes defuncti iudicem rogare debent, ut inter homines non habitet auctor sceleris, et qui ei hospitium dederit, antequam parentibus satisfaciat, DC denariis qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur.

§ 3. Si quis mortuum hominem aut in noffo aut in petra super alium miserit, quae^c uasa 17 § 3 ex usu sarcophagi dicuntur, MMD denariis qui faciunt solidos LXII semis culpabilis iudicetur.

§ 4. Si quis aristatonem super hominem mortuum capulauerit, de unoquoque DC denariis 17 § 4 qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur.

XXI. De corporibus expoliatis^a.

§ 1. Si quis corpus hominis mortui, antequam in terra mittatur, per furtum expoliauerit, 57 § 1 MMD denariis qui faciunt solidos LXII semis culpabilis iudicetur.

§ 2. Si quis tumulum super hominem mortuum expoliauerit uel dissipauerit, DC denariis 57 § 2 qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur.

Titel 18: a) hominem inem S 83. b) super uento (zu ueniens verbessert) S 83. c) in S 83 aus praeceptom verbessert. d) latinam S 83. e) in S 83 anscheinend aus CC verbessert.

Titel 19: a) expoliauerit S 82.

Titel 20: a) furto S 82. b) c S 83. c) quæ S 82.

Titel 21: a) expoliauerit S 83.

- K: 57 § 3* § 3. Si quis aristatonem, hoc est stappulus^b super mortuum missus^c, capulauerit aut mundualem, quod est ea structura, siue selaue^d, qui est ponticulus, sicut mos antiquorum faciendum fuit, qui hoc destruxerit aut mortuum exinde expoliauerit, de unaquaque^e de istis DC^f denariis qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur.
- 57 § 4* § 4. Si quis hominem mortuum super alium in naufo uel in petra miserit, MCCC^g denariis qui faciunt solidos xxxv culpabilis iudicetur.
- 57 § 5* § 5. Si quis corpus iam sepultum effodierit^h aut expoliauerit, uuargusⁱ sit, hoc est depulsus de eodem pago, usquedum cum parentibus defuncti conuenerit, ut et ipsi parentes rogati sint pro eo, ut liceat ei infra patriam esse. Et quicumque antea panem aut hospitalitatem ei dederit, etiam si uxor eius hoc fecerit, DC denariis qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur.
- 57 § 6* § 6. Auctor uero sceleris huius, si ipse hoc fecerit et conprobatus fuerit uel alium adeptum faciendi locauerit, viii denariis qui faciunt solidos cc culpabilis iudicetur.
- 57 § 7* § 7. Si quis domum, in modum^k basilicae^l factum, super hominem mortuum expoliauerit, mccc^m denariis qui faciunt solidos xxx culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.

XXII. De eo qui mulieri ingenuae^a manum aut brachium strinxerit^b.

- 22 § 1* § 1. Si quis homo ingenuus^c feminae ingenuae^c manum aut digitum strinxerit^b, DC denariis qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur.
- 22 § 2* § 2. Si uero brachium strinxerit^b, MCC denariis qui faciunt solidos xxx culpabilis iudicetur.
- 22 § 3* § 3. Si autem super cubitum manum miserit, MCCC denariis qui faciunt solidos xxxv culpabilis iudicetur.
- 22 § 4* § 4. Si ergo mamillam strinxerit^b, MCCC denariis qui faciunt solidos xlv culpabilis iudicetur.

XXIII. De ingenuis mulierum raptoribus.

- 14 § 1* § 1. Si qui tres homines ingenuam puellam de casa aut de screuna rapuerint, unusquisque eorum MCC denariis qui faciunt solidos xxx culpabilis iudicetur.
- 14 § 2* § 2. Illi (autem) alii qui super tres fuerint, unusquisque eorum CC denariis qui faciunt solidos v culpabilis iudicetur.
- 14 § 3* § 3. Qui cum sagittis^a fuerint, unusquisque illorum CXX denariis qui faciunt solidos III culpabilis iudicetur.
- 14 § 4* § 4. Raptor uero MMD denariis qui faciunt solidos LXII semis cogatur persoluere.
- 14 § 5* § 5. Si uero puella quae^b trahitur in uerbo regis fuerit, propter fredum MMD denariis qui faciunt solidos LXII semis^c cogatur persoluere.
- 14 § 6* § 6. Si uero puer regis uel lidus ingenuam feminam traxerit, de uita componat.
- 14 § 7* § 7. Si uero ingenua femina quemque de illis sua uoluntate secuta fuerit, ingenuitatem^d suam perdat^d.
- 14 § 8* § 8. Si quis sponsam alienam tulerit et sibi in coniugium copulauerit, MMD denariis qui faciunt solidos LXII semis culpabilis iudicetur.
- 14 § 9* § 9. Sponso autem eius DC denariis qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur.

b) stappulum *S* 82. *c)* missum *S* 82. *d)* saelauē *S* 83. *e)* unaquēque *S* 82. *f)* Dctis aus Dctos verbessert *S* 83. *g)* so (statt MCCC) *S* 82, 83. *h)* effodierit *S* 82. *i)* in *S* 83 aus tuargus verbessert. *k)* domo *S* 83. *l)* basilicē *S* 82, 83. *m)* mcccctis aus mcccctos verbessert *S* 83.

Titel 22: a-a) muliere ingenuē *S* 82. b) jewēils strinxerit *S* 82. c-c) feminē ingenuae *S* 83; feminē ingenuē *S* 82.

Titel 23: a) dahinter in *S* 83 ein zweites sagittis getilgt. b) quē *S* 82 und (aus qui verbessert) *S* 83. c) fehlt *S* 83. d-d) perdat suam *S* 83.

§ 10. Si quis puellam, quae^e dructe^f ducitur ad maritum, in uia adsallierit^g et cum ipsa *K: 14 § 10* uiolenter moechatus^h fuerit, VIII denariis qui faciunt solidos CC culpabilis iudicetur.

§ 11. Si quis ingenuus ancillam alienam in coniugio acceperit, ipse cum ea in seruitio im- *14 § 11* pliceturⁱ.

§ 12. Si quis uxorem alienam uiuo marito tulerit, VIII denariis qui faciunt solidos CC culpa- *14 § 12* bilis iudicetur.

§ 13. Si quis cum ingenua puella per uirtutem moechatus fuerit, MMD denariis qui faciunt *14 § 13* solidos LXII semis culpabilis iudicetur.

§ 14. Si quis cum ingenua puella desponsata^k, ea consentiente, in occulto moechauerit, *14 § 14* MDCCC denariis qui faciunt solidos XLV culpabilis iudicetur.

§ 15. Si quis lidam alienam in coniugium sociauerit, MCC denariis qui faciunt solidos xxx *14 § 15* culpabilis iudicetur.

§ 16. Si quis sororem^l aut fratris filiam aut certe alterius gradus consobrinam aut fratris *14 § 16* uxorem aut auunculi sceleratis nuptiis sibi iunxerit^m, huic penaeⁿ subiaceat, ut a tali consortio separetur; atque etiam si filios habuerint, non habeantur legitimi heredes, sed infamia sint notati.

XXIV. De reippus.

§ 1. Si quis homo moriens uiduam dimiserit et^a eam quis in coniugium uoluerit accipere, *46 § 1* antequam eam accipiat tunginus aut centenarius mallum indicent; et in^b ipso mallo scutum habere debet et tres homines causam demandare^c debent. Et tunc ille qui uiduam^d accipere uult cum tribus testibus, qui adprobare debent, III^e solidos aequae^f pensantes et denarium habere debet; et hoc facto, si^g eis conuenit, uiduam accipiat^h.

§ 2. Si uero ista non fecerit et sic eam acceperit, illi cui reippus debetur MMD denariis qui *46 § 2* faciunt solidos LXII semis culpabilis iudicetur.

§ 3. Si autem, quaeⁱ superius diximus, omnia secundum legem impleuerit, et tres solidos *46 § 3* et denarium ille cui reippus debetur^k acceperit, tunc eam legitime^k accipiat.

§ 4. Hoc discernendum uidetur, cui reippus debeatur. *46 § 4*

§ 5. Si nepos fuerit sororis filius senior, ille reippum accipiat. *46 § 5*

§ 6. Si uero nepos non fuerit, neptis filius^l senior ille accipiat. *46 § 6*

§ 7. Quod si neptis filius non fuerit, consobrinae^m filius, qui ex materno genere uenit, ipse *46 § 7* accipiat.

§ 8. Si autem nec consobrinaeⁿ filius fuerit, tunc auunculus, frater matris, reippum accipiat. *46 § 8*

§ 9. Si uero auunculus non fuerit, tunc frater illius qui ipsam mulierem antea habuerat, si *46 § 9* in hereditatem defuncti fratris, id est mariti mulieris illius, uenturus non est, ipse reippum accipiat.

§ 10. Quod si nec ipse fuerit, tunc qui proximior fuerit post superius nominatos, qui singillatim *46 § 10* secundum parentelam dicti sunt, usque ad sextum geniculum^o, si in hereditatem illius mariti defuncti non accedat, ipse reippum accipiat.

§ 11. Si autem nullus nisi post sextum geniculum^p proximus fuerit, in fiscum ipse reippus *46 § 11* uel causa, quae^q inde orta fuerit^r, colligatur.

e) quae S 82. f) de dructe S 82. g) in S 83 aus adsalierit verbessert; adsalierit S 82. h) mechatatus S 82. i) implicetur S 82. k) disponsata S 82. l) uxorem S 83. m) iunxerit S 82. n) penae S 83; poene S 82.

Titel 24: a) ut S 82. b) fehlt S 83. c) demandare S 83. d) in S 83 aus ui diam verbessert. e) tres S 82. f) aequae S 83. g) in S 83 zu sic verbessert. h) fehlt S 83. i) quae S 82, 83. k-k) fehlt S 83 (Zeilensprung); ... legitime S 82. l) in S 83 aus filius verbessert. m) consobrinae S 82, 83. n) consobrinae S 82; consobrinae S 83. o) geniculum S 83. p) in S 83 aus geniculum verbessert. q) quae S 82. r) fuerat S 83.

XXV. De eo qui alienam filiam desponsauerit et non uult eam accipere.

K: 70 Si quis filiam alienam ad coniugium quaesierit^a, praesentibus suis et puellae^b parentibus, et postea se retraxerit et eam accipere noluerit, MMD denariis qui faciunt solidos LXII semis culpabilis iudicetur.

XXVI. De eo qui uillam alienam occupauerit uel si duodecim mensibus eam tenuerit.

47 § 1 § 1. Si quis super alterum in uillam migrare uoluerit et aliqui de his qui in uilla consistunt eum suscipere uoluerint, et uel unus ex ipsis extiterit qui contradicat, migrandi licenciam^a ibidem non habeat^b.

47 § 2 § 2. Si uero contra interdictum unius^c uel duorum in ipsa uilla consedere praesumpserit, tunc interdictor testari illi debet cum testibus, ut infra x^d noctes inde exeat; et si noluerit, iterum ad ipsum cum testibus ueniat et testetur illi, ut infra alias x^d noctes secedat^e. Quod si noluerit, iterum tertio^f placito, ut infra x^d noctes exeat, denuntiet. Si uero xxx noctes impletae^g fuerint, et nec tunc uoluerit exire, statim illum manniat^h ad mallum et testesⁱ suos, qui de ipsa placita fuerint, secum praestos^k habeat. Si autem ipse cui testatum est uenire noluerit, et eum aliqua sunnis non detenerit, et secundum legem supra dictam testatus^l fuerit, tunc ipse qui ei testatus est super fortuna sua ponat. Et grafionem roget, ut accedat ad locum et ipse eum inde expellat; et si ibi aliquid elaborauit, quia legem noluit audire, amittat^m et insuper MCCⁿ denariis qui faciunt solidos xxx culpabilis iudicetur.

47 § 3 § 3. Si uero quis alium in uillam alienam migrare rogauerit, antequam conuentum fuerit, MDCCC denariis qui faciunt solidos XLV culpabilis iudicetur.

47 § 4 § 4. Si autem quis migrauerit in uillam alienam, et ei aliquid infra XII menses secundum legem contestatum non fuerit, securus ibidem consistat sicut et alii uicini.

XXVII. De afatomiae^a.

48 § 1. Hoc conuenit obseruare, ut tunginus uel centenarius mallum indicent, et scutum b'ipso mallo^b habeat, et tres homines causas tres demandare debent in ipso mallo, et requiratur. Postea homo, qui ei non pertinet, et sic festucam c'in laisum iactet, et ipsi in cuius laisum festucam^c iactauerit dicat uerbum de fortuna sua, quantum ei uoluerit dare.

Postea ipse in cuius laisum festucam iactauit in casa ipsius manere debet^d et e'hospites tres^e suscipere et de facultate sua, quantum ei datur, in postetate sua habere debet. Et postea ipse cui creditum est ista omnia cum testibus collectis agere debet.

48 § 2. Postea aut ante regem aut in mallo legitimo illi cui fortunam suam deputauit reddere debet; et accipiat postea festucam in mallo ipso ante XII menses ipse quos heredes deputauit^f in laisum suum iactent. Et nec minus nec maius, nisi quantum ei creditum est.

Et si contra hoc aliquid dicere uoluerit, debent tres testes iurati dicere, quod ibi fuissent in mallo, ubi tunginus uel centenarius indixerunt, et quod uidissent hominem illum, qui fortunam dedit, in laisum illius, quem iam elegerat, festucam iactare; et nominare illum debent, qui fortunam suam in laisum electi^g iactauit. Nec non et illum, in cuius laisum festucam iactauit

Titel 25: a) quesierit S 82. b) puellę S 82; puelle S 83.

Titel 26: a) licenciam S 82. b) iubeat S 83. c) unus S 83. d) jeweils decem S 82. e) secedat S 83. f) tercio S 82. g) impletę S 82, 83. h) in S 83 aus manneat verbessert. i) III S 83. k) prestos S 82, 83. l) testatum S 82. m) in S 83 aus amittat verbessert. n) IMD S 82.

Titel 27: a) fatomię S 82. b-b) ipsum mallum S 82. c-c) fehlt S 83 (Zeilensprung). d) in S 82 über der Zeile nachgetragen. e-e) tres hospites S 82. f) fehlt S 83. g) fehlt S 83.

et heredem appellauit. Similiter nomen et alteri tres^b testes iurati debent dicere, quod in casa illius hominis, qui fortunam suam donauit, ille in cuius laisum festucam iactauit ibidem mansisset et hospites tres uel amplius collegisset ¹et pauisset, et ei ibidem gratias egissent¹ et in beudo suo pultes manducassent et testes collegissent. Ista omnia alii tres testes iurati dicere debent, quod^k in mallo legitimo uel ante regem ille qui accepit in laisum suum fortunam <suam> ¹in mallo publico, hoc est ante theada uel tunginum, fortunam¹ illam, quem heredem appellauit, publice coram omnibus festucam in laisum ipsius iactasset. Et haec^m omnia nouem testes debent adfirmare.

XXVIII. De falso testimonio.

§ 1. Si quis falsum testimonium praebuerit, DC denariis qui faciunt solidos xv culpabilis *K: 50 § 1* iudicetur.

§ 2. Quod si aliquis alicui inputauerit, quod se periurasset, et non potuerit adfirmare, DC *50 § 2* denariis qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur.

§ 3. Si alicui fuerit inputatum, quod se^a periurasset, et hoc qui inputauit adfirmare potuerit, *50 § 3* tres de ipsis coniuratoribus periuri unusquisque illorum DC denariis qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur.

§ 4. Alii uero qui super ipsos tres fuerint quinque solidis ^bculpabiles iudicentur^b. *50 § 4*

§ 5. ^eIpse uero cui inputatum fuerit^e excepto^d causa uel capitale^e et dilatata DC denariis *50 § 5* qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur.

XXIX. De eo qui fidem factam alteri non reddiderit.

§ 1. Si quis ingenuus aut lidus alteri fidem fecerit, tunc ille cui fides facta est XL noctes, *52 § 1* aut quomodo placitum fecit quando fidem ei fecit, ad domum illius cum testibus ambulare debet uel cum illis qui ^apretium adpretiare^a debent. Et si noluerit fidem factam soluere, DC denariis qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur^b.

§ 2. Si uero adhuc supradictum debitum^c soluere noluerit, debet eum sic admallare^d: „Rogo *52 § 2* te, iudex, ut hominem illum denominatum gasachionem meum, qui mihi fidem fecit debito^e tali denominato, secundum legem Salicam^f mihi inde ^geum adstringas^g.“ Tunc iudex dicere debet: „Ego gasachium tuum illum in hoc mallo quod lex Salica habet.“ Tunc ille cui fides facta est debet testificari^h fideiussori, ut nulli alteri nec soluat nec ¹pignus donet¹ solutionis^k, antequam ei impleat unde fidem fecit; et sic festinanter ad domum illius qui ei fidem fecit ¹cum testibus accedat¹ et roget eum soluere debitum suum. Quod si noluerit, solem ei collocet; si ei solem culcauerit^m, tres^a solidos super debitum addat. Et sic usque ad tres uices per tres mannitas facere debet. Ista igitur omnia facta, si adhuc noluerit debita componere, usque^o nouem solidos debitum ascendat^p. Id est ut per singulas ammonitiones uel solem culcatum terni solidi adrescant. Si uero nec fidem factam in placito legitimo soluere noluerit, tunc ille cui fides facta est ambulet ad grafionem loci illius, in cuius pago manet, accipietque^q festucam et dicat uerbum istud^r: „Tu, grafio, rogo te, quia ille homo denominatus, qui mihi fidem fecit,

h) fehlt S 83. i-i) fehlt S 83 (Zeilensprung). k) quod S 83; quem S 82 (beide Auflösungen unsicher). l-l) fehlt S 83 (Zeilensprung). m) hec (oder hec) S 82.

Titel 28: a) in S 83 aus sem(per) verbessert. b-b) culp. iud. S 82; culp. iudic. S 83. c-c) fehlt S 82. d) in S 83 zu excepta verbessert. e) in S 83 aus capitulae verbessert.

Titel 29: a-a) precium adpreciare S 82. b) iud. S 82; iudicentur S 83. c) fehlt S 83. d) mal-lare S 83. e) in S 83 aus debite verbessert. f) salicham S 82. g-g) adstringas eum S 83. h) testi-ficare S 83. i-i) donet pignus S 83. k) in S 83 aus solutiones verbessert. l-l) in S 82 nachträglich eingefügt. m) in S 83 aus culpauerit verbessert. n) III S 82. o) dahinter in S 82 ad nachgetragen. p) ascendit S 83. q) in S 83 zu accipiatque verbessert. r) istum S 82.

quem legitime^s habeo adiahtium uel admallatum secundum legem Salicam, et ego super me et super fortunam meam pono, quod securus mitto in fortunam illius manum^t; et dicat, de quanta causa^u ei fidem fecerit. Tunc grafio congreget secum septem rachinburgios idoneos et cum ipsis ad casam illius fideiussoris ueniat et roget eum, si praesens est: „Per uoluntatem tuam solue homini isti^v, de quo ei fidem fecisti; et hoc quod debes secundum pretium^w legitime^x pretiatum^y satisfacere studez^z“. Quod si tunc adimplere noluerit, praesens aut a¹ si (ibi)^{a'} absens^{b'} fuerit, statim rachinburgii c¹ pretium adpretiatum^{c'}, quantum debitum quod debet ualuerit, de fortuna illius tollant. Et si fredus antea de ipsa causa non fuerit datus, duas partes ille^{d'} cuius causa est ad se reuocet, et grafio tertiam partem obtineat^{e'}.

K: 52 § 3 § 3. Si autem grafio, ibi inuitatus, non uenerit et sunnis eum aliqua non detenuerit aut certa ratio dominica, et si¹ distulerit, e¹ ut ibi² non ambulet neque mittat, ut cum iustitia exigatur debitum, aut se redimat aut de uita conponat.

XXX. De re prestita.

54 Si quis alteri de rebus suis aliquid prestiterit, et ei reddere noluerit, sic eum debet mallare. Cum testibus ad domum illius cui rem praestauit^a accedat et sic contestetur ei: „Quia res meas noluisti reddere, quas tibi praestiti^b, in hoc eas tene nocte proxima quod lex Salica continet^c; et sic ei solem collocet.

Si nec tunc uoluerit reddere, adhuc super septem noctes similiter contestetur, sicut antea fecit, ut nocte proxima secundum quod lex Salica continet res suas tenere debeat.

Quod si nec tunc^c uoluerit^d reddere, iterum post alias septem noctes ad eum similiter cum testibus ueniat et roget, ut debitum suum reddat.

Ergo si tunc noluerit reddere nec fidem facere reddendi, supra debitum, quod ei praestitum^e est, et super illos nouem^f solidos conponat, qui per tres ammonitiones^g adcreuerunt, DC denariis qui faciunt solidos XV culpabilis iudicetur.

XXXI. De manu ab^a eneo redimenda.

55 § 1 § 1. Si quis ad aeneum^b mallatus fuerit, et forsitan conuenerit, ut ille qui admallatus^c est manum suam redimat et iuratores donet, si talis causa est, de qua legitime^d, si conuictus fuisset, DC denariis qui faciunt solidos XV conponere debeat. Tunc CXX denariis qui faciunt solidos III manum suam redimat.

55 § 2 § 2. Si uero plus ad manum suam redimendam dederit, fredus grafioni soluatur, tamquam si^e de ipsa causa^f conuictus fuisset^e.

55 § 3 § 3. Si uero talis causa fuerit, de qua, si conuictus fuisset, MCCC denariis qui faciunt solidos XXXV debuisset soluere, et conuenit, ut manum suam redimat et iuratores donet, nouem solidis manum suam redimat.

55 § 4 § 4. Quod si amplius dederit, fredus grafioni soluatur, tamquam de ipsa causa conuictus fuisset.

55 § 5 § 5. Quod si maior culpa fuerit, de qua LXII semis solidos soluere, si conuictus fuisset, deberet, et conuenit, ut manum suam redimat, cum solidis XV manum suam redimat.

s) legitime § 82. t) manum § 82; manu § 83. u) in § 82 nachträglich eingefügt. v) in § 83 aus isto verbessert. w) precium § 82. x) legitime § 82. y) preciatum § 82. z) stude § 82. a'-a') in § 83 aus sibi verbessert; si § 82. b') absens § 82. c'-c') precium adpreciatum § 82. d') illi § 83. e') optineat § 82. f') se § 83. g'-g') ubi § 83.

Titel 30: a) praestauit § 82. b) prestiti § 82. c) in § 83 aus einem nicht zu entziffernden anderen Wort verbessert. d) noluerit § 82. e) prestitum § 82. f) VIII § 82. g) admonitiones § 83.

Titel 31: a) ad § 82. b) eneam § 82, 83. c) in § 82 aus mallatus verbessert. d) legitime § 82. e-e) conuictus fuisset de ipsa causa § 83. f) fehlt § 82.

§ 6. Et si amplius^g dederit, fredus grafioni soluatur, tamquam si de ipsa causa^h conuictus *K: 55 § 6* fuisset; ista redemptio usque ad leudem sic permaneat.

§ 7. Si autem leudem alter alteri inputauerit et eum ad aeneumⁱ habet mallatum, et conuenit, *55 § 7* ut manum suam redimat,

§ 8. et si amplius dederit, fredus grafioni soluatur, tamquam si de ipsa causa conuictus^k *55 § 8* extitisset^l.

XXXII. De maleficiis uel herbis^a.

§ 1. Si quis alteri herbas dederit bibere, et mortuus fuerit, *VIIIIM^b* denariis qui faciunt solidos *21 § 1* *CC^c* culpabilis iudicetur.

§ 2. Si uero biberit et mortuus non fuerit, *MMD* denariis qui faciunt solidos *LXII* semis ille *21 § 2* qui dedit^d pro aliquo maleficio culpabilis iudicetur.

§ 3. Si quis alteri aliquod^e maleficio superiactatus fuerit siue 'cum ligaturis' in quolibet *21 § 3* loco miserit, *MMD* denariis qui faciunt solidos *LXII* semis culpabilis iudicetur.

§ 4. Si quis mulieri herbas dederit, ut infantes habere non possit, *MMD* denariis qui faciunt *21 § 4* solidos *°LXII semis^g* culpabilis iudicetur.

XXXIII. De his qui pueros^a uel puellas occiderint^b uel totonderint.

§ 1. Si quis puerum *°infra XII* annos, siue crinitum siue incrinitum^c, occiderit, *XXIVM* denariis *26 § 1* qui faciunt solidos *DC^d* culpabilis iudicetur.

§ 2. Si quis puerum crinitum^e sine uoluntate parentum totonderit, *MDCCC* denariis qui *26 § 2* faciunt solidos *XLV* culpabilis iudicetur.

§ 3. Si uero puellam^f totonderit, *MMD^g* denariis qui faciunt solidos *LXII* semis culpabilis *26 § 3* iudicetur.

§ 4. Si quis feminam grauidam occiderit, *XXVIIIIM* denariis qui faciunt solidos *DCC* culpabilis *26 § 4* iudicetur.

§ 5. Si quis infantem in uentre matris suae^h aut natum, antequam nomen habeat, *infra 26 § 5* nouem noctes occiderit, *IVM* denariis qui faciunt solidos *C* culpabilis iudicetur.

§ 6. Si quis puellam ingenuam *infra* annos, antequam possit infantes habere, occiderit, *26 § 6* *VIIIIM* denariis qui faciunt solidos *CC* culpabilis iudicetur.

§ 7. Si quis feminam ingenuam, postquam infantes ceperitⁱ habere, occiderit, *XXIVM* denariis *26 § 7* qui faciunt solidos *DC* culpabilis iudicetur.

§ 8. Si quis feminam, postquam infantes habere non potuerit, occiderit, *VIIIIM* denariis qui *26 § 8* faciunt solidos *CC* culpabilis iudicetur.

§ 9. Si quis puer *infra XII* annos aliquam culpam commiserit, fredus ei non requiratur. *26 § 9*

XXXIV. De alode.

§ 1. Si quis homo mortuus fuerit et filios non dimiserit, si pater aut mater superfuerit^a, *62 § 1* ipsi in hereditate succedant^b.

g) in S 83 aus amplius verbessert. h) fehlt S 82. i) eneum S 82, 83. k) uictus (davor Raum gelas- sen) S 83. l) fuisset S 82.

Titel 32: a) in S 82 aus erbis verbessert. b) VIIIIM S 83. c) octos (aus octis verbessert) S 83. d) dederit S 82. e) in S 83 aus aliquid verbessert. f-f) colligaturas S 83. g-g) LX S 82.

Titel 33: a) pueris S 83. b) occiderit S 82. c-c) crinitum (aus crinnitum verbessert) infra XII annos siue crinnitum S 83. d) octos aus octis verbessert S 83. e) in S 83 aus crinnitum verbessert. f) puellam S 83; puella S 82. g) IIMDtis S 83. h) sup S 82. i) caeperit S 83.

Titel 34: a) in S 82 zu superfuerint verbessert. b) in S 82 aus succedat verbessert.

- K: 62 § 2* § 2. Si pater aut mater non superfuerint, et fratres uel sorores reliquerit, ipsi hereditatem obtineant.
- 62 § 3* § 3. Quod si nec isti fuerint, sorores patris in hereditatem succedant.
- 62 § 4* § 4. Si uero sorores patris non extiterint, sorores matris eius hereditatem sibi uindicent^c.
- 62 § 5* § 5. Si autem nulli horum fuerint, quicumque proximiores fuerint de paterna generatione, ipsi in hereditate succedant.
- 62 § 6* § 6. De terra uero Salica^d nulla portio^e hereditatis mulieri ueniat, sed ^fad uirilem sexum^f tota terrae^g hereditas perueniat.

XXXV. De eo qui se de parentela tollere uoluerit.

- 63 § 1* § 1. Si quis de parentela tollere se uoluerit, in mallo ante tunginum aut centenarium ambulet et ibi quattuor fustes alinos super caput^a suum frangat et illas quattuor partes in mallo iactare^b debet^c et ibi dicere, ut de iuramento et de hereditate et de tota illorum se ratione tollat.
- 63 § 2* § 2. Et si postea aliquis de parentibus suis aut moritur aut occiditur, nihil ad eum de eius hereditate uel de^d compositione^e pertineat.
- 63 § 3* § 3. Si autem ille occiditur aut moritur, compositio^f aut hereditas eius non ad heredes eius sed ad fiscum pertineat aut cui fiscus dare uoluerit.

XXXVI. De charoena.

- 64 § 1* § 1. Si quis alteri de manu aliquid per uim tulerit aut rapuerit^a, rem pro capitale restituat et insuper MCC denariis qui faciunt solidos xxx conponat.
- 64 § 2* § 2. Si quis homini aliquid quod ei in ^btercia manu^b missum fuerat per uim tulisse conuincitur, MCC denariis qui faciunt solidos xxx culpabilis iudicetur.

XXXVII. De eo qui alterum herinburgium clamauerit.

- 67 § 1* § 1. Si quis alterum herinburgium^a clamauerit, hoc est strioportium^b aut qui aeneum^c portare dicitur, ubi ^dstriae concinunt^d, et conuincere non potuerit, MMD denariis qui faciunt solidos LXII semis culpabilis iudicetur.
- 67 § 2* § 2. Si quis mulierem ingenuam striam clamauerit aut meretricem et conuincere non potuerit, VIIIM^e denariis qui faciunt solidos ^fLXXXII semis^f culpabilis iudicetur.
- 67 § 3* § 3. Si stria hominem comederit et conuicta fuerit, VIIIM^g denariis qui faciunt solidos CC culpabilis iudicetur.

XXXVIII. De uia lacina.

- 33 § 1* § 1. Si quis baroni uiam suam obstauerit^a aut eum inpinxerit^b, DC denariis qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur.

c) in *S 83* zu uindicent verbessert. *d)* aus saliga verbessert *S 83*; salicha *S 82*. *e)* porcio *S 82*. *f-f)* uirili sexui *S 83*. *g)* terrae *S 83*; terrę *S 82*.

Titel 35: *a)* capud *S 82*. *b)* iacere *S 83*. *c)* debent *S 82*. *d)* fehlt *S 82*. *e)* compositio *S 82*. *f)* aus compositio verbessert *S 83*; compositio *S 82*.

Titel 36: *a)* in *S 82* aus puerit verbessert. *b-b)* tertiam manum *S 83*.

Titel 37: *a)* erinburgium *S 83*. *b)* strio portium *S 83*; strio porcorum *S 82*. *c)* æneum (am *Rande: sol. qui enium*) *S 82*; ennum *S 83*. *d-d)* striae concinunt *S 82*; striae concinunt *S 83*. *e)* VIIM (am *Rande: (ue)l VIIIM d.)* *S 82*. *f-f)* am *Rande: (ue)l oder (so)l. CLXXX(v)II s. S 82*. *g)* VIIIM *S 83*.

Titel 38: *a)* in *S 83* aus ostauerit verbessert. *b)* inpinxerit *S 82*.

§ 2. Si quis mulieri ingenuae^c uiam suam obstauerit^d uel^e eam inpinxerit^f, MDCCC denariis *K: 33 § 2* qui faciunt solidos XLV culpabilis iudicetur.

§ 3. Si quis uiam, quae^g ad farinariam ducit, clauerit, DC denariis qui faciunt solidos XV *33 § 3* culpabilis iudicetur.

XXXIX. De furtis ingenuorum.

§ 1. Si quis ingenuus^a foris casa^a, quod ualet duos denarios, furauerit, DC denariis qui faciunt *12 § 1* solidos^b XV culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.

§ 2. Si uero foris casa, quod ualet XL denarios, furauerit, MCCCC denariis qui faciunt solidos *12 § 2* XXXV culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.

§ 3. Si quis ingenuus casam effregerit et, quod ualet duos denarios, furauerit, MCC denariis *12 § 3* qui faciunt solidos XXX culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.

§ 4. Si uero supra^c quinque denarios furauerit, MCCCC denariis qui faciunt solidos XXXV *12 § 4* culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.

§ 5. Si quis ingenuus^d clauem effregerit aut adulterauerit et sic domum ingressus fuerit et *12 § 5* inde aliquid per furtum tulerit, MDCCC denariis qui faciunt solidos XLV culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.

§ 6. Si uero nihil tulerit sed fugiens euaserit, propter effracturam tantum MCC denariis qui *12 § 6* faciunt solidos XXX culpabilis iudicetur [excepto capitale et dilatura].

XL. De furtis seruorum.

§ 1. Si quis seruus foris casa, quod ualet duos denarios, furauerit et inde fuerit conuictus, *13 § 1* aut flagellis^a CXX ictus^a accipiat aut pro dorso suo CXX^b denarios qui faciunt solidos III^c soluat excepto capitale et dilatura.

§ 2. Si uero furauerit, quod ualet XL denarios, aut castretur aut CC denarios qui faciunt *13 § 2* solidos VI^d reddat; dominus autem^e serui, qui furtum fecerit, capitale in locum restituat.

XLI. De seruo, qui de furto fuerit inculpatus.

§ 1. Si cuius seruus de furto^a fuerit interpellatus, si talis causa est, unde ingenuus DC denariis *42 § 1* qui faciunt solidos XV componere debeat, seruus super scamnum tensus^b CXX ictus accipiat.

§ 2. Si uero antequam^c torqueatur fuerit confessus et domino eius ita placuerit, CXX^d denariis qui faciunt solidos III pro dorso suo reddat, et capitale dominus serui in locum restituat.

§ 3. Si autem talis culpa fuerit, de qua ingenuus^e MCCCC denariis qui faciunt solidos XXXV *42 § 3* componere debeat, similiter seruus CXX ictus accipiat tensus.

§ 4. Et si in ipso supplicio fuerit confessus, aut castretur aut CCXL^f denarios qui faciunt *42 § 4* solidos VI^g soluat. Dominus uero serui capitale in locum restituat requirenti.

§ 5. Et si seruus confessus non fuerit, et ille qui eum torquet^h adhuc ipsum seruum torquere *42 § 5* uoluerit, etiam nolenti domino serui, pignus donare debetⁱ et ipsum seruum ad maiora supplicia retinere^l. Et si^k postea^l ipse seruus ad maiora supplicia traditus confessus non fuerit, qui eum

c) ingenuus S 82, 83. d) in S 83 aus ostauerit verbessert. e) uel S 83; aut S 82. f) inpinxerit S 83; inpinxerit S 82. g) quae S 82.

Titel 39: a-a) foras casam S 83. b) fehlt S 83. c) s in S 83 aus 1 (von getilgtem nihil) verbessert. d) in S 83 aus ingenuus verbessert.

Titel 40: a-a) centum XX ictos S 82. b) CCXX S 83. c) in S 83 zu VI verbessert (mißglückte Anpassung an die Denarzahl). d) v S 82. e) in S 83 aus aut verbessert.

Titel 41: a) furtu S 83. b) dahinter in S 83 ein getilgtes n. c) antea quam S 82. d) CCXX S 83. e) in S 83 aus ingenuus verbessert. f) cctis XL S 83; CC S 82. g) v S 82. h) in S 83 aus torqueat verbessert. i-i) fehlt S 83. k) in S 83 nachträglich eingefügt. l) fehlt S 83.

torquebat ipsum habeat. Dominus uero serui, de quo iam pignus acceperat, praecium pro ipso suo seruo recipiat.

- K: 42 § 6* § 6. Si uero supra dominum seruus confessus fuerit, numquam credatur.
- 42 § 7* § 7. Si uero in maiori crimine^m seruus inculpatus fuerit, de quo ingenuus MDCCCⁿ denariis qui faciunt solidos XLV possit culpabilis iudicari, et inter supplicia confessus fuerit, capitali sententia feriat.
- 42 § 8* § 8. Si autem seruus de quolibet^o crimine inculpatus fuerit, et dominus serui ipsius praesens adfuerit, ab eo qui repetit^p ammonetur, ut seruum suum ad iusta supplicia dare non differat; et qui repetit^p uirgas paratas debet habere, quae^q in similitudinem^r minimi digiti grossitudinem habeant, et scamnum paratum habere debet, ubi seruum ipsum tendere possit.
- 42 § 9* § 9. Quod si dominus serui supplicia distulerit, et seruus praesens fuerit, continuo ipse qui repetit^s domino serui solem^t collocet^u et ad septem noctes placitum concedat, ut seruum ad supplicia tradat.
- 42 § 10* § 10. Si infra septem noctes seruum ad supplicia distulerit tradere^v, solem ei iterato his^w qui repetit^s collocet^u. Et sic iterum ad alias septem noctes placitum tribuat, id est ut^x xiv noctes a prima ammonitione compleantur.
- 42 § 11* § 11. Quo si impletis xiv noctibus seruum noluerit ad supplicia dare^v, omnem causam et compositionem^z dominus in se excipiat. Hoc est ut si talis causa fuerit, de qua ingenuus DC denariis qui faciunt solidos xv componere debeat, tantos ipse dominus serui reddat.
- 42 § 12* § 12. Si uero maior culpa fuerit, de quo ingenuus MDCCC denariis qui faciunt solidos XLV componere debeat, et dominus seruum non praesentauerit, ipsum numerum solidorum reddat et capitale in locum restituat.
- 42 § 13* § 13. Quod si adhuc maior culpa fuerit, quae^{a'} seruo requiritur, dominus serui non ut seruus sed ut ingenuus totam legem super se soluiturus^{b'} accipiat.
- 42 § 14* § 14. Si autem seruus absens fuerit, dominum serui his^{c'} qui repetit^s secretius ammonere debet, ut seruum infra septem noctes^{d'} praesentem faciat. Quod si non fecerit, tunc repetens^{e'} solem illi cum testibus collocet^u. Et tertia uice adhuc septem noctes illi placitum concedat, id est ut totus numerus ad xx^{f'} et unam noctem perueniat. Quod si post tria placita seruum noluerit ligatum ad supplicia^{g'} dare et per singula placita solem ei collocauerit^{h'}, tunc dominus serui omnem repetitionem, sicut superius diximus, non ut seruus, sed quasi ingenuus hoc commisisset, talem compositionem^{i'} repetenti restituat.
- 42 § 15* § 15. Si uero ancilla in tali crimine inculpatur, de quo seruus castrari debuerat, CCXL denarios qui faciunt solidos VI, si conueniat, dominus reddat aut CCXL ictus accipiat flagellorum.

^aXLII. De seruis et mancipiis furatis.^a

- 11 § 1* § 1. Si quis seruum aut ancillam alterius furauerit, MCCC denariis qui faciunt solidos XXXV culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.
- 11 § 2* § 2. Si seruus aut ancilla cum ipso ingenuo^b de rebus domini sui aliquid portauerit, DC denariis qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura. Atque causam quam superius diximus culpabilis iudicetur.
- 11 § 3* § 3. Si quis seruum alienum occiderit uel uendiderit uel ingenuum dimiserit, MCCC^c denariis qui faciunt solidos xxxv culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.

m) crimini S 82. *n)* IMCCC S 83. *o)* in S 82 aus qualibet verbessert. *p)* in S 83 aus reppetit verbessert. *q)* que S 82. *r)* similitudinem S 83; similitudine S 82. *s)* jeweils reppetit S 82. *t)* davor in S 83 getilgtes co. *u)* jeweils in S 83 zu culcet verbessert. *v)* davor in S 83 getilgtes da. *w)* in S 83 aus ei verbessert. *x)* fehlt S 83. *y)* tradere S 83. *z)* compositionem S 82. *a')* que S 82, 83. *b')* soluiturus S 82. *c')* in S 83 zu is verbessert. *d')* in S 83 aus notes verbessert. *e')* reppetens S 82. *f')* xxtis S 83. *g')* suplicia S 82. *h')* in S 83 zu culcauerit verbessert. *i')* compositionem S 82.

Titel 42: a-a) LXVI. De homicidiis seruorum uel ancillarum S 83 (kehrt als Titelüberschrift LXVI wieder).
b) genuo S 83. c) cccctis S 83.

§ 4. Si quis homo^d ingenuus^e alienum seruum in texaca^f secum duxerit aut aliquid cum eo negotiauerit^g, DC denariis qui faciunt solidos XV culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura. *K:11 § 4*

§ 5. Si quis ^hseruum aut ancillam^h ualentem solidos [VI aut] XV autⁱ XXV furauerit uel uendiderit seu porcarium aut fabrum siue uinitorem uel mulinarium aut carpentarium aut quemcumque^k artificem, MDCCC^l denariis qui faciunt solidos XLV culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura. *11 § 5*

§ 6. Si quis puerum aut puellam de ministerio dominorum furauerit, ^mM denarios qui faciunt solidos XXV in capitale restituat et insuper MCCC denariis qui faciunt solidos XXXV culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura^m. *11 § 6*

XLIII^a. De his qui ^baliena mancipia sollicitauerint^b.

§ 1. Si quis mancipium alienum sollicitauerit ^cet conuictus fuerit, DC denariis qui faciunt solidos XV culpabilis iudicetur. *41 § 1*

§ 2. Si quis seruum alienum plagiauerit^c, id est per circumuentionem de seruitio domini sui abstraxerit, et trans mare^d siue in qualibet regione ipsum duxerit, et ibidem a domino inuentus fuerit et ipsum a quo in patria plagiatus fuerit in mallo^e publico nominauerit, et tres ibidem testes dominus habere debet; et iterum cum seruus ipse citra^f mare^d uel de qualibet regione fuerit reuocatus, in altero mallo^e debet nominare qui eum plagiauerit, et ibidem similiter tres testes debent adesse. Ad tertium^g uero mallum^h similiter fieri debetⁱ, ut nouem testes iurent, quod seruum ipsum aequaliter^k semper super plagiatores dicentem audissent. Sic postea qui eum plagiauit^l MCCC denariis qui faciunt solidos XXXV culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura. Ea^m tamen ratione, ut nomina hominum et uillarum aequaliterⁿ per totos tres mallos^o debeat nominare. *41 § 2*

§ 3. Si quis hominem ingenuum plagiauerit uel uendiderit et postea ^pin patria^p reuersus fuerit, IVM denariis qui faciunt solidos C culpabilis iudicetur. *41 § 3*

§ 4. Si quis ^qhominem ingenuum^q uendiderit et postea in patria ad propria reuersus non fuerit, VIII^r denariis qui faciunt solidos CC culpabilis iudicetur. *41 § 4*

XLIV. De caballis^a furatis.

§ 1. Si quis caballum qui carruam^b trahit furauerit, MDCCC denariis qui faciunt solidos XLV culpabilis iudicetur ^cexcepto capitale et dilatura^c. *40 § 1*

§ 2. Si quis uuarannionem^d homini Franco furauerit, MDCCC denariis qui faciunt solidos XLV culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura. *40 § 2*

§ 3. Si quis caballum spadatum^e furauerit, MCCC denariis qui faciunt solidos XXXV culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura. *40 § 3*

§ 4. ^fSi quis uuarannionem^g regis furauerit, IIIIMDC denariis qui faciunt solidos XC culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.^f *40 § 4*

d) homi S 82. e) in S 83 aus ingeuus verbessert. f) texeca S 83. g) negociauerit S 82. h-h) fehlt S 83. i) uel S 82. k) quemque S 82. l) IMCCCTIS S 83. m-m) IMCCC den. qui faciunt sol. XXXV culp. iud. in capitale restituat et dilatura S 82.

Titel 43: a) LXVII S 83. b-b) alienam mancipiam sollicitauerit S 82. c-c) fehlt S 83 (Zeilensprung). d) jeweils mare S 82. e) jeweils in S 83 zu malleo verbessert. f) sit trans S 83. g) tercium S 82. h) in S 83 zu malleum verbessert. i) in S 83 aus debent verbessert. k) aequaliter S 82; equaliter S 83. l) plagiauerit S 83. m) Et S 83. n) aequaliter S 82. o) in S 83 zu malleo verbessert. p-p) in S 82 (durch Seitenwechsel verursacht) doppelt. q-q) ingenuum hominem S 83. r) VIII S 83.

Titel 44: a) cauallis S 83. b) carrugam S 82. c-c) fehlt S 83. d) uuarannionem S 83. e) spadatum S 83. f-f) § 4 steht in S 83 zwischen § 11 und § 12, ist jedoch durch Einfügungsvermerk nach hier verwiesen. g) in S 83 zu uuarannionem verbessert.

- K: 40 § 5* § 5. Si quis amissarium^h cum gregeⁱ, hoc est cum VII aut XII equabus^k furauerit, MMD denariis qui faciunt solidos LXII semis culpabilis iudicetur ^lexcepto capitale et dilatura^l.
- 40 § 6* § 6. Si autem de grege minus fuerit usque ad sex capita, et praecium et causam superius intimatam conuenit obseruare.
- 40 § 7* § 7. Si quis pulledrum anniculum uel bimum furauerit, DC denariis qui faciunt solidos XV culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.
- 40 § 8* § 8. Si uero sequentem pulledrum furauerit, CXX denariis qui faciunt solidos III culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.
- 40 § 9* § 9. Si quis iumenta aliena trebatterit^m et euaserit, DC denariis qui faciunt solidos XV culpabilis iudicetur [excepto capitale et dilatura].
- 40 § 10* § 10. Si autem ⁿmortua inde fueritⁿ, MCC denariis qui faciunt solidos XXX culpabilis iudicetur.
- 40 § 11* § 11. Si quis ^oequam praegnantem^o furauerit, MDCCC denariis qui faciunt solidos XLV culpabilis iudicetur.
- 40 § 12* § 12. Si quis iumentum aut caballum furauerit, MCCCC denariis qui faciunt solidos XXXV culpabilis iudicetur.
- 40 § 13* § 13. Si quis amissarium alienum sine consensu domini sui spadauerit, DC denariis qui faciunt solidos XV culpabilis iudicetur. Et per unumquodque iumentum, quae^p ille continere consueuerat, trien componat, quod est tertia^q pars solidi, id est tertius^r decimus denarius et tertia^q pars unius^s denarii.
- 40 § 14* § 14. Si quis per superbiam aut <per> inimicitiam caballos aut iumenta aliena trebatterit uel debilitauerit^t, MCC denariis qui faciunt solidos XXX culpabilis iudicetur.
- 40 § 15* § 15. Si quis caballum alienum sine consensu domini sui excurtauerit, CXX denariis qui faciunt solidos III culpabilis iudicetur.
- 40 § 16* § 16. Si quis caballum alienum excoriauerit, CXX^u denariis qui faciunt solidos III culpabilis iudicetur.

XLV. De caballo^a sine permissu domino suo ascenso.

- 25* Si quis caballum alienum sine permissu^b domini sui ascenderit et eum caballicauerit, DC denariis qui faciunt solidos XV culpabilis iudicetur. Et pro eo quia descenderit, similiter aliis DC denariis qui faciunt solidos XV culpabilis iudicetur.

XLVI. De caballo^a scorticato^b.

- 68 § 1* § 1. Si quis caballum alienum sine consensu possessoris decorticauerit et interrogatus fuerit confessus^c, caballum ipsum in capitale restituat.
- 68 § 2* § 2. Si uero negauerit et conuictus fuerit, DC denariis qui faciunt solidos XV culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.

XLVII. De furtis canum.

- 6 § 1* § 1. Si quis canem seusium furauerit aut occiderit, qui magister sit, MDCCC denariis qui faciunt solidos XLV culpabilis iudicetur excepto^a capitale et dilatura.

h) in S 83 aus amissarum verbessert. i) grege S 82. k) æquabus S 82. l-l) fehlt S 83. m) trabatterit S 83. n-n) mortue fuerint inde S 82. o-o) æquam pregnantem S 82. p) que S 82. q) jeweils tercia S 82. r) tercius S 82. s) in S 83 aus unus verbessert. t) debilitauerit S 82. u) CCXX S 82.

Titel 45: a) cauallo S 83. b) anscheinend permissum S 83.

Titel 46: a) cauallo S 83. b) scorticatum S 82. c) in S 83 aus consensus verbessert.

Titel 47: a) excepto S 82; excepta S 83.

§ 2. Si quis uero seusium reliquum aut ueltrem porcarium siue ueltrem leporarium, qui et argutarius dicitur, furatus fuerit ^buel occiderit^b, DC denariis qui faciunt solidos XV culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura. *K: 6 § 2*

§ 3. Si [quis] uero canem custodem domus siue curtis, qui in die ligari^c solet ne dampnum^d *6 § 3* faciat, post solis occasum solutum furatus fuerit uel^e occiderit, DC denariis qui faciunt solidos XV culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.

§ 4. ^fSi <quis> uero canem pastorem^g furatus fuerit uel occiderit^f, CXX^h denariis qui faciunt *6 § 4* solidos III culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.

XLVIII. De uenationibus.

§ 1. Si quis de diuersis uenationibus aliquid aut furauerit aut celauerit, MDCCC denariis qui *35 § 1* faciunt solidos XLV culpabilis iudicetur; quam legem tam <et> de uenationibus quam et de piscationibus conuenit obseruare.

§ 2. Si quis ceruum domesticum, signum habentem, aut occiderit aut furauerit, qui ad *35 § 2* uenationem faciendam ^amansuetus factus^a est, et hoc cum testibus ^bdominus eius conprobare potuerit^b, quod eum in uenatione^c habuisset et cum ipso duas aut tres feras occidisset, MDCCC denariis qui faciunt solidos XLV culpabilis iudicetur^d.

§ 3. Si quis uero^e ceruum domesticum, qui in uenatione adhuc non fuit [positum], aut *35 § 3* occiderit aut furauerit, MCCC denariis qui faciunt solidos XXXV culpabilis iudicetur.

§ 4. Si quis ceruum, quem alterius canes mouerunt aut lassauerunt, occiderit et^f celauerit, *35 § 4* DC denariis qui faciunt solidos XV culpabilis iudicetur.

§ 5. Si quis aprum lassum^g, quem alieni canes mouerunt, occiderit uel furauerit^h, DC denariis *35 § 5* qui faciunt solidos XV culpabilis iudicetur.

XLIX. De furtis auium.

§ 1. Si quis acceptorem^a de arbore^b furauerit, CXX denariis qui faciunt solidos III culpabilis *7 § 1* iudicetur excepto capitale et dilatura.

§ 2. Si quis acceptorem^a de pertica furauerit, DC denariis qui faciunt solidos XV culpabilis *7 § 2* iudicetur excepto capitale et dilatura.

§ 3. Si quis acceptorem^a intra clauem repositum furauerit, MDCCC denariis qui faciunt *7 § 3* solidos XLV^c culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.

§ 4. Si quis sparuarium furauerit, CXX^d denariis qui faciunt solidos III culpabilis iudicetur *7 § 4* excepto capitale et dilatura.

§ 5. Si quis anserem domesticam aut anetem^e furauerit, CXX denariis qui faciunt solidos *7 § 5* III culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.

§ 6. Si quis gallum aut gallinam furauerit uel cignum^f aut gruam domesticam, CXX denariis *7 § 6* qui faciunt solidos III ^gculpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura^g.

§ 7. Si quis turturem de rete alterius aut quamlibet auiculam de quolibet laqueo uel decipula *7 § 7* furatus fuerit, CXX denariis qui faciunt solidos III culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.

b-b) aut occiderit (über der Zeile nachgetragen) S 82. c) in S 83 aus ligare verbessert. d) damnum S 83. e) aut S 82. f-f) Si ... oc in S 83 mit Einfügungsvermerk am Schluß nachgetragen. g) in S 83 zu pastorem verbessert. h) CCXX S 83.

Titel 48: a-a) mansuaefactus S 83. b-b) poterit adprobare dominus eius S 83. c) uenationem S 83. d) fehlt S 83. e) uero (aus suo verbessert) S 83. f) aut S 82. g) lassum (aus lassus verbessert) S 83. h) in S 83 aus farauerit verbessert.

Titel 49: a) jeweils zu accipitrem verbessert S 83. b) arbores S 82. c) xv S 83. d) CCXX S 83. e) anatem S 82. f) ciconum S 83. g-g) excepto culp. et dil. S 83.

L. De furtis animalium.

- K: 3 § 1* § 1. Si quis uitulum lactantem furauerit, CXX denariis qui faciunt solidos III culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.
- 3 § 2* § 2. Si quis anniculum animal aut bimam^a uitulam furatus fuerit, DC denariis qui faciunt solidos XV culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.
- 3 § 3* § 3. Si quis uaccam cum uitulo furauerit, MCCCC denariis qui faciunt solidos XXXV culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.
- 3 § 4* § 4. Si quis uaccam sine uitulo furauerit, MCC denariis qui faciunt solidos XXX culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.
- 3 § 5* § 5. Si quis ^buaccam domitam^b furauerit, MCCCC denariis qui faciunt solidos XXXV culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.
- 3 § 6* § 6. Si quis bouem furauerit, MCCCC denariis qui faciunt solidos XXXV culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.
- 3 § 7* § 7. Si quis taurum gregem regentem furauerit, qui de tribus uillis communes^c uaccas tenuerit, hoc est trespellius, MDCCC denariis qui faciunt solidos XLV culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.
- 3 § 8* § 8. Si quis taurum furauerit, qui unam gregem regit et iunctus numquam fuit, MDCCC denariis qui faciunt solidos XLV culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.
- 3 § 9* § 9. Si quis bimum taurum furauerit, MCCCC^d denariis qui faciunt solidos XXXV culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.
- 3 § 10* § 10. Si quis taurum regis furauerit, MMMD denariis qui faciunt solidos XC culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.
- 3 § 11* § 11. Si quis XII animalia furauerit, ut nec unum quidem animal ex eis remanserit, MMD denariis qui faciunt solidos LXII semis culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.
- 3 § 12* § 12. Si autem XII furauerit et super aliqua remanserint^e, MCCCC denariis qui faciunt solidos XXXV culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura. Et usque ad XXV [animalia] uno iudicio terminantur.
- 3 § 13* § 13. Si quis XXV animalia furauerit et super aliqua remanserint, MMD denariis qui faciunt solidos LXII semis^f culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.

LI. De furtis porcorum.

- 2 § 1* § 1. Si quis porcellum lactantem furauerit de chranne prima aut de mediana et inde fuerit conuictus, CXX^a denariis qui faciunt solidos III culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.
- 2 § 2* § 2. Si uero in tercia chranne furauerit, DC denariis qui faciunt solidos XV culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.
- 2 § 3* § 3. ^bSi quis porcellum de sude furauerit, quae^c clauem habet, MDCCC denariis qui faciunt solidos XLV culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.^b
- 2 § 4* § 4. ^bSi quis porcellum in campo inter porcos, ipso porcario custodiente, furauerit, DC denariis qui faciunt solidos XV culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.^b
- 2 § 5* § 5. Si quis porcellum furauerit, qui sine matre uiuere potest, XL denariis qui faciunt solidum I culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.
- 2 § 6* § 6. Si quis scrouam subbatit in furtu, hoc est porcellos a matre subtrahit, CCLXX denariis ^dqui faciunt^d solidos VII culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.

Titel 50: a) in S 83 aus binam verbessert. b-b) domitam uaccam S 82; uaccam domesticam S 83. c) communis S 83. d) IMCCC S 83. e) remanserit S 82. f) fehlt S 83.

Titel 51: a) CCXX S 82. b-b) § 3 und § 4 sind in S 83 umgestellt. c) que S 83; qui S 82. d-d) fehlt S 83.

§ 7. Si quis scrouam cum porcellis furauerit, DCC^e denariis qui faciunt solidos XVII semis^f 2 § 7 culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.

§ 8. Si quis porcellum anniculum^g furauerit, CXX denariis qui faciunt solidos III culpabilis 2 § 8 iudicetur excepto capitale et dilatura.

§ 9. Si quis porcellum bimum furauerit, DC denariis qui faciunt solidos XV culpabilis iudicetur 2 § 9 excepto capitale et dilatura.

§ 10. ^hSi quis tertussum porcellum furauerit usque ad anniculatum, CXX denariis qui faciunt 2 § 10 solidos III culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.^h

§ 11. ^hSi quis uero porcum post anniculatum furauerit, DC denariis qui faciunt solidos XV 2 § 11 culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.^h

§ 12. Si quis uerrumⁱ furauerit, DCC denariis qui faciunt solidos XVII semis^k culpabilis iudi- 2 § 12 cetur excepto capitale et dilatura.

§ 13. Si quis scrouam^l ducariam furauerit, DCC denariis qui faciunt solidos XVII semis^m 2 § 13 culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.

§ 14. Si quis maialem sacriuum, qui dicitur uotiuus, furauerit, et hoc cum testibus ille, qui 2 § 14 eum perdidit, potuerit adprobare, quod sacriuus fuisset, DCC denariis qui faciunt solidos XVII semis culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.

§ 15. Si quis maialem non sacriuum furauerit, DC denariis qui faciunt solidos XV culpabilis 2 § 15 iudicetur excepto capitale et dilatura.

§ 16. Si quis tres porcos uel amplius usque ad sex capita furauerit, MCCCC denariis qui faciunt 2 § 16 solidos XXXV culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.

§ 17. ⁿSi quis de grege quindecim^o porcos furauerit, et reliqui ibi remanserint, MCCCC denariis 2 § 17 qui faciunt solidos XXXV culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.ⁿ

§ 18. ⁿSi quis ^pde grege^p XXV porcos furauerit, et de grege illo amplius non fuerit, MMD 2 § 18 denariis qui faciunt solidos LXII semis culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.ⁿ

§ 19. Si autem aliqui^q ex isdem^r porcis super XXV porcos remanserint et non fuerint furati, 2 § 19 MCCCC denariis qui faciunt solidos XXXV culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.

§ 20. Si uero L porcos furauerit, et aliqui remanserint, MMD denariis qui faciunt solidos 2 § 20 LXII semis culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.

LII. De furtis ouium.

§ 1. Si quis agnum lactantem furauerit, VII denariis (qui faciunt sol.) culpabilis iudicetur 4 § 1 excepto capitale et dilatura.

§ 2. Si quis anniculum uel bimum berbicem^a furauerit, CXX denariis qui faciunt solidos 4 § 2 III culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.

§ 3. Si uero ^bII aut III^b furauerit, MCCCC denariis qui faciunt solidos XXXV culpabilis iudi- 4 § 3 cetur excepto capitale et dilatura; qui numerus usque ad XL berbices^c obseruetur.

§ 4. Si quis [XL uel] ^dquingenta berbices aut LX^d uel amplius furauerit, MMD denariis^e 4 § 4 qui faciunt solidos LXII semis culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.

LIII. De furtis caprarum.

§ 1. Si quis capritum siue capram aut duas capras uel tres furauerit, CXX denariis qui faciunt 5 § 1 solidos III culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.

e) DCCC S 83; DC S 82. f-f) xv S 82. g) annicum S 83. h-h) § 10 und § 11 sind in S 83 umgestellt. i) uerrem S 82. k) fehlt S 83. l) scrofam S 82. m) fehlt S 83. n-n) § 17 und § 18 sind in S 83 umgestellt. o) xv S 82. p-p) fehlt S 82. q) aliquid S 82. r) hisdem S 82.

Titel 52: a) uerbicem S 82. b-b) duos aut tres S 82. c) uerbices S 82. d-d) quingenta aut LX uerbices S 82; berbices aut LX S 83. e) fehlt S 83.

K: 5 § 2 § 2. Si uero super tres capras furauerit, DC denariis qui faciunt solidos XV culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.

LIV. De furtis apium.

9 § 1 § 1. Si quis unum uas apium deintro clauē aut sub tecto furauerit, MDCCC denariis qui faciunt solidos XLV culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.

9 § 2 § 2. Si quis unum uas cum apibus ubi amplius non fuerit furauerit, MDCCC denariis qui faciunt solidos XLV culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.

9 § 3 § 3. Si quis unum uas cum apibus inter alia uasa sub tecto aut sub clauē^a furauerit, causam superius comprehensam conuenit obseruare.

9 § 4 § 4. Si uero unum uas cum apibus foris^b tecto, ubi amplius non fuerit, causam superius comprehensam conponat.

9 § 5 § 5. Si quis ex plurimis usque ad VI^c uasa foris^d tecto furauerit, DC denariis qui faciunt solidos XV culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.

9 § 6 § 6. Si uero VII^e aut amplius furauerit et adhuc aliqua remanserint, MDCCC denariis qui faciunt solidos XLV culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.

9 § 7 § 7. Si quis septem aut amplius furauerit, ita ut nulla remaneant, MDCCC denariis qui faciunt solidos XLV culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.

LV. De furtis arborum.

8 § 1 § 1. Si quis pomarium siue quamlibet arborem domesticam extra clausuram exciderit aut furatus fuerit, CXX denariis qui faciunt solidos III culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.

8 § 2 § 2. Si quis uero pomarium aut quamlibet arborem domesticam infra clausuram exciderit aut furatus fuerit, DC denariis qui faciunt solidos XV culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.

8 § 3 § 3. Hanc quoque legem et de uitibus furatis obseruare iussimus^a.

8 § 4 § 4. Si quis in silua alterius materiamen furatus fuerit aut incenderit uel concapulauerit^b aut ligna alterius furauerit, DC denariis qui faciunt solidos XV culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.

LVI. De furtis in molino commissis.

24 § 1 § 1. Si quis ingenuus in molino alieno annonam furauerit, ei cuius molinus^a est DC denariis qui faciunt solidos XV^b culpabilis iudicetur. ^cEi uero cuius annona est^c similiter DC denariis qui faciunt solidos XV culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.

24 § 2 § 2. Si quis ferramentum de molino [alieno] furauerit, MDCCC^d denariis qui faciunt solidos XLV^e culpabilis iudicetur excepto capitale^f et dilatura.

24 § 3 § 3. Si quis clusam de farinario alieno ruperit, DC denariis qui faciunt solidos XV culpabilis iudicetur excepto capitale^f et dilatura.

LVII. De ^afurtis diuersis^a.

29 § 1 § 1. Si quis tintinnum de porcina aliena furauerit, DC denariis qui faciunt solidos XV culpabilis iudicetur.

Titel 54: a) clauē S 82. b) foras S 83. c) sex S 82. d) foras S 83. e) septem S 82.

Titel 55: a) iussi sumus S 83. b) capulauerit S 82.

Titel 56: a) molinum S 82. b) in S 83 vx auf Rasur. c-c) in S 83 auf Rasur. d) dccctis S 83. e) XII S 83. f) jeweils in S 83 aus capitale verbessert.

Titel 57: a-a) diuersis furtis S 82.

- § 2. Si uero de pecoribus tintinum furauerit, cxx denariis qui faciunt solidos III culpabilis iudicetur. *K: 29 § 2*
- § 3. Si quis schellam de caballis^b furauerit, DC denariis qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur. *29 § 3*
- § 4. Si quis pedicam de caballis^c furauerit, cxx denariis qui faciunt solidos III culpabilis iudicetur. *29 § 4*
- § 5. Si <qui> caballi ipsi perierint, capitale in locum restituat. *29 § 5*
- § 6. Si quis messem alienam per furtum metere aut refare^d praesumpserit, DC denariis qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur. *29 § 6*
- § 7. Si quis hortum^e alienum ad furtum faciendum ingressus fuerit, DC denariis qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur. *29 § 7*
- § 8. Si quis in potos de malariorum^f aut de pirario tulerit, cxx denariis qui faciunt solidos III culpabilis iudicetur. *29 § 8*
- § 9. Si uero in horto fuerit, DC denariis qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur. *29 § 9*
- § 10. Si quis malarium^h aut pirarium decorticauerit, cxx denariis qui faciunt solidos III culpabilis iudicetur. *29 § 10*
- § 11. Si uero in hortoⁱ fuerit, DC denariis qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur. *29 § 11*
- § 12. Si quis cultellum alienum furauerit, DC denariis qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur. *29 § 12*
- § 13. Si quis in napinam, in fauariam, in pisariam, in lenticulariam uel in his similia ad furtum faciendum ingressus fuerit, cxx denariis qui faciunt solidos III culpabilis iudicetur. *29 § 13*
- § 14. Si quis in campo alieno linum furauerit et hoc in caballo aut in carro duxerit, DC denariis qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur. *29 § 14*
- § 15. Si uero tantum tulerit quantum in dorso portare potuerit, cxx denariis qui faciunt solidos III culpabilis iudicetur. *29 § 15*
- § 16. Si quis in agro alieno arborem insertam exciderit^k, MCC denariis qui faciunt solidos xxx culpabilis iudicetur^l. *29 § 16*
- § 17. Si quis campum^m alienum arauerit et seminauerit, MDCCC denariis qui faciunt solidos XLV culpabilis iudicetur. *29 § 17*
- § 18. Si uero tantum arauerit et non seminauerit, DC denariis qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur. *29 § 18*
- § 19. Si quis aratrum in campum alienum intrare prohibuerit uel arantem foras^o iactauerit uel testauerit, DC denariis qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur. *29 § 19*
- § 20. Si quis pratium alienum secauerit, laborem suum perdat et insuper DC denariis qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur. *29 § 20*
- § 21. Et si inde foenum^p ad domum suam in carro duxerit et discarauerit, MDCCC denariis qui faciunt solidos XLV culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura^q. *29 § 21*
- § 22. Si uero tantum tulerit quantum in dorso suo portare potuerit, cxx denariis qui faciunt solidos III culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura. *29 § 22*
- § 23. Si quis uineam alienam per furtum uindemiauerit, DC denariis qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur. *29 § 23*
- § 24. Et si inde uinum in carro in domum suam adduxerit et discarauerit, MDCCC denariis qui faciunt solidos XLV culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura. *29 § 24*

b) caballo S 83. c) cauallis S 83. d) reffare S 83. e) ortum S 82. f) milariorum S 83. g) in S 82 über der Zeile nachgetragen. h) melarium S 83. i) orto S 82. k) in S 83 aus occiderit verbessert; absciderit S 82. l) dahinter springt S 83 auf §§ 7 und 8 zurück: Si quis hortum alienum ad furtum faciendum ingressus fuerit, DC denariis qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur. Si quis in potos de malariorum aut de pirario (hier hat der Schreiber das Versehen bemerkt und, im Einklang mit S 82, § 17 angeschlossen). m) in campum S 83. n) MDCCC S 83. o) foris S 83. p) fenum S 83. q-q) except. capti. et diltr. in S 82 über der Zeile nachgetragen. r) DCctis S 83.

- K:29 § 25 § 25. De messibus autem similiter conuenit obseruare.
- 29 § 26 § 26. Si quis clausuram alienam ruperit, DC denariis qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur.
- 29 § 27 § 27. Si quis in silua <materiam alienam uel> materiam alienum aut incenderit aut capulauerit, DC denariis qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur.
- 29 § 28 § 28. ^sSi quis materiam de una parte dolatum furauerit, CXX denariis qui faciunt solidos III culpabilis iudicetur.^s
- 29 § 29 § 29. Si quis arborem post annum quam fuerit signata^t capulare praesumpserit, nullam exinde habeat culpam.
- 29 § 30 § 30. Si infra annum quis eam capulauerit, CXX denariis qui faciunt solidos III culpabilis^u iudicetur.
- 29 § 31 § 31. Si quis rete ad anguillas^v capiendas de flumine furauerit, MDCCC denariis qui faciunt solidos XLV culpabilis iudicetur.
- 29 § 32 § 32. Si quis statuam aut tremachlum^w uel uertiuolum de flumine furauerit, DC denariis qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur.
- 29 § 33 § 33. Si quis screonam quae^x clauem habet effregerit et aliquid^y furauerit, MDCCC denariis qui faciunt solidos XLV culpabilis iudicetur.
- 29 § 34 § 34. Et si inde nihil tulerit, pro sola effractura DC denariis qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur.
- 29 § 35 § 35. Si uero screonam quae^z sine clauē^{a'} est effregerit, DC denariis qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur.
- 29 § 36 § 36. Si quis cum seruo alieno sine consensu domini sui aliquid negotiauerit^{b'}, DC denariis qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur.
- 29 § 37 § 37. Si quis mulieri^{c'} brachile^{d'} furauerit, CXX denariis qui faciunt solidos III culpabilis iudicetur.
- 29 § 38 § 38. Si quis per casam alienam sine permissu possessoris transierit, MCC denariis qui faciunt solidos xxx culpabilis iudicetur^{e'}.

LVIII. De ^auestigio minando^a.

39 Si quis bouem aut caballum^b uel quodlibet^c animal sibi furatum perdiderit et eum per uestigium sequendo fuerit consecutus infra tres noctes, et ille qui eum ducit^d se comparasse aut cambiasse dixerit uel proclamauerit, ille qui per uestigium sequitur res suas debet per tertiam^e manum adhramire^f.

Si uero iam tribus noctibus exactis qui res suas quesierit et inuenerit, ille^g apud quem inueniuntur, si eas emisse^h aut cambiasse se dixerit, liceat adhrammire^l.

Quod si ille qui^k per uestigium sequitur quod se agnoscere dicit, illo alio reclamante, per tertiam^e manum adhrammire^l noluerit, nec solem secundum legem culcauerit, sed ei uiolenter^m quod se agnoscere dicit tulisseⁿ conuincitur, MCC denariis qui faciunt solidos xxx culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.

s-s) § 28 fehlt S 83. t) signatam S 82. u) deulp. S 83. v) in S 83 aus anguillas verbessert. w) tremachulum S 83. x) quæ S 32; qui S 83. y) in S 83 aus aliquod verbessert. z) quæ S 82, 83. a') clauē S 82. b') negociauerit S 82. c') in S 83 aus muliere verbessert. d') brachiale S 83. e') fehlt S 83.

Titel 58: a-a) uestigio minanda S 82; uestigio minando S 83. b) cauallum S 83. c) in S 83 aus quolibet verbessert. d) dicit S 83. e) jeweils tertiam S 82. f) athramire (am Rande: adfram(m)ire) S 82. g) ille S 82. h) in S 83 aus omisisse verbessert. i) am Rande: (ad)fram(m)ire S 82. k) fehlt S 83. l) in S 82 und 83 aus adhrammire verbessert. m) in S 83 aus uolenter verbessert; am Rande uel uo(l)enter S 82. n) in S 83 aus tulisse verbessert.

LIX. De intertatis^a <uero> rebus.

Si quis qui lege Salica uiuit seruum aut ancillam, caballum uel bouem seu iumentum seu *K: 49* quamlibet rem suam sub alterius potestate agnouerit, mittat eam in terciam manum. Et ille apud quem agnoscitur debet adhrammire. Et si intra Ligere^b aut Carbonaria^c ambo manent, et qui agnoscit et apud quem agnoscitur, in noctes XL placitum faciant; et in^d ipso placito quanticumque fuerint qui rem intertiam^e uendiderunt^f aut cambiauerunt aut fortasse in solutionem dederunt, omnes^g intra placitum istum commoueantur, ut unusquisque cum negotiatoribus suis alter alterum admoneat.

Si quis uero commonitus fuerit et aliqua sunnis eum non detenuerit^h et ad placitum uenire distulerit, tunc ille qui cum eo negotiauit habeat tres testes, quod denuntiassetⁱ, ut ad placitum uenire debuisset. Et alios tres similiter habeat, quod publice^k cum eo^l negociasset^m; hoc si fecerit, exiuit de latronitioⁿ. Ille autem qui ammonitus non uenerit, super quem testes iurauerint, erit latro illius qui res suas agnoscit, et ei secundum legem ipsas conponat. Et insuper precium illi reddat qui cum eo negotiauit^o. Ista omnia ei, ubi suus amallus^p est, super quem res primitus agnita fuerit aut intertiam^q, fieri debent^r.

Quod si trans Ligerem aut Carbonariam manet ille, apud quem res agnoscitur, in noctibus LXXX lex ista custodiatur.

LX. De testibus adhibendis.

§ 1. Si quis testes necessarios habuerit et fortasse ipsi ad placitum uenire noluerint, ille *51 § 1* qui eos necessarios habet manire illos debet cum testibus ad placitum, ut ea quae^a sciunt iurantes dicant.

§ 2. Si uero noluerint uenire et eos sunnis non detenuerit^b, unusquisque illorum DC denariis *51 § 2* qui faciunt solidos XV culpabilis iudicetur.

§ 3. Si uero presentes fuerint ad testimonium uocati et noluerint iurando dicere ea quae^c sciunt *51 § 3* et ferbanniti^d fuerint, DC denariis qui faciunt solidos XV unusquisque illorum culpabilis iudicetur.

LXI. De damno^a in^b messe uel in qualibet clausura.

§ 1. Si quis animal aut caballum uel quodlibet^c pecus in messe sua inuenerit, penitus eum *10 § 1* ledere non debet.

§ 2. Quod si fecerit et confessus fuerit, capitale in locum restituat; ipsum uero debile quod *10 § 2* percussit ad se recipiat.

§ 3. Si uero confessus non fuerit et inde conuictus fuerit, DC denariis qui faciunt solidos *10 § 3* XV culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.

§ 4. Si quis animal aut caballum aut iumentum in ^dfurtu pinxerit^d, DC denariis qui faciunt *10 § 4* solidos XV culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.

§ 5. Si quis in messe sua pecora aliena^e inuenerit, quae^f pastorem non habeant, et ea in- *10 § 5* clauserit et nulli penitus innotescat, et aliqua ex ipsis pecoribus perierint, MCCC denariis qui faciunt solidos XXXV culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.

§ 6. Si quis animal uel quodlibet^g pecus per suam neglegentiam nocuerit et hoc domino *10 § 6* eius confessus fuerit, capitale in locum restituat et illud debile ad se recolligat.

Titel 59: a) interciatis S 82. b) ligerim S 82. c) carbonariam S 82. d) fehlt S 83. e) interciatam S 82. f) in S 83 aus uendiderint verbessert. g) fehlt S 83. h) in S 83 zu detenuerit verbessert. i) denunciasset S 82. k) publice S 82. l) in S 83 über der Zeile nachgetragen. m) negociasset S 82. n) latrocinio S 82. o) negociauit S 82. p) hamallus S 82. q) interciata S 82. r) debeant S 82.

Titel 60: a) que S 82. b) detenuerit S 82. c) que S 82; que S 83. d) forbanniti S 83.

Titel 61: a) dampno S 82. b) in S 83 aus iin verbessert. c) quolibet S 83. d-d) furto pinxerit (zu punxerit verbessert) S 82. e) in S 83 aus alienam verbessert. f) quæ S 82; que S 83. g) quolibet S 83.

- K: 10 § 7* § 7. Si uero negauerit, sed tamen conuictus fuerit, DC denariis qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.
- 10 § 8* § 8. Si alicuius porci aut quelibet pecora^h pastore custodiente in messem alienam cucurrerint, et ille negando fuerit conuictus, DC denariis qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.
- 10 § 9* § 9. Si qua pecora^h propter damnum^l messis^k alienae clausae^k fuerint aut minantur, qui ea excutere uel expellere praesumpserit, DC denariis qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.
- 10 § 10* § 10. Si <quis> alicuius pecora propter damnum^l in clausa fuerint, damnum^l existimatum reddat, et insuper x denariis <qui> persoluat^m.
- 10 § 11* § 11. Si quis propter inimicitiam aut propter superbiam sepem alienam aperuerit aut in messem aut in pratum uel in uineam siue in quemlibetⁿ laborem quelibet^o pecora miserit, et testibus fuerit conuictus, ei cui labor est estimationem damni^p reddat, et insuper MCC denariis^q qui faciunt solidos xxx^q culpabilis iudicetur.

LXII. De sepibus.

- 36 § 1* § 1. Si quis tres uirgas, cum quibus sepi superligata est, uel retortas, quibus sepi continetur, capulauerit aut tres cambortas exceruicauerit, DC denariis qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur.
- 36 § 2* § 2. Si quis per alienam messem, postquam germina produxerit, herpicem^a traxerit aut cum carro sine uia transierit, CXX denariis qui faciunt solidos III culpabilis iudicetur.
- 36 § 3* § 3. Si quis per messem alienam, postquam in culmum erigitur, sine uia cum carro transierit, DC denariis qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur.
- 36 § 4* § 4. Si quis per malum ingenium in curtem alterius uel in casam uel ubicumque miserit aliquid quod furatum est, ^bnesciente domino cuius possessio est^b, et ibidem inuentum fuerit, ille qui per malum ingenium hoc miserat MMD denariis qui faciunt solidos LXII semis culpabilis iudicetur.

LXIII. De eo qui nauem alterius mouerit uel furauerit.

- 23 § 1* § 1. Si quis sine permissu^a domini sui nauem alienam mouere praesumpserit et cum ea flumen transierit, CXX denariis qui faciunt solidos III culpabilis iudicetur.
- 23 § 2* § 2. Si uero ipsam nauem furauerit, DC denariis qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.
- 23 § 3* § 3. Si quis nauem uel ascum deintro clauem furauerit, MCCC denariis qui faciunt solidos XXXV culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.
- 23 § 4* § 4. Si quis ascum deintro clauem^b repositum et in suspenso pro studio positum furauerit, MDCCC denariis qui faciunt solidos XLV culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.

LXIV. De locationibus.

- 30 § 1* § 1. Si quis furtum aliquem^a locauerit, ut hominem^b interficiat, et precium propter hoc acceperit et non fecerit, MMD denariis qui faciunt solidos LXII semis^c culpabilis iudicetur.

h) jeweils peccora S 83. i) dampnum S 82. k-k) alienę clause S 82; aliene clause S 83. l) jeweils dampnum S 82. m) conponat S 82. n) quamlibet S 82. o) quelibet S 82. p) dampni S 82. q-q) fehlt S 82.

Titel 62: a) erpicem S 82. b-b) in S 82 mit Einfügungsvermerk am Rande.

Titel 63: a) in S 83 aus permissum verbessert. b) clauē S 82.

Titel 64: a) in S 83 aus aliquem zu aliquod verbessert. b) Randzusatz in S 82: uel seruū. c) fehlt S 83.

§ 2. Similiter et ille qui pretium^d accepit, ut hominem occiderit^e, MMD denariis qui faciunt *K: 30 § 2* solidos LXII semis culpabilis iudicetur.

§ 3. Si uero per tertium^f locatio ipsa fuerit transmissa, MMD denariis qui faciunt solidos *30 § 3* LXII semis culpabilis iudicetur. Sic dans, accipiens, portans, unusquisque illorum culpabilis iudicetur.

LXV. De quadrupedibus, qui hominem occiderint.

Si quis homo a quolibet pecude^a domestico fuerit occisus, et^b hoc parentes illius potuerint *38* testibus conprobare, quod dominus pecudis antea^c legem non adimpleret, medietatem compositionis dominus ipsius quadrupedis cogatur exsoluere. Ipsum uero quadrupedem, qui est auctor criminis, pro medietate compositionis restituat requirenti, eo uidelicet modo si dominus quadrupedis non intellexerit ^dsecundum legem se defendere^d.

LXVI. De homicidiis seruorum uel ancillarum.

§ 1. Si quis seruus seruorum aut ancillam sibi consimilem occiderit, homicidam illum domini *37 § 1* inter se diuidant.

§ 2. Si quis ingenuus seruorum alienum adsallierit^a et expoliauerit et conuictus fuerit, quod *37 § 2* ei plus quam XL denarii <qui faciunt solidum> ualeant^b tulisset^c, MCC denariis qui faciunt solidos xxx^d culpabilis iudicetur.

§ 3. Si uero minus quam XL denarii ualent tulerit^e, DC denariis qui faciunt solidos xv cul- *37 § 3* pabilis iudicetur.

§ 4. Si quis seruorum alienum flagellauerit et in XL noctibus^f operari^g non potuerit, XL denariis *37 § 4* qui faciunt solidum I et triante uno, quod est tertia^h pars solidi, culpabilis iudicetur.

§ 5. Si quis homo ingenuus seruorum alienum expoliauerit, MCCCⁱ denariis^k qui faciunt solidos *37 § 5* xxxv culpabilis iudicetur.

§ 6. Si quis seruorum alienum mortuum per furtum expoliauerit et spolia ipsa plus quam XL *37 § 6* denarii ualeant, MCCC denariis qui faciunt solidos xxxv culpabilis iudicetur.

§ 7. Si autem spolia minus quam XL denarii ualent^l, DC denariis^m qui faciunt solidos xv *37 § 7* culpabilis iudicetur.

§ 8. Si seruus hominem ingenuum occiderit, ipse homicida pro medietate compositionis *37 § 8* hominis occisi parentibus tradatur. Et aliam medietatem dominus serui se nouerit soluturumⁿ; aut si legem intellexerit, potuerit se obmallare, ut leudem non soluat.

LXVII. De adulteriis ancillarum.

§ 1. Si quis ingenuus cum aliena ancilla moechatus^a fuerit, DC denariis qui faciunt solidos *27 § 1* xv culpabilis iudicetur.

§ 2. Si quis uero cum regis ancilla moechatus^a fuerit, MCC denariis qui faciunt solidos xxx *27 § 2* culpabilis iudicetur.

§ 3. Si quis Francus alienam ancillam sibi ^bpublice iunxerit^b, ipse cum ea in seruitio per- *27 § 3* maneat.

d) precium S 82. e) occideret S 83. f) tertium S 82.

Titel 65: a) pecude S 82. b) in S 83 über der Zeile nachgetragen. c) ante S 83. d-d) se deffendere secundum legem S 83.

Titel 66: a) adsallierit S 82. b) in S 83 anscheinend getilgt. c) in S 83 aus tulissent verbessert. d) xv S 82. e) in S 83 aus tulerint verbessert. f) noctes S 82. g) in S 83 aus operare verbessert. h) tertia S 82. i) ccoctis S 83. k) fehlt S 83. l) ualent (davor getilgtes qui) S 83. m) fehlt S 83. n) in S 83 aus soluturum verbessert.

Titel 67: a) jeweils in S 83 zu mechatatus verbessert. b-b) publice iunxerit S 82.

- K: 27 § 4* § 4. Si seruus cum ancilla aliena moechatus fuerit et de ipso crimine ancilla mortua fuerit, seruus ipse aut castretur aut *CCXL*^c denariis qui faciunt solidos *VI* culpabilis iudicetur. Dominus uero serui capitale in locum restituat.
- 27 § 5* § 5. Si autem ancilla propter hoc mortua non fuerit, seruus ipse aut *CXX* ictus accipiat aut *CXX* denarios qui faciunt solidos *III* domino ancillae^d cogatur persoluere.
- 27 § 6* § 6. Si quis seruus ancillam alienam sine uoluntate domini sui ^esibi in^e coniugium copulauerit, *CXX* denariis qui faciunt solidos *III* ^fculpabilis iudicetur^f aut *CXX* ictus accipiat.

LXVIII. De libertis dimissis.

- 28 § 1* § 1. Si quis lidum alienum, qui cum domino suo in hoste fuerit, sine consilio domini sui ante regem per denarium ingenuum dimiserit, *IVM*^a denariis qui faciunt solidos *C* culpabilis iudicetur. Res uero ipsius lidi legitimo domino restituantur.
- 28 § 2* § 2. Si quis seruum alienum ante regem per denarium ingenuum dimiserit, *MCCCC* denariis qui faciunt solidos *XXXV* culpabilis iudicetur (excepto) et capitale in locum restituat; ^bet res serui ipsius proprius dominus recipiat^b.

LXIX. De eo qui hominem de barco uel de furcas^a deponit.

- 69 § 1* § 1. Si quis hominem de barco uel de furca sine uoluntate iudicis dimiserit, *MDCCC* denariis qui faciunt solidos *XLV* culpabilis iudicetur.
- 69 § 2* § 2. Si quis hominem sine consensu iudicis de ramo, ubi incrocatur^b, deponere praesumpserit, *MCC* denariis qui faciunt solidos *XXX* culpabilis iudicetur.
- 69 § 3* § 3. Si quis caput hominis, quod inimicus suus in palo miserit, sine permissu iudicis aut illius qui ^eeum ibi^e posuit tollere praesumpserit, *DC* denariis qui faciunt solidos *XV* culpabilis iudicetur.
- 69 § 4* § 4. Si quis uiuum hominem de furca dimiserit, *IVM*^d denariis qui faciunt solidos *C* culpabilis iudicetur.

LXX. De conuitiis^a.

- 32 § 1* § 1. Si quis alterum cenitum clamauerit, *DC* denariis qui faciunt solidos *XV* culpabilis iudicetur.
- 32 § 2* § 2. Si quis alterum conchagatum clamauerit, *CXX* denariis qui faciunt solidos *III* culpabilis iudicetur.
- 32 § 3* § 3. Si quis alterum uulpiculam clamauerit, *CXX*^b denariis qui faciunt solidos *III* culpabilis iudicetur.
- 32 § 4* § 4. Si quis alterum leporem^c clamauerit, *CCXL* denariis qui faciunt solidos *VI* culpabilis iudicetur.
- 32 § 5* § 5. Si quis alteri inputauerit, quod scutum suum proiecisset in hoste uel fugiendo praetimore, *CXX* denariis qui faciunt solidos *III* culpabilis iudicetur.
- 32 § 6* § 6. Si quis alterum delatorem clamauerit et non potuerit conprobare, *DC* denariis qui faciunt solidos *XV* culpabilis iudicetur.

c) *CXL* *S 83*. d) ancillę *S 82*; ancille *S 83*. e-e) sibi *S 83*; in *S 82*. f-f) fehlt *S 83*.

Titel 68: a) *III* mill. *S 83*. b-b) fehlt *S 83*.

Titel 69: a) in *S 83* anscheinend zu furca verbessert. b) incrocatur *S 82*, doch am Rande (wie in *S 83*) incrocatur. c-c) ibi eum *S 83*. d) *III* *S 83*.

Titel 70: a) conuiciis *S 82*. b) *CCXX* *S 83*. c) leporam *S 83*.

§ 7. Si quis alterum falsatorem clamauerit et non potuerit conprobare, DC denariis qui *K: 32 § 7* faciunt solidos xv culpabilis iudicetur.

EXPLICIT LEGIS SALICAE^d.

[Sciendum est, quod in quibusdam legis Salicis inueniuntur capitula principalia LXV; in quibusdam uero LXX; in quibusdam etiam paulo plus aut paulo minus. Quae^a continentur alia capitula: In quibusdam codicibus CCC; in quibusdam uero minusue. Habent etiam species in quibusdam libellis: In quibusdam uero minus uel paulo plus. Inquirendum est compositiones legis Salicae^b, quot uarietates et quem numerum per minimum, quem uero per maximum habeat^c.

Recapitulatio solidorum A

- § 1. Imprimis enim a VII den., ut Si quis agnum furauerit. § 1
- § 2. Inde a X den., ut Si quis alterius messem dampnauerit. § 2
- § 3. Inde ad sol. I, ut Si quis porcellum, qui sine matre uiuere potest, foras domum furauerit. § 3
- § 4. Inde ad solido uno et tremisso, ut Si quis alterius seruum cedit. § 4
- § 5. Inde ad sol. III et den., id est ut Si quis uiduam in coniugio uoluerit sociare. § 6
- § 6. Inde ad sol. III, ut Si quis III capras furauerit. Haec^d conpositio tres solidorum^e § 5
in legis Salicis habetur.
- § 7. Inde ad sol. V, hii sunt qui in rapto secundam compositionem persoluant. § 7
- § 8. Inde ad sol. VI pro redemptione serui, ut non castretur. Hec conpositio sex solidorum § 8
in quinque locis habetur.
- § 9. Inde ad sol. VII, ut Si quis alterius serouam subbattit, ut porcellos non habeat. § 9
- § 10. Inde ad sol. IX, ut Si quis alterum clauso pugno percuterit. Hec conpositio nouem § 10
solidorum in dua loca habetur.
- § 11. Inde ad sol. XII semis, ut Si quis seruum ministerialem in mortis periculum inmiserit § 11
et eum Deus liberauerit.
- § 12. Inde ad sol. XV, ut Si quis sponsam alterius tulerit. Hec conpositio xv solidorum in § 12
XCIII loca habetur.
- § 13. Inde ad sol. XVII semis, ut Si quis alterius uerrem furauerit. Hec conpositio XVII semis § 13
solidorum in tria loca habetur.
- § 14. Inde ad sol. XXII semis, ut Si quis tributarium Romanum in^f pelago inpinxerit. § 14
- § 15. Inde ad sol. XXII, ut Si quis seruum ministerialem occiserit. § 15
- § 16. Inde ad sol. XXX, Si quis alterius ancillam furauerit. Hec conpositio xxx solidorum § 16
in XXVIII locis habetur.
- § 17. Inde ad sol. XXXV, ut Si quis seruum alterius furauerit. Hec conpositio XXXV solido- § 17
rum in XXIV loca habetur.
- § 18. Inde ad sol. XLV, ut Si quis uuaranionem furauerit. Hec conpositio XLV solidorum in § 18
XXXIII locis habetur.
- § 19. Inde ad sol. L, ut Si quis Romanum in pelagum inpinxerit. § 19
- § 20. Inde ad sol. LXII semis, ut Si quis hominem percutere uult cum gladio et eum non § 20
tetigerit. Hec conpositio LXII semis solidorum in XL loca habetur.

d) SALICAE S 83 (es folgt das Titelverzeichnis der Lex Ribvaria); SALICE S 82 (es folgt die Recapitulatio solidorum).

Recapitulatio solidorum (fehlt S 83): a) que S 82. b) salice S 82. c) so oder habent S 82. d) Hoc S 82. e) dahinter in S 82 Lücke für die Ziffer gelassen. f) darüber in S 82 Abkürzungszeichen, doch die Auflöfung als inde ergäbe keinen Sinn.

Rec. sol. A

- § 21 § 21. Inde ad sol. LXX, ut Si quis seruum aut ancillam ministerialem furauerit.
- § 22 § 22. Inde ad sol. LXXV, ut Si quis seruum ministerialem in hoste occiserit.
- § 23 § 23. Inde ad sol. XC, ut Si quis uaranionem regis furauerit. Hec conpositio XC solidorum in tria loca habetur.
- § 24 § 24. Inde ad sol. C, ut Si quis Romanum occiserit. Hec conpositio C solidorum in XIII loca habetur.
- § 25 § 25. Inde ad sol. CLXXXVII semis, ut Si quis mulierem striam uel meretricem clamauerit.
- § 26 § 26. Inde ad sol. CC, ut Si quis hominem ingenuum occiserit. Hec conpositio CC solidorum in XVII locis habetur.
- § 27 § 27. Inde ad sol. CCC, ut Si quis lidum alienum in hoste occiserit. Hec conpositio CCC solidorum in dua loca habetur.
- § 28 § 28. Inde ad sol. DC, ut Si quis hominem ingenuum in hoste occiserit. Hec conpositio DC solidorum in XIV loca habetur.
- § 29 § 29. Inde ad sol. DCC, ut Si quis mulierem habentem in utero paruulum occiserit. Hec conpositio DCC solidorum in⁸ loca habetur.
- § 31 § 30. Inde ad sol. MDCCC, ut Si quis in truste dominica hominem occiderit et in puteum iactauerit. Hec conpositio MDCCC solidorum in dua loca habetur.

g) dahinter in S 82 Lücke für die Ziffer gelassen.